

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

Cu titlu de manuscris

CZU: 37.091:[373.3+821.09](043.3)

IRINA ELENA-ROXANA

**FORMAREA IMAGINII DE SINE A ELEVILOR CLASELOR
PRIMARE ÎN PROCESUL RECEPTĂRII TEXTULUI LITERAR**

Specialitatea: 532.02. Didactica școlară pe trepte și discipline de învățământ

(Limba și literatura română – învățământ primar)

Teză de doctor în Științe ale educației

Vol.1

Conducător științific:

MARIN MARIANA
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Autorul:

IRINA ELENA-ROXANA

CHIȘINĂU, 2024

© Irina Elena-Roxana, 2024

CUPRINS

ADNOTARE	8
ANNOTATION.....	10
LISTA ABREVIERILOR.....	11
LISTA TABELELOR	12
LISTA FIGURILOR.....	18
INTRODUCERE	26
1. ABORDĂRI TEORETICE ÎN PROBLEMA FORMĂRII IMAGINII DE SINE A ELEVILOR CLASELOR PRIMARE ÎN PROCESUL RECEPTĂRII TEXTULUI LITERAR.....	34
1.1. Profilul psihologic al elevului în perioada școlarității mici.....	34
1.2. Delimitări conceptuale ale imaginii de sine la școlarii din învățământul primar	39
1.3. Particularități ale formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar..	44
1.4. Formarea imaginii de sine în contextul ELA: repere literar-artistice.....	51
1.5. Influența formativă a literaturii pentru copii: o abordare interdisciplinară	60
1.6. Ilustrarea drepturilor copilului în textele literare pentru elevii din clasele primare ca modalitate de formare a imaginii de sine a elevilor	69
1.7. Concluziile la Capitolul I.....	76
2. MODELUL TEORETIC DE FORMARE A IMAGINII DE SINE A ELEVILOR ÎN RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR	78
2.1. Abordarea procesului de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar.....	78
2.2. Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar.....	106
2.3. Metodologia de aplicare a modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar	115
2.4. Instrumentele elaborate în cadrul implementării modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar.....	127
Concluzii la capitolul 2.....	135

3. DEMERSUL PRAXIOLOGIC AL FORMĂRII IMAGINII DE SINE A ELEVILOR ÎN PROCESUL RECEPTĂRII TEXTULUI LITERAR	138
3.1. Niveluri ale receptării textului literar reflectate în proba aplicată elevilor de clasa a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România (analiza rezultatelor experimentului de formare și de control)	138
3.1.1. Obiective. Eșantionare	138
3.1.2. Metodologia de cercetare	140
3.1.3. Demers formativ	143
3.1.4. Validarea experimentală.....	149
3.2. Impactul programului de formare „Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar” asupra personalului didactic și analiza rezultatelor formării	167
3.3. Propuneri pentru îmbunătățirea curriculumului la limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a	175
3.4. Propuneri pentru îmbunătățirea manualelor de limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a.....	178
3.5. Concluzii la Capitolul 3	181
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	184
BIBLIOGRAFIE	189
ANEXE	206
Anexa 1. Test 1/test cu itemi pe baza unui text literar	206
Anexa 2. Analiza răspunsurilor elevilor din L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1	208
Anexa 3. Analiza răspunsurilor elevilor din L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1	210
Anexa 4. Analiza răspunsurilor elevilor din L.3.F. (clasa a III-a, Liceul Teoretic cu Profil Sportiv nr.2 Chișinău) la T1	212
Anexa 5. Analiza răspunsurilor elevilor din L.4.M (clasa a III-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1	214

Anexa 6. Analiza răspunsurilor elevilor din L.5.F. (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1	216
Anexa 7. Analiza răspunsurilor elevilor din L.6.M. (clasa a III-a B, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1	218
Anexa 8. Analiza răspunsurilor elevilor din L.7.F. (clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1	220
Anexa 9. Analiza răspunsurilor elevilor din L.8.M (clasa a IV-a A Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1	222
Anexa 10. Test 2/test cu itemi pe baza unui text literar	224
Anexa 11. Analiza răspunsurilor elevilor din L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2	226
Anexa 12. Analiza răspunsurilor elevilor din L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2	229
Anexa 13. Analiza răspunsurilor elevilor din L.3.F. (clasa a III-a , Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău) la T2	232
Anexa 14. Analiza răspunsurilor elevilor din L.4.M (clasa a III-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2	235
Anexa 15. Analiza răspunsurilor elevilor din L.5.F. (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2	238
Anexa 16. Analiza răspunsurilor elevilor din L.6.M (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2	241
Anexa 17. Analiza răspunsurilor elevilor din pentru L.7.F. (clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2	244
Anexa 18. Analiza răspunsurilor elevilor din pentru L.8.M (clasa a IV-a A Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2	247
Anexa 19. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.1.F., la testul 1 și la testul 2	250
Anexa 21. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.5.F., la testul 1 și la testul 2	257

Anexa 22. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.7.F., la testul 1 și la testul 2	260
Anexa 23. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.1.F. (lot 1 de formare) și L.2.M. (lot martor).....	263
Anexa 24. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.3.F. (lot 3 de formare) și L.4.M. (lot 4 martor).....	273
Anexa 25. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.5.F. (lot 5 de formare) și L.6.M.(lot 6 martor).....	282
Anexa 26. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.7.F. (lot 7 de formare) și L.8.M. (lot 8 martor).....	291
Anexa 27. Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	300
Anexa 28. Coperte auxiliare <i>Citește și cunoaște-te!</i>	303
Anexa 29. Copertă Soft educațional <i>Citește și cunoaște-te!</i>	304
Anexa 30. Textele literare cuprinse în curriculum pentru disciplina opțională <i>Citește și cunoaște-te!</i>	305
Anexa 31. Analiza modului în care a evoluat fiecare elev din lotul de formare, în urma experimentului de formare.....	307
Anexa 32. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L1F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare	315
Anexa 33. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L.3.F. în experimentul de constatare și la finalul celui de formare.....	319
Anexa 34. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L5F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare	323
Anexa 35. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L7F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare	327
Anexa 36. Prezentarea conținuturilor și activităților de învățare pentru tema Eroii mei, încrederea în lumea înconjurătoare, textul literar <i>Cocoșul și vulpea</i> , de Lev Tolstoi.....	331
Anexa 37. Scenarii didactice ale disciplinei „Citește și cunoaște-te!”	332

Anexa 38. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.2.M și L.1.F.	351
Anexa 39. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.4.M și L.3.F.	354
Anexa 40. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.6.M. și L.5.F.	357
Anexa 41. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.8.M și L.7.F.	360
Anexa 42. Interviuurile doamnelor învățătoare, cu privire la impactul la clasă al disciplinei opționale	363
Anexa 43. Grila de scorare pentru chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	368
Anexa 44. Activitatea elevilor, în cadrul experimentului de control.....	369
Anexa 45. Caracteristici în sfera afectivă, în sfera dezirabilului, în sfera volitivă, în sfera evaluării, conform rezultatelor obținute în urma analizei itemilor din chestionar	370
Anexa 46. Caracteristicile eșantionului participant la prima formare profesională	371
Anexa 47. Caracteristicile eșantionului participant la al doilea curs de formare profesională ...	373
Anexa 48. Conținuturi propuse pentru completarea manualelor de limba și literatura română, de la clasele a III-a și a IV-a.....	376
Anexa 49. Lotul reprezentativ cuprins în experimentul de constatare	380
Anexa 50. Analiza contrastivă a valorilor la L.1.F. și L.2.M. (clasele a IV-a B și D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău)	381
Anexa 51. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a III-a, L.3.F. și L.4.M	385
Anexa 52. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a III-a L.5.F. și L.6.M.	389
Anexa 53. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a IV-a L.7.F. și L.8.M.	393
DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII	397
CURRICULUM VITAE	398

ADNOTARE

Irina Elena-Roxana

Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar Teză de doctor în științe ale educației Chișinău, 2024

Structura tezei: Teza este alcătuită din introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (226 surse), 53 anexe. Lucrarea conține 163 de pagini text de bază, 239 tabele, 298 figuri. Conținutul de bază al tezei conține 32 figuri, 39 tabele. Rezultatele sunt publicate în 50 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: imagine de sine, elev, text literar, educație literar-artistică, formare profesională, curriculum disciplină opțională, receptare text literar, metodologie didactică, inteligență emoțională, empatie și autoapreciere, receptare literară, model teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și practic – experimentală și implementarea unei variante de curriculum și a disciplinei opționale, în vederea formării imaginii de sine a elevilor din clasele primare.

Obiectivele cercetării: examinarea particularităților psihologice specifice privind imaginea de sine la vârsta școlară mică; identificarea reperelor literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar; analiza impactului curriculumului și a manualelor școlare de limba și literatura română asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor, prin receptarea textelor literare, incluzând disciplinele opționale ca soluții suplimentare pentru consolidarea acestei imagini la nivelul claselor primare; diagnosticarea și examinarea metodelor, a literaturii de specialitate utilizate în practicile didactice, în vederea evaluării influenței lor asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar; elaborarea și validarea experimentală a modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în rolul de interpreți și înțelegători/ exploratori ai operelor literare; generarea unui cadru de concluzii generale și recomandări metodologice, relevante pentru optimizarea proceselor educaționale vizând formarea imaginii de sine a elevilor prin receptarea textelor literare.

Noutatea și originalitatea științifică: constau în elaborarea și validarea experimentală a unei paradigme originale a metodologiei formării imaginii de sine a elevilor din clasele primare, axate, respectiv, pe variante de curriculum, de disciplină opțională, pe auxiliare pentru elevi și pentru profesori, prin care se fundamentează o viziune distinctă atât asupra receptării/interpretării operei literare, cât și a receptorului.

Rezultatele științifice obținute în cercetare care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante constau în determinarea și validarea fundamentelor teoretico-aplicative, încorporate în Modelul teoretic de formare a imaginii de sine în procesul receptării textului literar, implementarea căruia a condus la formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar și a contribuit la formarea competențelor specifice implementării metodologiei ELA la cadrele didactice implicate în formarea profesională.

Semnificația teoretică a cercetării este argumentată de: actualizarea unor concepte estetice, literare, pedagogice și psihologice (imagine de sine, profil psihologic al elevului din clasele primare, text literar, receptare/interpretare, educație literar-artistică, lectura – ca demers didactic); fundamentarea teoretică a metodologiei formării imaginii de sine la elevii claselor primare, axate pe relația „operă literară - elev - imagine de sine”, pe elaborarea unei variante alternative de curriculum, de noi conținuturi și de suporturi didactice; sintetizarea tendințelor generale ale profesorilor privind practica lor de formare la elevi a imaginii de sine prin intermediul operei literare și ale elevilor referitoare la nivelurile lor de receptare, de interpretare a textului artistic din perspectiva autoidentificării lor ca imagine de sine.

Valoarea aplicativă a lucrării este desemnată de: examinarea pieselor curriculare de limba și literatura română în raport cu principiile, caracteristicile, metodologia de formare la elevi a imaginii de sine și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea lor; diagnosticarea nivelurilor imaginii de sine a elevilor din clasele primare, în funcție de modul de receptare/interpretare de către ei a operei literare și formularea unor concluzii; implementarea metodologiei de formare la elevi a imaginii de sine prin valorificarea operei literare; validarea curriculumului și a disciplinei opționale ca părți constitutive definitorii ale Modelului teoretic de formare la elevi a imaginii de sine prin receptarea operei literare, precum și formularea unor recomandări fondate teoretic; stabilirea direcțiilor prioritare de ameliorare a metodologiei de formare la elevi a imaginii de sine în procesul de receptare a operei literare.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere: contribuția la revizuirea conținuturilor curriculare în vigoare la disciplina limba și literatura română, precum și a metodologiei reflectate în manualele școlare existente analizate din perspectiva formării la elevi a imaginii de sine; contribuția la validarea pedagogică a *Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*; validarea unei viziuni noi privind formarea la elevi a imaginii de sine, axate pe relația *imaginea de sine a personajului operei literare- imaginea de sine a elevului-receptor*; elaborarea, argumentarea teoretică, implementarea și validarea variantei de curriculum și a celei de disciplină opționale, cu privire la formarea la elevi a imaginii de sine prin valorificarea textului literar. **Implementarea rezultatelor științifice** s-a realizat în cadrul experimentului pedagogic desfășurat în trei etape în cadrul a două instituții de învățământ din Chișinău, Republica Moldova și din Piatra-Neamț, România, pe un lot experimental alcătuit din elevi din clasele a III-a și a IV-a, prin constatarea situației la tema investigată, dar și experimentarea și validarea Modelului teoretic de formare a imaginii de sine în procesul receptării textului literar, inclusiv prin publicațiile științifice și a comunicărilor la seminarele metodologice, seminarele județene, cercurile pedagogice, cursurile de formare, publicații cu ISBN în domeniu, conferințelor naționale și internaționale, precum și în cadrul activităților practice cu elevii claselor a III-a și a IV-a.

АННОТАЦИЯ

Ирина Елена-Роксана

Формирование самооценки учащихся начальных классов в процессе восприятия литературного текста

Диссертация на соискание степени доктора наук в области педагогики, Кишинёв, 2024

Структура диссертации: Диссертация состоит из введения, трёх глав, общих выводов и рекомендаций, списка литературы (226 источников) и 53 приложений. Основной текст работы занимает 163 страницы и включает 239 таблиц и 298 рисунков, из которых 32 рисунка и 39 таблиц являются основным содержанием. Результаты исследования опубликованы в 50 научных работах.

Ключевые слова: самооценка, учащийся, литературный текст, литературно-художественное образование, профессиональная подготовка, учебная программа для факультативных курсов, восприятие литературного текста, методика преподавания, эмоциональный интеллект, эмпатия и самооценка, литературное восприятие, теоретическая модель формирования самооценки учащихся в процессе восприятия литературного текста.

Цель исследования заключается в теоретическом и практическо-экспериментальном обосновании и внедрении варианта учебного плана и факультативной дисциплины с целью формирования самовосприятия у учащихся начальных классов.

Задачи исследования: изучение специфических психологических особенностей, связанных с самовосприятием в младшем школьном возрасте; определение литературно-художественных ориентиров для формирования самовосприятия учащихся начальных классов в процессе восприятия литературного текста; анализ влияния учебного куррикулума и школьных учебников по румынскому языку и литературе на развитие самовосприятия учащихся через восприятие литературных текстов, включая факультативные дисциплины как дополнительные средства для укрепления самовосприятия на уровне начальных классов; диагностика и изучение методик и специальной литературы, используемых в преподавательской практике, с целью оценки их влияния на развитие самовосприятия у учащихся начальной школы; разработка и экспериментальная проверка теоретической модели формирования самовосприятия у учащихся начальных классов в роли интерпретаторов и исследователей литературных произведений; формирование рамок для общих выводов и методических рекомендаций, актуальных для оптимизации образовательных процессов, направленных на развитие самовосприятия учащихся через восприятие литературных текстов.

Научная новизна и оригинальность: заключаются в разработке и экспериментальной проверке оригинальной парадигмы методологии формирования самооценки учащихся начальных классов, основанной на вариантах учебной программы, факультативных курсах, а также на разработке вспомогательных материалов для учеников и учителей, с целью создания особого видения как восприятия/интерпретации литературного произведения, так и образа самого читателя.

Основные научные результаты: определение и проверка теоретико-прикладных основ, заложенных в Теоретической модели формирования самооценки в процессе восприятия литературного текста, что способствует формированию самооценки учащихся начальных классов и профессиональной компетентности педагогов в области методологии художественного образования.

Теоретическая значимость исследования: обоснована актуализацией эстетических, литературных, педагогических и психологических понятий (самооценка, психологический профиль учащихся начальных классов, литературный текст, восприятие/интерпретация, литературно-художественное образование, чтение как учебный процесс); теоретическим обоснованием методологии формирования самооценки учащихся начальных классов, основанной на взаимодействии "литературное произведение - ученик - самооценка"; анализом общих тенденций учителей по формированию самооценки у учащихся через литературное произведение.

Практическая значимость работы: представлена анализом учебных программ по румынскому языку и литературе, выработкой рекомендаций для их улучшения, диагностикой уровня самооценки учащихся в зависимости от восприятия ими литературного произведения и формулировкой выводов, реализацией методологии формирования самооценки учащихся через литературное произведение; проверкой учебной программы и факультативного курса как частей Теоретической модели формирования самооценки.

Основные научные результаты для защиты: вклад в пересмотр содержания учебной программы по румынскому языку и литературе и методологии, представленной в существующих учебниках, с точки зрения формирования самооценки учащихся; педагогическая проверка Теоретической модели формирования самооценки учащихся; разработка и экспериментальная проверка учебной программы и факультативного курса, направленных на формирование самооценки через восприятие литературного текста.

Внедрение научных результатов осуществлялось в рамках педагогического эксперимента, проведенного в три этапа в двух учебных заведениях Кишинева (Молдова) и Пяэтра-Нямц (Румыния), на выборке учащихся третьих и четвертых классов, с целью выявления ситуации по теме исследования и экспериментальной проверки Теоретической модели формирования самооценки в процессе восприятия литературного текста.

ANNOTATION

Irina Elena-Roxana

The formation of the self-image of primary school students in the process of receiving the literary text PhD Thesis in Sciences of Education Chisinau, 2024

Structure of the thesis: The thesis consists of an introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography (226 sources), 53 appendices. The work contains 163 pages of basic text, 239 tables, 298 figures. The basic content of the thesis contains 32 figures, 39 tables. The results are published in 50 scientific papers.

Key words: self-image, student, literary text, literary-artistic education, professional training, optional subject curriculum, reception of literary text, didactic methodology, emotional intelligence, empathy and self-appreciation, literary reception, theoretical model of self-image formation of students in receiving the literary text.

The purpose of the work: The aim of the research is to establish a theoretical and practical-experimental foundation and to implement a curriculum model and an optional subject focused on the development of self-image for primary school students.

The objectives of the research: examine the specific psychological characteristics related to self-image at the early school age; identify literary and artistic benchmarks for developing self-image in primary school students through the reception of literary texts; analyze the impact of the Romanian language and literature curriculum and textbooks on the development of students' self-image through literary text reception, including optional subjects as additional solutions for reinforcing this self-image in primary school; diagnose and examine methodologies and specialized literature used in teaching practices to evaluate their influence on the development of self-image in primary school students. develop and experimentally validate a theoretical model for shaping self-image in primary school students as interpreters and explorers of literary works; generate a framework of general conclusions and methodological recommendations relevant to optimizing educational processes aimed at fostering self-image development through the reception of literary texts.

Scientific novelty and originality: consist in the elaboration and experimental validation of an original paradigm of the methodology of forming the self-image of primary school students, focused, respectively, on curriculum variants, on optional subjects, on auxiliaries for students and for teachers, through which a distinct vision is founded on both the reception/interpretation of the literary work and the receiver.

The theoretical significance of the research is argued by: the updating of some aesthetic, literary, pedagogical and psychological concepts (self-image, psychological profile of the primary school student, literary text, reception/interpretation, literary-artistic education, reading - as a didactic approach); the theoretical substantiation of the methodology of the formation of the self-image of primary school students, focused on the relationship "literary work - student - self-image", on the development of an alternative version of the curriculum, new contents and didactic supports; synthesizing the general tendencies of the teachers regarding their practice of forming students' self-image through the literary work and of the students regarding their levels of reception, interpretation of the artistic text from the perspective of their self-identification as a self-image.

The applicative value of the work is designated by: the examination of the Romanian language and literature curricular pieces in relation to the principles, characteristics, methodology of forming students' self-image and formulating recommendations for their improvement; diagnosing the levels of self-image of primary school students, depending on their reception/interpretation of the literary work and formulating some conclusions; implementation of the methodology of forming students' self-image by capitalizing on the literary work; the validation of the curriculum and the optional discipline as defining constituent parts of the Theoretical Model for the formation of students' self-image through the reception of the literary work, as well as the formulation of theoretically founded recommendations; establishing the priority directions for improving the methodology of training students' self-image in the process of receiving the literary work. **The main scientific results** submitted for support: the contribution to the revision of the curricular contents in force for the discipline of Romanian language and literature, as well as the methodology reflected in the existing school textbooks analyzed from the perspective of forming students' self-image; the contribution to the pedagogical validation of the theoretical Model of the formation of the students' self-image in the reception of the literary text; validation of a new vision regarding the formation of students' self-image, focused on the relationship between the self-image of the character of the literary work and the self-image of the receiving student; the development, theoretical argumentation, implementation and validation of the curriculum version and the optional subject, regarding the formation of students' self-image by capitalizing on the literary text. **The implementation of the scientific results** was carried out within the pedagogical experiment carried out in three stages within two educational institutions in Chisinau, Republic of Moldova and in Piatra-Neamț, Romania, on an experimental batch made up of students from the 3rd and 4th grades a, by ascertaining the situation of the investigated topic, but also experimenting and validating the theoretical model of self-image formation in the process of receiving the literary text, including through scientific publications and communications to methodological seminars, county seminars, pedagogical circles, training courses, publications with ISBN in the field, national and international conferences, as well as during practical activities with students of the 3rd and 4th grades.

LISTA ABREVIERILOR

CCD – Casa Corpului Didactic

ELA– educație literar-artistică

MEN – Ministerul Educației Naționale

MENCS – Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice

RM – Republica Moldova

R – România

IS – imagine de sine

TL – textul literar

MT – modelul teoretic

CL – competența de lectură

It. – item

LISTA TABELELOR

Tabel 2.1. Grila de cuantificare privind dezvoltarea imaginii de sine la elevii din clasele primare prin receptarea textului literar în România și Republica Moldova.....	84
Tabel 2.2. Analiza numărului de texte literare cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor	92
Tabel 2.3. Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualele de limba și literatura română pentru clasa a III-a din România.....	93
Tabel 2.4 Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualul de limba și literatura română pentru clasa a III-A din Republica Moldova	94
Tabel 2.5 Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualele de limba și literatura română pentru clasa a IV-a din România	94
Tabel 2.6. Analiza numărului de sarcini/teme cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualul de limba și literatura română pentru clasa a IV-a din Republica Moldova	95
Tabel 2.7.Lotul experimentului pedagogic.....	101
Tabel 2.8. Cotare răspunsuri.....	103
Tabel 2.9. Valori cantitative ale experimentului de constatare raportate la răspunsurile elevilor în funcție de nivelul de receptare al textului literar	103
Tabel 2.10. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului reproductiv de receptare a textului literar	103
Tabel 2.11. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului productiv de receptare a textului literar	104
Tabel. 2.12.Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului creativ de receptare a textului literar.....	105
Tabel 2.13. Principiile educației literar-artistice ca fundament pentru formarea imaginii de sine a elevilor (Sinteză realizată de E. R. Irina).....	111
Tabel 3.1. Caracteristici ale eșantionului cuprins în cercetare	139
Tabel 3.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.	146
Tabel 3.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	146
Tabel 3.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.	147
Tabel 3.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	147
Tabel 3.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 pentru L.5.F.	148
Tabel 3.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 pentru L.5.F.	148
Tabel 3.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 pentru L.7.F.	148
Tabel 3.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 pentru L.7.F.	148
Tabel 3.10. Activitatea elevilor în cadrul experimentului de control.....	149
Tabel 3.11. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova	150
Tabel 3.13. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău).....	157
Tabel 3.3. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău).....	157
Tabel 3.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M	158
Tabel 3.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	158
Tabel 3.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.	159

Tabel 3.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L5F	159
Tabel 3.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.8.M.....	160
Tabel 3.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.7.F.....	160
Tabel 3.20.Aspecte contrastive ale valorilor la L.1.F. și L.2.M.	163
Tabel 3.21. Aspecte contrastive ale valorilor la L.3.F. și L.4.M.	164
Tabelul 3.22.Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.5.F. și L.6.M.	165
Tabel 3.23.Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.7.F. și L.8.M.....	166
Tabel 3.24. Răspunsurile învățătorilor la întrebarea 1.....	171
Tabel 3.25. Întrebarea nr.1 și răspunsuri ale cadrelor didactice	172
Tabel A.1.1.Cotarea itemilor	207
Tabel A.2.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.	208
Tabel A.2.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.	209
Tabel A.2.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.	209
Tabel A.3.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M.....	210
Tabel A.3.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru T1 I1-I7 pentru L.2.M	211
Tabel A.3.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M.....	211
Tabel.A.4.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.....	212
Tabel A.4.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.	213
Tabel A.4.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.	213
Tabel A.5.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.4.M.....	214
Tabel A.5.2. Frecvența răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M.....	215
Tabel A.5.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M.....	215
Tabel A.6.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.....	216
Tabel A.6.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.	217
Tabel A.6.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.	217
Tabel A.7.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.....	218
Tabel A.7.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.....	219
Tabel A.7.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.....	219
Tabel A.8.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.....	220
Tabel A.8.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.	221
Tabel A.8.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.	221
Tabel A.9.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M.....	222
Tabel A.9.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L. 8.M.....	223
Tabel A.9.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M	223
Tabel A.10.Cotarea itemilor	225
Tabel.A.11.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	226
Tabel A.11.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	227
Tabel A.11.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	227
Tabel A.11.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.1.F.	228
Tabel A.11.5. Ponderea numărului de răspunsuri pe categorie de nivel pentru L.1.F.	228
Tabel A.12.1.Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M.....	229
Tabel A.12.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M.....	230
Tabel A.12.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M.....	230
Tabel A.12.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.2.M.....	231

Tabel A.12.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	231
Tabel A.13.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	232
Tabel A.13.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	233
Tabel A.13.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	233
Tabel A.13.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.3.F.	233
Tabel A.13.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	234
Tabel A.14.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M.	235
Tabel A.14.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M.	236
Tabel A.14.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la la T2 I1-I7 pentru L.4.M.	236
Tabel A.14.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L4M.	236
Tabel A.14.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	237
Tabel A.15.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.	238
Tabel A.15.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.	239
Tabel A.15.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.	239
Tabel A.15.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.5.F.	240
Tabel A.15.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	240
Tabel A.16.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.	241
Tabel A.16.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.	242
Tabel A.16.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.	242
Tabel A.16.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.6.M.	243
Tabel A.16.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	243
Tabel A.17.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.	244
Tabel A.17.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.	245
Tabel A.17.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.	245
Tabel A.17.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.7.F.	245
Tabel A.17.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	246
Tabel A.18.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M.	247
Tabel A.18.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M.	248
Tabel A.18.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M.	248
Tabel A.18.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.8.M.	248
Tabel A.18.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel	249
Tabel A.19.1. Valorile răspunsurile elevilor la T1 pentru L.1.F.	250
Tabel A.19.2. Valorile răspunsurile elevilor la T2 pentru L.1.F.	251
Tabel A.19.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.	252
Tabel A.20.1. Răspunsurile elevilor la T1 pentru L.3.F.	254
Tabel A.20.2. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	255
Tabel A.20.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.	255
Tabel A.21.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.	257
Tabel A.21.2. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.	258
Tabel A.21.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.	259
Tabel A.22.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.	260
Tabel A.22.2. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.	261
Tabel A.22.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.	261
Tabel A.23.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.1.F.	263

Tabel A.23.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.2.M.	264
Tabel A.23.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M.	265
Tabel A.23.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M.	265
Tabel A.23.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.	266
Tabel A.23.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.	266
Tabel A.23.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M.	267
Tabel A.23.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M.	267
Tabel A.23.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M.	268
Tabel A.23.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M.	268
Tabel A.23.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M.	268
Tabel A.23.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M.	268
Tabel A.23.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M.	269
Tabel A.23.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M.	269
Tabel A.23.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M.	270
Tabel A.23.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M.	270
Tabel A.23.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M.	270
Tabel A.23.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M.	270
Tabel A.23.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M.	271
Tabel A.23.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M.	271
Tabel A.23.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M.	272
Tabel A.23.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M.	272
Tabel A.24.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.3.F.	273
Tabel A.24.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.4.M.	274
Tabel A.24.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.	275
Tabel A.24.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.	275
Tabel A.24.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M.	275
Tabel A.24.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M. (clasa aIII-a Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău și clasa aIII-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău).....	275
Tabel A.24.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.	276
Tabel A.24.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.	276
Tabel A.24.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.	277
Tabel A.24.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.	277
Tabel A.24.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.	277
Tabel A.24.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.	277
Tabel A.24.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.	278
Tabel A.24.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.	278
Tabel A.24.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.	279
Tabel A.24.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.	279
Tabel A.24.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.	279
Tabel A.24.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.	279
Tabel A.24.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.	280
Tabel A.24.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.	280
Tabel A.24.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.	281

Tabel A.24.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.	281
Tabel A.25.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.5.F.	282
Tabel A.25.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.6.M..Lot 6 martor	283
Tabel A.25.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.	284
Tabel A.25.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.	284
Tabel A.25.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.	284
Tabel A.25.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.	285
Tabel A.25.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.	285
Tabel A.25.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.	285
Tabel A.25.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.	286
Tabel A.25.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.	286
Tabel A.25.11 Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.	287
Tabel A.25.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.	287
Tabel A.25.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.	287
Tabel A.25.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.	287
Tabel A.25.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.	288
Tabel A.25.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.	288
Tabel A.25.17.Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F. și L.6.M.	289
Tabel A.25.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F. și L.6.M.	289
Tabel A.25.19.Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.	289
Tabel A.25.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.	289
Tabel A.25.21.Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.	290
Tabel A.25.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.	290
Tabelul A.26.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.7.F.	291
Tabel.A.26.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.8.M.	292
Tabel.A.26.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.	292
Tabel.A.26.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.	293
Tabel A.26.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.	293
Tabel A.26.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.	293
Tabel A.26.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.	294
Tabel A.26.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.	294
Tabel A.26.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.	295
Tabel A.26.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.	295
Tabel A.26.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.	295
Tabel A.26.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.	295
Tabel A.26.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.	296
Tabel A.26.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.	296
Tabel A.26.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.	297
Tabel A.26.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.	297
Tabel A.26.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.	297
Tabel A.26.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.	297
Tabel A.26.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.	298
Tabel A.26.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.	298
Tabel A.26.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.	299

Tabel A.26.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.	299
Tabelul A.27.1. Itemi chestionar	300
Tabelul A.27.2.Grila de scorare.....	301
Tabel. A.31.1.Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.....	307
Tabelul A.31.2. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.....	309
Tabel A.31.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.....	311
Tabelul A.31.4. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.....	313
Tabel A.32.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.....	315
Tabel A.32.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.....	315
Tabel A.33.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.....	319
Tabel A.33.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.....	319
Tabel A.34.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1	323
Tabel A.34.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2	323
Tabel A.35.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1	327
Tabel A.35.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2	327
Tabel A.36.1. Prezentarea conținuturilor și activităților de învățare pentru tema Eroii mei, încrederea în lumea înconjurătoare, textul literar <i>Cocoșul și vulpea</i> , de Lev Tolstoi	331
Tabel A.38.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M.....	351
Tabel A.38.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	351
Tabel A.39.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M.....	354
Tabel A.39.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.....	354
Tabel A.40.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.....	357
Tabel A.40.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, pentru L5F	357
Tabel A.41.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.8.M.....	360
Tabel A.41.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 pentruL.7.F.....	360
Tabel A.43. Grila de scorare.....	368
Tabel A.44. Activitatea elevilor în cadrul experimentului de control	369
Tabel A.46.1.Numărul de cadre didactice în funcție de mediul de proveniență	371
Tabel A.46.2. Numărul de cadre didactice în funcție de gradul didactic	371
Tabel A.46.3. Numărul de cadre didactice în funcție de clasa de predare	371
Tabel A.46.4. Numărul de cadre didactice în funcție de vechime în învățământ.....	372
Tabel A.46.5. Numărul de cadre didactice raportat la funcția deținută în învățământ.....	372
Tabel A.47.1. Numărul de cadre didactice în funcție de mediul de proveniență	373
Tabel A.47.2. Numărul de cadre didactice în funcție de gradul didactic	373
Tabel A.47.3. Numărul de cadre didactice în funcție de clasa de predare	374
Tabel A.47.4. Numărul de cadre didactice în funcție de vechime în învățământ.....	374
Tabel A.47.5. Numărul de cadre didactice raportat la funcția deținută în învățământ.....	374
Tabelul A.49.Lotul reprezentativ cuprins în experimentul de constatare	380

LISTA FIGURILOR

Fig. 2.1. Dinamica dezvoltării învățământului primar din perspectivă curriculară.....	80
Fig. 2.2. Direcții de dezvoltare a învățământului primar (apud Mariana Marin)	80
Fig. 2.3. Relația dintre curriculum și componentele acestuia.....	87
Fig. 2.4. Ponderea textelor literare cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, în manualele analizate, de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova.....	92
Fig.2.5. Referențialul de evaluare al competențelor lectorale, componenta imagine de sine (apud Mariana Marin [133, 39])	99
Fig.2.6. Valori cantitative ale experimentului de constatare	103
Fig.2.7. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului reproductiv de receptare a textului literar.....	104
Fig.2.8. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului productiv de receptare a textului literar.....	105
Fig.2.9. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului creativ de receptare a textului literar.....	105
Fig. 2.10. Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar	114
Fig.3.1. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova	151
Tabel 3.12. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în România	151
Fig.3.2. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în România	151
Fig.3.3. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel pentru T1, L.1.F. .	153
Fig.3.4. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel pentru T2, L.1.F.	153
Fig.3.5. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.2.M	153
Fig.3.6. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.2.M	153
Fig.3.7. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.3.F.	153
Fig.3.8. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.3.F.	153
Fig.3.9. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel T1 pentru L.4 M.	154
Fig.3.10. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel T2 pentru L.4 M	154
Fig.3.11. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.5.F.	154
Fig.3.12. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.5.F.	154

Fig.3.13. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.6.M	155
Fig.3.14. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.6.M	155
Fig.3.15. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.7.F.	155
Fig.3.16. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.7.F.	155
Fig.3.17. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.8.M	156
Fig.3.18. Distribuție frecvența numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.8.M	156
Fig. 3.19.Aspecte contrastive ale valorilor la L.1.F. și L.2.M.	163
Fig. 3.20. Aspecte contrastive ale valorilor la L.3.F. și L.4.M.	164
Fig. 3.21. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.5.F și L.6.M	165
Fig. 3.22. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.7.F. și L.8.M.	166
Fig.A.2.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.	209
Fig.A.3.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M	211
Fig.A.4.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.	213
Fig.A.5.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M	215
Fig. A.6.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.	217
Fig. A.7.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.	219
Fig.A.8.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.	221
Fig. A.9.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M	223
Fig.A.11.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.	228
Fig.A.12.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M	230
Fig.A.13.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.	233
Fig. A.14.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la la T2 I1-I7 pentru L.4.M.	236
Fig. A.15.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.	239
Fig.A.16.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M	242
Fig.A.17.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.	245
Fig.A.18.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M	248
Fig.A.19.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.	253
Anexa 20. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.3.F., la testul 1 și la testul 2	254
Fig.A.20.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.	256
Fig. A.21.1.Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.	259
Fig. A.22.1.Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.	262
Fig. A.23.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M.	266
Fig.A.23.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.	267
Fig. A.23.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M.	267
Fig. A.23.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M.	268
Fig. A.23.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M.	269
Fig. A.23.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M.	269

Fig. A.23.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M.....	270
Fig. A.23.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M.....	271
Fig. A.23.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M.....	272
Fig. A.23.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M.....	272
Fig.A.24.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.....	275
Fig.A.24.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M.....	276
Fig.A.24.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.....	276
Fig.A.24.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.....	277
Fig.A.24.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.....	278
Fig.A.24.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.....	278
Fig.A.24.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.....	279
Fig.A.24.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.....	280
Fig.A.24.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.....	280
Fig.A.24.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.....	281
Fig.A.25.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.....	284
Fig.A.25.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.....	285
Fig. A.25. 3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.....	286
Fig. A.25. 4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.....	286
Fig. A.25. 5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.....	287
Fig. A.25. 6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.....	288
Fig. A.25. 7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.....	288
Fig. A.25. 8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.....	289
Fig. A.25. 9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.....	290
Fig. A.25. 10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.....	290
Fig. A.26.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.....	293
Fig.A.26.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.....	294
Fig.A.26.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.....	294
Fig.A.26.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.....	295
Fig.A.26.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.....	296
Fig.A.26.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.....	296
Fig.A.26.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.....	297
Fig.A.26.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.....	298
Fig.A.26.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.....	298
Fig.A.26.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.....	299
Fig.A.31.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.....	308
Fig.A.31.2. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.....	310
Fig. A.31.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.....	312
Fig. A.31.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.....	314
Fig.A.32.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1	315
Fig.A.32.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1	315
Fig.A.32.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2	316
Fig.A.32.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2	316
Fig.A.32.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3	316
Fig.A.32.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3	316

Fig.A.32.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4	317
Fig.A.32.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4	317
Fig.A.32.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5	317
Fig.A.32.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5	317
Fig.A.32.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6	318
Fig.A.32.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6	318
Fig.A.32.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7	318
Fig.A.32.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7	318
Fig.A.33.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1	319
Fig.A.33.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1	319
Fig.A.33.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2	320
Fig.A.33.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2	320
Fig.A.33.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3	320
Fig.A.33.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3	320
Fig.A.33.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4	321
Fig.A.33.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4	321
Fig.A.33.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5	321
Fig.A.33.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5	321
Fig.A.33.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6	322
Fig.A.33.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6	322
Fig.A.33.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7	322
Fig.A.33.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7	322
Fig.A.34.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1	323
Fig.A.34.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1	323
Fig.A.34.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2	324
Fig.A.34.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2	324
Fig.A.34.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3	324
Fig.A.34.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3	324
Fig.A.34.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4	325
Fig.A.34.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4	325
Fig.A.34.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5	325
Fig.A.34.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5	325
Fig.A.34.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6	326
Fig.A.34.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6	326
Fig.A.34.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7	326
Fig.A.34.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7	326
Fig.A.35.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1	327
Fig.A.35.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1	327
Fig.A.35.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2	328
Fig.A.35.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2	328
Fig.A.35.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3	328
Fig.A.35.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3	328
Fig.A.35.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4	329
Fig.A.35.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4	329

Fig.A.35.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5	329
Fig.A.35.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5	329
Fig.A.35.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6	330
Fig.A.35.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6	330
Fig.A.35.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7	330
Fig.A.35.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7	330
Fig.A.38.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I1	351
Fig.A.38.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I1	351
Fig.A.38.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I2	352
Fig.A.38.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I2	352
Fig.A.38.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I3	352
Fig.A.38.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I3	352
Fig.A.38.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I4	352
Fig.A.38.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I4	352
Fig.A.38.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I5	353
Fig.A.38.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I5	353
Fig.A.38.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I6	353
Fig.A.38.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I6	353
Fig.A.38.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I7	353
Fig.A.38.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I7	353
Fig.A.39.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1, pentru L.4.M	354
Fig.A.39.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1, pentru L.3.F.	354
Fig.A.39.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2, pentru L.4.M	354
Fig.A.39.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2, pentru L.3.F.	354
Fig.A.39.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3, pentru L.4.M	355
Fig.A.39.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3, pentru L.3.F.	355
Fig.A.39.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4, pentru L.4.M	355
Fig.A.39.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4, pentru L.3.F.	355
Fig.A.39.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5, pentru L.4.M	355
Fig.A.39.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5, pentru L.3.F.	355
Fig.A.39.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6, pentru L.4.M	356
Fig.A.39.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6, pentru L.3.F.	356
Fig.A.39.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7, pentru L.4.M	356
Fig.A.39.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7, pentru L.3.F.	356
Fig.A.40.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I1	357
Fig.A.40.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1, L5F.....	357
Fig.A.40.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I2	357
Fig.A.40.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2, L5F.....	357
Fig.A.40.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I3	358
Fig.A.40.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3, L5F.....	358
Fig.A.40.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I4	358
Fig.A.40.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4, L5F.....	358
Fig.A.40.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I5	358
Fig.A.40.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5, L5F.....	358

Fig.A.40.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I6	359
Fig.A.40.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6, L5F.....	359
Fig.A.40.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I7	359
Fig.A.40.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7, L5F.....	359
Fig.A.41.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I1	360
Fig.A.41.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I1.....	360
Fig.A.41.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I2	360
Fig.A.41.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I2.....	360
Fig.A.41.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I3	361
Fig.A.41.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I3.....	361
Fig.A.41.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I4	361
Fig.A.41.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I4.....	361
Fig.A.41.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I5	361
Fig.A.41.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I5.....	361
Fig.A.41.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I6	362
Fig.A.41.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I6.....	362
Fig.A.41.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I7	362
Fig.A.41.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I7.....	362
Fig.A.46.1. Repartizarea în funcție de mediul de proveniență rural-urban	371
Fig.A.46.2.Repartizarea în funcție de gradul didactic deținut.....	371
Fig. A.46.3. Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa de predare	372
Fig. A.46.4. Repartizarea în funcție de vechimea în învățământ.....	372
Fig. A.46.5. Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ	372
Fig. A.47.1. Repartizarea în funcție de mediul de proveniență	373
Fig. A.47.2.Repartizarea în funcție de gradul didactic pe care îl dețin	373
Fig. A.47.3. Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa de predare	374
Fig. A.47.4. Repartizarea în funcție de vechime	374
Fig. A.47.5. Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ	375
Fig. A.50.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F.	381
Fig. A.50.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.2.M	381
Fig. A.50.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.....	381
Fig. A.50.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.....	381
Fig.A.50.5 Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F.	382
Fig.A.50.6 Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.2.M.....	382
Fig. A.50.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F.	382
Fig.A.50.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.2.M	382
Fig.A.50.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F.	382
Fig.A.50.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.2.M	382
Fig. A.50.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F.	383
Fig. A.50.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.2.M.....	383
Fig. A.50.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F.	383
Fig.A.50.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.2.M	383
Fig.A.50.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F.	384
Fig.A.50.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.2.M.	384

Fig. A.50.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F.	384
Fig.A.50.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.2.M.	384
Fig.A.50.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F.	384
Fig.A.50.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.2.M.	384
Fig.A.51.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F.	385
Fig. A.51.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru L.4.M.	385
Fig.A.51.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F.	385
Fig.A.51.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.4.M.	385
Fig. A.51.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F.	386
Fig. A.51.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.4.M.	386
Fig.A.51.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F.	386
Fig.A.51.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.4.M.	386
Fig.A.51.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F.	386
Fig.A.51.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.4.M.	386
Fig.A.51.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F.	387
Fig.A.51.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.4.M.	387
Fig.A.51.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F.	387
Fig.A.51.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.4.M.	387
Fig. A.51.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F.	388
Fig. A.51.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.4.M.	388
Fig.A.51.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F.	388
Fig.A.51.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.4.M.	388
Fig.A.51.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F.	388
Fig.A.51.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.4.M.	388
Fig.A.52.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F.	389
Fig.A.52.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.6.M.	389
Fig. A.52.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F.	389
Fig. A.52.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.6.M.	389
Fig.A.52.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F.	390
Fig.A.52.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.6.M.	390
Fig.A.52.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F.	390
Fig.A.52.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.6.M.	390
Fig.A.52.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F.	390
Fig.A.52.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.6.M.	390
Fig.A.52.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F.	391
Fig.A.52.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.6.M.	391
Fig.A.52.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F.	391
Fig.A.52.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.6.M.	391
Fig.A.52.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F.	392
Fig.A.52.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.6.M.	392
Fig.A.52.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F.	392
Fig.A.52.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.6.M.	392
Fig.A.52.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F.	392
Fig.A.52.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.6.M.	392

Fig.A.53.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F.	393
Fig.A.53.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.8.M.	393
Fig.A.53.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F.	393
Fig.A.53.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.8.M.	393
Fig.A.53.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F.	394
Fig.A.53.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.8.M.	394
Fig.A.53.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F.	394
Fig.A.53.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4 L.8.M.	394
Fig.A.53.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F.	394
Fig.A.53.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.8.M.	394
Fig.A.53.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F.	395
Fig.A.53.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.8.M.	395
Fig.A.53.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F.	395
Fig.A.53.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7 L.8.M.	395
Fig.A.53.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F.	396
Fig.A.53.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.8.M.	396
Fig.A.53.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F.	396
Fig.A.53.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.8.M.	396
Fig.A.53.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F.	396
Fig.A.53.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.8.M.	396

INTRODUCERE

Actualitatea temei de cercetare și importanța problemei abordate. Trăind într-o lume care se bazează pe eficiență și competiție acerbă, a cărei forță provine din cunoaștere, în contextul schimbărilor rapide din societate, Uniunea Europeană a propus ca scop cardinal crearea unei societăți bazate pe cunoaștere. Un rol fundamental al educației îl are dezvoltarea personală a elevului, fiecare individ având posibilitatea de a se dezvolta în funcție de propriul potențial, în vederea asigurării independenței și prosperității sale și a grupurilor din care va decide ulterior să facă parte. Dezvoltarea personală prin învățare continuă este esențială în societatea contemporană. Atât pe baza autoperceperii, cât și ca o consecință a interacțiunii sociale din spațiul școlar, imaginea de sine a elevilor este într-o continuă reconstruire.

Valorizarea copilului ca individ, ca personalitate unică, cu valoare proprie și demnitate, este asigurată de o bună cunoaștere a mecanismelor care determină formarea sinelui elevilor din ciclul primar. Imaginea de sine reprezintă „un complex construct mintal, care se elaborează treptat în cursul evoluției ontologice a individului, în paralel și în strânsă interacțiune cu elaborarea conștiinței lumii obiective printr-un lung șir de procese și operații de comparare, clasificare, ierarhizare, generalizare, integrare”, așa cum afirmă M. Golu [64, p.198].

Curriculum Național, în România, propune o ofertă flexibilă, permițând profesorului adaptarea cadrului formal la personalitatea sa și la specificul clasei de elevi cu care lucrează. În Republica Moldova, Codul educației [136], art. 26, prezintă misiunea învățământului primar: „învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigură dezvoltarea competențelor necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial”, și art. 6 prezintă idealul educațional, care „constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabil de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.”[136]

Una dintre premisele care determină tema de cercetare este că metodologiile de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar nu sunt suficient cunoscute, sistematizate, valorificate, aplicate. În plus, textul literar cu dubla sa funcție de resursă psihologică și pedagogică este utilizat în demersul educațional mai mult ca o valoare morală. Aspectul emoțional, sondat în teoriile artei sau mai specific ale educației literar artistice, care contribuie la dezvoltarea inteligenței respective este mai puțin valorificat de către pedagogi. Inteligența emoțională slab dezvoltată la elevi, problemele imaginii de sine au făcut ca să ne preocupăm de această problemă.

O altă premisă, care a determinat alegerea temei, o constituie studiile teoretico-metodice ale unui șir de cercetători (C. Parfene [178; 148], P. Cornea [32], Vl. Pâslaru [70; 173], C. Șchiopu [204; 205; 206; 207; 208] ș.a.) în care este abordată problema formării imaginii de sine la elevi, prin intermediul textului literar.

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemei de cercetare. Drept repere teoretice ale cercetării au servit: conceptul de imagine de sine, (V. Pavelcu [172], M. Zlate [222], P. Popescu-Neveanu [178], A. Perju-Liiceanu [175], N. Bogatu [16], M. Golu [63;64], P. Fraisse [63], R. Baron [63], D. Byrne [63], I. Radu [184; 166] , D. Henny [63], D. Paulo [63], T. Rodriquez [63], C. Baramboim [63], U. Șchiopu [209]), sinele pretins, imaginea negativă de sine, sinele autentic, stima de sine (A. Băban [11], A. Perju-Liiceanu [175], V. Ilieș [79]), sinele (A. Gavreliuc [61], I.A. Dumitru [57]), EUL ca nucleul sistemului personalității (V. Pavelcu [172], M. Zlate [222], U. Șchiopu [209], P. Popescu-Neveanu [179]); profilul psihologic al elevului din ciclul primar (A. Lieury [141], P. Popescu-Neveanu [178], P. Osterrieth, [167], M. Debesse, [63] , I. Nicola [159]), educația literar-artistică (C. Parfene [169], P. Cornea [32], Vl. Pâslaru [173; 174], C. Șchiopu [208], M. Hadîrcă [75], V. Goraș-Postică [68; 69], M. Marin [147], S. Golubițchi [66; 67], A. Radu-Șchiopu); conținuturile învățământului (A. Nicu [160]), conținuturile instruirii (S. Cristea [43]), curriculum școlar (S. Cristea [44], M. Marin [1147], O. Clipa [27; 28], A. Gremalschi [70], M. Golu [63]); manualul școlar (S. Cristea [43], M. Marin [147], A. Grigore [73], A. Nicu [160], I. Șerdean [211]), valențele formative ale textului literar C. Parfene [169], C. Botezatu [65], G. Călinescu [79], A. Ghicov [63], C. Șchiopu [205]), formarea și cultivarea gustului pentru citit (I. Șerdean [211]). Au fost studiate teoriile literare: arta și literatura ca imitație a lumii sensibile, C. Șchiopu [208], opera literară ca obiect al trăirii estetice, G. Lanson [135, p. 35], limbajul literaturii ca variantă a limbajului expresiv, I. A. Richards [190], arta ca intuiție care se identifică cu expresia și cu limbajul, B. Croce [48, p.47], intuiția adevărată este expresie, G. Morpurgo-Tagliabue [155, p. 114], literatura ca artă a cuvântului, M. Bakos [9], obiectul științei literare este literaritatea, R. Jakobson [130, p. 147], literatura ca un produs al mentalității umane în evoluție, teoria structuralistă (A. Eco, U. Serpieri, M. Corti, Iu. Kristeva, R. Barthes), textul ca aparat translingvistic, Iu. Kristeva [134, p. 19], literatura - întrepătrunderea dintre actul de a pune în intrigă și tematizare, N. Frye [60, p. 471], opera literară un produs stratificat, R. Ingarden [80, p. 289], opera literară poveste și discurs, T. Todorov [213, p. 370], opera literară ca grupare de fapte lingvistice reflexive T. Vianu [220, p. 11-19], literatura ca artă a limbajului, D. Tucan [214, p. 66], opera literară există, căpătând viață datorită cititorului, care prin lectură constituie sensul operei și în același timp își reconstituie orizontul vieții, conform teoriei receptării a lui W. Iser [128, p. 83], literatura care declanșează efecte emoționale, estetice, C. Șchiopu [208].

Cercetarea s-a bazat pe **valorile epistemologice** ale unor documente normative, din care menționăm: Codul Educației al Republicii Moldova [136], Legea pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova, nr. 257/2023, Republica Moldova [140], Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2020 [137] și Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, România [138], Curriculum Național. Învățământ primar, Chișinău [51], Curriculum Național. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a din România, [181]. Totodată s-au cercetat documente de referință, oficiale: Catalog manuale școlare învățământ preuniversitar în anul 2020-2021, clasele I-VIII din România [24], Manualul de Limba română din Republica Moldova, clasa a III-a RM [22], Manualul de Limba română pentru clasa a IV-a RM [146], Manualul de Limba și literatura română, clasa a IV-a România [71; 72], Manualul de Limba și literatura română, clasa a III-a România [71; 72], Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar RM. Cercetare documentară cu privire la identificarea manualelor avizate MECC/MEC s-a făcut pe site-urile oficiale: <https://www.manuale.edu.ro> [226], <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>. [224]

În contextul actual, formarea imaginii de sine a elevilor din clasele primare prin intermediul textului literar este doar parțial abordată în curriculum și în metodele didactice uzuale, lăsând numeroase discrepanțe epistemice și metodologice neadresate. În mod particular, în curriculumul actual de limba și literatura română și în disciplinele opționale există inconsecvențe între obiectivele declarate și practica efectivă a formării imaginii de sine. Se remarcă o neconcordanță între teoria literar-artistică și pedagogia autoaprecierii și empatiei la nivel de receptare a textului, afectând eficiența metodologiilor de predare centrate pe dezvoltarea imaginii de sine la elevi.

Astfel, **problema științifică** a cercetării constă în întrebarea: *În ce mod reconfigurăm abordarea curriculară și metodologică, prin fundamentarea teoretică și validarea metodologiei eficiente de receptare literară și autoexplorare, pentru a contribui la formarea imaginii de sine a elevilor din clasele primare, în cadrul lecțiilor de limbă și literatură română?*

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și practic – experimentală și implementarea unei variante de curriculum și a disciplinei opționale, în vederea formării imaginii de sine a elevilor din clasele primare.

Obiectivele cercetării:

1. Examinarea particularităților psihologice specifice privind imaginea de sine la vârsta școlară mică;
2. Identificarea reperelor literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar;

3. Analiza impactului curriculumului și a manualelor școlare de limba și literatura română asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor, prin receptarea textelor literare, incluzând disciplinele opționale ca soluții suplimentare pentru consolidarea acestei imagini la nivelul claselor primare.
4. Diagnosticarea și examinarea metodologiilor, a literaturii de specialitate utilizate în practicile didactice, în vederea evaluării influenței lor asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar.
5. Elaborarea și validarea experimentală a modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în rolul de interpreți și înțelegători/ exploratori ai operelor literare.
6. Generarea unui cadru de concluzii generale și recomandări metodologice, relevante pentru optimizarea proceselor educaționale vizând formarea imaginii de sine a elevilor prin receptarea textelor literare.

Ipoteza cercetării: Formarea imaginii de sine a elevilor va fi eficientă, dacă:

- în cadrul lecțiilor de limba și literatura română, opera literară va fi interpretată, sistematic, și din perspectiva conceptelor *imaginea de sine a personajului*, *imaginea de sine a receptorului*, acestea, totodată, fiind parte nelipsită a obiectivelor operaționale formulate de profesor;

- activitatea de valorificare/ interpretare a operei literare, axată pe formarea imaginii de sine a elevilor, din cadrul lecțiilor, va fi suplinită cu cea opțională/ curriculum la decizia școlii (disciplină opțională, auxiliar pentru elevi, auxiliar pentru profesori);

- metodologia aplicată de profesor (activități de învățare, forme de organizare, metode) va fi racordată la specificul și caracteristicile conceptului *imaginea de sine*.

Metodologia cercetării științifice s-a constituit dintr-un ansamblu de metode *teoretice* (documentarea științifică, analiza și sinteza teoretică, generalizarea și sistematizarea, abstractizarea și modelarea teoretică), *praxiologice* (observarea, chestionarea, studierea datelor obținute, compararea, experimentul pedagogic), *hermeneutice* (interpretarea surselor teoretice și a datelor experimentale), statistice și matematice (inventarierea și analiza datelor experimentului).

Noutatea și originalitatea științifică constau în:

- elaborarea și validarea experimentală a unei paradigme originale a metodologiei formării imaginii de sine a elevilor din clasele primare, axate, respectiv, pe variante de curriculum, de disciplină opțională, pe auxiliare pentru elevi și pentru profesori, pe metode de predare, formare profesională prin care se fundamentează o viziune distinctă atât asupra receptării/ interpretării operei literare, cât și a receptorului;

- contribuția la revizuirea conținuturilor curriculare în vigoare la disciplina limba și literatura română, precum și a metodologiei reflectate în manualele școlare existente analizate din perspectiva formării la elevi a imaginii de sine;

- contribuția la validarea *Modelului de formare a imaginii de sine la elevii din clasele primare, în procesul de receptare/interpretare al textului literar*;

- apropierea unei viziuni noi privind formarea la elevi a imaginii de sine, axate pe relația imaginea de sine a personajului operei literare - imaginea de sine a elevului receptor;

- elaborarea, argumentarea teoretică, implementarea și validarea variantei de curriculum și a celei de discipline opționale, cu privire la formarea la elevi a imaginii de sine prin valorificarea textului literar.

Problema științifică soluționată în cercetare se concretizează în elaborarea și validarea *Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar*, din perspectiva variantelor de curriculum și de disciplină opțională, a unor auxiliare pentru elevi și profesori, concepute în funcție de tema cercetării, de caracteristicile psihologice și de vârstă ale elevilor din clasele primare, de relația dintre opera literară și conceptul *imaginea de sine*.

Valoarea teoretică a cercetării este argumentată de:

- actualizarea unor concepte estetice, literare, pedagogice și psihologice (imagine de sine, profil psihologic al elevului din clasele primare, text literar, receptare/interpretare, educație literar-artistică, lectura – ca demers didactic);

- fundamentarea teoretică a metodologiei formării imaginii de sine la elevii claselor primare, axate pe relația *operă literară - elev - imagine de sine*, pe elaborarea unei variante alternative de curriculum, de noi conținuturi și de suporturi didactice;

- sintetizarea tendințelor generale ale profesorilor privind practica lor de formare la elevi a imaginii de sine prin intermediul operei literare și ale elevilor referitoare la nivelurile lor de receptare, de interpretare a textului artistic din perspectiva autoidentificării lor ca imagine de sine.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în:

- examinarea pieselor curriculare de limba și literatura română în raport cu principiile, caracteristicile, metodologia de formare la elevi a imaginii de sine și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea lor;

- stabilirea nivelurilor imaginii de sine a elevilor din clasele primare, în funcție de modul de receptare/interpretare de către ei a operei literare și formularea unor concluzii;

- implementarea metodologiei (activități, forme de organizare, metode) de formare la elevi a imaginii de sine prin valorificarea operei literare;

- validarea curriculumului și a disciplinei opționale ca părți constitutive definitorii ale Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor, precum și formularea unor recomandări fondate teoretic;

- stabilirea direcțiilor prioritare de ameliorare a metodologiei de formare la elevi a imaginii de sine în procesul de receptare a operei literare.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

1. contribuția la revizuirea conținuturilor curriculare în vigoare la disciplina limba și literatura română, precum și a metodologiei reflectate în manualele școlare existente analizate din perspectiva formării la elevi a imaginii de sine;

2. contribuția la validarea pedagogică a *Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*;

3. validarea unei viziuni noi privind formarea la elevi a imaginii de sine, axate pe relația *imaginea de sine a personajului operei literare- imaginea de sine a elevului-receptor*;

4. elaborarea, argumentarea teoretică, implementarea și validarea variantei de curriculum și a celei de discipline opționale, cu privire la formarea la elevi a imaginii de sine prin valorificarea textului literar.

Implementarea rezultatelor științifice: în cadrul experimentului pedagogic, prin constatarea situației la tema investigată, dar și experimentarea și validarea Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar precum și în cadrul activităților practice cu elevii claselor a III-a și a IV-a..

Aprobarea și validarea rezultatelor științifice. S-a efectuat prin publicațiile științifice și comunicările de la seminarele metodologice, seminarele județene, cursurile de formare, publicații cu ISBN în domeniu, conferințelor naționale și internaționale,

Publicații la tema tezei. Rezultatele obținute sunt publicate în 50 lucrări științifice, 4 articole în reviste de profil, 46 comunicări la conferințe naționale și internaționale.

Volumul și structura tezei. Conținutul tezei de doctor cuprinde: adnotare (în limba română, rusă, engleză), lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, text de bază – 163 pagini, bibliografie din 226 surse, 239 tabele, 298 figuri, 53 anexe. Conținutul de bază al tezei conține 32 figuri, 39 tabele.

Cuvinte-cheie: imagine de sine, elev, text literar, receptare, educație literar-artistică, formare profesională, curriculum, disciplină opțională, metodologie didactică, inteligență emoțională, empatie și autoapreciere, model teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor.

În **Introducere** este argumentată importanța și actualitatea temei de cercetare, încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, zonale, scopul lucrării, obiectivele cercetării, ipoteza de cercetare, sinteza metodologiei de cercetare, sumarul capitolelor tezei.

În **Capitolul întâi**, denumit *Abordări teoretice în problema formării imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar* debutează cu profilul psihologic al elevului în perioada școlarității mici, sunt prezentate delimitări conceptuale ale imaginii de sine la școlarii mici, este reliefat rolul pe care îl are școala în dezvoltarea imaginii de sine a școlarii mici și importanța dezvoltării imaginii de sine, ca factor în dezvoltarea încrederii în forțele proprii, avându-se în vedere faptul că rolul părinților și al învățătorului este de a-l ajuta pe copil să se cunoască, să își formeze imaginea de sine cât mai clară, să aibă încredere în forțele proprii, să își construiască o atitudine pozitivă față de sine și față de lumea înconjurătoare. Tot în capitolul I sunt prezentate principiile educației literar-artistice și modalitățile de formare a imaginii de sine prin intermediul textului literar, precum și teoriile literare care au stat la baza acestei cercetări.

În **Capitolul al doilea**, intitulat *Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*, s-a efectuat o analiză comparativă a manualelor de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova, pentru a se identifica dacă acestea conțin conținuturi cu rol în formarea imaginii de sine la elevi, s-a realizat un studiu asupra modului în care curriculumul național din România și Republica Moldova, la limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, pentru a se identifica competențe specifice referitoare la tema cercetată. Tot în cadrul acestui capitol s-a efectuat analiza rezultatelor experimentului de constatare, respectiv identificarea nivelurilor de receptare ale textului literar la elevii din clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova. Este detaliat și Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar și sunt valorificate experiențele de lectură în vederea formării imaginii de sine a elevilor claselor primare din perspectiva curriculumului disciplinei opționale „Citește și cunoaște-te!” precum și din perspectiva auxiliarului didactic pentru disciplina opțională, cu același nume.

În **Capitolul al treilea**, care prezintă *Demersul praxiologic al formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar*, sunt elaborate propuneri pentru îmbunătățirea manualelor de limba și literatura română și a curriculumului la limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a. Sunt analizate rezultatele experimentului de formare și de control, reflectate în proba aplicată elevilor de clasele a III-a și a IV-a, în România și în Republica Moldova și este prezentată analiza impactului programului de formare *Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar* și analiza rezultatelor formării.

În **Concluzii generale și recomandări** sunt identificate reperele, se prezintă diagnosticarea nivelului imaginii de sine, analiza metodelor aplicate de cadrele didactice, a documentelor reglatorii (curriculum, manuale școlare), argumentarea teoretică a curriculumului elaborat, a disciplinei opționale, validarea *Modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*. Se prezintă recomandări care reies din concluziile generale realizate în aspect atât teoretic cât și metodologic, sunt indicate limitele rezultatelor obținute, cu stabilirea problemelor rămase nerezolvate.

1. ABORDĂRI TEORETICE ÎN PROBLEMA FORMĂRII IMAGINII DE SINE A ELEVILOR CLASELOR PRIMARE ÎN PROCESUL RECEPTĂRII TEXTULUI LITERAR

1.1. Profilul psihologic al elevului în perioada școlarității mici

În prezentarea viziunii noastre privind formarea imaginii de sine (IS) pornim de la conceptul elaborat de N. Bogatu [16] care îl definește ca și „nucleu central al personalității, element definitoriu al statutului și rolului social al acesteia”.

Profilul psihologic al elevului cuprinde totalitatea trăsăturilor și caracteristicilor proprii, prin care elevul se diferențiază de ceilalți elevi de aceeași vârstă. Încă de la vârsta preșcolară, când sunt schițate unele trăsături mai stabile de temperament și de caracter, se pun bazele personalității, însă, un rol determinant asupra formării personalității îl va avea noul mod de viață abordat odată cu intrarea la școală și includerea într-o nouă formă de activitate. Importanța socială a tot ceea ce realizează copilul de vârstă școlară mică este sporită de noul statut al elevului, acela de școlar, care vine cu cerințe și solicitări noi. Apar concepțiile despre lume și despre viață, cu rol determinant în modificarea opticii personalității școlarului mic asupra realității înconjurătoare, generate de dezvoltarea gândirii logice, a capacității de raționament și de judecată. Ca și temperament, se evidențiază o mare diversitate temperamentală: în același timp există copii comunicativi, expansivi, vioi, dar și copii mai lenți, retrași. În contact cu influența modelatoare a procesului educațional, vor apărea și compensații modelatoare.

Specialiștii în domeniu au constatat că atitudinile caracteriale au un rol important în reglarea activității și relațiilor școlarului mic. Misiunea învățătorului este de a cunoaște diversitatea caracterelor copiilor, observând atât în clasă cât și în afara ei nu doar latura exterioară a faptelor copilului, cât mai ales care a fost motivul care a generat fapta. Doar atunci, învățătorul poate să meargă de la sancționarea faptei exterioare până la restructurarea sistemului de relații care au făcut ca acel copil să se comporte așa. La această vârstă, odată cu apariția noului sistem de recompensare a activității sale (calificativele) dezvoltarea psihică are un traiect lent, însă esențial: micul școlar se compară cu ceilalți elevi, este mai atent, apare competiția, crește autoexigența. Școala va antrena copiii în competiții, îi va implica în jocuri care îl vor pune pe copil în situația de a face echipă și de a lucra în echipă cu ceilalți, va stimula întrecerea și va recompensa performanța. În acest sens, Paul Osterrieth preia următoarea caracterizare de la Gessel: 6 ani este vârsta *extremismului*, a tensiunii, a agitației, 7 ani este vârsta calmului, a preocupărilor interioare, a meditației, este vârsta la care apare interioritatea – una din trăsăturile dominante ale stadiului următor, 8 ani – vârsta *cosmopolită* a expansiunii, 9 ani – vârsta autocriticii, 10 ani reprezintă apogeul copilăriei, care aduce echilibru [167, p. 114-137]. Vârsta școlară mică este caracterizată de Maurice Debesse [63]

ca fiind „vârsta rațiunii”, vârsta socială, a „cunoașterii”. În viziunea lui Ioan Nicola, trecerea la o nouă formă de activitate și la statusul de elev va genera restructurări importante în planul proceselor și fenomenelor psihice cu rol reglator și stimulator în învățare. Astfel, se diversifică și se extind manifestările afective, desprinzându-se două tendințe convergente: „una de expansiune, de atașare față de alte persoane și alta de preocupare față de sine”. [159, p.91]

P. Osterrieth vorbește despre „tendința inferiorității”, evidențiată și prin apariția unei timidități care nu mai apare ca teama de străini (precum în perioada preșcolară), ci ca nevoie de a apăra intimitatea psihică împotriva incursiunilor altora, care probabil ar găsi-o puerilă și ar râde de ea” [167, p.132]. Perioada de la 9 la 12 ani reprezintă în viziunea lui P. Osterrieth „maturitatea copilului”, fiind caracterizată prin dezvoltarea dimensiunii interioare, fiind un nou început de autodeterminare: „departe de a fi numai făptură socială (...) copilul este... cineva care vrea să fie el însuși, să aibă originalitatea sa proprie.” [167, p.137]

Imaginea de sine este mai dependentă de ce și-ar dori copilul să fie și mai puțin de ce este în realitate, în perioada copilăriei. Începând cu conotația de idealizare, imaginea de sine începe a se construi, după cum spune M. Zlate [222, p. 54] „în funcție de ceea ce este omul sau a fost, de ceea ce el face sau a făcut”. În această perioadă, se dezvoltă emoțiile și sentimentele morale, intelectuale, estetice: viața în grup, cooperarea, cu o contribuție majoră în dezvoltarea educației morale a copilului. Formarea și dezvoltarea motivației școlare este axată pe curiozitate, pe trebuința de a afla/de a cunoaște, de a explora și de a se documenta. În acest sens, Gessel face precizarea că „vârsta de nouă ani reprezintă o cotitură: individual nu mai este copil, însă nu este încă adolescent.” [167, p.137] Statusul de elev influențează procesul formării personalității copilului, plecând de la organizarea ei interioară, până la conduita ei externă. În această perioadă gradul de coeziune al constructelor de personalitate crește, acum derulându-se organizarea și integrarea constructelor de personalitate într-un tot unitar. Diversitatea temperamentală se evidențiază în această perioadă a școlarității mici: se identifică copiii colerici sau flegmatici, așa cum se găsesc cei sangvinici sau colerici. În accepțiunea lui P. Popescu-Neveanu, temperamentul se „modulează”, căpătând nuanțe emoționale și suportând influențele pe care le exercită procesul de dezvoltare al componentelor superioare ale personalității, căpătând o factură psihologică, pentru că, dacă temperamentul este ereditar și caracterul este dobândit „nu se poate pune pe seama temperamentului tot ce privește coordonatele educației precum și integrării sociale și morale. Altfel, temperamentul ar putea fi confundat cu personalitatea, devenind inutil deoarece nu poate să fie delimitat. [178, p.706]

Personalitatea nu este o chestiune de temperament, ci depinde de învățarea socială, de ajustări (prin întărire și observație) în funcție de situații, precizează psihologul A. Lieury. [141, p. 195] Diversificarea preferințelor pentru lectură apare în același timp cu abilitatea de scris-citit. Se

evidențiază interesul copilului pentru colecționarea anumitor obiecte, descrisă de Gessel ca reflectând „cerința internă de reunire și clasificare”. Aceasta denotă o evoluție în interior către un sistem de gândire care începe să opereze ușor cu ordonări și clasificări .

Emil Verza face precizarea că „forme de relații din familie au efecte în ceea ce privește formarea conștiinței de sine a copilului, ca element semnificativ al autoechilibrului persoanei.” [219, p. 86] Lipsa afectivității, violența, suprasolicitarea și încărcarea cu sarcini, precum și absența echilibrului muncă-odihnă, muncă-recompensă, pot genera o serie de efecte negative în planul personalității care este în formare. Experiențele de viață, judecata evenimentelor trăite și percepute, contribuie la dezvoltarea conduitei și conștiinței morale a copilului. Regulile, dacă se aplică doar copiilor și dacă capătă valoare de norme rigide, vor deveni traumatizante cu efect negativ în sfera personalității.

În perioada școlarității mici, o nouă structură mentală este pusă în evidență de diferite transformări ce se produc în gândire și în comportamentul școlarului. Primele aptitudini cu caracter general, care potențază succesul la obiectele de învățământ sunt prezente la această vârstă. Dorința generală de a învăța, este legată de progresul cunoașterii. Astfel, elevul conștiincios și silitor se bucură de un anumit prestigiu printre colegii săi. Perioada școlarității mici se caracterizează prin faptul că dezvoltarea psihică se face sub influența vieții școlare, diferențiindu-se de la individ, la individ, prin: ritm, consum energetic, rezonanță, viteză, efecte, durată, sens. Elevul va depune atât un efort intelectual și va necesita o rezistență fizică mare. La nivelul sistemului nervos, continuă procesul de creștere și procesul de maturizare, dezvoltându-se legăturile funcționale implicate în citire și scriere, ca dimensiuni ale cultivării limbajului individual și ale însușirii limbii. Dezvoltarea fizică și psihică a școlarului mic începe cu intrarea în școală. În profilul de dezvoltare al școlarului mic, dominanțele sunt: învățarea școlară, ca principalul organizator al procesului de dezvoltare psihică; școala îl integrează pe copil în aria rigorilor cunoașterii; îi este asigurat copilului accesul la conținuturi de învățare ample, prin învățarea deprinderilor de bază pentru socotit și scris-citit; caracterul voluntar și conștient al manifestărilor psihocomportamentale, crește; se adaugă noi dimensiuni pentru identitatea de sine, prin însușirea statutului și rolului de elev.

Profilul de formare al absolventului claselor primare. Prin prisma educației literar-artistice, elevilor de clase primare le-ar putea fi dezvoltate o serie de competențe prevăzute în profilul de formare, precum cele evidențiate. În Republica Moldova, Cadrul de Referință al Curriculumului Național [23, p.17] prevede că „profilul de formare al absolventului reprezintă o componentă reglatoare a Curriculumului Național. Capacitățile, atitudinile și valorile (competențe) vizate de profilul de formare au un caracter transdisciplinar și definesc rezultatele învățării, urmărite prin aplicarea Curriculumului Național.” Proiectând idealul educațional pe primul nivel al sistemului

de învățământ, profilul absolventului claselor primare este structurat conform cu patru atribute generice ale unor viitori cetățeni [23, p.35-40]:

Conform **Cadrului de Referință al Curriculumului Național** din Republica Moldova, profilul de formare al absolventului reprezintă o componentă reglatoare a sistemului educațional. Acest profil se bazează pe patru atribute generice care definesc idealul educațional urmărit pentru elevii din clasele primare:

1. **Persoane cu încredere în forțele proprii**
2. **Persoane deschise către învățarea continuă**
3. **Persoane creative, active și inovative**
4. **Persoane angajate civic și responsabile**

Aceste atribute sunt esențiale în formarea elevilor și reprezintă scopurile principale ale educației primare. În interpretarea mea, trăsăturile menționate sunt strâns legate de dezvoltarea competențelor literar-artistice ale elevilor. Educația literar-artistică contribuie semnificativ la consolidarea imaginii de sine pozitive a elevilor, la exprimarea încrederii și curiozității acestora, la dezvoltarea creativității și la implicarea activă în viața comunității. Astfel, demersul dat subliniază faptul că educația literar-artistică nu doar susține idealul educațional, ci reflectă și realitățile pedagogice din procesul de formare al elevilor.

Prin adaptarea următoarelor descrieri, oferim o interpretare aplicată a celor patru atribute generice prevăzute de **Cadrul de Referință al Curriculumului Național**, accentuând rolul educației literar-artistice în procesul de dezvoltare integrată a elevilor.

1. **Persoane încrezătoare în propriile forțe**

Textul literar, prin valoarea sa formativă, contribuie semnificativ la dezvoltarea încrederii de sine a elevilor. Lectura și analiza textelor literare îi ajută pe elevi să identifice și să reflecteze asupra propriilor calități, învățând din experiențele personajelor cum să își recunoască punctele forte și domeniile în care pot evolua. A. Ghicov [63; p. 158] afirmă că „în calitate de lector și interpret al textului, elevul pune în aplicare, prin elemente de atitudine, un comportament prototipal, argumentând, prin acesta, că este în favoarea textului, fapt care îi permite o avansare a cunoașterii lumii și a sinelui prin text ca mesaj-reflector al imaginii umane, al proiecției acesteia în aspectul necesităților de realizare și afirmare prin relația directă cu realități palpabile sau virtuale”. Procesul de interpretare și discuțiile pe marginea textului stimulează reflecția critică, încurajând elevii să-și formeze opinii proprii și să își exprime ideile cu încredere. În plus, interacțiunile constructive cu colegii, în cadrul activităților de receptare a textului, îi învață să manifeste respect față de ceilalți și să-și asume responsabilitatea pentru deciziile și gândurile exprimate. Astfel, literatura contribuie activ la formarea unei imagini de sine solide, oferind

modele și contexte care îi sprijină în dezvoltarea personală și în asumarea identității lor. Elevii sunt sprijiniți să își recunoască punctele forte și domeniile de dezvoltare. Prin reflecție critică și interacțiuni constructive, își formează opinii clare și își exprimă ideile cu încredere. Respectul față de ceilalți și responsabilitatea pentru propriile decizii sunt elemente esențiale în formarea unei imagini de sine solide.

Persoane deschise către învățarea continuă

Comunicarea și textul literar joacă un rol esențial în stimularea curiozității și dorinței elevilor de a învăța pe tot parcursul vieții. Prin contactul cu operele literare, elevii devin capabili să reflecteze asupra propriei experiențe de învățare, învățând să identifice și să comunice clar domeniile în care au nevoie de sprijin. Discuțiile despre texte și ideile pe care acestea le generează îi ajută să participe activ în diverse contexte educative, atât formale, cât și informale, dezvoltând o mentalitate de învățare continuă.

Persoane creative, active și inovative

Textul literar oferă elevilor oportunități de a explora noi idei și de a-și dezvolta creativitatea și spiritul inovator. Prin interpretarea și discutarea operelor literare, elevii sunt încurajați să găsească soluții inovative la problemele din viața de zi cu zi. Comunicarea eficientă, născută din dezbaterile pe marginea textului, și colaborarea cu colegii devin abilități fundamentale, permițându-le să își pună în aplicare cunoștințele într-un mod productiv și creativ în activitățile cotidiene și sociale.

Persoane angajate civic și responsabile

Educația literar-artistică, prin puterea comunicării și a textului literar, îi sprijină pe elevi în formarea unei conștiințe civice solide. Prin lectură și analiză, ei învață să înțeleagă și să respecte drepturile și responsabilitățile civice, să recunoască și să aprecieze diversitatea culturală. Comunicarea ideilor și valorilor prezente în textele literare le permite să participe activ la viața comunității și să-și construiască o identitate culturală puternică, contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți responsabile și coezive.

Profilul de formare al absolventului învățământului primar **în România** este construit pe baza a opt competențe cheie, aliniată la recomandările europene, subliniind importanța dezvoltării holistice a elevului.

1. **Comunicarea în limba maternă** este esențială pentru formarea elevului, punând accent pe abilitatea de a înțelege și exprima gânduri, emoții și opinii în contexte familiare.

2. **Comunicarea în limbi străine** sprijină exprimarea simplă și eficientă a ideilor și emoțiilor în medii familiare, consolidând competențele interculturale ale elevilor.

3. **Competențele sociale și civice** promovează dezvoltarea autocunoașterii și a comportamentului etic, precum și respectarea diversității, pregătind elevii pentru viața în comunitate.

4. **Spiritul de inițiativă și antreprenoriat** încurajează elevii să abordeze sarcini noi cu creativitate și curiozitate, fără teama de greșeli, dezvoltându-le astfel autonomia și colaborarea.

5. **Sensibilizarea și exprimarea culturală** cultivă recunoașterea valorilor culturale locale și universale, susținând participarea activă la proiecte culturale și exprimarea creativității.

Aceste competențe urmăresc să formeze elevi adaptați provocărilor viitoare, capabili să contribuie la societate într-un mod activ și responsabil.

1.2. Delimitări conceptuale ale imaginii de sine la școlarii din învățământul primar

Idealul educațional al școlii, așa cum este prevăzut în Legea educației naționale nr. 1/2011 din ianuarie 2011, art. 2, al. 3, [137, p.1] din România și ulterior în Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, „constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală.” [138,p.1]

Modalitatea în care noi ne putem percepe toate caracteristicile cognitive, fizice, emoționale și spirituale reprezintă imaginea de sine. Altfel spus, imaginea de sine vizează capacitatea pe care un individ o are, de a putea integra trăirile și informațiile referitoare la persoana proprie într-un tot, identificând-și pe baza lor locul său între ceilalți semeni. Gradul de autoapreciere, autoacceptare și autostimă ale unui individ sunt elemente esențiale în construirea încrederii în sine. Totalitatea convingerilor pe care un individ le are despre el însuși, respectiv convingerile legate atât de aspectul fizic cât mai ales de caracteristici care țin de comportamentul, cognitiv, afectiv, social și moral, reprezintă imaginea de sine.

Dacă pentru N. Sillamy „imaginea” se definește ca fiind „o reprezentare mentală a unui obiect absent” [199, p.153], termenul „sine” a fost introdus în psihologie de G. Groddeck și preluat apoi de Freud, desemnând „ceea ce este absolut primitiv la om, ansamblul impulsurilor primare, instinctele, ceea ce este ereditar, inconștient, energia care ne pune în mișcare și orientează acțiunile noastre.” [199, p.290]

Pentru Freud, „sinele este prelungirea inconștientă a eului” [199, p.290], pentru W. James reprezintă „tot ceea ce este personal, Eul ce ține de mine” [199, p.290], pentru C. Rogers „sinele se compune din toate ideile, percepțiile și valorile care îl caracterizează pe individ; acesta include conștientizarea a „ceea ce sunt” și a „ceea ce pot să fac”. Acest sine perceput influențează la rândul lui percepția persoanei despre lume și despre comportamentul propriu.” [7, p. 688]

În școala actuală se identifică câteva priorități în vederea formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, dar aceste sunt în număr insuficient, pentru formarea imaginii de sine a elevului.

Literatura are o mare influență în școlăritatea mică, eroii din cărțile citite la această vârstă reprezentând modele pentru micii cititori, U. Șchiopu susține că în această perioadă se formează judecata morală, consolidându-se bazele concepției despre viață, despre lume, lărgindu-se, în același timp și purtarea civilizată, deoarece începe elaborarea convingerilor morale fundamentale. [210, p.240] P. Golu este de părere că „școala și ambianța școlară reprezintă pentru copil o nouă colectivitate care adesea îl umple de neliniște, schimbarea modului de viață, noul regim de activitate pricinuesc multe griji și neazuri micului școlar”. [65, p. 119]. Acum vor apărea procese adecvate de adaptare afectivă. Se cuvine să adăugăm că tot P. Golu vine cu precizarea că „învățătorul trebuie să acționeze în direcția cultivării capacității de stăpânire a manifestărilor emoționale, primare, explozive ale copiilor.(..)...să rezolve cazurile de întârziere sau deviere afectivă, manifestările răutăcioase, insensibilitatea afectivă a unora, lipsa coparticipării afective a altora.” [65, p.119].

Între 7-10 ani, expresiile emoționale devin dependente mai ales de succesele și de insuccesele vieții școlare și de impactul acestora în conștiința copilului și în atitudinea celorlalți față de el. Se dezvoltă capacitatea de simulare a bunei dispoziții, chiar în absența acesteia. În această perioadă se structurează elementele emoționale precum sentimentul umanismului, al patriotismului. Formate între 8-10 ani, sentimentele moral-politice vor deveni mai târziu convingeri, componente ale concepției despre lume și viață. Sunt foarte active și sentimentele și emoțiile intelectuale, dublate uneori de sentimente și emoții estetice trăite prin citirea unei poezii frumoase, nararea unei întâmplări deosebite, contemplarea *obiectelor* artistice-audierea muzicii, perceperea unor tablouri, recepționarea imaginilor din poezii și povestiri. Viața socială creează condiții pentru exprimarea discretă a vieții afective. Elevul începe să se autodisciplineze, să își stăpânească emoțiile. Frecvența manifestărilor emoționale scade, fără a fi diminuată dezvoltarea lor propriu-zisă. Emoționalitatea infantilă, poate suferi uneori întârzieri sau paradezvoltări, date de orgoliu, cruzime, grosolanie, comportarea răutăcioasă, lipsa de sensibilitate la suferințele altora. Dintre manifestările negative, se manifestă și invidia, echilibrul privind atitudinea față de sine și față de alții, falsele sentimente colectiviste (suflatul la lecții, pârâțul a toate nimicurile), impulsivitatea excesivă, neîncrederea în sine. Relațiile interpersonale din cadrul colectivității școlare și sarcinile de învățare propriu-zise își pun amprenta asupra afectivității școlarului mic, dezvoltându-se emoțiile, sentimentele intelectuale, sentimentele morale și estetice. Sensibilitatea morală a copilului se dezvoltă în urma activităților comune, care determină contacte și relații intercolegiale. Influența cadrului didactic

precum și contactul constant cu acesta determină dezvoltarea sentimentului de încredere, al stimei și atașamentului față de persoana care îl educă și îl instruește.

Abia mai târziu, de la 10 la 14 ani, elevul discerne corectitudinea aprecierilor celor din jur, identificându-se sau nu, cu ele. Elevul are atitudini de opoziție față de fapte reprobabile morale, înțelege diferențele dintre minciună, hoție, înșelătorie, lipsa de respect, și virtuțile care se opun acestora. Se modifică modul de manifestare al stărilor afective, devenind complexe și mai clare atitudinile morale. Școlarul mic este mai atent, este mai puțin tandru, încearcă să le facă pe plac părinților, învățând bine. Se complică latura condiționat-condiționată a emoțiilor situative și se dezvoltă posibilitățile de a le regla voluntar [129, p.6], de a inhiba expresiile mimice, semnele exterioare ale emoțiilor, precizează Jakobson.

Cercetătorii H. Wallon, J. Piaget, A. Gesell, în *Psihologia vârștelor* [219] consideră că micul școlar se situează pe punctul trecerii de la o concepție despre lume și viață îmbibată de elemente animiste și naiv-realistă la o concepție realist-naturalistă, socializată. Copilul intră în viața socială, crescând indicele de socializare și amplificându-se șansele de integrare. În cadrul microgrupului școlar se formează trăsături ale personalității precum: simțul demnității personale, al onoarei, onestitatea, dreptatea și adevărul. Formarea și dezvoltarea imaginii de sine începe din primii ani de viață, continuând toată viața și fiind în strânsă legătură cu cunoașterea propriei persoane și valori.

E. Verza precizează că „vârșta școlară mică este perioada ce se caracterizează prin rapide acumulări cantitative și calitative care nu se referă numai la domeniul faptelor de limbaj, ci la întreaga activitate psihică.”[218, p.144]. Intrat în școală, micul școlar își diversifică gama preocupărilor, devine mai organizat în acțiuni, are un regim de viață organizat, depune eforturi mari pentru a face față exigențelor educative, „învăță lucruri noi și în general modul de a gândi, de a memora, de a observa, de a exprima ideile, este disciplinat și stimulat. Toate acestea constituie un moment important în dezvoltarea psihică a copilului, permițându-i să realizeze progrese în înțelegerea și cunoașterea lumii.” [218, p. 24], precizează E. Verza în volumul „Conduita verbală a școlarilor mici”.

Conștiința de sine apare la vârșta de 1-3 ani, pentru ca între 3 și 7 ani să preia ceea ce spun despre el adulții din viața lui. La vârșta preșcolară, în contact cu realitatea înconjurătoare, copilul conștientizează caracteristicile corporale proprii, respectiv *sinele corporal material*, percepându-și statutul și rolul de apartenență la grup, respectiv *sinele social*, manifestând atitudini în activități, respectiv *sinele spiritual*. Deosebit de important este că, începând cu vârșta de 7 ani, până pe la 10 ani, elevul își creează o imagine pozitivă despre sine, care va dura toată viața, bazată pe aprecierile făcute de părinți, învățătoare și colegii de clasă. Sistemul de interrelaționare cu ceilalți colegi, precum și climatul socio-afectiv, au un rol important în procesul integrării copilului în colectivul

școlar. Se formează demnitatea personală, simțul onoarei, al adevărului, al dreptății, al demnității personale, precum și onestitatea. Abia de la 10 la 14 ani, elevul discern corectitudinea aprecierilor celor din jur, identificându-se sau nu, cu ele.

Formarea și dezvoltarea imaginii de sine începe din primii ani de viață, continuând toată viața și fiind în strânsă legătură cu cunoașterea propriei persoane și valori. În 2005, Rudolph Schaffer remarcă despre conceptul de sine, că imaginea de sine este imaginea pe care și-o construiesc copiii despre ei înșiși, răspunzând la întrebarea „Cine sunt eu?” [198, p. 20]

În 1967, M. Argyle [5, p. 303] a identificat trei direcții care stau la baza formării și dezvoltării imaginii de sine: reacția celorlalți (eurile-oglină), comparația cu ceilalți și rolurile diferite jucate.

În lucrarea *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității*, V. Pavelcu afirmă că nu trebuie să vedem formarea imaginii de sine ca fiind un proces exterior, această reprezentând „direcția esențială a devenirii personalității însăși”, deoarece individul este subiect, pentru că realizează procesul de prelucrare și procesul de integrare al informației, dar, subiectul este și obiect pentru că furnizează informații [172]. În accepțiunea lui V. Pavelcu [172, p. 57], atunci când se vorbește despre copii și formarea atitudinii față de ei însuși, aceasta devine apreciere în contextul în care aprecierea care este făcută de un profesor este interiorizată de către elev.

Există împrejurări și condiții numeroase care fac să evolueze la această vârstă aspirațiile și autoaprecierea, etalonul personal de considerație a propriilor capacități și ale altora. În perioada celei de a treia copilării, încep să se pună bazele acestui important compartiment al reacțiilor afective, ca o componentă a afectivității socializate, morale.

U. Șchiopu [210, p. 240] în *Psihologia copilului* afirmă că „dezvoltarea afectivității în perioada miciei școlarității se complică și datorită constituirii intense de scopuri în activitate, precum și datorită constituirii de a atinge anumite performanțe.” Sunt dezvoltate componentele voliționale ale personalității și alimentează terenul luptei de conștiință, al luptei motivelor diverselor acțiuni posibile.

O analiză a imaginii de sine și identității, din perspectiva psihologiei sociale, este prezentată sub forma unor perspective și teorii asupra sinelui, în 1999, în studiul „The Self in Social Psychology”, de către R. Baumeister [10].

De-a lungul timpului, mai mulți autori au dat imaginii de sine definiții, în funcție de perspectivele teoretice diferite adoptate de aceștia: imaginea de sine este influențată încă din prima copilărie de părinți, mediul educațional, mediul social în care se dezvoltă, conflictul între generații, apartenența la diferite grupuri sociale cu care un individ intră în contact pe parcursul vieții sale; imaginea de sine este rezultatul unui proces de autoevaluare; este „expresia concretizată a modului în care se vede o persoană oarecare sau se reprezintă pe sine; ca trăirea aspectului unificator de

coeziune a personalității”(U. Șchiopu) [210]; în lucrarea „Eul și personalitatea”, M. Zlate, prezintă imaginea de sine ca fiind „totalitatea reprezentărilor, ideilor, credințelor individului despre propria sa personalitate” [222]; imaginea de sine sau percepția în raport cu sine, este dependentă de capacitățile de autocunoaștere ale individului, de exigențele în raport cu sine, putând fi o percepție corectă sau eronată (bazată pe supra sau subapreciere [221, p. 26], imaginea pe care credem că o au alții despre noi este descrisă de M. Zlate, în 2004, ca personalitate proiectată, respectiv „ansamblul gândurilor, sentimentelor, aprecierilor pe care crede un individ că le au nutresc, le fac ceilalți asupra sa”. [222, p. 57] Sub raport evolutiv, imaginea de sine cunoaște o traiectorie specifică. În copilărie este mai pregnant dependent de ceea ce individual ar dori să fie și mai puțin de ceea ce este în realitate, pentru ca la vârstele mai înaintate ea să se construiască în funcție de ceea ce omul este sau a fost, de ceea ce el face sau a făcut.

În *Dicționarul de psihologie*, autor P. Popescu-Neveanu, [178, p. 248], EUL este nucleul sistemului personalității, în alcătuirea căruia intră cunoștințele și imaginea despre sine, precum și atitudinile fie conștiente, fie inconștiente față de cele mai importante interese și valori. Eul înțeles ca ansamblu însușirilor personalității este alcătuit din următoarele ansambluri: eul fizic sau biologic ce are în vedere atitudinile corporale care se identifică cu schema corporală, eul spiritual alcătuit din totalitatea dispozițiilor psihice înnăscute sau dobândite, eul social ce are în vedere de relațiile sociale ale individului.

Imaginea de sine, sau cum se percepe individul reprezintă tot ce crede el despre sine, ce loc își atribuie în raport cu ceilalți. A. Perju-Liiceanu spune că imaginea de sine reprezintă „un integrator și organizator al vieții psihice a individului, cu rol major în alegerea valorilor și scopurilor” [175, p. 35]. N. Bogatu, definește imaginea de sine ca fiind „nucleul central al personalității, reper, constanta orientativă a ei, element definitiv al statutului și rolului social”. [16, p. 57]. „Sinele omului” este definit de L. Culda ca fiind „produsul conexiunilor dintre integratori cu funcționalități distincte și complementare, dintre integratori ce au dinamici interne ce nu pot fi similar sau echivalente: „bio-procesorii fac din organism o complexitate, iar interpretatorii fac reorganizări interne, care se produc ca urmare a presiunilor informaționale dar în modalități ce se diferențiază în raport cu specializarea interpretărilor”. [49, p. 257]

Despre teoria biologică a sinelui, respectiv modul în care corpul și emoțiile contribuie la formarea conștiinței și imaginii de sine cercetează A. Damasio [52], în 1999, în lucrarea *The Feeling of What Happens: Body and Emotion in the Making of Consciousness*.

1.3. Particularități ale formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar

Există o serie de factori care influențează imaginea de sine a individului, respectiv: obișnuințele sale emoționale și mentale, valorile și convingerile vieții sale, tot ceea ce simți și gândești despre tine în momente diferite ale vieții, sentimentul de apartenență și de valoare personal.

Formarea imaginii de sine a elevilor este influențată de o varietate de factori, printre care se numără obișnuințele emoționale și mentale, valorile și convingerile personale, precum și percepțiile pe care le au despre sine în diferite momente ale vieții. Sentimentul de apartenență și valoarea personală joacă un rol crucial în dezvoltarea acestei imagini. M. Golu [64] identifică două forme esențiale ale imaginii de sine: sinele pretins și sinele autentic.

Sinele pretins reprezintă imaginea pe care individul o proiectează către exterior, fără a reflecta în mod autentic cine este el în realitate. Această formă răspunde întrebărilor: *Cum îi place individului să fie perceput?*, *Ce aspecte ale personalității sale speră ca oamenii să remarce mai întâi?* În unele cazuri, sinele pretins poate include trăsături negative atunci când imaginea de sine este construită pe nesiguranțe sau neîncredere.

În contrast, **sinele autentic** este imaginea care reflectă adevărata identitate a individului, formată printr-un echilibru între dimensiunile fizice, spirituale și sociale. Sinele autentic presupune o bună cunoaștere de sine, iar încrederea în sine este o consecință naturală a acestei cunoașteri, permițând individului să acționeze conform propriei sale identități.

Educația literar-artistică joacă un rol fundamental în acest proces de dezvoltare. Prin lectură și analiză literară, elevii își dezvoltă reflecția critică și învață să își exploreze propriile trăsături și convingeri, ceea ce influențează pozitiv încrederea și stima de sine. În cadrul acestui proces, elevii devin mai conștienți de felul în care sunt percepuți de ceilalți, iar această evaluare socială este integrată în imaginea lor de sine, afectând semnificativ stima de sine.

Textul literar are o valoare formativă importantă, deoarece oferă modele și situații care îi ajută pe elevi să își construiască o imagine de sine echilibrată și realistă. În plus, idealurile și aspirațiile personale, influențate de valorile prezentate în operele literare, contribuie la consolidarea stimei de sine și la definirea identității individuale.

Așadar, analizând aspectele date vom reitera că receptarea textului literar facilitează construirea unei imagini de sine autentice și dezvoltarea încrederii în sine, prin reflecție și explorarea personalității, iar educația literar-artistică, prin valorile și modelele oferite, sprijină dezvoltarea stimei de sine și a identității elevilor, ajutându-i să își găsească locul în societate și să își definească propriile idealuri.

În volumul lui I. Radu „Psihologie socială”, găsim afirmația lui C. Baremboim [184, p. 22] care consideră că imaginea de sine se formează în trei faze: comparația comportamentală, utilizarea unor constructe psihologice, comparațiile psihologice propriu-zise.

Grupul/colectivul reprezentat pe rând de familie, în prima parte a vieții, grupa de copii/clasa de elevi, în perioada de școlarizare, colectivul de colegi de la muncă profesională, în perioada de maturitate, contribuie în mod determinant la cristalizarea imaginii de sine.

În cunoașterea și formarea imaginii de sine, un rol important l-a avut simțul comun și clișeele (clișeul fiind o judecată simplificată corespunzând unei opinii modale într-un grup, care deformează modul de gândire personal, impunându-se ca un fel de adevăr obiectiv).

În lucrarea „Human Nature and the Social Order”, din 1902, vom identifica la Ch. Cooley [31] conceptul de „oglină a sinelui” („looking-glass self”), teorie care va sublinia modul în care imaginea de sine este influențată de modul în care suntem percepuți de ceilalți.

Din perspectiva psihologiei cognitive, cu mai multe „self-uri posibile” care reflectă ideile despre cine am putea deveni, cine dorim să fim și cine ne temem să devenim, vorbește H. Markus [151], în 1986, în lucrarea „Possible Selves.”

În 1991, R. Baron și D. Byrne definesc percepția socială ca fiind „un segment al procesului cognitiv prin care individul ajunge să-și formeze o imagine despre sine și în același timp, felul cum se conturează impresiile, aprecierile despre alții” [184, p.19].

Din această definiție se desprind următoarele: individul abordează pe altul, pornind de la sine; reprezentarea despre altul, face parte din procesul percepției de sine.

M. Golu, în lucrarea „Dinamica personalității”, precizează că imaginea de sine „implică un complex construct mintal, care se elaborează treptat în cursul evoluției ontologice a individului, în paralel și în strânsă interacțiune cu elaborarea conștiinței lumii obiective printr-un lung șir de procese și operații de comparație, clasificare, ierarhizare, generalizare, integrare” [63, p. 198]. Sinele, ansamblul atributelor individuale, reprezintă toate credințele și sentimentele privitoare la sine, respectiv toate „informațiile și afectele importante despre sinele trecut, prezent și viitor ale actorului social. Identitatea sinelui se formează în cursul socializării și orientează întreaga reflecție despre lumea socială într-un mod egocentric” [61, p. 317], după cum menționează A. Gavreliuc, în lucrarea „O călătorie alături de celălalt”.

În lucrarea „Personalitate-atitudini și valori” [57, p.73], autorul I. A. Dumitru explică cele trei tipuri de sine, respectiv: sinele social se formează prin socializare, individul construindu-și anumite structuri formate prin însușirea normelor, comportamentelor, atitudinilor dezirabile din punct de vedere social; sinele individual reprezintă modul particular prin care individul interiorizează modelele promovate de societate, respectiv diferențierea structurală a individului

prin care devine o personalitate din punct de vedere psihologic; sinele total este reprezentat de rezultatul interacțiunii dintre sinele social și cel individual.

În 1967, P. Fraisse, precizează că individul uman recurge la o dublă cunoaștere [208]: cunoașterea centrată pe sine, prin care individual își conștientizează propriile judecăți de valoare, senzații, sentimente, așteptări; cunoașterea centrată pe grup, prin care individual se percepe pe sine, așa cum îi percepe pe ceilalți și cum îi vede trăind pe aceștia. Prin urmare, individul ajunge să se cunoască pe sine în același mod și prin același mecanism prin care îi cunoaște pe ceilalți.

Dintre metodele de studiu ale imaginii de sine ale individului și a aprecierii altora, exemplificăm: metoda trăsăturilor, inventarul de personalitate „Minnesota (MMPI)/scala D.S.”, chestionarul Bianca Zazzo, testul „W-A-Y-who are you?”.

Imaginea de sine joacă un rol central în teoria și practica lui C. Rogers, fiind atât un obstacol în dezvoltare atunci când este incongruentă, cât și un catalizator pentru creștere și actualizare atunci când este realistă, flexibilă și bazată pe acceptare. În lucrarea sa fundamentală, *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy* (1961), C. Rogers [191] explorează în detaliu conceptul de imagine de sine și dezvoltarea personală din perspectiva psihoterapiei umaniste. Rogers a fost unul dintre cei mai influenți psihologi umaniști și a contribuit semnificativ la înțelegerea modului în care oamenii percep și își dezvoltă sinele.

Conceptul de imagine de sine în viziunea lui Rogers:

1. Sinele actualizat (self-actualization): Imaginea de sine este legată în mod direct de conceptul de *self-actualization*, care reprezintă tendința naturală a fiecărui individ de a-și atinge potențialul maxim. Rogers susține că fiecare persoană are o dorință înnăscută de creștere și dezvoltare, iar această dezvoltare depinde de cât de bine este integrată imaginea de sine în procesul evolutiv.

2. Congruența și incongruența sinelui: Un concept central la Rogers este cel de congruență. Aceasta se referă la alinierea dintre *self-ul perceput* (modul în care ne vedem pe noi înșine) și *experiențele reale* ale vieții. În cazul unei incongruențe majore, apare o discrepanță între imaginea de sine și realitate, ceea ce poate duce la conflicte interioare, anxietate sau probleme psihologice.

3. Sinele ideal și sinele real: Rogers diferențiază între sinele real (self-ul așa cum este în prezent) și sinele ideal (cum ne-am dori să fim). O diferență mare între acestea poate duce la o imagine de sine negativă, la nemulțumire și nefericire.

4. Acceptarea de sine și validarea: Rogers subliniază că dezvoltarea unei imagini de sine sănătoase este strâns legată de acceptarea de sine. El argumentează că oamenii trebuie să fie acceptați și înțeleși necondiționat, atât de ei înșiși, cât și de alții.

5. Experiența în prezent (experiencing self): Rogers acordă o mare importanță trăirii în momentul prezent și propune că indivizii trebuie să fie conectați cu experiențele lor directe pentru a-și construi o imagine de sine autentică.

În 1967, T. Rodriquez afirmă că imaginea de sine are două componente: imaginea proprie de sine, respectiv cum se vede subiectul pe sine însuși; imaginea socială de sine, respectiv cum este văzut individual de către grup.

În 1991, R. Baron și D. Byrne arată că în dorința lor de a face o bună impresie celorlalți, indivizii folosesc anumite gesturi, precum: conformismul, etalarea aptitudinilor și succeselor proprii, mimarea modestiei, manipularea scuzelor, asocierea în fapt sau relatări cu persoane de prestigiu.

În 1993, D. Henny și D. Paulo fac precizarea că „sesizarea imaginii de sine în viziunea celorlalți se numește metapercepție.”[184, p. 32]

În percepția socială, există o serie de factori facilitatori și discordanți precum: cristalizarea, prezumția de nevinovăție, efectul de halo, efectul indulgenței. Imaginea socială de sine reprezintă opiniile grupului receptate de individ. În funcție de stadiul de dezvoltare a individului, imaginea pe care o promovează grupul despre individ reprezintă o componentă de bază a conștiinței de sine. În școală, clasa oferă spațiu social de comparație în activități comune, copiii fiind aduși la o scară unitară de evaluare prin sistemul de notare, astfel că autoaprecierea copilului devine mai modestă, după cum precizează I. Radu, în 1977, în lucrarea „Psihologie socială-lecții.”[183]

Conceptul de sine și identitatea ca un produs al interacțiunilor sociale, subliniind modul în care ne „prezentăm” pe noi înșine în viața de zi cu zi, este prezentat de E. Goffman [62], în 1959, în lucrarea „The Presentation of Self in Everyday Life”.

Imaginea proprie de sine reprezintă modul în care se vede subiectul însuși. Stima de sine reprezintă atitudinea față de sine, evaluarea în termeni axiologici a caracteristicilor pe care individual crede că le deține. A. Gavreliuc [61, p. 318] face precizarea că stima de sine este privită ca autoevaluarea pe care fiecare subiect o realizează prin articularea atitudinilor despre sine pe o scală de la pozitiv la negativ. Stima de sine, rezultat al unei autoevaluări, cu rol important în stabilirea identității personale, se referă la evaluările generale pozitive și negative ale propriei persoane.

În definirea stimei de sine, există trei abordări: prima corespunde lui W. James [131, p. 310], 1890, în accepțiunea căruia stima de sine reprezintă un raport între propriile realizări și propriile

aspirații, concentrându-se asupra rezultatelor referitoare la comportamente și a discrepanțelor dintre sinele ideal și sinele real; a doua abordare aparține lui M. Rosenberg (1965), care consideră stima de sine ca fiind „o atitudine pozitivă sau negativă a cuiva față de sine și evaluarea propriilor gânduri și sentimente în general în relația cu sine” [193, p. 60]; a treia abordare a stimei de sine aparține lui N. Branden, 1969, [18, p. 110] care precizează că stima de sine are două aspecte interdependente: ea implică un sentiment de eficacitate personală și un sentiment de valoare personală, fiind suma integrată a încrederii în sine și a respectului de sine.

Pentru măsurarea stimei de sine, în 1965, M. Rosenberg [192] va publica în volumul „Society and the Adolescent Self-Image” Scala Stimei de Sine (Rosenberg Self-Esteem Scale)

În 2001, în lucrarea „Consiliere educațională”, A. Băban precizează că „stima de sine se referă la modul în care ne evaluăm pe noi înșine, cât de buni ne considerăm în comparație cu propriile expectanțe sau cu alții. Stima de sine este dimensiunea evaluativă și afectivă a imaginii de sine.” [11, p. 72]. Încrederea în sine depinde de capacitatea personală de a face anumite lucruri. În acest sens, A. Băban afirmă că: „atât timp cât școala se va raporta apreciativ doar la elevii performanți, pentru majoritatea elevilor ea rămâne doar o instituție care amenință imaginea de sine a elevilor și starea de bine. (...) Conform psihologiei umaniste dezvoltată de C. Rogers și A. Maslow, fiecare persoană este valoroasă în sine. Prin natura sa, are capacitatea de a-și alege propriul destin, de a-și valida calitățile și caracteristicile pozitive în măsura în care mediul creează condițiile de actualizare a sinelui. Acceptarea necondiționată, indiferent de performanțe și gândirea pozitivă, convingerea că fiecare persoană are ceva bun, sunt atitudini care favorizează dezvoltarea personală” [11, p. 35-36].

Din punct de vedere direcțional sau vectorial, M. Golu [64, p. 205], în *Dinamica personalității*, identifică patru fațete: fațeta în care se percepe și se apreciază subiectul la un moment dat (se include ca verigă mediatore în organizarea și desfășurarea comportamentului situațional curent, participând nemijlocit la formularea scopurilor și alegerea mijloacelor), fațeta cum ar dori subiectul să fie și să pară, fațeta cum crede subiectul că este perceput și apreciat de alții (fațete care stau la baza proceselor interne de automodelare și autoperfecționare și a reglării relaționării interpersonale) și fațeta cum este perceput subiectul în realitate.

În primii ani de viață, familia este direct implicată în elementele de încredere în forțele proprii pe care le manifestă copilul. În vederea formării imaginii de sine, părintele sprijină copilul să se cunoască și să se accepte așa cum este. Copilul nu va fi etichetat ca nepriceput sau indisciplinat, se ține seama de efortul copilului, de dorința lui de acțiune, de concentrarea spre o activitate. Părintele va găsi tonul cu care îi arată copilului greșeala, fără să îl jignească sau să îi minimizeze eforturile.

La vârsta intrării în școală, în perioada 6-12 ani, imaginea de sine și capacitatea extinderii eului se intensifică, dând naștere eului ca factor rațional. Eul, ca factor rațional, coincide destul de bine cu definiția freudiană „ego”. Partea conștientă a personalității este „însărcinată” cu găsirea de soluții pentru adaptarea cu mediul extern, pentru soluționarea problemelor create de impulsuri și de interdicțiile impuse de părinți și de societate. În această perioadă apare una dintre cele mai semnificative valențe ale eului: inventarea de scuze, negări ale faptelor, diverse strategii pentru a preveni rănirea respectului față de sine. Imaginea de sine devine obiectivă, descentrarea realizându-se prin comparații repetate cu ceilalți copii.

O. Clipa [28, p. 371] explorează diferențele individuale în ceea ce privește modul în care copiii percep și reacționează la lume.

În 1967, J. Levine preciza faptul că la 9-10 ani, copiii vorbesc despre defectele lor ca și cum nu le-ar aparține. Abia la 11 ani, copilul se gândește conștient la situația lui proprie, dar nu identifică modalități de remediere ale comportamentelor care îl nemulțumesc.

În viața școlărității mici se formează stări afective, legate de activitățile specific precum emoțiile și sentimentele intelectuale și estetice, cele artistice și sociale implicate în identitatea socială. Acestea conțin valori morale care denotă responsabilitate și progres în evoluția personalității copilului. Sentimentele morale, legate la început de o autoritate sacră, exterioară, evoluează în sensul unui respect natural și al unei reciprocități, ale cărei efecte de decentrare sunt mai profunde și mai durabile. Imaginile celorlalți despre noi ajung necondiționat, și prin intermediul inconștientului, în componența imaginii de sine.

Astfel, după cum arată D. Lupu [142, p. 84], citându-l pe M. Zăpâncan (1990), „aprecierea Sinelui este o reflectare a aprecierii pe care părinții, rudele, profesorii, colegii au făcut-o sau o fac asupra calităților și acțiunilor copilului. Această imagine obținută este încorporată de copil devenind element esențial al imaginii de sine.” [142, p. 59] Școala are rol în stimularea și consolidarea aspectelor pe care le implică dimensiunea intelectuală, afectivă, relațională. Viața școlară și socială formează elevii pentru adaptarea la mediul ambient, având rol determinant în reducerea dependenței acestuia față de familie. Rolul părinților și al învățătorului este de a-l ajuta pe copil să se cunoască, să își formeze imaginea de sine cât mai clară, să aibă încredere în forțele proprii, să își construiască o atitudine pozitivă față de sine și față de lumea înconjurătoare.

Clasa reprezintă cadrul în care se formează identitatea copilului, locul în care se stabilesc relațiile cu ceilalți (elevi, profesori) respectiv regulile vieții colective. Autoaprecierea, încrederea în forțele proprii sunt esențiale în dezvoltarea armonioasă a copilului. Școala are un rol semnificativ, în acest sens. Stima de sine este importantă pe parcursul întregii vieți, fiind esențială în copilărie, având rolul de a îi permite copilului să ducă o viață conformă cu regulile de zi cu zi,

fără a se simți copleșiți sau frustrați de ele. Consolidarea stimei de sine, a imaginii de sine îmbunătățesc calitatea vieții copiilor, atât la nivel fizic cât și la nivel mental. Copiii nu se nasc cu stima de sine, aceasta este dobândită în primii ani de viață, în funcție de acceptările/ respingerile manifestate de cei din jur începând cu părinții, colegii și mai apoi, profesorii. Este important ca toți copiii să se cunoască pe ei însuși, se aibă capacitatea de autoapărare, să poată să se valorizeze, să aibă capacitatea de a se autoobserva și de a se supraveghea pe ei însuși.

În accepțiunea Comisiei de Stat din California [96], în 1984, stima de sine reprezintă „aprecierea propriei valori și importanțe, precum și asumarea de către individ a responsabilității față de sine și față de relațiile sale intra și interpersonale.” În 1986, crease deja un grup operativ care să promoveze stima de sine la nivelul statului. Stima de sine cuprinde un set de trăsături de caracter și atitudini interioare persoanelor și se manifestă și se dezvoltă în contextual vieții sociale, reprezentat și de școală.

Există o serie de riscuri, în cazul unei stime de sine scăzute: anxietate, iritabilitate, agresivitate, eșec școlar, chiar abandon școlar, generate de scăderea performanțelor școlare, risc crescut al consumului de alcool, droguri, tutun, anorexie, bulimie.

Avându-se în vedere faptul că familia are primul rol și unul decisiv, în îmbunătățirea stimei de sine, aceasta trebuie să creeze situații în care copilul: să-și identifice punctele tari, să își poată exprima în grup calitățile, să aibă oportunitatea de a oferi ajutor persoanelor din afara familiei. Familia trebuie să identifice sursele de suport emoțional, social, informațional, să identifice domeniile de competență ale copilului și să creeze situații în care acestea să fie utilizate cu succes și să dezvolte abilitățile de comunicare, rezolvare de probleme, abilitățile de a gestiona situațiile de criză.

Dintre specialiști, C. Neamțu [158] oferă trei perspective de înțelegere a fenomenului de abandon școlar: psihologică, interacționistă și a constrângerii externe:

- perspectiva socială reliefează ideea că toți copiii care abandonează școala diferă de copiii care finalizează studiile în ceea ce privește dezvoltarea personalității, respectiv imaginea de sine, încrederea în forțele proprii, inteligența, modul de rezolvare a problemelor, care sunt sub un nivel al echilibrului sau normalității.

- perspectiva interacționistă spune că abandonul școlar este o consecință a interacțiunii dintre caracteristicile psihofizice individuale ale copilului și cele ale mediului educațional, în care sunt incluse cadrele didactice, colegii precum și câteva aspect ale sistemului și politicilor educaționale.

- perspectiva constrângerii externe prevede că „abandonul școlar nu este un produs al sărăciei, cât un produs al factorilor de mediu pe care individual nu îi poate controla”[138]. Aici se include factorii de sănătate și obligațiile profesionale și familiale.

Două perspective explicabile a cauzalității abandonului școlar, sunt oferite de P. Gooderham [56]: concepția școlii tradiționale, care consideră abandonul școlar un act individual cu o semnificație individuală sau, cel mult semnalând unele deficiențe de ordin educațional și cultural ale socializării primare (responsabilitatea pentru abandon, independentă și definitivă, revine elevilor, este decizia de a abandona școala, respectiv „drop-out”); concepția care îi vede pe cei care abandonează școala ca excluși. Astfel, un număr mare de elevi sunt excluși de la procesul educațional din cauza unor experiențe traumatizante de eșec și de frustrare trăite în instituția școlară. Deoarece responsabilitatea pentru abandon este plasată la nivel instituțional, abordarea este de „push-out”. Deducem din acestea, în contextul celor două perspective asupra cauzalității abandonului școlar, rolul profesorului devine crucial în sprijinirea elevilor să-și dezvolte încrederea în forțele proprii și să-i motiveze să-și dorească să depună efort pentru a eficientiza procesul de învățare. Profesorul are rolul deosebit de important de a-l învăța pe elev să aibă încredere în forțele proprii, să le conștientizeze, să dorească să depună efort pentru a eficientiza învățarea. Încrederea în forțele proprii se construiește încă din prima copilărie și trebuie menținută cu rigurozitate toată viața, pentru că, copilul trebuie să conștientizeze importanța limitelor, modul de reacție într-un anumit moment al vieții, construindu-se astfel o modalitate prin care sunt eliminate momentele de blocaj suferite de acesta, care îl împiedică să reacționeze la un moment dat. Vom plasa elevul în situații de învățare diverse, pentru a-l ajuta să experimenteze experiențe noi, să știe cum să le cerceteze și cum să reacționeze, cum să își pună în valoare cunoștințele și abilitățile formate pentru a avea succes, pentru a nu se descuraja în caz de eșec, pentru a utiliza erorile ca învățături care să îl ghideze în viitor.

Subliniem importanța studiilor din Republica Moldova, în domeniul formării imaginii de sine a elevilor din clasele primare, menționând în acest sens pe cercetătorul I. Racu, care afirmă în articolul *Dezvoltarea conștiinței de sine la vârsta școlară mică* că în comunicarea copilului cu adulții, sau în comunicarea acestuia cu cei din jur, sau în propria activitate a copilului se află izvoarele cunoașterii de sine și cele ale autoaprecierii.

1.4. Formarea imaginii de sine în contextul ELA: repere literar-artistice

Ideea de „literatură” a apărut pentru prima dată în spațiul Greciei antice și a primit o denumire de origine greacă, iar etimologia cuvântului este de origine latină, *littera, litterae*, care desemnează literă/scriere, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, termenul de literatură desemnând doar „totalitatea scrierilor”.

În studiul despre „Educația literar-artistică-definirea termenului” publicat în revista „Didactica Pro”, Vl. Pâslaru face mențiunea că: „interpretarea termenilor în cadrul preocupărilor epistemice demonstrează că studiul literaturii presupune definirea literaturii drept obiect invariabil,

asupra căruia se realizează activitatea de cunoaștere, un obiect care este cunoscut prin reflectare și acumulare.”[173, p.49]

Studiul literaturii, activitate de cercetare înscrisă în cunoașterea științifică, stipulează: obiect abordat conceput ca fiind invariabil sau caracteristicile acestuia considerate ca fiind mai mult sau mai puțin stabile (spre exemplu valoarea immanentă a operei literare); subiect de tip creator, autoreflexiv, constructor; raporturi subiect-obiect de coordonare, influențare reciprocă, recreare. Referitor la opera de artă, inclusiv despre literatură, Platon pleacă de la ideea că orice formă de artă este o copie de gradul al treilea a lumii ideilor (eidosului), că lumea sensibilă (ceea-ce-pare) reproduce modelul lumii ideale (ceea-ce-este). Primul tratat care are alură sistematică despre ceea ce denumește acum literatura, va fi realizat de către Aristotel, prin „Poetica” (335 î.Hr.). Ca și continuator al lui Platon, Aristotel, prin tratatul „Poetica”, analizează opera ca gen de discurs, considerând ca o primă sarcină a poeziei sistematizarea convențiilor structurale și stilistice, mai exact din câte părți se compune o operă, cum este construită opera și care este relevanța ei. El va concluziona că opera este mijlocul prin care adevărul este oglindit într-o formă frumoasă. Așa cum precizează C. Șchiopu [204] în studiul „Conceptul de literatură în contextul educației literar-artistice”, „ideile platoniene, precum și cele aristoteliene au fost preluate mai târziu de mai mulți teoreticieni, aceștia afirmând natura/finalitatea estetică a literaturii, în sensul că opera literară este un obiect al trăirii estetice.”

După cum afirmă D. Comloșan [29, p. 156], tot la Aristotel întâlnim temele viitoare ale reflecției asupra literaturii: literatura este mimesis, imitație, opera fiind mijlocul prin care adevărul este construit într-o formă frumoasă și plăcută, opera literară se prezintă întotdeauna sub un gen de discurs, ca și retorică specială, poezia se ocupă cu efectele specifice ale poeziei, punctul de vedere al poeziei asupra literaturii este unul raționalist, normativ, generalizator și anistoric, sursa normelor literare este tradiția.

În epoca antică, este impus conceptul de artă și literatură ca fiind o imitație a lumii sensibile, ca un tip special de cunoaștere, căreia i se refuză capacitatea de a accede la adevăr.

Mai târziu, mai mulți teoreticieni au preluat atât ideile platoniene cât și cele aristotelieni, aceștia afirmând natura/finalitatea estetică a literaturii, în sensul că opera literară este un obiect al trăirii estetice. Unul din adepții acestei teorii, G. Lanson [135, p.35], spune că „semnul operei literare este intenția sau efectul artistic, este frumusețea sau grația formei (...). Literatura este alcătuită din toate acele opere al căror sens și efect nu pot fi pe deplin dezvoltate decât prin analiza estetică a formei.”

În perioada Romantismului se pot identifica: autonomia operei literare, conceptul de operă ca și produs al unui creator care împărtășește condiția divinității. Opera literară, în această perioadă

propune o realitate de tip secundar, în care se regăsește realitatea cotidiană, însă este diferită de aceasta.

Concepția despre literatură cunoaște o serie de schimbări la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Literatura este considerată a fi o artă a cuvântului. Acest concept a fost propus de estetica clasicistă („belle lettres”), făcând distincție între literatură și celelalte manifestări verbale scrise, prin calitatea limbajului folosit.

Tot pe la sfârșitul secolului al XIX-lea și până în prima jumătate a secolului al XX-lea, I. A. Richards [189, p. 236] preia lirica ca fiind o normă a creației poetice, tratând limbajul literaturii ca o variantă a limbajului expresiv.

În lucrarea „Estetica privită ca știință a expresiei și lingvistică generală: Teorie și istorie”, B. Croce [48, p.47] prezintă teoria potrivit căreia arta, ca intuiție se identifică cu expresia și, în ultimă analiză, cu limbajul. Intuiția pură este lirism, deoarece, neproducând concepte, nu poate reprezenta decât voința în diferitele ei manifestări, adică nu poate reprezenta decât stări sufletești (sentimentul, pasiunea, personalitatea) întâlnite în toate artele și care le determină caracterul liric. Ideea este regăsită și în lucrările lui G. Morpurgo-Tagliabue [155, p. 114], potrivit căruia orice intuiție adevărată este expresie: „nu există intuiție care să nu fie exprimată în cuvinte, în culori, sunete. O viață interioară neexprimată nu poate exista. Sau avem intuiții care se exprimă în imagini, sau gânduri care se formulează în concepte, sau, în sfârșit, volițiuni care se traduc în acte.”

Modul de abordare al literaturii s-a schimbat, însă, prin anii 1915-1917, când reprezentanții ai Cercului Lingvistic de la Moscova vor emite o nouă teorie caracterizată de la început prin înclinarea spre lingvistică, ceea ce i-a permis să-și determine obiectul și să-și specifice scopurile. Aceștia vor accepta și vor dezvolta ideea că literatura este o artă a cuvântului, deci fenomen lingvistic care se cere abordat cu ghidul lingvisticii, după cum regăsim în lucrarea *Teoria literaturii* a lui M. Bakos [9].

R. Jakobson [130, p. 147] afirmă că scopul poeziei, ca domeniu autonom, este de a răspunde pertinent la întrebarea: „Ce elemente conferă mesajului verbal caracterul unei opere de artă?” Răspunsul este că „poetica tratează problemele de structură verbală, după cum analiza picturii se ocupă de structurile picturale.”

În 1921, R. Jakobson introduce noțiunea de literaritate (literaritate), afirmând următoarele: „obiectul științei literare nu este literatura, ci literaritatea, adică ceea ce face dintr-o operă dată o operă literară,” textul artistic diferențiindu-se de celelalte tipuri de texte nu doar prin ce descrie, ci cum scrie.

Formaliștii ruși vor deschide noi direcții de abordare a literaturii, susținând următoarele: „discursul literar reprezintă un mod particular de utilizare a limbajului natural la un moment dat,

literatura putând fi definită doar în raport cu determinările lingvistice, studiul literaturii nu se reduce doar la psihologism și estetism, literatura este abordată ca un produs al mentalității umane în evoluție, noțiune de tradiție trebuie reinterpretată în contextul definirii literaturii ca fapt lingvistic și a raportului ei cu timpul, cu trecutul, prezentul și viitorul, există o unitate între materialul lingvistic și modul în care acesta este transformat în fapt lingvistic, printr-un procedeu care descrie mecanismul literaturii, aspectul formal al literaturii este mai important decât „conținutul”, care proiectează studiul literaturii în zona esteticii sau filozofiei” (C. Șchiopu) [204, p.184]

Reprezentanții teoriei structuraliste, U. Eco, A. Serpieri, M. Corti, Iu. Kristeva, R. Barthes, sunt cei care au substituit în operele lor noțiunea de „operă” cu cea de „text”. În acest sens, Iu. Kristeva [134, p. 19] va defini textul ca „pe un aparat translingvistic care redistribuie ordinea limbii, corelând o vorbire comunicativă, ce vizează informația directă cu diferite enunțuri anterioare sau sincrone.”

În anul 1938, P. Valery, în lucrarea *Introduction a la poetique*, afirmă că literatura reprezintă extensiunea și aplicarea anumitor proprietăți ale limbajului și prin urmare, poetica are ca și obiect căutarea și precizarea efectelor propriu-zis literare ale acestuia. [216, p. 403-411]

N. Frye [60, p. 471], în 1957, consideră că literatura se află între întrepătrunderea dintre actul de a pune în intrigă și tematizare, în volumul *Anatomia criticii*.

Opera literară a fost definită de esteticienii literari ca fiind o așezare sufletească, în care scriitorul ca și prizonier al propriilor visuri, trăiri, aspirații le exprimă în scris.

Savantul R. Ingarden [80, p. 289] vine cu teoria proprie asupra construcției literare, provocând mai multe discuții contradictorii. Acesta susține că opera literară este un produs stratificat: stratul formațiunilor fonetice ale limbii, stratul semantic construit din semnificațiile propozițiilor care intră în componența operei, stratul aparențelor schematizate în care ni se înfățișează obiectele reprezentate în operă, stratul obiectelor reprezentate prin stări de lucruri pur intenționale.

Teoria lui T. Todorov [213, p. 370], cu referire la construcția operei literare, precizează: „la nivelul cel mai înalt de generalitate, opera literară prezintă două aspecte: ea este în același timp o poveste (histoire), în sensul că evocă o realitate anume, evenimente despre care se presupune că s-au petrecut, personaje, care din acest punct de vedere se confundă cu viața reală, și un discurs: existența unui narator care face relatarea, iar în fața lui, un cititor care ia la cunoștință. La acest nivel, ceea ce are importanță nu mai sunt evenimentele, ci modul în care autorul le face cunoscute.” De aici concluzia că fiind o convenție, povestea nu există la nivelul evenimentelor înseși.

T. Vianu, unul dintre cei mai importanți teoreticieni români ai artei și literaturii, a dezvoltat o estetică în care accentul este pus pe structura artistică a operei de artă, dar nu se reduce doar la aceasta. În viziunea sa, estetica studiază nu doar frumosul, ci și modurile prin care acesta este realizat și perceput în diverse opere. Estetica lui Vianu consideră structura artistică ca fiind esențială pentru înțelegerea artei, dar nu se limitează doar la analizarea ei, ci o corelează cu funcțiile emoționale, morale și cognitive ale artei. Vorbind despre opera literară, T. Vianu spunea că aceasta „este produsul finalist, înzestrat cu valoare, al unui agent moral, care folosind un material și integrând o multiplicitate, introduce în realitate un obiect calitativ nou.”

T. Vianu [220, p.11-19], în *Dubla intenție a limbajului și problema stilului*, pornind de la ideea că cel care vorbește comunică și se comunică, acesta „o face pentru alții și o face pentru el. În limbaj se eliberează o stare sufletească individuală și se organizează un raport social, ” afirmă că „opera literară reprezintă o grupare de fapte lingvistice reflexive prinse în pastă și purtate de valul expresiilor tranzitive ale limbii”.

Literatura, declanșând efecte estetice, emoționale, se adresează sensibilității. Elementul de bază al literaturii este cuvântul. Pentru a deveni artistic, cuvântului i se conferă următoarele atribute: conotația devine element primordial, prin modificarea sensului de bază al acestuia. Titu Maiorescu separă literatura de știință, precizând frumosul ca obiect al acesteia, spre deosebire de știință unde obiectul este adevărul.

D. Tucan [214, p. 66], în *Teoria literaturii. Perspective istorice și analitice asupra textului literar*, referindu-se la ideile generale despre literatură, le menționează: „literatura este o artă a limbajului; fiind o artă a limbajului, limbajul literaturii reprezintă o formă particulară a limbajului, care are una din caracteristicile: dimensiune estetică, este conotativ/are înțelesuri multiple/are posibilitatea de valorizare multiplă în variate contexte, este generator de universuri imaginare, este autoreflexiv ori intertextual; pare că ce caracterizează limbajul în literatură este folosirea lui non-pragmatică (...); acest „interes” e variabil în funcție de contextul cultural-ideologic sau în funcție de personalitatea, experiența, stările ori obișnuințele celui care citește.”

Comunicarea artistică presupune transmiterea unui mesaj artistic și are următoarele funcții: poetică, fiind centrată asupra textului; emotivă, fiind centrată asupra emițătorului; referențială -acționând pe lângă referentul mesaj și prin referentul-ficțional; metalingvistică-presupune coduri lingvistice, culturale, estetice; conativă, orientând discursul către lector.

O continuare a dezvoltării educativ-didactice a principiilor și conceptelor estetice din sec. XX, cele care atribuie receptorului de artă calitatea de cel de-al doilea subiect creator al operei, iar operei îi atribuie calitatea de obiect de cunoaștere recreat în procesul receptării artistico-estetice de către elevul receptor de artă, ca subiect al cunoașterii, o reprezintă teoria educației artistic-estetice.

Calea spre o antropologie generală a lecturii a fost deschisă de W. Iser [128, p. 83], prin teoria receptării, care vizează funcția pe care literatura o are pentru viața omului, prin actul lecturii. Opera literară reprezintă comunicare eveniment pentru W. Iser, mesajul comunicat fiind unul foarte structurat, în care se intenționează o semnificație. În viziunea autorului, opera literară există, căpătând viață datorită cititorului, care prin lectură constituie sensul operei și în același timp își reconstituie orizontul vieții. În acest sens, Iser [128, p. 83] afirmă că „opera este mai mult decât textul, deoarece prinde viață de-abia în concretizare, iar aceasta, la rândul ei, nu este pe deplin liberă de dispozițiile pe care le aduce în operă cititorul, chiar dacă astfel de dispoziții sunt activate cu condiționarea textului.” Teoria lui Iser se delimitează de ipoteza „indeterminării” textului literar, avansată de structuralism, chiar dacă accentuează caracterul inepuizabil al sensului operei. Iser precizează funcția avută de literatură, ca fiind o funcție mijlocită prin actul lecturii pentru viața omului.

După cum menționează C. Șchiopu [206] în *Dezvoltarea competențelor literar-artistice ale studenților în procesul receptării literaturii*, „atunci când încercăm să precizăm scopul și importanța studierii literaturii în învățământul preuniversitar, trebuie să ținem cont de faptul că, spre deosebire de alte forme ale cunoașterii umane, literatura, ca ramură a artei ce valorifică funcția expresivă a limbii, se adresează preponderent sensibilității, declanșează efecte emoționale, estetice.” C. Șchiopu face precizarea că „lectura este cea care învoldurează, îmbogățește, recrează opera literară”, profesorul are menirea de a-l ajuta pe elev să înțeleagă punctul de vedere al autorului, să intre într-un dialog cu textul pătrunzând în procesul de formare a operei.

În lumina informațiilor prezentate, ne aliniem la ideea că literatura ajută la educarea simțului estetic, a aptitudinilor estetice și la formarea unei atitudini față de realitatea înconjurătoare. Creația literară are capacitatea de a-l emoționa pe cititor, de a-i forma convingeri. Literatura îi va sensibiliza pe elevi, declanșând-le acestora dorința de a se modela, formând atitudini și comportamente.

Emoția estetică declanșată de studiul textului literar, va fixa în conștiința elevilor semnificațiile mesajului artistic al operelor. În cadrul educației prin literatură, emoția estetică va avea rolul unui catalizator, literatura jucând un rol important în procesul formării imaginii de sine a elevilor și a comportamentelor, în formarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți.

Foarte important se dovedește a fi actul receptării estetice, deoarece acesta poate fi convertit în fapte, sentimente, emoții, atitudini concrete. Elevii pot primi o educație morală, dacă sunt puși în situația de a trăi emoțional-reflexiv universul operei.

Cercetătoarea V. Goraș-Postică [69] promovează o viziune a educației literar-artistice în care metodele interactive de predare-învățare-evaluare sunt văzute ca esențiale pentru dezvoltarea unei gândiri critice și a unei sensibilități culturale autentice la elevi.

Pentru a susține cercetarea noastră, este fundamental să menționăm că învățătorul poate pune în centrul receptării operei literare personalitatea elevului, pentru a-i condiționa dezvoltarea, împlinirea, prin crearea situațiilor de învățare în clasă, axate pe dezbateri pentru confirmarea/înfirmarea unor teze, prin stimularea unor discuții controversate între elevi, prin înlăturarea inhibițiilor.

Receptarea textului literar reprezintă nu doar sensibilizarea față de universul operei literare, ci, în același timp conștientizarea emoțiilor, interpretarea și motivarea impresiilor produse de aceasta. Atitudinea pozitivă sau negativă, lansată de creator, stimulează cititorul spre recreare și demonstrează prezența atitudinii în procesul activității de lectură. Elevul cititor obține valoarea de subiect cunoscător și de subiect al actului educațional datorită funcției formativ-estetice textului artistic, care, după cum afirmă Vl. Pâslaru [174, p. 129] „reclamă și cultivă o anumită atitudine estetic-receptivă și interpretativă.” Dacă elevii simt, ei înțeleg, recepționează în mod corect textul literar, ei se vor orienta spre o lectură variată, dezvoltându-și nu doar capacitățile intelectuale ci educând inclusiv simțul, emoția și sentimentele artistice.

Literatura va contribui la dezvoltarea imaginației și sensibilității, îmbogățind cultura estetică a elevilor, astfel procesul educației estetice realizându-se prin apreciere și intuire estetică. Preluând din atributele realizate prin procesul educației intelectuale și a celei morale, educația estetică va avea ca sarcini prin intermediul literaturii: dezvoltarea gustului pentru frumosul din artă, din natură și din societate, în formarea noțiunii de frumos, cristalizarea criteriilor de apreciere a frumosului, formarea deprinderilor de comportare conform legilor frumosului.

Ajutând elevii să își exprime prin lectură reacția lor afectivă față de textul receptat, cadrul didactic îl va ajuta pe acesta să își exprime reacția afectivă în general. Reprezentând o dovadă că elevul a observat valorile specifice ale textului, lectura va avea rol de indiciu al receptării.

În *Literatura și educația estetică a preadolescentului*, B. Bratu [19, p. 23] consideră că dacă îl punem pe elev „în situația de a surprinde, de a intui și de a exprima, prin lectură, intenția stilistică a autorului, profesorul îl deprinde să citească printre rânduri.”

Ne raportăm la concluziile autorilor și aderăm la ideile lor, focalizând-ne atenția că educația literară, activitate de formare a personalității cititorului de literatură, presupune: obiect abordat cu valoare variabilă, în funcție de spațio-temporalitatea și modalitatea abordării, de intenționalitatea și valoarea subiectului, obiect recreat, reconstruit; subiect de tip creator, constructor, autoreflexiv; raporturi subiect-obiect de coordonare, influență reciprocă.

Din punct de vedere al demersului educațional, studiul literaturii se înscrie în conceptul învățământului informativ - reproductiv, pe când educația literară în conceptul formativ-creativ ce are în vedere formarea unei personalități deschise, care se adaptează schimbărilor de tip inovator.

Referindu-ne la educația literar-artistică, care desemnează o activitate educațională distinctă, cuprinsă în învățământul formal de disciplina Limba și literatura română, aceasta reprezintă în accepțiunea lui Vl. Pâslaru [173, p. 50] procesul de educare a cititorului de literatură artistică prin înțelegerea profundă a valorilor literaturii de ficțiune ca un sistem artistic-estetic distinct, și prin implicarea activă a cititorului în generarea și experimentarea valorilor prezente în opera literară.

În esență, Vl. Pâslaru enumeră caracteristicile educației literar-artistice: obiect de cunoaștere și reflectare, de formare prin educație (cititorul ca obiect și subiect al receptării, educației și creației); raportul subiect-obiect (în creație, receptare, educație); obiective educaționale proprii, structură specifică a conținuturilor; sistem propriu de activitate lectorală; tehnologii educaționale specific (valorificând structuri psiho-intelectuale: percepția, imaginația, gândirea, și creația artistică); instrumente proprii de evaluare a succesului școlar, revendicate de un obiect nonstandard al literaturii.

Cercetătoarea V. Goraș-Postică [68] accentuează rolul educației literar-artistice în dezvoltarea emoțională și socială a copiilor, aceasta nu doar formându-le gustul pentru artă, ci și capacitatea de a înțelege emoțiile altora și de a dezvolta empatie. Literatura și arta îi ajută să își exprime propriile emoții, să înțeleagă și perspectivele diferite de ale lor și să își construiască o identitate culturală.

În volumul *Introducere în teoria educației literar-artistice* [174, pag. 37-38], Vl. Pâslaru subliniază că, competența literară-lectorală a elevului, ca principal rezultat al educației, se reflectă nu doar la nivel cognitiv, ci și în dezvoltarea unor trăsături de caracter și comportament cu dimensiuni literar-artistice și estetice. Aceasta înseamnă că prin educația literară, elevul își formează atât abilități intelectuale, cât și valori și atitudini care influențează comportamentul său. Dimensiunea cognitivă a competenței literar-artistice se bazează pe un ansamblu de cunoștințe organizate în mai multe categorii: cunoștințe conceptuale, care includ noțiuni de bază despre literatură și artă, precum și principiile care le reglementează; cunoștințe contextuale, care se referă la fenomenele operei literare, procesul de creație și receptare, și relația dintre autor și cititor; cunoștințe de bază, respectiv:

1. Cunoștințe estetice: se concentrează pe principii legate de receptarea artistică, acordând importanță rolului cititorului în interpretare.
2. Cunoștințe literare: vizează aspecte legate de forma și mesajul operelor literare studiate.

3. Cunoștințe teoretico-literare: implică înțelegerea conceptelor și categoriilor literar-estetice necesare pentru analiza și interpretarea textelor.
4. Cunoștințe psihologice: se referă la procesele mentale implicate în receptarea, imaginația, gândirea și creația artistică.
5. Cunoștințe pedagogice: includ scopurile și obiectivele educației literar-artistice, precum și conținuturile și principiile acesteia.

Aceste categorii de cunoștințe formează un sistem interconectat care sprijină dezvoltarea elevului atât pe plan intelectual, cât și estetic.

Având în vedere argumentele prezentate, putem extrage că, competența literară-lectorală a elevului cititor este mult mai vastă decât simpla capacitate de a citi și de a înțelege textele literare. Aceasta se transformă în trăsături caracteriale și comportamentale literar-artistice și artistic-estetice, reflectând un proces complex de cunoaștere și receptare a literaturii și artei. Aspectul cognitiv al acestei competențe include un sistem extins de cunoștințe, care acoperă atât concepte literare și artistice, cât și cunoștințe contextuale și de bază în diverse domenii legate de literatură și artă. De la înțelegerea principiilor literaturii și artei, la familiarizarea cu fenomenele operei literare și procesului creativ, și până la aspecte estetice, psihologice și pedagogice, aceste cunoștințe formează baza pentru o educație literar-artistică cuprinzătoare și eficientă.

Domeniul psihomotor al competenței literară-lectorală este constituit din capacități literare-lectorale: de receptare, de imaginare, de gândire artistică, de creație literară și literar-artistică.

Domeniul atitudinal se manifestă în dorințe, emoții estetice și stări afective: starea de lectură, acte de voință, evaluarea operelor literare și autoevaluarea actelor de receptare personale, idei și concepte personale despre fenomenele operei literare, comportamente literar-artistice concretizate în comportamente proprii și comportamente auctoriale. [173, p. 23]

G. Călinescu afirmă că „a ieși din lectură cu stima sporită pentru om, acesta cred că este secretul marilor literaturi pentru tineret.” De remarcat este ideea cercetătoarei C. Stoica [202, p. 7] din lucrarea *Literatura pentru copii*, precum că „literatura, ca artă a cuvântului, prin intermediul căreia realitatea este recreată în toată complexitatea ei, oferă copilului (...) de vârstă școlară mică un întreg univers de gândire și sentimente, de aspirații și îndrăzneli, de înaripare entuziastă și idealuri înalte.”

În educația estetică școlară, „arta cuvântului”, literatura, are un rol primordial, deoarece cuvântul deține o multitudine de posibilități de a crea imagini vizuale, auditive, tactice și de a provoca stări de spirit diverse. Prin urmare, în vederea realizării educației pentru și prin valori literare, se au în vedere două obiective: dezvoltarea sensibilității și a simțului literar; dezvoltarea capacității de a discerne frumusețea lumii reale de aceea creată prin ficțiune. Este foarte important

a se avea în vedere dezvoltarea spiritului creativ ca formă de autoexprimare artistică, prin intermediul cuvântului.

Astfel, educația estetică ca o componentă indispensabilă a formării personalității prin intermediul căreia se urmărește dezvoltarea capacității de a recepta, interpreta și crea frumosul, are rolul important de a-l reînvăța pe elev „să trăiască armonia interioară și echilibrul între forțele imaginației și cele ale acțiunii, între vis și realitate, între aspirațiile eului și acceptarea realității, între îndatoririle față de sine și cele față de semenii.”, așa cum precizează I. Neacșu. [157, p. 22]

1.5. Influența formativă a literaturii pentru copii: o abordare interdisciplinară

În contextul educațional, literatura pentru copii joacă un rol esențial în dezvoltarea și îmbunătățirea copilului, contribuind semnificativ la extinderea cunoștințelor sale și la formarea unui vocabular activ. Pe lângă acest aspect, literatura pentru copii are o influență semnificativă în educarea sentimentelor estetice ale copiilor.

„Un conținut variat, o mare diversitate a temelor de expresie artistică explică forța de iradiere a acestei literaturi, contribuția ei la formarea multilaterală a viitoarei personalități, la cultivarea unor puternice sentimente moral-patriotice (dragoste față de patrie, față de istoria neamului și eroii ei, față de realizările poporului nostru)”, afirmă C. Stoica .[202, p. 6]

În basme, acolo unde conflictul central polarizează personajele, devenite simboluri ale binelui și răului, copilul face cunoștință cu povestirea sau schița, în care micile viețuitoare facilitează înțelegerea raporturilor umane, a normelor de conviețuire socială. Elevul „poate realiza o binevenită dedublare a sa atunci când se recunoaște în altul. Înainte de a putea înțelege că eul său se află necesarmente în contact cu alte euri, el își află un alter-ego multiplicat în fiecare personaj cu care simpatizează: copil, zână, print, iepure, gândăcel etc.”, afirmă B. Bratu [20, p.5].

Personajele care sunt memorabile și semnificative, povestea complexă și plină de evenimente, conflictul central și rezolvarea fericită sunt mijloace prin care literatura reflectă viața reală, dar într-o formă artistică transfigurată. Diversitatea de comportamente, prezentată prin intermediul umorului, satirei sau grotescului, contribuie la conturarea și dezvoltarea caracterelor într-un mod autentic și captivant. Personajele întâlnite în textele literare, de vârstă, sex, stare socială diferite, la care frumusețea fizică se armonizează cu valorile etice, iar infirmitatea fizică, urâtenia, cu defectele morale, devin simboluri ale binelui și răului, având forța modelului, fiind purtătoare ale mesajului.

Referindu-se la romanul pentru copii *Pinocchio*, scris de C. Collodi, T. Rudică [195, p.12] vorbește despre lungul drum al formării judecății civice și morale a tânărului, prin „integrarea în experiența lui de viață a cerințelor specifice diferitelor norme și valori”. Precum oricare copil din

lumea reală, Pinocchio se supune efortului lung și greu al dezvoltării personalității sociale, străbate treptele progresului de la egoism și individualism la atitudinea altruistă, la bucuria înțelegerii și identificării cu suferințele semenilor, fiind pregătit în a-i acorda ajutorul: „din copil rău și neascultător, Pinocchio se transformă, treptat, într-un copil bun, ascultător.” [195, p. 13]

Avându-se în vedere faptul că maturizarea personalității presupune o ridicare progresivă pe treptele conștiință și că procesul de conștientizare nu se efectuează numai pe planul intelectului, ci și pe plan afectiv și axiologic, V. Pavelcu [172, p.156] precizează: „înțelegerea valorilor rezultă din organizarea personalității în lumina valorilor etice. Înțelesul de scop, de finalitate, se realizează numai din integrarea acțiunii într-o comportare superioară și general de valori. Problema, atât de dezbătută astăzi, a generalității și specificității trăsăturilor morale de caracter, este o problemă de conștiință.”

O atitudine psihologică complexă care reflectă un anumit grad al maturizării intelectuale, afective și morale, este respectul de sine, care este caracteristic persoanelor care sunt conștiente de valorarea pe care o au, care realizează sentimentul demnității personale, care sunt integri moral. T. Rudică precizează că atunci „când Sinele moral este suficient de puternic, pentru a ne acompania cu adevărat pe traseul vieții, el impune un anumit standard manifestărilor noastre, și, implicit acea disponibilitate de a ne rușina pentru eventualele greșeli sau abateri comise la un moment dat” [195, p. 83].

Reacția psihalergică în raport cu sine, unde psihalergia reprezintă sindromul psihofiziologic care apare în situații severe și repetate de conflict, frustrare și stres (termenul „psihalergie” fiind introdus de F. Barron, în 1962), se regăsește la persoanele neîncrezătoare în ele însele, cu un mare sentiment de inferioritate, pentru că fac comparații defavorabile între ele și semenii lor. Se regăsește, în general, la persoanele cu infirmități corporale, la timizii autentici (unde îndoiala exagerată de sine îl face să nu ajungă la o apreciere adecvată a posibilităților sale). Astfel de persoane hipersensibile, astenice, nostalgice, întrupate în personaje, întâlnim în teatrul lui A.P. Cehov.

Caracterul persoanei este uneori mascat în realitatea vieții de fiecare zi: intelectul are capacitatea de a-l masca, ducând la construirea personajului social dorit, putându-se forma deprinderile de a fi loial, politicos, îndatorat. Uneori, însă, aceste deprinderi pot fi formale, deoarece în împrejurări critice ele se destramă, lăsând să apară dominant caracterială ascunsă în mod voit. Regăsim acest aspect la domnitorul Alexandru Lăpușneanu în nuvela istorică cu același nume, scrisă de C. Negruzzi.

Caracterul se confundă cu nivelul moral al persoanei, cu deprinderile morale ale acesteia, în accepțiune etică. În accepțiune psihologică, caracterul reprezintă specificitatea individului, prin

ceea se deosebește acesta în mod constant de alt individ. „În caracter intră ceea ce este tipic și stabil pentru modul în care persoana se autoapreciază, își consider activitatea și își înțelege raporturile cu ceilalți”, afirmă T. Rudică. [195, p. 98]

Principiul dreptății, dreptul la viață, respectul prieteniei și al cuvântului dat, omenia ca valoare morală complexă, o regăsim la Vitoria Lipan, în romanul *Baltagul* scris de M. Sadoveanu [197]. În „Cuvânt înainte” la acest roman, P. Georgescu scrie că Vitoria este „instrument al binelui, al adevărului.” [197, p. 5]

Lupta dintre bine și rău, ca temă generală a basmului, finalizată cu victoria binelui, se împletește cu teme secundare; care așa cum spune O. Costea, „îmbogățesc, prin detalii, aspectul general de viață de la care pleacă scriitorul, exprimând dragoste, ură, invidie, gelozie, bunătate, răutate etc.” [33, p. 55]

Greuceanu, în basmul cu același nume cules de P. Ispirescu, este nu doar un viteaz fără pereche ci și ca un om bun, iertător, care respectă regula confidenței, biruind. Un adevărat erou, Greuceanu, înzestrat cu puteri deosebite, nu ar fi reușit de unul singur, de aici rezultând importanța cooperării și lucrului în echipă.

În *Cenușăreasa*, Frații Grimm dezvoltă motivul fetei orfane „persecutate de mama vitregă și de fetele acesteia”(în accepțiunea lui O. Costea) [33, p. 63], motiv care se mai regăsește și la Al. Pușkin și la H. Chr. Andersen.

În legenda etiologică „Povestea florii soarelui” scrisă de C. Gruia, fata lui Ștefan-Vodă, deși este de o frumusețe unică, este mută. În final este salvată de cei din jur, cu precădere de Soare, care găsește o soluție salvatoare. Acest lucru denotă faptul că nimeni nu este singur și indiferent de situație, copiii trebuie să se ajute între ei, având la bază acceptarea.

Dragostea pentru bunici, se regăsește în schița „Bunicul”, scrisă de B. Delavrancea, care aduce în prim plan imaginea bunicului a cărui portret este realizat prin câteva enumerații, metafore și epitete calificative sugerând anii mulți și grei care au trecut peste acesta.

Personajul Păcală, regăsit în literatura română și sub numele de Pepelea, Petrea lui Păcală, Neculai, numit de germani Till Eulenspiegel, de ruși Ivan, de turci Nastratin Hoge, de italieni Bertoldo, este simbolul eroului inteligent, iscusit, care prin mijloace ingenioase demască și combate unele aspecte negative din societate. Păcală sancționează răul și ilustrează istețimea și printr-o inteligență de excepție și o intuiție psihologică deosebită se dovedește capabil să iasă din încurcături.

Romanul pentru copii conține multiple valori formativ-educative, generând trăirea evenimentelor și apariția unor sentimente care le dezvăluie viața sub aspecte diverse. Copiii cunosc diverse tipuri umane și comportamente pe care le pot evalua, unele devenind modele de viață.

În romanul „Singur pe lume” scris de H. Malot, regăsim atașamentul copiilor față de animale. Spre deosebire de Ch. Dickens, scriitorul atenuează asprimile vieții personajului său rămas în voia sorții. Remi, personaj principal își manifestă prietenia și recunoștința față de cei care l-au iubit și care l-au ocrotit.

J. Delors afirmă că educația trebuie să „le permită tuturor, fără excepție, să-și ia destinul în propriile mâini și să contribuie la progresul societății în care trăiesc, fundamentând astfel dezvoltarea pe participarea responsabilă a indivizilor și a comunităților.” [53, p. 62]

În volumul *Comoara lăuntrică: raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*, Jaques Delors vorbește despre cei patru piloni ai educației: a conviețui, a ști, a face, a fi. Pilonul A fi-A învăța să fii, este cel care spune că educația are scopul de a dezvolta toate aspectele potențialului uman, contribuie la dezvoltarea personalității, ține de dezvoltarea personală a individului, îl ajută să aibă mai multă autonomie, gândire critică, responsabilitate personală, să valorizeze cultura, presupune achiziții și abilități pentru a fi capabil să acționeze autonom și creativ în diverse situații de viață, să manifeste simț estetic și să acționeze pentru menținerea unui climat de înțelegere.

Prin urmare, „educația trebuie să contribuie la dezvoltarea multilaterală a fiecărui individ-minte și trup, inteligență, sensibilitate, simț estetic, asumarea responsabilității și adoptarea unor valori spirituale”. [53, p. 76]

Dezvoltarea imaginii de sine a copilului începe încă din primii ani de viață ai copilului, fiind în strânsă dependență cu cunoașterea persoanei sale și a valorii proprii. Imaginea de sine se construiește prin mecanisme de învățare facilitate mai întâi de părinți, apoi de învățătoare, respectând faptul că principalele informații sunt: ceea ce ne spun alții despre noi, cum ne tratează ceilalți, abilitatea de a face lucrurile în așa fel încât să nu creeze conflicte. Încă din perioada copilăriei, atunci când nu există un sistem de valori la care să se refere, se pun bazele modului în care copilul se percepe. La acel moment există doar opiniile părinților raportate la faptele copiilor, care apreciază sau penalizează.

În perioada copilăriei mari, 6-12 ani, când sunt achiziționate priceperi și deprinderi cu preponderență în școală, are loc procesul de dezvoltare a sânguinței, dar și trăirea inferiorității în cazul în care copilul nu poate răspunde cerințelor sânguinței impuse. Acum apare comparația socială, iar dacă părinții și învățătoarea nu abordează corespunzător acest aspect, se riscă dezvoltarea sentimentului de inferioritate al copilului.

În ceea ce privește formarea imaginii de sine a elevilor de clasele a III-a și a IV-a în timpul receptării textului literar, se va implementa un curriculum specific, la disciplina opțională, care va urmări ca prin lectură, să se formeze/dezvolte imaginea de sine a elevilor.

Poveștile, povestirile, basmele sunt surse inepuizabile de învățături morale, de modalități de analiză a binelui și răului, a eului, a cunoașterii de sine, a imaginii de sine, în acest sens, chiar W. Grimm spunea, referindu-se la poveștile scrise de el, că „din poveștile acestea se desprind învățăminte utile, aplicabile în viață. Este drept că povestirile nu au fost plătuite în acest scop; din ele rodește însă un fruct bun ca dintr-o floare sănătoasă, fără intervenția omului. Aceasta este și condiția oricărei creații poetice adevărate; ea nu poate dăinui fără să aibă rădăcini adânci în viață, căci s-a născut din viață și se reîntoarce în ea, așa după cum norii, după ce au udat pământul, se întorc în apa din care s-au născut”, după cum identificăm în volumul lui I. Stanciu [201, p. 44].

P. Cornea [32, p. 111] vorbește despre explicare și comprehensiune, în studiul lecturii: „admițând că lectura poate fi studiată din două perspective diferite, pe care, pentru o identificare similară, deși nu într-un tot exactă, le putem numi cu termenii antagonizați de Dilthey, la începutul veacului nostru: explicarea și comprehensiunea. Pe de o parte, e vizată o abordare obiectivă a fenomenelor cognitive (percepția, memoria, activitatea neuro-cerebrală), prin proceduri metodice, verificabile (observație, experiment), pe de alta o interogație a subiectivității menită să pună în evidență și să conceptualizeze ceea ce ni se întâmplă când facem experiența citirii unui text.”

În acest sens, I. Șerdean [211, p. 174] vede literatura ca fiind „o artă, o formă specifică de reflectare a realității, cu mare forță de influențare.”

Ca o continuare, C. Parfene face precizarea că, ca și artă, „literatura reflectă realitatea prin intermediul imaginilor concret-senzoriale, relevabile în conștiința noastră cu ajutorul forței expresive a cuvintelor” [170, p. 9].

Cuvântul poate aduce o reprezentare vagă a obiectului corespondent, dar se poate întâmpla și contrariul, după cum afirmă T. Vianu [220, p. 372]: „cuvântul descarcă mai întâi curentul sentimental, din care mai apoi se dezvoltă părerea unei intuiții concrete.”

I. Pascadi [171, p.80] precizează că în literatură „cuvântul nu este un simplu instrument sau vehicul, ci o structură în care scriitorul îngroapă atât propria sa structură, cât și pe cea a lumii.”

Este imperativ să ne conformăm principiilor enunțate pentru cercetarea la temă, avându-se în vedere faptul că înțelegerea lecturii nu se limitează doar la procesul cognitiv al receptării informației, ci implică și o apreciere a dimensiunii artistice și a impactului său asupra realității.

Limba română are o contribuție remarcabilă la cultivarea unor alese calități moral-cetățenești în rândul școlărilor prin întregul său conținut, în special prin conținutul textelor de lectură, prin tematica activităților de dezvoltare a vorbirii și de compunere, argumentează I. Șerdean [211, p. 4].

Obiectivele formativ-educative ale limbii române ca disciplină școlară în ciclul primar se realizează concomitent cu obiectivele legate de funcția instrumentală și informațională. În condițiile ritmului fără precedent de acumulare a informațiilor, elevul nu mai poate fi un simplu

depozitar al cunoștințelor, el trebuie să devină un factor activ, în stare să se folosească de instrumentele muncii intelectuale în vederea propriei sale formări, pentru un viitor apropiat și pentru desfășurarea unei activități creatoare, cu caracter social, într-o perspectivă mai îndepărtată. În acest sens este necesară punerea în mișcare a unor valori formative superioare, de tipul creativității gândirii, al interesului și dragostei față de cunoaștere, al spiritului de observație și investigație.

A citi nu înseamnă a te rezuma la descifrarea unui text „a ști să citești (...) înseamnă a fi dobândit o tehnică ce nu prezintă valoare și interes decât dacă cel care știe să citească înțelege ceea ce citește; (...) faptul că știi să numeri, nu înseamnă că știi matematică,” afirmă R. Dottrens. [55, p. 102]. Procesul familiarizării elevului cu cititul, ca instrument al muncii de învățare, se realizează într-o perioadă de timp relativ lungă.

Literatura, chiar la nivelul la care este reprezentată în manuscrisele de citire de la ciclul primar, îi aproprie pe copii de realitate, permite largi perspective către cunoașterea altor forme ale realității. Revelația literaturii este pregătită mai ales de latura estetică a educației. Lectura expresivă și metodele care-i fac pe elevi descoperitori ai unui imens tezaur de informații, de experiențe umane, de modele morale, de emoții și sentimente, vor impune, în cele din urmă, literatura atenției lor. I. Stanciu [201, p. 49] consideră că „părinții, profesorii.. (...) asigură, o dată cu bogăția lecturii, și formarea cititorilor ca viitori oameni de cultură.”

Îmbrățișăm ideile prezentate și continuăm a exemplifica în acest sens importanța pe care literatura, cu predilecție literatura pentru copii, o are pentru dezvoltarea personalității copiilor. Autorii literaturii pentru copii joacă un rol esențial în educarea acestora. Prin intermediul poveștilor și personajelor pe care le creează, autorii pot transmite valori, moralități și învățăminte importante pentru dezvoltarea morală a tinerilor cititori. Multe dintre cărțile pentru copii conțin mesaje subtile sau explicite despre prietenie, curaj, integritate, empatie, respect și multe altele. Autorii au capacitatea de a crea personaje memorabile și situații care pot servi ca exemple pozitive sau negative pentru copii în procesul lor de formare. De asemenea, literatura pentru copii poate aborda teme sensibile și dificile, cum ar fi pierderea, discriminarea sau bullying-ul, oferind copiilor oportunitatea de a reflecta și de a înțelege lumea din jurul lor într-un mod sigur și accesibil. Autorii de literatură pentru copii au responsabilitatea de a încuraja o gândire critică și de a stimula imaginația copiilor, oferindu-le nu doar divertisment, ci și instrumente pentru a naviga în lumea lor și pentru a deveni adulți responsabili și empatici.

H. Ch. Andersen a folosit basmele și povestirile, pentru a pleda în favoarea unor idei înalte, a unor sentimente nobile, a unor fapte mărețe. Ideea dragostei până la moarte, a credinței neștrămutate pentru ființa iubită, a jertfirii de sine pentru salvarea celui iubit apare des în povestirile

lui. Micul soldat de plumb este îndrăgostit de păpușa de hârtie și va trece vitejește prin toate încercările, chiar și atunci când se topește în flăcări nu uită de dragostea lui. Ideea iubirii de aproape, de frați apare în *Lebedele sălbatice*, unde o fată este gata să își jertfească viața pentru a-și salva cei doisprezece frați. În basmul *Șcuțița Roșie*, lupul cel rău este pedepsit, binele triumfând; *Croitorașul cel viteaz* pleacă semeț în lume, chiar dacă a omorât șapte muște, ideea încrederii în forțele proprii triumfând asupra zmeilor. Credința în cauza dreaptă pe care o apără îi face învingători și pe cei *Șase voinici care au pornit în lumea largă*.

Cunoscători folclorului universal apreciază basmul românesc, atât datorită diversității sale tematice cât și bogăției de sentimente profund omenești de care sunt animați eroii săi. La P. Ispirescu, *Aleodor Împărat* este un personaj cu sufletul cinstit, bun și milos cu cei în nevoie, *Ciobănașul cel isteț* reprezintă istețimea eroului din popor, care triumfă în fața boierilor înfumurați, *Greuceanu* simbol al luptei împotriva nedreptății, este întruchipat de scriitor ca urmare a parcurgerii baladelor populare.

Din basmele *Sur Vultur și Zorilă Mirianu și Irimia*, scrise de D. Stăncescu, cititorului i se reliefează bunătatea și dreptatea, care ies biruitoare întotdeauna, prin încredere și voie bună.

La Creangă, calul înaripat al lui Harap-Alb este prevăzător, grijuliu, neînfricat, înțelept.

Basmul în versuri *Nică fără frică*, al poetei N. Cassian reliefează puterea optimismului dat de știința de carte a lui Nică, de importanța încrederii în oameni, care îl ajută mereu în lupta cu dușmanii.

În basmele lui V. Colin regăsim dragostea pentru părinți-pentru tatăl său, și pentru oamenii năpăstuiți, în *Bob-de-Grâu*, în *Hans și cele patru castele*, dragostea de mamă urcă personajul până la cer pentru a o elibera pe mama sa din mâinile zmeului, dragostea pentru semeni apare în basmul *Ianoș cel Isteț*.

C. Gruia o înfățișează pe Sprinteioara ca o micuță cu puteri sufletești uriașe-dragostea pentru fratele ei mai mic, Mugurel o motivează în învingerea greutăților.

Personajele din povestirile lui J. London luptă pentru apărarea prieteniei, pentru salvarea celor care suferă pe nedrept.

În studiile de specialitate, s-a demonstrat că cititorii copii, preferă povestirile în care personajele principale sunt de vârsta lor, pentru că se pot identifica mai ușor cu aceștia. Spre exemplu, *David Copperfield*, romanul lui Ch. Dickens, nu a fost scris special pentru copii, însă, este citit cu interes de către cititori de toate vârstele. Copiii sunt alături de David prin potențialul de vârstă și de sentimente, fiind deosebit de sensibili la suferințele personajului.

Nică, din *Amintirile din copilărie* ale lui I. Creangă, transmite un cumul de sentimente menite contribuie la formarea imaginii de sine a copiilor, fiind un copil obișnuit, nici harnic, nici leneș,

nici cel mai bun din clasă, nici ultimul, cu năstrușnicii specifice vârstei, dar cu dragoste de părinți și de frați.

Bunicul și Bunica, scrise de B. Ștefănescu-Delavrancea, înfățișează cititorilor imaginea bunătății și a bucuriilor neașteptate oferite de bunici.

M. Sadoveanu, scriitorul fin cunoscător al sufletului copilului, înfățișează viața grea a unui copil de 8 ani rămas fără mamă, în povestirea *Un om năcăjit. Dumbrava minunată* prezintă viața grea a fetei Lizuca, în casa mamei vitrege.

În această optică, conform afirmațiilor lui I. Stanciu [201, p.162], „rolul lecturii este semnificativ în timpul procesului de formare a personalității unui tânăr. Succesul obiectivelor noastre educaționale depinde în mare măsură de modul în care îi ghidăm în alegerile lor de lectură.”

Copiii vor avea posibilitatea parcurgerii unor conținuturi literare menite să formeze imaginea de sine, pentru că, așa cum precizează I. Șerdean [211, p. 174], „a înțelege literatura înseamnă a avea putere de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, a stabili legături nu numai cu cunoștințele, cu noțiunile cunoscute, ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le-ai trăit”, iar prin analogii și comparații, „cunoașterea realizată prin lectură nu va rămâne un act în sine, ci va conduce spre judecăți, emoții, generalizări, certitudini.” [211, p. 176]

Ca dovadă a faptului că basmele pot influența comportamentul copiilor, I. Stanciu scrie că „mulți scriitori au fost puternic influențați de basmele pe care le-au citit în copilărie: Pușkin a ascultat frumoasa povestire a lui Ruslan și Ludmila sau a țarului Saltan de la doica sa Arina Radionova, amintirea neștersă a acestor basme a format izvorul inspirației sale pentru basmele-poeme scrise mai târziu” [201, p. 44], H. Ch. Andersen, „încă de mic copil a învățat să prețuiască și să iubească poveștile care-i dezvăluiau figura și caracterul omului din popor: modest și harnic, credincios prietenilor și plin de demnitate în fața asupritorilor” [201, p. 45], îmbinând cu măiestrie realul cu fantasticul, Eminescu prezintă în basmele sale viața obișnuită din satele românești. *Făt-Frumos din lacrimă* umblă îmbrăcat țărănește; el doinește din fluierile pe care le poartă la brâu, e aprig cu dușmanul, cu el se luptă în luptă dreaptă și îl răpune, dar „pe bătrâni îi respectă, pe prieteni nu-i uită, iar pe cei sărmani îi ajută.” [201, p. 48], I. Slavici a ascultat de la bunici și de la părinți „basmelor pe care, la îndemnul lui Eminescu le-a publicat. (...) a introdus în repovestirea lui multe dintre păreri sale despre lume.(..) Din basmele lui Slavici se resimte marea simpatie a autorului pentru cei sărmani și urgisiți.” [201, p. 49].

În lucrarea *Paideia. Fundamentele culturale ale educației*, L. Antonesei [3] caracterizează omul ca ființă culturală. În accepțiunea sa, pedagogia este o știință a culturii, iar educația este un proces de transmitere a culturii. L. Antonesei centrează educația pe valori și modele culturale, abordând într-o perspectivă nouă selectarea și organizarea conținuturilor învățământului.

În *Geneza metaforei și sensul culturii*, L. Blaga [15, p. 336] definește omul ca ființă culturală: „cultura este semnul vizibil, expresia, figura, trupul acestei variante existențiale. Cultura ține mai strâns de definiția omului decât de conformația sa fizică sau, cel puțin, tot atât de strâns.” Cultura, lumea simbolică, este orizontul de existență al ființei umane.

Încorporăm în raționamentul nostru considerațiile filosofului german E. Spranger [200] care distinge în mod clar între aspectele spiritual subiectiv și spiritual obiectiv în funcționarea educației ca proces de transmitere culturală. El subliniază că omul devine cu adevărat uman prin asimilarea culturii obiective, în timp ce eul său, ca spirit subiectiv, se raportează la această cultură obiectivă. Astfel, educația implică nu doar receptarea valorilor culturale obiective, ci și trăirea subiectivă a acestor valori, precum și contribuția la crearea de valori noi. Prin intermediul educației, valorile obiective se transformă în valori subiective, care sunt asumate personalizat de către individ.

Literatura pentru copii este atât o formă de educare cât și o sursă de delectare pentru elevi, facilitând evadarea din cotidian într-un spațiu alternativ coerent. La baza literaturii pentru copii, stă legea fundamentală a existenței, respectiv biruința binelui asupra răului, basmul fiind cea mai potrivită lectură pentru elevi. Întemeierea progresului umanității este generat în conștiința universală a omenirii de victoria binelui asupra răului.

În cadrul literaturii pentru copii, învățătorii le vorbesc elevilor pe înțelesul acestora atât sub raportul temelor cât și al limbajului, avându-se în vedere că acest tip de literatură se adresează în special copiilor de până în 10-11 ani. Premiul internațional pentru literatura de copii poartă numele lui H. Ch. Andersen. Elevii se identifică cu eroii din poveștile și din basmele citite, se transpun în pielea personajului preferat fiind surprinși de peripețiile prin care trec eroii. În *Povestea lui Harap Alb*, calul năzdrăvan vorbește și ajută eroul principal, elevii au posibilitatea de a face diferența dintre bine și rău, unde binele învinge întotdeauna. Fabulosul, de unde pot afla însușirile viețuitoarelor, poate influența micii cititori din povestirile despre lumea animalelor și a viețuitoarelor mici; în *Ursul păcălit de vulpe* află despre șiretenie, în *Greierele și furnica*, află despre hărnicie, în *Motanul încălțat* învață despre prietenia omului cu animalele. Elevii pot savura istețimea, omenia, sau prostia eroilor din povești, fiind fascinați de antiteza în care sunt personajele din cărți.

Literatura pentru copii contribuie, așadar, nu doar la formarea intelectuală a elevilor, ci și la dezvoltarea emoțională și morală. Prin intermediul poveștilor, basmelor și personajelor diverse, copiii învață lecții valoroase despre bine și rău, despre importanța prieteniei, curajului, respectului și încrederii în forțele proprii. Complexitatea narativă și diversitatea comportamentelor reflectate în literatura pentru copii oferă elevilor nu doar un model de gândire critică și empatică, ci și un context de auto-explorare și formare a unei identități morale. Astfel, literatura pentru copii joacă

un rol crucial în modelarea viitoarei personalități, fiind un instrument educativ puternic în mâinile părinților și educatorilor.

1.6. Ilustrarea drepturilor copilului în textele literare pentru elevii din clasele primare ca modalitate de formare a imaginii de sine a elevilor

Formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar poate fi influențată în mod semnificativ de modul în care sunt reprezentate drepturile copilului în aceste texte. Integrarea temelor legate de drepturile copilului în literatură poate avea mai multe beneficii în ceea ce privește imaginea de sine a elevilor:

Textele literare care pun accent pe drepturile copilului îi ajută pe elevi să se identifice cu personaje care luptă pentru drepturile lor, afirmându-și astfel valoarea și importanța propriilor drepturi. Această identificare **consolidează identitatea și respectul de sine**, contribuind la creșterea încrederii în propriile abilități. În plus, lecturile care explorează drepturile copilului **dezvoltă empatia și înțelegerea**, stimulând elevii să se pună în locul altor copii și să înțeleagă luptele și dificultățile cu care aceștia se confruntă. Aceasta îi ajută să dezvolte o viziune mai umană și mai amplă asupra lumii.

Totodată, textele literare care evidențiază aceste teme pot **încuraja activismul și implicarea socială** în rândul elevilor, inspirându-i să își folosească vocea pentru a aduce schimbări pozitive atât în comunitățile lor, cât și la nivel global. Astfel, imaginea de sine a elevilor se consolidează prin dezvoltarea unei atitudini proactive și a unui sentiment de responsabilitate față de ceilalți. În cele din urmă, aceste lecturi **stimulează gândirea critică și reflexia**, oferind elevilor oportunități de a reflecta asupra propriei lor experiențe și asupra rolului pe care îl au în societate. Aceasta contribuie la formarea unei imagini de sine mai conștiente și mai profunde.

Fiind o formă specifică de expresie artistică, manifestată prin intermediul cuvântului scris, textul literar nu este altceva decât modul prin care autorul își va exprima ideile proprii, sentimentele și emoțiile trăite, într-o manieră artistică, cu scopul de a transmite cititorului mesaje sau pentru a crea o lume imaginată. În textul literar, accentul este pus pe estetică, imaginație și emoție. Autorul va aborda subiectiv și personal teme și subiecte diverse (iubirea, natura, societatea, trecutul istoric), exprimându-și astfel libertatea artistică. Lectura îi apropie pe elevi de realitate, permițând largi perspective de cunoaștere a acesteia. Prin lectură, învățătorul are rolul de a sensibiliza micii cititori, pentru a se identifica cu personajele din textele literare studiate, pentru a trăi împreună bucuriile sau tristețea acestora. Literatura devine, așa cum afirmă A. Pamfil, *o cale regală* a educației morale, civice și a formării gustului estetic, reprezentând un mijloc eficient de educare. Elevii de vârstă școlară mică vor avea prin textul literar un instrument educativ pentru a-și

descoperi propria identitate, personajele și întâmplările prezentate reprezentând modele în conduită.

În 1975, N. Holland [76] explorează modul în care cititorii își proiectează propriile identități și conflicte interioare asupra textelor literare și cum acest proces influențează imaginea de sine.

În lucrarea „The Use of Enchantment”, în 1976, B. Bettelheim [14] prezintă modul în care basmele ajută la formarea imaginii de sine a copiilor precum și la înțelegerea emoțiilor și a conflictelor interioare.

În 1978, în lucrarea *The Reader the Text, the Poem: The Transactional Theory of the Literary Work*, L. M. Rosenblatt [194] expune teoria tranzacțională a lecturii, subliniind relația dinamică dintre cititor și textul lecturat. Conform acestei teorii, interacțiunea activă dintre cititor și text determină înțelegerea textului și impactul acestuia asupra imaginii de sine, nefiind influențate exclusiv de textul literar în sine sau de cititor. Rosenblatt vede lectura ca proces tranzacțional (cititorul își reflectă propriile trăiri și percepții în înțelegerea și interpretarea textului, ceea ce contribuie la formarea și redefinirea imaginii de sine); atribuie un rol activ cititorului, acesta contribuind la crearea „poemului”(termen pe care Rosenblatt îl folosește pentru a descrie experiența estetică rezultată din lectura unui text literar; textul literar servește ca un spațiu în care cititorii pot reflecta asupra propriei identități și pot experimenta noi perspective); efectul estetic și efectul etic al lecturii (în contextul formării imaginii de sine, experiența estetică este cea mai relevantă, deoarece permite cititorului să se conecteze emoțional cu textul și să reflecteze asupra sinelui); cititorul poate fi expus la noi idei, experiențe și perspective prin intermediul personajelor și poveștilor din text, ceea ce poate provoca o reevaluare a propriilor convingeri și trăsături personale(fapt care determină reconstrucția sinelui prin literatură); prin relectură sau lectură a unor texte diverse, cititorul poate explora multiple aspecte ale sinelui și poate dezvolta o imagine de sine mai complexă și mai nuanțată, generând astfel o pluralitate a interpretărilor și o identitate fluidă.

M. Bakhtin [8] prezintă în 1981, în articolul *The Dialogic Imagination: Four Essays*, modul în care interacțiunea dintre text și cititor are un rol important în formarea identității și înțelegerea sinelui.

În 1986, J. Bruner [21] vorbește despre modul în care poveștile și narațiunile literare influențează percepția de sine și dezvoltarea identității personale prin intermediul lumilor posibile prezentate în literatură.

În lucrarea *The Ethics of Reading*, H. Miller [154, p.181-191], în 1987, prezintă relația dintre etica lecturii și formarea imaginii de sine, argumentând că modul în care citim afectează percepțiile noastre despre noi înșine și despre ceilalți.

În lucrarea *The Company We Keep: An Ethics of Fiction*, W. Booth (1988) [17] abordează etica lecturii și modul în care textele literare influențează nu doar moralitatea, ci și percepția de sine a cititorului.

Despre modul în care lectura influențează formarea imaginii de sine pe parcursul evoluției copilului de la copilărie la maturitate, regăsim cercetare făcută de J. A. Appleyard [4], în volumul *Becoming a Reader: The Experience of Fiction from Childhood to Adulthood*, în 1991.

M. Nussbaum [162], în 1997, susține că lectura literaturii, în special a textelor clasice, poate contribui la formarea unei identități mai bine definite și la o mai bună înțelegere a sinelui.

Despre modul în care poveștile și narațiunile pot modela identitatea și imaginea de sine, scrie și D. McAdams [152], în 2001, în articolul *The psychology of Life Stories*, iar în 2006, L. Zunshine [223] prezintă în *Why We Read Fiction Theory of Mind and the Novel* modul în care romanele contribuie la dezvoltarea „teoriei minții” cititorului, influențând percepția sinelui și a celorlalți.

Textul literar, revendicat de către teoreticienii literaturii ca obiect de cercetare și de didacticieni ca mijloc de educație, va contribui la interiorizarea de către elev a normelor, valorilor, modelelor, acestea fiind transformate treptat în comportamente, atitudini și cunoștințe. În acest sens, vom identifica în textele literare câteva din drepturile fundamentale ale copiilor, textul literar învățându-l pe acesta ce poate să facă și ce nu poate să facă, ce este bine și ce nu este atât de bine precum și disciplină, empatie, politețe, demnitate, iubire față de semenii, acceptare etc.

Articolul 51, din Legea nr. 272 pentru protecția și promovarea drepturilor copilului [139], menționează că, „copilul are dreptul de a primi educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale.” Prin urmare, educația oferită de școală trebuie să contribuie la dezvoltarea cognitivă a elevului și implicit a personalității sale. Textul literar oferă această posibilitate. Tot textul literar este cel care reliefează drepturile copilului. Toți copiii trebuie să se bucure de toate drepturile, indiferent de religie, etnie, stare de sănătate, stare materială etc. [225]. Apărarea drepturilor copilului este responsabilitatea comunității internaționale. Avem în vedere idealurile proclamate în *Carta Națiunilor Unite*, în care viitorul omenirii depinde de modul în care copilul este pregătit pentru viață în spiritul păcii, demnității, libertății, egalității și solidarității. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea a apărut interesul pentru drepturile copilului, atunci când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului, care pleda pentru protecția copilului împotriva neglijării, exploatării și violenței. Drepturile copilului sunt menționate la nivel internațional în *Convenția drepturilor copilului* (1989), *Tratatul de la Lisabona* (2007) etc., iar la nivel național în legi, România fiind printre primele state care au ratificat Convenția ONU, prin Legea nr. 18/28 septembrie 1990, pentru ca în 2004 să se adopte *Legea nr. 272 pentru protecția și promovarea drepturilor copilului*. În

Republica Moldova există *Legea nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului*, care stabilește cadrul legal pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor în conformitate cu standardele internaționale, cum ar fi Convenția ONU privind Drepturile Copilului. La data de 20 noiembrie 1989, s-a adoptat Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, intrând în vigoare în septembrie 1991, ratificată de aproape toate statele lunii exceptând Statele Unite ale Americii și Somalia. La data de 2 septembrie 1990, *Convenția privind drepturile copilului* a devenit lege internațională.

În Republica Moldova, sunt garantate drepturi esențiale precum dreptul la viață, dreptul la supraviețuire și dezvoltare, identitate, educație gratuită și obligatorie, dreptul de a crește într-o familie, protecția împotriva abuzului și exploatării, accesul la sănătate, exprimarea liberă a opiniei, timp liber și protecția copiilor vulnerabili, toate aceste drepturi fiind reglementate în interesul superior al copilului.

În România, toate persoanele au obligația de a respecta și de a garanta drepturile copilului stabilite prin Constituția României și prin lege, în concordanță cu prevederile Convenției ONU. Copiii au dreptul la viață, la un nume și o naționalitate, la educație, la îngrijire medicală, la joacă și timp liber, au dreptul de a-și exprima liber ideile, de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, abuz sau neglijență etc. [139, p. 1] La școală, drepturile copilului pot fi identificate și în textele literare. Astfel, elevul citește, înțelege și acționează așa cum este corect și moral, personajele din textele literare oferind posibilitatea identificării și comparării comportamentelor dezirabile, pentru că așa cum spunea I. Creangă „cartea îți aduce mângâiere...din ea culegi multă înțelepciune.” Seria de proclamații legate de drepturile copilului, elaborate în anul 1923 de către E. Jebb, cea care a pus bazele organizației Salvați copiii, se vor regăsi în anul 1924 în *Declarația de la Geneva privind drepturile copilului*. Criteriile din documentele inițiale realizate de Jebb [197] au fost:

1. copilul trebuie să dispună de mijloacele necesare pentru dezvoltarea sa normală, atât material cât și spiritual,
2. copilul care este flămând trebuie să fie hrănit, copilul care este bolnav trebuie să fie îngrijit, copilul delincvent trebuie să fie recuperat, iar orfanul și văduva trebuie să fie protejați.

Personaje din textele literare care surprind acest aspect, ar putea fi: Lizuca din *Dumbrava minunată*, de M. Sadoveanu, Albă ca zăpada din povestea *Albă-ca-zăpada*, Cenușăreasa, din *Cenușăreasa*, cei doi frați Hansel și Gretel din povestea cu același nume, scrise de Frații Grimm. În literatura pentru copii, sunt reliefate personaje cu dizabilități precum: *Soldățelul de plumb* și *Mica sirenă*, din poveștile lui H. Ch. Andersen, *Neghinița* de B. Ștefănescu Delavrancea, *Heidy*, din povestea scrisă de J. Spyri.

3. în vremurile de primejdie, copilul trebuie să primească primul îngrijire.

Legile internaționale și cele românești interzic orice fel de abuz asupra copilului, un personaj neglijat fiind Lizuca, din *Dumbrava minunată* scrisă de M. Sadoveanu.

Copilul care este temporar sau permanent lipsit de mediul său familial, sau care nu poate fi lăsat în acest mediu are dreptul la protecție și asistență specială din partea statului, după cum se poate identifica prin personajul Oliver Twist din *Aventurile lui Oliver Twist*, de Ch. Dickens.

4. copilul trebuie să fie pus în poziția de a-și câștiga traiul, și trebuie protejat împotriva oricărei forme de exploatare.

În textul literar, exploatarea copilului prin muncă o găsim în *Singur pe lume* de H. Malot, unde micul orfan Remi dă piept cu viața și se confruntă cu adevărate drame, precum și la *Cenușăreasa*.

În *Convenția drepturilor copiilor*, este prevăzută protejarea copiilor separați de familie, copiilor cu handicap, copiilor care sunt victime ale exploatării, copiii refugiați, copiii victime ale războiului. Personaje discriminate, identificăm în literatura universală, precum: Tom Canty, fiul lipsit de iubire al unei cerșetoare și a unui tâlhar, din *Prinț și cerșetor*, de M. Twain, rățușca cea urâtă, în poveste cu același nume scrisă de H. Ch. Andersen, fata moșului din *Fata babei și fata moșului* de I. Creangă. Dreptul la un nume și o naționalitate aparține fiecărui copil încă de la naștere. [112, p. 10] În literatură, personaje lipsite de identitate întâlnim în *Crăiasa zăpezii* de H. Ch. Andersen, unde Karl nu mai știa cine este deoarece Crăiasa Zăpezii îi furase identitatea. Dreptul la educație este unul dintre drepturile fundamentale ale Convenției internaționale pentru drepturile copilului, deoarece orice copil trebuie să primească o educație menită să îi permită dezvoltarea proprie, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și a personalității sale. Educația sau lipsa acesteia se regăsește la multe personaje, într-o diversitate de texte literare, în literatura română îl întâlnim pe Nică, în *Amintiri din copilărie* de I. Creangă, care are o aventură impresionantă în drumul lui spre educație.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii europene prevede la dreptul de a-și exprima opinia că „, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”. În acest sens facem trimitere la basmul lui P. Ispirescu, *Sarea în bucate*, unde fata cea mică va suferi consecințele susținerii propriei păreri.

Dreptul la asistență pentru copiii aflați în conflict cu legea este reliefat în literatura universală de personajul Pinocchio, din *Pinocchio* de C. Collodi.

Literatura pentru copii, română sau internațională, cu precădere basmele, nu și-a pierdut niciodată efectul magic pe care îl poate avea asupra dezvoltării personale a elevilor, prin lectură

dezvoltându-se abilități cheie de concentrare și autodisciplină. C. Parfene, în „Metodica studierii limbii și literaturii române în școală”, precizează că studiul textului literar presupune următoarele etape [169, p. 184]: prolectura: ghicirea conținutului pe baza imaginii, a titlurilor, cuvintelor-cheie, brainstorming, citirea sau audierea unei secvențe cu aceeași tematică, citirea primei și ultimei propoziții a textului, ghicind ideile principale; lectura: lectura pe secvențe, scrierea întrebărilor, notarea ideilor principale, extragerea afirmațiilor cheie; postlectura: redactarea rezumatului, scrierea eseurilor de diferite tipuri, argumentarea propriilor opinii, formularea concluziilor.

Metodele de lucru cu textul literar, prin care elevul poate identifica din caracteristicile personajelor sau din acțiunea propriu-zisă, încălcarea sau respectarea drepturilor copilului, ar putea fi:

- procesul judiciar simulat, prin care se solicită elevilor să organizeze un proces de judecată, în care să examineze comportamentul unui personaj. Elevul va constitui un dosar al comportamentului personajului și apoi să aducă probe *pro/pe*ntru și *contra* în ceea ce privește vina/răspunderea/atitudinea lui. Apoi se pronunță sentința.

- conferința de presă, așa cum o prezintă M. Marin [147, p. 112]: „elevii sunt împărțiți în invitați și jurnaliști”. În calitate de invitați pot fi personajele textului sau autorul cărții. Elevii vor avea rol de jurnaliști, adresând întrebări referitoare la mesajul operei literare, la comportamentul personajelor, la sensul unor expresii, întrebări adaptate situației cotidiene, dar care vizează o problemă comună. Elevii-jurnaliști se vor prezenta, anunțând denumirea ziarului sau a revistei pe care o reprezintă, și vor adresa întrebări care solicită opinia personajului literar vizavi de o situație desprinsă din textul literar sau cu o situație similar din viața elevilor. Discuția se desfășoară pe un ton amical, facilitând emiterea unor idei originale, exprimarea părerilor despre textul literar/atitudinea personajelor, exprimarea emoțiilor și sentimentelor proprii cu privire la situațiile narrative, acceptarea/neacceptarea/dezaprobară de către elevi a unor comportamente ale personajelor.

- corespondența literară, menționată tot de M. Marin [147, p. 92] reprezintă „un procedeu de fixare a cunoștințelor prin luarea atitudinii vizavi de evenimentele narrative, de trăirile afective ale eului liric, de complexitatea personajelor”. Accentul este pus pe elementul creativ, solicitând elevul să își exteriorizeze emoțiile printr-o comunicare scrisă cu un personaj literar. Prin această metodă, elevul poate: să scrie o scrisoare personajului literar în care să își exprime grațitudinea față de faptele lui, să scrie o scrisoare personajului literar în care să argumenteze de ce îl consideră un adevărat prieten, să scrie o scrisoare personajului literar antierou prin care să îl îndrume spre un comportament decent, să scrie o scrisoare personajului literar în care să îi adreseze trei întrebări

care îl frământă, vizavi de comportamentul lui, să scrie o scrisoare personajului literar în care să îi dă trei sfaturi pentru depășirea situației dificile în care se află etc.

Ar putea fi aplicate și judecata în triadă și controversa academică, ca metodele de studiu al textului literar în contextul apărării/conștientizării drepturilor copiilor.

- Brainstormingul cu mapa de imagini, care stimulează generarea de idei evitând blocajele cognitive și emoționale și valorificând asociația mentală a fiecărui elev. Etapele aplicării acestei metode sunt: lectura textului, lansarea problemei, organizarea brainstormingului oral cu toată clasa, prezentarea unei imagini, brainstormingul individual inspirat de imagine, formularea concluziei pe referitoare la problemă, pornind de la ideile expuse pe parcursul brainstormingului.

- Jocul figurilor de stil care are la bază asociația și comparația ca operații ale gândirii și contribuie la dezvoltarea capacităților creative ale elevilor. Această tehnică va fi aplicată respectându-se etapele: prezentarea termenilor-cheie, atribuirea unor însușiri fiecărui cuvânt sau fiecărei acțiuni neobișnuite în vederea obținerii unor sintagme inedite, discutarea îmbinărilor de cuvinte formate din punct de vedere al originalității și conotațiilor, selectarea îmbinărilor de cuvinte în componența cărora intră termenii cheie cu care au lucrat până la acel moment, compararea îmbinărilor de cuvinte realizate de elevi cu cele din text, descifrarea conotațiilor sintagmelor din textul literar, având în vedere ineditul expresiei, forța de sugestie, viziunea autorului, stările trăite, obținute în sistemul figurilor de stil.

- Pictura verbală, care plasează elevii într-o situație imaginară, aceștia se află în fața unor tablouri desprinse din opera literară. Elevii vor utiliza termeni specifici din artă. Cadrul didactic va formula întrebări care țin de termenii-cheie din artă. Elevii vor pătrunde în atmosfera textului literar, vor observa rolul detaliilor în transmiterea unei stări de spirit.

Dintre principiile care oferă elevilor libertatea imaginației și opiniei, în contextul respectării drepturilor copilului, principiul actualizării experienței estetice și a celei de viață a elevilor vizează activizarea, realizarea și valorificarea potențialului creativ. Astfel, „se utilizează experiența estetică a elevilor în noi situații, reevaluarea prin stabilirea de noi cunoștințe, apropierea problemelor abordate în opera literară de cele care îi frământă pe ei. Se stimulează empatia elevilor față de personajele selectate, antrenarea inteligenței, imaginației și creativității elevilor, formarea unor anumite convingeri”.[147, p. 69]

Ajungem la concluzia că integrarea drepturilor copilului în textele literare destinate copiilor poate juca un rol important în formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar. Aceasta poate contribui la consolidarea identității și a respectului de sine, la dezvoltarea empatiei și a înțelegerii, la încurajarea activismului și a implicării sociale și la stimularea gândirii critice și a reflexiei.

1.7. Concluziile la Capitolul I

1. Psihologii spun că vârsta școlarității mici, „vârsta socială”, este momentul în care începe structurarea caracterului, respectiv organizarea tuturor trăsăturilor caracteriale, copilul devenind capabil să își dirijeze în mod voluntar conduita. În această perioadă este intensificat mecanismul socializării, conturându-se sentimentele socio-morale. Astfel, micul școlar începe să își manifeste apartenența la un grup de prietenie și de cooperare. Aspectele imaginii de sine care se formează în această perioadă țin de: eul fizic (schema corporală, identitatea sexuală, asemănarea cu familia, deosebirile față de cei din familie), eul spiritual (care este influențat de evaluarea învățătoarei și de aprecierile colegilor; calitățile copilului sunt cele identificate prin interiorizarea aprecierilor celor din jur), eul social (puternic influențat de viața de grup; acesta conștientizează motivul pentru care este sau nu apreciat de către colegi, precum și locul său în grup/clasa de elevi). Unul din rolurile pe care le are învățătorul, pe lângă acela de expert al actului de predare-învățare, profesionist reflexiv, manager, lider, model, agent motivator este acela de consilier, deoarece prin acțiunile pe care acesta le întreprinde, el urmărește o modificare a comportamentului elevului atât cognitiv cât și afectiv-atitudinal. După cum precizează cărțile de metodică și actele normative elaborate în acest sens, un rol deosebit de important pe care îl are profesorul este acela de a-l învăța pe elev să aibă încredere în forțele proprii, să le conștientizeze, să dorească să depună efort pentru a eficientiza învățarea.

2. În școala actuală se identifică câteva preocupări în vederea formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, dar aceste sunt în număr insuficient, pentru formarea imaginii de sine a elevului. Literatura are un rol crucial în extinderea orizontului de cunoaștere al copiilor, începând de la cultivarea unui vocabular activ și ajungând până la educarea sentimentelor estetice. Prin intermediul poveștilor și al altor opere literare, copiii sunt expuși la noi cuvinte și la concepte noi, contribuind astfel la îmbogățirea limbajului lor și la dezvoltarea abilităților lor de comunicare. În același timp, literatura îi ajută pe copii să exploreze o gamă variată de emoții și să înțeleagă perspective diferite, ceea ce contribuie la dezvoltarea lor emoțională și estetică. Prin intermediul educației literar-artistice, cititorul devine obiect și subiect al receptării, educației și creației, este generat un raport subiect-obiect (în creație, receptare, educație), se exprimă obiective educaționale proprii, îndeplinite prin alegerea unei structuri specifice a conținuturilor, valorificând structuri psiho-intelectuale: percepția, imaginația, gândirea, și creația artistică. Sunt utilizate instrumente proprii de evaluare a succesului școlar, revendicate de un obiect nestandard al literaturii. Literatura contribuie la dezvoltarea imaginației și sensibilității, îmbogățind cultura estetică a elevilor, astfel procesul educației estetice realizându-se prin apreciere și intuire estetică.

Competența literară-lectorală, ca principală achiziție a elevului cititor, este convertibilă în trăsături caracteriale și comportamentale literar-artistice și artistic-estetice. În educația estetică școlară, „arta cuvântului”, literatura, are un rol primordial, deoarece cuvântul deține o multitudine de posibilități de a crea imagini vizuale, auditive, tactice și de a provoca stări de spirit diverse.

3. Competența literară-lectorală, poate avea efecte în ceea ce privește trăsăturile caracteriale și comportamentale literar-artistice și artistic-estetice. Analiza conceptuală a imaginii de sine precum și profilul de formare al absolventului de clasa a IV-a, incursiunea în textele literare specifice vârstei de 9-11 ani, elementele de conținut ale educației literar-artistice, au evidențiat necesitatea aplicării ELA în vederea formării imaginii de sine la elevii din învățământul primar prin intermediul textului literar. Soluția pentru avansarea în procesul de implementare al educației ELA, a receptării textului literar în vederea formării imaginii de sine la elevii din învățământul primar-problemă reflectată în primul capitol, o vedem în realizarea unei analize minuțioase a actualelor programe de învățământ și a manualelor de limba și literatura română, identificarea unei discipline opționale cu manual și curriculum propriu, precum și o formare profesională a cadrelor didactice în acest sens.

2. MODELUL TEORETIC DE FORMARE A IMAGINII DE SINE A ELEVILOR ÎN RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR

2.1. Abordarea procesului de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar

În cele ce urmează, prezentăm studiul nostru asupra modului în care curriculumul național și manualele școlare din România și Republica Moldova, la limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar.

Menirea școlii este aceea de a răspunde solicitării de a asigura o bună pregătire educațională a elevului, oferind șanse egale la studiu, urmărind dezvoltarea capacității intelectuale și emoționale a copilului, dându-i posibilitatea elevului de a-și utiliza optim potențialul nativ. Educația contemporană a evidențiat diferența dintre o educație care e bazată pe curriculum, centrată pe activitatea de proiectare și programa analitică, centrată pe programarea traseului elevilor către un țel cunoscut și impus doar de către adulți. În contextul învățământului obligatoriu, centrarea pe obiective reprezintă unica modalitate care face ca sintagma centrarea pe elev să nu fie o sintagmă fără conținut.

Termenul de „curriculum” provine din limba latină și desemnează printre altele, „drum către”. Prin urmare, reprezintă drumul către cunoaștere și dezvoltare personală, parcurs de un copil, în statutul său de elev.

Curriculumul Național, în România, propune o ofertă flexibilă, permițând profesorului adaptarea cadrului formal la personalitatea sa și la specificul clasei de elevi cu care lucrează. Matricea în care se cristalizează imaginea de sine a elevilor este constituită de familie, clasa de elevi de la școală și în cele din urmă grupul de muncă profesională. *Curriculumul național pentru învățământul primar* se axează pe formarea competențelor cheie, profilul de formare al absolventului de învățământ preuniversitar fiind structurat pe baza celor opt competențe cheie recomandate de către Parlamentul European și Consiliul privind competențele cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți, respectiv ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini necesare oricărei persoane pe parcursul întregii vieți. Prima competență este cea de comunicare în limba maternă și are la bază identificarea de fapte, opinii, emoții în mesaje orale sau scrise, în contexte familiare de comunicare, exprimarea unor gânduri, păreri, emoții în cadrul mesajelor simple, în contexte familiare de comunicare, participarea la interacțiuni verbale în contexte familiare, pentru rezolvarea unor probleme de școală sau de viață, așa cum se menționează în *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* [188, p. 4].

Considerăm esențial să punem în prim plan conceptul de imagine de sine, întrucât reprezintă parte a cercetării noastre, prin curriculum școlar oferindu-se învățătorului posibilitatea de a acorda

o mai mare atenție acestui aspect al dezvoltării umane și de a promova o cultură care încurajează acceptarea de sine și formarea/dezvoltarea continuă a imaginii de sine. În accepțiunea lui M. Golu, 1998, imaginea de sine (care influențează comportamente, care contribuie la evaluarea realității, care determină relaționarea armonioasă cu ceilalți) reprezintă, „un complex construct mintal, care se elaborează treptat în cursul evoluției ontologice a individului, în paralel și în strânsă interacțiune cu elaborarea conștiinței lumii obiective printr-un lung șir de procese și operații de comparative, clasificare, ierarhizare, generalizare, integrare.” [64, p. 819].

Avându-se în vedere faptul că, curriculum național este reprezentat de ansamblul planurilor cadru de învățământ-documente de politică educațională și al programelor școlare, și cuprinde un set de documente menite să reglementeze modalitățile prin care școala, în esența ei, poate asigura atingerea finalităților educaționale, în România, în învățământul primar sunt aplicate noi planuri-cadru, din anul 2013, acestea înlocuindu-le pe cele din 2003 (cele pentru clasele I și a II-a) și din 2004, pentru clasele a III-a și a IV-a, în relație cu profilul de formare al absolventului. Programele școlare pentru clasele a III-a și a IV-a, care au înlocuit programele elaborate în perioada 2003-2005, au fost aprobate în anul 2014, prin ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/2014. Noutatea adusă în modelul de proiectare a fost abordarea pe competențe. Astfel, un element central, organizator al programelor școlare au fost competențele generale și cele specifice, accentul nefiind pus doar pe conținuturile învățării, ci pe toate componentele competenței. Programele școlare devin cadru facilitator pentru transferul precum și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților, în contexte de viață variate și dezvoltarea unor atitudini adecvate. Centrarea pe competențe cheie are ca implicație curriculară recunoașterea nevoii de a construi punți interdisciplinare variate. Programele școlare reconsideră raportul dintre o abordare disciplinară și o abordare integrată a învățării.

În Republica Moldova, în studiul *Modernizarea învățământului primar-o șansă activă pentru sistemul educațional din Republica Moldova*, M. Marin precizează că „problema generală a învățământului primar contemporan constă în modernizarea curriculumului școlar, reprezentând o etapă firească a procesului de dezvoltare curriculară-componenta centrală a reformei învățământului național, începută în anul 1998. Prima perfecționare a curricula, realizată în anul 2003, a vizat optimizarea conținuturilor și precizarea finalităților educaționale formulate pe bază de obiective pedagogice. În anul 2006 o nouă etapă de dezvoltare curriculară a marcat modificări provizorii, care au operat schimbări de descongestionare a obiectivelor și a conținuturilor, menționând suprasolicitarea factorului uman - copilul. În plan diacronic evoluția curriculumului școlar poate fi conceptualizată sub forma unei axe a timpului, ilustrată în Figura 2.1.” [150, p. 57]

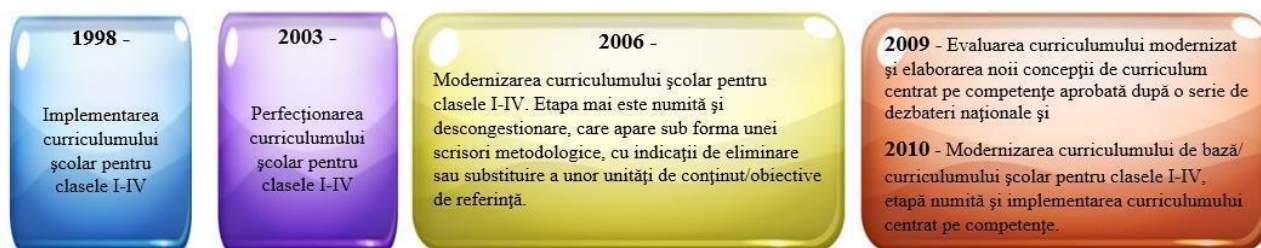

Fig. 2.1. Dinamica dezvoltării învățământului primar din perspectivă curriculară (apud Mariana Marin)

În anii 2010-2015, se prefigurează o nouă atitudine și responsabilitate cu privire la șansa activă pe care merită s-o aibă învățământul primar, fiind susținută „edificarea cadrului conceptual-teoretic al dezvoltării învățământului primar, conturând următoarele direcții în elaborarea cadrului metodologic general”(fig. 2.2):

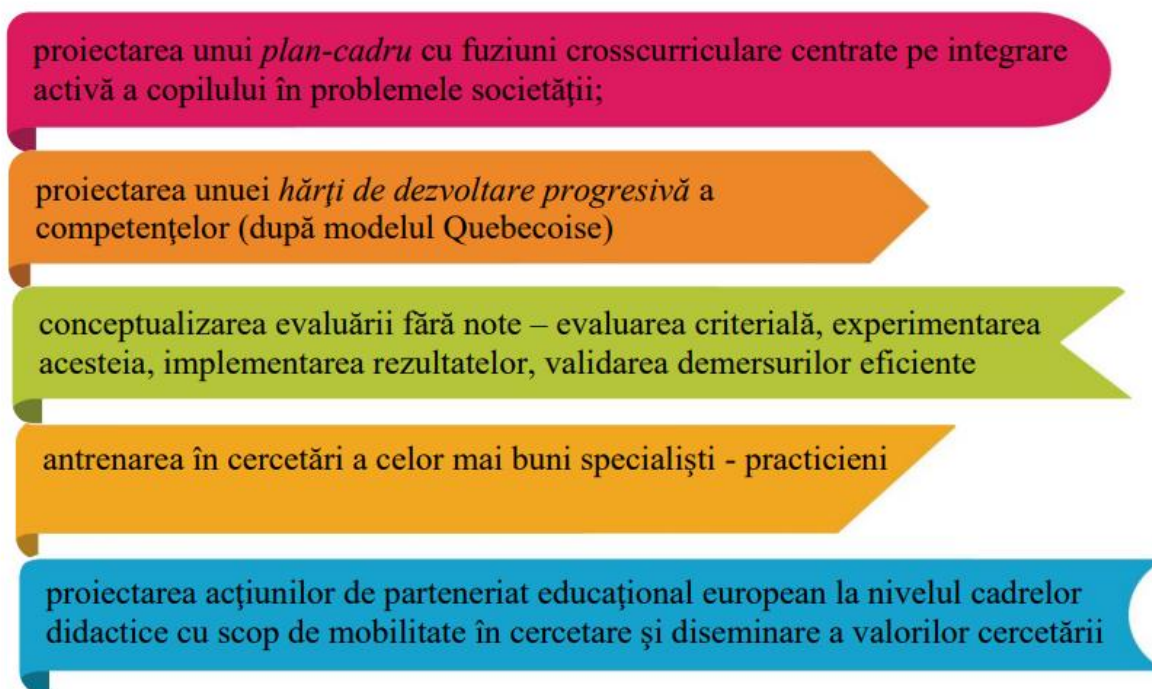

Fig. 2.2. Direcții de dezvoltare a învățământului primar (apud Mariana Marin)

Articolul 5 din *Codul Educației al Republicii Moldova* prezintă misiunea învățământului primar: „învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigură dezvoltarea competențelor necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial.” [136, p. 5], iar la articolul 6 este prezentat idealul educațional, care „constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabil de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.” [136, p. 6]

Conform *Glosarului de terminologie curriculară UNESCO* [215, p. 65], competența nu se limitează la elementele cognitive (utilizarea teoriei, conceptelor sau cunoștințelor tacite), ci cuprinde și aspectele funcționale (abilități tehnice), și atribute interpersonale (abilități sociale sau organizatorice) și valorile etice. Abordări ale noțiunii de competență mai pot fi întâlnite și în OECD (Organisation for economic Cooperation and Development) și desigur, în toate documentele de politici curriculare din toate țările. OECD a clasificat competențele în: utilizarea instrumentelor, interacțiunea în grupuri sociale eterogene și modul de a acționa.

A doua competență, a interacționa în grupuri sociale eterogene, are ca primă unitate de competență capacitatea de a stabili relații bune cu ceilalți. Aceasta se traduce în formarea unor indivizi capabili să respecte și să aprecieze valorile, convingerile, cultura și istoria altora, pentru a crea un mediu în care aceștia să se simtă bine, să se integreze și să reușească. Pentru a coopera bine cu alții, individul trebuie „să dispună de empatie, să-și poate gestiona emoțiile, să fie conștient de sine și să fie capabil de a interpreta emoțiile și motivațiile sale și ale altora”, menționează A. Gremalschi [70, p. 19].

Analiza documentară efectuată a urmărit modul în care sunt regăsite competențele cheie cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, în curriculumul pentru limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a.

În cadrul cercetării am efectuat o cercetare exploratorie pe date secundare, atât pentru date privind noțiuni de psihopedagogie, pentru clarificarea termenilor, cât și pentru identificarea documentelor legislative, care reglementează tematica aleasă. Datele secundare s-au bazat mai mult pe o analiză a paginilor web a unor instituții publice, precum și pe o cercetare a documentelor online.

Prin urmare, am analizat dacă în cadrul Curriculumului național, aria curriculară Limbă și comunicare, disciplina Limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, atât în România cât și în Republica Moldova, se urmărește formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar, avându-se în vedere respectarea standardelor europene și internaționale în ceea ce privește dezvoltarea integrală a personalității. Atitudinile generate de această competență sunt: exprimarea unei atitudini pozitive pentru dialog constructiv, aprecierea calităților estetice și dorința de a le promova, interesul de a comunica cu ceilalți, conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți, nevoia de a înțelege și de a utiliza limbajul într-un mod pozitiv și responsabil.

a. Analiza curriculumului școlar pentru Limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova;

- Analiza programei școlare pentru limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, din România.

În România, în *Curriculum Național* pentru disciplina Limba și literatura română, la clasa a III-a, s-au identificat următoarele [181, p. 3-10]:

o la competența generală 1. receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare, pentru competența specifică 1.5. manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat, s-au identificat exerciții pentru depășirea fricii de eșec;

o la competența generală 2. exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare, la competența specifică 2.1. descrierea unui obiect/unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu, se regăsește identificarea și numirea unor trăsături ale obiectelor/ființelor din universul apropiat, descrierea colegului de bancă cu sprijin din partea profesorului sau a altui coleg. La competența specifică 2.4. participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme, se regăsește organizarea unui eveniment. La competența specifică 2.5. adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog, apare dramatizarea unor scene de poveste.

o la competența generală 3. receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare, pentru competența specifică 3.2. formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit, se regăsesc exerciții de exprimare a primelor reacții față de cele citite folosind modalități diverse. La competența specifică 3.3. formularea unei păreri despre o povestire, personajele acesteia există exerciții de exprimare personală pe baza elementelor din text, exprimarea acordului/dezacordului față de acțiunile, atitudinile unor personaje;

o la competența generală 4. redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare, pentru competența specifică 4.4. povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/trăite se propune un proiect individual/de grup *Cartea mea*.

În România, în *Curriculumul Național* pentru disciplina Limba și literatura română, la clasa a IV-a, s-au identificat următoarele [181, p. 3-10]:

o la competența generală 1. receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare, la competența specifică 1.5. manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal s-au identificat activități de grup în care soluționarea temei necesită angajarea verbala a tuturor membrilor;

o la competența generală 2. exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare, pentru competența specifică 2.1. descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film, a unui personaj imaginar, urmărind un set de repere, s-a propus discutarea aspectelor relevante descoperite în text, referitoare la personaj, de exemplu, *Ce îi place personajului ?* La competența specifică 2.4. inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup

sunt propuse proiecte în perechi/grupuri mici în care elevii stabilesc roluri și derularea activităților. La competența specifică 2.5. manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale se propune exprimarea propriilor opinii în legătură cu un fapt trăit.

○ la competența generală 3. receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare, pentru competența specifică 3.2. asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii, se recomandă realizarea de postere pentru a indica relația dintre text și experiențele proprii. La competența specifică 3.3. extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la textul citit, se recomandă minidezbateri, rezolvarea unor controverse;

○ la competența generală 4. redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare, pentru competența specifică 4.3. redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu, se propune scrierea unui text scurt pentru a se prezenta cuiva necunoscut.

- Analiza curriculumului școlar pentru limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, din Republica Moldova

În Republica Moldova, în *Curriculumul Național: învățământ primar*, pentru disciplina Limba și literatura română, la clasa a III-a, s-au identificat următoarele [51, p. 36-41]:

● la competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare, pentru unitatea de competență 1.1. identificarea semnificației unui mesaj oral în situații variate de comunicare este propus: ascultăm și înțelegem mesajul;

● la competența specifică 2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare, pentru unitatea de competență 2.2. descrierea obiectelor, a personajelor pe baza faptelor sesizate în context sau a reperelor propuse, se propune adaptarea dialogului la situația de comunicare, la parteneri. Sunt menționate: unitatea de competență 2.3. utilizarea eficientă a dialogului în situații variate de comunicare, unitatea de competență 2.4. aplicarea normelor elementare de etichetă verbală sau de comportament nonverbal asociat, unitatea de competență 2.7. exprimarea opiniilor în anumite situații de comunicare cu ajutorul informațiilor cumulate;

● la competența specifică 3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă se regăsește unitatea de competență 3.5. exprimarea gândurilor, emoțiilor și a sentimentelor față de mesajul unui text citit sau a unor secvențe textuale este prezentată atitudinea față de comportamentul personajului descris.

În Republica Moldova, în *Curriculumul Național: învățământ primar*, pentru disciplina Limba și literatura română, la clasa a IV-a, s-au identificat următoarele: [51, p. 44-51]

- la competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare, pentru unitatea de competență 1.5. aplicarea regulilor de ascultare activă în situații noi de comunicare, se propune: ascultăm și înțelegem mesajul, activități de învățare: ascultarea activă;

- la competența specifică 2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare, se regăsesc: unitatea de competență 2.2. descrierea obiectelor, a personajelor literare pe baza unui text simplu, unitatea de competență 2.4. aplicarea normelor elementare de etichetă verbală sau de comportament nonverbal asociat, unitatea de competență 2.7. argumentarea opiniilor în anumite situații de comunicare cu ajutorul informațiilor cumulate;

- la competența specifică 3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă, regăsim unitatea de competență 3.5. atitudinea cititorului față de comportamentul, activitățile, preocupările personajelor.

Analiza curriculumului național la Limba și literatura română din România și Republica Moldova, clasele a III-a și a IV-a, relevă o preocupare semnificativă pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare prin receptarea textului literar. Ambele țări au integrat în curriculum competențe și exerciții specifice, care vizează o abordare holistică a receptării textului literar, încurajând elevii să exploreze emoții, să își exprime opiniile și să își personalizeze experiența de lectură.

Următorul tabel prezintă o comparație a competențelor și exercițiilor specifice din Curriculumul Național pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, din România și Republica Moldova

Tabel 2.1. Grila de cuantificare privind dezvoltarea imaginii de sine la elevii din clasele primare prin receptarea textului literar în România și Republica Moldova

Aspecte comparabile	România	Calificativ (România)	Republica Moldova	Calificativ (Republica Moldova)
Competențe specifice (RO)/ Unități de competențe (MD)	Abordare holistică a receptării textului literar, promovând explorarea emoțională, exprimarea opiniilor și personalizarea experienței de lectură de către elevi.	4 - Bine	Abordare holistică similară, încurajând elevii să exploreze emoții, să își exprime opiniile și să personalizeze experiențele de lectură.	4 - Bine
Tipologia exercițiilor/ activităților de învățare	Stimularea participării active în receptarea textului prin activități care permit elevilor să-și exprime gândurile,	4 - Bine	Exerciții orientate spre implicarea activă a elevilor în procesul de receptare, facilitând exprimarea	4 - Bine

	sentimentele și atitudinile față de personaje literare.		gândurilor și sentimentelor față de personaje.	
Abordarea lecturii	Evidentă prin accentuarea reflecției personale și asocierea elementelor din text cu experiențele proprii ale elevilor.	5 - Excelent	Reflectă o accentuare a reflecției personale și a integrării elementelor textuale cu experiențele elevilor.	5 - Excelent
Diferențe de abordare metodică	Predominanța exprimării orale și dramatizării textelor literare.	4 – Bine	Orientare spre reflecție personală și asocierea elementelor din text cu experiențele individuale ale elevilor.	4 – Bine
Aspecte favorizante dezvoltării imaginii de sine	Calitatea pregătirii cadrelor didactice, selecția adecvată a textelor literare, utilizarea diversificată a strategiilor pedagogice.	4 - Bine	Calitatea pregătirii cadrelor didactice, selecția adecvată a textelor literare, diversitatea strategiilor didactice utilizate.	4 - Bine
Diversitatea perspectivelor de evaluare	Evaluare din multiple perspective, inclusiv propria perspectivă, cea a altor elevi și a personajelor, încurajând explorarea în profunzime a imaginii de sine.	4 - Bine	Diversitatea perspectivelor este mai redusă; majoritatea exercițiilor sunt centrate pe propria evaluare și perspective limitate asupra personajelor.	4 - Bine

Interpretarea scorurilor și calificativele

Scor	Calificativ	Interpretare
1	Neadekvat	Practicile sunt insuficiente sau nu răspund cerințelor pentru formarea imaginii de sine.
2	Foarte scăzut	Practicile sunt prezente, dar sunt limitate și necesită îmbunătățiri semnificative.
3	Mediu	Practicile sunt adecvate, dar cu potențial de dezvoltare pentru a crește eficiența.
4	Bine	Practicile sunt eficiente, dar pot fi rafinate pentru a atinge un nivel optim.
5	Excelent	Practicile sunt exemplare și ating pe deplin obiectivele legate de formarea imaginii de sine.

Deși există similitudini în ceea ce privește obiectivele generale, se pot identifica și anumite diferențe în modul de abordare a formării imaginii de sine:

- România pune un accent mai mare pe exprimarea orală și pe dramatizarea textelor literare, în timp ce Republica Moldova se concentrează mai mult pe reflecția personală și pe asocierea elementelor din text cu propriile experiențe;

- Ambele țări se aliniază la standardele europene și internaționale, în ceea ce privește dezvoltarea competențelor de gândire critică, creativă și empatică, esențiale pentru construirea unei imagini de sine pozitive și complexe.

Totuși, succesul implementării curriculumului național în ceea ce privește formarea imaginii de sine depinde de mai mulți factori comuni ambelor țări:

- pregătirea învățătorilor este esențială pentru crearea unui mediu de învățare stimulant și suportiv, unde elevii se simt liberi să exploreze și să își exprime opiniile fără teamă de eșec;

- alegerea adecvată a textelor literare este crucială pentru a capta interesul elevilor și a le oferi modele de personaje cu care se pot identifica;

- utilizarea strategiilor didactice variate poate contribui la o receptare mai profundă a textelor și la o implicare mai activă a elevilor.

Concluzia la această etapă este că, deși ambele țări au un cadru favorabil formării imaginii de sine a elevilor claselor primare prin receptarea textului literar, succesul depinde de implementarea eficientă a curriculumului național, de implicarea activă a învățătorilor, elevilor și părinților, precum și de adaptarea la specificul contextului educațional din fiecare țară.

Pentru a susține argumentul vom mai adăuga că lectura ca dimensiune a educației literar-artistice rămâne a fi un obiectiv fundamental ce se regăsește în toată curricula școlară. Atât în Curriculum pentru limba și literatura română clasele a III-a și a IV-a, din România, cât și în cel din Republica Moldova, se constată o prezență insuficientă a competențelor ce privesc formarea imaginii de sine a elevilor prin intermediul textului literar. Se impune o revizuire a competențelor, avându-se în vedere faptul că, cunoașterea de sine și formarea imaginii de sine sunt activități foarte complexe, iar lectura poate le influența în mod fundamental, dezvoltând elevilor și o viziune despre lume, pe coordonatele *eul real*, *eul viitor*, *eul ideal*.

b. Analiză comparativă a manualelor de manualelor de limba și literatura română, pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova

În contextul cercetării noastre, este vital să analizăm studiul produselor curriculare care este o componentă esențială a pregătirii inițiale și continue a cadrelor didactice din învățământul primar. Cunoașterea și utilizarea eficientă a acestora contribuie la îmbunătățirea calității educației și la formarea unor elevi bine pregătiți pentru a face față provocărilor societății actuale. În articolul *Aspecte didactice ale studierii textului literar în clasele primare*, cercetătoarea S. Golubițchi [66, p. 145] afirmă că „evaluarea rezultatelor școlare se realizează în bază de competențe a elementelor:

cunoștințe + capacități + atitudini proiectate de curriculum școlar, ca produse școlare sau transdisciplinare.”

Unul din obiectivele fundamentale ale limbii române, ca disciplină școlară la clasele mici, o constituie „formarea și cultivarea gustului pentru citit, pentru lectură, iar cartea trebuie să devină prietenul nedespărțit”, menționează I. Șerdean. [211, p. 174]. Așadar, este esențial ca învățarea limbii române să pună accentul pe dezvoltarea unei relații pozitive și durabile între elevi și cărți. Prin încurajarea cititului și prin oferirea de experiențe literare variate și captivante, școlile pot contribui la formarea unei afinități profunde față de lectură încă din clasele mici. Această abordare nu numai că stimulează imaginația și creativitatea copiilor, dar le oferă și o bază solidă pentru dezvoltarea abilităților de comunicare și gândire critică.

Conținuturile învățământului sunt reprezentate de „ansamblul valorilor specifice și dominante într-o societate, selectate din ceea ce a creat mai valoros umanitatea, structurate în cunoștințe care duc la formarea unor priceperi și deprinderi, capacități, modele de acțiune și trăiri afective, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății”, după cum reiese din cursul de pedagogie aparținând A. Nicu [160, p. 4]. Acestea sunt prezentate în Figura 2.3.

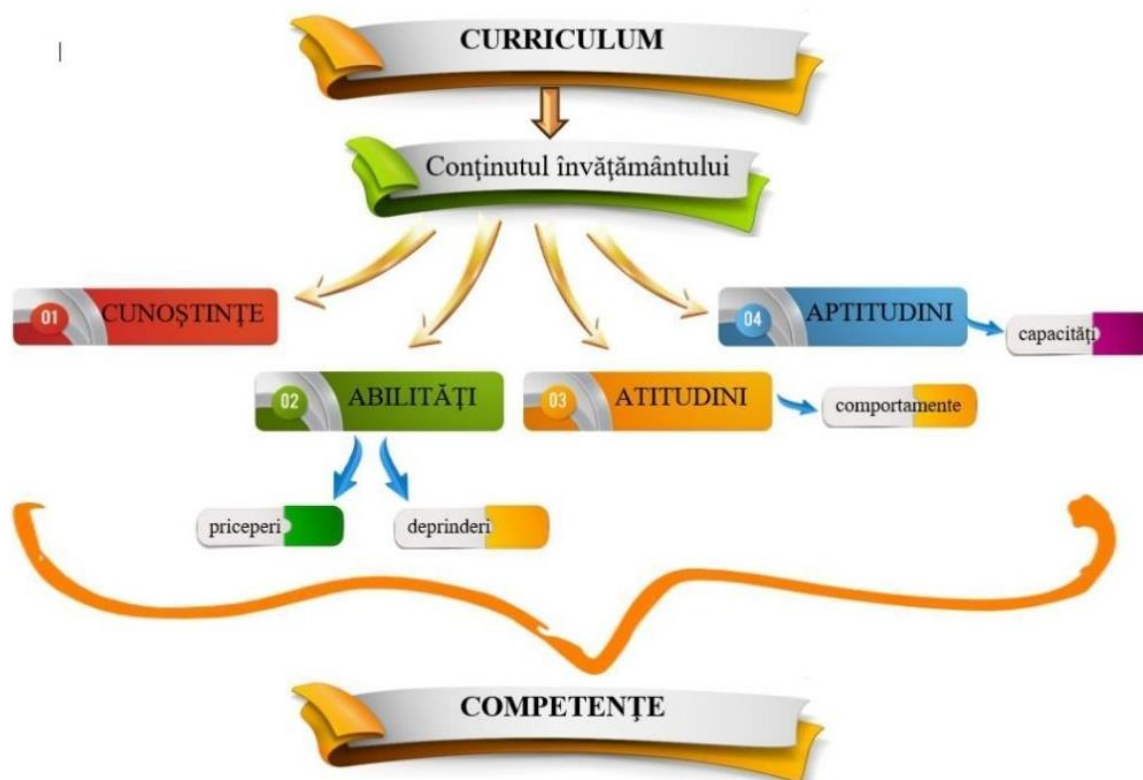

Fig. 2.3. Relația dintre curriculum și componentele acestuia

Menționăm că în vom opera cu noțiunile de capacități, abilități, comportamente, pe care dorim să le considerăm comune. Cunoașterea și utilizarea eficientă a produselor curriculare

contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice și la îmbunătățirea calității educației în învățământul primar.

Așadar, produsele curriculare principale sunt: planurile-cadru de învățământ, programa școlară, manualul școlar, iar produsele curriculare auxiliare sunt: auxiliare curriculare, ghiduri metodice pentru cadrele didactice, îndrumătoare pentru elevi, softuri educaționale etc.

Conținuturile instruirii, elaborate în orice context al procesului de învățământ, reflectă valorile pedagogice generale, aflate la baza conținuturilor generale ale educației. După S. Cristea [35, p. 14], conținuturile instruirii, elaborate în orice context al procesului de învățământ evoluează în raport de paradigma afirmată istoric care fixează poziția acestora în dinamica specifică fiecărui model de proiectare promovat. Același autor, definește planul de învățământ ca fiind „documentul curricular fundamental care fixează oficial cadrul necesar pentru organizarea activităților de instruire formală la toate nivelurile și treptele de învățământ”. În conformitate cu definirea lui S. Cristea din *Dicționarul de termeni pedagogici*, planul de învățământ reprezintă un document oficial care proiectează în mod global conținutul procesului educațional, stabilindu-se conform unor criterii valorice și pedagogice adaptate la nivelul politicilor educaționale. [36, p. 364]

Programa școlară reprezintă un document oficial de planificare a conținutului învățământului bazat pe „un ansamblu de acțiuni proiectate special pentru a suscita instruirea” [36, p. 247]: definirea obiectivelor generale și specifice; stabilirea conținuturilor care trebuie predate - învățare - evaluare; anticiparea metodelor și a tehnicilor de evaluare; prezentarea materialelor necesare pentru realizarea activității de învățare (manuale școlare etc.); precizarea dispozițiilor necesare pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice.

Manualul școlar [36, p. 247] se află în centrul procesului didactic, fiind „un instrument esențial atât pentru elevi, cât și pentru profesori”. De aceea, analiza atentă a manualelor este o necesitate fundamentală pentru a asigura o educație de calitate. Manualul școlar reprezintă un document oficial de politică a educației, care asigură concretizarea programei școlare într-o formă care vizează prezentarea cunoștințelor și capacităților la nivel sistemic, prin diferite unități didactice, operaționabile, în special, din perspectiva elevului/studentului: capitole, subcapitole, grupuri de lecții/cursuri, seminare; secvențe de învățare etc.

Ca document curricular oficial care concretizează programa unui obiect de învățământ pentru o anumită clasă, tratând capitole, subcapitole, lecții, manualul școlar reprezintă pentru cadrul didactic un instrument orientativ, un ghid în proiectarea și realizarea activităților didactice, iar pentru elev este un instrument de informare și de lucru. Funcțiile manualului școlar sunt împărțite în: funcții care se referă la elev și funcții care se referă la profesori. Funcțiile care îi privesc pe elevi sunt cele: de transmitere a cunoștințelor, de dezvoltare a capacităților, de consolidare a achizițiilor,

de evaluare a achizițiilor, de sprijin pentru integrarea achizițiilor, de referință, de educație socială și culturală. Funcțiile, cu referire la profesori, sunt: de informare științifică și generală, de informare pedagogică ce ține de disciplină, de sprijin în învățarea și organizarea lecțiilor, de sprijin în evaluarea achizițiilor. [32, p. 18-20] Elaborarea manualelor școlare trebuie să respecte cerințele științifice (corectitudinea, coerența, abordarea interdisciplinară a conținuturilor disciplinelor de studiu), psihopedagogice (accesibilitatea limbajului și sistematizarea conținuturilor, asigurarea activismului elevilor, promovarea activităților independente, stimularea imaginației elevilor, a gândirii creatoare, a învățării prin descoperire, probe de evaluare și autoevaluare), igienico-estetice (lizibilitatea textului, formatul manualului, calitatea hârtiei și cernelii, ilustrații, colorit, designul copertelor), economice (costul manualului).[32, p. 21-22]

În continuare, vom remarca aspecte legate de rolul complex al manualelor școlare, evidențiind funcțiile multiple pe care le îndeplinesc în învățământul primar. Vom analiza criteriile care trebuie respectate la elaborarea manualelor, precum și importanța studierii lor de către cadrele didactice.

Scopul principal al analizei este de a identifica punctele forte și punctele slabe ale manualelor actuale, oferind recomandări concrete pentru îmbunătățirea calității acestora. Prin intermediul unei analize riguroase, se pot crea manuale mai eficiente, care să stimuleze învățarea elevilor și să contribuie la formarea unor generații bine pregătite.

În analiza manualelor am realizat o cercetare documentară, în care am urmat următoarele etape: am identificat manualele de limba și literatura română care sunt utilizate la clasele a III-a și a IV-a, la care se va face cercetarea, în România și în Republica Moldova; am studiat *Catalogul manualelor școlare învățământ preuniversitar*, valabile în anul școlar 2020-2021, pentru a verifica dacă sunt aprobate de Ministerul Educației și Cercetării [24]; am verificat site-ul <https://www.manuale.edu.ro/>, de unde am ales manualele de Limba și literatura română, pentru clasele a III –a și a IV –a, pe care le studiază elevii din școlile selectate din România [226]; am verificat site-ul <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>, de unde am ales manualele de Limba și literatura română, pentru clasele a III –a și a IV –a, pe care le utilizează elevii din școlile selectate din Republica Moldova [224].

În cadrul cercetării efectuate, am analizat manualele școlare de Limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, în România precum și în Republica Moldova, în vederea identificării conținuturilor (texte literare și sarcini/teme formulate) care vizează formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar. În analiza textelor literare din manualele școlare s-a urmărit existența unor aspecte care țin de sfera afectivă (emoții, sentimente, stări sufletești (chiar și cele ale personajelor literare), de sfera dezirabilului (dorințele, idealurile,

aspirațiile), de sfera volitivă (reprezentat de actele de voință), de sfera evaluării (opinii, aprecieri/ autoaprecieri, acte evaluative), de sfera conceptuală (convingeri, idei, principii, concepții personale).

Au fost analizate texte literare și sarcini/teme din următoarele manuale:

1. Grigore, A., Ipate-Toma, C., și alții, *Limba și literatura română*-manual, clasa a III-a, semestrul I. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. [73]
2. Grigore, A., Ipate-Toma, C. și alții, *Limba și literatura română*, clasa a III-a-manual, semestrul II. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. [74]
3. Grigore, A., Ipate-Toma, C., și alții, *Limba și literatura română*-manual, clasa a IV-a, semestrul I. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. [71]
4. Grigore, A., Ipate-Toma, C. și alții, *Limba și literatura română*-manual, clasa a IV-a, semestrul II. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. [72]
5. Buruiană M., Ermicioiu A. și alții, *Limba și literatura română. Clasa a 3-a*. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2016. [22]
6. Marin M., Niculcea T., *Manualul de Limba română pentru clasa a IV-a*, Chișinău: Editura Cartier, mai 2017. [146]

Analiza celor 47 texte din manualele de limba și literatura română pentru clasa a III-a [73], [74], din România, a reliefat o prezență de 14 texte (29.8%) care pot contribui la formarea imaginii de sine a elevilor, în procesul receptării textului literar. Textele relevante în formarea imaginii de sine a elevilor, identificate în urma analizei, sunt: „Prepeleța și puii ei”, după L. N. Tolstoi, „Nică începe școala” (fragment din „Amintiri din copilărie”, după I. Creangă), „După asemănarea lor”, după E. Gârleanu, „Prieten devotat”(poveste arabă), „Rugăciune pentru părinți”(din folclorul copiilor) [73, p. 26], „Amintiri din copilărie-fragment” [73, p. 29], „Cenușăreasa”, după Frații Grimm [73, p. 30], „Coridorul ispitei”, după Voltaire [73, p. 34], „Bunica”, după Barbu Ștefănescu Delavrancea [73, p.36], „Camaradul meu Coretti” , după Edmondo de Amicis [73, p. 42], „Povestea omului de zăpadă” (poveste populară) [73, p. 66], „Fructul cel mai valoros” (poveste populară) [74, p. 24], „Vizită”, după I. L. Caragiale [74, p. 46], „Pinocchio”, după C. Colodi [74, p. 58].

S-a identificat un procent de 29.8, care răspunde nevoii de formare a imaginii de sine a elevilor, în procesul receptării textului literar.

În manualul de limba și literatura română de clasa a III-a, din Republica Moldova [22], au fost analizate 51 texte literare. Dintre acestea, un număr de 13 texte au fost identificate ca răspunzând nevoii de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar: „Luchi în prima zi de școală”, după O. Cazimir [22, p. 20], „Fructul cel mai valoros”(poveste

bulgară) [22, p. 26], „Muma lui Ștefan cel Mare”, de D. Bolintineanu [22, p. 62], „Copiii și păsărelele”, după E. Jianu [22, p. 106], „Cheița”, după M. Sântimbreanu [22, p. 110], „Despărțirea de Ipotești”, după B. Crăciun [14, p.118], „O amintire de neuitat”, după G. Sbîrcea [22, p. 118], „Atelier în pădure”, după P. Neagoe, [22, p. 127], „Cea mai fericită zi”, după Al. Vlahuță [22, p. 132], „Noi, albinele”, după C. Gruia [22, p. 171], „Racul, broasca și știuca”, de Al. Donici [22, p. 176], „Povestea crocodilului care plângea”, după V. Colin [22, p. 179], „Puiul”, după I. Al. Brătescu-Voinești [22, p. 188].

Prin urmare, doar 25.5% din totalul textelor literare din acest manual contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor, îndeplinind măcar una din caracteristicile sale.

La clasa a IV-a, în manualele de Limba și literatura română din România [71-72] au fost identificate 35 texte literare, iar în urma analizei au fost identificate 13 texte literare, 37% din total, care pot contribui la formarea imaginii de sine a elevilor. Acestea sunt: „Guleraș Cenușiu”, după D.N. Mamin- Sibiriak [71, p. 26], „Prima zi de școală”, după E. de Amicis [71, p. 6], „Patinele de argint”, după M. E. Mapes-Dodge [71, p. 68], „Un bulgăre de zăpadă”, după E. de Amicis [71, p. 77], „Întâlnirea lui Tom cu prințul”, după M. Twain [72, p. 9], „D-l Goe”, după I. L. Caragiale [72, p.19], „Jucăriile celui cuminte”, de G. Coșbuc [72, p. 22], „Frumusețe neagră”, după A. Swell [72, p. 23], „Povestea iepurașului Peter”, după H.B. Potter [72, p. 44], „Lacrima unui fir de iarbă”, după G. Zamfirescu [72, p. 48], „Povestea mărului” (legendă) [72, p. 57], „La scăldat”, după I. Creangă [72, p. 68], „Legenda lebedei”(legendă britanică) [72, p. 77].

În manualul de Limba și literatura română, clasa a IV-a din Republica Moldova [146], din totalul de 42 texte literare, au fost identificate 16 texte literare (38%) care să contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor. Textele literare relevante pentru cercetarea efectuată, sunt: „Rege între filosofi” [146, p. 20], „Culoarea, mirozna și foșnetul acelei cărțulii”, după I. Druță [146, p. 24], „Cuvintele”, de Ș. Tudor [146, p. 28], „Coridorul ispitei”, după Voltaire [146, p. 32], „Cât un fir de neghină”, după E. Gârleanu [146, p. 35], „Caietul lui Mihai”, după T. Știrbu [146, p. 42], „Sânguința lui Iancu”, după V. Stoenescu [146, p. 47], „Luceferii”, după V. Buzuleanu [146, p. 50], „Cei trei prieteni” (poveste populară) [146, p. 58], „Lupul și cucul”, de Al. Donici [146, p. 92], „ Momița și oglinda”, de Al. Donici [146, p. 101], „La scăldat”, după I. Creangă [146, p. 112], „Puiul”, după I. Al. Brătescu-Voinești [146, p. 121], „Dacă vrei să fii Columb”, de A. Suceveanu [146, p. 130], „Leul și cățelușa”, după L. N. Tolstoi [146, p. 132], „Cartea cu Apolodor”, de G. Naum [146, p.139],

În urma analizei datelor (prezentate în tabelul de mai jos), constatăm că manualele școlare de limba și literatura română atât în România cât și în Republica Moldova, la clasele a III-a și a IV-a nu conțin un număr suficient de texte literare cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor.

Un procent semnificativ din manualele analizate nu conțin suficiente texte literare care să contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor. La clasa a III-a, doar 29.8% din texte (România) și 25.5% (Republica Moldova) îndeplinesc acest scop. La clasa a IV-a, procentul este ușor mai mare, cu 37% (România) și 38% (Republica Moldova), dar tot insuficient.

Tabel 2.2. Analiza numărului de texte literare cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor

Clasa	Clasa a III-a		Clasa a IV-a	
Țara	România	Republica Moldova	România	Republica Moldova
Nr. total texte literare	47	51	35	42
Nr. texte literare care vizează formarea imaginii de sine a elevilor	14	13	13	16
Ponderea	29.8%	25.5%	37%	38%

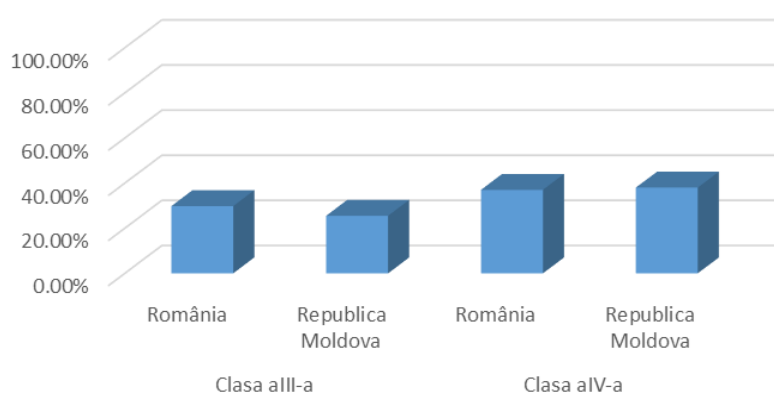

Fig. 2.4. Ponderea textelor literare cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, în manualele analizate, de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova

Deducem că este necesară o diversificare a conținutului manualelor, prin includerea mai multor texte literare care să exploreze o gamă largă de teme și personaje relevante pentru formarea imaginii de sine a elevilor. Textele ar trebui să prezinte modele pozitive de personalitate, cu care elevii să se poată identifica și din care să învețe despre calitățile și valorile importante.

Pe lângă includerea unor texte adecvate, este importantă implementarea strategiilor didactice eficiente care să faciliteze receptarea și interpretarea textelor de către elevi. Învățătorii pot utiliza diverse metode specifice pentru a-i ajuta pe elevi să exploreze modul în care textele literare le influențează imaginea de sine. Analiza manualelor școlare a urmărit și existența unor teme/sarcini de lucru, cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor: Eul real/actual (eul fizic-modul în care se percepe fizic și în care este perceput de ceilalți, eul cognitiv-modul în care sunt receptate și structurate conținuturile informaționale despre sine și lume, eul emoțional sau intim-sentimentele și emoțiile față de sine, lume și viitor, eul social sau interpersonal-modul personal de comportament în cadrul interacțiunilor sociale, eul spiritual-valorile și principiile), Eul viitor/eul posibil (aspirații,

motivații, scopuri de lungă durată) și Eul ideal. Itemii identificați au urmărit următoarele aspecte din sfera afectivă, dezirabilului, sfera volitivă, a evaluării și cea conceptuală.

Sarcinile de lucru pe care le-am identificat în manualele analizate [71-74], [146] și pe care noi le considerăm productive pentru formarea imaginii de sine vizează: calități umane, stări sufletești, comportamente umane, reliefate în tabelul 2.2.

Tabel 2.3. Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualele de limba și literatura română pentru clasa a III-a din România

Aspecte ale imaginii de sine	Sarcini/teme/itemi identificate în manualul de limba și literatura română, clasa a III-a România
emoții, sentimente, stări sufletești (inclusiv ale personajelor literare)-sfera afectivă	<p>„Imaginează-ți că te afli pe o scenă și urmează să participi la un concurs. Prezintă-te publicului!” [73, p.17]</p> <p>„ Găsește cât mai multe cuvinte ce denumesc calitățile pe care le poate avea un prieten.” [73, p. 27]</p> <p>„ Realizează o fișă în care să rezolvi cerințele: enumeră trei personaje care ți-au creat o stare de bine când ai citit despre faptele lor/exprimă-ți părerea despre un personaj ale cărui fapte nu îți creează o stare de bine.” [73, p. 27]</p> <p>„ Exprimă în scris starea emoțională pe care ai simțit-o față de personajele din text, în funcție de situațiile prin care au trecut.” [73, p. 27]</p> <p>„Ce sentimente te cuprind atunci când citești această poezie?”[73, p. 62]</p>
dorințele, aspirațiile, idealurile - sfera dezirabilului	-
actele de voință - sfera volitivă	-
opinii, aprecieri/ autoaprecieri, acte evaluative - sfera evaluării	<p>„De ce crezi că plângea puilul de ciocârlie?”[73, p. 12]</p> <p>„Ai aflat din text dorința calului. Tu ce crezi despre aceasta?” [73, p. 27]</p> <p>„Ce trăsături morale avea împăratul, tatăl fetei?”[73, p.7]</p> <p>„Transcrie enunțurile din care reies următoarele însușiri morale ale fetei de împărat: iubitoare, supusă, înțeleaptă.” [73, p. 7]</p> <p>„Jurnalul cu dublă intrare: Colegul meu de bancă: trăsături fizice/trăsături morale.” [74, p. 7]</p> <p>„Selectează, dintre cuvintele de mai jos, pe cele care exprimă sentimentele transmise de poet în această poezie: încredere, bucurie, dragoste de viață, tristețe, speranță, dezamăgire, admirație” [74, p. 21]</p> <p>„Scrie două însușiri morale ale personajului preferat și motivează-ți alegerea.” [74, p. 27]</p> <p>„Dacă aș fi Pinocchio, m-aș simți...., Dacă aș fi Pinocchio aș fi..., Dacă aș fi Zâna m-aș simți...., Dacă aș fi Zâna aș fi...”[74, p. 59]</p> <p>„Scrie însușirile corbului și ale vulpii, așa cum reies din text” [74, p. 65] „Întâlnim și la oameni comportamente asemănătoare cu ale animalelor din text?” [74, p. 65]</p> <p>„Spune ce părere ai despre vulpe? Dar despre bursuc?” [74, p. 65]</p> <p>„Ești de acord cu spusele vulpii sau ale bursucului? Argumentează!” [74, p. 65]</p> <p>„Ești de acord cu fapta lui Nică? Motivează-ți răspunsul!” [74, p. 67]</p>
convingeri, idei, principii, concepții personale - sfera conceptuală	-

Rezultatele obținute în urma analizei manualelor de limba și literatura română pentru clasa a III-a [13], în Republica Moldova sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel 2.4 Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualul de limba și literatura română pentru clasa a III-A din Republica Moldova

Componente ale imaginii de sine	Sarcini/teme/itemi identificate în manualul de limba și literatura română, clasa a III-a Republica Moldova
emoții, sentimente, stări sufletești (inclusiv ale personajelor literare)- sfera afectivă	<p>„Amintiți-vă de prima voastră zi de școală. Ce momente vi s-au întipărit în minte? Ce sentimente ați trăit în acea zi?” [22, p.14]</p> <p>„Cum vă dezmiardă părinții și bunicii? De ce? Cum v-ar plăcea să vi se adreseze la școală: cu numele de alint sau cu cel adevărat (oficial)?” [22, p.18]</p> <p>„Ce sentimente încercați pentru micul Jurjac? Care sunt trăsăturile de caracter pozitive pe care le descoperim la copilul - minune Jurjac?” [22, p. 124]</p> <p>„Care personaj din poveste v-a impresionat? Ce sentimente aveți pentru căprioară? Motivați.” [22, p. 140]</p>
dorințele, aspirațiile, idealurile - sfera dezirabilului	-
actele de voință- sfera volitivă	-
opinii, aprecieri/autoaprecieri, acte evaluative - sfera evaluării	<p>„Motivați de ce copilul răsfățat rămâne neînvățat”. [22, p. 8] „Ce simte fata despărțindu-se de acest nume?” [22, p. 18]</p> <p>„Analizați chipurile din imagini. Ce stare exprimă fiecare prin gesturi și mimică? -bucurie, spaimă, furie, tristețe, duioșie, uimire” [22, p. 24]</p> <p>„Numiți și alte fructe pe care le poate culege omul pe parcursul vieții: fructele prieteniei, toleranței, hărniciei, iubirii,...” [22, p. 27]</p> <p>„Precizați cuvintele ce exprimă sentimentele poetului: tristețe, fericire, singurătate, deznădejde, amărăciune, optimism, durere.” [22, p. 39]</p> <p>„Ce valori trebuie să transmită părinții copiilor?”</p> <p>„Selectați cuvintele ce exprimă sentimentele scriitorului față de strămoși: mândrie, admirație, respect, ură” [22, p. 60]</p> <p>„Precizați trăsăturile morale: a) ale voievodului, b) ale mamei” [22, p. 64]</p> <p>„Precizați trăsăturile de caracter care se potrivesc celor două personaje: căprioara, crocodilul” [22, p. 140]</p> <p>„Descoperiți trăsăturile negative ale crocodilului, ținând cont de comportamentul acestuia.” [22, p. 140]</p> <p>„Precizați trăsăturile lui Apolodor: prietenos, voios, zâmbitor, trist, atrăgător, ursuz.” [22, p. 183]</p>
convingeri, idei, principii, concepții personale - sfera conceptuală	-

Rezultatele obținute în urma analizei manualelor de limba și literatura română pentru clasa a IV-a [65-66],[145], sunt prezentate în tabelele următoare:

Tabel 2.5 Analiza sarcinilor/temelor cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualele de limba și literatura română pentru clasa a IV-a din România

Componente ale imaginii de sine	Sarcini/teme/itemi identificate în manualul de limba și literatura română, clasa a IV-a România
emoții, sentimente, stări sufletești (inclusiv ale personajelor literare)- sfera afectivă	<p>„Cele cinci spirite din poveste corespund unor semnificații și atitudini care se pot manifesta la oameni în realitate. Relatează o întâmplare trăită sau cunoscută în care ai întâlnit unul dintre aceste sentimente” [71, p. 66]</p> <p>„Prezintă portretul unui personaj dintr-un serial pentru copii sau dintr-o poveste, precizând trăsăturile fizice și morale ale acestuia” [71, p.71]</p> <p>„Jocul numelui: Fiecare copil își spune prenumele însoțit de un adjectiv care să înceapă cu prima literă din prenume” [71, p.71]</p>

	<p>„Ce stare ne transmite poetul prin conținutul strofei a treia?” [71, p. 7]</p> <p>„Scrie trăsăturile lui Tom, care reiese din ceea ce spune și din felul în care acesta se exprimă.” [71, p. 11]</p> <p>„Clarifică motivul pentru care Goe avea un comportament neadecvat. Cum și față de cine își manifestă acest comportament?” [71, p. 21]</p> <p>„Ce crezi că s-ar fi întâmplat cu Dick, dacă ar fi avut un comportament adecvat față de cai?” [71, p. 25]</p> <p>„Transcrie versurile care exprimă: nerăbdarea copilului de a pleca la joacă; teama copilului din cauza furtunii; veselia lui Grivei; starea de bine a copilului după furtună.” [71, p. 53]</p> <p>„Rețeaua personajelor. Împărțiți în echipe de câte trei elevi, realizați rețeaua personajelor textului Merlin, vrăjitorul, notând în jurul numelor acestora, trăsăturile fizice și cele sufletești. Argumentează cu exemple din text sau cu exemple care se deduc din text” [71, p. 73]</p> <p>„Care a fost urmarea faptului că Lebăda a avut un comportament neadecvat, furând cheia? Enumeră trei însușiri sufletești ale Lebedei, pe care le avea în situația de început și trei însușiri sufletești pe care le-a dobândit în timp ce trăia la palatul Zânei.” [71, p. 78]</p>
dorințele, aspirațiile, idealurile - sfera dezirabilului	-
actele de voință - sfera volitivă	-
opinii, aprecieri/autoaprecieri, acte evaluative - sfera evaluării	<p>„Ce calități ale noului învățător l-au făcut pe Enrico să-l placă?” [71, p. 8]</p> <p>„Ce emoții o cuprind pe Cătălina?” [71, p. 22]</p>
convingeri, idei, principii, concepții personale - sfera conceptuală	-

Rezultatele obținute în urma analizei manualelor de limba și literatura română pentru clasa a IV-a [146], în Republica Moldova sunt prezentate în tabelul 2.6.

Tabel 2.6. Analiza numărului de sarcini/teme cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, din manualul de limba și literatura română pentru clasa a IV-a din Republica Moldova

Componente ale imaginii de sine	Sarcini/teme/itemi identificate în manualul de limba și literatura română, clasa a IV-a Republica Moldova
emoții, sentimente, stări sufletești (inclusiv ale personajelor literare)- sfera afectivă	<p>„Ce sentimente îți transmite această imagine? Alege dintre variantele propuse: patriotism, dragoste, încredere, mândrie, admirație” [146, p. 9]</p> <p>„Identifică un vers-două care îți trezesc admirația. Argumentează.” [146, p. 11]</p> <p>„Ce sentimente ți-a trezit întâmplarea din textul citit?” [146, p. 35]</p> <p>„Ce stări sufletești trăiești citind poezia Toamna țesătoare? Ce emoții ai trăit pe parcursul lecturii.” [146, p. 38]</p> <p>„Spune-ți părerea despre text, continuând gândul: Textul impresionează prin..., M-am amuzat când..., Am admirat...(o însușire a personajului)” [146, p. 47]</p> <p>„Ce emoții îți trezește imaginea dată?, Scrie pe o fișă sub forma unui măr numele a doi-trei prieteni. Colorați fiecare măr decupat în culorile: roșu-cel mai bun prieten, galben-cel mai atent prieten, oranj-cel mai darnic prieten, Fixați merele pe posterul copac. Analizați câți prieteni aveți. Scrie pe alt măr numele unui copil care te consideră pe tine prieten. Discută cu colegul de bancă despre aceasta. Întocmește harta proiectului Prietenul meu., tema Un prieten este darul pe care ți-l faci singur.” [146, p. 49]</p>

	<p>„Ce sentimente transmite scriitorul prin următoarele enunțuri? Alege cuvintele potrivite din fișier. Era pe vremea când înfloresc teii..., Ochii poetului s-au umezit..., Cum să-i spună că bădița Mihai a murit..., Și au pornit amândoi: zveltul și frumosul Eminescu și greoiul, neîndemânaticul, veșnic pus pe glume, Creangă...”[146, p.50]</p> <p>„Ce stări sufletești trăiești citind <i>Colindul gutuii din geam</i>?” [146, p. 64]</p> <p>„Ce emoții îți trezește această imagine?” [146, p.73]</p> <p>„Ce dispoziție îți creează lectura poeziei?” [145, p. 74]</p> <p>„Numește emoția pe care o simți citind versurile: Așezat la gura sobei, pe când noaptea viscolește,/ Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpâiește./ Văd trecând în zbor fantastic a poveștilor minuni” [146, p. 75]</p> <p>„Identifică emoțiile personajelor din imagine.” [145, p. 87]</p> <p>„Ce emoții îți sugerează această imagine?” [146, p. 87]</p> <p>„Ce emoții ți-a trezit textul <i>Cine își schimbă căciula...?</i>”[146, p. 88]</p> <p>„Ce momente ale textelor te-au făcut să-l compătimizești pe un anumit personaj?” [146, p. 96]</p> <p>„Spune-ți părerea despre text, continuând gândul: Textul impresionează prin...,Cel mai captivant a fost momentul..., M-am amuzat când..., Am admirat..., Textul mă învață..., De la personajele textului am învățat să...”[146, p. 101]</p> <p>„Poate fi o boală dorul de casa părintească? Ce sentimente presupui că a trăit mama așteptându-și fiul?” [146, p. 104]</p> <p>„Ce sentimente ți-a trezit lectura poeziei?” [146, p. 108]</p> <p>„ Numește emoția pe care o simți citind versurile.” [146, p. 108]</p> <p>„Continuă gândul: La lectura acestor texte literare am trăit emoții de...Mă pune pe gânduri faptul ..., Sunt emoționat când se vorbește despre...”[146, p. 114]</p> <p>„Casa părintească este locul unde.....Nu este nimic mai sfânt.....Orice om are neamuri precum...”[146, p. 116]</p> <p>„Ce emoții îți trezește imaginea dată?” [146, p. 117]</p> <p>„Ce stări sufletești trăiești citind pastelul „Oaspeții primăverii?” [146, p. 118]</p> <p>„Observă imaginile. Ce sentimente îți trezesc personajele din imagini?” [146, p. 125]</p> <p>„Scrie un mesaj despre mamă.” [146, p. 125]</p> <p>„Ce emoții ți-a trezit lectura acestui text?” [146, p. 126]</p> <p>„Ce sentimente ți-a trezit lectura textului? Argumentează prin lectură fiecare din stările emotive: de admirație, de tristețe, de ură, de curiozitate.” [146, p. 132]</p> <p>„Pe baza poeziei, continuă enunțurile cu cel puțin patru cuvinte. Am admirat momentul în care...E frumos să vezi cum....M-a pus pe gânduri....M-am bucurat când....Mi-aș dori să...Mărturisesc că...”[146, p. 141]</p>
dorințele, aspirațiile, idealurile - sfera dezirabilului	-
actele de voință-sfera volitivă	-
opinii, aprecieri/autoaprecieri, acte evaluative-sfera evaluării	<p>„Privește imaginea. Descrie obiectul în patru-cinci enunțuri, urmând planul dat: d) atitudinea proprie față de acest obiect” [146, p. 13]</p> <p>„Explică stările sufletești pe care le trăiește personajul, enunțând expresiile date: repere: tristețe, resemnare, regret, nostalgie, dor.” [146, p. 25]</p> <p>„Spune-ți părerea despre text, continuând gândul: Textul mă face să..., M-am amuzat când..., M-a pus pe gânduri..., Sunt încântat de..., Este impresionant momentul...în care..., Îmi atrage atenția...”[146, p. 33]</p> <p>„Priviți cu atenție imaginile. Alegeți imaginea care corespunde învățămintelor trase de fiecare situație propusă-bunele maniere, iubirea celor dragi, prietenia, ajutorul reciproc, răbdarea, amabilitatea, toleranța, generozitatea, ospitalitatea.</p>

	<p>Redactați un discurs după algoritmul dat. Ce putem învăța? Enumeră mai multe învățăminte” [146, p. 34]</p> <p>„Argumentează emoțiile trăite-de bucurie, de haz, de regret, de compasiune, de admirație, de tristețe.” [146, p. 38]</p> <p>„Spune-ți părerea despre text, continuând gândul: Textul mă face să..., M-am amuzat când..., M-a pus pe gânduri..., Sunt încântat de..., Este impresionant momentul...în care..., Îmi atrage atenția...Te poți considera un copil harnic? Argumentează” [146, p. 39]</p> <p>„Care este atitudinea ta față de fiecare personaj?” [146, p. 43]</p> <p>„Mi-l imaginez pe Mihai astfel..., Se pare că elevul Mihai este un băiat...Personajul trăiește sentimente de..., Se simte acest lucru în următorul fragment...”[146, p. 43]</p> <p>„Numește calitățile necesare pentru a fi un prieten adevărat. Ce înseamnă pentru tine o prietenie? Argumentează necesitatea de a avea un prieten, Cât de mult apreciez eu un prieten?” [146, p. 59]</p> <p>„Determinați tema posterului, alegând una dintre variantele propuse: O carte despre prietenul meu; Diplomă de merit pentru prietenul meu; Gazeta de perete, Prietenii clasei noastre.” [146, p.59]</p> <p>„Spune-ți părerea despre text, continuând gândul: Textul impresionează prin...,M-am amuzat când..., Am admirat...(o însușire a personajului)” [146, p. 61]</p> <p>„De ce un om trebuie să aibă un prieten? A cui prietenie este reflectată în textul <i>Luceferii</i>? Care dintre personajele textelor citite în modul a demonstrat o prietenie adevărată?” [146, p. 62]</p> <p>„Formați un cerc mare și continuați gândul: În prag de sărbători îmi doresc..., Discută cu colegul de bancă despre modul de organizare a sărbătorilor de iarnă în familia ta.” [146, p. 63]</p> <p>„Identifică emoțiile personajelor din imagine” [146, p. 63]</p> <p>„Cine consideră că zâmbetul înseamnă sănătate să treacă într-unul din colțurile clasei, cine nu-în celălalt colț. Argumentați.” [146, p. 87]</p> <p>„Scrie pe fișă răspunsul la întrebarea: Râsul până la lacrimi e folositor sau nu?” [146, p. 87]</p> <p>„Transmiteți fișa pe care ați scris colegilor din alt grup. Verificați-vă reciproc corectitudinea scrierii. Apreciați lucrul efectuat de colegi. Utilizați în acest scop expresiile Vă felicit..., Bravo..., O mică precizare..., O recomandare...”[146, p. 94]</p> <p>„De ce oamenii trebuie să fie optimiști? Ce înseamnă a fi binedispus?” [146, p.102]</p> <p>„Ce mesaje transmite imaginea? Grupați-vă în patru echipe. Fiecare echipă va propune câte două substantive, adjective, verbe ce țin de tema familiei. Amestecați salata de cuvinte. Un elev va extrage patru cuvinte la întâmplare, iar fiecare grup va încerca să le îmbine într-un enunț. Apreciați cel mai captivant mesaj despre o familie.” [146, p. 103]</p> <p>„Spune-ți părerea despre poezie, continuând gândul” [146, 108]</p> <p>„De ce crezi că anume cu aceste persoane viața este mai interesantă?” [146, p. 111]</p> <p>„Scrie despre importanța faptului de a fi împreună cu membrii familiei” [146, 111]</p> <p>„Describe momentele cele mai fericite ale familiei tale. [146, p. 111]</p> <p>„Elaborați un poster de grup „Frunza-i neam cu rădăcină”. [146, p. 111]</p> <p>„Desprinde sentimentele pe care le transmite poetul prin versurile sale: compasiune, tristețe, nostalgie, admirație.” [146, p. 87]</p> <p>„Alege cuvintele și expresiile care nuanțează sentimental durerii” [146, p. 87]</p> <p>„Discutați despre mesajul acestui text prin jocul <i>Declar lumii întregi că...</i>”[146, p. 122]</p> <p>„Describe starea emotivă desprinsă din poezie, pornind de la expresiile de mai jos.” [146, p. 127]</p>
--	---

	„Ce emoții au copiii în momentul când caută, cercetează?” [146, p. 129] „Cum și-a manifestat leul atitudinea față de cățelușă?” [146, p. 132]
convingeri, idei, principii, concepții personale- sfera conceptuală	-

Ca urmare a cercetării efectuate, afirmăm că în manualele analizate au fost identificate teme/sarcini de lucru care au ca scop formarea imaginii de sine a elevilor, axate pe itemi cu precădere din sfera afectivă și cea a evaluării. Se constată necesitatea adăugării unor itemi/sarcini de lucru/teme, care să răspundă formării și altor componente ale imaginii de sine, precum elemente din sfera dezirabilului (dorințele, aspirațiile, idealurile) și din sfera conceptuală (convingeri, idei, principii, concepții personale) în vederea conturării Eului real, viitor și ideal.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea copilului (schema corporală, percepția propriei persoane, motricitatea, independența, autonomia), îl are imaginea de sine, care stă la baza formării stimei de sine și dezvoltării abilităților unui copil, ca viitor adult. Se începe construirea imaginii de sine a elevilor prin a face diferența între eu și ceilalți, între nevoile mele și lumea înconjurătoare. Copilul trebuie încurajat să descopere, să exploreze, să experimenteze, să se bucure de faptul că este o persoană autonomă. Lectura este un factor formator în devenirea eului, în formarea imaginii de sine, fiind un factor educativ și organizatoric. Deoarece cunoașterea de sine este un proces cognitiv, afectiv și motivațional individual, ea suportă influențe puternice de mediu, astfel, lectura trebuie să fie continuă și trebuie educată, fiind o componentă activă a educației. Prin lectură, elevul are acces la o lume nouă, provocatoare, stimulativă. Chiar dacă lectura nu este specifică unei anumite vârste, ea debutează în ciclul primar de învățământ și trebuie să fie continuă. Inițial s-a pornit de la analiza manualelor de limba și literatura română de clasele a III-a, din România și din Republica Moldova, apoi au fost analizate manualele de limba și literatura română de clasele a IV-a din cele două țări, stabilind de la început o disfuncționalitate de concepții în vederea stabilirii unei continuități strategice a manualelor. Unii autori, în special cei din Republica Moldova, cu preponderență în manualul pentru clasa a IV-a, urmăresc formarea imaginii de sine a elevilor, în procesul receptării textului literar, însă nu este ceva ritmic. Avându-se în vedere faptul că omul percepe și își formează un model informațional cognitiv, el se percepe și pe el însuși, se autoanalizează, ca realitate psihosocială, sub aspectul capacităților, posibilităților, aptitudinilor, formându-și imaginea despre eul psihic, și se autointerpretează.

Cu titluri de sugestii, am putea observa că la revizuirea manualelor actuale de limba și literatura română ar fi oportun de a include mai multe texte literare care să contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor.

- **Experimentul de constatare**

În experimentul pedagogic, se va investiga receptarea textului literar la trei niveluri distincte: reproductiv, productiv și creativ. Aceste niveluri, folosite ca descriptorii de performanță, reprezintă standardele pentru evaluarea produsului final, având ca obiectiv formarea imaginii de sine a participantului. În cadrul probelor propuse, vor fi examinați indicatorii de performanță, care ghidează evaluarea rezultatelor pe baza următorilor parametri: prezența sau absența, luând în considerare și parametrii secundari ai evaluării succesului școlar, precum valoarea și numărul de elemente care contribuie la formarea imaginii de sine. Acești indicatori au rolul de a genera descriptorii de performanță și sunt prezenți în Figura 2.5.

Fig.2.5. Referențialul de evaluare al competențelor lectorale, componenta imagine de sine (apud Mariana Marin [133, 39])

Conceptul tezei a fost dezvoltat pe baza unui experiment de diagnosticare inițială, care a implicat următoarele aspecte: o analiză a curriculumului pentru limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a, în România și în Republica Moldova; o analiză a manualelor de limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în România și în Republica Moldova; un test predictiv.

Scopul experimentului de constatare este acela de a identifica la elevi nivelul de receptare al textului literar, cu rol în formarea imaginii de sine a elevului.

Deoarece obiectul cercetării este formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, ne-am propus să abordăm următoarele **obiective**:

1. Evaluarea nivelului de receptare a textului literar la elevii de clasele a III-a și a IV-a din România și Republica Moldova, prin aplicarea unui test predictiv pentru a măsura capacitatea de exprimare a propriilor trăiri și emoții generate de lectură.

2. Identificarea dificultăților întâmpinate de elevi în procesul de auto-reflectare postlecturală, concentrându-se pe modul în care aceștia își definesc și comunică stările emoționale rezultate în urma interacțiunii cu textul literar.

3. Analiza comparativă a curriculumului și a manualelor de limba și literatura română utilizate în clasele a III-a și a IV-a în România și Republica Moldova, evaluând în ce măsură conținutul și structura acestora sprijină formarea imaginii de sine a elevilor prin intermediul literaturii.

4. Observarea influenței experienței literare asupra dezvoltării dimensiunilor fizice, emoționale, mentale și spirituale ale imaginii de sine la elevii din lotul experimental, prin monitorizarea percepției elevilor asupra propriei persoane și a identificării cu personaje literare, în cadrul unui context literar-artistic.

În cadrul experimentului pedagogic, au fost implicați 228 de elevi din clasele a III-a și a IV-a, provenind atât din România, cât și din Republica Moldova, conform prezentării din Tabelul 2.7. Alegerea lotului a fost aleatorie și a fost determinată de posibilitatea analizei nivelurilor optime de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, precum și de disponibilitatea de a observa manifestările legate de modul în care elevii se percep pe ei înșiși din punct de vedere fizic, emoțional, mental și spiritual. Lotul de elevi cuprins în experimentul pedagogic efectuat, se regăsește detaliat în Tabelul 2.7.

Experimentul de constatare s-a desfășurat în luna septembrie 2021, în clasele paralele, fiecare având același număr de elevi, conform prezentării din Tabelul cuprins în anexa 49.

Calitatea de experimentatori aparține autoarei acestei lucrări, precum și învățătoarelor de la clasele selectate din România și din Republica Moldova.

Tabel 2.7.Lotul experimentului pedagogic

Lotul experimentului pedagogic									
Lotul reprezentativ a inclus un total de 228 de elevi., selectați din învățământul primar, clasele a III-a și a IV-a, astfel:									
Lotul experimental	Țara	Instituția de învățământ	Clasa	Tipul clasei	Nr. de elevi	Tipul probei (experimentul de constatare și de control)	Experimentul de constatare	Experimentul de formare	Experimentul de control
L.1.F. (Lot 1 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a B	de formare	38	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021	Octombrie 2021- mai 2022	Mai 2022
L.2.M (lot 2 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a D	martor	38	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021		Mai 2022
L.3.F. (Lot 3 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău	a III-a	de formare	24	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021	Octombrie 2021- mai 2022	Mai 2022
L.4.M (lot 4 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a III-a D	martor	24	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021		Mai 2022
L.5.F. (Lot 5 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a A	de formare	30	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021	Octombrie 2021- mai 2022	Mai 2022
L.6.M (lot 6 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a B	martor	30	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021		Mai 2022
L.7.F. (Lot 7 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	de formare	22	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021	Octombrie 2021- mai 2022	Mai 2022
L.8.M (lot 8 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	martor	22	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021		Mai 2022

În cursul experimentului, ne-am propus să identificăm emoțiile, idealurile, actele de voință, autoaprecierile, convingerile și concepțiile personale ale elevilor, influențate de lectura unui text literar. Instrumentul utilizat a fost Testul 1, un test cu itemi bazat pe un text literar inclus în Anexa 1. Testul a constat în șapte itemi cu alegere multiplă, care presupuneau prezența unor întrebări legate de textul propus și a unei liste de trei alternative sau soluții posibile. Elevii trebuiau să selecteze un singur răspuns, pe care îl considerau cel mai adecvat sau corect. Alegerea acestui tip de itemi a fost determinată de caracteristicile itemilor obiectivi, care includ următoarele: solicită fiecărui elevul să aleagă un răspuns corect dintr-o serie de variante oferite, oferă posibilitatea de a fi verificați și de a fi cotați obiectiv, sunt foarte ușor de administrat, facilitează un feedback foarte rapid, oferă posibilitatea utilizării acestor informații în scop diagnostic.

În proiectarea corectă a itemilor cu alegere multiplă, am respectat cerințele formulate de G. Bethell în 1998 [203, p. 43]: enunțul stabilește o sarcină clară și relevantă în raport cu obiectivul de evaluare. întrebările au fost formulate clar și explicit; s-a utilizat un limbaj adecvat nivelului de vârstă al celor evaluați; punctuația este redată corect; nu este sugerat răspunsul prin formularea întrebării; în formularea întrebării s-a evitat utilizarea negativului; în formularea răspunsurilor s-a avut în vedere formularea clară și corectă din punct de vedere gramatical și logic; răspunsurile au, în medie, aceeași lungime. Itemii au fost elaborați având în vedere următoarele aspecte: în sfera afectivă: emoții, stări sufletești, sentimente (inclusive acelea ale personajelor literare); în sfera dezirabilului: dorințele, aspirațiile, idealurile; în sfera volitivă: actele de voință; în sfera evaluării: aprecieri/autoaprecieri, opinii, acte evaluative; în sfera conceptuală: convingeri, idei, principii, concepții personale.

Analiza rezultatelor experimentului de constatare

Considerându-se aceste aspecte, vom aborda imaginea de sine ca având un **nivel scăzut**, în cazul în care elevii demonstrează un nivel reproductiv de receptare a textului literar, **nivel mediu** în cazul în care elevii demonstrează un nivel productiv de receptare a textului literar, **nivel ridicat** în cazul în care elevii demonstrează un nivel creativ de receptare a textului literar. Răspunsurile, notate în Tabelul 2.8., au fost cotate după cum urmează:

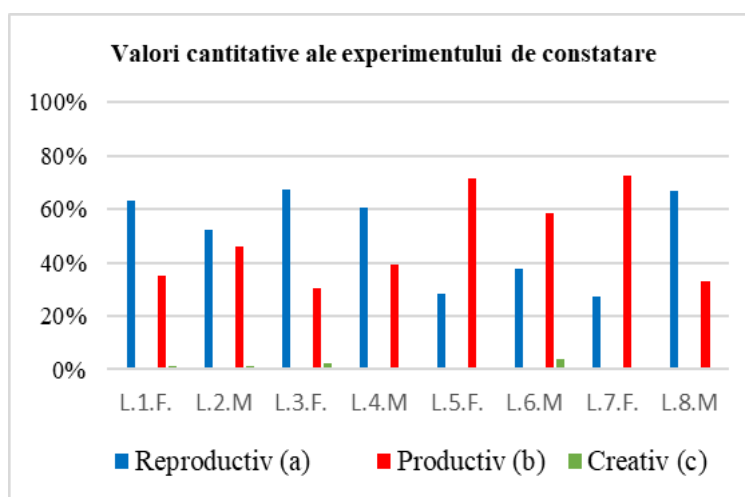
Tabel 2.8. Cotare răspunsuri

VARIANTĂ RĂSPUNS	a (nivel reproductiv)	b (nivel productiv)	c (nivel creativ)
Punctaj acordat	1	2	3

Prezentăm mai jos indicii cantitativi și calitativi, înregistrați în urma aplicării probei experimentale. Calitativ, din tabel, se poate observa predispoziția loturilor experimentale spre unul din nivelurile de receptare ale textului literar. Rezultatele obținute în urma răspunsurilor acordate de elevi, analizate în Anexele 2-9, sunt notate în Tabelul 2.9. și evidențiate în Figura 2.6., după cum urmează:

Tabel 2.9. Valori cantitative ale experimentului de constatare raportate la răspunsurile elevilor în funcție de nivelul de receptare al textului literar

Nivelul	Republica Moldova				România			
	L.1.F.	L.2.M	L.3.F.	L.4.M	L.5.F.	L.6.M	L.7.F	L.8.M
Reproductiv (a)	63.16%	52.26%	67.26%	60.71%	28.57%	37.62%	27.27%	66.88%
Productiv (b)	35.34%	46.24%	30.36%	39.29%	71.43%	58.57%	72.73%	33.12%
Creativ (c)	1.50%	1.50%	2.38%	0%	0%	3.81%	0%	0%
Total elevi	38	38	24	24	30	30	22	22

Fig.2.6. Valori cantitative ale experimentului de constatare

Analiza calitativă: nivelul reproductiv de receptare a textului literar demonstrat de elevi, este prezentat în Tabelul 2.10. și în Figura 2.7., după cum urmează:

Tabel 2.10. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului reproductiv de receptare a textului literar

Nivelul	Republica Moldova				România			
	L.1.F.	L.2.M	L.3.F.	L.4.M	L.5.F.	L.6.M	L.7.F.	L.8.M
Reproductiv (a)	63.16%	52.26%	67.26%	60.71%	28.57%	37.62%	27.27%	66.88%
Total elevi	38	38	24	24	30	30	22	22

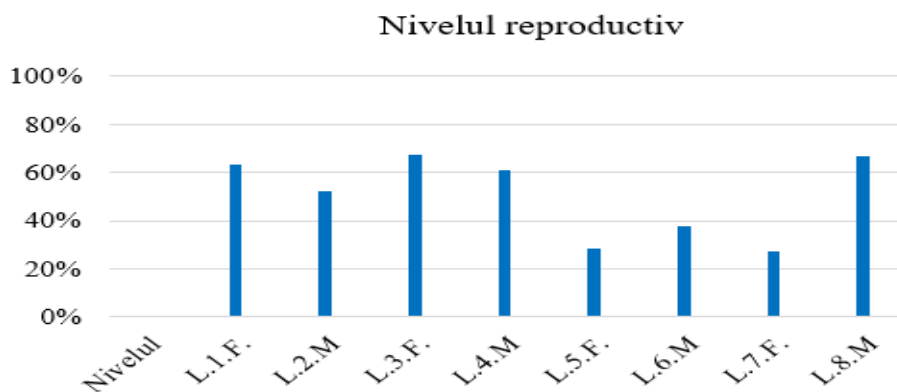

Fig.2.7. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului reproductiv de receptare a textului literar

Se poate observa că mai mult de jumătate din numărul răspunsurilor elevilor demonstrează atingerea **nivelului reproductiv de receptare al textului literar**, care constă de regulă, așa cum face precizarea Vl. Pâslaru, în „descrierea, povestirea rezumativă a caracteristicilor fenomenelor comunicative/ literare/ lectorale, noțiunilor și categoriilor, valorilor imanente ale textului.” [174, p. 152] Elevii au caracterizat personajul în funcție de descrierea din text: trandafirul era *mândru de felul în care arăta*; cactusul era *urât*; cactusul *își dorea să stea cât mai departe*; cactusul nu trebuia să îl ajute deoarece trandafirul *era rău cu el*; învățătura din text este *prietenia este o relație valoroasă în viața fiecăruia dintre noi*; trandafirul s-a comportat normal pentru că era diferit de cactus, trandafirul nu trebuia să îl ajute (în sensul că nu era condiționat de nimic care să îl oblige să îi acorde ajutorul).

În alegerea răspunsurilor se constată că elevii au tendința de a reproduce exact din textul literar, nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar, la personaje, nu își exprimă punctul de vedere cu privire la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar. Răspunsurile reproductiv date de elevi demonstrează că aceștia nu pot formula o părere cu privire la personajul literar, ceea ce arată că nu pot formula opinii, aprecieri/autoaprecieri, nu pot face acte evaluative. Elevii nu își exprimă punctul de vedere cu privire la soluționarea conflictului din textul literar, lucru ce reliefează că nu poate formula/asimila convingeri, idei, principii și nu emite concepții personale. Neobservând decât tiparul textului literar, elevii nu vor gestiona emoțiile, sentimentele, stările sufletești nici ale personajelor literare, nici pe cele proprii.

Analiza calitativă: nivelul productiv de receptare a textului literar demonstrat de elevi, este prezentat în Tabelul 2.11. și în Figura 2.8., după cum urmează:

Tabel 2.11. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului productiv de receptare a textului literar

Nivelul	Republica Moldova				România			
	L.1.F.	L.2.M	L.3.F.	L.4.M	L.5.F.	L.6.M	L.7.F	L.8.M
Productiv (b)	35.34%	46.24%	30.36%	39.29%	71.43%	58.57%	72.73%	33.12%
Total elevi	38	38	24	24	30	30	22	22

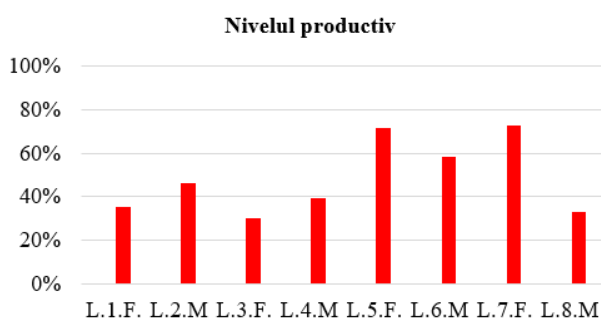

Fig.2.8. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului productiv de receptare a textului literar

Se va constata că mai puțin de jumătate din răspunsurile elevilor demonstrează atingerea nivelului productiv de receptare al textului literar. Astfel, elevii analizează conținutul textului, au și exprimă propriile idei cu privire la textul literar și personaje, formulând opinii, aprecieri dar pot fi influențați, în emiterea lor. Aceștia pot să-și argumenteze opinia, însă slab. Ideile emise nu sunt originale, nu exprimă dorințele, emoțiile proprii.

Nivelul creativ de receptare a textului literar demonstrat de elevi, este prezentat în Tabelul 2.12. și în Figura 2.9., după cum urmează:

Tabel. 2.12. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului creativ de receptare a textului literar

Nivelul	Republica Moldova				România			
	L.1.F.	L.2.M.	L.3.F.	L.4.M.	L.5.F.	L.6.M.	L.7.F.	L.8.M.
Creativ (c)	1.50%	1.50%	2.38%	0%	0%	3.81%	0%	0%
Total elevi	38	38	24	24	30	30	22	22

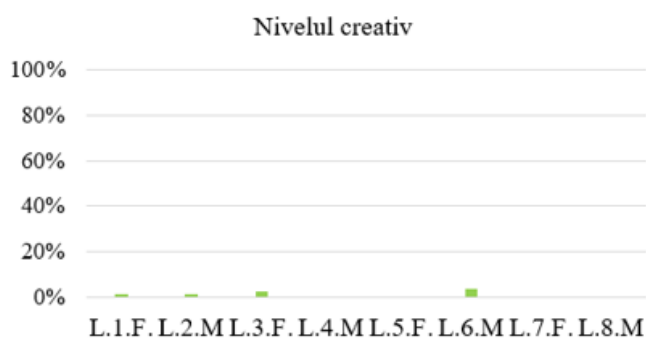

Fig.2.9. Valori cantitative ale răspunsurilor aferente nivelului creativ de receptare a textului literar

Se va observa că doar 4% din numărul de răspunsuri ale elevilor demonstrează atingerea nivelului creativ de receptare a textului literar, indicând un deficit în abordarea didactică actuală și sugerând că este nevoie de metode mai variate și de activități prin care elevii să exprime puncte de vedere originale, să argumenteze proprii stări afective, să prezinte un gust artistic, conștient, să-și arate poziția personală față de comportamentul personajelor din textul lecturat.

Măsura de ameliorare a rezultatelor vizează includerea în activități de educație literar-artistică a unei metodologii prin care textul literar va fi utilizat și în scopul formării la elevi a imaginii de sine (disciplină opțională nouă, curriculum, auxiliare pentru elevi și profesori). Astfel, elevii vor emite idei/ opinii, vor face aprecieri, vor fi capabili de autoaprecieri, vor efectua acte evaluative în baza textului, vor putea empatiza cu personajul literar (se vor pune în locul lui, vor trăi situația în care se află personajul literar), vor trăi emoții, sentimente, stări sufletești pe care le vor verbaliza, își vor exprima dorințele, aspirațiile, își vor forma convingeri, idei, principii și concepții personale, se vor folosi de textul literar pentru a se cunoaște mai bine pe ei înșiși.

Concluzionând la această etapă, putem spune că:

- Curriculum la Limba și literatura română, pentru clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, care a fost analizat în cadrul cercetării, propune câteva competențe specifice (în România) /unități de competențe (în Republica Moldova) și conținuturi care să suplinească nevoia formării imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar, dar acestea nu sunt suficiente ca număr, pentru atingerea obiectivelor urmărite.

- Sarcinile de lucru/temele aferente textelor literare, din manualele de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, sunt cu precădere de receptare a textului, de înțelegere, de interpretare a textelor literare și mai puține sunt de identificare a elevului cu personajul, de empatie a acestuia cu personajul, de exprimare a propriilor emoții, sentimente/stări sufletești în relație cu textul lecturat, de exprimare a opiniilor și de formare a unor convingeri, idei, ce pot determina aspirațiile elevilor.

- Elevul nu are formată imaginea de sine, la intrarea în școală, el ajunge la o anumită imagine de sine atât prin relaționarea interpersonală, prin relațiile afectiv-simpatetice dintre propria persoană și colegi, prin autopercepere, prin compararea cu imaginile pe care el și le formează despre alții și alții despre el. Nivelul lor de receptare al textului literar este preponderent reproductiv, aceștia nefiind obișnuiți să formuleze opinii/părerii, să exprime emoții personale sau să le descrie pe cele ale personajului literar, nu pot desfășura acte evaluative cu privire la textul literar studiat.

2.2. Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar

Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar explorează aspecte inovatoare concepute pentru a facilita formarea unei imagini de sine pozitive la elevii de școală primară prin intermediul receptării textului literar.

Accentuăm modul în care literatura, prin puterea sa evocatoare și emoționantă, poate contribui la construirea unei identități personale solide și a unei stime de sine ridicate la elevii mici.

Modelul depășește simpla teoretizare, invitând cercetătorii, învățătorii preocupați de domeniul educației literar-artistice la o incursiune profundă în universul personajelor și al narațiunilor, stimulând reflecția personală și autocunoașterea.

Așadar, Modelul propriu-zis, pe care îl propunem este unul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar și este centralizat în Figura 2.10.

Componenta Teoriile ELA

La baza modelului teoretic stau următoarele teorii:

- arta și literatura ca fiind o imitație a lumii sensibile, ca un tip special de cunoaștere, căreia i se refuză capacitatea de a accede la adevăr, în epoca antică, după cum precizează C. Șchiopu [208],

- opera literară ca obiect al trăirii estetice, unul din adepții acestei teorii fiind G. Lanson [135, p. 35],

- literatura este considerată a fi o artă a cuvântului, în perioada Romantismului [208],

- limbajul literaturii - o variantă a limbajului expresiv, în accepțiunea lui I. A. Richards [190, p. 236],

- arta, ca intuiție se identifică cu expresia și, în ultimă analiză, cu limbajul, B. Croce [48, p. 47],

- orice intuiție adevărată este expresie, G. Morpurgo-Tagliabue [155, p. 114],

- literatura este o artă a cuvântului, deci fenomen lingvistic care se cere abordat cu ghidul lingvisticii, M. Bakos [9].

- obiectul științei literare nu este literatura, ci literaritatea, R. Jakobson [130, p. 147],

- literatura este abordată ca un produs al mentalității umane în evoluție, conform formalistilor ruși. V. Shklovsky, R. Jakobson și B. Eikhenbaum au promovat ideea că literatura este „un fenomen distinct și autonom, care trebuie studiat în mod obiectiv”,

- noțiunea de „operă” va fi substituită cu cea de „text”, în cadrul teoriei structuraliste, susținute de U. Eco, A. Serpieri, M. Corti, Iu. Kristeva, R. Barthes,

- textul ca „un aparat translingvistic care redistribuie ordinea limbii, corelând o vorbire comunicativă, ce vizează informația directă cu diferite enunțuri anterioare sau sincrone.” Iu. Kristeva [134, p. 19],

- literatura reprezintă extensiunea și aplicarea anumitor proprietăți ale limbajului și prin urmare, poetica are ca și obiect căutarea și precizarea efectelor propriu-zis literare ale acestuia, P. Valery. [216, p. 403-411],

- literatura se află între întrepătrunderea dintre actul de a pune în intrigă și tematizare, N. Frye [60, p. 471],

● opera literară este un produs stratificat: stratul formațiunilor fonetice ale limbii, stratul semantic construit din semnificațiile propozițiilor care intră în componența operei, stratul aparențelor schematizate în care ni se înfățișează obiectele reprezentate în operă, stratul obiectelor reprezentate prin stări de lucruri pur intenționale, după cum susține R. Ingarden [80, p. 289],

● opera literară prezintă două aspecte: ea este în același timp o poveste și un discurs, conform teoriei lui T. Todorov [213, p. 370],

● opera literară ca grupare de fapte lingvistice reflexive prinse în pastă și purtate de valul expresiilor tranzitive ale limbii, în accepțiunea lui T. Vianu [220, p. 11-19],

● literatura este o artă a limbajului, D. Tucan [214, p. 66],

● opera literară există, căpătând viață datorită cititorului, care prin lectură constituie sensul operei și în același timp își reconstituie orizontul vieții, conform teoriei receptării a lui W. Iser [128, p. 83],

● literatura, ca ramură a artei ce valorifică funcția expresivă a limbii, „se adresează preponderent sensibilității, declanșează efecte emoționale, estetice”, C. Șchiopu [208],

● elevul cititor are valoare de subiect cunoscător și de subiect al actului educațional datorită funcției formativ-estetice a textului artistic, Vl. Pâslaru [174, p. 129],

● educația literar-artistică, care desemnează în accepțiunea lui Vl. Pâslaru [174, p. 50] „formarea pedagogic orientată a cititorului de literatură artistică prin cunoașterea axiologică a literaturii de ficțiune, ca sistem artistic-estetic immanent, și prin angajarea apropiată a cititorului în producerea valorilor in actu ale literaturii”.

Educația literar-artistică reprezintă un proces pedagogic, orientat pentru formarea cititorului de literatură artistică, prin angajarea sa de a produce valori. Referindu-ne la valorificarea conceptelor de educație literar-artistică în Republica Moldova, acestea sunt tratate de cercetători în domeniu: Vl. Pâslaru [173; 174], C. Șchiopu [208], M. Hadîrcă [75], V. Goraș-Postică [68; 69], Mariana Marin [147], S. Golubițchi [67], A. Radu-Șchiopu. Ne raportăm la opinia susținută de M. Marin care susține că „formarea cititorului de literatură prin textul literar constituie un proces important de devenire a ființei umane în calitate sa de receptor al operelor și fenomenelor literare, prin activitatea de receptare înțelegându-se atât percepția propriu-zisă a textului literar, cât și activitățile de interpretare a acestuia.” [147; 153]

În *Curriculumul Național* pentru aria curriculară Limbă și comunicare, în Republica Moldova [51, p. 3], regăsim precizarea conform căreia „educația literar-artistică (ELA) este domeniul de formare a cititorului cult de literatură, prin cunoașterea apropiată a unor opere și fenomene literare de valoare și prin angajarea elevului în producerea, redactarea unor texte literare și interpretative.”

Cercetătorul VI. Pâslaru afirmă că scopul educației literar-artistice îl reprezintă „formarea pedagogic orientată a cititorului de literatură artistică, prin cunoașterea axiologică a literaturii de ficțiune, ca sistem artistic-estetic imanent, și prin angajarea apropiată a cititorului în producerea valorilor in actu ale literaturii” [174, p. 23]

În acest context, M. Hadîrcă precizează: „două concepte inovatoare apar în chiar titlul noii paradigme educaționale: educație și literar-artistică-primul desemnează schimbarea de paradigmă-trecerea de la studiul literaturii la educația prin literatură, (...), pe de altă parte, alăturarea, pe lângă genericul educație, a celor doi termeni (literar-artistică), sudați cu o cratimă, relevă nu atât extinderea educației asupra esteticului, cât, mai ales, unitatea internă a acestor două domenii adiacente de cunoaștere în proiectarea și realizarea activității de formare a cititorului elevat.” [75, p. 10]

Cercetătorul C. Șchiopu, citându-l pe VI. Pâslaru, precizează că „educația literar-artistică este parte a cunoașterii artistic-estetice” [208, p. 67]. Acesta și validează în cadrul experimentului efectuat modelul teoretic al metodologiei educației literar-artistice, întemeiat epistemic, teoretic și praxiologic pe conceptul de recreare a operei literare de către elevul care citește-care atribuie acesteia valoare in actu creată de cititor. [208, p. 67]

În contextele de mai sus, este concludent să aducem în prim-plan modelul teoretic de dezvoltare a atitudinii elevului față de opera literară, elaborat de către M. Marin, evidențiind faptul că „manifestarea atitudinală declanșează la elevi spiritul critic, polemic. Subiectul ELA are posibilitatea de a se afirma ca personalitate, de a lansa idei creative.” [149, p. 68]

În România, în procesul studierii limbii și literaturii române, C. Parfene [169, p. 299], A. Pamfil [168], G. Bărbulescu ș.a. dezvoltă conceptele de competență literar-lectorală și de comunicare. P. Cornea afirmă că „la baza tehnologiei educației literar-artistice a elevilor trebuie să stea principiul percepției etapizate a textului literar” [32, p. 138]

Deși nu se contrazic aceste două concepte, ba mai mult evidențiază același fapt, totuși este remarcată diferența dintre termeni, dat fiind faptul că educația literar-artistică se raportează la cunoașterea artistică, iar studiul ține mai mult de cunoașterea științifică. Ținând cont de aceste diferențe, insistăm asupra utilizării termenului de „ELA”.

Componenta Competențele personale, sociale și de a învăța să înveți

Conform *Recomandării Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* [187, p. 10], a cincea competență-cheie (combinația între cunoștințe, aptitudini și atitudini) în procesul de învățare pe tot parcursul vieții, este reprezentată de competențele personale, sociale și de a învăța să înveți.

Aceste competențe reprezintă formarea capacității de a reflecta asupra propriei persoane, de a gestiona timpul și informația în mod eficace, de a privi munca în echipă într-un mod constructiv, de a păstra reziliența și de a gestiona procesul de învățare și cel al carierei proprii.

Competențele personale, sociale și de a învăța să înveți includ următoarele capacități [187, p. 10]: „capacitatea de a face față incertitudinii și situațiilor complexe; capacitatea de a învăța să înveți; capacitatea de a susține bunăstarea fizică și emoțională, de a menține o bună stare de sănătate fizică și mintală; capacitatea de a duce o viață care ține seama de aspecte legate de sănătate și orientată spre viitor; capacitatea de a empatiza și a gestiona conflicte într-un context favorabil incluziunii și sprijinirii.”

Trăind în societăți și medii diferite, în scopul realizării unor relații interpersonale normale precum și pentru a avea o participare socială de succes, se necesită înțelegerea și respectarea de codurilor de conduită și a normelor de comunicare specifice. Sunt necesare de asemenea cunoștințe privitoare la elementele constitutive ale unei minți sănătoase, ale unui corp sănătos, aplicând un stil de viață sănătos. Astfel, apare necesitatea de a se cunoaște strategiile de învățare preferate, de a se cunoaște nevoile de dezvoltare ale competențelor precum și diferitele modalități pentru dezvoltarea acestora, căutarea continuă a oportunităților și a orientărilor în ceea ce privește educația, formarea, cariera, precum și măsurile de sprijin posibile.

Aptitudinile dezvoltate în cadrul competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți includ și capacitatea de a identifica propriile capacități și interese; capacitatea de a lua decizii, gândirea critică, abordarea situațiilor complexe; capacitatea de a învăța și lucra în colaborare și individual, de a gestiona cariera proprie, interacțiunile sociale, reziliența, capacitatea de a face față stresului și nesiguranței; capacitatea de a comunica constructiv în medii diferite, de a lucra în echipă, de a fi tolerant, de a-și exprima punctul de vedere, de a- accepta pe al celorlalți, de a obține încrederea celor din jur, de a empatiza cu ei.

Atitudinile dezvoltate în cadrul competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți au la bază formarea unei atitudini pozitive față de bunăstarea personală proprie, de bunăstarea socială și de cea fizică, precum și pe învățarea pe tot parcursul vieții. De asemenea, au la bază colaborarea, asertivitatea și integritatea, respectul față de diversitatea celorlalți precum și față de nevoile acestora, depășirea prejudecăților, motivarea continuă, dezvoltarea rezilienței, a încrederii în reușita proprie, curiozitatea de a căuta oportunități de învățare precum și de dezvoltare în situații de viață diverse.

Componenta Principiile educației literar-artistice ca fundament pentru formarea imaginii de sine a elevilor

Ca repere, în selectarea activităților literar-artistice specifice dezvoltării imaginii de sine la elevii claselor primare, vom plasa accentul pe sistemul de principii constitutive și regulative ale artei și literaturii, ale artei/producerii și receptării teoretizate de către Vl. Pâslaru [208, p. 67] și continuate de către M. Marin, în contextul dezvoltării atitudinii elevului față de opera literară:

Ca repere, în activitățile literar-artistice, vom plasa accentul pe următoarele principii estetico-literare: principiul stimulării interesului pentru lectură, al elevilor; principiul actualizării experienței de viață și a celei estetice a elevului; principiul creativității.

Principiile constitutive și regulative ale artei și literaturii, numite principii ale educației literar-artistice [208, p. 71]: operaționalizării, stimulării gândirii creative, valorizării textului artistic de către subiectul receptor, activizării experienței de viață, estetic, prioritizării receptorului de literatură și artă, libertății imaginației artistice pot fi considerate fundament pentru formarea imaginii de sine a elevilor. Principiile educației literar-artistice pot fi valorificate semnificativ în procesul formării imaginii de sine a elevilor, oferind un cadru propice pentru receptarea textului literar și explorarea dimensiunilor sale profunde.

Vom susține ideea prin următoarele argumente, descrise în tabelul 2.13.

Tabel 2.13. Principiile educației literar-artistice ca fundament pentru formarea imaginii de sine a elevilor (Sinteză realizată de E. R. Irina)

Principiu	Descriere	Exemple de strategii de implementare
Operaționalizare	Traducerea conceptelor abstracte din texte în experiențe concrete	* Dramatizarea textelor literare * Jurnalizare reflexivă * Proiecte creative care explorează personajele, temele și emoțiile din texte
Stimularea gândirii creative	Încurajarea elevilor să gândească critic și independent	* Discuții deschise și dezbateri * Exerciții de scriere creativă care imaginează alternative la evenimentele din opere * Explorarea diferitelor perspective
Valorizarea textului artistic	Dezvoltarea respectului pentru literatură și artă	* Analiza detaliată a textelor și identificarea figurilor de stil * Discuții despre rolul literaturii în societate și impactul său personal * Aprecierea frumuseții limbajului și a mesajului transmis
Activarea experienței de viață	Facilitarea conectării elevilor la conținutul literar	* Activități de reflecție care identifică similarități și diferențe cu personaje din texte * Explorarea emoțiilor și trăirilor comune * Utilizarea propriilor experiențe ca bază pentru interpretarea personajelor, conflictelor și temelor
Estetic	Cultivarea sensibilității artistice	* Exerciții de lectură expresivă * Analiza elementelor figurative (metafore, simboluri) * Discuții despre impactul emoțional al textelor
Prioritizarea receptorului	Recunoașterea rolului activ al elevului ca interpret	* Jurnalizare reflexivă * Eseuri de opinie

		* Proiecte creative care permit exprimarea propriilor interpretări și reflecții
Libertatea imaginației artistice	Stimularea creativității și explorarea liberă	* Activități de scriere creativă * Proiecte artistice care permit exprimarea viziunii personale asupra personajelor, conflictelor și temelor

Implementarea principiilor educației literar-artistice în procesul de receptare a textului literar poate crea un mediu propice pentru formarea imaginii de sine a elevilor, oferindu-le instrumentele necesare pentru a explora emoții, valori, credințe și a-și construi o identitate personală solidă.

Principiul operaționalizării, în viziunea autorului C. Șchiopu [205, p. 93], presupune că orice sarcină propusă elevului trebuie să solicite mai multe operații de gândire pentru a se ajunge la categorii sau integratori, însușiri sau relații abstracte, reunindu-se într-un model informațional menit să denumească o clasă sau o categorie de obiecte și fenomene.

Principiul stimulării gândirii creative presupune folosirea la lecții a unui set de întrebări generatoare de informații, cu precădere cele cu referire la posibilitățile de simplificare a problemei și de reorganizare a părților ei [205, p.93], prin încercări și erori selective construindu-se și reconstruindu-se modele ale situației cu grad diferit de abstractizare.

Principiul valorizării textului artistic de către subiectul receptor are la bază ideea lui M. Reuchlin, conform căreia „decodajul unui text artistic este întotdeauna un act de valorizare.” [189, p. 160] Opera literară este supusă acțiunii de valorizare la fiecare lectură, elevul citind și recreând textul din perspectiva experienței personale de viață, dând o nouă valoare operei.

Principiul activizării experienței de viață se referă la activizarea, realizarea și valorificarea potențialului creativ al elevului, în accepțiunea lui R. H. Jauss [132, p. 428]. Elevii utilizează experiența estetică în noi situații, reevaluând prin stabilirea raporturilor între cunoștințe, apropierea problemelor abordate în textele literare de cele care îi frământă pe ei. Acesta presupune, în accepțiunea cercetătoarei M. Marin, activizarea, realizarea și valorificarea potențialului creativ [147, p. 31]. Așa are loc apropierea problemelor abordate de opera literară de cele care îi frământă pe elevi, după afirmația lui C. Șchiopu [205, p. 94]. Elevii sunt puși în situația de a utiliza cunoștințele și experiența proprie de viață, sunt plasați în situația în care trebuie să își compare soluția cu valorile, idealurile și viziunile altora.[205, p. 186]

După cum menționează M. Marin [147, p. 69], acest principiu „proiectează contribuția la cultivarea conștientă a gustului estetic și a preferințelor literare, cumularea capacităților de a-și exprima argumentat propriile reflecții în procesul lucrului cu caracter creativ; stimularea empatiei elevilor față de personajele selectate; antrenarea inteligenței, imaginației și creativității elevilor; formarea anumitor convingeri.”

Principiul estetic presupune că sarcina propusă va fi eficientă dacă profesorul are în vedere esența literaturii ca artă. În 1974, J. Mukařovský afirmă: „în artă, subiectul principal nu este autorul, ci acela căruia i se adresează produsul artistic, adică receptorul.”[156, p. 181], iar în 1989, C. Radu [182, p. 160], vorbește în lucrarea *Artă și convenție* despre „statutul privilegiat al destinatarului”, ambii proiectând principiul priorității receptorului de literatură și artă, prin formularea concepției filosofico-estetică și educațională. „Concepția filosofico-estetică, aplicată în sfera educației, va avea în vedere prin noțiunea receptor de literatură și artă elevul, ca cititor de literatură, ca receptor al operelor de artă”, concluzionează M. Marin.[147, p. 31]

Principiul prioritizării receptorului de literatură și artă, așa cum precizează M. Reuchlin, vizează „statutul privilegiat al destinatarului” [189, p.156, p.171] și arată că prin ceea ce își imaginează elevul, în calitatea sa de receptor, are prioritate în raport cu ceea ce citește. Cu fiecare cititor, opera literară renaște, pentru că fiecare elev citește, asimilează, interpretează și compară personajele sau acțiunea textului cu experiența sa de viață.

Principiul libertății imaginației artistice se referă la plasarea receptorului în situația de a recrea imaginile create anterior de către autor, recrearea fiind identificată cu receptarea. Învățătorul lasă elevul să-și imagineze personajele pe baza textului citit, să emită judecăți legate de comportamentul, aspectul, modul de viață al personajelor.

Ne raportăm la concluziile autorilor și aderăm la ideea că respectarea de către învățători a principiilor educației literar-artistice va avea un impact asupra formării imaginii de sine a elevilor întrucât pun accent pe analiza critică, interpretarea personală și construirea de conexiuni semnificative cu textul literar, stimulând abilitățile cognitive și de gândire ale elevilor. Elevii învață să exploreze diferite perspective, să pună sub semnul întrebării propriile convingeri și să își formeze opinii argumentate, contribuind la o imagine de sine mai clară și mai bine definită. Principiile valorizării textului artistic și estetic promovează aprecierea pentru frumusețea limbajului literar, a emoțiilor transmise și a mesajului profund al operelor literare. Elevii dezvoltă o sensibilitate sporită la arta literară, care le permite să se conecteze cu propriile emoții și valori, contribuind la o imagine de sine mai bogată și mai nuanțată.

Principiile încurajează elevii să exploreze liber ideile, emoțiile și imaginația declanșate de receptarea textului literar. Prin intermediul scrisului creativ, proiectelor artistice și a altor activități, elevii își exprimă viziunea personală asupra lumii, își dezvoltă creativitatea și își consolidează încrederea în sine.

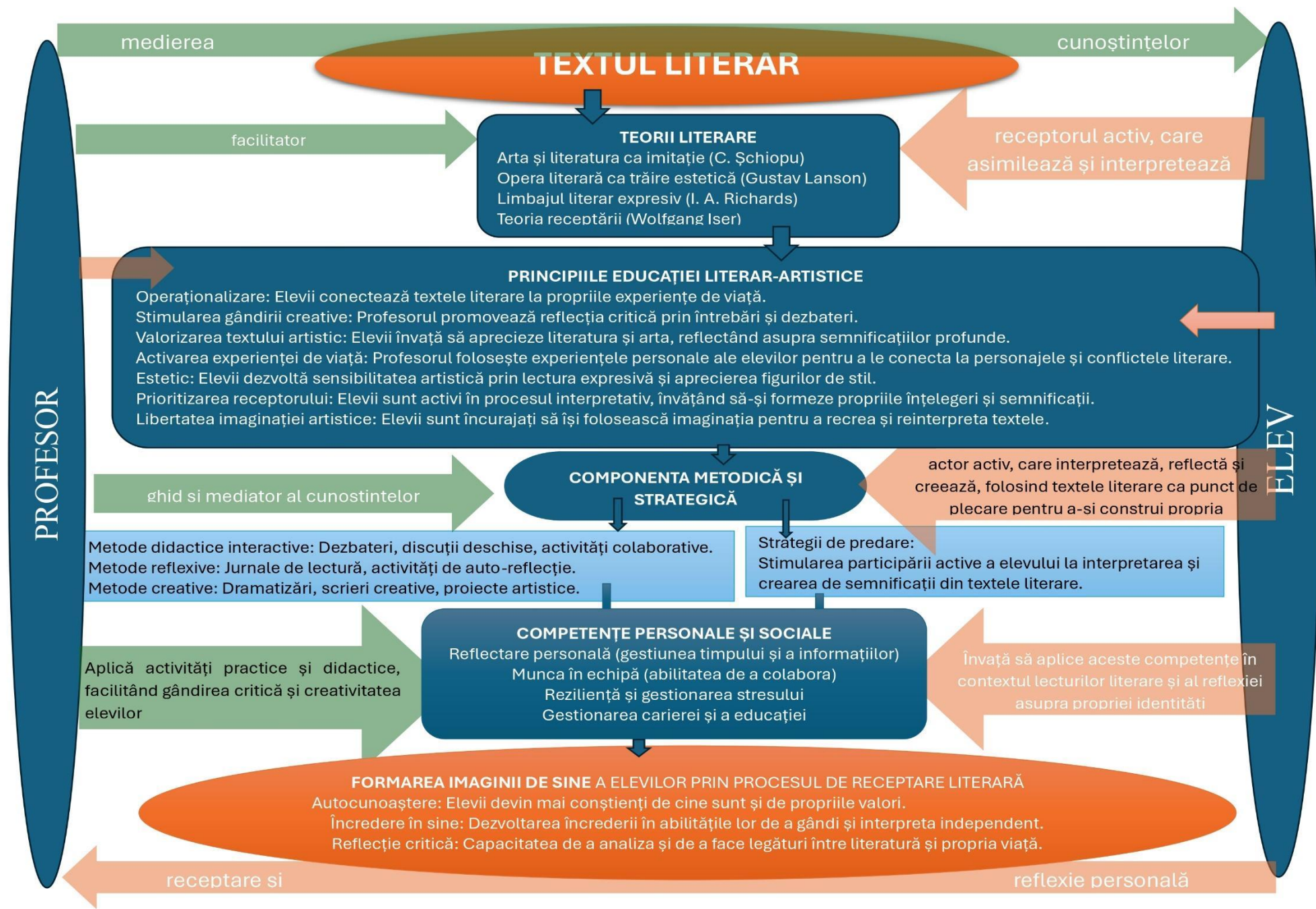

Fig. 2.10. Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar

2.3. Metodologia de aplicare a modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar

Pentru a aplica principiile educației literar-artistice în activitățile educaționale desfășurate la clasă, am efectuat analiza curriculumului de limba și literatura română, aflat în vigoare la data cercetării, pentru clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, în vederea identificării textelor literare și aplicațiilor aferente care au ca scop formarea imaginii de sine a elevilor. Concluziile acestei analize au reliefat necesitatea creării și propunerii spre implementare a disciplinei opționale „Citește și cunoaște-te!”, la clasele a III-a și a IV-a.

Disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!” este integrată ariei curriculare Limbă și comunicare. Rolul acestui opțional este acela de a contribui la formarea imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar. Opționalul integrat „Citește și cunoaște-te!” este o disciplină care are denumire și programă școlară nouă, elaborată respectând structura programelor de trunchi comun, cu rubrică nouă de notare în catalog, și se va preda în învățământul primar, la clasele a III-a și a IV-a, fiind structurat din perspectiva domeniilor de cunoaștere, în jurul unei teme integratoare cu preponderență pentru aria curriculară Limbă și comunicare, integrând, însă și celelalte arii curriculare într-o măsură mai mare sau mai mică. Curriculum pentru disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!” s-a elaborat în concordanță cu nevoile și interesele de învățare ale elevilor, cu specificul școlii și cu nevoile comunității locale, având ca scop principal formarea imaginii de sine a elevilor claselor a III-a și a IV-a, în procesul receptării textului literar. Curriculum a fost conceput respectându-se cerințele recomandate, de nivelul de vârstă al elevilor, cu competențe care țin de formarea imaginii de sine în procesul receptării textului literar.

Componenta Auxiliarele specifice

În vederea derulării acestei discipline opționale integrate, a fost nevoie să concepem auxiliarele specifice, atât pentru elevi cât și pentru cadrul didactic, defalcate pe cele două semestre de școală (după cum era împărțit anul școlar la data realizării cercetării), cu texte literare, exerciții aplicative, informații, teste de autocunoaștere. Auxiliarele didactice pentru elevi și pentru cadrele didactice *Citește și cunoaște-te!* au fost constituite respectându-se criteriile de conformitate ale mijloacelor de învățământ legale în vigoare. Acestea sunt: *Citește și cunoaște-te!*, auxiliar pentru elevi, semestrul I și semestrul II (Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2021, anexa 28), *Citește și cunoaște-te!* auxiliar pentru învățători, semestrul I și semestrul II (Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2021, anexa 28). Auxiliarele au apărut pentru a facilita formarea/dezvoltarea competențelor specifice de către elevi, prevăzute în curriculum specific elaborat pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*. Prin urmare, textul

literar poate fi utilizat spre a-l sensibiliza pe cel care lecturează, nu doar spre a-l informa, de aici și scopul estetic al acestuia.

Componenta Metode de predare-învățare-evaluare specifice domeniului ELA

Modelul teoretic prezentat, fundamentat pe principiile educației literar-artistice și completat de o gamă largă de metode didactice specifice ELA (semiotice, hermeneutice și praxiologice), oferă un cadru conceptual solid pentru a facilita formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar.

În cadrul disciplinei opționale vom utiliza diverse metode de predare-învățare-evaluare, cu rol în modificarea procesului de predare-învățare, care vor influența efectele învățării.

Abordarea bazată pe metodele ELA a permis o analiză aprofundată și sistematică a formării imaginii de sine la elevii claselor primare. Utilizarea metodelor semiotice (de constatare, discernere, acumulare), hermeneutice (de interpretare, de apropiere) și praxiologice, precizate de Vlad Pâslaru, a facilitat identificarea elementelor cheie ale conceptului, interpretarea datelor colectate și aplicarea principiilor teoretice la analiza practică.

Propunem o abordare experimentală a formării imaginii de sine la elevii claselor primare, utilizând metodele specifice ELA, teoretizate de către cercetătorul Vl. Pâslaru [174, p.135].

– **Metodele semiotice** - acțiuni de decodare a textului literar, științific, didactic, publicistic, elaborat sau produs de elevi:

- *Lucrul cu cartea* cultivă respectul pentru carte și stimulează interesul elevilor pentru lectură, oferindu-le acces la diverse lumi, perspective și modalități de exprimare. Prin intermediul lecturii, elevii își dezvoltă vocabularul, abilitățile de gândire critică și încrederea în sine, contribuind la construirea unei imagini de sine pozitive.

- *Lectura expresivă* a profesorului servește ca sursă de inspirație pentru elevi, motivându-i să exploreze singuri textele literare. Învățătorul poate modula vocea, accentua anumite elemente și transmite emoțiile personajelor, creând o atmosferă propice recepționării mesajului textului.

- *Metoda explorării textelor* încurajează analiza detaliată a textelor, facilitând identificarea elementelor cheie și formularea interpretărilor personale. Prin participarea activă, elevii își dezvoltă gândirea critică, abilitățile de comunicare și încrederea în propriile opinii, consolidând imaginea de sine.

- *Metoda informativ-explicativ-receptivă* oferă elevilor informații clare și concise despre textul studiat, facilitând înțelegerea acestuia. Explicațiile profesorului și discuțiile cu colegii permit consolidarea cunoștințelor și formarea unei imagini de ansamblu asupra textului.

▪ *Metoda reproductivă* sau *povestirea* permite elevilor să-și exerseze abilitățile de comunicare orală și de redactare prin repovestirea textului sau prin crearea de proprii povești inspirate de acesta. Implicarea activă stimulează creativitatea, imaginația și încrederea în sine, contribuind la dezvoltarea personală.

– **Metode hermeneutice** - cu funcție în stimularea producerii valorii în actu a operei literare, angajând acțiuni de manifestare a cititorului în rolul de al doilea subiect creator al operei:

▪ *Lectura creatoare* încurajează implicarea activă a elevilor în receptarea textului literar, prin imaginarea scenariilor alternative, explorarea sentimentelor personajelor și reflectarea asupra mesajului transmis. Participarea personală consolidează imaginea de sine și dezvoltă capacitatea de empatie.

▪ *Comentariul literar* oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima opiniile personale despre textul literar, de a analiza personajele, acțiunile și mesajul transmis. Prin intermediul comentariului literar, elevii își dezvoltă gândirea critică, abilitățile de argumentare și încrederea în propriile opinii, contribuind la construirea identității personale.

▪ *Experimentul imaginar* stimulează creativitatea elevilor și îi provoacă să imagineze scenarii alternative pentru personajele și acțiunile din textul literar. Participarea la experimentul imaginar dezvoltă imaginația, abilitățile de problemă-solving și încrederea în sine, consolidând imaginea de sine.

▪ *Ilustrarea* permite elevilor să-și exprime creativitatea prin intermediul desenului, picturii sau altor forme de artă. Ilustrarea textului literar consolidează înțelegerea mesajului transmis și dezvoltă abilitățile artistice, contribuind la formarea imaginii de sine.

▪ *Disputa* sau *competiția de idei* încurajează elevii să își exprime opiniile personale, să argumenteze punctele de vedere proprii și să participe la un dialog constructiv cu colegii. Participarea la dispute sau competiții de idei dezvoltă abilitățile de comunicare, gândirea critică și încrederea în sine,

– **Metode praxiologice** care angajează elevii în activitățile practice:

▪ *Exercițiul literar* oferă elevilor oportunitatea de a-și pune în practică cunoștințele dobândite prin intermediul lecturii și al discuțiilor. Exercițiile literare pot include redactarea de texte creative, rezumate, scenarii sau poezii inspirate de textul studiat. Implicarea activă stimulează creativitatea, abilitățile de scriere și încrederea în sine, contribuind la formarea imaginii de sine.

▪ *Evaluarea reciprocă* a răspunsurilor și a textelor produse încurajează elevii să își asume rolul de evaluatori, oferindu-le feedback constructiv colegilor cu privire la răspunsurile lor orale

sau la textele scrise. Evaluarea reciprocă dezvoltă abilitățile de comunicare, gândirea critică și spiritul de echipă, consolidând imaginea de sine și respectul de sine.

▪ *Analiza independentă* a textului oferă elevilor autonomie în procesul de învățare, permițându-le să exploreze textul literar în mod individual și să formuleze interpretări personale. Analiza independentă stimulează gândirea critică, abilitățile de rezolvare a problemelor și încrederea în sine, contribuind la construirea identității personale.

Depășind simpla decodificare a textului, propunem să analizăm modul în care **lectura** oferă un cadru propice pentru explorarea emoțiilor, valorilor și credințelor personale, contribuind la construirea unei identități autentice și armonioase.

– **Lectura explicativă**, facilitatoare a formării imaginii de sine a elevilor, o metodă didactică fundamentală în învățământul primar la limba și literatura română, se remarcă prin rolul său esențial în formarea imaginii de sine a elevilor. Depășind simpla decodificare a textului, această metodă oferă un cadru propice pentru explorarea emoțiilor, valorilor și credințelor personale, contribuind la construirea unei identități autentice și armonioase.

Lectura explicativă se desfășoară în mai multe etape, fiecare contribuind la o înțelegere aprofundată a textului și la stimularea dezvoltării personale a elevilor.

Etaple desfășurării lecturii explicative sunt prezentate de M. Norel [161, p. 152-153], în lucrarea *Didactica Limbii și literaturii române pentru învățământul primar*: pregătirea pentru lectură, lectura integrală a textului, citirea pe fragmente, analiza textului și extragerea ideilor principale, alcătuirea planului de idei, citirea integrală a planului de idei, realizarea conversației generalizatoare, refacerea sintezei textului.

Este metoda cea mai utilizată, la ora de limba și literatura română, în învățământul primar. Această metodă reprezintă punctul de plecare pentru înțelegerea textului, având ca scop principal formarea capacității elevilor de a se orienta într-un text literar și de a desprinde valoarea formativă a acestuia, în vederea îndeplinirii obiectivului esențial al lecturii, respectiv însușirea instrumentelor muncii cu cartea.

Regăsim în cercetarea lui I. Șerdean [212], *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, accepțiunea lui Dottrens: „lecția de citire explicativă este un schimb de păreri, nu conferință. Învățătorul nu trebuie să impună felul său de a gândi și de a simți: rolul său constă în a-i călăuzi pe copii, în a-i obișnui să reacționeze la ceea ce citesc; în această activitate, inteligența și afectivitatea sunt implicate în aceeași măsură. O lecție de citire explicativă bine condusă, creează între elevi și învățători un fel de comuniune intelectuală în procesul căreia cu toții încearcă aceleași gânduri și sentimente, aceleași emoții.”

Tot la Dottrens [55, p. 119], în același volum regăsim îndemnul adresat cadrelor didactice: „să îl facem pe fiecare elev să înțeleagă și să simtă ceea ce a citit, să fie în stare să-și reprezinte imaginile, ideile, sentimentele pe care le conțin cuvintele și propozițiile, să asimileze pe deplin ceea ce a citit, așa cum ochiul fotografiază un personaj, o scenă, un peisaj pe care îl privește cu atenție.”

Procedeele care pot fi utilizate, în vederea însușirii unei citiri corecte, sunt menționate de către G. Bărbulescu și D. Beșliu [12, p. 102], în volumul *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*: pregătirea pentru citire: identificarea cuvintelor grele din text, analiza și sinteza fonetică a acestora și explicarea sensului cuvintelor, citirea explicativă efectuată de către învățător, citirea în cor a unei părți din text (partea mai dificilă a textului), controlul permanent al învățătorului asupra citirii elevilor și corectarea acestora în caz de necesitate, controlul efectuat de colegi asupra elevilor și corectarea imediat, pronunțarea cu articularea cuvintelor identificate ca fiind mai greu de pronunțat, reglarea ritmului de citire și respirație, citirea unui text scris de mână pe tablă, în caiete, în fișe.

– **Lectura interpretativă**, metodă care va veni în completarea lecturii explicative, având rol de completare a acesteia, urmărind analiza fondului unui text (idei, sentimente) și a formei acestuia. Fiecare elev cititor va interpreta textul literar din perspectiva emoțiilor, mentalităților, punctelor de vedere precum și a experienței personale. Analiza formei este subordonată înțelegerii mesajului textului, nefiind un scop în sine. Prin studierea formei, a mijloacelor de expresie, este asigurată o bună înțelegere a semnificației conținutului. Interpretarea unui text este determinată și de particularitățile individuale ale celui care îl analizează și de capacitatea lui de a se orienta în textul citit. Premisa pentru care lectura interpretativă a o mare importanță este dată de faptul că textul poate fi citit, însă trebuie să fie înțeles, pentru că nu este suficient ca elevii să știe să citească, este necesar să și înțeleagă ceea ce au citit. M. Marin [147] prezintă lectura interpretativă ca fiind: „a înțelege și a aprecia. Ea presupune un act de gândire și de educație.”

Etapele lecturii interpretative, care sunt însoțite permanent de formarea atitudinilor în planul conștiinței personalității, sunt următoarele: reproducerea unor date din viața unui scriitor, enumerarea unor lecturi din tematica operei scriitorului, integrarea lecturii genului literar și specie corespunzătoare, deducerea structurii compoziționale, identificarea momentelor narațiunii și a tablourilor descrierii, caracterizarea unor personaje, povestirea lecturii, comentarea limbajului artistic și a stilului, analiza elementelor prozodice, desprinderea mesajului lecturii literare.

• Expunerea este o metodă complexă de transmitere continuă și sistematică a cunoștințelor prin intermediul limbajului oral. Pentru a veni în întâmpinarea limitelor acestei metode (monotonie, pasivitatea elevilor, inhibiția acestora), aceasta trebuie folosită în paralel cu dialogul,

cu demonstrația, cu exercițiul. Formele de realizare ale expunerii, în funcție de gradul de învățământ, de specificul specialității, sunt:

- Povestirea didactică, metodă expositivă sub formă de narațiune, este utilizată cu precădere în învățământul primar, datorită caracterului concret al gândirii elevilor, având un caracter plastic intuitiv, educativ, emoțional-afectiv. În utilizarea acestei metode, o importanță deosebită o au talentul, pregătirea didactică și pregătirea profesională a cadrului didactic. Această metodă are un rol important în dezvoltarea creativității și imaginației elevilor din ciclul primar, în special atunci când este utilizată împreună cu elemente de joc.

- Descrierea, care reprezintă o formă a expunerii care este utilizată în vederea familiarizării elevilor cu informațiile dobândite pe calea observației și a experimentului, cu scopul dezvoltării spiritului de observație al elevului. Metoda constă în prezentarea trăsăturilor și a detaliilor exterioare ale unui obiect sau proces, prin descriere evidențiindu-se aspecte fizice ale obiectului/personajului, momentele și conținutul evenimentului respectiv.

- Explicația este o formă a expunerii în care predomină argumentarea rațională, fiind aplicată în toate strategiile de predare, în care predomină argumentarea rațională a informațiilor furnizate și care constă în dezvăluirea conexiunilor interne dintre elementele cunoașterii, înțelegerea esenței lucrurilor și a descoperirii cursului firesc al fenomenelor. În vederea obținerii unui rezultat optim, metoda se va folosi împreună cu demonstrația și conversația, scopul fiind acela ca profesorul să identifice dacă ideile expuse de el au fost preluate și înțelese corect de către elevi.

- Conversația reprezintă metoda prin care predarea noilor cunoștințe se face pe baza unor discuții active cu clasa, prin intermediul dialogului. Conversația îi va antrena la lecție pe toți elevii, mobilizându-le cunoștințele anterioare.

- Brainstormingul, metodă care oferă elevilor posibilitatea de a emite cât mai multe soluții, idei pentru rezolvarea unei probleme.

- Exercițiul, metodă de predare care contribuie la dezvoltarea trăsăturilor morale, de voință, de caracter, dezvoltarea operațiilor mintale și constituirea lor în structuri operaționale, prevenirea uitării, formarea și consolidarea deprinderilor și abilităților.

- Turul galeriei o metodă de învățare prin colaborare, care contribuie la dezvoltarea gândirii elevilor și în cadrul căreia elevii sunt încurajați să-și exprime părerile proprii, ideile, convingerile, cu privire la soluțiile găsite la o problemă, de către colegii lor.

- Metoda PRES utilizată pentru ca elevii să își poată exprima opinia cu privire la problema abordată în textul literar, dezvoltându-le în același timp capacitatea de argumentare.

- Jocul didactic cu rol deosebit în dezvoltarea creativității elevilor.

Conform accepțiunii lui Vl. Pâslaru [174, p. 142] conform căreia „esența evaluării este considerată cunoașterea efectelor activității educaționale, în scopul elaborării unui nou parcurs didactic-educativ”, vom întâlni evaluarea școlară modernă care „avansează de la controlul cunoștințelor la tendința de a se constitui drept cale principală în perfecționarea procesului educațional, revendicând o strategie globală a formării/dezvoltării identității personalității celui educat.” [174, p.143]

În cadrul experimentului de formare, am utilizat diferite metode și tehnici de evaluare, din care menționăm probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseu liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri. Au mai fost folosite metode și instrumente complementare precum: proiectul, portofoliul, autoevaluarea. S-a folosit și tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială. Acestea au fost notate în fișe de evaluare.

În evaluarea elevilor, în scopul formării competenței generale (formată din cunoștințe, capacități și atitudini) pentru evaluarea cunoștințelor au fost avute în vedere o serie de **parametri** precum volumul, profunzimea, calitatea; capacitățile au fost evaluate plecând de la verbul „a și să faci”, având ca parametri operaționalizarea, amploarea, trăinicia, extrapolarea; evaluarea atitudinilor, respectiv motivațiile, actele de voință, afecțiunile, s-a realizat constatând prezența/absența.

Componenta Formele de organizare a activităților, utilizate în cadrul derulării opționalului Citește și cunoaște-te!

- Activitatea frontală: este realizată de către învățător, cu toți elevii din clasă. Aceștia vor efectua sarcinile cerute de învățător, el fiind coordonatorul, organizatorul, îndrumătorul activității, având, după cum precizează I. Radu, „un rol central în sistemul relațiilor ce se stabilesc.” [185] Această formă de organizare va fi folosită pentru diferite etape din lecție, precum: captarea atenției, predarea noilor cunoștințe, fixarea cunoștințelor și se va desfășura în general folosindu-se metoda conversației catehetică sau euristică. Din punct de vedere intelectual, se realizează o omogenitate a colectivului cu care se lucrează.

- Activitatea pe grupe se va realiza grupând elevii după anumite criterii. Are la bază colaborarea în cadrul grupului de elevi, contribuind la dezvoltarea spiritului de echipă, a relațiilor sociale și a comunicării. Elevii vor fi grupați în funcție de nivelul lor de pregătire, de aptitudini

sau în funcție de specificul sarcinii pe care urmează să o facă. În cadrul grupurilor, vor avea sarcini comune sau diferențiate. Vor fi respectate etapele: stabilirea conținutului de învățare în grup (teme, obiective, sarcini), împărțirea sarcinilor pe echipe și desemnarea liderului din fiecare echipă, rezolvarea sarcinilor și discutarea rezultatelor obținute, la nivelul echipei, discutarea, completarea/corectarea și omologarea rezultatelor obținute, la nivelul clasei. Această formă de organizare va fi folosită în cazul aplicării metodelor: exercițiul, brainstorming, proiectul, investigația.

● Activitatea independentă: fiecare elev va rezolva sarcina singur, fără a fi coordonat de învățător sau de alt coleg. Astfel, se vor forma deprinderile de muncă fizică și intelectuală a elevilor, dezvoltându-se responsabilitatea, puterea de concentrare, flexibilitatea gândirii, originalitatea, inițiativa, încrederea în sine. Sarcina de lucru poate fi aceeași cu toată clasa, sau diferită în funcție de nivelul de pregătire al elevului: elevii cu un potențial intelectual mai mare vor avea de rezolvat sarcini cu un grad ridicat de dificultate (evitându-se plictiseala și stimulându-se capacitățile intelectuale), iar cei cu un nivel scăzut de inteligență vor primi sarcini cu un grad scăzut de dificultate (pentru a crește încrederea în forțele proprii, stima de sine, imaginea de sine). Corectitudinea rezolvării sarcinilor va fi verificată și apreciată de către învățător. Metodele și strategiile folosite ar fi: observarea, descrierea, comparația, lectura individuală etc.

Componenta Imaginea de sine

Opționalul *Citește și cunoaște-te!* are ca punct de plecare ipoteza că dacă textul literar va fi interpretat sistematic și din perspectiva conceptelor „imaginea de sine a personajului”, „imaginea de sine a receptorului”, acestea, totodată, fiind parte nelipsită a obiectivelor operaționale formulate de profesor, precum și dacă metodologia aplicată de profesor (activități de învățare, forme de organizare, metode) va fi racordată la specificul și caracteristicile conceptului „imaginea de sine”, atunci calitatea imaginii de sine va fi mai bună. Imaginea de sine reprezintă „un complex construct mintal, care se elaborează treptat în cursul evoluției ontologice a individului, în paralel și în strânsă interacțiune cu elaborarea conștiinței lumii obiective printr-un lung șir de procese și operații de comparative, clasificare, ierarhizare, generalizare, integrare”, așa cum afirmă M. Golu. [64, p. 198]. Imaginea de sine reprezintă modul în care percepem propriile caracteristici emoționale, fizice, sociale, cognitive și spirituale. Gradul de autostimă, respectiv autoacceptare și autoapreciere (pe care îl are un individ), este fundamental pentru încrederea în sine, altfel spus, imaginea de sine este capacitatea unui individ de a integra într-un tot informațiile, trăirile care se referă la persoana sa și de a identifica pe baza acestora locul său între ceilalți indivizi. În stadiul copilăriei mari, când elevul se află în perioada de formare de priceperi și deprinderi generate cu preponderență de școală, elementele care susțin formarea imaginii de sine sunt atât cele legate de imaginea fizică despre

sine cât și despre imaginea despre sine transpusă prin acțiunile sale. Fabulele, parabolele, basmele, prin personajele lor-pozitive, negative, au rol important în a îmbogăți viața afectivă a elevului, care se identifică lecturând, cu personajul preferat și pot influența comportamentul, atitudinea, imaginea de sine atât prin: EUL real, care vizează: sinele corporal (greutatea, culoarea pielii, a ochilor, a părului, sexul); sinele spiritual (cu referire la cunoștințele și abilitățile elevului, ceea ce îi place și ce nu, atitudinile); sinele social (relațiile sociale dar și elevul însuși în relația lui cu societatea extinsă căreia îi aparține); EUL ideal, cu referire la idealurile culturale, reprezentări, norme de conduită. Este dat de ceea ce și-ar dori să fie elevul.

Prin studiul la clasă a textelor literare, prin lectură, se urmărește construirea încrederii în sine a elevului, acceptarea punctelor slabe, care generează lipsa nevoii de validare și atenție continuă a oamenilor din jurul lui.

Condiția formării unei imagini de sine pozitive necesită prezența sentimentului de mulțumire de sine, formarea unei percepții generale despre sine pozitive, care în final va duce la o imagine de sine pozitivă. Fundamentul teoretic al formării imaginii de sine prin intermediul textului literar, se axează pe:

- un ansamblu de principii, cu rol în stimularea interesului pentru lectură, al elevilor, actualizarea experienței de viață și a celei estetice a elevului. Elevul va accepta situațiile noi ca fiind provocatoare, menite să mobilizeze și automotiveze în soluționarea lor, va fi responsabil în ceea ce face, va avea capacitatea de a-și exprima emoțiile pozitive dar și pe cele negative, evitând conflictele, va comunica asertiv, va depăși constructiv eșecurile considerându-le experiențe.

- valorificarea potențialului formativ al textelor literare, avându-se în vedere că imaginea de sine este rezultatul unei confruntări permanente cu ceilalți, elevul raportându-se la ceilalți. Imaginea de sine se formează sub forma reflectărilor și transformării imaginii altuia. Elevul identifică în textul literar personajele eroi, avându-se în vedere faptul că literatura modelează personalitatea, gândirea, exprimarea, implică elevii în a participa la viața eroilor din cărți, pentru ca folosindu-se de sentimentele trăite și modelele descoperite să își poată exprima stările de conștiință și să își însușească trăsături pe care are posibilitatea de a le analiza în paralel cu cele ale personajului selectat ca model.

În mod deosebit, O. Reboul a subliniat: „educația este acțiunea care permite unei ființe umane să-și dezvolte aptitudinile sale fizice și intelectuale ca și sentimentele sale sociale, estetice și morale, cu scopul de a îndeplini cât mai posibilă obligația sa de om.”[186, p. 13]

Componenta Nivel de receptare al textului literar - imagine de sine

Competențele lectorale ale elevilor sunt generate de competența de a rezuma un text, competența de a interpreta un text și competența de a exprima o părere în legătură cu textul citit. Criteriile de referință pe care le implică componenta „imaginea de sine”, sunt următoarele: raportarea elevilor emoțional-afectiv la mesajul textului citit, exprimarea argumentată a propriilor stări postlecturale, valorificând limbajul, argumentarea preferințelor literare.

Descriptorii de performanță/criteriile de evaluare sunt:

- nivelul reproductiv de receptare al unui text literar, în care elevul nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dar dovedește capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale și capacitatea de a reproduce exact din textul literar (nivel scăzut al imaginii de sine),

- nivelul productiv de receptare al unui text literar, în care elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab (nivel mediu al imaginii de sine),

- nivelul creativ de receptare al unui text literar, în care elevul are dovedește capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, a-și exprima un punct de vedere original/propriu, are capacitatea de a-și argumenta propriile stări; elevul nu este influențat de părerea altora și are o părere personală cu privire la personaje. (nivel ridicat al imaginii de sine).

Componenta Formare profesională

Demersul propus ar fi ușor îngreunat fără conștientizarea cadrelor didactice cu privire la importanța studierii textului literar și prin prisma utilizării acestuia ca modalitate de dezvoltare a personalității elevului, respectiv ca modalitate de formare a imaginii de sine a elevului. Astfel, au avut loc și formări profesionale (programe de formare, ateliere de formare, simpozion, webinar) care au vizat dezvoltarea competențelor învățătorilor în acest scop. Pentru ca formarea imaginii de sine prin receptarea textului literar să fie o modalitate de a contribui la structurarea și dezvoltarea personalității elevului, am avut în vedere și elaborarea unor propuneri pentru îmbunătățirea curriculumului și manualelor pentru anii școlari menționați anterior.

În vederea formării competențelor necesare în procesul de formare a imaginii de sine la elevii din învățământul primar, prin receptarea textului literar, a fost realizată o formare profesională a învățătorilor din județul Neamț, în cascadă, pe parcursul anilor școlari 2020-2024, după cum urmează: instruirea online, în cadrul unor webinare săptămânale cu învățătoarele de la clasele experimentale, programul de formare profesională, de 24 ore, avizat de Ministerul Educației, cu denumirea *Formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar*, în anul

școlar 2020-2021, la care au participat 32 cadre didactice, activitatea metodică-științifică Simpozionul Național *Școala și familia-factori ai dezvoltării imaginii de sine la elevi*, în luna februarie 2021, la care au publicat articole pe tema menționată 35 cadre didactice, programul de formare profesională, de 24 ore, avizat de Ministerul Educației, cu denumirea *Formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar*, în anul școlar 2021-2022, la care au participat 50 cadre didactice, seminarul de formare *Dezvoltarea imaginii de sine pozitive a elevilor în procesul educațional*, realizat în cadrul parteneriatului educațional încheiat cu Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Neamț, în luna martie 2022, derularea unor proiecte de promovare a lecturii în cadrul centrelor de documentare și informare din județul Neamț și publicarea în volumul *Proiecte de promovare a lecturii în cadrul CDI*, în anul școlar 2022-2023, la care au participat 55 cadre didactice, sesiunea de formare cu titlul „Disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*” desfășurată la workshopul CRED „Resursele CRED: educație deschisă, în clasă și acasă”, organizat în cadrul proiectului cofinanțat din Fondul Social European prin programul Operațional Capital Uman 2014-2020 „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți-CRED”, derulat de Ministerul Educației din România, în luna octombrie 2023, la care au participat 50 de învățători, sesiunea de formare în cadrul Atelierului de formare „Experiențe de formare noi prin CDS”, la solicitarea învățătorilor din Școala Gimnazială nr. 2 Piatra-Neamț, la care am prezentat disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!”, în luna octombrie 2023, la care au participat 25 învățători.

Cei doi poli care interacționează la nivel central sunt Textul literar și Elevul. Cu cât este mai largă paleta de lectură a acestuia, cu cât sunt mai diverse personajele literare și situațiile în care acestea se găsesc, cu atât sunt mai largi posibilitățile acestuia de a se cunoaște pe el însuși. Textul literar este creația imaginației autorului, având scopul de a sensibiliza cititorul. Implicând elevul emoțional, textul literar are calitatea de a-l antrena pe acesta în procesul de învățare, oferind posibilitatea de a-și exprima opiniile cu privire la personaje sau acțiuni. Folosindu-și imaginația, elevul poate interpreta realitatea oferită de textul literar. Interacțiunea cu textul literar reprezintă o procesare mentală profundă, implicarea elevului este personală, rezultatul fiind, pe lângă dezvoltarea competențelor de comunicare și o dezvoltare a imaginației și creativității, ajutând și la formarea imaginii de sine. Dacă sunt selectate texte literare de impact, cu exerciții aplicative specifice, predate prin metode moderne de învățare, atunci se poate construi acea structură a personalității elevului, care îl ajută să se aprecieze pentru ceea ce este și ceea ce face, îl ajută să conștientizeze abilitățile și calitățile de care dispune, îl determină să îi înțeleagă pe ceilalți și să se integreze în societate, ceea ce este ilustrat în modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor prin intermediul textului literar. Tema literară, element al structurii operei literare, este

construită dintr-o idee, un sentiment, o atitudine în jurul căreia se țese acțiunea operei artistice. În funcție de tema zilei, tema literară a textului literar selectat (prietenia, cinstea) contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor. Specific textului literar este personajul literar, o „ființă”, o existență, în jurul căreia oscilează evenimentele; personajele pozitive sunt cele mereu asociate binelui, care au diverse calități, sunt corecte, sincere, bune, morale. În contrast, personajele negative rele, care prezintă defecte umane, sunt asociate răului. Diversitatea personajelor din textele literare, se observă și din clasificarea acestora în funcție de tipologia personajelor, în raport cu viața reală, cu realitatea propriu-zisă. Astfel, elevii vor descoperi pe lângă personajele reale, care prezintă caracteristici verosimile în raport cu realitatea imediată, și personaje fabuloase cu caracteristici atipice și aici ne referim spre exemplu la capacitatea animalelor de a vorbi și de a transmite diverse învățături. Pe de altă parte, personajele alegorice sunt cele cu cel mai mare impact asupra elevilor, fabulele și parabolele fiind preferate de aceștia. Aceste personaje au trăsături de caracter umane, reprezentând personificări a unei noțiuni abstracte, a unei idei, a unor sentimente. Spre exemplu: vulpea reprezintă viclenia, leul sugerează trufia, măgarul-omul supus, broasca țestoasă-înțelepciunea. Astfel, elevii pot lua ca modele de urmat în viața adultă personajele literare, urmărindu-le tiparul comportamental sau pe cel emoțional.

Totodată, modelul are la bază: elevul ca subiect al ELA, dimensiunile imaginii de sine, condițiile formării imaginii de sine, textul literar, principiile ELA, necesitatea unei noi discipline, elaborarea disciplinei opționale, profesorul. Relaționarea componentelor textului literar, prin scopul estetic, temele și motivele dar și prin diversitatea personajelor, are loc astfel încât să genereze structura organizată de cunoștințe despre sine a elevului, cu rol în ghidarea comportamentului social. Aceasta va avea loc atât prin reliefarea Eului real-conștientizând/aflând diferite cunoștințe despre sine cât și a Eului viitor (posibil), structură a personalității care reprezintă o sinteză de motivații, aspirații și scopuri de durată medie sau lungă, care acționează ca un factor motivațional în comportamentele de abordare strategică, până la Eul ideal, o iluzie a ceea ce este și ceea ce și-ar dori să fie elevul, care necesită o verificare exactă a resurselor reale de care acesta dispune pentru a evita declanșarea stărilor de nemulțumire, dezamăgire, obiective neîndeplinite.

Pentru a contextualiza, s-au efectuat o serie de activități didactice, pornind de la o analiză amănunțită a curriculumului și manualelor de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, la elaborarea unor propuneri de îmbunătățire, fapt ce a condus la conceperea unei discipline opționale cu curriculum și auxiliare specifice, dar care a reliefat și necesitatea formării de noi competențe învățătorilor, prin programe de formare specifice, aceste activități având ca subiect central elevul ca subiect al ELA. Din condițiile formării imaginii de sine determinate de aportul adus de textul literar la formarea încrederii în sine, care va declanșa în elev autoacceptarea

punctelor slabe și percepția generală despre sine pozitivă, derivă importanța aplicării principiilor ELA, cel de stimulare a interesului pentru lectură, cel al creativității și cu prioritate cel al activizării experienței de viață, elevul regăsindu-se în personaje sau întâmplări deja trăite.

În baza celor expuse mai sus, propunem un model teoretic fundamentat pentru formarea imaginii de sine la elevii de școală primară prin intermediul receptării textului literar. Modelul este elaborat pe baza principiilor fundamentale ale educației literar-artistice și cuprinde trei componente esențiale: teoretică, metodologică și practică. De asemenea, propunem o serie de metode specifice de predare-învățare-evaluare menite să faciliteze implementarea eficientă a modelului.

- **Fundamentarea teoretică:** Modelul se bazează pe o abordare interdisciplinară, integrând concepte din psihologie, pedagogie, literatură și lingvistică, pentru a explora complexitatea formării imaginii de sine la elevii de școală primară prin intermediul receptării textului literar.
- **Dimensiunea metodologică:** Modelul propune o metodologie activă și participativă, centrată pe elev, care valorifică experiența personală și emoțională a elevilor în interacțiunea cu textul literar, stimulând gândirea critică, creativitatea și empatia.
- **Evaluarea impactului:** Modelul include o strategie de evaluare complexă, care utilizează metode observaționale, analize de produse ale elevilor și chestionare, pentru a monitoriza eficiența sa în promovarea dezvoltării unei imagini de sine pozitive la elevii de școală primară.

2.4. Instrumentele elaborate în cadrul implementării modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în receptarea textului literar

Considerații asupra noțiunii de curriculum elaborat în școală

În viziunea autorului G. Văideanu [217, p. 416], curriculum reprezintă „ansamblul coerent de conținuturi, metode de învățare și metode de evaluare a performanțelor școlare, organizat în vederea atingerii unor obiective determinate.” Prin urmare, curriculum reprezintă sistemul componentelor de învățământ, concretizat în obiective, conținuturi, strategii etc.

Al. Crișan [47, p. 25] a rezumat pragmatic noțiunea de curriculum, afirmând că în sens larg reprezintă un sistem complex de „procese educaționale, manageriale sau de monitorizare care preced, însoțesc și urmează proiectarea, elaborarea, implementarea, evaluarea”, iar în sens restrâns, curriculum desemnează „ansamblul documentelor de tip reglator sau de altă natură, în cadrul cărora se consemnează experiențe de învățare.”

O. Clipa [27] subliniază importanța de a adapta curriculumul pentru a răspunde atât nevoilor de dezvoltare individuală, cât și cerințelor societății.

Cercetând bazele teoriei curriculare, constatăm că există baze filosofice, care provin din filosofie și vizează raportul cunoaștere-înțelepciune-informare-formare, baze epistemice, care se referă la tipul de educație la care se recurge în educație (receptivă, pasivă, critică, activă), avându-se în vedere faptul că 10% din potențialul intelectual se formează până la 3 ani, 40% până la 6/7 ani, 30% până la 9/10 ani, 20% până în adolescență, baze sociologice care fac legătura între școală și societate și care depind de comunicare, relaționare, morală, credințe, religii, politică, economie, tehnologie, baze psihologice care stabilesc că educația trebuie să aibă în vedere nevoile personale ale elevului, personalitatea și experiențele sale, baze pedagogice deoarece constatările luate din toate științele au constituit pedagogia ca știință.

Clasificat în funcție de zona de acoperire, curriculum explicit, respectiv cel oficial, formal, care reflectă idealul educațional și celelalte finalități ale sistemului educativ național, concretizat în documentele curriculare (planuri de învățământ, programe școlare, manuale și alte materiale curriculare) cuprinde curriculum principal/nucleu, care vizează conținuturile obligatorii de parcurs pentru fiecare disciplină precum și disciplinele obligatorii și curriculum complementar/opțional divizat în curriculum la decizia școlii, reprezentând diferența dintre numărul minim și maxim de ore pe disciplină și curriculum elaborat în școală ca disciplină opțională.

În România, opționalul este curriculum elaborat în școală, realizat de către cadrele didactice cu un an școlar înainte de a fi implementat, deoarece acesta parcurge mai multe etape înainte de a fi aprobat. Având un proiect curricular propriu, instituția de învățământ își construiește identitatea și informează comunitatea despre tipul de formare și educare pe care îl desfășoară, opționalul fiind un avantaj al frecventării cursurilor în acea școală. În România, Legea Educației Naționale, nr. 1/2011 [137] reglementează la art. 65 alin.5 că curriculum la decizia școlii este format atât din pachete disciplinare opționale oferite la nivel național/regional/local, cât și din pachete disciplinare oferite la nivelul unității de învățământ. Curriculum la decizia școlii este stabilit de consiliul de administrație al unității de învățământ, în urma consultării elevilor, părinților și pe baza resurselor disponibile.[137, p. 11] Aceeași lege precizează la alin. 6 că programa școlară pentru disciplina opțională se elaborează la nivelul unității de învățământ, cu consultarea consiliului profesoral, consiliului consultativ al elevilor, structurii asociate a părinților, reprezentanții comunității locale, reprezentanții operatorilor economici cu care școala are relații de parteneriat pentru pregătirea practică a elevilor. Conform Ordinului Ministrului Educației nr. 3238/16.02.2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii [163, p. 6] și în conformitate cu *Procedura operațională revizuită privind avizarea programelor pentru disciplinele opționale* cuprinse în curriculum la decizia școlii 2021-2022 emisă de Inspectoratul

Școlar Județean Neamț prin adresa nr. 1635/18.02.2021 [179, p. 2] am elaborat curriculum pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, ca opțional integrat [179, p.7].

În Republica Moldova, disciplina opțională este propusă la alegerea elevilor, este diferită de disciplinele din trunchiul comun, iar curriculum este elaborat de cadrele didactice, specialiști în domeniu. „Curriculum pentru disciplinele opționale reprezintă documentul normative principal și instrumental didactic ce descrie condițiile învățării și performanțele de atins la disciplinele opționale exprimate în competențe, subcompetențe, conținuturi și activități de învățare și evaluare”, se precizează în *Repererele conceptuale privind elaborarea curriculumului la discipline opționale*. [177, p. 4]

Etapele pregătirii opționalului integrat Citește și cunoaște-te!, în vederea includerii în schema orară a claselor a III-a și a IV-a, pentru anul școlar 2021-2022, în România

Opționalul integrat *Citește și cunoaște-te!* este o disciplină care are denumire și programă școlară nouă, elaborată respectând structura programelor de trunchi comun, cu rubrică nouă de notare în catalog, și se va preda în învățământul primar, la clasele a III-a și a IV-a. Acest opțional este structurat din perspectiva domeniilor de cunoaștere, în jurul unei teme integratoare cu preponderență pentru aria curriculară Limbă și comunicare, integrând, însă și celelalte arii curriculare într-o măsură mai mare sau mai mică. Comisia pentru curriculum a unității de învățământ a adăugat acest opțional celorlalte de la nivelul școlii, realizând oferta de CDS a școlii, care conține lista tuturor opționalelor din unitate. Această ofertă a fost prezentată, dezbătută și avizată de consiliul profesoral al unității de învățământ, iar forma finalizată rezultată în urma dezbaterii a fost propusă spre aprobare Consiliului de administrație al școlii. Comisia pentru curriculum din școală coordonează prezentarea ofertei de CDS, învățătorul clasei prezentând părinților disciplinele opționale din care pot alege. Alegerea opționalului se face de părinte, în cazul copiilor care nu au împlinit 14 ani, prin completarea și semnarea fișei pentru alegerea opționalului din *Metodologia privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii*. În urma centralizării opțiunilor de către învățătorul clasei, s-a transmis centralizatorul Comisiei de curriculum, urmând a fi aprobată în consiliul de administrație. În luna ianuarie 2021, elevii și părinții au fost informați cu privire la disciplina opțională care va fi studiată în anul școlar 2021-2022, iar conducerea școlii a transmis la Inspectoratul Școlar Județean Neamț, în luna aprilie 2021, lista cu toate opționalele alese, precum și proiectul programei de opțional (în vederea obținerii avizului) de la inspectorul școlar pentru învățământ primar. În luna mai 2021, s-a obținut avizul de specialitate de la inspectorul școlar pentru învățământ primar, acesta întrunind *Da* la toate criteriile de calitate. Proiectul programei de opțional, însoțit de fișa de avizare s-a aprobat în consiliul de administrație al școlii.

În aceeași lună, s-au elaborat planificarea calendaristică, planificarea pe unități de învățare și a început crearea materialelor suport, respectiv a auxiliarelor care vor fi folosite la oră, avându-se în vedere faptul că opționalul aprobat a fost inclus în schema orară a claselor a III-a și a IV-a, pentru anul școlar următor.

Elaborarea programei școlare pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*

Denumirea și tipul opționalului: *Citește și cunoaște-te!*, opțional integrat

Nivelul de învățământ la care este propus: învățământ primar: clasa a III-a, clasa a IV-a

Aria curriculară în cadrul căreia este organizat: Limbă și comunicare, om și societate, arte, tehnologii

Durata de desfășurare: un an școlar, 2021-2022

Numărul de ore alocat: 1 oră/săptămână

Cadrul didactic: învățătorul de la clasă

Argumentarea privind relevanța opționalului: Disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!* este integrată ariei curriculare Limbă și comunicare. Rolul acestui opțional este acela de a contribui la formarea imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar. Pe lângă pregătirea științifică și academică a micilor școlari, învățătorul trebuie să se preocupe și de formarea personalității a elevilor. Imaginea de sine reprezintă modul în care ne percepem pe noi înșine din punct de vedere fizic, emoțional, cognitiv, social și spiritual, respectiv cum ne vedem pe noi.

Modul în care ne percepem depinde de gradul de autostimă pe care îl avem. Imaginea de sine a copilului este foarte importantă, deoarece aceasta influențează comportamentele. Dacă imaginea de sine este bună, elevul își poate îndeplini obiectivele, pentru că imaginea de sine bună generează entuziasm, energie și determinare, obstacolele fiind percepute ca și provocări care trebuie depășite pentru atingerea obiectivelor. O bună imagine de sine dă naștere unei relații armonioase cu ceilalți și pentru că duce la îndeplinirea obiectivelor, aceasta poate genera performanțe profesionale și succes social. Textul literar are menirea de a forma o imagine de sine care să determine atingerea obiectivelor propuse de elev, să crească încrederea în forțele proprii, să dezvolte convingeri realiste despre sine printr-o percepție corectă a capacităților și a slăbiciunilor proprii. Formarea imaginii de sine a elevilor prin receptarea textului literar este o modalitate de a avea ca finalități începând de la modul în care copiii își percep forțele proprii. În cartea *Psiho-cibernetica*, M. Maltz [144, p. 320] spunea că „cea mai importantă descoperire a acestui secol este cea a imaginii personale. Indiferent dacă ne dăm seama sau nu, absolut toți avem o imagine mentală a noastră. Este părerea noastră despre ce fel de persoană sunt și a fost creată din propriile noastre idei și convingeri despre noi înșine. Imaginea pe care ne-o cream despre noi este deosebit de puternică, și nu este întotdeauna conștientă! Toate condiționările și programările pe care le-am primit de când eram copil, plus

experiențele personale (plăcute și neplăcute) contribuie la definitivarea acestei imagini de sine.” Imaginea de sine se localizează în lobul frontal și determină modul în care interacționăm cu lumea și cum percepem realitatea.

Lobul frontal controlează și reglează și alte zone din creier, controlând comportamentul și îndrumă persoana pe tot parcursul vieții, după cum se precizează în volumul *Antrenează-ți creierul! Strategii și tehnici de transformare mentală* a lui J. Dispenza [54, p. 22]. Prin prisma acestui opțional, textul literar va contribui la formarea imaginii de sine a elevilor, respectiv la modul în care elevii își percep caracteristicile fizice, emoționale, cognitive, sociale, în funcție de percepția lor, la vârsta de 10-11 ani, deoarece fiecare ființă este unică și are o valoare care merită dezvoltată. Identitatea de sine vizează relația cu ceilalți-cooperarea, comunicarea, acceptarea-în funcție de aspectele pozitive ale sinelui precum și caracteristici pozitive ale capacității de autodeterminare pentru atingerea performanțelor școlare. Opționalul *Citește și cunoaște-te!* are ca punct de plecare ipoteza că dacă se aplică metode adecvate educației literar-artistice pentru a forma imaginea de sine a elevilor din învățământul primar în procesul de primire a literaturii text, atunci calitatea imaginii de sine va fi mai bună. Alegerea lecturii ca modalitate de formare a imaginii de sine la elevi nu este întâmplătoare, deoarece prin lectură se poate dezvolta la elevi o viziune asupra lumii, prin sinele real, sinele ireal, sinele viitor. Cele treizeci de conținuturi selectate fac referire la: oglinda/ cine sunt eu (nevoia de identitate)?, mă accept așa cum sunt (caracteristici fizice), cum sunt eu?(caracteristici emoționale, cognitive, sociale si spirituale), autoapreciere (cât de mult ne simțim stimați, apreciați, acceptați, sau dimpotrivă, respinși), autorespect, autoacceptare (acceptarea ca individ social, integrare socială), încrederea în sine, în forțele proprii, laudă/ critică, autocritica permanentă, ambiția și perseverența (depășirea obstacolelor pentru atingerea scopurilor propuse), succes/insucces, stima de sine, părerea celorlalți despre mine, prietenii mei etc. Opționalul cuprinde texte din literatura pentru copii, exerciții, jocuri și teste având drept scop formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar. Alegerea lecturii ca și cale de formare a imaginii de sine la elevi, nu este întâmplătoare, bine știut fiind faptul că prin lectură se poate dezvolta la elevi o viziune despre lume, prin eul real, eul ireal, eul viitor.

Competență generală: receptarea textului literar prin prisma formării imaginii de sine.

Competențe specifice:

I.1 Identificarea caracteristicilor personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar,

I.2 Stabilirea unui mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare,

I.3 Descoperirea comportamentelor sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare,

I.4 Analizarea influenței diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

Activități de învățare: exerciții de receptare a textului literar, exerciții de construcție a unor enunțuri, a unor propoziții (simple sau dezvoltate), a unor fraze, exerciții de argumentare orală și în scris, exerciții de descriere a unor obiecte, ființe din mediul apropiat, exerciții de identificare a unor date personale, despre ceilalți.

Elemente de conținut: 1. Persoana mea: oglinda/ cine sunt eu (nevoia de identitate)?/ mă accept așa cum sunt (caracteristici fizice); cum sunt eu? (caracteristici emoționale, cognitive, sociale și spirituale); autoapreciere (cât de mult ne simțim stimați, apreciați, acceptați, sau dimpotrivă, respinși), autorespect, autoacceptare (acceptarea ca individ social, integrare socială); încrederea în sine, în forțele proprii; laudă/ critică; autocritica permanentă; ambiția și perseverența (depășirea obstacolelor pentru atingerea scopurilor propuse); succes/ insucces; stima de sine.

2. Eu și grupul de prieteni: părerea celorlalți despre mine; prietenii mei; aparțin unui grup; comportamentul la școală; empatia; încrederea în sine și în ceilalți; altruism/egoism; sinceritatea; invidia; lucrul în echipă.

3. Familia mea: familia - cunoașterea și acceptarea originilor ca bază în formarea identității personale; mediul armonios de viață; siguranța de sine; afectivitatea; respectul; etichetele-atitudinea părinților, învățătorului, colegilor, prietenilor, față de copil.

4. Eroii mei: eroi, perfecțiune, valori înalte ale umanității; reguli care mențin ordinea socială; încrederea în lumea înconjurătoare; egoismul; mândria.

Sugestii metodologice: Curriculum la disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!* se va aplica prin utilizarea *Auxiliarului didactic pentru învățător* și *Auxiliarului didactic pentru elevi*, care va fi elaborat și care va include texte literare și fișe didactice. Având caracter formativ, disciplina se axează pe studiul textelor literare, cu exemple de texte din literatura pentru copii, tablete/pastile, povestiri cu tâlc, care vor contribui la formarea imaginii de sine a elevilor din ciclul primar. Activitățile de învățare se vor derula individual, în grup sau în perechi. În strategia didactică se vor folosi metode active de învățare, cum sunt: explicația în etapa de comunicare; învățarea prin descoperire dirijată, inductivă, experimentală; conversația de consolidare în etapa de fixare a cunoștințelor, problematizarea, studiul de caz, exercițiul, proiectul. Tipurile de exerciții utilizate vor fi: jocuri didactice, jocuri de rol, exerciții de identificare/ recunoaștere/ recapitulare. Textele literare suport selectate în raport cu conținuturile alese, sunt prezentate în anexa 30.

Strategii de evaluare: evaluarea competențelor formate în cadrul disciplinei *Citește și cunoaște-te!* vizează mai ales interpretarea creativă a informațiilor și capacitatea de a rezolva o situație-problemă. Sunt concretizate în probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseu liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Auxiliarul didactic pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*

Potrivit Legii Educației Naționale, în România, în unitățile de învățământ de stat se utilizează atât manuale școlare cât și auxiliare didactice. Gândit ca instrument didactic destinat dezvoltării competențelor elevilor, auxiliarul didactic *Citește și cunoaște-te!*, publicat la Editura Alfa, editură de prestigiu a Casei Corpului Didactic Neamț, este realizat în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Cadrele didactice îl pot utiliza la clasă, în baza libertății inițiativei profesionale, cu scopul îmbunătățirii procesului educațional. Acest material suport a fost elaborat spre a veni în sprijinul învățătorilor și al elevilor de clasele a III-a și a IV-a, în vederea implementării adecvate a programei școlare specifice, în procesul de predare-învățare. Ca resursă educațională, auxiliarul *Citește și cunoaște-te!* aparține mijloacelor de învățământ, care sunt definite ca ansamblu de resurse materiale și instrumente didactice complementare, produse, adaptate sau selectate cu scopul de a îndeplini sarcinile instructiv-educative ale procesului de învățământ. Auxiliarul a fost constituit respectându-se criteriile de conformitate ale mijloacelor de învățământ prevăzute în anexa 2, pag. 5 din Ordinul M.E.N. nr. 5062 pentru aprobarea *Metodologiei-cadru privind reglementarea utilizării auxiliarelor didactice în unitățile de învățământ preuniversitar*, publicată în Monitorul Oficial nr. 769 din 28 septembrie 2017, respectiv: are caracter etic, moral și nediscriminatoriu, respectând principiile care nu fac nicio deosebire de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, vârstă, handicap, apartenență la o categorie defavorizată etc.; conține informații care nu aduc atingere identității și valorilor naționale, nu conține elemente rasiste, xenofobe sau de promovare a ideologiei naționaliste-extremiste; utilizarea acestui auxiliar facilitează activitățile desfășurate de învățător și elevi pentru formarea competențelor prevăzute de programa școlară specifică permițând înțelegerea, consolidarea, recapitularea conținuturilor; respectă corectitudinea științifică a conținuturilor, în acord cu curriculum specific, ca și formularea clară, completă și corectă a cerințelor propuse; permite formarea de deprinderi și abilități

corespunzătoare nivelului de învățământ în care se află elevii; încurajează gândirea creativă, spiritul critic; temele propuse permit transferul competențelor în contexte din viața cotidiană; materialul documentar și materialul grafic sunt variate și atractive; modul de exprimare este corect și coerent și se raportează la specificul disciplinei opționale respective; stilul, frazarea, limbajul sunt adecvate vârstei elevilor precum și exigenței didactice a disciplinei.

Facilitând dobândirea competențelor specifice de către elevi-prevăzute în curriculum specific elaborat pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, auxiliarul cu același nume este gândit atât pentru elevi, cât și pentru învățători, fiind constituit din: *Citește și cunoaște-te!* auxiliar pentru elevi, semestrul I și semestrul II, *Citește și cunoaște-te!* auxiliar pentru învățători, semestrul I și semestrul II, editate la Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, în anul 2021 (anexa 28).

Auxiliarul a fost gândit și din punct de vedere ergonomic, pentru a nu îngreuna ghiozdanul elevului, fiind împărțit pe semestre, respectiv două cărți diferite. Tipul auxiliarului pentru elevi este caiet de lucru iar pentru învățători este ghid de lucru, îndrumător. Ca formă de prezentare, auxiliarele sunt făcute atât pe suport hârtie, însă există și în format electronic, deoarece în ghidurile pentru învățători există linkuri pentru texte literare și pe diverse site-uri educaționale.

Raportându-ne la contextul epidemiologic în care ne aflăm la data efectuării acestei cercetări și aflându-ne în probabilitatea desfășurării procesului educațional în sistem online, a fost gândit și un soft educațional (anexa 29), o resursă pentru răspunsul educațional în contextul pandemiei de COVID, pentru a veni în ajutorul elevilor și cadrelor didactice. Acesta cuprinde texte literare prezentate și exerciții interactive pentru elevi. Un exemplu poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=PQoHI6z1g8Y>.

Programa școlară suport este cea avizată de Inspectoratul Școlar Județean Neamț și aprobată și în Republica Moldova de instituțiile cu competențe în domeniu, pentru disciplina opțională cu același nume. Auxiliarul este instrumentul de lucru pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, fiind unul integrat, situat la nivelul mai multor arii curriculare (limbă și comunicare, om și societate, arte, consiliere și orientare). Acesta poate fi utilizat la clasele a III-a și a IV-a, grupul țintă fiind format din elevi cu vârste de 9-10 ani respectiv 10-11 ani.

Competența generală avută în vedere în realizarea auxiliarului, este cea prevăzută în curriculum disciplinei opționale, respectându-se principiile estetico-literare (specifice) privind predarea-învățarea-evaluarea disciplinei, respectiv receptarea textului literar prin prisma formării imaginii de sine.

Competențele specifice urmărite a fi formate/dezvoltate, precizate în programa școlară specifică, prevăd identificarea caracteristicilor personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar, stabilirea unui

mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare, descoperirea comportamentelor sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare, analiza influenței diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

Conținuturile selectate sunt structurate în jurul a patru teme fundamentale: eu și grupul de prieteni, persoana mea, familia mea, eroii mei. Pentru fiecare temă au fost alese texte literare specifice, legende și povești cu tâlc. La sfârșitul fiecărei lecții există un îndemn pentru elev conform temei și un exercițiu de autoreflexie. În ghidul învățătorului se regăsesc informații cu privire la fiecare temă, spre a fi clarificate cu elevii.

În realizarea demersului didactic, se are în vedere învățarea centrată pe elev, activitățile de învățare propuse situând elevul în diverse contexte de învățare, existând o alternanță sistematică a activităților care au la bază efortul individual al elevului (realizat prin documentare, observare sistematică, exerciții, lucru individual, tehnica lucrului cu fișe) cu activități care solicită efort colectiv (de perechi, de echipă) precum metodele activ-participative: cub, ciorchine etc. Aceste activități au ca scop principal formarea imaginii de sine în procesul receptării textului literar, în cadrul asigurării unei învățări plăcute, antrenante, care formează personalitatea, în vederea respectării normelor metodologice care stabilesc profilul absolventului de ciclu primar.

Procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei opționale *Citește și cunoaște-te!*, utilizându-se auxiliarul didactic specificat, se va axa pe formarea următoarelor valori și atitudini: interrelaționare, acceptare, toleranță, autocritică, evaluare corectă a realității, încredere în propria persoană și în ceilalți. Evaluarea competențelor formate/dezvoltate se face la fiecare lecție, deoarece există activități care implică cel puțin una din formele de evaluare tradiționale (axată pe probe orale, scrise sau practice) sau complementare (precum proiectul, portofoliul, autoevaluarea). Există și o evaluare sumativă, ușoară, practică, accesibilă elevilor și antrenant de realizat, pentru fiecare temă în parte. La sfârșitul auxiliarului există un chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor. Fiecare auxiliar se termină cu o bibliografie, în care este menționat suportul bibliografic utilizat.

Pentru exemplificare, vom prezenta tema „Eroii mei-încrederea în lumea înconjurătoare”, textul literar *Cocoșul și vulpea*, de Lev Tolstoi. Cuprinsul auxiliarelor pentru elevi și învățător, va fi prezentat în paralel, în tabelul din anexa 36.

Concluzii la capitolul 2

1. În cadrul cercetării curriculumului, s-a urmărit modul în care sunt regăsite competențele cheie cu rol în formarea imaginii de sine a elevilor, în curriculum pentru limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în cele două țări. Am analizat dacă prin competențele și conținuturile

din curriculumul național (limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a, în România și în Republica Moldova) se urmărește și formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar, avându-se în vedere respectarea standardelor europene și internaționale în ceea ce privește dezvoltarea integrală a personalității, și am observat că acest curriculum le propune, dar într-o măsură insuficientă.

2. Manualele actuale pentru limba și literatura română nu urmăresc neapărat ascensiunea sau contribuția esențială în ceea ce privește raportarea sferei emoțional afective a elevilor la mesajul textelor lecturate, evidențierea propriei poziții în confirmarea valorilor perene ale operei, crearea modelelor comunicative, care ar contribui la formarea imaginii de sine a elevilor în studiul textului literar. În cadrul cercetării efectuate s-a observat că sarcinile de învățare propuse în manual sunt preponderant de receptare/interpretare a textului literar și mai puține vizează identificarea elevului cu personajul literar, de empatie, Unii autori, în special cei din Republica Moldova, cu preponderență în manualul pentru clasa a IV-a, urmăresc formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar, însă nu este ceva ritmic.

3. Cunoașterea de sine și formarea imaginii de sine sunt activități foarte complexe, iar lectura le poate influența în mod fundamental, dezvoltând elevilor și o viziune despre lume, pe coordonatele *eul real, eul viitor, eul ideal*. În acest sens, în cadrul tezei am constituit *Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*. Acest model teoretic are la bază teorii literare și principii, care vor genera crearea unei discipline opționale *Citește și cunoaște-te!*, cu un curriculum și auxiliare didactice specifice. Vor fi prezentate metodele utilizate, activitățile de învățare, și formele de evaluare. Modelul urmărește formarea imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar, astfel vor fi prezentate componentele imaginii de sine care vor fi formate precum și criteriile de evaluare. Totodată, în cadrul modelului se va prezenta și cursul de formare a cadrelor didactice, pe această temă. S-a pornit de la ideea că dacă sunt selectate texte literare de impact, cu exerciții aplicative specifice, predate prin metode moderne de învățare, atunci se poate construi acea structură a personalității elevului, care îl ajută să se aprecieze pentru ceea ce este și ceea ce face, îl ajută să conștientizeze abilitățile și calitățile de care dispune, îl determină să îi înțeleagă pe ceilalți și să se integreze în societate, ceea ce este ilustrat în modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor prin intermediul textului literar.

4. În vederea aplicării principiilor ELA și a formării imaginii de sine a elevilor, s-a elaborat curriculum pentru predarea unei discipline opționale de învățământ. Auxiliarele care urmează să fie utilizate de către învățător și de elevii din clasele a III-a și a IV-a, au fost create pentru a veni în sprijinul acestora, în vederea implementării adecvate a programei școlare specifice, în procesul

de predare-învățare, în vederea formării unei imagini de sine pozitive, în contextul receptării textului literar.

3. DEMERSUL PRAXIOLOGIC AL FORMĂRII IMAGINII DE SINE A ELEVILOR ÎN PROCESUL RECEPTĂRII TEXTULUI LITERAR

3.1. Niveluri ale receptării textului literar reflectate în proba aplicată elevilor de clasa a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România (analiza rezultatelor experimentului de formare și de control)

3.1.1. Obiective. Eșantionare

Cercetarea pedagogică reprezintă o strategie proiectată și realizată cu scopul de a surprinde relații și fapte între componentele acțiunii educaționale și de a elabora pe această bază soluții optime pentru procesul educațional.

Obiectivele cercetării noastre, vizează:

1. Examinarea particularităților psihologice specifice privind imaginea de sine la vârsta școlară mică;
2. Identificarea reperelor literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar;
3. Analiza impactului curriculumului și a manualelor școlare de limba și literatura română asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor, prin receptarea textelor literare, incluzând disciplinele opționale ca soluții suplimentare pentru consolidarea acestei imagini la nivelul claselor primare.
4. Diagnosticarea și examinarea metodologiilor, a literaturii de specialitate utilizate în practicile didactice, în vederea evaluării influenței lor asupra dezvoltării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar.
5. Elaborarea și validarea experimentală a modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor claselor primare în rolul de interpreți și înțelegători/ exploratori ai operelor literare.
6. Generarea unui cadru de concluzii generale și recomandări metodologice, relevante pentru optimizarea proceselor educaționale vizând formarea imaginii de sine a elevilor prin receptarea textelor literare.

Prin urmare s-au stabilit variabilele cercetării:

- variabilă dependentă: nivelul de receptare al textului literar, cu rol în formarea imaginii de sine a elevului,

- variabilă independentă: aplicarea unui curriculum, utilizarea unor auxiliare didactice la temă, aplicarea unor metode de predare-învățare-evaluare axate pe relația „imaginea de sine a personajului operei literare - imaginea de sine a elevului - receptor,” care urmăresc creșterea nivelului creativ de receptare al textului literar în scopul formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar.

Eșantionare

În realizarea cercetării s-au folosit două eșantioane de elevi, constituind lotul de formare (L.F.) și lotul control (martor) (L.M.).

Lotul martor a fost instruit după metode pedagogice tradiționale: expunerea didactică, demonstrația, observarea, lucrul cu manualul, cadrul didactic manifestând o relație rigidă, nepermisivă cu elevii.

Lotul de formare a suportat influența principiilor ELA de receptare a textului literar, în cadrul disciplinei opționale *Citește și cunoaște-te!*, studiind după un curriculum specific și utilizând auxiliare special create, pentru elevi și pentru învățător, aplicându-se metode ale ELA, precum: lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă (povestirea), lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Atât lotul martor cât și lotul de formare sunt clase formate din elevi de clasa a III-a și a IV-a. Sunt grupuri asemănătoare, aproximativ omogene ca și caracteristici, apropiate ca nivel de dezvoltare a abilităților intelectuale. Eșantionul cuprins în cercetare are următoarele caracteristici, prezentate în Tabelul 3.1.

Tabel 3.1. Caracteristici ale eșantionului cuprins în cercetare

Tipul lotului	Țara	Școala/Instituția de învățământ	Clasa	Total elevi	Nr. fete	Vârsta (ani)			
						8	9	10	11
L.1.F. (lot 1 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic "Ion Creangă" Chișinău	a IV-a B	38	Nr. fete	-	-	20	-
					Nr. băieți	-	1	12	5
L.2.M. (lot 2 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic "Ion Creangă" Chișinău	a IV-a D	38	Nr. fete	-	1	21	1
					Nr. băieți	-	-	14	1
L.3.F. (lot 3 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău	a III-a	24	Nr. fete	-	10	-	-
					Nr. băieți	1	11	1	1
L.4.M. (lot 4 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic "Ion Creangă" Chișinău	a III-a B	24	Nr. fete	-	5	1	-
					Nr. băieți	-	17	1	-
L.5.F. (lot 5 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a A	30	Nr. fete	-	13	1	-
					Nr. băieți	1	15	-	-
L.6.M. (lot 6 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a B	30	Nr. fete	-	14	6	1
					Nr. băieți	-	4	4	1
L.7.F. (lot 7 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	22	Nr. fete	-	-	6	4
					Nr. băieți	-	-	8	4
L.8.M. (lot 8 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	22	Nr. fete	-	-	6	4
					Nr. băieți	-	-	7	5
Total elevi				228	Nr. fete:			114	
					Nr. băieți:			114	

La experiment vor participa 228 de elevi din mediul urban: 104 de elevi din România, 124 de elevi din Republica Moldova; 108 de elevi din clasa a III-a, 120 de elevi din clasa a IV-a; 93 elevi cu vârste cuprinse între 8/9 ani, 135 elevi cu vârste cuprinse între 10-11 ani; 50% fete și 50% băieți. Toți elevii au frecventat grădinița și clasele precedente și au acceptul părinților pentru cercetare. Volumul: mărimea eșantionului este de 228 de elevi din clasele a III-a și a IV-a, din școli din mediul urban din România și din Republica Moldova

Divizarea în loturi/grupuri de cercetare și procedura de eșantionare folosită:

- Tipul lotului: este un lot reprezentativ pentru populația de școlari de ciclul primar, din Neamț, România și Chișinău, Republica Moldova.

- Optez pentru eșantionare nealeatorie, în cadrul căreia vom utiliza "subiecți disponibili".

- Eșantionul cercetării: 228 de elevi din clasele a III-a și a IV-a, din școli din România și din Republica Moldova

Eșantionul experimental (lotul de formare): 54 de elevi din clasa a III-a (30 elevi din România și 24 elevi din Republica Moldova) și 60 de elevi din clasa a IV-a (22 elevi din România și 38 elevi din Republica Moldova).

Eșantionul de control (lotul de martor): 54 de elevi din clasa a III-a (30 elevi din România și 24 elevi din Republica Moldova) și 60 de elevi din clasa a IV-a (22 elevi din România și 38 elevi din Republica Moldova).

3.1.2. Metodologia de cercetare

S-a constituit dintr-un ansamblu de metode pedagogice: teoretice (documentarea științifică, analiza și sinteza teoretică, generalizarea și sistematizarea, abstractizarea și modelarea teoretică, cercetarea bibliografică, monografică: documentarea științifică-metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare, prin care vor fi analizate tendințele metodologice autentice, contemporane ale curriculumului și a manualelor de limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a), praxiologice, empirice, (experimentul pedagogic de constatare, formativ și de control, ca metodă de culegere a datelor, pentru acest studiu, prin aplicarea T1 și T2 (Testul 1 și Testul 2, teste cu itemi în baza unui text literar) și a instrumentului chestionar (anexa 1), iar pentru măsurarea datelor din chestionar, a fost folosită Scala Likert, observarea, chestionarea, studierea datelor obținute, comparația), hermeneutice (interpretarea surselor teoretice și a datelor experimentale); statistice și matematice (inventarierea și analiza datelor experimentului, prelucrarea și interpretarea statistică a datelor din punct de vedere cantitativ, calitativ, grafic și prin indicatorii variației). Metodele calitative sunt folosite pentru a obține date mai bogate în conținut și mai de profunzime. Cercetarea calitativă dispune de metode, tehnici și instrumente de studiu, adaptate la specificul problemei studiate.

În anul 1879, W. Wunat introduce experimentul ca metodă specifică de cercetare în psihologie. A fost momentul în care s-a constituit psihologia ca știință de sine stătătoare, desprinzându-se de filozofie. Experimentul reprezintă provocarea unui fapt psihic, în condiții bine determinate având scopul de a verifica o ipoteză. Pe parcursul evoluției sale, experimentul (care la început se aplica doar în studiul proceselor senzoriale și motricității), se utilizează astăzi în cercetarea tuturor proceselor și funcțiilor psihice. Sintetizând principalele sale caracteristici, în 1963, Festinger & Ratz îl definesc ca fiind „observarea și măsurarea efectelor unei variabile independente asupra variabilei dependente, într-o situație în care acțiunea altor factori (prezenți efectiv, dar străini studiului) este redusă la minimum”. Astfel, observația provocată și controlată numită experiment implică următoarele concepte de bază: variabile, situație experimentală, manipulare experimentală. Experimentul este metoda de cercetare în care se urmărește crearea sau modificarea unor factori determinanți pentru apariția sau manifestarea unui fenomen, în condițiile de spațiu și timp alese de cercetător. Experimentul presupune izolarea unei variabile (variabila independentă), intervenția asupra acestei variabile (manipularea variabilei independente), urmărindu-se efectele acestei variabile asupra variabilei dependente. În realizarea experimentului se urmărește inventarierea factorilor, a variabilelor care ar putea avea efect asupra variabilei dependente și ținerea sub control a acestora, manipulând doar variabila independentă care ne interesează. În contextul în care celelalte variabile relevante pentru variabila dependentă sunt ținute sub control, atunci doar variabila independentă manipulată poate fi responsabilă pentru modificările apărute în variabila dependentă. În funcție de locul în care se desfășoară experimentul, în cazul acesta este unul natural. Experimentul natural este efectual în mediul obișnuit al subiecților, în condițiile normale ale vieții și activității acestora, în școală, fără ca aceștia să-și dea seama că sunt subiecții unor cercetări. Dezavantajul este dat de faptul că acest tip de experiment este mai imprecis și nu există certitudinea că nu intervin și alți factori care să influențeze desfășurarea fenomenului. În aplicarea experimentului, se va avea în vedere respectarea etapelor de desfășurare a acestuia, respectiv: stabilirea problemei care va fi studiată, formularea ipotezei de cercetare, stabilirea variabilelor, controlul variabilelor, stabilirea planului experimental și a loturilor experimentale.

În realizarea chestionarului, am procedat în felul următor: am alcătuit un set de propoziții care reprezintă afirmații cu caracter favorabil sau nefavorabil la adresa stimulului care face obiectul investigației; am prezentat propozițiile fiecăruia dintre subiecții ale căror opinii vor fi scalate în legătură cu acea informație cuprinsă în propoziție; am folosit cinci gradații ale scalei, de la acord total, la dezacord total; am explicat subiecților că ei trebuie să-și prezinte acordul sau dezacordul

bifând cu X una din cele cinci gradații ale scalei, acord total, acord, indiferent, dezacord, dezacord total; distanța dintre diferitele puncte ale scalei este perfect egală.

După administrarea chestionarului, dacă este vorba despre o afirmație cu caracter favorabil, după caz, fiecărei gradații i se atașează următoarele valori numerice: +2, +1, 0, -1, -2. (în cazul unei afirmații nefavorabile, ordinea valorilor numerice este inversată). Scorul care va fi realizat de un subiect se calculează făcând suma algebrică a valorilor numerice, ce caracterizează părerea sa referitoare la fiecare propoziție a chestionarului. Chestionarul a mai utilizat și câteva date de identificare cum ar fi: clasa, școala, țara, sexul, vârsta. Aplicarea chestionarului de investigare a imaginii de sine a elevului reprezintă studiul situației practice privind formarea imaginii de sine a elevului, având scopul de a confirma sau infirma ipoteza cercetării și va fi aplicat după ce elevii (lotul experimental) vor urma disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, care va crea oportunități de a introduce tehnologii didactice specifice sistemului de activități literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevului. Elevii vor parcurge un curriculum special creat, vor studia dintr-un manual/auxiliar didactic realizat specific și vor utiliza un auxiliar adecvat, realizat tot în cadrul cercetării. Diagnosticarea timpurie a imaginii de sine nefavorabilă, va permite elaborarea unui program de formare a imaginii de sine adecvate, care ar diminua riscul apariției problemelor de comportament și al rezultatelor la învățatură în perioadele imediat următoare: preadolescența și adolescența.

Adițional cu chestionarul, se va folosi și cercetarea exploratorie pe date secundare, atât pentru date privind date despre legi, manuale, din sistemul de învățământ din România și din Republica Moldova. Datele secundare se vor baza mai mult pe o analiză a paginilor web a unor instituții publice, precum și pe o cercetare a documentelor on-line. Cercetarea bibliografică a fost realizată după următoarele proceduri, astfel: am identificat baza de date care m-a interesat, numele sau adresa electronică de pe internet putând fi cunoscută anterior sau dacă nu este, există posibilități de identificare cu ajutorul motoarelor de căutare Google sau Yahoo. Am accesat unul dintre acestea, am scris adresa sau am căutat-o prin cuvinte cheie, motorul de căutare oferind mai multe posibilități sau indicând diverse ieșiri din situații critice în cazul unui eșec; am căutat și am accesat secțiunea din bibliotecă, care interesează și de acolo ce anume se dorește a se căuta, cărți sau periodice; am identificat cartea, recenzia, revista după numele acesteia, după numele autorului, sau în cazul necunoașterii acestora prin „cuvinte cheie” care să sugereze conținutul celor căutate; odată identificată lucrarea, la o primă consultare se poate de obicei accesa numai rezumatul sau o scurtă recenzie a bibliotecii, a urmat operația de studiu inițial al materialului brut, care constă în parcurgerea rapidă, în linii generale a materialului, pentru a identifica părțile care prezintă interes din totalul de date culese.

3.1.3. Demers formativ

Experimentul de formare

Experimentul de formare s-a realizat pe parcursul anului școlar 2021-2022. Experimentul a urmărit formarea imaginii de sine a elevilor din clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova, și România în procesul receptării textului literar, pe baza modelului teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar. Pe parcursul experimentului s-a desfășurat disciplina *Citește și cunoaște-te!* cu curriculum și auxiliare (pentru elevi și pentru învățător) specifice, la câte două clase (a III-a și a IV-a) din Republica Moldova și din România. În cadrul experimentului, s-a urmărit utilizarea textului literar și pentru formarea imaginii de sine a elevilor, în acest sens derulându-se activități de învățare care au implicat lectura textului și analiza lui prin prisma formării componentelor imaginii de sine, precum și forme de organizare a învățării variate: activitate în grupuri, pe perechi, individuală, frontală.

Angajarea personalității într-o permanentă explorare a personalității proprii și a lumii înconjurătoare, este lectura. O lectură calitativă a unui text literar, va avea valențe formative în formarea imaginii de sine a elevilor, cu toate componentele sale. Pentru acumularea experienței lectorale și în cele din urmă a experienței de viață, dialogul virtual între cititor și creatorul textului prin intermediul textului literar, reprezintă o condiție mai mult decât necesară. Cercetătorul psiholog V. Viliunas [208, p. 234] afirmă că, din punct de vedere al funcțiilor pe care le îndeplinesc în reglarea activității instructiv-educative, emoțiile pot fi de bază (manifestându-se pe tot parcursul activității elevului) și derivate, care reflectă succesul sau insuccesul elevilor (satisfacție, bucurie, teamă etc.). În prima etapă, aceea în care se propune sarcina, predomină emoțiile de bază, pornind de la mirare, până la curiozitate. În a doua etapă, aceea de activitate propriu-zisă (respectiv interpretare sau rezolvare a sarcinii), elevii vor trăi alte emoții, precum: curiozitate, dorința de a descoperi soluția, pasiunea.

Pornind de la afirmația profesorilor A. Petean și M. Petean [176, p. 17], care menționează că „înainte de a fi personaj cu funcție socială precisă, copilul este disponibilitate pentru joc,” plecând de la câteva sugestii date de respectivii profesori, am aplicat mai multe exerciții cu caracter ludic, pe care le-am aplicat în cadrul experimentului de formare la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și România, în vederea formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar. Astfel, axându-ne pe folosirea jocului, care va îmbina armonios elementul instructiv cu elementul distractiv, asigurând o unitate deplină între sarcina didactică și acțiunea de joc, am propus derularea următoarelor scenarii didactice, construite pe baza metodelor didactice menționate, care cuprind exerciții și jocuri din cărțile și site-urile educaționale de profil (platforma

didactic.ro, CRED.ro etc.), pe care le prezentăm spre exemplificare (scenariul didactic nr. 2). Am plasat scenariile didactice în anexa 37.

Scenariul didactic nr. 2. Cum sunt eu?/ *Peștele curcubeu* după M. Pfiser

Pentru dezvoltarea abilităților de prezentare a propriei persoane prin intermediul calităților, abilităților personale, prin intermediul textului literar, unitatea de învățare *Cum sunt eu?* (caracteristici emoționale, cognitive, sociale și spirituale), s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○ învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului *Peștele curcubeu* după M. Pfiser, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○ elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○ elevii au răspuns la întrebări cu privire la propria persoană, precum: „Cum reacționezi la eșec ?/Ești timid ?Reziști la efort ?/Ai ajutat vreodată un coleg care a fost bolnav ?/Ai ajutat oameni în vârstă ? Împrumuți cu plăcere lucrurile tale ?Ți-ar plăcea să fii un copac, o pasăre sau o albină ?De ce?”

Din răspunsurile elevilor, menționăm: *Aș vrea să fiu un copac, să adun în frunzele mele suspinul celor care sunt triști. (FC, L1F), Vreau să fiu albină. Aduce viață, dar are curajul să înțepe când o superi. (VR, L3F)*

○ învățătorul a expus câteva informații cu privire la reacția emoțională *plânsul*,

○ s-a desfășurat jocul didactic *Autoportret*, prin care elevii au fost dirijați să deseneze sau să noteze individual o frază care să le descrie propriul mod de a fi, de a simți. Ulterior a fost prezentată colegilor, argumentându-se alegerea făcută.

○ individual, elevii au completat o *Scrisoare către un prieten*, completând spațiile punctate cu informații despre ei,

○ s-a desfășurat jocul didactic „Cântecul meu”, care era în fapt un exercițiu de completare a spațiilor punctate cu informații cu privire la propria persoană. Elevul trebuia să alcătuiască versuri, ghidat fiind de informațiile aflate între paranteze,

○ s-a derulat metoda turul galeriei, în care elevii au prezentat desenele realizate individual, după cerința „Desenează-te pe tine însuși cum te vezi și cum simți că ești,”

○ în încheiere, elevii au urmărit filmul *Cine sunt eu?* care poate fi vizualizat pe Youtube https://www.youtube.com/watch?v=eDC_Zpf0yzs

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau

povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probe orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseu liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Analiza rezultatelor experimentului de formare

Loturilor de formare li s-au aplicat cele două probe de evaluare a nivelului de receptare a textului literar, la începutul și la sfârșitul experimentului, respectiv test 1 cu itemi pe baza textului literar (anexa 1) și test 2 cu itemi pe baza unui text literar (anexa 10). Ambele teste au pornit de la lectura unui text literar și au cuprins întrebări cu răspunsuri aferente celor trei niveluri de receptare a textului literar: receptiv, productiv, creativ. Elevii au selectat răspunsul pe care l-au considerat corect. În analiza datelor, am notat cu: 1 punct pentru răspunsul asociat nivelului reproductiv de receptare a textului literar, 2 puncte pentru răspunsul asociat nivelului productiv de receptare a textului literar, 3 puncte pentru răspunsul asociat nivelului creativ de receptare a textului literar. A fost adunat punctajul obținut de fiecare elev și prezentat în tabelele de mai jos. Analiza datelor este prezentată în anexele 2, 4, 6, 8, 11, 13, 15, 17, 32.

La finalul experimentului, am putut să analizăm modul în care a evoluat fiecare elev din lotul de formare, cu privire la nivelul de receptare al textului literar în procesul de formare a imaginii de sine. Este relevantă și compararea indicilor calitativi, obținuți în cadrul administrării celor două probe, de către aceiași elevi ai lotului de formare, cuprinsă în tabelele de mai jos.

Valorile calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2, la loturile de formare sunt prezentate în anexele 31-32.

În urma analizei, se poate constata modul în care fiecare elev din lotul de formare a evoluat sau a stagnat în ceea ce privește formarea imaginii de sine prin receptarea textului literar. Au trecut de la nivelul reproductiv sau productiv de receptare a textului literar, la cel creativ.

Lotul 1 de formare (L.1.F.) format din 38 elevi din clasa a IV-a B, de la Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău din Republica Moldova (anexele 2, 11, 32)

La începutul experimentului (tabel 3.2.), ca urmare a aplicării testului 1, elevii au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar. Doar la It.4, 61% din numărul elevilor (fig. 3. 4.) au selectat răspunsul aferent nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, acesta are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab.

La finalul experimentului de formare (tabel 3. 3.), preferințele elevilor pentru răspunsuri s-au schimbat, aceștia selectând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Doar la It.2, 68% din numărul elevilor au selectat răspunsuri conform nivelului productiv de receptare al textului literar. Analiza comparativă se va observa în anexa 32.

Tabel 3.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	76%	21%	3%
It.2	66%	29%	5%
It.3	53%	47%	0%
It.4	39%	61%	0%
It.5	53%	47%	0%
It.6	61%	39%	0%
It.7	94%	3%	3%

Tabel 3.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	45%	55%
It.2	3%	68%	29%
It.3	0%	21%	79%
It.4	0%	34%	66%
It.5	0%	37%	63%
It.6	0%	13%	87%
It.7	0%	11%	89%

Lotul 3 de formare (L.3.F.) format din 24 elevi din clasa a III-a, de la Liceul Teoretic cu Program Sportiv nr. 2 Chișinău din Republica Moldova (anexele 4, 13, 32)

La etapa inițială a experimentului (tabel 3.4.), anexa 4, ca urmare a aplicării testului 1, toți elevii au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar.

După experimentul de formare (tabel 3.5.), anexa 13, preferințele elevilor pentru răspunsuri s-au modificat, aceștia selectând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar,

elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje.

Analiza comparativă se va observa în anexa 33.

Tabel 3.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F. **Tabel 3.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.**

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	58%	30%	12%
It.2	62%	38%	0%
It.3	62%	38%	0%
It.4	58%	42%	0%
It.5	75%	25%	0%
It.6	67%	33%	0%
It.7	88%	8%	4%

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	58%	42%
It.2	4%	54%	42%
It.3	0%	33%	67%
It.4	0%	54%	46%
It.5	8%	42%	50%
It.6	0%	42%	58%
It.7	0%	13%	87%

Lotul 5 de formare (L5F) format din 30 elevi din clasa a III-a A, de la Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț, România (anexele 6, 15, 32)

La începutul experimentului (tabel 3.6.), anexa 6, ca urmare a aplicării testului 1, elevii au optat la majoritatea întrebărilor pentru răspunsuri aferente nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab. Doar la It.1, 73% din numărul elevilor; la It.2, 63% din numărul elevilor; și la It.5, 50% din numărul elevilor, au selectat răspunsul aferent nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar.

După experimentul de formare (tabel 3.7.), anexa 15, preferințele elevilor pentru răspunsuri s-au schimbat, aceștia selectând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Doar la It.2, 53% din numărul elevilor și la It.3, 57% din numărul elevilor au selectat răspunsuri conform nivelului productiv de receptare al textului literar.

Analiza comparativă se va observa în anexa 34.

Tabel 3.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	73%	27%	0%
It.2	63%	37%	0%
It.3	0%	100%	0%
It.4	7%	93%	0%
It.5	50%	50%	0%
It.6	7%	93%	0%
It.7	0%	100%	0%

Tabel 3.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	33%	67%
It.2	0%	53%	47%
It.3	0%	57%	43%
It.4	0%	43%	57%
It.5	0%	43%	57%
It.6	0%	47%	53%
It.7	0%	37%	63%

Lotul 7 de formare (L.7. F.) format din 22 elevi din clasa a IV-a A, de la Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț, România (anexele 8, 17, 32)

Ca urmare a aplicării testului 1, toți elevii au optat la majoritatea întrebărilor pentru răspunsuri aferente nivelului productiv de receptare al unui text literar (tabel 3.8.), conform căruia au capacitatea de a analiza conținutul textului, au capacitatea de a-și exprima propriile idei cu privire la personaje și la text, însă ei pot să fie influențați, au capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și au capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab.

La finalul experimentului de formare (tabel 3.9.), anexa 17, preferințele elevilor pentru răspunsuri s-au schimbat, aceștia selectând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje.

Analiza comparativă se va observa în anexa 35.

Tabel 3.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	36%	64%	0%
It.2	45%	55%	0%
It.3	9%	91%	0%
It.4	27%	73%	0%
It.5	41%	59%	0%
It.6	27%	73%	0%
It.7	5%	95%	0%

Tabel 3.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	0%	36%	64%
It.2	0%	36%	64%
It.3	0%	27%	73%
It.4	0%	36%	64%
It.5	0%	23%	77%
It.6	0%	32%	68%
It.7	0%	23%	77%

Conform analizei comparative efectuate, ca urmare a rezultatelor obținute la cele două teste, la fiecare item din testul 2 se poate observa **o creștere a selecției răspunsurilor aferente nivelului creativ de receptare a textului literar.**

Concluzionând general, remarcăm următoarele schimbări **calitative** (regăsite în teză în anexele 32-35), conform cărora elevii:

- pot identifica caracteristici personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar;
- dovedesc capacitatea de a stabili un mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare;
- dovedesc capacitatea de a descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare;
- dovedesc capacitatea de a analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

3.1.4. Validarea experimentală

Experimentul de control

Pentru această etapă, în cadrul experimentului de control, atât la lotul de formare cât și la lotul de control, ne-am propus aplicarea unei probe similare cu cea din etapa de constatare, respectiv Testul 2. Test cu itemi în baza unui text literar, prezentat în anexa 10.

În Tabelul 3.10. este prezentată sintetic activitatea elevilor, în cadrul experimentului de control.

Tabel 3.10. Activitatea elevilor în cadrul experimentului de control

Lotul experimentului de control (mai 2021)							
Lotul experiment al	Țara	Instituția de învățământ	Clasa	Tipul clasei	Nr. elevi	Tipul probei (experimentul de control)	Data experimentului de control
L.1.F. (Lot 1 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a B	de formare	38	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.2.M (lot 2 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a D	martor	38	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.3.F. (Lot 3 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău	a III-a	de formare	24	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.4.M (lot 4 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a III-a D	martor	24	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.5.F. (Lot 5 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, Neamț	a III-a A	de formare	30	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.6.M (lot 6 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, Neamț	a III-a B	martor	30	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
L.7.F. (Lot 7 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, Neamț	a IV-a A	de formare	22	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022

L.8.M (lot 8 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, Neamț	a IV-a A	martor	22	Test cu itemi în baza unui text literar	Mai 2022
----------------------------	---------	---	----------	--------	----	---	-------------

Tabelele cu elevii claselor a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, participanți la experimentul de control, precum și indicii cantitativi, se regăsesc în Anexele 11-18.

Experimentul de control a avut ca scop evaluarea la elevi a unui nivel creativ de receptare al textului literar care determină formarea imaginii de sine, valorificând educația literar-artistică.

Obiectivele experimentului de control:

- prezentarea dinamicii obținute prin evoluția calitativă ca urmare a aplicării tehnicilor de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, în contrast cu cele de control (martor), paralelă între rezultatele obținute inițial în cadrul experimentului de constatare și cele din etapa de control;
- demonstrarea eficienței modelului teoretic, orientat spre utilizarea textului literar în procesul de formare a imaginii de sine a elevilor;
- confirmarea temeiului științific al ipotezei, formularea concluziilor generale cu privire la efectele metodelor de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a.

Efectele formative ale metodelor de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România.

În cadrul experimentului s-a aplicat o probă similară cu cea din etapa de constatare, respectiv T2, regăsit în anexa 10. Pe parcursul experimentului am urmărit identificarea emoțiilor, idealurilor, actelor de voință, autoaprecierilor, convingerilor, concepțiilor personale ale elevilor, determinate de lectura unui text literar, în urma experimentului de formare realizat la clasele experimentale. Instrumentul utilizat a fost un test pe baza unui text literar, cu șapte itemi cu alegere multiplă (test 2), care au presupus existența unei întrebări din textul propus, și a unei liste de trei alternative-soluții posibile. Elevul trebuie să aleagă un singur răspuns, considerat de el ca fiind cea mai bună soluție. Analiza răspunsurilor elevilor la cele șapte întrebări, regăsită în anexele 11-18, demonstrează că obiectivele experimentului de formare au fost atinse, în acest sens prezentăm indicii din Tabel 3.11. și Tabel 3.12. și Figura nr. 3.1. și Figura nr. 3.2., ilustrate mai jos.

Tabel 3.11. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova

Nivelul	Republica Moldova			
	L.1.F. (a IV-a)	L.2.M (a IV-a)	L.3.F. (a III-a)	L.4.M (a III-a)

	constatare	control	constatare	control	constatare	control	constatare	control
Reproductiv (a)	63.16%	0.37%	52.26%	53.76%	67.26%	1.79%	60.71%	48.21%
Productiv (b)	35.34%	32.71%	46.24%	41.73%	30.36%	42.26%	39.29%	48.21%
Creativ (c)	1.50%	66.92%	1.50%	4.51%	2.38%	55.95%	0%	3.58%
Nr. total elevi	38		38		24		24	

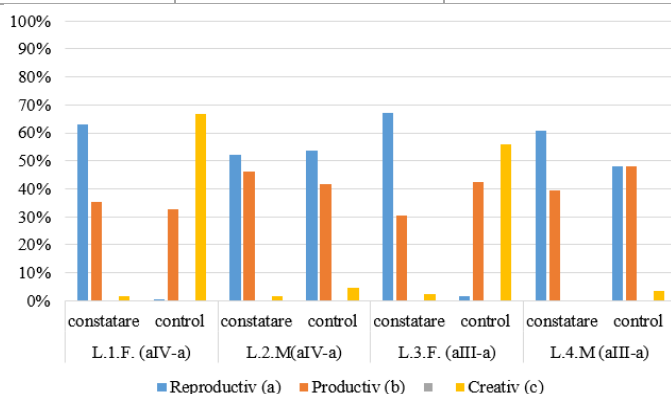

Fig.3.1. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova

Tabel 3.12. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în România

România								
Nivelul	L.5.F. (a III-a)		L.6.M (a III-a)		L.7.F.(a IV-a)		L.8.M(a IV-a)	
	constatare	control	constatare	control	constatare	control	constatare	control
Reproductiv (a)	28.57%	0%	37.62%	30.48%	27.27%	0%	66.88%	29.87%
Productiv (b)	71.43%	44.76%	58.57%	67.62%	72.73%	30.52%	33.12%	45.45%
Creativ (c)	0%	55.24%	3.81%	1.90%	0%	69.48%	0%	24.68%
Total elevi	30		30		22		22	

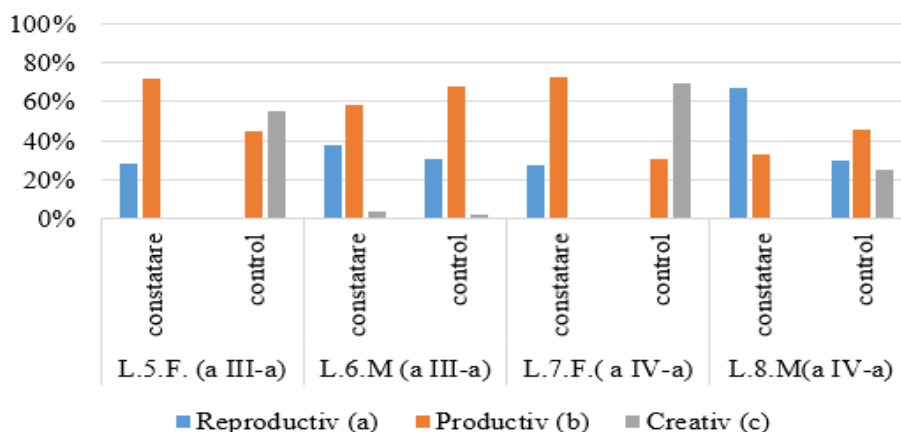

Fig.3.2. Valori cantitative ale experienței de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, la clasele a III-a și a IV-a, în România

Datele obținute au fost prelucrate și exprimate în diferite grafice pentru a se putea observa cu ușurință diferența între rezultate, care să faciliteze atât o interpretare rapidă cât și o vizualizare clară a rezultatelor. În urma analizei, se poate observa nivelul de receptare al textului literar, atât pentru loturile de formare (1,3,5,7) cât și pentru cele martor (2,4,6,8), în experimentul de control.

În contrast, analizăm pentru Republica Moldova, la clasele a IV-a L.1.F. și L.2.M., unde identificăm următoarele aspecte:

1. în urma analizei datelor obținute, la L.1.F, nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere considerabilă (prin urmare elevii își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, observă mai mult decât tiparul textului literar, având capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar), nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere (elevii analizează conținutul textului, au și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă ei pot să fie influențați, au capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și au capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab), iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de peste 60% a răspunsurilor (elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Totodată, elevii dovedesc pot identifica caracteristici personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar; dovedesc capacitatea de a stabili un mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare; dovedesc capacitatea de a descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare; dovedesc capacitatea de a analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar),conform fig.3.3 și fig.3.4.

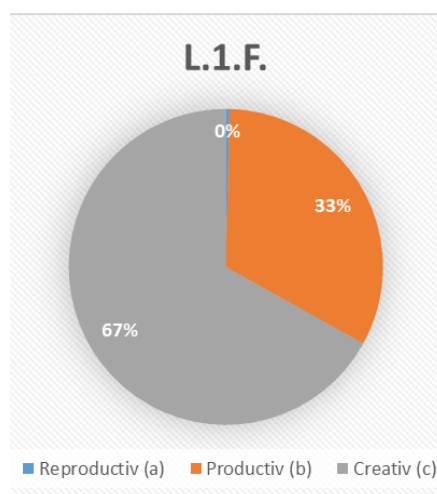
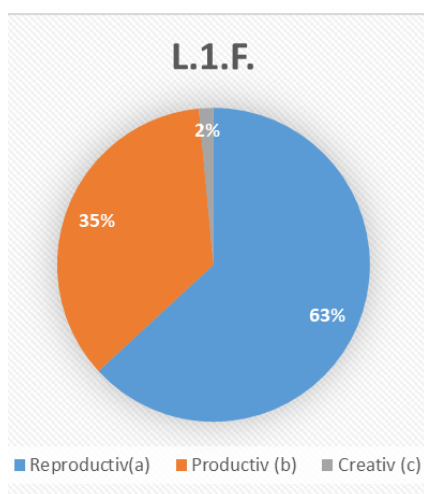

Fig.3.3. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel pentru T1, L.1.F.

Fig.3.4. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel pentru T2, L.1.F.

2. în urma analizei datelor obținute la L.2.M., nivelul reproductiv de receptare a textului literar s-a ridicat cu mai mult de 1%, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de doar 3%.(fig.3.5, fig.3.6)

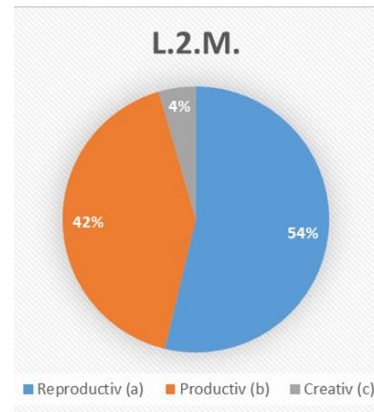
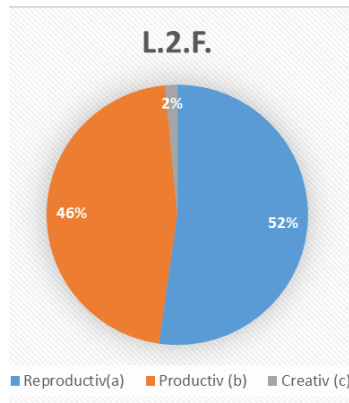

Fig.3.5. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.2.M

Fig.3.6. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.2.M

La clasele a III-a, loturile L.3.F. și L.4.M, constatăm următoarele:

3. în urma analizei datelor obținute la L.3.F., nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere considerabilă, de peste 60%, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște creștere de 12%, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de 50% la L.3.F.(fig.3.7, fig.3.8)

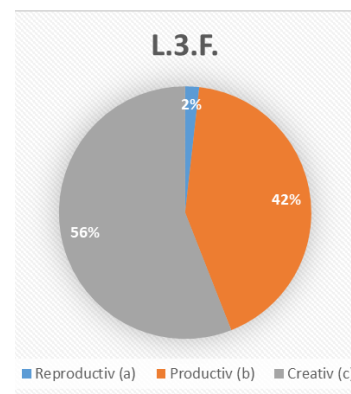
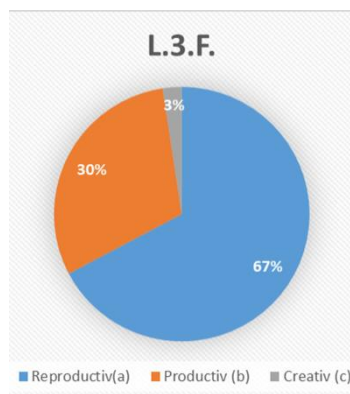

Fig.3.7. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.3.F.

Fig.3.8. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.3.F.

4. în urma analizei datelor obținute la L.4.M. nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de 12%, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște creștere de 9%, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de peste 3.50%. (fig.3.9, fig.3.10)

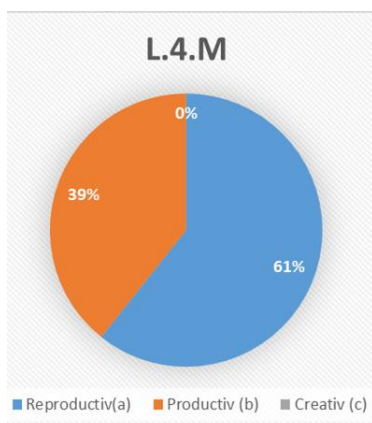

Fig.3.9. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel T1 pentru L.4 M

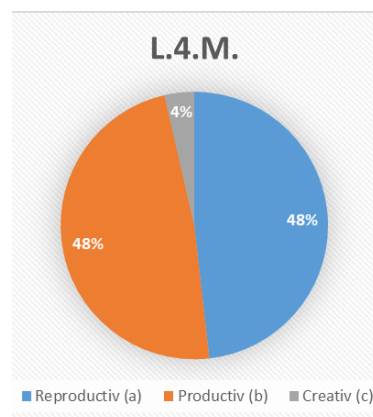

Fig.3.10. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel T2 pentru L.4 M

Pentru România, la clasele a III-a, loturile L.5.F., L.6.M., constatăm următoarele aspecte:

5. în urma analizei datelor obținute la L.5.F., nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere considerabilă, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de aproape 30%, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de peste 50% , (fig.3.11, fig.3.12)

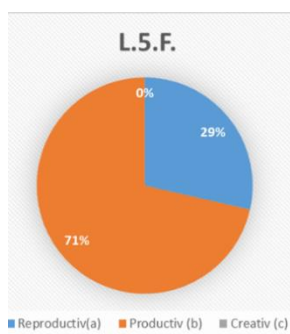

Fig.3.11. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.5.F.

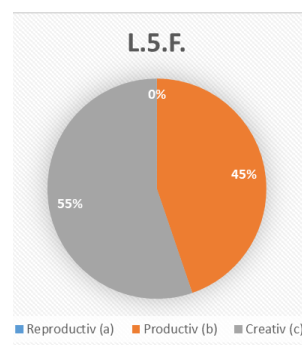

Fig.3.12. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.5.F.

6. în urma analizei datelor obținute la L.6.M., nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de doar 7 %, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o creștere de 3%, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o scădere de aproape 3%.(fig.3.13, fig.3.14)

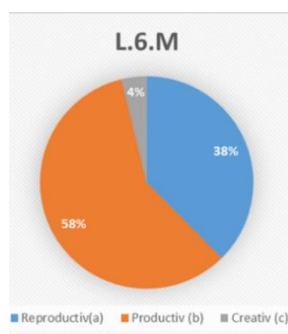

Fig.3.13. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.6.M

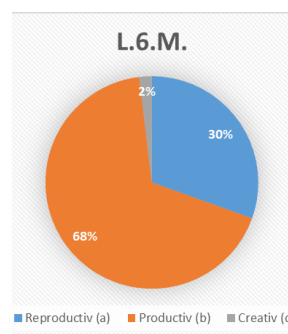

Fig.3.14. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.6.M

La clasele a IV-a, loturile L.7.F. și L.8.M. se poate observa că:

7. în urma analizei datelor obținute la L.7.F., nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de aproape 50 %, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de 40% , iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de aproape 70% din totalul răspunsurilor (fig.3.15, fig.3.16)

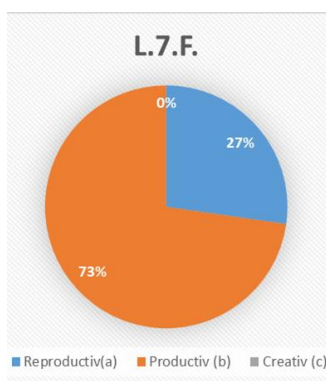

Fig.3.15. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T1 pentru L.7.F.

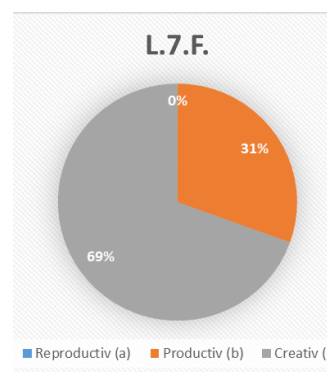

Fig.3.16. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorii de nivel la T2 pentru L.7.F.

8. în urma analizei datelor obținute la L.8.M., nivelul reproductiv de receptare a textului literar cunoaște o scădere de aproape 50 %, nivelul productiv de receptare a textului literar cunoaște o creștere de 12 %, iar nivelul creativ de receptare a textului literar cunoaște o creștere de aproape 25 % din totalul răspunsurilor.(fig.3.17, fig.3.18)

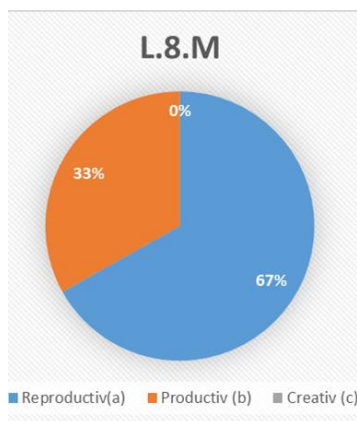

Fig.3.17. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T1 pentru L.8.M

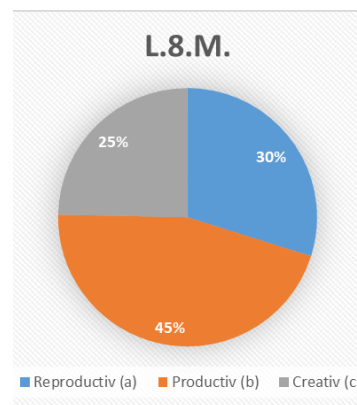

Fig.3.18. Distribuție frecvență numărului de răspunsuri pe categorie de nivel la T2 pentru L.8.M

Concluzie: Dacă la grupurile de control se observă o fluctuație a răspunsurilor care vizează în special nivelurile reproductiv și productiv de receptare al textului literar, observăm că la loturile de formare cea mai mare creștere o înregistrează răspunsurile care sunt atribuite nivelului creativ de receptare al textului literar, ca urmare a aplicării metodologiilor ELA în procesul de predare-învățare, a parcurgerii textelor literare și a sarcinilor didactice (exercițiile aplicative la texte), dar și a îndrumărilor generale, cu privire la caracteristici ale imaginii de sine reflectate în textele literare parcurse, care se regăsesc în auxiliarele învățătorilor. La clasele de formare s-a insistat pe o analiză mai profundă a personajelor literare, a faptelor și întâmplărilor din texte, făcându-se paralelă atât cu mediul social în care se află elevii în diferite momente din zi, cât și cu Eul fiecăruia.

Prezentăm, comparativ, analiza datelor obținute la lotul experimental și lotul martor. Loturilor de formare și celor martor li s-au aplicat cele două probe de evaluare a nivelului de receptare a textului literar, atât în etapa de constatare cât și în cea de control, respectiv test 1 cu itemi pe baza textului literar (anexa 1), și test 2 cu itemi pe baza unui text literar (anexa 10), conform descrierii făcute anterior. În luna mai 2021, în cadrul experimentului de control, am putut să analizăm modul în care au evoluat/involuat loturile de formare și cele martor, cu privire la nivelul de receptare al textului literar în procesul de formare a imaginii de sine. Valorile calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T2, la loturile de formare și martor sunt prezentate în anexele 11,12,13,14,15,16,17,18,32. **În urma analizei datelor din cadrul experimentului de control, se poate constata modul în care elevii din loturile de formare și cele martor au evoluat sau au stagnat** în ceea ce privește formarea imaginii de sine prin receptarea textului literar. Unele loturi au trecut de la nivelul reproductiv sau productiv de receptare a textului literar, la cel creativ. Lotul 1 de formare (L.1F.) format din 38 elevi din clasa a IV-a B, de la Liceul Teoretic „Ion Creangă”

Chişinău din Republica Moldova (anexele 2, 11, 32) și lotul 2 martor (L.2.M.) format din 38 elevi din clasa a IV-a D, de la Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chişinău ,(anexa 12)

Elevii din L.2.M. (tabel 3.13) au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că dețin capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar. Doar la It.2, 55% din numărul elevilor; It.3, 55% din numărul elevilor; It.4, 63% din numărul elevilor au selectat răspunsul aferent nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevii analizează conținutul textului, au și exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă pot să fie influențați, au capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și au capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab. Figurile aferente acestor rezultate se află în anexa 38.

Elevii din L.1.F. (tabel 3.3.) au selectat răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Doar la It.2, 68% din numărul elevilor au selectat răspunsuri conform nivelului productiv de receptare al textului literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab.

Figurile care reflectă aceste rezultate se regăsesc în anexa 38.

Tabel 3.13. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chişinău)

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	65%	21%	14%
It.2	40%	55%	5%
It.3	42%	55%	3%
It.4	37%	63%	0%
It.5	50%	47%	3%
It.6	63%	34%	3%
It.7	79%	15%	6%

Tabel 3.3. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chişinău)

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	45%	55%
It.2	3%	68%	29%
It.3	0%	21%	79%
It.4	0%	34%	66%
It.5	0%	37%	63%
It.6	0%	13%	87%
It.7	0%	11%	89%

Lotul 3 de formare (L.3.F.) format din 24 elevi din clasa a III-a, de la Liceul Teoretic cu Program Sportiv nr. 2 Chişinău din Republica Moldova (anexele 13, 14, 32) și Lotul 4 martor

(L.4.M) format din 24 elevi din clasa a III-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău, Republica Moldova

Elevii din L.4.M (tabel 3.14.), au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar. Doar la It.3, 63% din numărul elevilor; It.4, 50% din numărul elevilor; It.7, 58% din numărul elevilor au selectat răspunsul aferent nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab.

Elevii din L.3.F. (tabel 3.15.), anexa 13, au selectat răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Doar la It.1, 58% din numărul elevilor, la It.2, 54% din numărul elevilor și la It.4, 54% din numărul elevilor, au selectat răspunsuri conform nivelului productiv de receptare al textului literar.

Figurile care reflectă aceste rezultate se regăsesc în anexa 39.

Tabel 3.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	50%	38%	12%
It.2	50%	50%	0%
It.3	33%	63%	4%
It.4	46%	50%	4%
It.5	63%	37%	0%
It.6	54%	42%	4%
It.7	42%	58%	0%

Tabel 3.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	58%	42%
It.2	4%	54%	42%
It.3	0%	33%	67%
It.4	0%	54%	46%
It.5	8%	42%	50%
It.6	0%	42%	58%
It.7	0%	13%	87%

Lotul 5 de formare (L.5.F.) format din 30 elevi din clasa a III-a A, de la Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț, România (anexele 6, 15, 32) și lot 6 martor (L.6.M.) format din 30 elevi din clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț (anexa 16).

Elevii din L.6.M. (tabel 3.16.), au optat pentru răspunsuri aferente nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab. Doar la It.1,

90% din numărul elevilor au selectat răspunsul aferent nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar.

Elevii din L.5.F. (tabel 3.17.), anexa 15, au selectat răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Doar la It.2, 53% din numărul elevilor și la It.3, 57% din numărul elevilor au selectat răspunsuri conform nivelului productiv de receptare al textului literar.

Figurile care reflectă aceste rezultate se regăsesc în anexa 40.

Tabel 3.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	90%	10%	0%
It.2	17%	83%	0%
It.3	17%	83%	0%
It.4	13%	84%	3%
It.5	4%	53%	7%
It.6	30%	70%	0%
It.7	7%	90%	3%

Tabel 3.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L5F

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	33%	67%
It.2	0%	53%	47%
It.3	0%	57%	43%
It.4	0%	43%	57%
It.5	0%	43%	57%
It.6	0%	47%	53%
It.7	0%	37%	63%

Lotul 7 de formare (L.7.F.) format din 22 elevi din clasa a IV-a A, de la Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț, România (anexele 17, 32) și lotul 8 martor (L.8.M.) format din 22 elevi din clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț (anexa 18).

Elevii din L.8.M. (tabel 3.18.), au optat pentru răspunsuri aferente nivelului productiv de receptare al unui text literar, conform căruia elevul analizează conținutul textului, are și își exprimă propriile idei cu privire la personaje și la text, însă el poate să fie influențat, are capacitatea de a emite idei, care nu sunt originale și are capacitatea de a-și exprima opinia, însă slab. Doar la It.5, 45% din numărul elevilor au selectat răspunsul aferent nivelului reproductiv de receptare al unui text literar, potrivit căruia nu își exprimă propria părere cu privire la textul literar sau la personaje, nu își exprimă punctul de vedere referitor la modul de soluționare al conflictului, nu observă mai mult decât tiparul textului literar, dovedind doar că deține capacitatea de a reproduce textul în succesiunea firească a unităților sale precum și capacitatea de a reproduce exact din textul literar.

Elevii din L.7.F. (tabel 3.19.), anexa 15, au selectat răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta

propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje.

Figurile care reflectă aceste rezultate se regăsesc în anexa 41.

Tabel 3.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.8.M

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	14%	45%	41%
It.2	32%	36%	32%
It.3	36%	41%	23%
It.4	27%	50%	23%
It.5	45%	36%	19%
It.6	36%	45%	19%
It.7	18%	64%	18%

Tabel 3.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.7.F.

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	0%	36%	64%
It.2	0%	36%	64%
It.3	0%	27%	73%
It.4	0%	36%	64%
It.5	0%	23%	77%
It.6	0%	32%	68%
It.7	0%	23%	77%

După cum reiese din analiza comparativă efectuată, conform rezultatelor obținute la testul 2, pentru fiecare item din acest test se poate observa o diferență a selecției răspunsurilor, **elevii din loturile de formare alegând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar**, spre deosebire de elevii din **loturile martor care au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv și productiv de receptare a textului literar**. Astfel, s-a observat existența unei dinamici, obținute prin evoluția calitativă, ca urmare a aplicării tehnicilor de formare a imaginii de sine a elevilor din clasele de formare, în paralel cu clasele de control. Subiecții cercetării au optat pentru răspunsuri creative sau productive și datorită modului în care elevii au început să se perceapă, să se aprecieze, să comunice cu cei din jur, să tolereze sau să relaționeze cu ceilalți, să elimine prejudecățile și să interacționeze, având ca exemple concrete diferite personaje sau întâmplări din textele literare studiate. În contrast cu elevii din loturile martor, elevii din loturile de formare au dovedit că și-au format capacitatea de a: evalua cu ușurință textul literar; de a-și exprima un punct de vedere original/propriu; își argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora; prezenta o părere personală cu privire la personaje; identifica caracteristici personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar; stabili un mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare; descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare; analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

În cadrul experimentului de control am utilizat și tehnica interviului, care „permite înțelegerea profundă și nuanțată a ființei umane și a relațiilor ei cu lumea sau a punctelor de vedere

specifice unor grupuri”, așa cum precizează în anul 1990 McCracken. Altfel spus, interviul este văzut ca „arta de a pune interviuri și de a asculta” [59, p. 361], așa cum menționează A. Fontana. Am optat pentru acest instrument, interviul nestructurat, pentru explorarea nuanțată a unui subiect considerat prea complex pentru a putea fi investigat prin metode cantitative. Am ales să intervievez cele două doamne învățătoare de la clasele de formare din Chișinău.

Tehnica interviului a inclus un ansamblu de procedee particulare :

1. Tatonarea interviuatului

Avându-se în vedere faptul că pe tot parcursul anului au fost organizate instruirii online cu cadrele didactice implicate în experimentul de formare, există o relație de încredere creată între participanții la interviu și cel care interviează (care a demonstrat tact, intuiție, abilitate, experiență și resurse de inițiativă). A existat credința că informațiile furnizate de cele două doamne învățătoare interviuate, pot ajuta pentru a realiza ceva socotit dezirabil. Anchetatoarea a urmărit în realizarea interviului și respectarea sugestiei lui C. Rogers [191, p. 59] respectiv imprimarea unei „încărcături afective”, pentru a crea un climat de încredere mult mai profund decât de obicei. În prealabil, anchetatoarea a stabilit modul de realizare a interviului, după reguli bine standardizate, utilizând chestionarul care răspunde cel mai bine obiectivelor anchetei, conform precizărilor făcute de Leon Festinger [58] și Daniel Katz în volumul II, *Les methodes de recherché dans les sciences sociales*.

Anchetatoarea, autoarea tezei, a prezentat motivul pentru care a ales persoanele interviuate, acesta fiind participarea acestora la experimentul pedagogic, apoi a precizat:

- scopul interviului: identificarea unor modificări în comportamentul observabil al elevilor, cu privire la formarea/dezvoltarea imaginii de sine în procesul receptării textului literar, ca urmare a derulării experimentului de formare care a constat în implementarea la clasă a disciplinei opționale *Citește și cunoaște-te!* pe parcursul unui an școlar.

- obiectivele interviului: identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, referitoare la propria persoană; identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, în relația cu ceilalți din jurul lui.

2. Punerea întrebărilor:

Anchetatoarea, arătând simpatie sinceră și căldură afectivă, adresează după formula de salut, următoarea întrebare: *Vă rog, puteți să prezentați un exemplu de comportament al unui elev, care a avut schimbări semnificative, în urma derulării experimentului de formare la clasa dumneavoastră?*

3. Notarea răspunsurilor

În consemnarea răspunsurilor, prima grijă a anchetatorului a fost fidelitatea, respectiv notarea pe loc a tuturor informațiilor primite, pentru a se omite pierderea unor informații importante.

Cele două interviuri cu doamnele învățătoare se regăsesc în anexa 42.

Al doilea instrument folosit în cadrul experimentului de control, a fost un chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani, prezentat în Anexa 28.

Modalitatea de administrare și cotare a chestionarului. Chestionarul este compus dintr-un număr de 10 itemi. Fiecare întrebare a chestionarului are atașată o scală cu 5 nivele (+2.+1.0.-1.-2). În cazul unei afirmații nefavorabile, ordinea valorilor numerice este inversată. Prezentăm grila de scorare în anexa 43. Activitatea elevilor, în cadrul experimentului de control, este prezentată sintetic în anexa 44. Tabelele cu elevii claselor a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, participanți la experimentul de control, precum și indicii cantitativi, se regăsesc în anexele 23-26.

În urma analizei, se poate observa nivelul de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul de receptare al textului literar, atât pentru loturile de formare (1, 3, 5, 7) cât și pentru cele martor (2, 4, 6, 8), în experimentul de control.

În contrast, am analizat pentru Republica Moldova, la clasele a IV-a L.1.F. și L.2.M., unde identificăm valori, menționate în Tabelul 3.20. și în Figura 3.19. Analiza datelor se regăsește în anexa 50.

Tabel 3.20. Aspecte contrastive ale valorilor la L.1.F. și L.2.M.

Republica Moldova																				
Nivelul	It.1		It.2		It.3		It.4		It.5		It.6		It.7		It.8		It.9		It.10	
	L.1. F.	L.2. M	L.1. F.	L.2.M	L.1.F.	L.2.M	L.1.F.	L.2.M	L.1.F.	L.2. M	L.1.F.	L.2. M	L.1.F.	L.2. M	L.1.F.	L.2. M	L.1.F.	L.2. M	L.1.F	L.2. M
Total de acord	73.70 %	57.90 %	0%	0%	0%	0%	68.4 %	57.86 %	15.8 %	7.9%	21.1 %	5.3%	73.7 %	68.4 %	68,5 %	60.5 %	0%	0.0%	84.2 %	78.9 %
De acord	18.40 %	34.20 %	2.60%	2.60%	2.60%	2.60%	31.6 %	36.8%	7.9%	18.4 %	31.6 %	18.4 %	26.3 %	23.7 %	26.3 %	31.6 %	0%	2.6%	15.8 %	18.4 %
Indiferent	7.90%	5.30%	0%	2.60%	0%	2.60%	0.0%	5.26%	21.1 %	18.4 %	15.8 %	28.9 %	0.0%	2.6%	0%	7.9%	0%	2.6%	0%	0%
Dezaccord	0%	2.60%	13.20 %	47.40 %	13.20 %	47.40 %	0.0%	0.0%	21.1 %	13.2 %	13.2 %	7.9%	0.0%	2.6%	2.6%	0.0%	18.4 %	15.8 %	0%	2.6%
Total dezacord	0%	0%	84.20 %	47.40 %	84.20 %	47.40 %	0.0%	0.0%	58.6 %	47.4 %	18.4 %	39.5 %	0.0%	2.6%	2.6%	0.0%	81.6 %	78.9 %	0%	0%

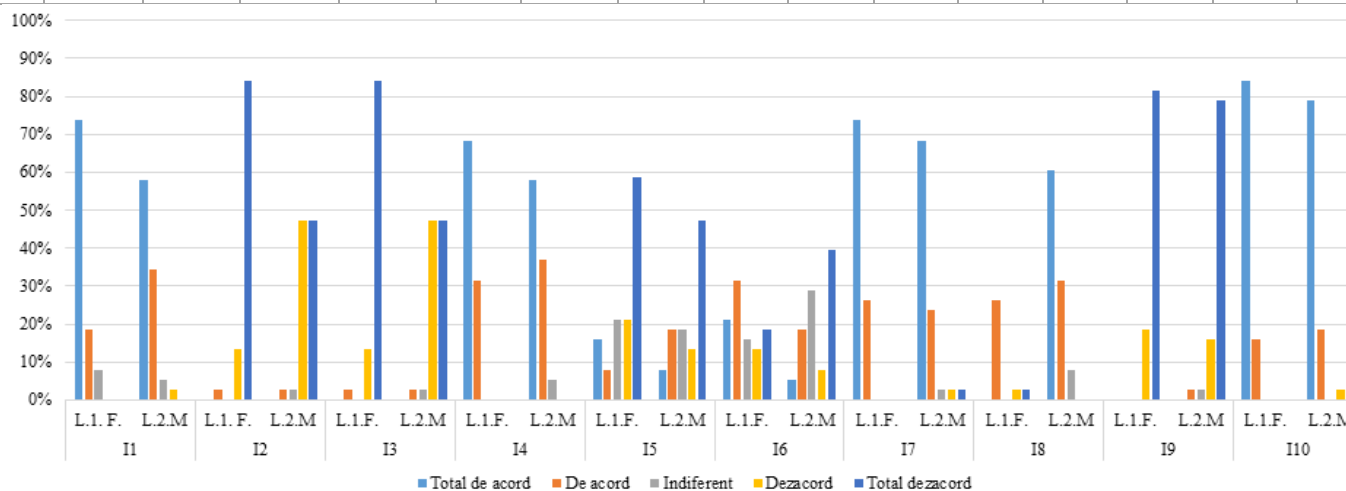

Fig. 3.19. Aspecte contrastive ale valorilor la L.1.F. și L.2.M.

În contrast, am analizat datele obținute în urma aplicării chestionarului, pentru Republica Moldova, la clasele a III-a L.3.F. și L.4.M., unde identificăm următoarele valori, menționate în Tabelul 3.21. și în Figura 3.20. Analiza efectivă a rezultatelor obținute, se regăsește în anexa 51.

Tabel 3.21. Aspecte contrastive ale valorilor la L.3.F. și L.4.M.

Republica Moldova																				
Nivelul	It.1		It.2		It.3		It.4		It.5		It.6		It.7		It.8		It.9		It.10	
	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M	L.3 F.	L.4.M
Total de acord	54.2%	41.7%	0%	4.2%	12.5%	8.3%	58.3%	45.8%	0%	16.6%	29.2%	16.7%	41.7%	29.2%	45.8%	33.3%	0.0%	41.6%	54.1%	41.6%
De acord	45.8%	41.7%	0%	4.2%	12.5%	16.7%	20.8%	29.2%	4.2%	12.5%	16.7%	20.8%	29.2%	20.8%	25%	29.2%	12.5%	12.5%	33.3%	37.5%
Indiferent	0%	12.5%	0%	12.5%	12.5%	20.8%	12.5%	25%	25%	16.6%	25%	12.5%	0.0%	29.2%	12.5%	20.8%	8.3%	4.2%	4.2%	20.9%
Dezacord	0%	0%	25%	12.5%	8.3%	20.8%	0.0%	0.0%	16.6%	20.9%	8.3%	20.8%	12.5%	16.6%	0.0%	16.7%	29.2%	4.2%	4.2%	0.0%
Total dezacord	0%	4.1%	75%	66.6%	54.2%	33.4%	8.4%	0.0%	54.2%	33.4%	20.8%	29.2%	16.6%	4.2%	16.7%	0%	50.0%	37.5%	4.2%	0.0%

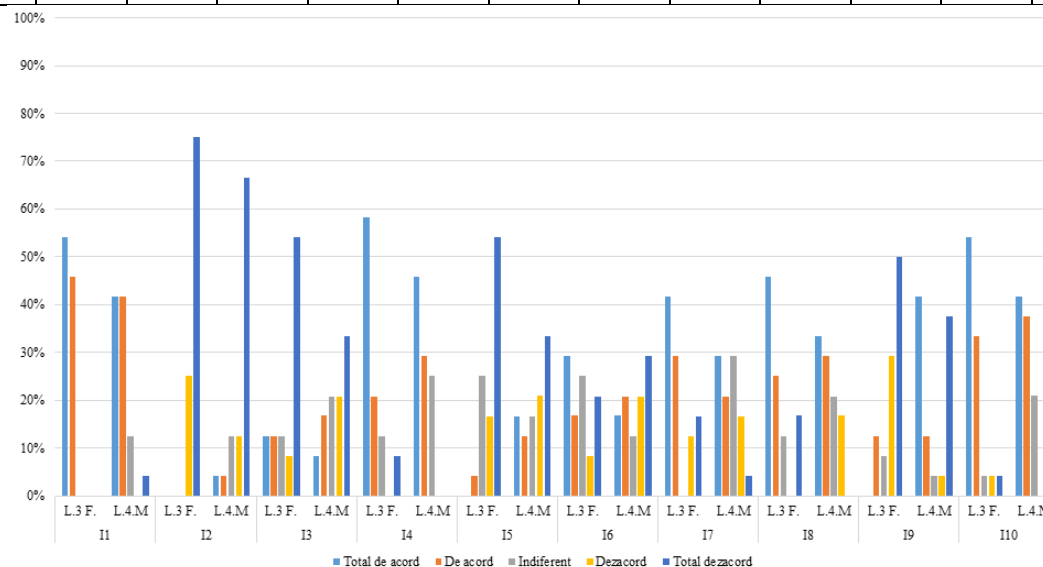

Fig. 3.20. Aspecte contrastive ale valorilor la L.3.F. și L.4.M.

În contrast, am analizat pentru România, la clasele a III-a L.5.F. și L.6.M., unde identificăm următoarele valori, menționate în Tabelul 3.22. și în Figura 3.21. Analiza efectivă a rezultatelor se regăsește în anexa 52.

Tabelul 3.22. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.5.F. și L.6.M.

România																				
Nivelul	It.1		It.2		It.3		It.4		It.5		It.6		It.7		It.8		It.9		It.10	
	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M	L.5.F.	L.6.M
Total de acord	80%	70%	0%	3,3%	0%	0%	76,6%	66,6%	0%	0%	46,6%	10%	83,3%	80%	73,3%	66,6%	0%	0%	93,3%	90%
De acord	20%	26.6%	10%	0%	0%	0%	16,6%	6,6%	10%	3,3%	10%	3,3%	16,6%	13,3%	26,6%	30%	0%	0%	6,6%	6,6%
Indiferent	0%	3.3%	6,66%	10%	0%	0%	0%	26,6%	0%	6,6%	26,6%	36,6%	0%	6,6%	0%	3,3%	0%	6,6%	3,3%	0%
Dezacord	0%	0%	20%	33,3%	6,6%	13,3%	0%	0%	6,6%	26,6%	16,6%	23,3%	0%	0%	0%	0%	6,6%	6,6%	0%	0%
Total dezacord	0%	0%	63,33%	53,33%	93,3%	86,6%	6,66%	0%	83,3%	63,3%	0%	26,6%	0%	0%	0%	0%	93,3%	86,6%	0%	0%

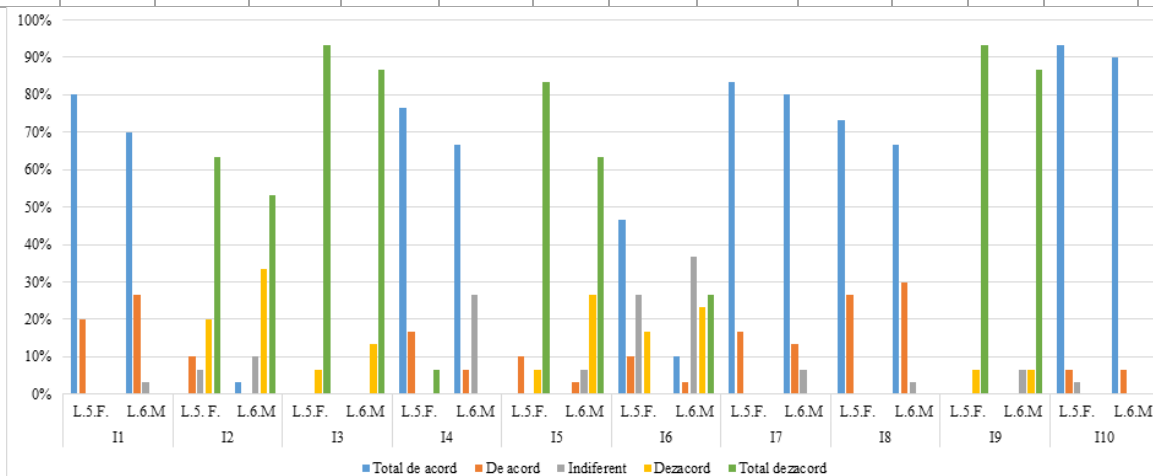

Fig. 3.21. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.5.F și L.6.M

În contrast, am analizat pentru România, la clasele a III-a L.7.F. și L.8.M., unde identificăm următoarele valori, menționate în Tabelul 3.23. și în Figura 3.22. Analiza efectivă a datelor se regăsește în anexa 53.

Tabel 3.23. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.7.F. și L.8.M.

România																				
Nivelul	It.1		It.2		It.3		It.4		It.5		It.6		It.7		It.8		It.9		It.10	
	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.	L.7.F.	L.8.M.
Total de acord	45,45%	36,36%	0,00%	0,00%	4,54%	4,54%	77,27%	45,45%	18,18%	4,54%	31,81%	13,63%	59,09%	50%	50%	22,72%	4,54%	0,00%	77,27%	68,18%
De acord	45,45%	31,81%	9,09%	0,00%	9,09%	4,54%	18,18%	45,45%	9,09%	4,54%	18,18%	13,63%	36,36%	36,36%	40,90%	59,09%	0,00%	0,00%	22,72%	27,27%
Indiferent	4,54%	31,81%	13,63%	68,18%	9,09%	40,90%	4,55%	9,09%	4,54%	63,63%	18,18%	50%	4,54%	13,63%	4,54%	18,18%	9,09%	50%	0,00%	4,54%
Dezacord	4,54%	0,00%	36,36%	0,00%	13,63%	0,00%	0%	0%	36,36%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,54%	0,00%	22,72%	0,00%	0,00%
Total dezacord	0,00%	0,00%	40,90%	31,81%	63,63%	50%	0%	0%	31,81%	27,27%	31,81%	22,72%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	63,63%	50%	0,00%	0,00%

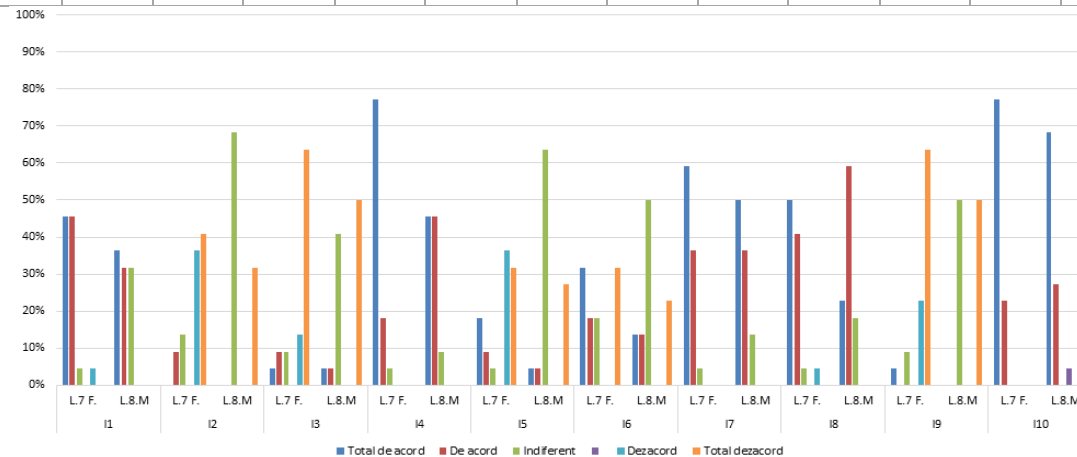

Fig. 3.22. Aspecte contrastive ale răspunsurilor la L.7.F. și L.8.M.

Concluzie: modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, care s-a aplicat elevilor din clasele experimentale, cu scopul de a se forma imaginea de sine în receptarea textului literar, a generat acestora caracteristici în sfera afectivă, în sfera dezirabilului, în sfera volitivă, în sfera evaluării, conform rezultatelor obținute în urma analizei itemilor din chestionar, pe care le menționăm în anexa 45.

3.2. Impactul programului de formare „Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar” asupra personalului didactic și analiza rezultatelor formării

Paul Cornea, în lucrarea „Introducere în teoria lecturii”, citându-l pe Eduard Claparède spune: „pentru un adult care cunoaște mecanica limbajului scris, litera e mai simplă decât silaba, silaba mai simplă decât cuvântul. Dar acesta nu este deloc cazul pentru copilul care vede întâia dată un text scris. Pentru el cuvântul sau chiar fraza formează un desen a cărui fizionomie generală îl captivează mai mult decât literele izolate pe care nu le distinge în ansamblu.”[32, p.117]

În România, conform Legii educației naționale nr. 1/2011, art. 245, pentru personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control, formarea continuă este un drept și o obligație.[137, p.105]. Același lucru îl prevede Legea 198/2023, la articolul 188, al.1 [138, p.73]. Evoluția în carieră a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează prin promovarea examenelor de definitivare în învățământ și obținerea gradelor didactice II și I. Perfecționarea cadrelor didactice se realizează prin stagii de formare obligatorii, personalul didactic din învățământul preuniversitar având obligația de a participa periodic la programe de formare continuă, astfel încât, la fiecare interval de 5 ani, considerat de la data obținerii definitivatului, să acumuleze 90 credite profesionale transferabile. Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar precizează că formarea continuă se realizează prin [166, p.2]: programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice; programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului; cursuri de pregătire și susținere a examenelor de obținere a gradelor didactice II și I; studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență. Scopul formării continue este acela de a asigura actualizarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic, inclusive dobândirea de noi competențe, în funcție de adaptarea competențelor personalului didactic la schimbările din procesele de educație.

Domeniile de formare profesională sunt: domeniul specializării și al didacticii specializării corespunzător funcției cadrului didactic; domeniul pedagogiei și psihologiei educației; domeniul managementului educațional și al legislației școlare; domeniul tehnicilor de informare și de

comunicare aplicate în procesele de predare-învățare; domenii între-trans-disciplinare și cross-curriculare vizând strategiile alternative și complementare de instruire, cercetarea și inovarea.

Formele de organizare ale formării continue a personalului din învățământul preuniversitar sunt: activitățile metodico-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul instituției de învățământ sau pe grupe de unități, sesiuni metodico-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale, cursuri de formare profesională continuă, cursuri postuniversitare, studii de masterat, studii de doctorat, dobândirea unei alte specializări din domeniul de specializare. Sistemul național de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar din România, cuprinde: instituții și structuri ale acestora cu funcții de reglementare, coordonare, finanțare, evaluare, acreditare și monitorizare a programelor de formare continuă; instituții, organizații și structuri ale acestora cu funcții de organizare și realizare a programelor și activităților de formare continuă, având statut de furnizori de programe de formare continuă a personalului didactic. Casa Corpului Didactic este unitate conexasă a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, „care funcționează în fiecare județ, în baza prevederilor art. 99 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011” [137, p.1], care are ca obiectiv principal formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar, prin „programe de formare continuă, activități cu caracter științific, metodic și cultural, în conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) și (4) din Legea 1/2011” se precizează în Regulamentul de organizare și funcționare a casei corpului didactic, reglementat prin Ordinul MECS nr. 5554/2011. [165, p.1- 2]

Având în vedere cele prezentate, menționăm că, cadrele didactice au dreptul și obligația, totodată, prin legea educației, de a-și forma/dezvolta competențe psihopedagogice și metodice, venind astfel în întâmpinarea schimbărilor sociale. Competențele (în contextul educației literar-artistice) pe care trebuie să le dețină un învățător care va preda acest opțional, sunt atât cele cu referire la conținuturile învățării, la managementul clasei, competențe cu privire la sistemul educativ, competențe de comunicare bazate pe abilitatea de a înțelege, de a exprima și de a transmite sentimente atât oral cât și scris (citire, scriere, vorbire, ascultare) în concordanță cu nevoile elevilor. Dintre competențele psihopedagogice, se subliniază motivarea elevilor pentru realizarea obiectivelor propuse. Dintre competențele de evaluare, s-au format cele de apreciere, de îndrumare, de perfecționare, acestea având întâietate în fața celor de control, învățătorul fiind capabil să stăpânească tehnicile de verificare a îndeplinirii și respectării deciziilor și îndrumărilor. Învățătorii trebuie să dețină competențele de a promova lucrul în echipă, de a-și motiva elevul pentru ca acesta să îl urmeze. Desigur că toate aceste competențe au la bază competențele de relaționare în contextul educației literar-artistice, respectiv manifestarea încrederii și respectului

pentru elevi, a corectitudinii și colaborării, avându-se în vedere faptul că elevii vor fi consiliați de învățători și prin utilizarea unor texte literare, cu învățături. Pentru că în procesul de predare-învățare-evaluare este o schimbare continuă-influențată de profilul psihopedagogic al elevilor, politici educaționale diverse, mediu educațional de proveniență, mijloace de învățare disponibile, învățătorul trebuie să participe activ la aceste forme de perfecționare continuă (cursuri, activități metodico-științifice) și să aibă în vedere dezvoltarea continuă a acestor competențe. În contextul ELA, referindu-ne la dimensiunea competenței profesionale a învățătorului, putem spune că aceasta reprezintă sistemul de competențe, respectiv:

- competența gnoseologică cu componentele sale:

- de specialitate, care cuprinde în viziunea lui Ioan Jinga și Elena Istrate următoarele capacități: „cunoașterea materiei, capacitatea de a stabili legături între teorie și practică, capacitatea de înnoire a conținuturilor în consens cu noile achiziții ale științei domeniului” [133, p. 81],

- psihopedagogică, care permite învățătorului să lucreze eficient la clasă și care cuprinde, după Ioan Jinga și Elena Istrate cinci capacități fundamentale: „capacitatea de a cunoaște elevii, de a comunica ușor cu ei, de a proiecta și a realiza optim activități instructiv-educative, de a evalua obiectiv programe și activități de instruire, de a-i pregăti pe elevi pentru autoinstruire și educare” [133, p.81],

- culturală, concretizată într-un ansamblu de cunoștințe variate din diferite domenii ale cunoașterii,

- competența managerială, pentru că învățătorul este un manager al clasei de elevi,

- competența investigațională, care presupune valorificarea cercetărilor psihopedagogice cu scopul de a regla-autoregla procesul de învățământ,

- competența metacognitivă, privitoare la cunoașterea de sine, autoevaluarea activității profesionale raportate la diverse funcții, realizate în context educațional, a punctelor forte și slabe cu scopul de a deveni mai flexibil în situații diferite,

- competența comunicațională, cu referire la care L. Ezechil apreciază că aceasta definește eficacitatea interacțiunii, a schimbului informațional și interpersonal.

Cadrele didactice implicate în desfășurarea experimentului, care au aplicat la clasă disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!”, au participat pe tot parcursul anului școlar la webinarii online săptămânale susținute de autoarea tezei, pentru o bună implementare la clasă a metodologiei ELA, în vederea formării imaginii de sine a elevilor prin receptarea textului literar.

Programul de formare, cu denumirea *Formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar*, a fost propus la Casa Corpului Didactic Neamț pentru includere în Oferta de programe de formare pentru anul școlar 2020-2021, care a fost avizată de Ministerul Educației

din România, prin adresa cu nr. 7399/05.11.2020. Etapele pe care programul de formare le-a urmat, până la includere în oferta de formare, au fost: elaborarea machetei cursului de formare și a suportului de curs, propunerea programului de formare și a suportului de curs spre aprobare, Casei Corpului Didactic Neamț, aprobarea de includere în ofertă, de către Consiliul de Administrație al Casei Corpului Didactic Neamț, avizarea ofertei de formare de către inspectorul școlar general, de la Inspectoratul Școlar Județean Neamț, trimiterea ofertei de formare spre avizare și obținerea avizului de la Ministerul Educației din România. Cursul, încadrat în domeniul psihopedagogie, s-a adresat cadrelor didactice din învățământul primar: învățători, institutori, profesori pentru învățământul primar, din România. Competențele pe care le-a urmărit, spre formare/dezvoltare au fost: capacitatea de a stabili reperele psihopedagogice și literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar; capacitatea de a contribui la dezvoltarea intrapersonală a elevilor prin autocunoaștere. Programul de formare, cu o durată de 24 ore, a fost structurat în patru module, după cum urmează: Modulul 1. Profilul psihologic al școlarului mic (4 ore), Modulul 2. Imaginea de sine. Stima de sine (6 ore), Modulul 3. Textul literar –modalități de dezvoltare a imaginii de sine (6 ore), Modulul 4. Importanța dezvoltării imaginii de sine a elevilor în evitarea abandonului școlar (6 ore), Evaluare (2 ore).

Programul de formare profesională s-a efectuat în perioada noiembrie-decembrie 2020, iar grupul țintă a fost format din 32 persoane. Caracteristicile acestui eșantion de formare, se regăsesc analizate în anexa 46.

Pe tot parcursul programului de formare, cursanții au făcut schimb de bune practici, au exemplificat cu probleme existente la clasele unde profesază, iar la finalul programului de formare, au prezentat câte un text literar din literatura contemporană pentru copii, cu impact în formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare, plecând de la ideea cercetătoarei Mariane Marin din *Didactica lecturii*, precum că „literatura presupune existența personajelor și prezentarea unui tablou bazat mai mult sau mai puțin pe realitate.”[147, p. 63] La finalul cursului, cadrele didactice au completat un chestionar, care a cuprins trei întrebări cheie, ca urmare a parcurgerii modulelor. Răspunsurile învățătorilor la prima întrebare, *De ce este important ca învățătorul să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi?*, sunt prezentate în Tabelul 3.24:

Tabel 3.24. Răspunsurile învățătorilor la întrebarea 1

Răspunsuri	Nr. cadre didactice	Procent
Învățătorul are posibilitatea să corecteze ceea ce este negativ și să contureze laturile pozitive ale copilului.	7	21,87%
O bună imagine de sine duce la o relaționare armonioasă.	4	12,5%
Imaginea de sine a elevului influențează comportamentul acestuia.	3	9,37%
Formarea unei bune imagini de sine duce la formarea unei personalități echilibrate din punct de vedere emoțional.	8	25%
Formarea unei bune imagini de sine duce la formarea unei personalități adaptabile societății aflate în transformare perpetuă.	6	18,75%
Copilul de azi, va fi adultul de mâine.	4	12,5%

Cele 32 cadre didactice consideră că în învățământul primar, rolul învățătorului este și acela de a forma imaginea de sine a elevilor, de a le orienta modul în care se raportează la realitate; aceștia formează caractere, avându-se în vedere valorizarea fiecărui copil ca personalitate unică, cu valoare și cu demnitate proprie, respectându-se mereu „principiul respectării dreptului la opinie al elevului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ” [137], respectiv articolul 3.lit. u) din Legea educației naționale nr. 1/2011, respectiv art. 3 lit. r., din legea 198/2023 [138]: „principiul respectării dreptului la opinie al elevului și al personalului din învățământ în contextul derulării actului educațional.”

La a doua întrebare *Considerați că textele literare pot contribui la formarea imaginii de sine la elevi, avându-se în vedere faptul că prin intermediul literaturii, nivelul productiv al gândirii critice se activează în momentul în care elevul identifică în textele literare acele personaje-eroi, dominați de factori precum timpul, spațiul, categoriile sociale?*, toate cele 32 cadre didactice au răspuns afirmativ.

Prin exemplele oferite prin textele literare, copilul își creează propriul sine, deoarece putându-se raporta la modul în care își percepe forțele proprii se determină modul în care se evaluează realitatea. Copilul poate să încerce să îndeplinească obiective, acceptând că ar putea să eșueze, nu va evita acțiunile considerând din start că sunt peste puterile lui, nu va lua de bune părerile negative ale celor din jur adăugându-le la cele personale. Textele literare asigură copilului suportul evoluției intelectuale, integrarea în viața socială, oferă posibilitatea de a distinge binele de rău, conduc la identificarea mesajului educativ menit să formeze imaginea de sine. Copiii se pot identifica cu personajele din textele studiate, calitățile personajelor se transformă în dorințe proiectate asupra persoanei lor, își însușesc trăsături pe care le analizează în paralel cu cele ale personajului-model.

Mariana Marin spune că „destinația lecturii este desăvârșirea textului ca rostire actuală, definind apropierea ca angajare personală a cititorului în contact cu textul. Înțelegerea unui text

este echivalentă cu o înțelegere de sine. Personalizat, textul literar devine oglinda interioară în care eul se privește pentru a se cunoaște.”[147, p.9]

La a treia întrebare *Considerați că dezvoltarea imaginii de sine a elevilor are rol în evitarea abandonului școlar?*, toate cele 32 cadre didactice au răspuns afirmativ.

Prin urmare, formarea și dezvoltarea imaginii de sine a elevilor, respectiv modul în care elevii își percep caracteristicile fizice, emoționale, sociale, acceptarea, aprecierea, autorespectul, toleranța față de sine și față de ceilalți pot constitui barieră împotriva bullying-ului. Formarea unei percepții realiste despre el însuși, dezvoltarea calităților și a defectelor sub observarea învățătorului, pot pregăti elevul pentru a face față confirmărilor sau infirmărilor făcute de realitatea exterioară. Când elevii se simt neputincioși, frustrați, anxioși, timorați, retrași, incapabili să se exprime liberi de frica de a fi ridiculizați, când sunt atacați de ceilalți copii pentru deficiențele pe care le au, poate apărea abandonul școlar. Este important ca învățătorul să lucreze asupra imaginii de sine a elevului, pentru a preveni și împiedica formarea unui individ cu complexe, etichetat și marginalizat pentru ceea ce este, aplicând la clasă strategii educaționale potrivite.

Ca o continuare a dezbaterii problematicii formării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar în procesul receptării textului literar, în luna februarie 2021, am propus Casei Corpului Didactic Neamț organizarea în parteneriat cu instituții de prestigiu de educație activitatea metodică-științifică Simpozionul Național *Școala și familia-factori ai dezvoltării imaginii de sine la elevi*, în urma căruia 35 cadre didactice au publicat articole pe tema menționată.

O altă serie de cursanți au urmat programul de formare de 24 ore în anul școlar 2021-2022, la acest curs participând 50 cadre didactice din România, învățători, institutori, profesori pentru învățământul primar. Caracteristicile acestui eșantion sunt analizate în anexa 47.

Răspunsurile obținute la întrebările propuse, se regăsesc notate în tabelul de mai jos:

Tabel 3.25. Întrebarea nr.1 și răspunsuri ale cadrelor didactice

Întrebarea	Răspunsul cadrelor didactice chestionate
1: De ce este important ca învățătorul să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi?	<p>Învățătorul trebuie să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi pentru ca ei să aibă încredere în forțele proprii, să le conștientizeze, să dorească să depună efort pentru a eficientiza învățarea; învățătorul trebuie să prevină riscurile stimei de sine scăzute.</p> <p>Este important ca învățătorul să lucreze asupra imaginii de sine a elevului, pentru a preveni și împiedica formarea unui individ cu complexe, etichetat și marginalizat pentru ceea ce este, aplicând la clasă strategii educaționale potrivite. Atât timp cât elevul are o imagine bună de sine, fiind ghidat de profesor și nu numai în acest proces de auto-descoperire, viața lui va fi mult mai echilibrată, comportamentul lui la ore și nu numai se va îmbunătăți semnificativ și, prin urmare, succesul, realizările dar și raportarea potrivită la insucces vor fi abordate cu inteligență, iar drumul spre perfecționare și continuă îmbunătățire va fi mult mai ușor și mai plăcut.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Învățătorul trebuie să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi pentru ca ei să aibă încredere în forțele proprii, să le conștientizeze, să dorească să depună efort pentru a eficientiza învățarea.

- Din ce în ce mai mulți copii nu au încredere în ei. Sunt emotivi și le este frică să nu greșească. Ca și cadre didactice, jucăm un rol important în formarea imaginii de sine a copiilor.

- În clasă se fac aprecieri, etichetări care contribuie la formarea imaginii de sine, astfel copiii ajung să se comporte în funcție de aceste etichetări. Rolul cadrului didactic este de a îmbina eficient aceste determinări și de a crea un climat favorabil dezvoltării tuturor elevilor (un echilibru între autoapreciere și autocritică): asistarea elevilor cu necesități de integrare, formarea unei imagini de sine conform cu realitatea propriilor aptitudini individuale și psihologice, valorizarea fiecărui individ, dezvoltarea intelectuală și socială. O evaluare pozitivă duce la o stimă de sine înaltă, iar o evaluare negativă creează disconfort psihic și o stimă de sine scăzută. Un copil cu o imagine de sine bună își asumă responsabilități, lucrează independent, este mândru de realizările lui, efectuează sarcini noi cu încredere, își exprimă propriile emoții conform cu realitatea, oferă și cere ajutor la nevoie.

- Rolul învățătorului este de a crea situații pozitive și de a valoriza pozitiv acțiunile copiilor, întrucât psihologia ne învață că încrederea în forțele proprii aduce jumătate din energia necesară rezolvării sarcinilor.

- Imaginea de sine este o componentă importantă în formarea și dezvoltarea personalității viitorului adult, care trebuie să se adapteze la provocările vieții.

- Pentru a fi sociabil, comunicativ, să lucreze în echipă.

- Învățătorul trebuie să fie interesat de formarea imaginii de sine a elevilor deoarece el este oglinda elevului.

- Învățătorul poate contribui la dezvoltarea imaginii de sine a elevilor prin cunoașterea acestora.

- Învățătorul poate contribui la formarea imaginii de sine prin cunoașterea acestora.

- Învățătorul trebuie să fie interesat de formarea imaginii de sine a elevilor săi pentru a-i cunoaște mai bine, a înțelege modul lor de gândire și acțiune.

- Este important ca învățătorul să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi, deoarece doar astfel copilul va avea o percepție clară asupra propriei personalități.

- Formarea imaginii de sine la elevi este baza procesului instructiv-educativ, la nivelul acestei vârste, deoarece include toate valorile, informațiile și cunoștințele pe care le deține acesta într-un tot unitar.

- Construirea imaginii de sine înseamnă încredere în forțele proprii.

- Imaginea de sine influențează comportamentele elevilor, relaționează armonios, având performanțe școlare.

- Pentru a relaționa frumos cu cei din jur, a avea succes și încredere în sine.

- Este important ca învățătorul să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi pentru ca aceștia să se poată autoanaliza și auto interpreta în orice situație.

- Formarea unei imagini pozitive de sine conferă elevului o încredere mai mare în propria persoană.

- Imaginea de sine a elevilor este importantă, deoarece elevii vor avea încredere în forțele proprii.

- Integrați fiind în grupul școlar și interacționând unii cu alții într-un cadru educațional formal, învățătorul are menirea de a pregăti elevii pentru buna integrare socială căci personalitatea copiilor se formează și reformează mereu în acest context.

- Școala nu formează doar competențe ci și caractere, elevii încep în primii ani de școală să se cunoască, să se compare cu modele luate din experiențe trăite direct sau indirect și să se analizeze, iar imaginea lor de sine este necesar să fie percepută ca bună pentru ca elevii să dezvolte încredere în forțele proprii, plăcere și motivație intrinsecă și internă în învățare.

- Formarea imaginii de sine la elevi este foarte importantă pentru poziționarea corectă în grupuri/ societate în scopul valorizării corecte atunci și acolo unde viața îi trimite.

- Nevoia de afirmare personală randament școlar ridicat, respect de sine, nevoia de afiliere

• Imaginea de sine influențează comportamentul persoanei și contribuie, alături de alte elemente la definirea personalității acestuia. Școala formează personalitatea elevului, ajută elevul să se cunoască, să-și cunoască părțile bune, calitățile, dificultățile și să se valorizeze. Imaginea de sine a elevului e necesar a fi una pozitivă pentru că ea determină stimularea motivației învățării. • Prin educația îndrumată de către un cadru didactic se poate corecta ceea ce este negativ în personalitatea elevului și contura laturile pozitive ale personalității acestuia.

Este important ca învățătorul să fie interesat de formarea imaginii de sine la elevi, avându-se în vedere faptul că prin comportamentul său este un exemplu pozitiv pentru elevi iar prin rolul pe care îl îndeplinește la clasă, acela de consilier. În urma observării atente a comportamentului elevilor, acesta trebuie să sfătuiască și să îndrume constant.

La a doua întrebare: *Considerați că textele literare pot contribui la formarea imaginii de sine la elevi, avându-se în vedere faptul că prin intermediul literaturii, nivelul productiv al gândirii critice se activează în momentul în care elevul identifică în textele literare acele personaje-eroi, dominați de factori precum timpul, spațiul, categoriile sociale?*, toate cele 50 cadre didactice au răspuns afirmativ.

Textele literare pot contribui la formarea imaginii de sine la elevi, acestea oferind modele de urmat concretizate în personaje literare pozitive, de la care elevii pot prelua valori morale. Atâta timp cât va exista un echilibru între utilizarea celor mai adecvate metode de predare a literaturii și identificarea valorilor umane dezvăluite de lectură, idealul de viață al elevului poate fi nuanțat prin utilizarea unor scenarii care fac ca mesajul educativ al textului literar să capete valoare.

A treia întrebare: *Considerați că dezvoltarea imaginii de sine a elevilor are rol în evitarea abandonului școlar?* s-a soldat cu 50 de acorduri din partea cadrelor didactice participante.

Dacă se iau în considerare cele trei tipuri de cauze majore ale abandonului școlar, respectiv: cauze psihologice, cauze sociale, cauze psihopedagogice, regăsim la primul tip pe cele legate de personalitatea elevului, de imagine de sine scăzută, sentimente de inferioritate, lipsa abilităților sociale. La al doilea tip de cauze, se identifică problemele care țin în primul rând de familie, mai exact de lipsa implicării acestuia în buna creștere și dezvoltare a copilului.

Mariana Marin precizează că „literatura, textul artistic conferă noțiunii de materie de învățământ caracteristici specifice, care o fac neidentificabilă cu materiile științelor, întrucât textul artistic, fiind receptat constituie deja o percepție creatoare, creația în acest caz, constituind acțiunea cititorului de recreare a imaginilor artistice create de scriitor.” [147, p.63]

Urmărind formarea de noi competențe, cu referire la tema noastră de studiu, în luna martie 2022, am organizat și susținut seminarul de formare *Dezvoltarea imaginii de sine pozitive a elevilor în procesul educațional*, realizat în cadrul parteneriatului educațional încheiat cu Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Neamț.

În anul școlar 2022-2023 am propus Casei Corpului Didactic Neamț derularea unor proiecte de promovare a lecturii în cadrul centrelor de documentare și informare din județul Neamț, care s-a finalizat cu realizarea volumului *Proiecte de promovare a lecturii în cadrul CDI*, editat de Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, cu ISBN 978-606-667-275-7, la care au participat 55 cadre didactice.

În luna octombrie 2023, am susținut într-un workshop care a adunat 50 de învățători, respectiv atelierul CRED *Resursele CRED: educație deschisă, în clasă și acasă*, organizat în cadrul proiectului cofinanțat din Fondul Social European prin programul Operațional Capital Uman 2014-2020 *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți-CRED*, derulat de Ministerul Educației din România, sesiunea de formare cu titlul *Disciplina opțională Citește și cunoaște-te!*. Am urmărit popularizarea acestei discipline opționale precum și implicarea activă din partea învățătorilor, în ceea ce privește aplicarea metodelor ELA la clasă, cu efect în formarea imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar.

La sfârșitul lunii octombrie 2023, am susținut sesiunea de formare în cadrul Atelierului de formare *Experiențe de formare noi prin CDȘ*, la solicitarea învățătorilor din Școala Gimnazială nr. 2 Piatra-Neamț, la care am prezentat disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!* și impactul avut asupra elevilor, în urma derulării acesteia pe parcursul unui an școlar. La acest workshop au participat 25 învățători.

3.3. Propuneri pentru îmbunătățirea curriculumului la limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a

În vederea îmbunătățirii calității aplicării curriculumului la Limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România, în vederea formării imaginii de sine a elevilor prin intermediul textului literar, în urma analizei asupra curriculumului existent precum și a experimentului pedagogic efectuat, s-au sintetizat câteva sugestii:

I. Competența generală. Competențe specifice.

Prin competențe, este accentuată latura metodologică de dobândire a unor cunoștințe diverse, cu pronunțat caracter esențial și pragmatic.

Competența generală se definește pe fiecare obiect în parte și se formează pe durata învățământului preuniversitar. În România, propunem ca și competență generală *Receptarea textului literar prin prisma formării imaginii de sine*.

La clasa a III-a, propunem cuprinderea următoarelor competențe specifice:

- Identificarea caracteristicilor personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar,

- Stabilirea unui mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare

La clasa a IV-a, propunem cuprinderea următoarelor competențe specifice:

- Descoperirea comportamentelor sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare,

- Analiza influenței diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

Pentru a nu ne îndepărta de latura preponderent cognitivă, vom interveni asupra competențelor/unităților de conținut care există deja în curriculumul actual și au demonstrat și o componentă care vizează formarea/dezvoltarea personalității elevului.

În Republica Moldova, propunem:

- la clasa a III-a:

- competența specifică 1. va fi completată cu sintagma „în vederea formării unei imagini de sine pozitive, prin intermediul textului literar”: 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare, în vederea formării unei imagini de sine pozitive, prin intermediul textului literar,

- unitatea de competență 1.1. identificarea semnificației unui mesaj oral în situații variate de comunicare și promovarea unei comunicări asertiv (Ascultăm și înțelegem mesajul. Comunicăm asertiv),

- completarea competenței specifice 2 cu sintagma „prin ascultarea activă”, „Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare prin ascultarea activă”.

- unitatea de competență 2.2. va fi completată cu sintagma: „în vederea stimulării încrederii în sine, a empatiei și ajutorului reciproc”, „descrierea obiectelor, a personajelor pe baza faptelor sesizate în context sau a reperelor propuse în vederea stimulării încrederii în sine, a empatiei și ajutorului reciproc”,

- unitatea de competență 2.3. va fi completată cu sintagma: „prin prisma relaționării elevului cu lumea înconjurătoare”, „utilizarea eficientă a dialogului în situații variate de comunicare, prin prisma relaționării elevului cu lumea înconjurătoare”,

- unitatea de competență 2.4. va fi completată cu sintagma: „pentru a evita etichetarea și a dezvolta o relație armonioasă cu ceilalți” și va deveni „aplicarea normelor elementare de etichetă verbală sau de comportament nonverbal asociat, pentru a evita etichetarea și a dezvolta o relație armonioasă cu ceilalți”,

- unitatea de competență 2.7. va fi completată cu sintagma „ înțelegând și punctul de vedere al interlocutorului”, „exprimarea opiniilor în anumite situații de comunicare cu ajutorul informațiilor cumulate, înțelegând și punctul de vedere al interlocutorului”,

- competența specifică 3. va fi completată cu sintagma „ în vederea formării unei imagini de sine pozitive”, „receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, în vederea formării unei imagini de sine pozitive, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă,”

- unitatea de competență 3.5. va fi completată cu sintagma: „promovarea unei relaționări pozitive”, „exprimarea gândurilor, emoțiilor și a sentimentelor față de mesajul unui text citit sau a unor secvențe textuale-atitudinea față de comportamentul personajului descris; „promovarea unei relaționări pozitive”.

- la clasa a IV-a:

- competența specifică 1. se modifică astfel: „receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare, în vederea formării unei imagini de sine pozitive, prin intermediul textului literar,”

- unitatea de competență se modifică astfel: „aplicarea regulilor de ascultare activă în situații noi de comunicare, în vederea îmbunătățirii relațiilor cu cei din jur,”

- competența specifică 2. se modifică astfel: „producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare prin ascultarea activă,”

- unitatea de competență 2.2. se modifică astfel: „descrierea obiectelor, a personajelor literare pe baza unui text simplu, în vederea identificării caracteristicilor personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității,”

- unitatea de competență 2.4. se modifică astfel: „aplicarea normelor elementare de etichetă verbală sau de comportament nonverbal asociat și stabilirea unui mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare,”

- unitatea de competență 2.7. se modifică astfel: „argumentarea opiniilor în anumite situații de comunicare cu ajutorul informațiilor cumulate, fără a face evaluări sau aprecieri ale unei situații.”

- competența specifică 3. se modifică astfel: „receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, în vederea formării unei imagini de sine pozitive, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă,”

- unitatea de competență 3.5. se modifică astfel: „atitudinea cititorului față de comportamentul, activitățile, preocupările personajelor în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare.”

Metodologia didactică propusă vizează atât aplicarea la clasă a metodelor de instruire activ-participative, cât și utilizarea unor mijloace de învățare variate și adecvate, orientate spre atingerea finalităților. Toate acestea sunt orientate spre o eficientizare a procesului de formare din perspectiva unei educații permanente. Evaluarea devine complexă, pe lângă verificarea cunoștințelor, vizând plasarea elevului în situații în care să își demonstreze aplicarea competențele formate.

3.4. Propuneri pentru îmbunătățirea manualelor de limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a

Manualul școlar cuprinde informații, modalități și metodologii de lucru și va respecta criteriile didactice, pornindu-se de la respectarea stilului cognitiv adecvat vârstei, criteriile igienice, care țin de calitatea pe care o va avea hârtia, calitatea cernelii, lizibilitatea scrisului și criteriile estetice, referitoare la coloritul folosit, la calitatea redactării textelor și aplicațiilor, la ilustrațiile adecvate conținuturilor.

În urma analizei manualelor, precum și ca urmare a experimentului efectuat, recomandăm ca în manualele de Limba și literatura română, de la clasele a III-a și a IV-a, să se regăsească și texte literare, fabule, povești cu tâlc, adecvate vârstei, care să favorizeze formarea imaginii de sine prin intermediul textului literar. În acest sens, propunem câteva conținuturi (alte propuneri se regăsesc în anexa 48):

1. Pentru explicarea invidiei, ca emoție, precum și pentru formarea unei atitudini pozitive față de ceilalți:
 - a. textul literar: „Cuore, inimă de copil”, de Edmondo de Amicis,
 - b. întrebări: „Există vreun coleg în clasă pe care îl admiri? De ce? Motivează răspunsul tău./Care sunt faptele și atitudinile prin care îți poți arăta aprecierea față de o persoană?”,
 - c. exercițiu-joc „Cum mă simt? Cum reacționez?”: descrierea comportamentului personal într-o situație în care copilul este invidiat,
 - d. exercițiu individual: „Găsește trei sinonime ale cuvântului invidie, pe care le-ai întâlnit în textele studiate”,
 - e. exercițiu pe grupe „Dați exemplul de personaje literare, din textele citite, care se remarcă prin invidie”,
 - f. exercițiu frontal: „De ce credeți că fata babei o invidia pe fata moșneagului?, Cine o mai invidia pe fata moșneagului?”,
 - g. exercițiu pe grupe „Comentați proverbele: A invidia înseamnă a te recunoaște inferior. Numai după invidia unora îți dai seama de adevărata ta valoare. Nu există semn bun al reușitei decât ura și invidia celorlalți”,

h. exercițiu-joc „Desenează chipul unei persoane, ținând cont de faptul că suferă de invidie. Cum arată o persoană invidioasă, în concepția ta?”

i. lecturați individual fragmentul „Balonul spart”, de Tudor Arghezi. Care este părerea ta, cu privire la acest text?

j. învățătorul citește povestea cu tâlc „Oaia cea isteasă și câinele”, au loc discuții libere pe marginea textului, conform temei.

2. Pentru stimularea lucrului în echipă ca factor determinant pentru interacțiune și susținere reciprocă, prin intermediul textului literar:

a. text sugerat: „Tâlharul pedepsit”, de Tudor Arghezi,

b. întrebări: „Cum a procedat șoarecele, din punctul tău de vedere?/Care este secretul forței albinelor? Care este învățătura care se desprinde din poezie?/Cu cine te asemeni tu? Ai fost vreodată în situația șoarecelui/albinelor? Povestește./Ai întâlnit asemenea situație?”

c. joc „Personaje și acțiuni”: Descrieți șoarecele și acțiunile lui în paralel cu albina și acțiunile ei”,

d. vizionare de filme didactice: „Munca în echipă” care poate fi vizualizat pe canalul de Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=sfxJCwQtq4o>, „Jake și piratii din Țara de Nicăieri” <https://www.youtube.com/watch?v=txly3IpStTI>,

e. informații despre lucrul în echipă în lumea păsărilor,

f. exercițiu-joc „Personaj și acțiune”: Descrieți șoarecele și acțiunile lui, care sunt aflate în opoziție cu cele care descriu albina și acțiunile ei,

g. exercițiu-joc „Cadranele”: 1. Care sunt elementele unei poezii? 2. Scrie versurile care ți-au plăcut mai mult. 3. Ce alte vietăți, deși sunt mici, reușesc prin forța grupului să realizeze ceva mare? 4. Cu siguranță ai încercat cândva să îndeplinești o sarcină și ai reușit doar cu ajutorul colegilor tăi. Exemplifică.

h. exercițiu individual: „Cum poți explica titlul poeziei?”, „Găsește un alt titlu și imaginează-ți un alt final al lucrării”,

i. exercițiu individual: „Scrie patru motive pentru care îndrăgești albinele”,

j. exercițiu-joc „Imaginează-ți un dialog între albine și șoarece”,

k. exercițiu-joc „Imaginează-ți că ai fi fost în locul șoarecelui. Ce ai fi făcut?”

l. turul galeriei „Redă într-un desen momentul preferat din poezie”,

m. texte suplimentare pentru lectură: poveste cu tâlc „Vacile și tigrul”, „Pasărea colibri”

n. exercițiu individual: „Fii detectivul emoțiilor transmise de text. Identifică-le și mimează-le în fața clasei”,

o. lectură individuală „Jake și piraiții din Țara de Nicăieri”. Citește și comentează prin prisma temei studiate astăzi,

p. exercițiu individual „Ai descoperit ceva nou despre tine și despre ceilalți? Ce anume?”.

3. Pentru identificarea concordanței permanente între calitățile personale și cele ale părinților, necesare pentru stabilirea unui cadru optim familial, axat pe dragoste reciprocă , prin intermediul textului literar:

a. text sugerat: „Povestea lui Thomas Edison”,

b. întrebări: „Ce a simțit Thomas Edison, când a citit hârtia?/ Ce a scris Thomas Edison în jurnal?/Ce părere ai despre ce a scris profesorul, în hârtie?/Ce părere ai despre ce a făcut mama, după ce a citit hârtia?/Ce crezi că se întâmpla, dacă mama îi spunea lui Thomas Edison ce scria în hârtie?”,

c. exercițiu-joc „Desenați starea emoțională trăită de voi în timpul citirii textului”,

d. joc dezbateri: „Care credeți că sunt lucrurile bune pe care le-ați învățat de la părinții voștri? Dar cele mai puțin bune?/Cât de important e rolul părinților în formarea voastră ca persoană?/Dacă acum părinții voștri ar fi aici și le-ați putea spune orice care ar fi acel lucru? Ar fi ceva ce le-ați reproșa?/Dacă ați putea modifica ceva la părinții voștri care ar fi acel lucru?”,

e. exercițiu individual: „Povestiți pe scurt o întâmplare din viața voastră, când nu i-ați ascultat pe părinți”,

f. exercițiu pe grupe „Familia ideală”. Discutați și notați pe foi părerea voastră despre familia ideală,

g. exercițiu în perechi „Jocul diadelor”,

h. compunere „Alcătuți un scurt text despre cum ar trebui să fie viața de familie și relațiile dintre părinți”,

i. rebus „Găsiți în tabloul literelor de mai jos, cuvintele mama, tata, bunic, bunică, frate, soră, pe care le colorați cu culori diferite”,

j. compunere „Scrieți o scrisoare de 15-17 rânduri unei verișoare care este plecată de mai mult timp în Australia. Dați detalii despre familia voastră, scrieți despre fiecare membru în parte. Folosiți cuvintele: dor, veste, gemeni, prin urmare, așadar, iubitori, încheiere”,

k. exercițiu-joc „Realizează-ți propriul arbore genealogic, completând cu numele membrilor familiei tale”,

l. exercițiu-joc „Identificați opera și scriitorul din textele date”,

m. vizionare de filme didactice: Ziua Internațională a Familiei, care pot fi vizualizate pe canalul de Youtube:

https://www.youtube.com/watch?v=WNloEioc_RM, poezia „Familia mea”

<https://www.youtube.com/watch?v=DW3NiciZvBA>, „Familia mea/Membrii familiei”

<https://www.youtube.com/watch?v=Oia3oCmPwVg>, cântecul „Familia mea”

https://www.youtube.com/watch?v=l_173DzfCHw

n. texte suplimentare: poveste cu tâlc: „Bine e la noi acasă”, de Emilia Căldăraru, „Arborele familiei”, de Arcadie Suceveanu.

3.5. Concluzii la Capitolul 3

1. Rezultatele interpretării datelor colectate în cadrul experimentului de formare au demonstrat justetea algoritmului utilizat, elaborat în vederea validării programului de formare și a metodologiei de aplicare al acestuia. *Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar* pe care l-am aplicat, orientat spre utilizarea textului literar în procesul de formare a imaginii de sine a elevilor a demonstrat eficiența în cadrul experimentului de formare. La finalul experimentului de formare, conform analizei comparative efectuate, ca urmare a rezultatelor obținute la cele două teste, se poate observa o creștere a selecției răspunsului aferent nivelului creativ de receptare a textului literar, elevii dovedind că și-au format capacitatea de a evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, capacitatea de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, capacitatea de a prezenta o părere personală cu privire la personaje. Totodată, elevii dovedesc pot identifica caracteristici personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar; dovedesc capacitatea de a stabili un mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare; dovedesc capacitatea de a descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare; dovedesc capacitatea de a analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

2. În procesul experimentului pedagogic s-au relevat tendințele și particularitățile de formare a imaginii de sine a elevului, precum și validarea demersului formativ în cadrul etapei de control. Rezultatele interpretării datelor colectate în cadrul experimentului de control au confirmat ipoteza cercetării și anume că dacă se vor aplica metode corespunzătoare educației literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar, atunci calitatea imaginii de sine va fi mai bună. Experimentul de control a demonstrat că dacă la grupurile

de control se observă o fluctuație a răspunsurilor care vizează în special nivelurile reproductiv și productiv de receptare al textului literar, observăm că la loturile de formare cea mai mare creștere o înregistrează răspunsurile care sunt atribuite nivelului creativ de receptare al textului literar, ca urmare a aplicării metodologiilor ELA în procesul de predare-învățare, a parcurgerii textelor literare și a sarcinilor didactice, dar și a îndrumărilor generale, cu privire la caracteristici ale imaginii de sine reflectate în textele literare parcurse, care se regăsesc în auxiliarele învățătorilor. După cum reiese din analiza comparativă efectuată, conform rezultatelor obținute la testul 2, se poate observa o diferență a selecției răspunsurilor, elevii din loturile de formare alegând răspunsuri aferente nivelului creativ de receptare a textului literar, spre deosebire de elevii din loturile martor care au optat pentru răspunsuri aferente nivelului reproductiv și productiv de receptare a textului literar. Astfel, s-a observat existența unei dinamici, obținute prin evoluția calitativă ca urmare a aplicării tehnicilor de formare a imaginii de sine a elevilor, în paralel cu cele de control. Subiecții cercetării au optat pentru răspunsuri creative sau productive și datorită modului în care elevii au început să se perceapă, să se aprecieze, să comunice cu cei din jur, să tolereze sau să relaționeze cu ceilalți, să elimine prejudecățile și să interacționeze, având ca exemple concrete diferite personaje sau întâmplări din textele literare studiate. În contrast cu elevii din loturile martor, elevii din loturile de formare au dovedit că și-au format capacitatea de a: evalua cu ușurință textul literar, de a-și exprima un punct de vedere original/propriu, de a-și argumenta propriile stări, nefiind influențați de părerea altora, de a prezenta o părere personală cu privire la personaje, de a identifica caracteristici personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar, de a stabili un mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare, de a descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare, de a analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar. Rezultatele obținute în cadrul experimentului de control confirmă întocmai ipoteza precum și specificul operării experimentale, acest lucru fiind demonstrat de rezultatele obținute de elevii din clasele experimentale, raportate la cele de control. Modificarea este cauzată de folosirea în experimentul formativ a metodelor experiențiale de dezvoltare a interesului pentru lectură, ca urmare a aplicării principiilor ELA în procesul de predare-învățare, de optimizare a expunerii impresiilor postlecturale, de facilitare a cercetării textului literar prin raportare la aspecte ce privesc sfera afectivă, sfera dezirabilului, sfera volitivă, sfera evaluării precum și sfera conceptuală.

3. Prin participarea cadrelor didactice la webinarii, programe de formare, seminare, simpozioane cu tema specifică, s-au format acestora competențele (în contextul educației literar-

artistice) pe care trebuie să le dețină un învățător care va preda limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, pentru a forma imaginea de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, respectiv acelea cu referire la conținuturile învățării, la managementul clasei, competențe referitoare la sistemul educativ, competențe de comunicare bazate pe abilitatea de a înțelege, de a exprima și de a transmite sentimente atât oral cât și scris (citire, scriere, vorbire, ascultare) în concordanță cu nevoile elevilor. Formarea cadrelor didactice, va face posibilă aplicarea la clasă a metodologiei în vederea stabilirii reperelor psihopedagogice și literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar.

4. În vederea îmbunătățirii calității aplicării curriculumului la limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România, în vederea formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, în urma analizei asupra curriculumului existent precum și a experimentului pedagogic efectuat, s-au sintetizat câteva propuneri pentru îmbunătățirea curriculumului la limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, prin adăugarea unor competențe generale/specifice și unități de conținut care vizează receptarea textului literar și pentru a stabili un mod de relaționare cu ceilalți, pentru a valoriza propria persoană, pentru a descoperi comportamente sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare, pentru a analiza influența diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar. În vederea formării imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar, manualele școlare de limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în Republica Moldova și în România, pot cuprinde texte literare și sarcini didactice propuse în acest sens, creându-se oportunități de a introduce tehnologii didactice specifice sistemului de activități literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevului.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Valorile principale ale cercetării la tema „Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar” sunt sistematizate de următoarele concluzii:

1. Imaginea de sine nu se formează doar la nivelul învățământului primar, ci pornește din familie, se pun accentele în învățământul primar, se dezvoltă în învățământul gimnazial și se profilează în învățământul liceal. N. Bogatu definește imaginea de sine ca fiind „nucleul central al personalității, reper, constanta orientativă a ei, element definitiv al statutului și rolului social”. [16, p. 57] iar U. Șchiopu [210] o prezintă ca fiind „expresia concretizată a modului în care se vede o persoană oarecare sau se reprezintă pe sine; ca trăirea aspectului unificator de coeziune a personalității.” Determinată de o serie de factori (obișnuințele emoționale și mentale, valorile și convingerile individului, sentimentul de apartenență și de valoare a propriei personalități etc.), imaginea de sine se formează prin socializare, prin interacțiunea dintre sinele social și cel individual. Modul în care individul se percepe și se apreciază pe sine la un moment dat, ceea ce dorește să fie și să pară, precum și ceea ce crede el despre cum este perceput și apreciat de alții sunt câteva fațete ale imaginii de sine foarte importante în cazul stabilirii reperelor epistemologice ale cercetării noastre.

2. În perioada școlarității, procesul formării personalității copilului este influențat de statusul lui de elev, atât în ceea ce privește organizarea interioară, cât și a conduitei externe. Dar fiind faptul că la vârsta școlară mica, gradul de coeziune a constructelor de personalitate crește, că o nouă structură mentală este pusă în evidență de transformările ce se produc în gândirea și comportamentul elevului, iar dorința lui de a învăța este legată de progresul cunoașterii, școlii îi revine sarcina destul de dificilă de a dirija formarea imaginii de sine a elevilor, care, la această vârstă, se percep mai mult ca ce și-ar dori să fie decât ce sunt în realitate.

3. Analiza curriculumul disciplinar și a manualelor de Limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, din România și din Republica Moldova, din perspectiva conceptului *imaginea de sine*, a scos în evidență următoarele aspecte:

- atât la nivel de competențe urmărite, cât și la cel de conținuturi curriculare, conceptul *imaginea de sine* nu se regăsește în mod direct, în niciuna dintre cele trei componente: cunoștințe, capacități, atitudini. Indirect, aceasta poate fi sesizată în contextul câtorva competențe specifice, prin care se insistă asupra asocierii elementelor descoperite în textul citit cu experiențele proprii;

- operele literare din manualele școlare, în majoritatea lor, prin tipul de text, problematică, mesaj etc., sunt mai puțin adecvate formării la elevi a imaginii de sine;

- sarcinile de lucru formulate în manualele școlare analizate sunt de identificare, de reproducere, de înțelegere (explicarea sensurilor unor cuvinte, sintagme etc.), de gramatică. Foarte puține dintre sarcinile textuale au deschidere spre conceptul *imaginea de sine*, respectiv, spre formarea acesteia la elevi.

4. Rezultatele experimentului de constatare a nivelurilor de receptare a textului literar de către elevi, precum și a felului în care ei se raportează la personaje, au arătat că subiecții au tendința de a reproduce povestea, că ei nu-și pot exprima opinia personală cu privire la personaje, la modul în care acestea acționează și la motivele care le determină comportamentul, că nu pot aprecia, evalua. Faptul demonstrează abordarea insuficientă a textului literar din perspectiva relațiilor elev- personaj, întâmplare – personaj – elev, relații ce îi pot conduce pe elevi spre conștientizarea eului lor real.

5. Cercetarea în cauză a întemeiat o metodologie a formării la elevii claselor primare a imaginii de sine prin intermediul textului literar receptat. Această paradigmă, la nivel teoretic se constituie din elaborarea unei variante de curriculum, iar, la cel practic, dintr-o disciplină opțională (*Citește și cunoaște-te!*), dintr-un auxiliar pentru elevi și un auxiliar pentru profesori. În planul elevului cititor, conceptul *imagine de sine*, centrat pe cele de eu/sine real, eu/sine proiectat/dorit, a determinat cadrele didactice, la performanțe profesionale semnificative, validate pe parcursul experimentului de formare, precum:

- înțelegerea și receptarea operei literare ca sursă nepuizabilă de formare a imaginii de sine a elevilor;

- valorificarea experiențelor proprii, de viață și de lectură ale elevilor prin intermediul textului literar, prin autoidentificarea lor cu personajele literare, diferite ca mod de percepere a sinelui;

- capacitatea elevilor de a-și exprima opinia, de a formula ideea pe marginea operei;

- capacitatea elevilor de a-și evalua la justa valoare propriul eu, de a înțelege importanța imaginii de sine;

- implicarea elevilor din lotul de formare în diverse activități de lectură și de interpretare a operelor literare, utilizarea de către profesori a unor strategii adecvate de valorificare a textului artistic.

6. Auxiliarul elaborat, prin care s-a urmărit instruirea profesorilor, precum și cel destinat elevilor constituie o componentă foarte importantă pentru formarea imaginii de sine la elevi. Sarcinile prevăzute în aceste auxiliare solicită elevii să emită idei/ opinii, să facă aprecieri, să-și dezvolte capacitatea de autoapreciere. Elevii sunt plasați în situația de a efectua acte evaluative în baza textului, de a empatiza cu personajul literar (punându-se în locul lui, trăind

situația în care se află personajul literar), trăiesc emoții, sentimente, stări sufletești pe care le verbalizează, își exprimă dorințele, aspirațiile, își formează convingeri, idei, principii și concepții personale, se folosesc de textul literar pentru a se cunoaște mai bine pe ei înșiși.

7. Rezultatele cercetării au demonstrat că *Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar* este un construct viabil, întemeiat pe natura, esența conceptelor *image de sine, profil psihologic al școlarului mic*, pe legile receptării artistice și pe capacitatea receptorului de a aborda în mod personal opera literară, în funcție de sistemul de valori care-l caracterizează. Modelul și-a demonstrat validitatea nu numai din perspectiva reperelor epistemologice ce-au stat la baza lui, dar și din cea a componentelor metodologiei aplicate: sistem de metode specifice educației literar-artistice (hermeneutice, activ-participative, de dezvoltare a capacităților creative ale elevilor, de dezvoltare a gândirii critice, evaluative etc.), activități literare-lectorale ale elevilor, criterii de evaluare a imaginii de sine, niveluri ale receptării.

În consens cu rezultatele obținute, precum și cu concluziile generale la tema *Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar*, propunem următoarele recomandări:

1. La nivel macrostructural:

- 1.1. La nivelul Ministerului Educației din România și Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (autorii de curriculum/ conectorii de curriculum (și de piese curriculare): autorii de curriculum pot include în curriculumul de limba română, într-o variantă revăzută, a conceptului „image de sine”, în forma unei competențe specifice, putând utiliza rezultatele teoretice, precum și cele aplicative ale acestei cercetări, în procesul de reformare al curriculumului pentru disciplina Limba și literatura română, la clasele a III-a și a IV-a, în vederea respectării celor patru atribute generice ale unor viitori cetățeni [23, p. 27-32] aferente profilului de formare al absolventului, conform Cadrul de Referință al Curriculumului Național din Republica Moldova, care prevede că „profilul de formare al absolventului reprezintă o componentă reglatoare a Curriculumului Național. Capacitățile, atitudinile și valorile (competențe) vizate de profilul de formare au un caracter transdisciplinar și definesc rezultatele învățării, urmărite prin aplicarea Curriculumului Național”, precum și a idealului educațional al școlii, așa cum este prevăzut în Legea educației naționale nr. 1/2011 [137], din ianuarie 2011, art. 2, al. 3, din România, care „constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală (...)” și în Legea 198/2023, art.1, al. 3.

1.2. La nivelul autorilor de manuale, aceștia pot utiliza din cadrul cercetării conținuturi (texte literare : „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă, „Borcanul și mingile de tenis”(poveste cu tâlc),

„Broasca țestoasă și pasărea”, „Broscuța învingătoare”(poveste cu tâlc), „Cea mai de preț comoară”(după o poveste populară), „Cinci perechi de ochelari” (poveste cu tâlc), „Cocoșul de munte și vulpea”, de Lev Tolstoi, „Cuiele”, de Pop Simion, „Cuore, inimă de copil”, de Edmondo de Amicis, „Cum l-a păcălit Broscuța pe Leu”(poveste indiană) „La săniuș”, de Ion Agârbiceanu, „Lucrare scrisă... vorbită”, de Mircea Sântimbreanu, „Lula libelula”, „Mărul buclucaș”, de Vladimir Suteev, „Noi, albinele”, de Călin Gruia, „O mână de ajutor”, „Ocaua lui Cuza”, de Dumitru Almaș, „Păunul nemulțumit”, de Jean de La Fontaine, „Peștele curcubeu”, după Marcus Pfister, „Petrică și lupul”(poveste cu tâlc), „Povestea crocodilului care plângea”, de Vladimir Colin, „Tălharul pedepsit”, de Tudor Arghezi, „Vulpea și corbul”, de Jean de La Fontaine etc. precum și aplicații specifice), în vederea construirii unui profil al absolventului de învățământ primar conform actelor normative în vigoare.

1.3. La nivelul instituțiilor de formare inițială, la specializările pedagogia învățământului primar și preșcolar, se recomandă completarea cu module de predare-învățare a metodologiei specifice educației literar-artistice, în vederea formării imaginii de sine la elevi prin intermediul textului literar.

1.4. La nivelul instituțiilor de formare continuă, se recomandă furnizarea unor programe de formare care au la bază metodologia specifică educației literar-artistice, în vederea formării imaginii de sine la elevi prin intermediul textului literar.

2. La nivel microstructural

2.1. La nivelul instituțiilor de învățământ (comisii metodice ale învățătorilor, comisii de curriculum): elaborarea unui curriculum opțional care să conțină competențe care vizează formarea imaginii de sine la elevi prin intermediul textului literar sau aplicarea celui prezentat în cadrul cercetării.

2.2. La nivelul cercurilor pedagogice județene derulate de învățători, cercetarea oferă un punct de plecare în abordarea teoretică și practică a disciplinei de limba și literatura română prin metodologii specifice educației literar-artistice, aplicând cu precădere principiile: principiul stimulării interesului pentru lectură, al elevilor, principiul actualizării experienței de viață și a celei estetice a elevului, principiul creativității.

Totodată, recunoscând **limitele** pe care cercetarea efectuată le are, raportându-ne la tema complexă, subliniem că lucrarea aceasta reprezintă un punct de plecare în vederea dezvoltării unor alte cercetări care să vizeze completarea Curriculumului și manualelor de Limba și literatura română din toate clasele din învățământul primar și gimnazial, din România și Republica Moldova.

Curriculum actual pentru Limba și literatura română, precum și o disciplină opțională creată pentru nivelul specific de vârstă al elevilor, pot fi realizate de către cercetători care vor colabora cu

factorii interesați în soluționarea acestor probleme. La fel, cercetarea efectuată poate servi ca fundament pentru studiul limbii literaturii prin prisma formării imaginii de sine a elevilor ca urmare a aplicării metodologiei specifice educației literar-artistice și la învățământul gimnazial.

BIBLIOGRAFIE

1. ACHIRI, I., NASTAS, S., și alții. *Repere conceptuale privind elaborarea curriculumului la disciplinele opționale*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017. ISBN 978-9975-48-108-3.
2. ALBULESCU, I., ALBULESCU, M., *Predarea și învățarea disciplinelor socio-umane. Elemente de didactică*. Iași: Editura Polirom, 2000. 126p. ISBN 973-683-566-9
3. ANTONESEI, Liviu. *Paideia. Fundamentele culturale ale educației*. Iași: Editura Polirom, 1996. ISBN 973-9248-08-X
4. APLEYARD. J.A. *Becoming a Reader: The Experience of Fiction from Childhood to Adulthood*. Cambridge University Press. 1991. ISBN 978-0521383646
5. ARGYLE, Michael. *The psychology of interpersonal behavior*. Londra: Coxand Wyman Ltd, 1967. 303 p.
6. ARSENI, N., Constantin, *Articol*. În: revista Flacăra, nr. 11 din 9 martie 1974, 4 p.
7. ATKINSON, R., ATKINSON, R. și alții. *Introducere în psihologie*, București: Editura Tehnică, 2005. 688 p., ISBN 973-31-1398-0
8. BAKHTIN M.M. *The Dialogic Imagination: Four Essays*, University of Texas Press.1981. ISBN 0-292-71527-7
9. BAKOS, M. Teoria literaturii, 1941. În: Ce este literatura ?Școala formală rusă. Antologie și prefață de Mihai Pop, București :Editura Univers, 1983
10. BAUMEISTER. R. *The Self in Social Psychology*. London: Psychology Press. 1999 ISBN 978-08637757734
11. BĂBAN, Adriana. *Consiliere educațională*, Cluj-Napoca: Editura Ardealul, 2001. 35p., 36 p.,65p.,72 p. ISBN 973-0-02400-6
12. BĂRBULESCU, G., BEȘLIU D. *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, București: Editura Corint, 2009. 209 p., ISBN 978-973-135-513-9
13. BERCA, I. *Metodica predării limbii române*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1974
14. BETTELHEIM. B. *The Use of Enchantment*. New York: Vintage Books Edition, 2010, ISBN 978-0-307-73963-6
15. BLAGA, L. *Geneza metaforei și sensul culturii*. București: Editura pentru literatură, 1968. 336 p.
16. BOGATU, N. *Conduita de rol, sine și personalitate*. București: Editura Granada, 2002. 57 p.

17. BOOTH W. *The Company We Keep: An Ethics of Fiction*. 1988. University of California Press. ISBN 0520062035
18. BRANDEN N. *The psychology of Self-Esteem. A revolutionary Approach to Self-Understanding that launched a new era in modern Psychology*. San Francisco: Jossey Bass A Willey Company. 1969. 110 p. e-ISBN 0-7879-5868-9
19. BRATU, B. *Literatura și educația estetică a preadolescentului*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970, p.23
20. BRATU, B. *Preșcolarul și literatura (studiu și antologie)*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977. 5 p.
21. BRUNER. J.S. *Actual Minds, Possible Worlds*. Harvard University Press. ISBN 978-067-4003668
22. BURUIANĂ M., E. A., Cotelea S. *Limba și literatura română. Clasa a 3-a*. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2016. ISBN 978-9975-85-020-9.
23. *Cadrul de referință al curriculumului național*, Republica Moldova, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării: nr. 432 din 29 mai 2017, 17 p., 27 p., 35-40 p.
24. *Catalogul manuale școlare învățământ preuniversitar, valabile în anul școlar 2020-2021*.
25. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*, ediția a III-a, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997. ISBN 973-30-5114-9
26. CHELCEA, S. *Note de curs. Tehnici de cercetare sociologică*. București: 2001. 70 p. Curs universitar.
27. CLIPA, O., NAGY, R. și alții. *Les Finalités éducatives de primaire- une interprétation enseignant de Roumanie. În: Les finalités éducatives scolaires. Pour une étude critique des approches théoriques, philosophiques et idéologiques. T. 2 : Conceptions des finalités et des disciplines scolaires chez des enseignants du primaire. Une étude comparative internationale*. Saint-Lambert: Éditions Cursus universitaire. 2020. ISBN 978-2-924801-08-6
28. CLIPA, O., SCHIPOR, D. M. *Temperamentul. Diferențe de personalitate la copii. În: Parenting de la A la Z. 83 de teme provocatoare pentru părinții de azi*. Iași: Polirom. 2022. p. 371-375. ISBN 978-973-46-8782-4
29. COMLOȘAN, D. *Poetica*. În: *Dicționar de comunicare lingvistică și literară*, vol.1, Excelsior Art, 2002. 156 p. ISBN 973-592-148-0
30. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale*, ratificată în România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994. În: Monitorul Oficial nr. 135 din 31 mai 1994, 1 p.

31. COOLEY C. *Human Nature and the Social Order*. New York: Charles Scribner's Sons.1902.
32. CORNEA, P. *Introducere în teoria lecturii*. Iași: Editura Polirom, 1998. 111 p., 138 p. ISBN 973-683-035-7.
33. COSTEA, O. *Literatura pentru copii. Manual pentru clasa a XIII-a*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999. 55 p., 63 p., ISBN 973-30-3463-0.
34. CRISTEA, S. *Conținutul și formele generale ale educației*. București: Didactica Publishing House, 2017. 47 p., 48 p.
35. CRISTEA, S. *Conținuturile instruirii procesului de învățământ*. București: Editura Didactica Publishing House, 2017. ISBN 978-606-683-696-8. 14 p.
36. CRISTEA, S. *Dicționar de termeni pedagogici*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998. ISBN 973-30-5130-6. 247 p., 364 p.
37. CRISTEA, S. *Dicționar enciclopedic de pedagogie*. București: Didactica Publishing House, 2015. 790 p.
38. CRISTEA, S. *Educația. Concept și analiză*. București: Didactica Publishing House, 2016. 24 p., 34 p. ISBN 978-606-683-378-3
39. CRISTEA, S. *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2019. 13 p. ISBN 978-606-683-944-0
40. CRISTEA, S. *Finalitățile educației*. București: Didactica Publishing House, 2016. 100 p., 101 p. ISBN 978-606-683-403-2
41. CRISTEA, S. *Formele de organizare a instruirii/procesului de învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2017. 34 p. ISBN 978-606-683-542-8
42. CRISTEA, S. *Instruirea/ Procesul de învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2017. 18 p., 19p., 20p. 21 p., 22p. ISBN 978-606-683-491-9
43. CRISTEA, S. *Metodologia instruirii în cadrul procesului de învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2017. 6 p. 7 p. ISBN 978-606-683-811-5
44. CRISTEA, S. *Obiectivele instruirii procesului de învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2018. 93 p., 94 p., 95 p., 96 p., 97 p. ISBN 978-606-683-668-5
45. CRISTEA, S. *Sistemul de educație/învățământ*. București: Didactica Publishing House, 2017. 87 p., 88 p. ISBN 978-606-683-456-8
46. CRISTEA, S., Cojocaru-Borozan, M. și alții *Teoria și praxiologia cercetării pedagogice*. București: Editura Didactică și Pedagogică R.A., 2016. 98 p. ISBN 978-606-31-0184-

47. CRIȘAN, A. *Curriculum și dezvoltare curriculară în contextul reformei învățământului. Politici curriculare de perspectivă*. București: Institutul de Științe ale educației, 1998. 25 p.
48. CROCE, B., *Estetica privită ca știință a expresiei și lingvistică generală: Teorie și istorie*, vol I, București : Editura Univers, 1971.47 p.
49. CULDA, L. *Devenirea oamenilor în procesualitatea socială*. București: Editura Licorna, 1997. 257 p. ISBN 973-96767-2-3.
50. Curriculum Național, *Aria curriculară Limbă și comunicare*, clasele V-IX. CUTASEVICI, A., CRUDU V., coord. Chișinău: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, 2019, 3 p.
51. *Curriculum Național. Învățământul primar*, Ministerul Educației, Culturii Și Cercetării al Republicii Moldova, aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării: nr. 1124 din 20 iulie 2018, Chișinău, 2018, 36-41 p., 44-51 p., 3 p.
52. DAMASIO. A. *The Feeling of What Happens: Body and Emotion in the Making of Consciousness*. New York: Harcourt Brace.1999. ISBN 978-0156010757
53. DELORS, J. *Comoara lăuntrică: raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*. Iași: Editura Polirom, 2000. 62 p., 76 p. ISBN 973-683-549-9.
54. DISPENZA, J. *Antrenează-ți creierul! Strategii și tehnici de transformare mentală*. București: Editura Curtea Veche, 2019. 22 p. ISBN 978-606-44-0272-1
55. DOTRENS, R. *A educa și a instrui*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970. 102 p.
56. DUMITRAȘCU, H. *Consilierea în asistența socială*. Iași: Editura Polirom, 2012. ISBN 978-973-46-3224-4.
57. DUMITRU, I. A. *Personalitate-atitudini și valori*. Timișoara: Editura de Vest, 2001. 73 p. ISBN 973-36-0333-3.
58. FESTINGER, L.; Katz, D. *Les méthodes de recherché dans les sciences sociales*, Paris, 1963, vol.II.
59. FONTANA, A., FREY, J. *Interviwing, the Art of Sciences*. În: N. Denzin și Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*, Sage, London.1994. 361-376 p. ISBN 978-0803946798
60. FRYE, N. *Anatomia criticii*. București: Univers, 1972. 471 p.

61. GAVRELIUC, A. *O călătorie alături de celălalt*. Timișoara: Editura de Vest, 2002. 317 p., 318 p. ISBN 973-85553-9-6.
62. GOFFMAN. E. *The Presentation of Self in Everyday Life*. University of Edinburgh. Social Science Research Centre. 1959
63. GHICOV, A. *Cadrul conceptual al retellizării în metodologia protextului* Teză de doctor habilitat în științe pedagogice. Specialitatea 532.02 – Didactica școlară (Limba și literatura română). Chișinău, 2017, CZU: 37.016.046:[811.135.1+821.135.1.09](043.3)
64. GOLU, M. *Dinamica personalității*. București: Editura Geneze, 1993. 198 p., 205 p. ISBN 973-9099-16-5.
65. GOLU, P., ZLATE, M. și alții. *Psihologia copilului (învățare- dezvoltare)*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994. 119 p. 129 p. ISBN 973-30-3891-1.
66. GOLUBIȚCHI, S. *Aspecte didactice ale studierii textului literar în clasele primare*. În: *Materialele Conferinței Științifice Internaționale consacrate aniversării a 75 de ani de activitate: Istorie, performanțe, personalități*, 21-22 octombrie 2016. Chișinău: IȘE. P. 145-147. CZU 37.0:001.32 (082)=135.1=161.1 I-57.
67. GOLUBIȚCHI, S. *Evaluarea competenței lectorale în contextul educației literar-artistice*. În: *Probleme de Lingvistică, Literatură Română și Glotodidactică*, Simpozion interuniversitar, Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Literatura Română. Chișinău: UST. 2016. P. 317-322. ISBN 978-9975-76-175-8
68. GORAȘ-POSTICĂ, V. *Formarea competențelor prin intermediul metodelor interactive de predare-învățare-evaluare*. În: *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*. Chișinău: CE Pro Didactica. 2008. 204.p. ISSN 1810-6455
69. GORAȘ-POSTICĂ, V. *Formarea culturii artistic-estetice la elevii claselor primare. Abordări pedagogice integratoare. Developing an Artistic-Aesthetic Culture in Primary School Students. Integrative Pedagogical Approaches*. În: *Revista Pro Didactica*, nr. 3 (127)/2021, 32-35 p. ISSN 1810-6455
70. GREMALSCHI, Anatol. *Formarea competențelor-cheie în învățământul general: Provocări și constrângeri. Studiu de politici educaționale*. Chișinău: Institutul de Politici Publice, 2015. 13 p., 19 p. ISBN 978-9975-9609-8-4.
71. GRIGORE, A., IPATE-TOMA, C. și alții, *Manual de Limba și literatura română, clasa a IV-a, semestrul I*. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. ISBN 978-606-36-0079-1/ 978-606-36-0080-7.

72. GRIGORE, A., IPATE-TOMA, C. și alții, *Manual de Limba și literatura română, clasa a IV-a*, semestrul II. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. ISBN 978-606-36-0079-1/ 978-606-36-0081-4.
73. GRIGORE, A., IPATE-TOMA, C., și alții, *Manual de Limba și literatura română, clasa a III-a*, semestrul I. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. ISBN 978-606-574-898-9/ 978-606-574-899-6.
74. GRIGORE, A., IPATE-TOMA, C., și alții, *Manual de Limba și literatura română, clasa a III-a*, semestrul II. Argeș: Editura Ars Libri, 2016. ISBN 978-606-574-898-9/ 978-606-574-900-9.
75. HADÎRCĂ, M. *Educația literar-artistică: paradigma modernă de formare a cititorului elevat de literatură. În Didactica Pro...* 2016, nr. 1 (95), 10 p. ISSN 1810-6455
76. HOLLAND, N. N. *5 Readers Reading*. Yale University Press. 1975. ISBN 978-0300-01854-7
77. HYMAN, H.H., *Problems in the collection of opinion research data*. New York. 1978, 59 p.
78. ILICA A., HERLO, D. *O pedagogie pentru învățământul primar*, Arad: Editura Universității Aurel Vlaicu, 2005 ISBN 973-8363-91-8
79. ILIEȘ, V. *Suport de curs Dezvoltare personală și branding personal*. Cluj: Universitatea Babeș-Bolyai. 2019 [citat 23.03.2020]
80. INGARDEN, R. *Structura fundamentală a operei literare. În Probleme de stilistică*, București, 1978, p. 289
81. IRINA, E-R. *Formarea profesională a învățătorilor în vederea dezvoltării imaginii de sine a elevilor prin receptarea textului. În: lucrările Congresului științific internațional Moldo-Polono-Român: Educație – Politici - Societate, Chișinău-Cracovia, 14 -15 mai 2021, Universitatea de Stat Tiraspol cu sediul la Chișinău, pp.283-291. ISBN 978-9975-76- 342-4*
82. IRINA, E-R. *Studiu asupra modului în care curriculumul național din România și Republica Moldova, contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar la limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a. În lucrările Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională Orientări axiologice ale constructivismului în educația modernă Ediția a III-a, Chișinău, Moldova, 31 ianuarie - 1 februarie 2020. pp.78-83. ISBN 978-9975-76-299-1*
83. IRINA, E-R. *Textul literar –modalitate de formare a imaginii de sine la școlarii din ciclul primar/ Literary text - a way of forming self-image at primary school children În:*

lucrările Conferinței Științifice Internaționale *Preocupări contemporane ale științelor socioumane* Ediția 11. 2021. Chișinău, 2021. pp. 467-472. ISBN 978-9975-3471-4-3.

84. IRINA, E-R. *The rights of the child highlighted in literary texts in primary education/ Drepturile copilului reliefate în textele literare în învățământul primar* În: lucrările Conferinței științifice internaționale. *Educația privind drepturile copilului: Experiențe și perspective în învățământul preșcolar și primar 1*, Chișinău, Moldova, 26 noiembrie 2021. pp.171-174. ISBN 978-9975-46-617-2

85. IRINA, E-R. *Abordarea creativă a predării, învățării, evaluării în vederea formării imaginii de sine a elevilor, în receptarea textului literar/Creative approach to teaching, learning, assessment in order to form self-image at students, in receiving the literary text.* În lucrările Conferinței Științifice Naționale cu participare Internațională (NSCIP) *Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului*, Ed. 1, 27 noiembrie 2020, Chișinău: Garomont-Studio, 2020. pp. 136-140. ISBN 978-9975-3461-2-2.

86. IRINA, E-R. *Analiză comparativă a manualelor de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova, cu privire la existența unor conținuturi care vizează formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar* În: lucrările Conferinței internaționale *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Seria 22, Vol.2. 2020. Chișinău. pp. 371-375, ISBN 978-9975-46-449-9; 978-9975-46-451-2

87. IRINA, E-R. *Basmе. Povestiri.* În lucrările Conferinței Naționale *Rolul educativ al tradițiilor și obiceiurilor românești*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp. 20-22. ISBN 978-606-667-207-8

88. IRINA, E-R. *Curriculumul opțional Citește și cunoaște-te!* În lucrările Conferinței internaționale *Creativitate în educație*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.43-50 ISBN 978-606-667-248-1

89. IRINA, E-R. *Despre imaginea de sine la școlarul mic.* În lucrările Simpozionului Științific internațional *Aspecte, orientări și perspective ale științelor educației în societatea contemporană* Bacău. 2020. pp. 221-225. ISBN 978-606-063-003-6

90. IRINA, E-R. *Dezvoltarea imaginii de sine a copilului în contextul studierii unui text literar.* În lucrările Simpozionului Internațional *Școala Modernă Perspective în educație* ediția a XIX-a, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.39-43 ISBN 978-606-667-220-7

91. IRINA, E-R. *Dezvoltarea imaginii de sine a elevilor în educația online*. În lucrările Conferinței Naționale *Ipostaze ale educației în era digitală* Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.25-28. ISBN 978 – 606 – 667 – 204 – 7
92. IRINA, E-R. *Dezvoltarea imaginii de sine prin valorificarea textelor literare, în cadrul disciplinei opționale Citește și cunoaște-te!*. În lucrările Conferinței internaționale *Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației* Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp.19-27 ISBN 978-606-667-240-5
93. IRINA, E-R. *Egalitate de șanse în contextul educației literar-artistice*. În lucrările Simpozionului Internațional Școala Modernă *Egalitate de șanse în procesul educațional*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp.22-24 ISBN 978-606-667-268-9 (format CD doar.)
94. IRINA, E-R. *Elaborarea opționalului Citește și cunoaște-te! în concordanță cu prioritățile de politică educațională- ca premisă a dezvoltării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar/The elaboration of the optional discipline read and know yourself! in accordance with the priorities of educational policy - as a premise for the development of self-image of primary school students*. În lucrările Conferinței științifice naționale cu participare internațională: *Practici naționale și internaționale de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale*, Ed. 1, 20-22 octombrie 2021, Chișinău: CEP UPS „Ion Creangă”, 2021, pp. 364-372. ISBN 978-9975-46-567-0
95. IRINA, E-R. *Formarea competențelor învățătorilor de a utiliza textul literar în formarea imaginii de sine a elevilor*. În: Revistă de teorie și practică educațională a Centrului Educațional PRO DIDACTICA. Categoria B. 2023, nr. 2-3 (138-139), pp. 36-39. ISSN 1810-6455.
96. IRINA, E-R. *Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare*. În: Univers Pedagogic, Revistă Științifică de Pedagogie și Psihologie, acreditată Categoria B. 2023, nr. 1 (77), pp.107-113. ISSN 1811-5470
97. IRINA, E-R. *Formarea imaginii de sine a elevilor din ciclul primar*. În lucrările Conferinței științifice naționale cu participare internațională *Calitate în educație-imperativ al societății contemporane*. Chișinău, 4-5 decembrie 2020, pp.130-134. ISBN 978-9975-46-484-0
98. IRINA, E-R. *Formarea și dezvoltarea imaginii de sine la elevi prin parteneriate educaționale de promovare a limbii și literaturii române*. În lucrările Conferinței internaționale *Socializarea și valorizarea elevilor prin parteneriate educaționale*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2023. pp.24-27 ISBN 978-606-667-277-1

99. IRINA, E-R. *How Can We Form the self-image of Students from Primary School by Receiving the Literary Text* În: Volume 16, ATEE 2020 - Winter Conference. *Teacher Education for Promoting WellBeing in School*. Suceava, 2020. Editura LUMEN - LUMEN Publishing, Iasi, România, pp. 172-190. ISSN: 2601 – 2510 | e-ISSN: 2601 – 2529, ISSN-L: 2601 – 2510, ISBN: 978-1-910129-31-9
100. IRINA, E-R. *Importanța dezvoltării imaginii de sine a elevilor în evitarea abandonului școlar*. În lucrările Conferinței Naționale în cadrul proiectului Erasmus + *Motivație pentru educație*. Roman. 2020. pp.62-64 ISBN 978-973-0-32200-2
101. IRINA, E-R. *Literatura pentru copii-educație și cultură*. În lucrările Conferinței Naționale *Dialog între cultură și educație*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.28-30 ISBN 978-606-667-206-1
102. IRINA, E-R. *Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar*. În lucrările Conferinței Științifice anuală a doctoranzilor *Probleme actuale ale științelor umanistice: Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor*, Ed. 19, 11 mai 2022, Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2022, Vol.20, Partea 1, pp. 103-108. ISBN 978-9975-46-636-3. ISSN 1857-0267.
103. IRINA, E-R. *Principiile educației literar-artistice*. În: lucrările Simpozionului Internațional *Professores Strategii de optimizare a învățării*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp. 25-28. ISBN 978-606-667-274-0
104. IRINA, E-R. *Proiectarea didactică*. În: lucrările Conferinței Naționale *Proiectarea lecției din perspectivă curriculară și managerială*, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.37-41 ISBN 978 -606-667-188-0
105. IRINA, E-R. *Rolul familiei în formarea și dezvoltarea imaginii de sine a elevilor* În lucrările Simpozionului Internațional „Școala Modernă” *Valorificarea factorilor sociali în procesul de învățământ*, Ediția XXI Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2023. pp.14-17 ISBN 978-606-667-278-8
106. IRINA, E-R. *Rolul literaturii pentru copii în formarea imaginii de sine a elevilor din ciclul primar*. În lucrările Conferinței Științifice Anuale a Doctoranzilor *Probleme actuale ale științelor umanistice: Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor*, vol.19, partea 1. Chișinău, pp. 317-324. ISBN 978-9975-46-235-8
107. IRINA, E-R. *Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi* În lucrările Simpozionului Național *Professores Școala și familia-factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi*. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.9-11. ISBN 978-606-667-212-2 (format hârtie doar.)

108. IRINA, E-R. *The formation of self-image of primary class students in the process of reception of the literary text (analysis of the control experiment)*, În: *Journal Plus Education (JPE)*, Revista Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială Universitatea „Aurel Vlaicu”.Arad, Categoria B+, Ulrich, EBSCO, CEEOL, CrossRef. DOI -<https://doi.org/10.24250/jpe>, Wordcat.org, SCPIO, pp. ISSN: 1842-077X, E- ISSN (online) 2068 “ 1151
109. IRINA, E-R., *Citește și cunoaște-te! În Curriculum la decizia scolii -ghid de bune practici*. Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2022, pp. 18-21, ISBN 978-606-667-241-2.
110. IRINA, E-R., *Contribuția metodelor moderne la formarea imaginii de sine a elevilor*, În sesiunea de comunicări *Masă rotundă la nivel înalt*, pe platforma Modern Teacher, 21 noiembrie 2019
111. IRINA, E-R., *Despre educație*. În: Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa, An XVIII, nr.4, 2019, pp. 36-37, ISSN 2069-4504.
112. IRINA, E-R., *Educația de calitate-factor determinant al personalității*. În: Revista Școala Modernă, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XIX, nr. 3, 2020, pp. 24-25, ISSN 2069-4504.
113. IRINA, E-R., *Educația literar-artistică a elevilor*. În: Revista Școala Modernă, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, anul XXII, nr. 3, 2023, pp. 71-72, ISSN 2069 – 4504.
114. IRINA, E-R., *Educația literară. Educația literar-artistică*. În: Revista Școala Modernă, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XX, nr. 4, 2021, pp. 14-15, ISSN 2069-4504.
115. IRINA, E-R., *Formarea imaginii de sine: autoapărare, autoapreciere, relaționare interpersonală*. În: *La diversité –espace de liberté et de creation. Volume d'études et de recherches*, ACADEMIA Publishing (ICPEE-APDP), 2022, ISBN 9-781737-406655.
116. IRINA, E-R., *Formele imaginii de sine*. În: Revista Școala Modernă, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XX, nr.3, 2021, pp. 69-70, ISSN 2069-4504.
117. IRINA, E-R., *Imaginea de sine. Inteligența emoțională*. În: Revista Școala Modernă, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XIX, nr.4, 2020, 37 p., ISSN 2069-4504.
118. IRINA, E-R., *Imaginea de sine. Sinele social. Sinele individual. Sinele total*. În Revista Școala Modernă, editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XIX, nr.2, 2020, pp. 58-59, ISSN 2069-4504.

119. IRINA, E-R., *Importanța inteligenței emoționale*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XXI, nr.2, 2022, pp. 44-45, ISSN 2069-4504.
120. IRINA, E-R., *Instruirea. Procesul de învățământ*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XIX, nr.1, 2020, pp.23-24, ISSN 2069-4504.
121. IRINA, E-R., *Invitație la lectură în CDI*. În: *Activități școlare derulate în centrele de informare și documentare în perioadă pandemică*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2022, pp.1-14, ISBN 978-606-667-239-9.
122. IRINA, E-R., *Lectura - o provocare a lumii contemporane*. În: *Proiecte de promovare a lecturii derulate în CDI*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2023, ISBN 978-606-667-275-7.
123. IRINA, E-R., *Lectura-modalitate de dezvoltare armonioasă a elevilor*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, anul XXII, nr. 2, 2023, pp. 14-15, ISSN 2069 – 4504.
124. IRINA, E-R., *Micul școlar*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XX, nr.1, 2021, pp.11-12, ISSN 2069-4504.
125. IRINA, E-R., *Modelarea caracterelor prin intermediul textului literar*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XX, nr.2, 2021, pp. 59-60, ISSN 2069-4504.
126. IRINA, E-R., *Poveștile cu tâlc - mijloc de formare a unei imagini de sine pozitive*. În: *Revista Școala Modernă*, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, An XXI, nr.1, 2022, 13 p., ISSN 2069-4504.
127. IRINA, E-R., *Profilul psihologic al elevului în perioada școlarității mici* În volumul Simpozionului Internațional „Școala Modernă” *Tradiție și inovație*, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2020, pp.16-19 ISBN 978-606-667-199-6
128. ISER, W. *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*. Pitești: Editura Paralela 45. 2006. ISBN 973-697-810-9, p. 83
129. JAKOBSON, M., P. *Psihologicheskie problemî vospitanii ciuvsty*. În: *Sovetskaia pedagoghika*, 1955, nr. 6, 6 p.
130. JAKOBSON, R. *Lingvistică și poetică*, București: Editura Univers, 1960, 147 p.
131. JAMES.W. *The principles of psychology*. New York: Henry Holt and Company. vol.1.1890, 310 p.

132. JAUSS, H. R. *Experiența estetică și hermeneutica literară*. București: Editura Univers, 1983. 428p. ISBN 973-36-0132-0
133. JINGA, I., ISTRATE E. *Manual de pedagogie*. București: ALL, 2006. 88 p., 81p. ISBN 978-9735-71-632-5
134. KRISTEVA, I. *Problemele structurării textului. În Pentru o teorie a textului de R. Barthes*. Antologie „Tel-Quel”, București: Editura Univers, 1980, 19 p.
135. LANSON, G. *Metoda istoriei literare*. În: *Încercări de metodă, critică și teorie literară*, Trad. De Marina Dimov, București, 1974, p.35
136. *Lege Codul educației al Republicii Moldova*: nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial nr. 319-324/634 din 24.10.2014, 5 p., 6 p.
137. *Legea Educației Naționale*: nr.1 din 1 ianuarie 2011. În: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18, 105 p., 11 p., 1 p.
138. *Legea învățământului preuniversitar*: nr. 198 din 5 iulie 2023. În: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613, 1 p., 4 p., 73 p.
139. *Legea nr. 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*. În: Monitorul Oficial nr. 159 din 5 martie 2014, 10 p.
140. *Legea pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova*, nr. 257/2023. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nr. 355-357. 01 septembrie 2023. ISSN 2587-389X
141. LIEURY A. *Manual de psihologie general*. București: Editura Antet, 1990. 195 p. ISBN 973-9241-13-1
142. LUPU, D.A. *Dezvoltarea încrederii în sine. Ghid practic*, Cluj: Editura Presa universitară clujeană, 2019. 59 p. ISBN 978-606-37-0585-4
143. LYTHCOTT-HAIMS, J., *Cum să crești un adult*, București: Editura Litera, 2016. ISBN 978-606-33-0756-0
144. MALTS, M., *Psiho-cibernetica. Corectarea imaginii de sine*. București: Editura Curtea Veche, 2017. 320 p. ISBN 978-606-588-993-4
145. MANOLACHE, A., MUSTER, D. și alții *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1979. 70 p.
146. MARIN M., NICULCEA T., *Manualul de Limba română pentru clasa a IV-a*, Chișinău: Editura Cartier, mai 2017. ISBN 978-9975-86-167-0
147. MARIN, M. *Didactica lecturii*, Arad: Editura universității „Aurel Vlaicu” Editura Cartier, Chișinău: 2013, 9 p., 31 p., 69p., 92 p., 112p. 134 p. ISBN 978-973-752-662-5

148. MARIN, M. *Opera literară ca pretext al cunoașterii de sine*. În: revista științifică de pedagogie și psihologie *Univers Pedagogic*, Categoria C, 2009, nr. 4, pp. 62-65, ISSN 18811-5470.
149. MARIN, M. *Principii de dezvoltare a atitudinii elevului față de opera literară*. Autoref. Tezei de dr. pedagogie. Chișinău: CEP IȘE, 2008. 25p, 68p.
150. MARIN, M., GANTEA, I., și alții. *Modernizarea învățământului primar – o șansă activă pentru sistemul educațional din Republica Moldova*. În: revista științifică de pedagogie și psihologie *Univers Pedagogic*, categoria C, a Institutului de Științe ale educației, Chișinău, 2011, 57p., ISSN 1811-5470.
151. MARKUS. H. NURIUS.P. *Possible selves*. in *Review American Psychologist*. 41(9), p. 954-969. 1986. e-ISSN 1935-990X
152. McADAMS D. *The psychology of Life Stories* în *Review of General Psychology*, 2001.vol 5. Nr.2. 100-122p.e-ISSN 1939-1552
153. *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar clasele I-IV*, aprobată prin OMECC nr. 1468 din 13.11.2019
154. MILLER H. *The Ethics of Reading: Vast Gaps and Parting Hours*. Penn State University Press.1987. vol. 21. no.2. 181-191 p.
155. MORPURGO-TAGLIABUE, G., *Estetica contemporană*, București: Editura Meridiane, 1976, 114 p.
156. MUKAROVSKY, J. *Studii de estetică*. București: Editura Univers, 1974, 181 p.
157. NEACȘU, I. *Educația estetică*, în *Curs de pedagogie*, T.U.B. 1988, 22 p.
158. NEAMȚU, C. *Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament al elevilor*, Iași: Editura Polirom, 2003. ISBN 973-681-403-3
159. NICOLA, I. *Pedagogie*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994. 91 p. ISBN 973-30-3525-9
160. NICU, A., *Curs de pedagogie*.Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu 4, 18,19,20 p.
161. NOREL, M. *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*.București: Editura Art, 2010. 152-153 p. ISBN 978-973-1244-97-6
162. NUSSBAUM, M. C. *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education*. 1997. Harvard University Press. e ISBN 978-0-674-73546-0
163. *Ordinul MEN nr. 5062 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind reglementarea utilizării auxiliarelor didactice în unitățile de învățământ preuniversitar*, În Monitorul Oficial nr. 769 din 28 septembrie 2017, anexa 2, 5 p.

164. *Ordinul Ministrului Educației: nr. 3238 din 16.02.2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii.* În Monitorul Oficial al României, 2021, nr. 159, 6 p.
165. *Ordinul nr. 5554 din 7 octombrie 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a casei corpului didactic.* În: Monitorul Oficial al României, 2011, nr. 735 , 1 p.,2 p.
166. *Ordinul nr. 5561 din 7 octombrie 2011 pentru aprobarea Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar.* În: Monitorul Oficial al României, 2011, nr. 767 , 1 p.,2 p.
167. OSTERRIETH, P. *Introducere în psihologia copilului.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976. 114 p, 137 p.
168. PAMFIL, A. *Limba și literatura română în școala primară, perspective complementare.* Argeș: Editura Paralela 45. 2009, ISBN 978-973-47-0473-6
169. PARFENE C. *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală.* Iași: Polirom, 1999.184 p., 299p. ISBN 973-683-136-9
170. PARFENE, C. *Literatura în școală.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977. 9 p.
171. PASCADI, I. *Nivele estetice.* București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1972, 80 p.
172. PAVELCU, V. *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității,* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981. 4 p.,57 p., 156p.
173. PÂSLARU, VI. *Educația literar-artistică-definirea termenului.* În: revista *Didactica Pro...*, nr. 3 (7), anul 2001, 49 p., ISSN 1810-6455.
174. PÂSLARU, VI. *Introducere în teoria educației literar-artistice,* București: Editura Sigma, 2013. 23 p., 37p., 38p.,152 p. ISBN 978-973-649-875-6
175. PERJU-LIICEANU, A. *Cunoașterea de sine și comportamentul autoevaluativ.* În: *Revista de psihologie*, nr. 1, 1981, 35 p.
176. PETEAN A., PETEAN M. *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative.* Cluj-Napoca: Limes, 2010. 17 p. ISBN 978-973-726-4985
177. POGOLȘA L., ACHIRI I. *Repere conceptuale privind elaborarea curriculumului la discipline opționale.* Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017. 4p. ISBN 978-9975-48-108-3.
178. POPESCU-NEVEANU, P. *Dicționar de psihologie,* București: Editura Albatros, 1978, 248 p.,706 p.

179. *Procedura operațională revizuită privind avizarea programelor pentru disciplinele opționale cuprinse în curriculum la decizia școlii 2021-2022* emisă de Inspectoratul Școlar Județean Neamț prin adresa nr. 1635/18.02.202, 7 p.

180. *Profilul de formare al absolventului*, Institutul de științe ale Educației, București, 2015, 4 p.

181. *Programa școlară pentru disciplina Limba și Literatura română clasele a III-a – a IV-a*. În: Anexa nr. 2 la Ordinul Ministrului Educației Naționale: nr. 5003/02.12.2014. Ministerul Educației Naționale București, 2014, 3-10p.

182. RADU, C. *Artă și convenție*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. 129 p., 160 p.

183. RADU, I. *Psihologie socială-lecții*, Cluj-Napoca, 1977

184. RADU, I., ILUȚ P. și alții. *Psihologie socială*, Cluj-Napoca: Editura EXE S.R.L., 1994. 19 p., 22 p., 32 p. ISBN 973-95661-3-8

185. RADU, I., T. *Didactica: teoria instruirii*. București: Editura Paralela 45, 2006, ISBN 5948362018453

186. REBOUL, O. *La philosophie de l'éducation*, Paris: Presses Universitaires de France, 1989. 13 p.

187. *Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 189, anul 61, 4 iunie 2018, 10 p. ISSN 1977-1029

188. *Repere pentru proiectarea curriculumului național*. Document de politici educaționale, decembrie 2015. Institutul de Științe ale Educației, București, 2015, 4 p., 13 p.

189. REUCHLIN, M. *Psihologie generală*, București: Editura Științifică, 1999. 156p, 171 p., 160 p. ISBN 973-44-0253-6

190. RICHARDS, I., A., *Principii ale criticii literare*, București: Editura Univers, 1974, 115 p.

191. ROGERS, C.R. *On becoming a person: a therapist's view of psychotherapy*, New York: Houghton Mifflin Company Boston, 1961. e ISBN 978-0-544-08666-1

192. ROSENBERG, M. *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey: Princeton University Press. 1965

193. ROSENBERG, M. *Rosenberg self-esteem scale: acceptance and commitment therapy/ Measures Package*. 1965. 60p.

194. ROSENBLATT L. M. *The Reader the Text, the Poem: The Transactional Theory of the Literary Work*. Southern Illinois University Press Carbondale and Edwardsville, 1994, ISBN 0-8093-1805-9
195. RUDICĂ, T. *Psihologie și literatură*, Bacău: Editura Plumb, 1995. 12 p., 13p., 83p, 98p, ISBN 973-9150-44-6
196. RUS, F. C. *Psihologie socială și comportamentală*, Cluj-Napoca: Universitatea Babeș- Bolyai, 9 p., cod curs MRP 1208. 2017 [citat 11.02.2020]
197. SADOVEANU, M. *Baltagul*, București: Editura de stat pentru literatură și artă, 1959. 5p.
198. SCHAFFER, R. *Introducere în psihologia copilului*, Cluj-Napoca: Editura Asociația de Științe Cognitive din România, 2010,20 p. ISBN 973-7973-96-2
199. SILLAMY, N. *Dicționar de psihologie*, București: Editura Univers Enciclopedic, 2000, 153, 290 p., ISBN 973-9243-25-8
200. SPRANGER, E. *Lebensformen. Geisteswissenschaftliche Psychologie und Ethnik der Personlichkeit*, Halle, 1930.
201. STANCIU, I. *Copilul și cartea*. Craiova: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1958. 44, 45, 48, 49, 162 p.
202. STOICA, C., VASILESCU, E. *Literatura pentru copii*, București: Editura Didactică și Pedagogică, , 1991, 6p, 7 p. ISBN 973-30-1329-3
203. STOICA, E. (coord.), AVRAM, și alții, apud BETHELL, G., *Metodologia evaluării și examinării-note de curs, (București, 1998), Ghid de evaluare discipline socio-umane*. București, 2012. 43 p.
204. ȘCHIOPU C., *Conceptul de literatură în contextul educației literar-artistice*. În Revista *Pro Didactica*, nr. 1, anul XXVII, 2017, 184 p. ISSN 1810-6455
205. ȘCHIOPU, C. *Creativitatea la orele de literatură română*. În revista *Limba română*. 1996, nr. 3, pp. 93-95. ISSN 0044-4059
206. ȘCHIOPU, C. *Dezvoltarea competențelor literar-artistice ale studenților în procesul receptării literaturii*. În Revista *Studiul artelor și culturologie, istorie, teorie, practică* nr. 2 (31), 2017 ISSN 2345-1408
207. ȘCHIOPU, C. *Metodica predării literaturii române*. Pitești: Editura Carminis, 2009. 333p. ISBN 978-973-123-095-5
208. ȘCHIOPU, C. *Metodologia educației literar-artistice a elevilor*. Tz. de dr. hab. ped. Chișinău. 2016. 67 p.

209. ȘCHIOPU, U. *Dicționar enciclopedic de psihologie*. București: Editura Babel, 1997
210. ȘCHIOPU, U. *Psihologia copilului*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1967. 240 p.
211. ȘERDEAN, I. *Metodica predării limbii și literaturii române la clasele I-IV*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1991. 4p. 174 p. ISBN -973-30-1336-6
212. ȘERDEAN, I., *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, București: Editura Corint., 2007. 159-160 p. ISBN 978-973-135-233-6
213. TODOROV, T. *Poetică și stilistică. Orientări moderne*. București: Editura Univers, 1972, p.370
214. TUCAN D. *Teoria literaturii. Perspective istorice și analitice asupra textului literar*. Timișoara: Editura Universității de Vest.2018.
215. UNESCO International Bureau of Education, *Glossary of Curriculum Terminology*, 2013, 65 p., IBE/KMP/PI/01
216. VALERY, P. *Introduction a la poetique*. Paris: Gallimard, 1938, p.11 (apud: Nicolae Balotă, *Arte poetice ale sec. XX. Ipostaze românești și străine*, București: Editura Minerva, 1976, p. 403-411)
217. VĂIDEANU, G. *Pedagogie*, Iași: Editura Universității Al. I. Cuza, 1986. 416 p.
218. VERZA, E. *Conduita verbală a școlărilor mici*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1973. 24, 144 p.
219. VERZA, E. *Psihologia vârstelor*, București: Editura Hyperion: 1993. 86 p. ISBN 973-96161-3-5
220. VIANU T., *Arta prozatorilor români*. București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 11-19
221. VIANU, T. *Scriitori români*. București: Editura Minerva, 1972. 372 p.
222. ZLATE, M. *Eul și personalitatea*, București: Editura Trei, 2004. 26p. 53 p.,54 p., ISBN 973-8291-30-5
223. ZUNSHINE L. *Why We Read Fiction Theory of Mind and the Novel*. The Ohio State University Columbus Press. 2006. ISBN 0-8142-1028-7
224. <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>[citat 25.01.2020]
225. https://ro.wikipedia.org/wiki/Declara%C8%9Bia_de_la_Geneva_din_1924_privind_Drepturile_Copilului [citat 7.11.2021]
226. <https://www.manuale.edu.ro/>[citat 17.03.2021]

ANEXE

Anexa 1. Test 1/test cu itemi pe baza unui text literar

Citiți textul, apoi alegeți răspunsul pe care îl considerați corect:

Trandafirul îngâmfat

(poveste cu tâlc)

A fost odată un trandafir, care era tare mândru de felul în care arăta. Era totuși tare necăjit că lângă el creștea un cactus urât, care se uita cu admirație la frumusețea trandafirului.

- Ce arătare urâtă! Să stai cât mai departe de mine! Nici să nu îmi vorbești, ca să nu mi se ofilească petalele! îi spuse trandafirul.

- Cactusul se supără în sinea lui, însă nu îi răspunse nimic trandafirului, preferând să stea cât mai departe de acesta.

În fiecare zi îl insulta pe cactus, dar acesta nu răspundea.

Într-o vară, fântâna din grădină a secat și nu mai era apă pentru flori. Trandafirul a început să se vestejească. Se uita cu supărare la cactusul care era verde și măreț. Nu mai putea de sete. Până la urmă, setea îl împinse să îi vorbească:

- Eu nu știu cum de tu ai rămas așa semeț pe arșița aceasta. Dacă poți, dă-mi și mie puțină apă din ce ai strâns tu, pentru că simt că mă lasă puterile! îl rugă cu glas sfâșietor trandafirul.

- În vremuri de necaz, trebuie să fim aproape, îi răspunse cactusul și îi dădu apa de care trandafirul avea atâta nevoie.

De atunci, cei doi au rămas prieteni de nedespărțit.

Morala: Nu judeca după aparențe. Prietenia este o relație valoroasă în viața fiecăruia dintre noi.

1. Ce emoții, stări sufletești, sentimente credeți că trăia trandafirul?
 - a) era mândru de felul în care arăta,
 - b) era îngâmfat,
 - c) era arogant, orgolios, fălos.
2. Ce emoții, stări sufletești, sentimente credeți că trăia cactusul?
 - a) era supărat pentru că era urât,
 - b) era sfios și nu putea să își depășească frica,
 - c) nu avea încredere în frumusețea lui și în importanța pe care o are pe pământ.
3. Ce credeți că își dorea cactusul?
 - a) să fie singur mereu,

- b) să trăiască în bună înțelegere cu trandafirul,
- c) să nu fie judecat după cum arată, ci după cum este el de fapt.
4. Cum judecați gestul de ajutor făcut de cactus?
- a) nu trebuia să facă acest lucru, deoarece trandafirul a fost rău cu el,
- b) și-a demonstrat calitățile, atunci când a fost solicitat,
- c) i-a demonstrat trandafirului că aspectul său ascunde o inimă de aur, pe care acesta nu a vrut să o cunoască.
5. Care este învățătura pe care o tragem din text?
- a) prietenia este o relație valoroasă în viața fiecăruia dintre noi,
- b) prietenia nu se bazează pe felul în care arăți, ci pe ceea ce ești,
- c) nimeni nu poate trăi fără prieteni.
6. Care este părerea tu cu privire la modul în care s-a comportat trandafirul?
- a) s-a comportat normal, pentru că era diferit de cactus,
- b) s-a comportat greșit, pentru că a judecat cactusul după aspect,
- c) acceptând că fiecare este diferit, trebuie să învățăm să ne comportăm frumos cu cei din jur.
7. Care este părerea ta cu privire la modul în care s-a comportat cactusul față de trandafir?
- a) nu trebuia să îl ajute,
- b) s-a comportat normal, pentru că trebuie să îți ajuți aproapele,
- c) ajutându-i pe ceilalți, devenim mai fericiți.

Interpretarea rezultatelor

Întrebările fără răspuns, se cotează cu 0 puncte.

Tabel A.1.1.Cotare itemilor

Nr. crt.	item	Punctaj acordat		
		a-nivel reproductiv	b-nivel productiv	c-nivel creativ
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3

Anexa 2. Analiza răspunsurilor elevilor din L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1

L.1.F. (Lot 1 de formare)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a B

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 38

Tipul probei (experimentul de constatare): T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.2.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	I 7
1	A.A.	a IV-a	M	10	a	a	a	b	b	a	a
2	A.B.	a IV-a	M	10	b	b	a	a	a	b	a
3	B.D.	a IV-a	M	10	b	a	a	a	b	a	a
4	B.L.	a IV-a	F	10	a	b	b	b	a	b	a
5	B.L.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	a	b	a
6	B.M.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	a	a	a
7	C.A.	a IV-a	M	10	b	a	a	b	a	b	c
8	C.L.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	a	a	a
9	C.M.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	b	a	a
10	C.M.S.	a IV-a	F	10	b	c	a	a	b	a	a
11	C.N.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	a	a	b
12	D.L.	a IV-a	M	11	a	a	b	b	b	a	a
13	D.N.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	a	b	a
14	D.S.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	a	a	a
15	F.C.	a IV-a	F	10	a	a	b	a	a	b	a
16	F.C.	a IV-a	F	10	c	b	b	b	b	b	a
17	G.M.	a IV-a	F	10	a	a	b	a	b	a	a
18	I.A.	a IV-a	F	10	b	a	b	b	a	a	a
19	L.A.	a IV-a	F	10	a	a	a	b	a	a	a
20	L.M.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	b	a	a
21	L.P.	a IV-a	M	11	a	b	b	a	b	a	a
22	M.A.	a IV-a	F	10	b	b	a	b	a	b	a
23	M.A.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	a	a	a
24	M.A.	a IV-a	F	10	a	b	b	b	a	b	a
25	M.A.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	a	a	a
26	M.B.	a IV-a	M	10	a	a	a	b	b	a	a
27	M.R.	a IV-a	M	10	a	a	a	b	b	a	a
28	M.T.	a IV-a	M	9	a	b	a	b	b	b	a

29	N.E.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	b	a	a
30	P.A.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	a	b	a
31	P.M.	a IV-a	M	11	a	b	b	b	b	a	a
32	P.S.	a IV-a	M	10	b	b	a	a	a	b	a
33	S.S.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	a	b	a
34	T.S.	a IV-a	F	10	b	c	a	b	b	a	a
35	Ț.T.	a IV-a	M	11	a	a	a	a	a	b	a
36	V.D.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	b	b	a
37	V.J.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	b	a	a
38	Z.I.	a IV-a	M	11	a	a	a	b	b	a	a

Tabel A2.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	29	8	1
It.2	25	11	2
It.3	20	18	0
It.4	15	23	0
It.5	20	18	0
It.6	23	15	0
It.7	36	1	1

Tabel A.2.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	76%	21%	3%
It.2	66%	29%	5%
It.3	53%	47%	0%
It.4	39%	61%	0%
It.5	53%	47%	0%
It.6	61%	39%	0%
It.7	94%	3%	3%

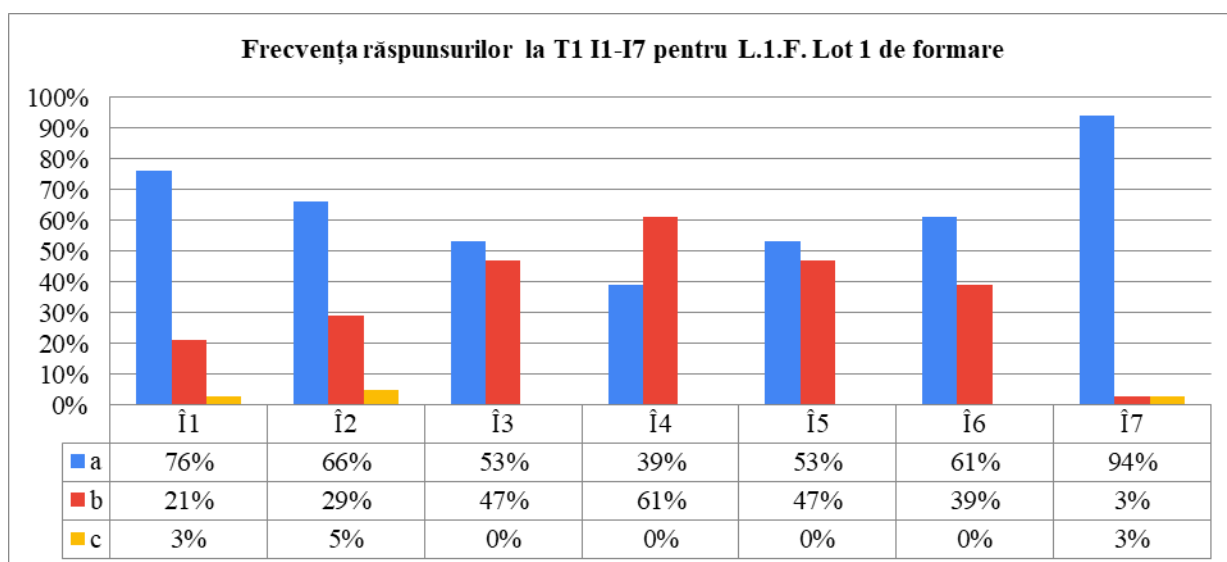

Fig.A.2.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Anexa 3. Analiza răspunsurilor elevilor din L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1

L.2.M (lot 2 martor)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a D

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 38

Tipul probei: T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.3.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I. 2	I.3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7
1	A.A.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	a	a	a
2	B.D.	a IV-a	M	10	a	a	a	a	a	a	a
3	B.G.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	a	a	a
4	B.I.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	b	b	b
5	B.M.	a IV-a	F	10	b	a	a	b	a	b	a
6	B.M.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	b	a	a
7	B.R.	a IV-a	F	10	b	b	b	a	a	a	a
8	C.A.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	b	a	a
9	C.E.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	a	b	a
10	C.I.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	b	a	b
11	C.K.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	b	a	a
12	C.L.	a IV-a	F	9	b	b	b	b	b	b	b
13	C.U.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	b	b	b
14	C.V.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	b	a	a
15	D.A.	a IV-a	F	10	b	a	b	a	a	b	a
16	D.E.	a IV-a	F	10	c	b	a	a	a	b	a
17	G.A.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	b	b	a
18	G.M.	a IV-a	M	10	a	b	a	a	a	a	a
19	G.R.	a IV-a	F	10	b	a	a	b	b	a	b
20	I.I.	a IV-a	F	10	a	b	b	a	a	b	b
21	I.O.	a IV-a	F	10	b	b	a	a	b	b	a
22	I.V.	a IV-a	M	10	b	a	a	a	b	a	a
23	M.A.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	b	b	b
24	M.B.	a IV-a	M	10	a	a	a	a	a	a	a
25	M.L.	a IV-a	F	10	a	a	a	b	a	a	b
26	M.V.	a IV-a	F	10	b	c	c	b	b	c	b
27	N.N.	a IV-a	F	10	b	a	a	b	a	a	b
28	N.R.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	b	a	a
29	P.I.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	a	a	a

30	P.T.	a IV-a	M	10	a	b	b	b	a	a	a
31	R.M.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	a	a	a
32	R.T.	a IV-a	M	11	a	b	a	b	a	a	a
33	Ș.B.	a IV-a	F	10	b	a	b	a	a	b	a
34	Ț. I.	a IV-a	F	11	b	b	b	b	b	a	a
35	Ț.S.	a IV-a	M	10	b	a	a	b	b	a	a
36	V.A.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	b	b	b
37	V.A.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	b	b	a
38	V.G.	a IV-a	M	10	b	a	a	a	b	b	a

Tabel A.3.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru T1 I1-I7 pentru L.2.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	19	18	1
It.2	16	21	1
It.3	20	17	1
It.4	17	21	0
It.5	18	20	0
It.6	22	15	1
It.7	27	11	0

Tabel A.3.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M

Procent frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	50%	47%	3%
It.2	42%	55%	3%
It.3	53%	44%	3%
It.4	45%	55%	0%
It.5	47%	53%	0%
It.6	58%	39%	3%
It.7	71%	29%	0%

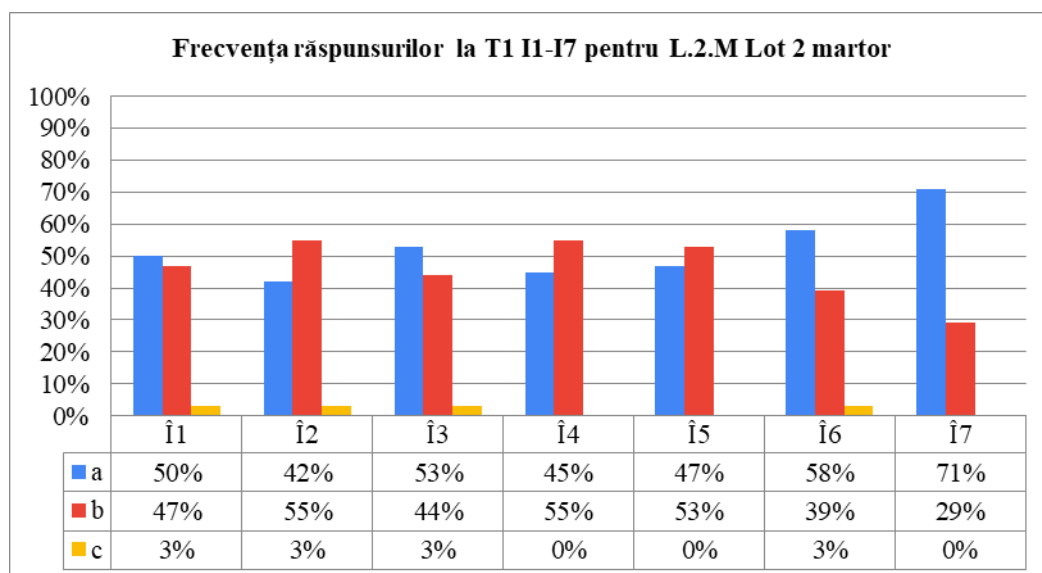

Fig.A.3.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.2.M

Anexa 4. Analiza răspunsurilor elevilor din L.3.F. (clasa a III-a, Liceul Teoretic cu Profil Sportiv nr.2 Chișinău) la T1

L.3.F.Lot 3 de formare

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău

Clasa a III-a

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel.A.4.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1	A.B.	a III-a	F	9	a	a	a	b	a	a	b
2	A.C.	a III-a	F	9	b	b	a	b	b	b	a
3	A.D.	a III-a	M	9	b	a	b	b	b	b	a
4	A.L.	a III-a	M	9	a	b	b	a	b	a	c
5	A.N.	a III-a	M	9	a	a	a	a	a	a	a
6	C.B.	a III-a	F	9	b	b	b	a	a	a	a
7	C.N.	a III-a	F	9	a	b	b	a	a	a	a
8	C.N.	a III-a	M	10	a	a	b	b	a	a	a
9	C.S.	a III-a	M	9	a	a	a	b	a	a	a
10	I.P.	a III-a	F	9	b	a	a	a	a	a	a
11	L.C.	a III-a	M	9	b	b	a	a	b	a	a
12	L.F.	a III-a	F	9	a	b	a	b	a	a	a
13	L.F.	a III-a	F	9	a	a	b	b	a	a	a
14	L.P.	a III-a	F	9	a	a	a	a	a	a	a
15	L.T.	a III-a	M	9	c	b	a	b	a	b	a
16	N.C.	a III-a	M	9	a	a	a	a	a	b	a
17	N.G.	a III-a	M	9	a	a	a	b	a	a	a
18	N.L.	a III-a	F	9	a	a	a	a	b	b	a
19	O.R.	a III-a	M	9	b	a	a	a	a	b	a
20	R.K.	a III-a	M	8	b	b	a	a	a	a	a
21	S.X.	a III-a	F	9	c	b	b	a	b	b	a
22	V.C.	a III-a	M	9	a	a	a	a	a	b	a
23	V.L.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	a	b
24	V.R.	a III-a	M	11	c	a	b	a	a	a	a

Tabel A.4.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	14	7	3
It.2	15	9	0
It.3	15	9	0
It.4	14	10	0
It.5	18	6	0
It.6	16	8	0
It.7	21	2	1

Tabel A.4.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.

Ponderea frecvenței răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	58%	30%	12%
It.2	62%	38%	0%
It.3	62%	38%	0%
It.4	58%	42%	0%
It.5	75%	25%	0%
It.6	67%	33%	0%
It.7	88%	8%	4%

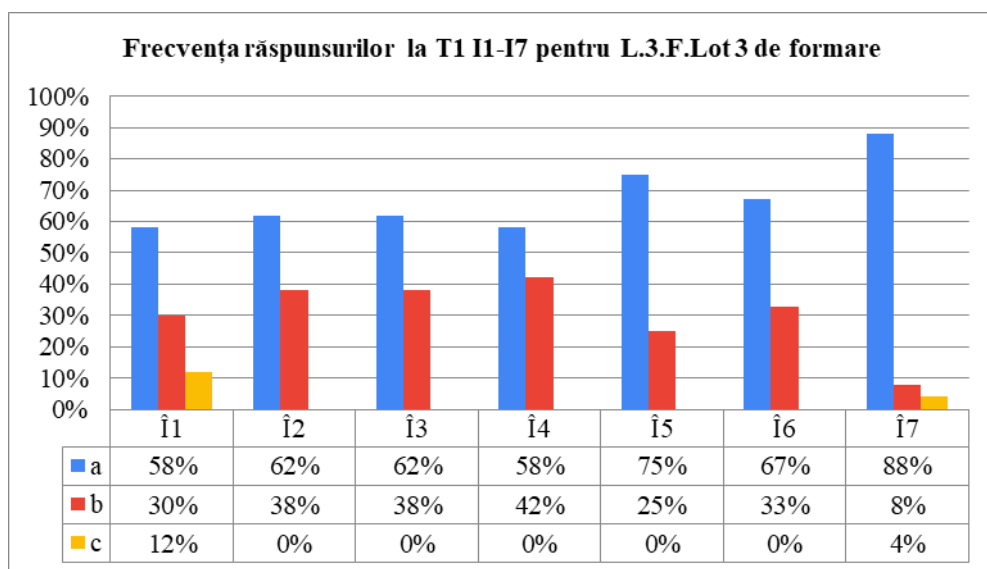

Fig.A.4.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.

Anexa 5. Analiza răspunsurilor elevilor din L.4.M (clasa a III-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T1

L.4.M Lot 4 martor

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a III-a B

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.5.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.4.M

Nr. Crt	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I. 2	I. 3	I.4	I. 5	I. 6	I.7
1	A.A.	a III-a	M	9	c	b	a	b	a	b	a
2	A.M.	a III-a	M	9	b	b	c	b	a	b	a
3	A.T.	a III-a	M	9	a	a	b	a	a	b	a
4	B.I.	a III-a	F	10	a	a	b	b	a	b	b
5	B.V.	a III-a	M	9	b	b	a	a	b	a	a
6	C.A.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	a	b
7	C.D.	a III-a	M	9	b	a	b	b	b	a	b
8	D.D.	a III-a	M	9	c	a	b	c	b	b	b
9	E.D.	a III-a	F	9	a	a	b	a	b	b	a
10	G.D.	a III-a	M	9	b	a	a	b	a	a	b
11	G.L.	a III-a	M	9	b	a	a	a	a	a	b
12	G.M.	a III-a	M	10	a	b	b	a	a	a	b
13	G.Z.	a III-a	M	9	a	b	b	b	a	a	a
14	L.S.	a III-a	F	9	a	b	b	a	a	a	b
15	P.M.	a III-a	M	9	a	b	b	a	a	a	b
16	R.D.	a III-a	M	9	b	b	b	b	b	b	b
17	S.F.	a III-a	M	9	a	b	a	b	a	a	a
18	S.L.	a III-a	M	9	b	a	a	a	b	a	b
19	S.Ș.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	a	a
20	S.V.	a III-a	M	9	a	a	b	a	b	b	a
21	T.B.	a III-a	F	9	a	b	a	a	b	b	a
22	T.T.	a III-a	F	9	b	b	b	b	a	a	b
23	V.A.	a III-a	M	9	b	a	a	a	a	b	b
24	V.T.	a III-a	F	9	c	b	b	b	b	c	b

Tabel A.5.2. Frecvența răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	23	1	0
It.2	18	6	0
It.3	12	12	0
It.4	20	4	0
It.5	7	17	0
It.6	6	18	0
It.7	16	8	0

Tabel A.5.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	96%	4%	0%
It.2	75%	25%	0%
It.3	50%	50%	0%
It.4	83%	17%	0%
It.5	29%	71%	0%
It.6	25%	75%	0%
It.7	67%	33%	0%

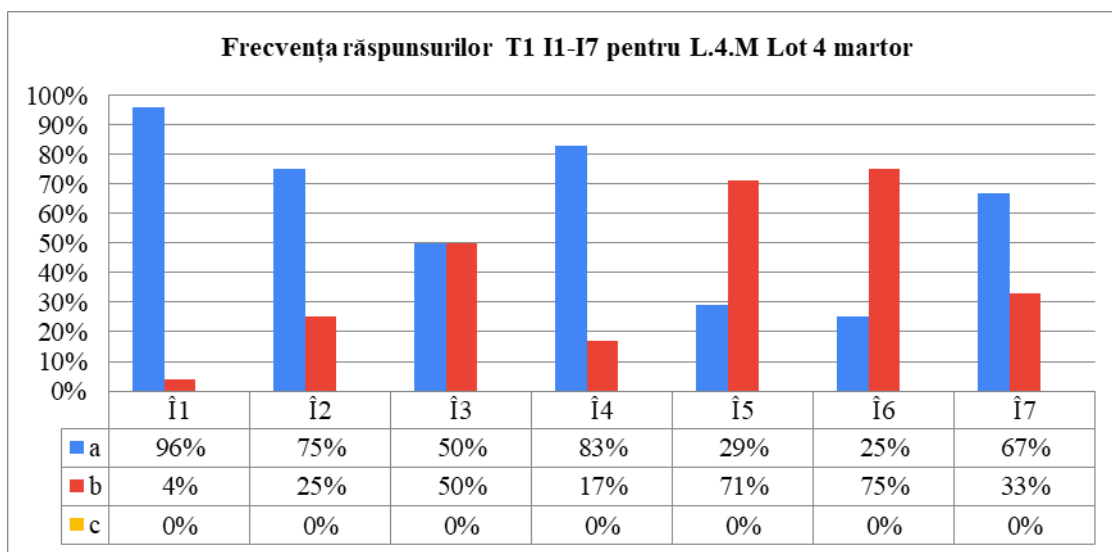

Fig.A.5.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor T1 I1-I7 pentru L.4.M

Anexa 6. Analiza răspunsurilor elevilor din L.5.F. (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1

L.5.F. (Lot 5 de formare)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a III-a A

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 30

Tipul probei: T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.6.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1.	A.M.	F	9	b	a	b	b	b	b	b
2.	C.A.C.	M	8	b	a	b	b	a	b	b
3.	C.D.	M	9	b	a	b	b	b	b	b
4.	C.I.D.	F	9	a	a	b	b	b	b	b
5.	C.N.	F	10	a	a	b	b	b	b	b
6.	D.M.M.	F	9	b	a	b	b	a	b	b
7.	D.R.	F	9	b	a	b	b	b	b	b
8.	D.R.M.	F	9	a	a	b	b	a	b	b
9.	D.V.	F	9	a	a	b	a	a	b	b
10.	D.V.	F	9	a	a	b	b	b	b	b
11.	G.T.I.	M	9	a	a	b	b	a	b	b
12.	I.A.A.	M	9	a	b	b	b	a	b	b
13.	I.T.	M	9	a	b	b	b	a	a	b
14.	L.I.	M	9	a	b	b	b	a	b	b
15.	L.I.	M	9	a	b	b	b	b	b	b
16.	M.A.M	F	9	a	a	b	b	a	b	b
17.	M.E.G.	M	9	a	a	b	b	b	b	b
18.	O.A.	M	9	a	b	b	b	b	b	b
19.	P.A.	F	9	a	a	b	a	a	a	b
20.	S.D	M	9	a	b	b	b	a	b	b
21.	S.D.	M	9	a	a	b	b	b	b	b
22.	S.D.	M	9	a	a	b	b	b	b	b
23.	Ș.L.	M	9	a	a	b	b	a	b	b
24.	Ș.L.	M	9	b	a	b	b	b	b	b
25.	Ș.M.G.	F	9	a	b	b	b	a	b	b
26.	S.P.D.	M	9	a	b	b	b	a	b	b
27.	T.M.	F	9	b	b	b	b	a	b	b

28.	T.Ș.	F	9	b	a	b	b	b	b	b
29.	T.Ș.E.	F	9	b	b	b	b	a	b	b
30.	Z.E.A.	M	9	a	a	b	b	a	b	b

Tabel A.6.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	22	8	0
It.2	19	11	0
It.3	0	30	0
It.4	2	28	0
It.5	15	15	0
It.6	2	28	0
It.7	0	30	0

Tabel A.6.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Procent frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	73%	27%	0%
It.2	63%	37%	0%
It.3	0%	100%	0%
It.4	7%	93%	0%
It.5	50%	50%	0%
It.6	7%	93%	0%
It.7	0%	100%	0%

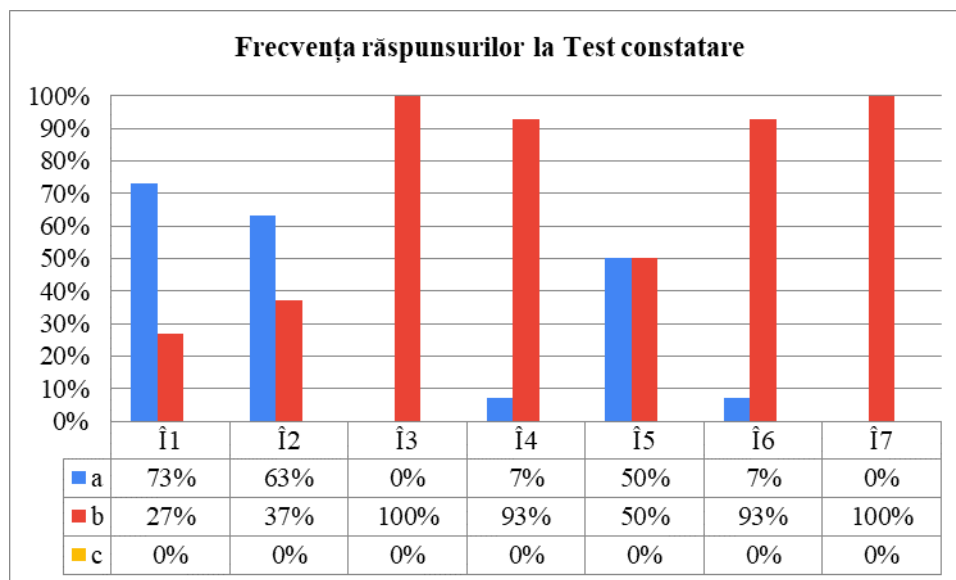

Fig. A.6.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Anexa 7. Analiza răspunsurilor elevilor din L.6.M. (clasa a III-a B, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1

L.6.M (lot 6 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a III-a B

Nr. elevi: 30

Tipul probei: T1 cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.7.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I. 1	I. 2	I. 3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7
	A.E.E.	a III-a	F	9	a	a	b	b	a	b	b
	A.I.	a III-a	F	10	a	a	b	b	b	b	b
	A.I.A.	a III-a	F	9	a	a	b	c	a	b	c
	A.M.	a III-a	F	9	c	a	b	b	a	b	b
	A.N.	a III-a	F	9	a	a	b	b	b	b	b
	A.R.	a III-a	M	9	b	a	b	b	b	b	b
	B.A.	a III-a	F	9	a	a	b	b	b	b	b
	B.I.E.	a III-a	F	9	b	b	b	b	a	b	b
	B.N.M.	a III-a	F	10	a	a	b	b	a	b	b
	B.R.I.	a III-a	F	10	a	a	b	b	a	b	b
	B.S.E.	a III-a	F	9	a	b	b	b	a	b	b
	C.D.	a III-a	F	10	a	a	b	a	b	b	c
	C.R.A.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	b	b
	C.R.C.M.	a III-a	F	10	a	a	b	b	b	b	b
	C.V.	a III-a	M	10	a	a	b	b	a	b	b
	G.A.	a III-a	F	9	a	c	b	a	a	b	b
	G.D.E.	a III-a	F	9	a	a	b	b	b	b	b
	I.M.E.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	b	b
	M.A.M.	a III-a	F	9	a	a	b	b	c	b	b
	M.P.	a III-a	M	10	a	a	b	b	a	b	b
	N.L.	a III-a	F	9	a	a	a	a	a	a	a
	N.M.	a III-a	F	10	a	b	b	b	b	b	b
	P.A.J.	a III-a	F	9	a	b	b	b	a	b	b
	P.E.	a III-a	F	9	a	a	a	a	a	a	a
	P.I.S.	a III-a	F	11	b	a	b	b	a	b	b
	P.N.	a III-a	M	11	a	c	b	b	b	b	b
	P.P.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	b	b
	R.E.Ș.	a III-a	M	10	b	a	b	c	b	b	a

V.R.	a III-a	M	10	a	a	b	b	a	b	b
Z.I.M.	a III-a	F	9	a	a	b	b	a	b	b

Tabel A.7.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	25	4	1
It.2	24	4	2
It.3	2	28	0
It.4	4	24	2
It.5	19	10	1
It.6	2	28	0
It.7	3	25	2

Tabel A.7.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.6.M.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	84%	13%	3%
It.2	80%	13%	7%
It.3	7%	93%	0%
It.4	13%	80%	7%
It.5	64%	33%	3%
It.6	7%	93%	0%
It.7	10%	83%	7%

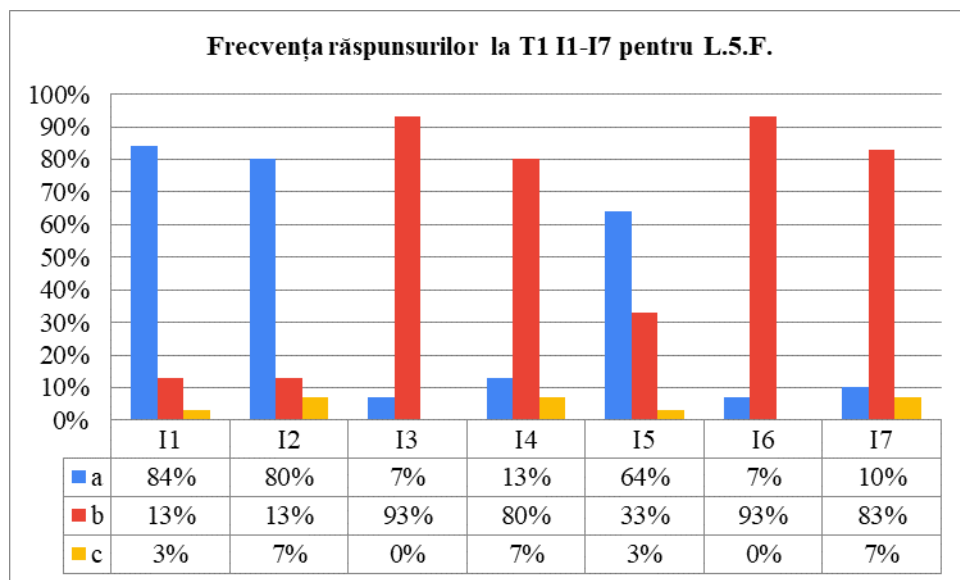

Fig. A.7.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Anexa 8. Analiza răspunsurilor elevilor din L.7.F. (clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1

L.7.F. (lot 7 de formare)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa: a IV-a A

Tipul lotului: de formare

Nr. elevi: 22

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.8.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1.	A.C.	a IV-a	M	11	b	b	a	b	b	a	a
2.	A.E.	a IV-a	F	11	a	b	b	b	a	a	b
3.	A.E.G	a IV-a	F	10	b	b	b	a	a	b	b
4.	B.A.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	a	a	b
5.	B.I.M.	a IV-a	F	11	a	a	b	b	b	b	b
6.	B.R.N.	a IV-a	M	10	a	b	b	b	b	b	b
7.	C.A.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	b	a	b
8.	D.C.	a IV-a	M	10	a	b	b	b	b	b	b
9.	D.E.E.	a IV-a	F	10	b	a	b	b	b	b	b
10.	J.D.I.	a IV-a	M	10	b	b	a	a	b	b	b
11.	L.S.G.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	b	a	b
12.	M.L.G.	a IV-a	M	11	b	a	b	b	a	b	b
13.	M.P.	a IV-a	M	10	b	a	b	b	a	b	b
14.	N.M.G.	a IV-a	F	11	b	a	b	a	a	b	b
15.	P.C.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	a	b	b
16.	P.I.	a IV-a	F	10	b	a	b	b	b	b	b
17.	S.D.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	b	b	b
18.	S.D.U.	a IV-a	F	11	a	b	b	a	a	b	b
19.	Ș.T.	a IV-a	F	10	a	b	b	a	b	b	b
20.	V.L.	a IV-a	M	11	b	b	b	b	b	b	b
21.	V.N.I.	a IV-a	M	11	b	a	b	b	a	a	b
22.	B.M.A.	a IV-a	M	10	b	a	b	b	b	b	b

Tabel A.8.2. Frecvența răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	8	14	0
It.2	10	12	0
It.3	2	20	0
It.4	6	16	0
It.5	9	13	0
It.6	6	16	0
It.7	1	21	0

Tabel A.8.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	36%	64%	0%
It.2	45%	55%	0%
It.3	9%	91%	0%
It.4	27%	73%	0%
It.5	41%	59%	0%
It.6	27%	73%	0%
It.7	5%	95%	0%

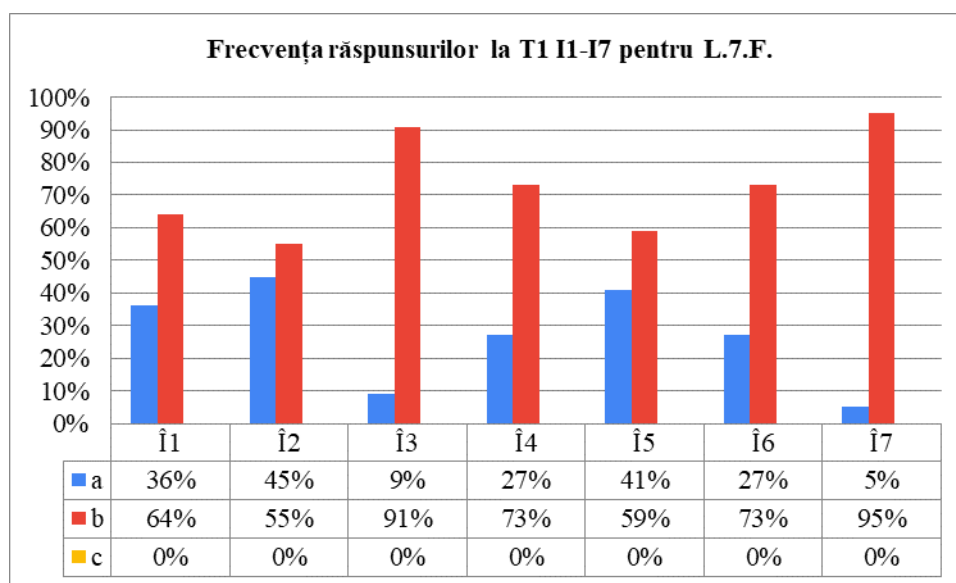

Fig.A.8.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Anexa 9. Analiza răspunsurilor elevilor din L.8.M (clasa a IV-a A Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T1

L.8.M (lot 8 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: martor

Nr. elevi: 22

Denumirea testului: T1/ test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Tabel A.9.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1.	B.A.M.	a IV-a	F	11	a	b	a	b	a	c	b
2.	B.N.E.	a IV-a	F	11	c	c	c	c	c	c	c
3.	B.N.I.	a IV-a	F	10	c	b	a	c	b	a	b
4.	C.E.	a IV-a	F	11	c	c	c	c	c	c	c
5.	C.T.A.	a IV-a	M	11	b	a	c	b	a	c	c
6.	D.A.	a IV-a	F	10	a	b	c	b	a	c	b
7.	D.V.A.	a IV-a	M	11	c	c	c	c	c	b	c
8.	G.A.N.	a IV-a	F	10	c	c	b	c	a	c	c
9.	G.E.	a IV-a	F	10	b	c	c	c	c	a	a
10.	G.I.	a IV-a	F	10	c	c	a	b	c	c	c
11.	G.T.	a IV-a	M	11	b	a	c	b	a	b	c
12.	H.N.	a IV-a	M	10	c	c	c	a	b	b	c
13.	I.A.I.	a IV-a	M	11	b	b	a	c	c	a	a
14.	I.N.F.	a IV-a	M	10	b	a	a	a	c	b	a
15.	I.R.	a IV-a	M	10	a	b	b	b	a	b	a
16.	M.A.I.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	a	b	c
17.	N.H.	a IV-a	M	10	c	b	a	c	b	c	a
18.	R.E.G.	a IV-a	M	10	b	c	a	b	c	a	b
19.	R.I.	a IV-a	F	11	c	b	a	c	c	a	b
20.	Ș.A.G.	a IV-a	M	11	c	c	c	b	c	a	b
21.	Ț.D.Ș.	a IV-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
22.	V.T.	a IV-a	M	10	c	c	b	a	c	b	c

Tabel A.9.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L. 8.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	4	6	12
It.2	3	8	11
It.3	9	3	10
It.4	3	9	10
It.5	7	3	12
It.6	6	7	9
It.7	5	6	11

Tabel A.9.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M

Item	Răspuns		
	a	b	c
It.1	18%	27%	55%
It.2	14%	36%	50%
It.3	41%	14%	45%
It.4	14%	41%	45%
It.5	32%	14%	54%
It.6	27%	32%	41%
It.7	23%	27%	50%

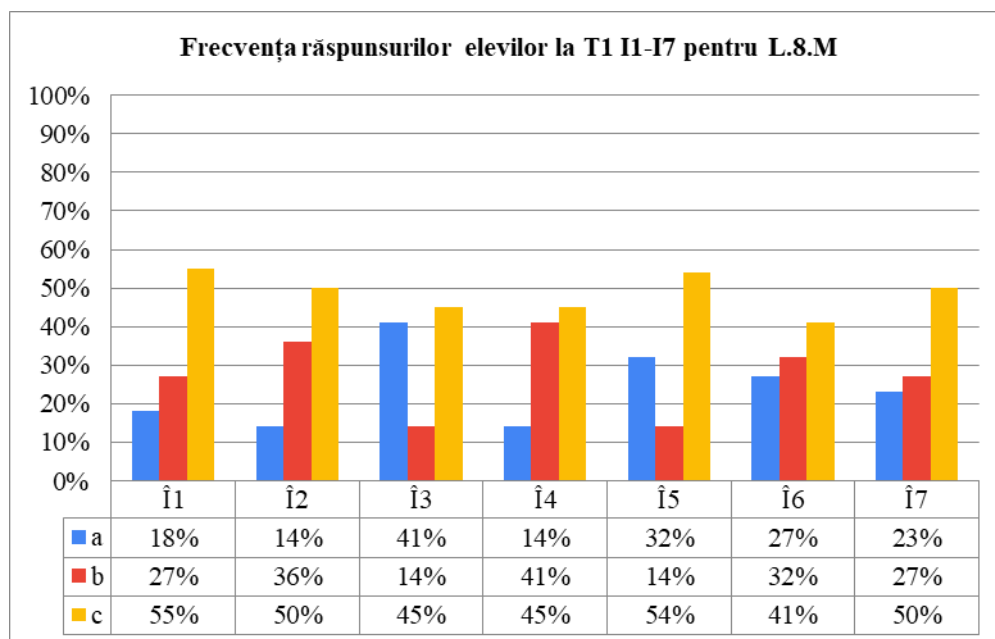

Fig. A.9.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T1 I1-I7 pentru L.8.M

Anexa 10. Test 2/test cu itemi pe baza unui text literar

Citiți textul, apoi alegeți răspunsul pe care îl considerați corect:

Leul și șoricelul

(poveste cu tâlc)

Într-o zi, un leu tânăr și puternic dormea în casa lui.

Un șoricel mic și gri se juca în apropiere și, din întâmplare, a alergat spre leu. Acest lucru a făcut ca leul să se trezească. Leul a prins șoricelul și era gata să-l mănânce.

Oooo, cât de mare și impunător este! se minună șoricelul.

Șoricelul s-a rugat de el să îl lase în viață.

–Poate îți voi fi vreodată de folos! îi spuse șoricelul.

–Tu? Un animal atât de mic, să îi fii de ajutor regelui junglei? Cum ar fi posibil așa faptă? îi răspunse cu trufie, leul.

–Te rog, cruță-mi viața! îl rugă șoricelul.

Leului i s-a făcut milă de șoricel și l-a lăsat să plece.

Câteva zile mai târziu, într-o noapte, în timp ce se plimba prin junglă, leul s-a prins în plasa unui vânător. El a început să ragă și să se zbată să iasă din plasă, dar nu a reușit.

Șoricelul a auzit zgomot, a alergat și i-a spus leului:

–Te rog, nu mai rage. Te voi elibera eu. Văzul și auzul meu sunt foarte bine dezvoltate!

Apoi a tăiat cu dinții plasa și a eliberat leul.

Morala: O faptă bună, aduce alta. Nu subestima pe nimeni, niciodată.

1. Ce emoții, stări sufletești, sentimente credeți că trăia leul?
 - d) Era mândru pentru că era tânăr și puternic
 - e) Era îngâmfat
 - f) Era arogant, orgolios, fălos
2. Ce emoții, stări sufletești, sentimente credeți că trăia șoricelul?
 - a) Era trist pentru că era mic și gri
 - b) Avea încredere în el pentru că este un animal mic, cu văz și auz dezvoltate
 - c) fără încredere în importanța pe care o are pe pământ
3. Ce credeți că își dorea șoricelul?
 - a) Să arate precum leul
 - b) Să trăiască în bună înțelegere cu leul
 - c) Să nu fie judecat după cum arată, ci după cum este el de fapt.

4. Cum judecați gestul de ajutor făcut de șoricel?
- Nu a fost corect, deoarece leul a vrut să îl mănânce
 - A fost unul corect, acesta demonstrându-și calitățile, atunci când a fost nevoie de el
 - i-a demonstrat leului că aspectul său ascunde o inimă de aur, pe care acesta nu a vrut să o cunoască
5. Care este învățătura pe care o tragem din text?
- prietenia este o relație valoroasă în viața fiecăruia dintre noi
 - prietenia nu se bazează pe felul în care arăți
 - nimeni nu poate trăi fără prieteni
6. Care este părerea tu cu privire la modul în care s-a comportat leul?
- S-a comportat normal, pentru că era diferit de șoricel
 - S-a comportat greșit, pentru că a judecat șoricelul după aspect
 - acceptând că fiecare este diferit, trebuie să învățăm să ne comportăm frumos cu cei din jur
7. Care este părerea ta cu privire la modul în care s-a comportat șoricelul față de leu?
- Nu trebuia să îl ajute
 - S-a comportat normal, pentru că trebuie să îți ajuți aproapele
 - Ajutându-i pe ceilalți, devenim mai fericiți

Interpretarea rezultatelor

Întrebările fără răspuns, se cotează cu 0 puncte.

Tabel A.10.Cotarea itemilor

Nr . crt .	ite m	Punctaj acordat		
		a-nivel reproductiv	b-nivel productiv	c-nivel creativ
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3
		1	2	3

Anexa 11. Analiza răspunsurilor elevilor din L.1.F. (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2

L.1.F. (Lot 1 de formare)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a B

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 38

Tipul probei: T2 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel.A.11.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1	A.A.	a IV-a	M	10	c	c	b	b	c	c	c
2	A.B.	a IV-a	M	10	c	b	b	c	b	c	c
3	B.D.	a IV-a	M	10	b	c	c	c	b	b	c
4	B.L.	a IV-a	F	10	c	c	b	b	c	c	c
5	B.L.	a IV-a	M	10	b	c	c	c	c	c	c
6	B.M.	a IV-a	M	10	b	c	c	b	c	c	c
7	C.A.	a IV-a	M	10	c	b	c	c	c	c	c
8	C.L.	a IV-a	F	10	b	b	c	c	c	b	c
9	C.M.	a IV-a	M	10	c	c	b	c	b	c	c
10	C.M.S.	a IV-a	F	10	b	b	c	c	c	c	c
11	C.N.	a IV-a	F	10	c	b	c	c	b	c	b
12	D.L.	a IV-a	M	11	b	c	c	c	b	b	c
13	D.N.	a IV-a	M	10	b	b	c	c	b	c	c
14	D.S.	a IV-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
15	F.C.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	b	c	c
16	F.C.	a IV-a	F	10	c	c	c	c	c	c	c
17	G.M.	a IV-a	F	10	b	b	b	c	c	c	c
18	I.A.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	b	c	c
19	L.A.	a IV-a	F	10	b	b	c	c	c	c	c
20	L.M.	a IV-a	F	10	c	c	c	c	c	b	c
21	L.P.	a IV-a	M	11	c	c	c	b	c	c	b
22	M.A.	a IV-a	F	10	b	c	c	c	b	c	c
23	M.A.	a IV-a	F	10	b	c	c	b	c	c	c

24	M.A.	a IV-a	F	10	c	c	b	b	c	c	c
25	M.A.	a IV-a	F	10	c	c	c	c	c	b	b
26	M.B.	a IV-a	M	10	b	c	c	c	c	c	c
27	M.R.	a IV-a	M	10	c	a	c	b	c	c	c
28	M.T.	a IV-a	M	9	c	c	c	b	b	c	c
29	N.E.	a IV-a	F	10	c	c	c	c	b	c	c
30	P.A.	a IV-a	F	10	c	c	b	c	b	c	c
31	P.M.	a IV-a	M	11	b	c	c	c	c	c	b
32	P.S.	a IV-a	M	10	c	b	c	c	c	c	c
33	S.S.	a IV-a	F	10	b	c	c	c	c	c	c
34	T.S.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	b	c	c
35	Ț.T.	a IV-a	M	11	b	c	c	b	b	c	c
36	V.D.	a IV-a	F	10	b	b	c	c	c	c	c
37	V.J.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	c	c	c
38	Z.I.	a IV-a	M	11	b	b	b	c	c	c	c

Tabel A.11.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	0	17	21
It.2	1	26	11
It.3	0	8	30
It.4	0	13	25
It.5	0	14	24
It.6	0	5	33
It.7	0	4	34

Tabel A.11.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	45%	55%
It.2	3%	68%	29%
It.3	0%	21%	79%
It.4	0%	34%	66%
It.5	0%	37%	63%
It.6	0%	13%	87%
It.7	0%	11%	89%

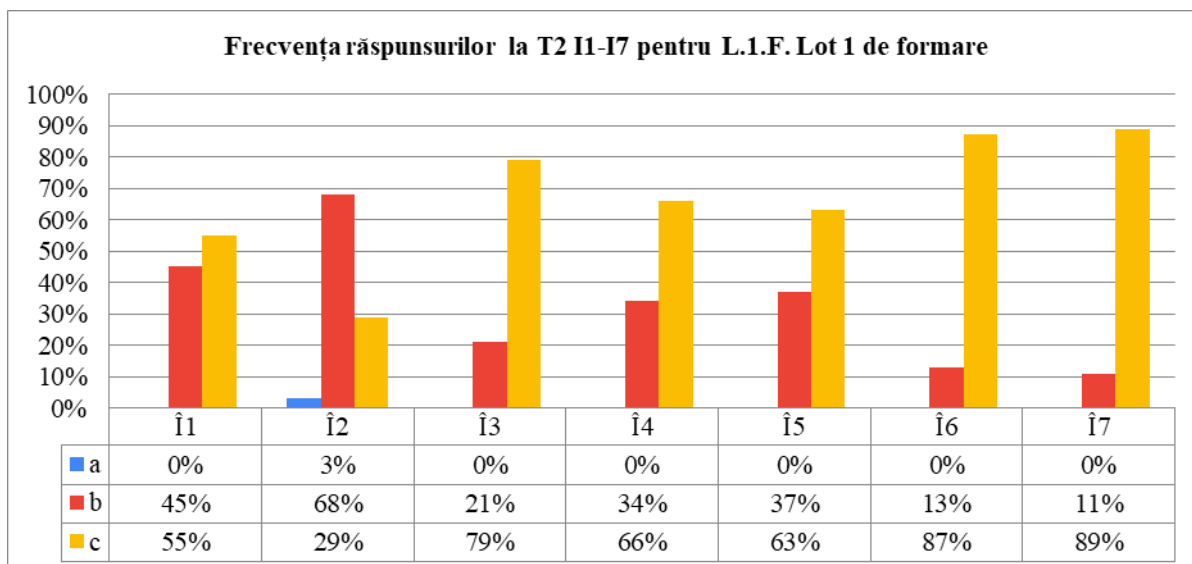

Fig.A.11.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri =38 x7= 266

Tabel A.11.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	0	17	21
It.2	1	26	11
It.3	0	8	30
It.4	0	13	25
It.5	0	14	24
It.6	0	5	33
It.7	0	4	34
Total răspunsuri	1	87	178

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 1$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $1 \times 100 / 266 = 0.37\%$

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 87$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $87 \times 100 / 266 = 32.71\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 178$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $178 \times 100 / 266 = 66.92\%$

Tabel A.11.5. Ponderea numărului de răspunsuri pe categorie de nivel pentru L.1.F.

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.1.F. 38 elevi=100%	0.37%	32.71%	66.92%

Anexa 12. Analiza răspunsurilor elevilor din L.2.M (clasa a IV-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2

L.2.M (lot 2 martor)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a D

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 38

Tipul probei: T2 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.12.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I. 1	I. 2	I. 3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7
1	A.A.	a IV-a	M	10	c	a	a	b	b	a	a
2	B.D.	a IV-a	M	10	a	b	a	b	a	a	a
3	B.G.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	a	a	a
4	B.I.	a IV-a	M	10	a	a	a	a	a	a	a
5	B.M.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	a	a	a
6	B.M.	a IV-a	M	10	a	b	b	b	a	a	a
7	B.R.	a IV-a	F	10	a	b	a	a	b	a	a
8	C.A.	a IV-a	F	10	a	b	b	b	a	b	a
9	C.E.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	a	a	a
10	C.I.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	a	a	a
11	C.K.	a IV-a	M	10	c	b	a	b	a	b	b
12	C.L.	a IV-a	F	9	a	b	a	a	b	a	b
13	C.U.	a IV-a	M	10	a	b	a	a	a	b	a
14	C.V.	a IV-a	F	10	a	a	a	b	b	a	a
15	D.A.	a IV-a	F	10	a	a	b	a	a	b	a
16	D.E.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	a	b	a
17	G.A.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	b	b	b
18	G.M.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	a	a	a
19	G.R.	a IV-a	F	10	a	a	b	b	b	b	a
20	I.I.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	b	a	a
21	I.O.	a IV-a	F	10	b	a	b	b	c	c	c
22	I.V.	a IV-a	M	10	c	c	b	a	a	a	a
23	M.A.	a IV-a	M	10	b	b	b	b	b	a	a
24	M.B.	a IV-a	M	10	b	a	a	b	b	a	a
25	M.L.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	b	a	a
26	M.V.	a IV-a	F	10	c	c	b	b	b	b	b
27	N.N.	a IV-a	F	10	b	b	c	a	b	b	a
28	N.R.	a IV-a	F	10	a	b	a	b	a	a	a
29	P.I.	a IV-a	F	10	a	b	b	a	b	a	a

30	P.T.	a IV-a	M	10	a	b	a	a	a	a	a
31	R.M.	a IV-a	F	10	a	b	b	b	a	b	a
32	R.T.	a IV-a	M	11	b	b	b	b	b	b	c
33	Ș.B.	a IV-a	F	10	a	a	a	a	a	a	a
34	Ț. I.	a IV-a	F	11	a	a	b	a	b	a	a
35	Ț.S.	a IV-a	M	10	c	b	b	b	b	b	b
36	V.A.	a IV-a	M	10	a	b	a	b	a	a	a
37	V.A.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	b	b	b
38	V.G.	a IV-a	M	10	a	a	b	b	b	a	a

Tabel A.12.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	25	8	5
It.2	15	21	2
It.3	16	21	1
It.4	14	24	0
It.5	19	18	1
It.6	24	13	1
It.7	30	6	2

Tabel A.12.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	65%	21%	14%
It.2	40%	55%	5%
It.3	42%	55%	3%
It.4	37%	63%	0%
It.5	50%	47%	3%
It.6	63%	34%	3%
It.7	79%	15%	6%

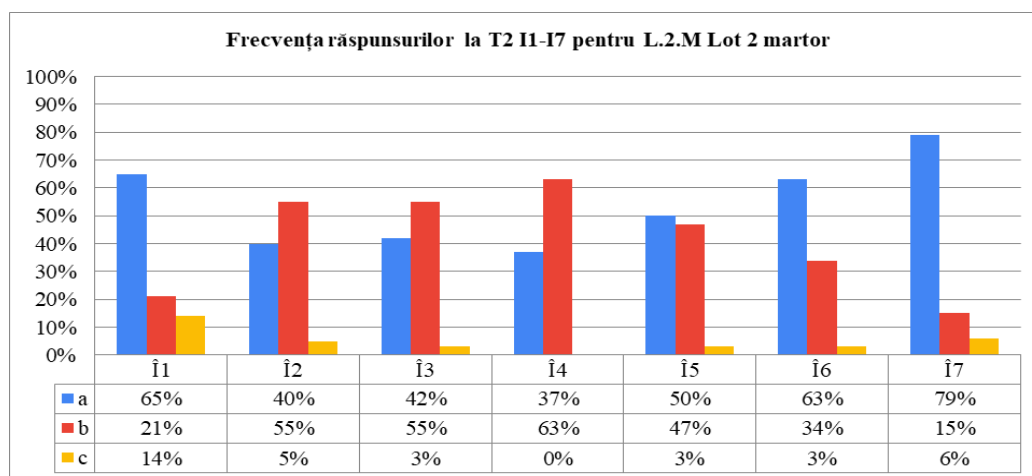

Fig.A.12.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Tabel A.12.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.2.M

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	25	8	5
It.2	15	21	2
It.3	16	21	1
It.4	14	24	0
It.5	19	18	1
It.6	24	13	1
It.7	30	6	2
Total răspunsuri	143	111	12

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 266$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $143 \times 100 / 266 = 53.76\%$

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 111$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $111 \times 100 / 266 = 41.73\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 12$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $12 \times 100 / 266 = 4.51\%$

Tabel A.12.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.2.M. 38 elevi=100%	53.76%	41.73%	4.51%

Anexa 13. Analiza răspunsurilor elevilor din L.3.F. (clasa a III-a , Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău) la T2

L.3.F.lot 3 de formare

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău

Clasa a III-a

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: T2 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de formare: octombrie 2021-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.13.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I .2	I .3	I .4	I .5	I .6	I .7
1	A.B.	a III-a	F	9	b	b	b	b	b	b	b
2	A.C.	a III-a	F	9	c	c	c	c	c	c	c
3	A.D.	a III-a	M	9	b	c	c	c	b	b	c
4	A.L.	a III-a	M	9	c	c	c	c	c	c	c
5	A.N.	a III-a	M	9	b	b	c	c	c	b	c
6	C.B.	a III-a	F	9	c	c	c	b	a	b	c
7	C.N.	a III-a	F	9	b	b	b	b	b	b	c
8	C.N.	a III-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
9	C.S.	a III-a	M	9	c	c	c	c	c	c	c
10	I.P.	a III-a	F	9	c	b	c	b	b	c	c
11	L.C.	a III-a	M	9	c	c	b	c	b	c	c
12	L.F.	a III-a	F	9	b	b	b	c	c	c	c
13	L.F.	a III-a	F	9	b	b	b	b	b	b	b
14	L.P.	a III-a	F	9	b	b	b	b	b	c	c
15	L.T.	a III-a	M	9	b	c	c	b	c	c	c
16	N.C.	a III-a	M	9	b	b	b	b	c	b	c
17	N.G.	a III-a	M	9	b	b	c	c	b	c	c
18	N.L.	a III-a	F	9	c	b	c	c	a	b	c
19	O.R.	a III-a	M	9	b	b	c	b	c	c	c
20	R.K.	a III-a	M	8	b	a	c	b	c	c	c
21	S.X.	a III-a	F	9	c	c	c	b	c	c	c
22	V.C.	a III-a	M	9	b	b	c	c	c	c	c
23	V.L.	a III-a	M	9	b	b	b	b	b	b	b
24	V.R.	a III-a	M	11	c	c	c	b	b	b	c

Tabel A.13.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	0	14	10
It.2	1	13	10
It.3	0	8	16
It.4	0	13	11
It.5	2	10	12
It.6	0	10	14
It.7	0	3	21

Tabel A.13.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	58%	42%
It.2	4%	54%	42%
It.3	0%	33%	67%
It.4	0%	54%	46%
It.5	8%	42%	50%
It.6	0%	42%	58%
It.7	0%	13%	87%

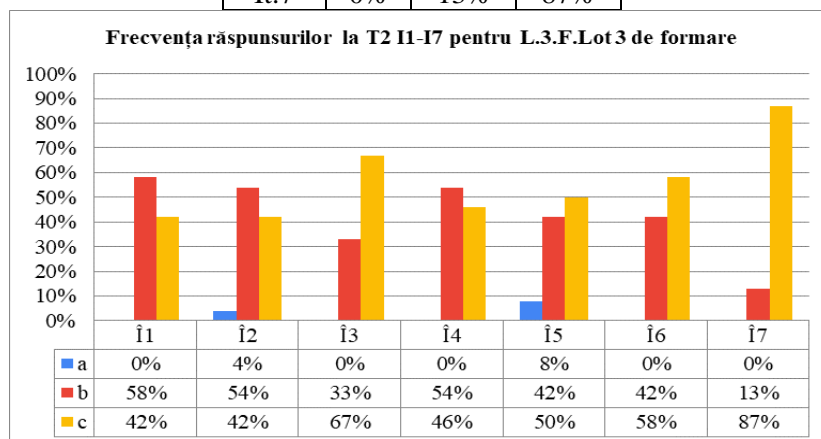

Fig.A.13.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri = 24 x7= 168

Tabel A.13.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	0	14	10
It.2	1	13	10
It.3	0	8	16
It.4	0	13	11
It.5	2	10	12
It.6	0	10	14
It.7	0	3	21
Total răspunsuri	3	71	94

Reproductiv (a): I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 3

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $3 \times 100 / 168 = 1.79\%$

Productiv (b): I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 71

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $71 \times 100 / 168 = 42.26\%$

Creativ (c) : $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7 = 94$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $94 \times 100 / 168 = 55.95\%$

Tabel A.13.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.3.F. 24 elevi=100%	1.79%	42.26%	55.95%

Anexa 14. Analiza răspunsurilor elevilor din L.4.M (clasa a III-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău) la T2

L.4.M Lot 4 martor

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a III-a D

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: T2 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.14.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I. 1	I. 2	I. 3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7
1	A.A.	a III-a	M	9	c	b	a	b	a	b	a
2	A.M.	a III-a	M	9	b	b	c	b	a	b	a
3	A.T.	a III-a	M	9	a	a	b	a	a	b	a
4	B.I.	a III-a	F	10	a	a	b	b	a	b	b
5	B.V.	a III-a	M	9	b	b	a	a	b	a	a
6	C.A.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	a	b
7	C.D.	a III-a	M	9	b	a	b	b	b	a	b
8	D.D.	a III-a	M	9	c	a	b	c	b	b	b
9	E.D.	a III-a	F	9	a	a	b	a	b	b	a
10	G.D.	a III-a	M	9	b	a	a	b	a	a	b
11	G.L.	a III-a	M	9	b	a	a	a	a	a	b
12	G.M.	a III-a	M	10	a	b	b	a	a	a	b
13	G.Z.	a III-a	M	9	a	b	b	b	a	a	a
14	L.S.	a III-a	F	9	a	b	b	a	a	a	b
15	P.M.	a III-a	M	9	a	b	b	a	a	a	b
16	R.D.	a III-a	M	9	b	b	b	b	b	b	b
17	S.F.	a III-a	M	9	a	b	a	b	a	a	a
18	S.L.	a III-a	M	9	b	a	a	a	b	a	b
19	S.Ș.	a III-a	M	9	a	a	b	b	a	a	a
20	S.V.	a III-a	M	9	a	a	b	a	b	b	a
21	T.B.	a III-a	F	9	a	b	a	a	b	b	a
22	T.T.	a III-a	F	9	b	b	b	b	a	a	b
23	V.A.	a III-a	M	9	b	a	a	a	a	b	b
24	V.T.	a III-a	F	9	c	b	b	b	b	c	b

Tabel A.14.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	12	9	3
It.2	12	12	0
It.3	8	15	1
It.4	11	12	1
It.5	15	9	0
It.6	13	10	1
It.7	10	14	0

Tabel A.14.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	50%	38%	12%
It.2	50%	50%	0%
It.3	33%	63%	4%
It.4	46%	50%	4%
It.5	63%	37%	0%
It.6	54%	42%	4%
It.7	42%	58%	0%

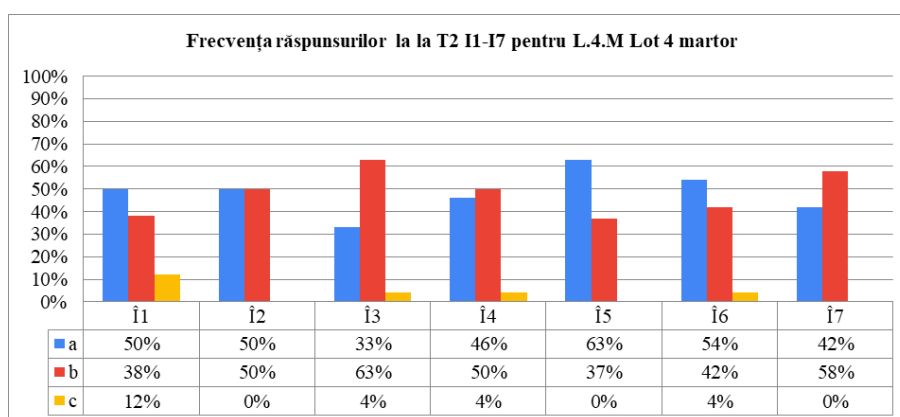

Fig. A.14.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri = 24 x7= 168

Tabel A.14.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L4M

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	12	9	3
It.2	12	12	0
It.3	8	15	1
It.4	11	12	1
It.5	15	9	0
It.6	13	10	1
It.7	10	14	0
Total răspunsuri	81	81	6

Reproductiv (a) $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 81$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $81 \times 100 / 168 = 48.21\%$

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7 = 81$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $81 \times 100 / 168 = 48.21\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7 = 6$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $6 \times 100 / 168 = 3.58\%$

Tabel A.14.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorii de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.4.M. 24 elevi=100%	48.21%	48.21%	3.58%

Anexa 15. Analiza răspunsurilor elevilor din L.5.F. (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2

L.5.F. (lot 5 de formare)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa: a III-a A

Tipul lotului: de formare

Nr. elevi: 30

Test utilizat: T2-Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de formare: octombrie 2021- mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.15.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1.	A.M.	F	9	c	b	b	c	c	c	c
2.	C.A.C.	M	8	c	b	c	c	b	b	c
3.	C.D.	M	9	b	c	b	c	c	c	c
4.	C.I.D.	F	9	c	c	b	c	c	c	c
5.	C.N.	F	10	b	c	c	c	b	b	c
6.	D.M.M.	F	9	b	b	c	c	c	c	c
7.	D.R.	F	9	c	c	b	c	c	b	b
8.	D.R.M.	F	9	c	c	b	b	b	b	b
9.	D.V.	F	9	c	b	b	b	b	c	c
10.	D.V.	F	9	b	b	b	b	b	b	b
11.	G.T.I.	M	9	c	b	c	c	c	b	c
12.	I.A.A.	M	9	b	c	b	b	b	b	b
13.	I.T.	M	9	c	c	b	b	c	b	b
14.	L.I.	M	9	c	b	b	b	b	b	b
15.	L.I.	M	9	c	c	b	b	b	c	c
16.	M.A.M.	F	9	c	b	b	b	c	c	c
17.	M.E.G.	M	9	c	b	b	c	b	c	b
18.	O.A.	M	9	b	c	b	b	b	b	b
19.	P.A.	F	9	c	b	c	c	c	b	b
20.	S.D	M	9	c	b	b	c	b	c	c
21.	S.D.	M	9	c	c	b	b	c	b	c
22.	S.D.	M	9	b	b	c	c	c	b	c
23.	S.P.D.	M	9	b	b	c	c	c	c	c
24.	Ș.L.	M	9	c	b	c	b	b	c	c
25.	Ș.L.	M	9	b	c	b	b	c	b	c
26.	Ș.M.G.	F	9	c	c	c	c	c	c	c
27.	T.M.	F	9	c	c	c	c	c	c	c
28.	T.Ș.	F	9	c	b	c	c	b	c	c
29.	T.Ș.E.	F	9	b	b	c	c	c	c	b
30.	Z.E.A.	M	9	c	c	c	b	c	c	b

Tabel A.15.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	0	10	20
It.2	0	16	14
It.3	0	17	13
It.4	0	13	17
It.5	0	13	17
It.6	0	14	16
It.7	0	11	19

Tabel A.15.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	33%	67%
It.2	0%	53%	47%
It.3	0%	57%	43%
It.4	0%	43%	57%
It.5	0%	43%	57%
It.6	0%	47%	53%
It.7	0%	37%	63%

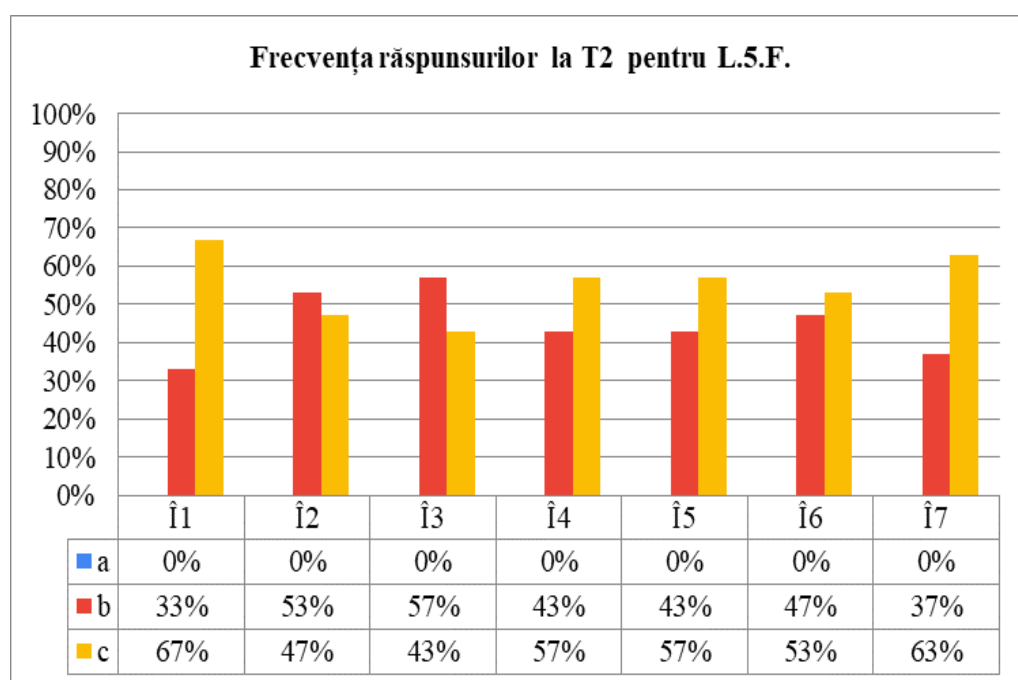

Fig. A.15.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri =30 x7=210

Tabel A.15.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.5.F.

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	0	10	20
It.2	0	16	14
It.3	0	17	13
It.4	0	13	17
It.5	0	13	17
It.6	0	14	16
It.7	0	11	19
Total răspunsuri	0	94	116

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 0$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: 0%

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 94$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $94 \times 100 / 210 = 44.76\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 116$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $116 \times 100 / 210 = 55.24\%$

Tabel A.15.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.1.F. 30 elevi=100%	0%	44.76%	55.24%

Anexa 16. Analiza răspunsurilor elevilor din L.6.M (clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2

L.6.M (lot 6 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa: a III-a B

Tipul lotului: martor

Nr. elevi: 30

Test utilizat: T2-Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.16.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	clasa	Gen	Vârsta (ani)	I. 1	I. 2	I. 3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7
	A.E.E.	a III-a	F	9	a	a	b	b	b	b	b
	A.I.	a III-a	F	10	a	b	b	b	b	b	b
	A.I.A.	a III-a	F	9	a	b	b	b	b	b	b
	A.M.	a III-a	F	9	a	b	b	b	c	a	b
	A.N.	a III-a	F	9	a	b	b	a	b	b	b
	A.R.	a III-a	M	9	a	b	b	b	a	b	b
	B.A.	a III-a	F	9	a	b	b	b	b	b	b
	B.I.E.	a III-a	F	9	b	b	b	b	a	b	b
	B.N.M.	a III-a	F	10	a	b	b	b	b	b	b
	B.R.I.	a III-a	F	10	a	b	b	b	a	b	b
	B.S.E.	a III-a	F	9	a	b	b	b	b	b	b
	C.D.	a III-a	F	10	a	b	b	b	b	a	c
	C.R.A.	a III-a	M	9	a	b	b	b	a	b	b
	C.R.C.M.	a III-a	F	10	a	b	b	b	a	b	b
	C.V.	a III-a	M	10	b	b	b	a	a	b	b
	G.A.	a III-a	F	9	a	b	a	c	a	b	b
	G.D.E.	a III-a	F	9	a	a	b	b	b	b	b
	I.M.E.	a II-a	M	9	a	b	b	b	b	b	b
	M.A.M.	a III-a	F	9	a	b	b	b	b	a	b
	M.P.	a III-a	M	10	a	a	a	b	b	b	b
	N.L.	a III-a	F	9	a	a	a	a	a	a	a
	N.M.	a III-a	F	10	a	b	b	b	b	a	b
	P.A.J.	a III-a	F	9	a	b	b	b	a	b	b
	P.E.	a III-a	F	9	a	b	b	b	b	b	b

	P.I.S.	a III-a	F	11	a	b	b	b	a	a	b
	P.N.	a III-a	M	11	b	b	b	b	b	a	b
	P.P.	a III-a	M	9	a	b	b	b	b	b	b
	R.E.Ș.	a II-a	M	10	a	b	a	b	c	a	b
	V.R.	a III-a	M	10	a	b	b	b	a	b	b
	Z.I.M.	a III-a	F	9	a	a	a	a	a	a	a

Tabel A.16.2. Frecvența răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	27	3	0
It.2	5	25	0
It.3	5	25	0
It.4	4	25	1
It.5	12	16	2
It.6	9	21	0
It.7	2	27	1

Tabel A.16.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M

item	Răspunsuri		
	a	b	c
It.1	90%	10%	0%
It.2	17%	83%	0%
It.3	17%	83%	0%
It.4	13%	84%	3%
It.5	4%	53%	7%
It.6	30%	70%	0%
It.7	7%	90%	3%

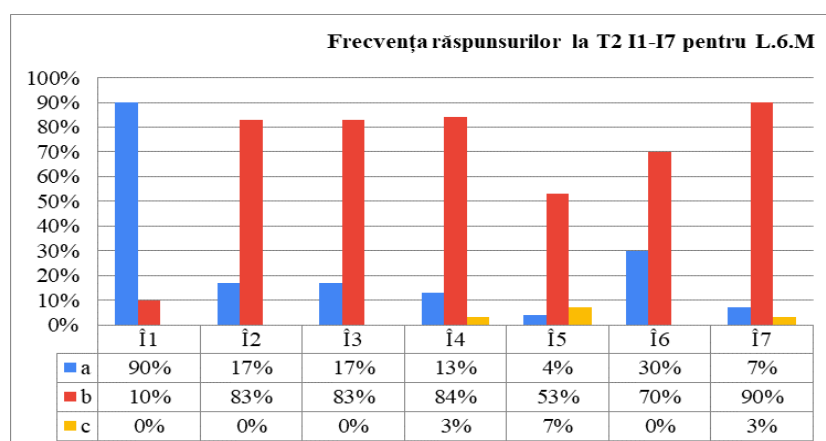

Fig.A.16.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri =30 x7=210

Tabel A.16.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.6.M

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	27	3	0
It.2	5	25	0
It.3	5	25	0
It.4	4	25	1
It.5	12	16	2
It.6	9	21	0
It.7	2	27	1
Total răspunsuri	64	142	4

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 64$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $64 \times 100 / 210 = 30.48\%$

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 142$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $142 \times 100 / 210 = 67.62\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 4$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $4 \times 100 / 210 = 1.90\%$

Tabel A.16.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.6.M. 30 elevi=100%	30.48%	67.62%	1.90%

Anexa 17. Analiza răspunsurilor elevilor din pentru L.7.F. (clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2

L.7.F. Lot 7 de formare

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: de formare

Nr. elevi: 22

Test utilizat: T2-Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de formare: octombrie 2021- mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.17.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
	A.C.	a IV-a	M	11	b	b	c	b	c	c	c
	A.E.	a IV-a	F	11	c	b	b	c	c	c	c
	A.E.G	a IV-a	F	10	b	b	c	c	c	c	c
	B.A.	a IV-a	F	10	b	c	c	c	c	c	c
	B.I.M.	a IV-a	F	11	b	c	c	c	b	b	b
	B.R.N.	a IV-a	M	10	c	c	c	b	c	c	c
	C.A.	a IV-a	F	10 i	c	c	c	c	c	b	b
	D.C.	a IV-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
	D.E.E.	a IV-a	F	10	c	c	b	c	c	b	c
	J.D.I.	a IV-a	M	10	c	c	c	b	c	c	c
	L.S.G.	a IV-a	M	10	c	b	c	b	c	c	c
	M.L.G.	a IV-a	M	11	b	b	b	c	b	c	c
	M.P.	a IV-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
	N.M.G.	a IV-a	F	11	c	c	c	c	c	b	b
	P.C.	a IV-a	M	10	b	c	b	c	b	c	c
	P.I.	a IV-a	F	10	c	c	b	b	c	b	c
	S.D.	a IV-a	M	10	c	c	c	c	c	c	c
	S.D.U.	a IV-a	F	11	c	c	c	c	c	b	b
	Ș.T.	a IV-a	F	10	b	b	b	b	c	c	c
	V.L.	a IV-a	M	11	c	b	c	b	b	b	b
	V.N.I.	a IV-a	M	11	b	b	c	c	b	c	c
	B.M.A.	a IV-a	M	10	c	c	c	b	c	c	c

Tabel A.17.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	0	8	14
It.2	0	8	14
It.3	0	6	16
It.4	0	8	14
It.5	0	5	17
It.6	0	7	15
It.7	0	5	17

Tabel A.17.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.

Item	Răspuns		
	a	b	c
It.1	0%	36%	64%
It.2	0%	36%	64%
It.3	0%	27%	73%
It.4	0%	36%	64%
It.5	0%	23%	77%
It.6	0%	32%	68%
It.7	0%	23%	77%

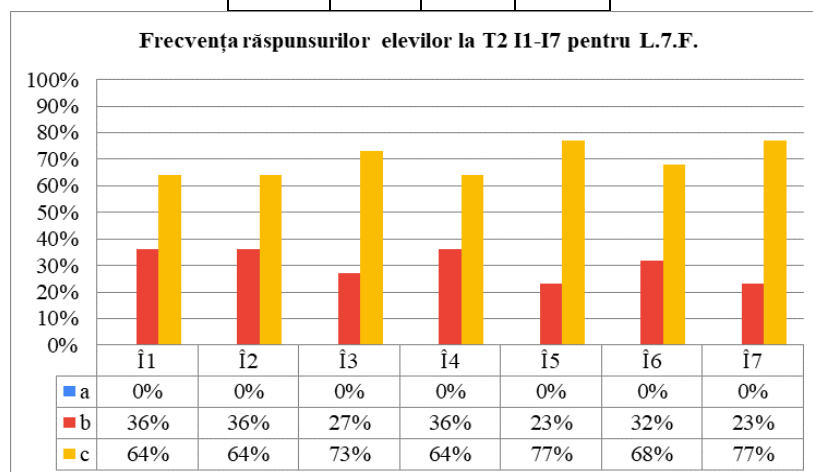

Fig.A.17.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri = 22x7= 154

Tabel A.17.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	0	8	14
It.2	0	8	14
It.3	0	6	16
It.4	0	8	14
It.5	0	5	17
It.6	0	7	15
It.7	0	5	17
Total răspunsuri	0	47	107

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 0$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv:

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 47 \times 100 / 154 = 30.52\%$

Răspunsuri aferente nivelului productiv:

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 107 \times 100 / 154 = 69.48\%$

Răspunsuri aferente nivelului creativ:

Tabel A.17.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorie de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.7.F. 22 elevi=100%	0%	30.52%	69.48%

Anexa 18. Analiza răspunsurilor elevilor din pentru L.8.M (clasa a IV-a A Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț) la T2

L.8.M (lot 8 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: martor

Nr. elevi: 22

Test utilizat: T2-Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.18.1. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7
1.	B.A.M.	a IV-a	F	11	b	a	b	c	a	a	b
2.	B.N.E.	a IV-a	F	11	b	b	b	b	b	a	c
3.	B.N.I.	a IV-a	F	10	b	a	c	b	a	a	b
4.	C.E.	a IV-a	F	11	c	c	c	c	c	c	c
5.	C.T.A.	a IV-a	M	11	c	c	a	c	b	a	c
6.	D.A.	a IV-a	F	10	b	a	c	b	a	b	b
7.	D.V.A.	a IV-a	M	11	c	b	b	a	a	b	b
8.	G.A.N.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	a	c	b
9.	G.E.	a IV-a	F	10	c	a	a	b	c	c	a
10.	G.I.	a IV-a	F	10	c	c	b	b	a	b	b
11.	G.T.	a IV-a	M	11	a	b	a	b	a	c	b
12.	H.N.	a IV-a	M	10	b	b	b	a	a	b	c
13.	I.A.I.	a IV-a	M	11	b	b	a	a	b	a	b
14.	I.N.F.	a IV-a	M	10	b	b	a	b	c	a	b
15.	I.R.	a IV-a	M	10	b	a	a	b	b	a	b
16.	M.A.I.	a IV-a	F	10	b	a	c	b	a	b	b
17.	N.H.	a IV-a	M	10	c	b	b	b	b	b	a
18.	R.E.G.	a IV-a	M	10	a	a	b	a	b	a	b
19.	R.I.	a IV-a	F	11	b	c	a	c	b	b	a
20.	Ș.A.G.	a IV-a	M	11	c	c	b	a	b	b	a
21.	Ț.D.Ș.	a IV-a	M	10	c	b	a	c	a	b	b
22.	V.T.	a IV-a	M	10	a	c	b	a	c	b	b

Tabel A.18.2. Frecvența răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M

Frecvența răspunsurilor	a	b	c
It.1	3	10	9
It.2	7	8	7
It.3	8	9	5
It.4	6	11	5
It.5	10	8	4
It.6	8	10	4
It.7	4	14	4

Tabel A.18.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M

Frecvența răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	14%	45%	41%
It.2	32%	36%	32%
It.3	36%	41%	23%
It.4	27%	50%	23%
It.5	45%	36%	19%
It.6	36%	45%	19%
It.7	18%	64%	18%

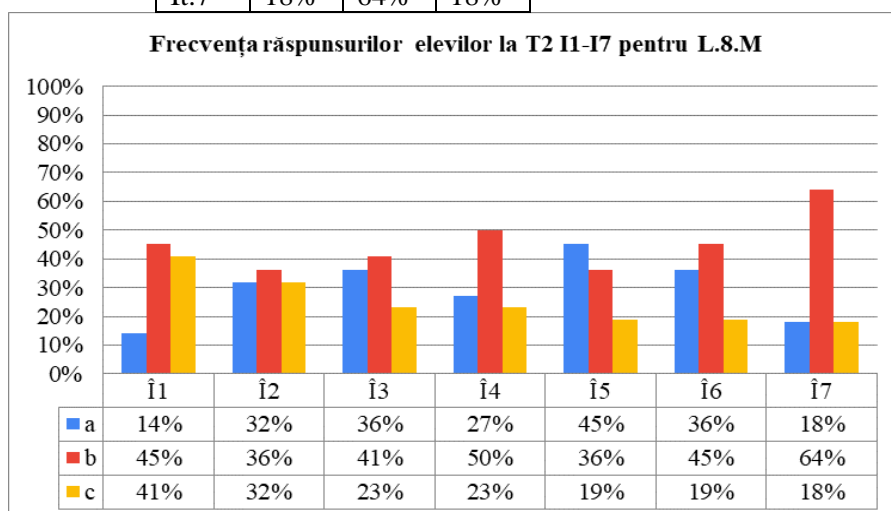

Fig.A.18.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 I1-I7 pentru L.8.M

Nr. total de răspunsuri=Nr. elevi x nr. itemi

Nr. total de răspunsuri =22 x7= 154

Tabel A.18.4. Frecvența răspunsurilor, raportată la numărul total de elevi, la T2 pentru L.8.M

Frecvența răspunsurilor	R	P	C
It.1	3	10	9
It.2	7	8	7
It.3	8	9	5
It.4	6	11	5
It.5	10	8	4
It.6	8	10	4
It.7	4	14	4
Total răspunsuri	46	70	38

Reproductiv (a): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 46$

Răspunsuri aferente nivelului reproductiv: $46 \times 100 / 154 = 29.87\%$

Productiv (b): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 70$

Răspunsuri aferente nivelului productiv: $70 \times 100 / 154 = 45.45\%$

Creativ (c): $I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7= 38$

Răspunsuri aferente nivelului creativ: $38 \times 100 / 154 = 24.68\%$

Tabel A.18.5. Ponderea frecvenței numărului de răspunsuri pe categorii de nivel

Nivelul	Reproductiv (a)	Productiv (b)	Creativ (c)
L.8.M. 22 elevi=100%	29.87%	45.45%	24.68%

Anexa 19. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.1.F., la testul 1 și la testul 2

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a B

Tipul probei: Test 1 și Test 2

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de constatare: septembrie 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.19.1 Valorile răspunsurile elevilor la T1 pentru L.1.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	I 7	Total punctaj
1	A.A.	a IV-a	M	10	1	1	1	2	2	1	1	9
2	A.B.	a IV-a	M	10	2	2	1	1	1	2	1	10
3	B.D.	a IV-a	M	10	2	1	1	1	2	1	1	9
4	B.L.	a IV-a	F	10	1	2	2	2	1	2	1	11
5	B.L.	a IV-a	M	10	1	1	2	1	1	2	1	9
6	B.M.	a IV-a	M	10	1	1	2	1	1	1	1	8
7	C.A.	a IV-a	M	10	2	1	1	2	1	2	3	12
8	C.L.	a IV-a	F	10	1	1	1	1	1	1	1	7
9	C.M.	a IV-a	M	10	1	1	2	2	2	1	1	10
10	C.M.S.	a IV-a	F	10	2	3	1	1	2	1	1	11
11	C.N.	a IV-a	F	10	1	2	1	2	1	1	2	10
12	D.L.	a IV-a	M	11	1	1	2	2	2	1	1	10
13	D.N.	a IV-a	M	10	1	1	2	1	1	2	1	9
14	D.S.	a IV-a	M	10	1	1	2	2	1	1	1	9
15	F.C.	a IV-a	F	10	1	1	2	1	1	2	1	9
16	F.C.	a IV-a	F	10	3	2	2	2	2	2	1	14
17	G.M.	a IV-a	F	10	1	1	2	1	2	1	1	9
18	I.A.	a IV-a	F	10	2	1	2	2	1	1	1	10
19	L.A.	a IV-a	F	10	1	1	1	2	1	1	1	8
20	L.M.	a IV-a	F	10	1	1	2	2	2	1	1	10
21	L.P.	a IV-a	M	11	1	2	2	1	2	1	1	10
22	M.A.	a IV-a	F	10	2	2	1	2	1	2	1	11
23	M.A.	a IV-a	F	10	1	1	1	1	1	1	1	7
24	M.A.	a IV-a	F	10	1	2	2	2	1	2	1	11
25	M.A.	a IV-a	F	10	1	1	2	2	1	1	1	9
26	M.B.	a IV-a	M	10	1	1	1	2	2	1	1	9
27	M.R.	a IV-a	M	10	1	1	1	2	2	1	1	9
28	M.T.	a IV-a	M	9	1	2	1	2	2	2	1	11

29	N.E.	a IV-a	F	10	1	1	2	2	2	1	1	10
30	P.A.	a IV-a	F	10	1	2	1	2	1	2	1	10
31	P.M.	a IV-a	M	11	1	2	2	2	2	1	1	11
32	P.S.	a IV-a	M	10	2	2	1	1	1	2	1	10
33	S.S.	a IV-a	F	10	1	1	1	1	1	2	1	8
34	T.S.	a IV-a	F	10	2	3	1	2	2	1	1	12
35	Ț.T.	a IV-a	M	11	1	1	1	1	1	2	1	8
36	V.D.	a IV-a	F	10	1	1	2	2	2	2	1	11
37	V.J.	a IV-a	F	10	1	1	1	1	2	1	1	8
38	Z.I.	a IV-a	M	11	1	1	1	2	2	1	1	9

Tabel A.19.2. Valorile răspunsurilor elevilor la T2 pentru L.1.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	I 7	Total punctaj
1	A.A.	a IV-a	M	10	3	3	2	2	3	3	3	19
2	A.B.	a IV-a	M	10	3	2	2	3	2	3	3	18
3	B.D.	a IV-a	M	10	2	3	3	3	2	2	3	18
4	B.L.	a IV-a	F	10	3	3	2	2	3	3	3	19
5	B.L.	a IV-a	M	10	2	3	3	3	3	3	3	20
6	B.M.	a IV-a	M	10	2	3	3	2	3	3	3	19
7	C.A.	a IV-a	M	10	3	2	3	3	3	3	3	20
8	C.L.	a IV-a	F	10	2	2	3	3	3	2	3	18
9	C.M.	a IV-a	M	10	3	3	2	3	2	3	3	19
10	C.M.S.	a IV-a	F	10	2	2	3	3	3	3	3	19
11	C.N.	a IV-a	F	10	3	2	3	3	2	3	2	18
12	D.L.	a IV-a	M	11	2	3	3	3	2	2	3	18
13	D.N.	a IV-a	M	10	2	2	3	3	2	3	3	18
14	D.S.	a IV-a	M	10	3	3	3	3	3	3	3	21
15	F.C.	a IV-a	F	10	3	3	3	2	2	3	3	19
16	F.C.	a IV-a	F	10	3	3	3	3	3	3	3	21
17	G.M.	a IV-a	F	10	2	2	2	3	3	3	3	18
18	I.A.	a IV-a	F	10	3	3	3	2	2	3	3	19
19	L.A.	a IV-a	F	10	2	2	3	3	3	3	3	19
20	L.M.	a IV-a	F	10	3	3	3	3	3	2	3	20
21	L.P.	a IV-a	M	11	3	3	3	2	3	3	2	19
22	M.A.	a IV-a	F	10	2	3	3	3	2	3	3	19
23	M.A.	a IV-a	F	10	2	3	3	2	3	3	3	19
24	M.A.	a IV-a	F	10	3	3	2	2	3	3	3	19
25	M.A.	a IV-a	F	10	3	3	3	3	3	2	2	19
26	M.B.	a IV-a	M	10	2	3	3	3	3	3	3	20
27	M.R.	a IV-a	M	10	3	1	3	2	3	3	3	18
28	M.T.	a IV-a	M	9	3	3	3	2	2	3	3	19
29	N.E.	a IV-a	F	10	3	3	3	3	2	3	3	20
30	P.A.	a IV-a	F	10	3	3	2	3	2	3	3	19
31	P.M.	a IV-a	M	11	2	3	3	3	3	3	2	19
32	P.S.	a IV-a	M	10	3	2	3	3	3	3	3	20
33	S.S.	a IV-a	F	10	2	3	3	3	3	3	3	20

34	T.S.	a IV-a	F	10	3	3	3	2	2	3	3	19
35	Ț.T.	a IV-a	M	11	2	3	3	2	2	3	3	18
36	V.D.	a IV-a	F	10	2	2	3	3	3	3	3	19
37	V.J.	a IV-a	F	10	3	3	3	2	3	3	3	20
38	Z.I.	a IV-a	M	11	2	2	2	3	3	3	3	18

Tabel A.19.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.

Nr crt	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.B.	10	18
2.	B.D.	9	18
3.	C.L.	7	18
4.	C.N.	10	18
5.	D.L.	10	18
6.	D.N.	9	18
7.	G.M.	9	18
8.	M.R.	9	18
9.	Ț.T.	8	18
10.	Z.I.	9	18
11.	A.A.	9	19
12.	B.L.	11	19
13.	B.M.	8	19
14.	C.M.	10	19
15.	C.M.S.	11	19
16.	F.C.	9	19
17.	I.A.	10	19
18.	L.A.	8	19
19.	L.P.	10	19
20.	M.A.	11	19
21.	M.A.	7	19
22.	M.A.	11	19
23.	M.A.	9	19
24.	M.T.	11	19
25.	P.A.	10	19
26.	P.M.	11	19
27.	T.S.	12	19
28.	V.D.	11	19
29.	B.L.	9	20
30.	C.A.	12	20
31.	L.M.	10	20
32.	M.B.	9	20
33.	N.E.	10	20
34.	P.S.	10	20
35.	S.S.	8	20
36.	V.J.	8	20
37.	D.S.	9	21
38.	F.C.	14	21

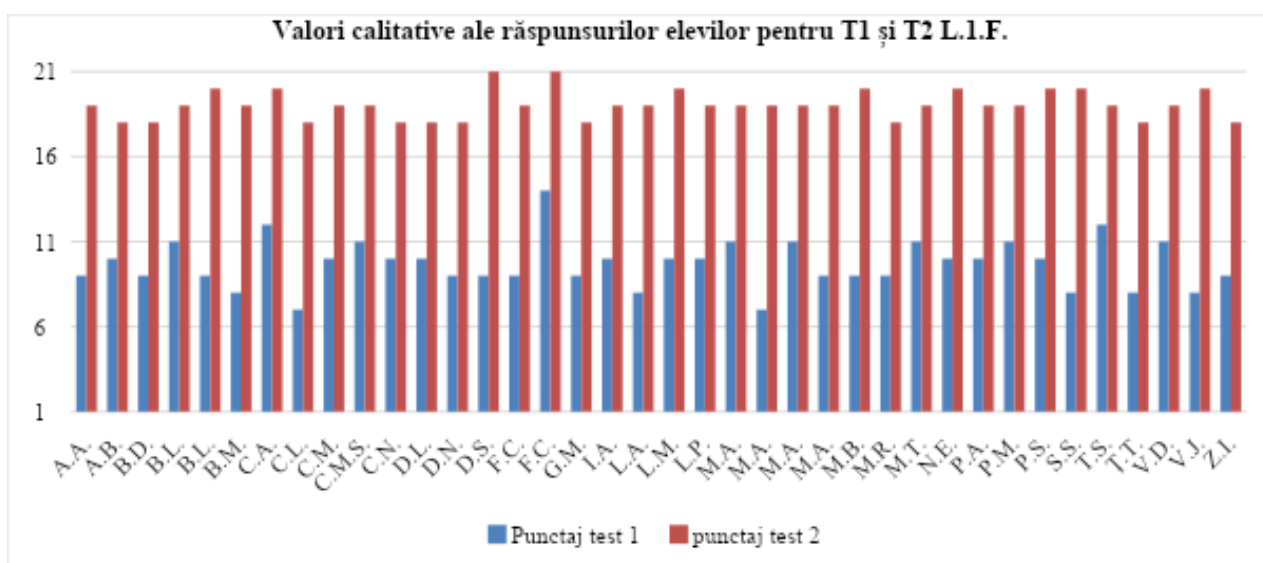

Fig.A.19.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.

Anexa 20. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.3.F., la testul 1 și la testul 2

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău

Clasa aIII-a

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: T1 și T2

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.20.1. Răspunsurile elevilor la T1 pentru L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj Test 1
1	A.B.	a III-a	F	9	1	1	1	2	1	1	2	8
2	A.C.	a III-a	F	9	2	2	1	2	2	2	1	12
3	A.D.	a III-a	M	9	2	1	2	2	2	2	1	12
4	A.L.	a III-a	M	9	1	2	2	1	2	1	3	12
5	A.N.	a III-a	M	9	1	1	1	1	1	1	1	7
6	C.B.	a III-a	F	9	2	2	2	1	1	1	1	10
7	C.N.	a III-a	F	9	1	2	2	1	1	1	1	9
8	C.N.	a III-a	M	10	1	1	2	2	1	1	1	9
9	C.S.	a III-a	M	9	1	1	1	2	1	1	1	8
10	I.P.	a III-a	F	9	2	1	1	1	1	1	1	8
11	L.C.	a III-a	M	9	2	2	1	1	2	1	1	10
12	L.F.	a III-a	F	9	1	2	1	2	1	1	1	9
13	L.F.	a III-a	F	9	1	1	2	2	1	1	1	9
14	L.P.	a III-a	F	9	1	1	1	1	1	1	1	7
15	L.T.	a III-a	M	9	3	2	1	2	1	2	1	12
16	N.C.	a III-a	M	9	1	1	1	1	1	2	1	8
17	N.G.	a III-a	M	9	1	1	1	2	1	1	1	8
18	N.L.	a III-a	F	9	1	1	1	1	2	2	1	9
19	O.R.	a III-a	M	9	2	1	1	1	1	2	1	9
20	R.K.	a III-a	M	8	2	2	1	1	1	1	1	9
21	S.X.	a III-a	F	9	3	2	2	1	2	2	1	13
22	V.C.	a III-a	M	9	1	1	1	1	1	2	1	8
23	V.L.	a III-a	M	9	1	1	2	2	1	1	2	10
24	V.R.	a III-a	M	11	3	1	2	1	1	1	1	10

Tabel A.20.2. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj Test 2
1	A.B.	a III-a	F	9 ani	2	2	2	2	2	2	2	14
2	A.C.	a III-a	F	9 ani	3	3	3	3	3	3	3	21
3	A.D.	a III-a	M	9 ani	2	3	3	3	2	2	3	18
4	A.L.	a III-a	M	9 ani	3	3	3	3	3	3	3	21
5	A.N.	a III-a	M	9 ani	2	2	3	3	3	2	3	18
6	C.B.	a III-a	F	9 ani	3	3	3	2	1	2	3	17
7	C.N.	a III-a	F	9 ani	2	2	2	2	2	2	3	15
8	C.N.	a III-a	M	10 ani	3	3	3	3	3	3	3	21
9	C.S.	a III-a	M	9 ani	3	3	3	3	3	3	3	21
10	I.P.	a III-a	F	9 ani	3	2	3	2	2	3	3	18
11	L.C.	a III-a	M	9 ani	3	3	2	3	2	3	3	19
12	L.F.	a III-a	F	9 ani	2	2	2	3	3	3	3	18
13	L.F.	a III-a	F	9 ani	2	2	2	2	2	2	2	14
14	L.P.	a III-a	F	9 ani	2	2	2	2	2	3	3	16
15	L.T.	a III-a	M	9 ani	2	3	3	2	3	3	3	19
16	N.C.	a III-a	M	9 ani	2	2	2	2	3	2	3	16
17	N.G.	a III-a	M	9 ani	2	2	3	3	2	3	3	18
18	N.L.	a III-a	F	9 ani	3	2	3	3	1	2	3	17
19	O.R.	a III-a	M	9 ani	2	2	3	2	3	3	3	18
20	R.K.	a III-a	M	8 ani	2	1	3	2	3	3	3	17
21	S.X.	a III-a	F	9 ani	3	3	3	2	3	3	3	20
22	V.C.	a III-a	M	9 ani	2	2	3	3	3	3	3	19
23	V.L.	a III-a	M	9 ani	2	2	2	2	2	2	2	14
24	V.R.	a III-a	M	11 ani	3	3	3	2	2	2	3	18

Tabel A.20.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj Test 1	Punctaj Test 2
1	A.B.	8	14
2	A.C.	12	21
3	A.D.	12	18
4	A.L.	12	21
5	A.N.	7	18
6	C.B.	10	17
7	C.N.	9	15
8	C.N.	9	21
9	C.S.	8	21
10	I.P.	8	18

11	L.C.	10	19
12	L.F.	9	18
13	L.F.	9	14
14	L.P.	7	16
15	L.T.	12	19
16	N.C.	8	16
17	N.G.	8	18
18	N.L.	9	17
19	O.R.	9	18
20	R.K.	9	17
21	S.X.	13	20
22	V.C.	8	19
23	V.L.	10	14
24	V.R.	10	18

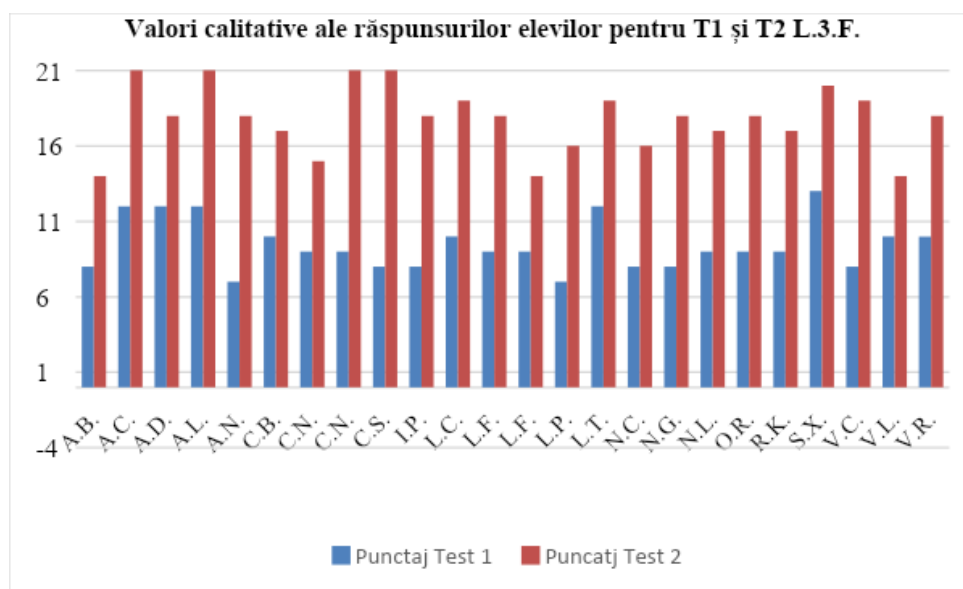

Fig.A.20.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.

Anexa 21. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.5.F., la testul 1 și la testul 2

Țara: România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a III-a A

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 30

Tipul probei: T1 Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Data experimentului de control: mai 2021

Tabel A.21.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj test 1
1.	A.M.	F	9	2	1	2	2	2	2	2	13
2.	C.A.C.	M	8	2	1	2	2	1	2	2	12
3.	C.D.	M	9	2	1	2	2	2	2	2	13
4.	C.I.D.	F	9	1	1	2	2	2	2	2	12
5.	C.N.	F	10	1	1	2	2	2	2	2	12
6.	D.M.M.	F	9	2	1	2	2	1	2	2	12
7.	D.R.	F	9	2	1	2	2	2	2	2	13
8.	D.R.M.	F	9	1	1	2	2	1	2	2	11
9.	D.V.	F	9	1	1	2	1	1	2	2	10
10.	D.V.	F	9	1	1	2	2	2	2	2	12
11.	G.T.I.	M	9	1	1	2	2	1	2	2	11
12.	I.A.A.	M	9	1	2	2	2	1	2	2	12
13.	I.T.	M	9	1	2	2	2	1	1	2	11
14.	L.I.	M	9	1	2	2	2	1	2	2	12
15.	L.I.	M	9	1	2	2	2	2	2	2	13
16.	M.A.M.	F	9	1	1	2	2	1	2	2	11
17.	M.E.G.	M	9	1	1	2	2	2	2	2	12
18.	O.A.	M	9	1	2	2	2	2	2	2	13
19.	P.A.	F	9	1	1	2	1	1	1	2	9
20.	S.D.	M	9	1	2	2	2	1	2	2	12
21.	S.D.	M	9	1	1	2	2	2	2	2	12
22.	S.D.	M	9	1	1	2	2	2	2	2	12
23.	Ș.L.	M	9	1	1	2	2	1	2	2	11
24.	Ș.L.	M	9	2	1	2	2	2	2	2	13

25.	Ș.M.G.	F	9	1	2	2	2	1	2	2	12
26.	S.P.D.	M	9	1	2	2	2	1	2	2	12
27.	T.M.	F	9	2	2	2	2	1	2	2	13
28.	T.Ș.	F	9	2	1	2	2	2	2	2	13
29.	T.Ș.E.	F	9	2	2	2	2	1	2	2	13
30.	Z.E.A.	M	9	1	1	2	2	1	2	2	11

Tabel A.21.2.. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj test 2
1.	A.M.	F	9	3	2	2	3	3	3	3	19
2.	C.A.C.	M	8	3	2	3	3	2	2	3	18
3.	C.D.	M	9	2	3	2	3	3	3	3	19
4.	C.I.D.	F	9	3	3	2	3	3	3	3	20
5.	C.N.	F	10	2	3	3	3	2	2	3	18
6.	D.M.M.	F	9	2	2	3	3	3	3	3	19
7.	D.R.	F	9	3	3	2	3	3	2	2	18
8.	D.R.M.	F	9	3	3	2	2	2	2	2	16
9.	D.V.	F	9	3	2	2	2	2	3	3	17
10.	D.V.	F	9	2	2	2	2	2	2	2	14
11.	G.T.I.	M	9	3	2	3	3	3	2	3	19
12.	I.A.A.	M	9	2	3	2	2	2	2	2	15
13.	I.T.	M	9	3	3	2	2	3	2	2	17
14.	L.I.	M	9	3	2	2	2	2	2	2	15
15.	L.I.	M	9	3	3	2	2	2	3	3	18
16.	M.A.M.	F	9	3	2	2	2	3	3	3	18
17.	M.E.G.	M	9	3	2	2	3	2	3	2	17
18.	O.A.	M	9	2	3	2	2	2	2	2	15
19.	P.A.	F	9	3	2	3	3	3	2	2	18
20.	S.D.	M	9	3	2	2	3	2	3	3	18
21.	S.D.	M	9	3	3	2	2	3	2	3	18
22.	S.D.	M	9	2	2	3	3	3	2	3	18
23.	S.P.D.	M	9	2	2	3	3	3	3	3	19
24.	Ș.L.	M	9	3	2	3	2	2	3	3	18
25.	Ș.L.	M	9	2	3	2	2	3	2	3	17
26.	Ș.M.G.	F	9	3	3	3	3	3	3	3	21
27.	T.M.	F	9	3	3	3	3	3	3	3	21
28.	T.Ș.	F	9	3	2	3	3	2	3	3	19
29.	T.Ș.E.	F	9	2	2	3	3	3	3	2	18
30.	Z.E.A.	M	9	3	3	3	2	3	3	2	19

Tabel A.21.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.M.	13	19
2.	C.A.C.	12	18
3.	C.D.	13	19
4.	C.I.D.	12	20
5.	C.N.	12	18
6.	D.M.M.	12	19
7.	D.R.	13	18
8.	D.R.M.	11	16
9.	D.V.	10	17
10.	D.V.	12	14
11.	G.T.I.	11	19
12.	I.A.A.	12	15
13.	I.T.	11	17
14.	L.I.	12	15
15.	L.I.	13	18
16.	M.A.M.	11	18
17.	M.E.G.	12	17
18.	O.A.	13	15
19.	P.A.	9	18
20.	S.D	12	18
21.	S.D.	12	18
22.	S.D.	12	18
23.	S.P.D.	11	19
24.	Ș.L.	13	18
25.	Ș.L.	12	17
26.	Ș.M.G.	12	21
27.	T.M.	13	21
28.	T.Ș.	13	19
29.	T.Ș.E.	13	18
30.	Z.E.A.	11	19

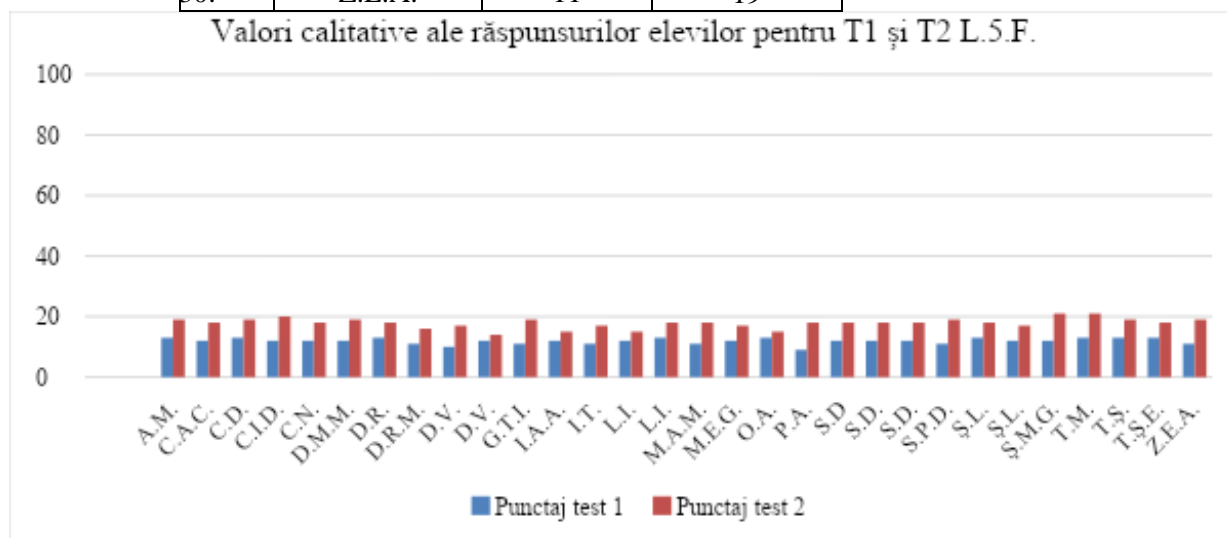

Fig. A.21.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.

Anexa 22. Analiză comparativă a rezultatelor obținute de elevii din L.7.F., la testul 1 și la testul 2

România

Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: de formare

Nr . elevi: 22

Test utilizat: T2-Test cu itemi în baza unui text literar

Data experimentului de formare: octombrie 2021- mai 2022

Data experimentului de constatare: septembrie 2021

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.22.1. Răspunsurile elevilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj test 1
	A.C.	a IV-a	M	11	2	2	1	2	2	1	1	11
	A.E.	a IV-a	F	11	1	2	2	2	1	1	2	11
	A.E.G	a IV-a	F	10	2	2	2	1	1	2	2	12
	B.A.	a IV-a	F	10	2	2	2	2	1	1	2	12
	B.I.M.	a IV-a	F	11	1	1	2	2	2	2	2	12
	B.R.N.	a IV-a	M	10	1	2	2	2	2	2	2	13
	C.A.	a IV-a	F	10	2	2	2	2	2	1	2	13
	D.C.	a IV-a	M	10	1	2	2	2	2	2	2	13
	D.E.E.	a IV-a	F	10	2	1	2	2	2	2	2	13
	J.D.I.	a IV-a	M	10	2	2	1	1	2	2	2	12
	L.S.G.	a IV-a	M	10	1	1	2	2	2	1	2	11
	M.L.G.	a IV-a	M	11	2	1	2	2	1	2	2	12
	M.P.	a IV-a	M	10	2	1	2	2	1	2	2	12
	N.M.G.	a IV-a	F	11	2	1	2	1	1	2	2	11
	P.C.	a IV-a	M	10	2	2	2	2	1	2	2	13
	P.I.	a IV-a	F	10	2	1	2	2	2	2	2	13
	S.D.	a IV-a	M	10	1	1	2	1	2	2	2	11
	S.D.U.	a IV-a	F	11	1	2	2	1	1	2	2	11
	Ș.T.	a IV-a	F	10	1	2	2	1	2	2	2	12
	V.L.	a IV-a	M	11	2	2	2	2	2	2	2	14
	V.N.I.	a IV-a	M	11	2	1	2	2	1	1	2	11
	B.M.A.	a IV-a	M	10	2	1	2	2	2	2	2	13

Tabel A.22.2. Răspunsurile elevilor la T2 I1-I7 pentru L.7.F.

Nr.crt	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta (ani)	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	Punctaj test 2
1.	A.C.	a IV-a	M	11	2	2	3	2	3	3	3	18
2.	A.E.	a IV-a	F	11	3	2	2	3	3	3	3	19
3.	A.E.G	a IV-a	F	10	2	2	3	3	3	3	3	19
4.	B.A.	a IV-a	F	10	2	3	3	3	3	3	3	20
5.	B.I.M.	a IV-a	F	11	2	3	3	3	2	2	2	17
6.	B.R.N.	a IV-a	M	10	3	3	3	2	3	3	3	20
7.	C.A.	a IV-a	F	10 i	3	3	3	3	3	2	2	19
8.	D.C.	a IV-a	M	10	3	3	3	3	3	3	3	21
9.	D.E.E.	a IV-a	F	10	3	3	2	3	3	2	3	19
10.	J.D.I.	a IV-a	M	10	3	3	3	2	3	3	3	20
11.	L.S.G.	a IV-a	M	10	3	2	3	2	3	3	3	19
12.	M.L.G.	a IV-a	M	11	2	2	2	3	2	3	3	17
13.	M.P.	a IV-a	M	10	3	3	3	3	3	3	3	21
14.	N.M.G.	a IV-a	F	11	3	3	3	3	3	2	2	19
15.	P.C.	a IV-a	M	10	2	3	2	3	2	3	3	18
16.	P.I.	a IV-a	F	10	3	3	2	2	3	2	3	18
17.	S.D.	a IV-a	M	10	3	3	3	3	3	3	3	21
18.	S.D.U.	a IV-a	F	11	3	3	3	3	3	2	2	19
19.	Ș.T.	a IV-a	F	10	2	2	2	2	3	3	3	17
20.	V.L.	a IV-a	M	11	3	2	3	2	2	2	2	16
21.	V.N.I.	a IV-a	M	11	2	2	3	3	2	3	3	18
22.	B.M.A.	a IV-a	M	10	3	3	3	2	3	3	3	20

Tabel A.22.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.C.	11	18
2.	A.E.	11	19
3.	A.E.G	12	19
4.	B.A.	12	20
5.	B.I.M.	12	17
6.	B.R.N.	13	20
7.	C.A.	13	19
8.	D.C.	13	21
9.	D.E.E.	13	19
10.	J.D.I.	12	20
11.	L.S.G.	11	19
12.	M.L.G.	12	17
13.	M.P.	12	21
14.	N.M.G.	11	19
15.	P.C.	13	18

16.	P.I.	13	18
17.	S.D.	11	21
18.	S.D.U.	11	19
19.	Ș.T.	12	17
20.	V.L.	14	16
21.	V.N.I.	11	18
22.	B.M.A.	13	20

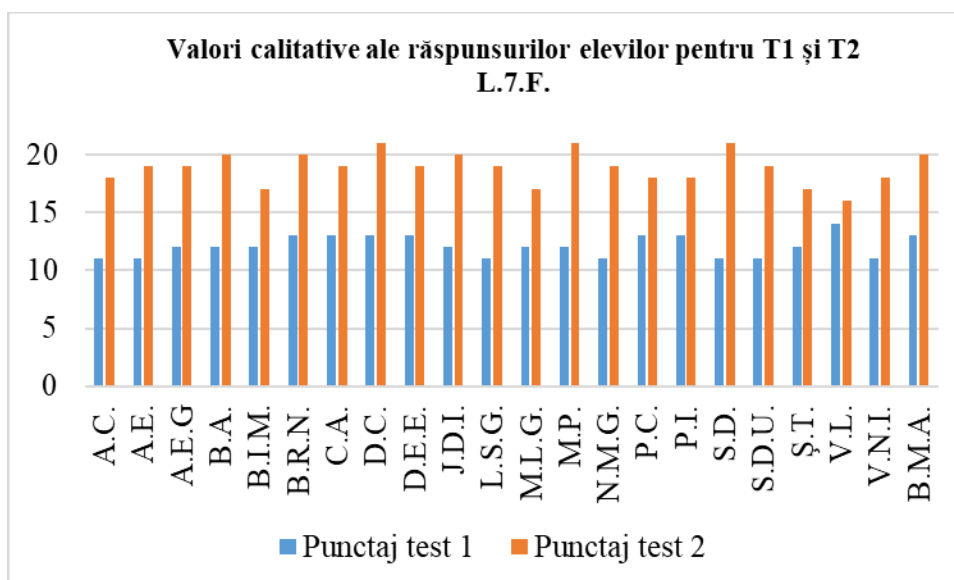

Fig. A.22.1.Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.

Anexa 23. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.1.F. (lot 1 de formare) și L.2.M. (lot martor)

L.1.F. (Lot 1 de formare)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a B

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 38

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.23.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.1.F.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I.3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I. 10.
1.	A.A.	a IV-a	M	10	a	e	b	a	e	d	b	a	e	a
2.	A.B.	a IV-a	M	10	a	e	a	a	e	b	a	e	e	a
3.	B.D.	a IV-a	M	10	c	b	e	a	c	e	b	a	e	a
4.	B.L.	a IV-a	F	10	b	d	d	a	e	d	b	a	d	a
5.	B.L.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
6.	B.M.	a IV-a	M	10	a	e	d	a	e	a	a	a	d	a
7.	C.A.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
8.	C.L.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
9.	C.M.	a IV-a	M	10	b	e	e	a	d	e	b	b	e	a
10.	C.M.S.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	b	a	b	e	a
11.	C.N.	a IV-a	F	10	a	e	d	a	c	e	b	a	e	a
12.	D.L.	a IV-a	M	11	a	e	a	a	a	c	b	d	e	a
13.	D.N.	a IV-a	M	10	a	e	a	a	d	c	b	a	e	b
14.	D.S.	a IV-a	M	10	b	e	b	b	a	c	a	b	e	b
15.	F.C.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	e	e	b	b	e	a
16.	F.C.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	e	e	b	b	e	a
17.	G.M.	a IV-a	F	10	c	d	e	b	d	b	b	a	e	b
18.	I.A.	a IV-a	F	10	b	d	d	a	d	e	a	b	e	b
19.	L.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	d	b	a	a	e	a
20.	L.M.	a IV-a	F	10	a	e	d	b	e	a	a	a	e	b
21.	L.P.	a IV-a	M	11	b	e	b	a	a	b	a	a	e	a
22.	M.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	b	a	a	e	a
23.	M.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	e	a	a	a	d	a
24.	M.A.	a IV-a	F	10	b	e	a	a	b	c	a	a	e	a
25.	M.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	e	a	a	a	e	a
26.	M.B.	a IV-a	M	10	b	e	e	a	e	b	a	b	e	a
27.	M.R.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	a	c	a	a	e	b
28.	M.T.	a IV-a	M	9	a	e	e	a	d	b	a	a	e	a

29.	N.E.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	a	d	a	a	e	a
30.	P.A.	a IV-a	F	10	a	d	d	b	e	d	a	b	d	a
31.	P.M.	a IV-a	M	11	a	e	e	b	a	a	a	a	e	a
32.	P.S.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	e	b	a	a	e	a
33.	S.S.	a IV-a	F	10	a	d	d	a	e	e	a	a	d	a
34.	T.S.	a IV-a	F	10	a	e	d	b	e	b	a	a	e	a
35.	Ț.T.	a IV-a	M	11	c	e	e	a	c	a	a	b	d	a
36.	V.D.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	b	a	a	d	a
37.	V.J.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	d	b	a	a	e	a
38.	Z.I.	a IV-a	M	11	a	e	e	b	d	d	a	b	e	a

L.2.M. (Lot 2 martor)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a IV-a D

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 38

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.23.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.2.M.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I.1.	I.2.	I.3.	I.4.	I.5.	I.6.	I.7.	I.8.	I.9.	I.10.
1.	Ț. I.	a IV-a	F	11	b	c	d	b	d	e	a	a	e	a
2.	C.V.	a IV-a	F	10	a	e	a	b	b	c	d	a	e	a
3.	N.N.	a IV-a	F	10	a	e	d	c	e	e	a	a	e	a
4.	G.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	c	d	b	a	b	e	b
5.	R.T.	a IV-a	M	11	b	d	c	b	b	b	a	b	d	b
6.	C.U.	a IV-a	M	10	a	e	b	a	e	d	a	a	d	a
7.	C.L.	a IV-a	F	9	d	d	e	a	c	e	b	b	d	b
8.	G.M.	a IV-a	M	10	a	d	a	a	e	e	a	a	e	a
9.	V.A.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	e	e	a	a	e	a
10.	A.A.	a IV-a	M	10	b	e	e	a	e	e	a	a	e	b
11.	D.A.	a IV-a	F	10	b	e	d	b	e	d	a	a	e	a
12.	N.R.	a IV-a	F	10	a	d	d	b	e	b	a	b	e	a
13.	B.M.	a IV-a	F	10	c	d	d	b	c	c	b	c	d	b
14.	V.G.	a IV-a	M	10	a	d	e	b	d	e	a	b	e	a
15.	I.I.	a IV-a	F	10	a	e	c	a	e	b	e	a	e	a
16.	B.M.	a IV-a	M	10	a	d	a	a	b	e	b	b	e	d
17.	G.R.	a IV-a	F	10	a	d	d	a	c	c	c	a	e	a
18.	P.T.	a IV-a	M	10	b	b	e	a	c	c	b	c	b	a
19.	I.O.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	e	a	a	e	a
20.	Ț.S.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	e	e	a	a	e	a
21.	B.G.	a IV-a	F	10	a	e	a	b	e	b	a	a	e	a
22.	P.I.	a IV-a	F	10	b	e	e	a	e	e	a	a	e	a

23	C.E.	a IV-a	F	10	b	e	c	a	a	e	a	a	d	a
24	M.V.	a IV-a	F	10	b	d	e	a	c	e	a	a	e	a
25	R.M.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	b	a	a	e	a
26	V.A.	a IV-a	F	10	b	d	e	a	e	c	a	b	e	a
27	M.B.	a IV-a	M	10	c	e	d	b	c	c	b	a	e	b
28	C.K.	a IV-a	M	10	a	e	c	a	e	c	a	a	e	a
29	C.A.	a IV-a	F	10	a	e	d	a	e	c	a	a	e	a
30	C.I.	a IV-a	F	10	a	d	e	b	d	e	a	a	e	a
31	I.V.	a IV-a	M	10	b	d	e	b	d	a	b	b	d	a
32	D.E.	a IV-a	F	10	b	d	e	b	b	c	b	a	e	a
33	B.D.	a IV-a	M	10	a	d	e	a	b	c	b	c	e	a
34	M.A.	a IV-a	M	10	a	d	e	a	b	c	a	a	c	a
35	B.R.	a IV-a	F	10	b	e	e	a	e	a	a	b	e	b
36	M.L.	a IV-a	F	10	a	d	e	b	b	b	a	b	e	a
37	B.I.	a IV-a	M	10	a	d	e	a	c	d	b	b	e	a
38	Ș.B.	a IV-a	F	10	b	d	e	b	e	e	a	b	e	a

Legenda:

Total de acord=a

De acord=b

Indiferent=c

Dezacord=d

Total dezacord=e

Item 1: Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități

Tabel A.23.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	28	7	3	0	0
L.2.M	22	13	2	1	0

Tabel A.23.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	73.70%	18.40%	7.90%	0.00%	0.00%
L.2.M.	57.90%	34.20%	5.30%	2.60%	0.00%

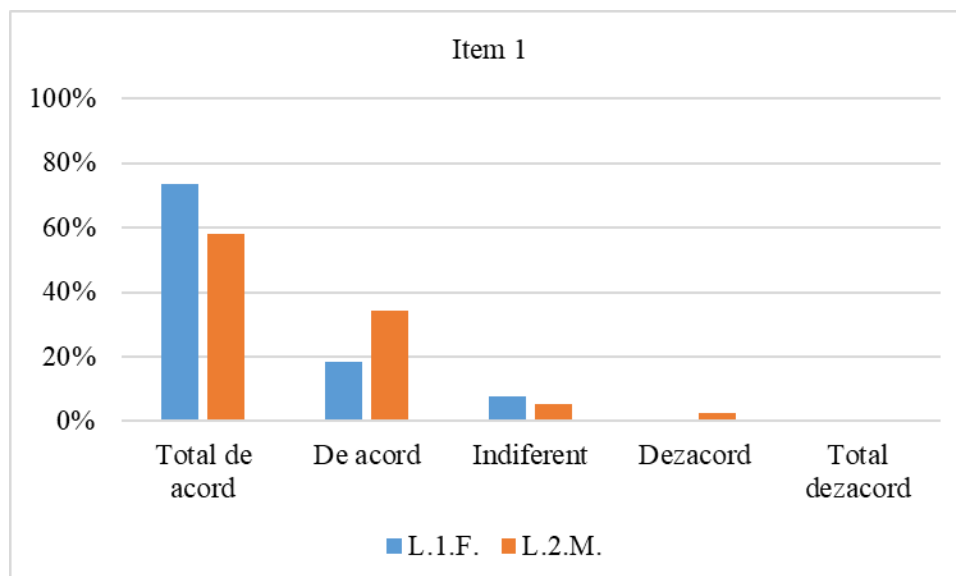

Fig. A.23.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F. și L.2.M

Item 2. Spun mereu „eu nu știu să fac”.

Tabel A.23.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	0	1	0	5	32
L.2.M	0	1	1	18	18

Tabel A.23.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	0%	2.60%	0.00%	13.20%	84.20%
L.2.M.	0.00%	2.60%	2.60%	47.40%	47.40%

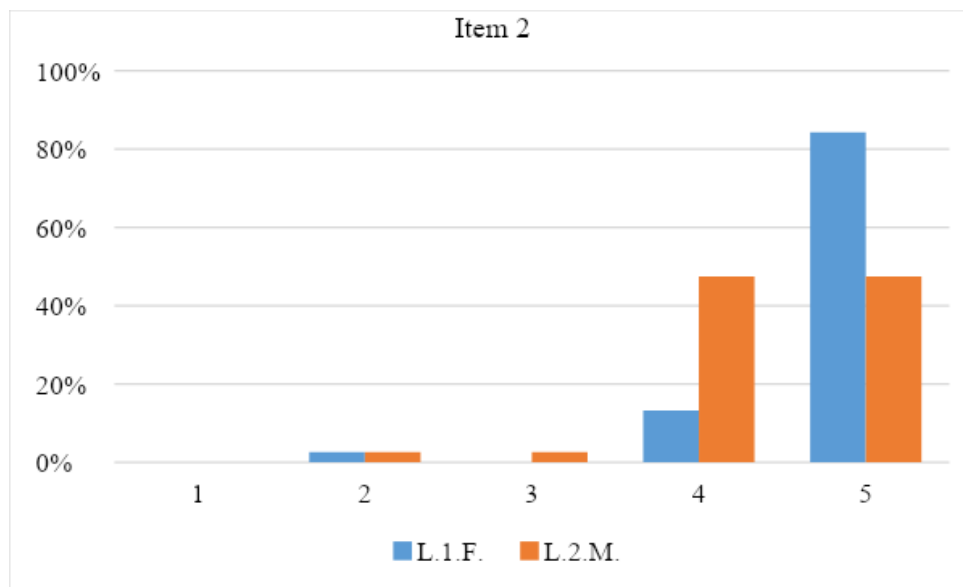

Fig.A.23.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M

Item 3. Sunt nemulțumit de propria mea persoană.

Tabel A.23.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	4	3	0	8	23
L.2.M.	4	1	4	8	21

Tabel A.23.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	0%	2.60%	0.00%	13.20%	84.20%
L.2.M.	0.00%	2.60%	2.60%	47.40%	47.40%

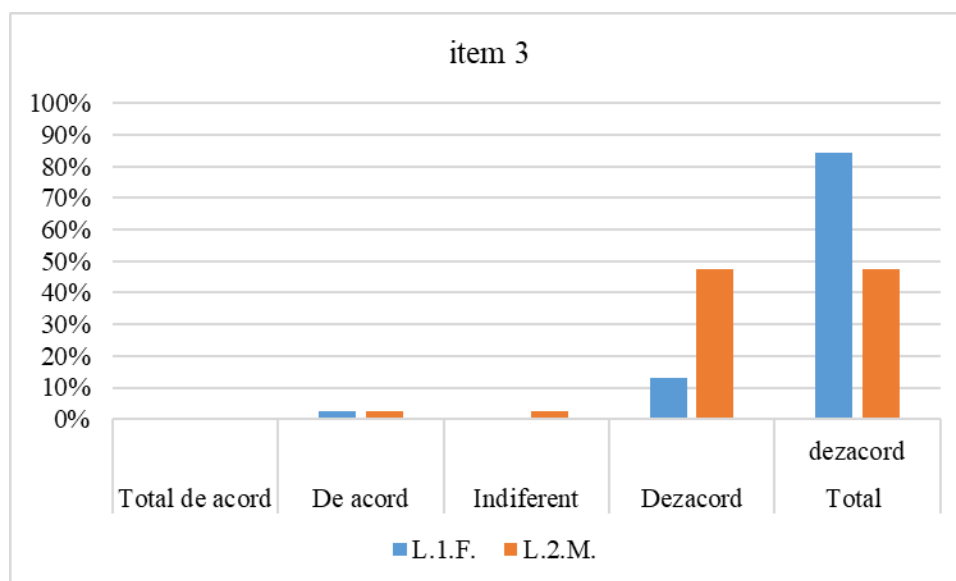

Fig. A.23.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F. și L.2.M

Item 4. Sunt mândru de realizările mele.

Tabel A.23.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	26	12	0	0	0
L.2.M	22	14	2	0	0

Tabel A.23.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	68.4%	31.6%	0.0%	0.0%	0.0%
L.2.M.	57.86%	36.8%	5.26%	0.0%	0.0%

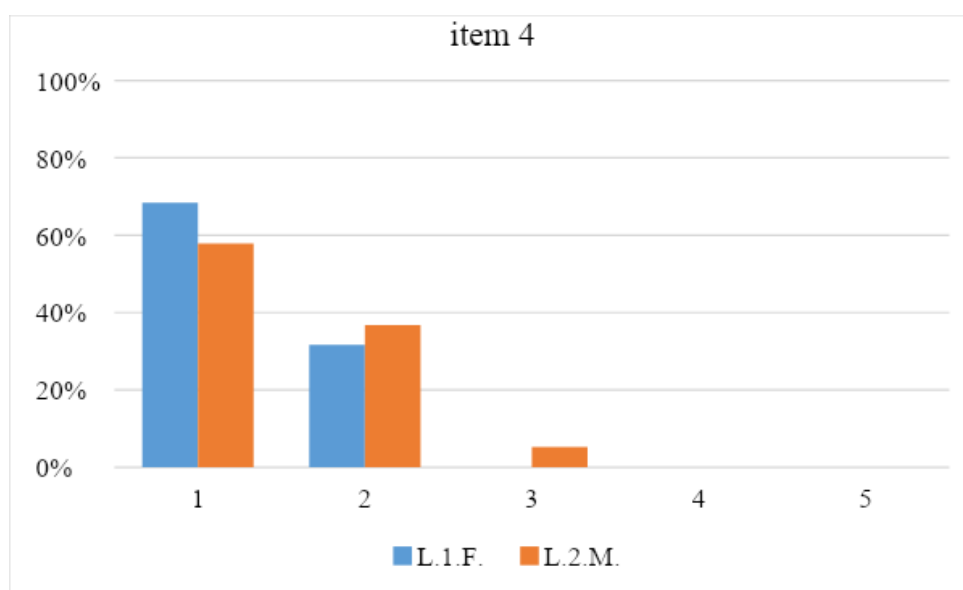

Fig. A.23.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F. și L.2.M

Item 5. Evit să mă implic în sarcini noi

Tabel A.23.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	6	1	3	8	20
L.2.M	1	7	7	5	18

Tabel A.23.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	15.8%	7.9%	21.1%	21.1%	58.6%
L.2.M	7.9%	18.4%	18.4%	13.2%	47.4%

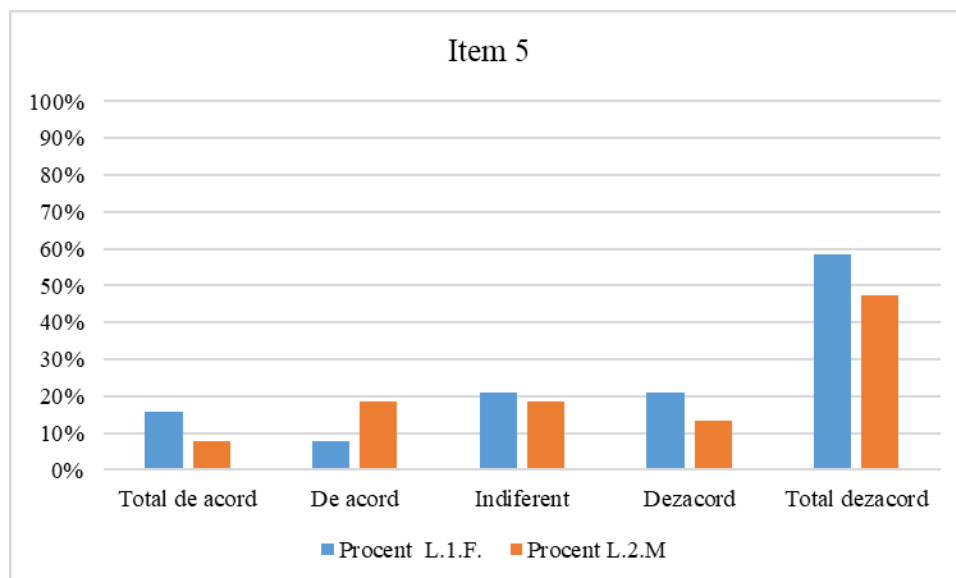

Fig. A.23.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F. și L.2.M

Item 6. Părerea celorlalți despre mine contează

Tabel A.23.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	8	12	6	5	7
L.2.M	2	7	11	3	15

Tabel A.23.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	21.1%	31.6%	15.8%	13.2%	18.4%
L.2.M	5.3%	18.4%	28.9%	7.9%	39.5%

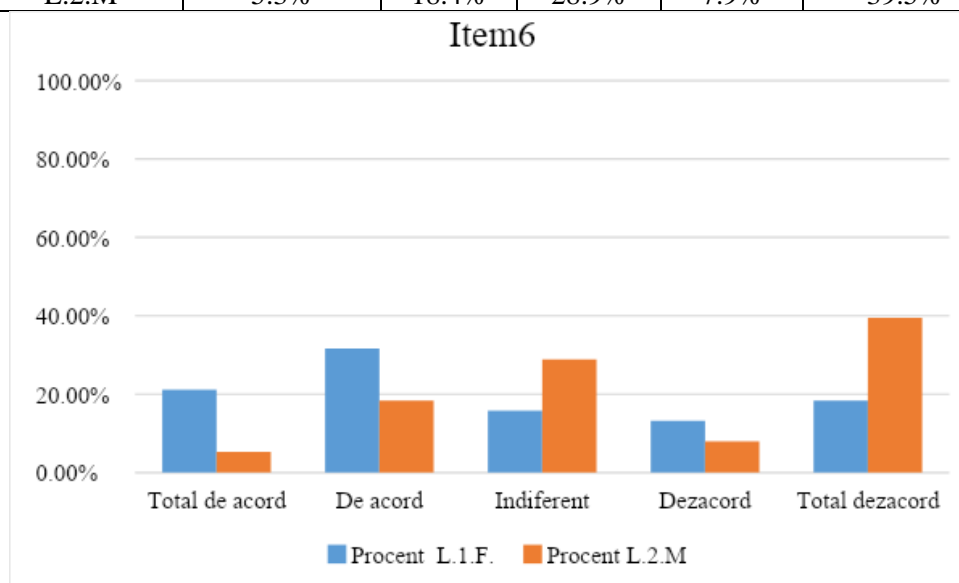

Fig. A.23.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F. și L.2.M

Item 7. Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.

Tabel A.23.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	28	10	0	0	0
L.1.F.	26	9	1	1	1

Tabel A.23.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	73.7%	26.3%	0.0%	0.0%	0.0%
L.2.M	68.4%	23.7%	2.6%	2.6%	2.6%

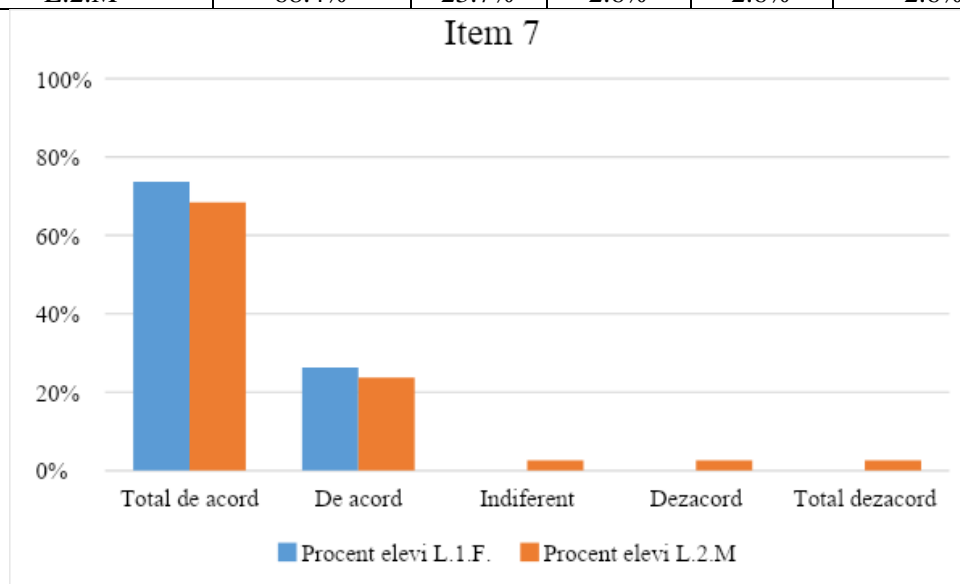

Fig. A.23.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F. și L.2.M

Item 8. Relaționez armonios cu toți colegii mei.

Tabel A.23.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	26	10	0	1	1
L.2.M	23	12	3	0	0

Tabel A.23.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	68,5%	26.3%	0%	2.6%	2.6%
L.2.M	60.5%	31.6%	7.9%	0.0%	0.0%

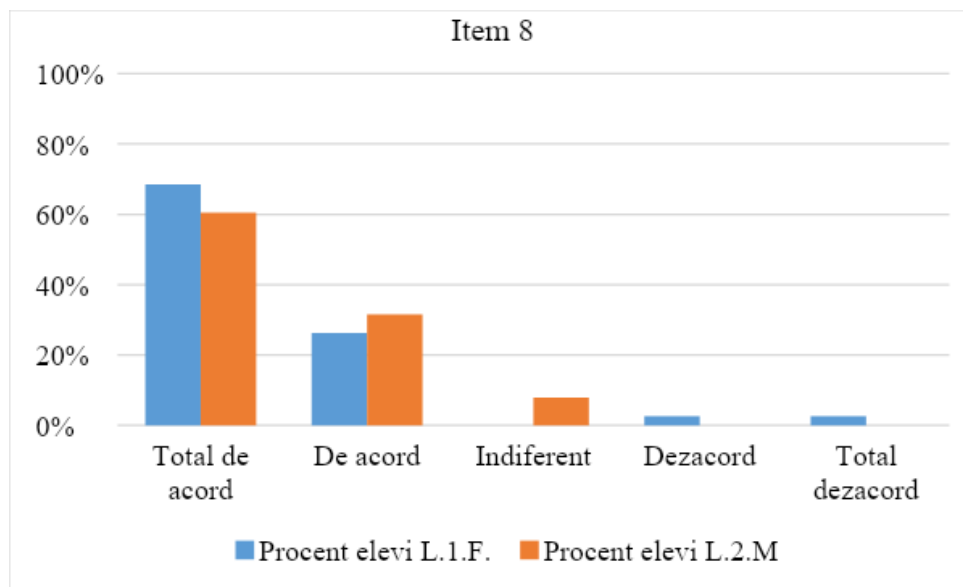

Fig. A.23.8. Ponderele frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F. și L.2.M

Item 9. Spun mereu „ce rost are să încerc oricum nu voi reuși”, „e greu”, „nu sunt în stare”

Tabel A.23.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	0	0	0	7	31
L.2.M	0	1	1	6	30

Tabel A.23.20. Ponderele frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	0%	0.0%	0%	18.4%	81.6%
L.2.M	0.0%	2.6%	2.6%	15.8%	78.9%

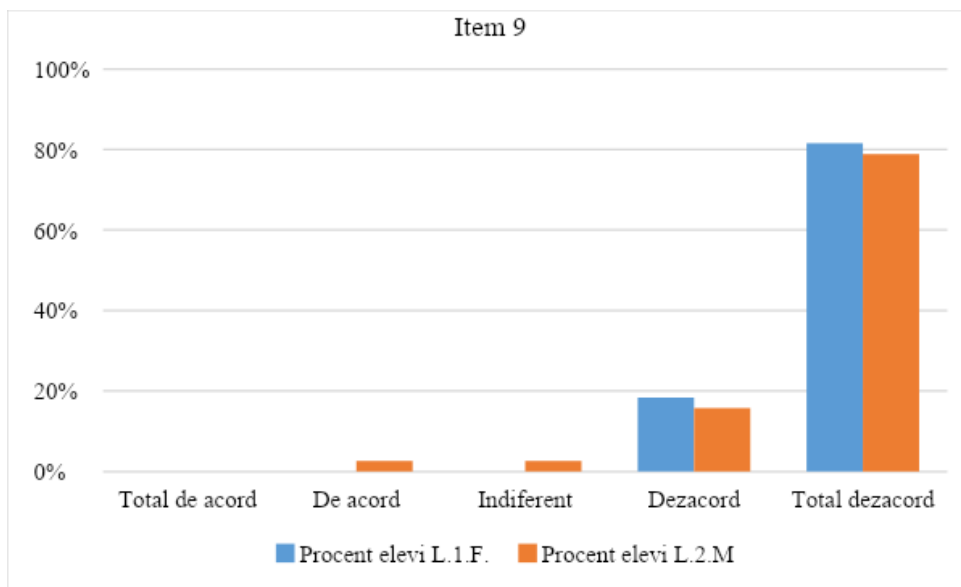

Fig. A.23.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F. și L.2.M

Item 10. Spun mereu „Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca”.

Tabel A.23.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	32	6	0	0	0
L.2.M.	30	7	0	1	

Tabel A.23.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.1.F.	84.2 %	15.8 %	0.0%	0.0%	0.0%
L.2.M	78.9%	18.4%	0.0%	2.6%	0.0%

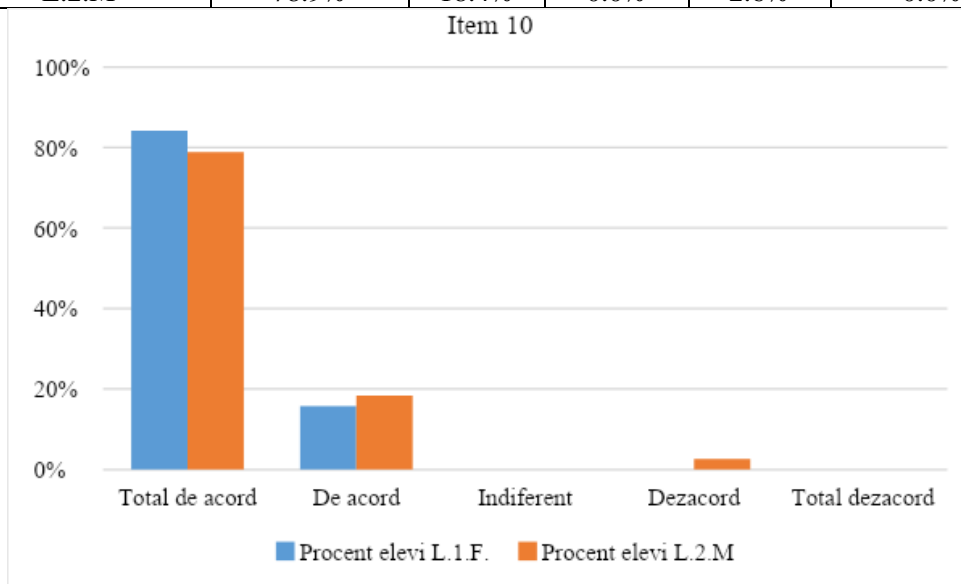

Fig. A.23.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F. și L.2.M

Anexa 24. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.3.F. (lot 3 de formare) și L.4.M. (lot 4 martor)

L.3.F. (lot 3 de formare)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău

Clasa a III-a

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.24.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.3.F.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I. 3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I. 10.
1.	A.B.	a III-a	F	9	a	a	b	e	c	b	d	c	d	d
2.	A.C.	a III-a	F	9	b	d	b	c	d	d	d	b	b	a
3.	A.D.	a III-a	M	9	c	b	b	e	e	b	b	e	b	a
4.	A.L.	a III-a	M	9	a	d	a	a	a	b	a	a	d	a
5.	A.N.	a III-a	M	9	b	e	e	a	e	a	a	c	e	a
6.	C.B.	a III-a	F	9	b	e	e	a	e	e	b	b	e	b
7.	C.N.	a III-a	F	9	b	d	d	a	c	b	a	a	e	a
8.	C.N.	a III-a	M	10	b	e	e	a	d	e	a	b	c	b
9.	C.S.	a III-a	M	9	a	a	e	a	a	a	e	a	e	a
10	I.P.	a III-a	F	9	b	b	e	c	c	e	a	e	a	a
11	L.C.	a III-a	M	9	a	b	c	a	c	c	b	b	b	c
12	L.F.	a III-a	F	9	b	e	e	b	e	e	b	b	e	b
13	L.F.	a III-a	F	9	a	b	e	a	e	a	d	a	e	a
14	L.P.	a III-a	F	9	a	e	e	a	c	c	a	a	a	a
15	L.T.	a III-a	M	9	a	b	a	b	a	a	e	a	d	b
16	N.C.	a III-a	M	9	a	d	e	a	a	e	a	a	e	a
17	N.G.	a III-a	M	9	a	e	e	a	a	d	e	e	e	a
18	N.L.	a III-a	F	9	a	a	d	a	a	b	a	a	a	a
19	O.R.	a III-a	M	9	b	d	e	a	d	a	a	b	d	b
20	R.K.	a III-a	M	8	b	e	e	b	d	a	b	c	d	b
21	S.X.	a III-a	F	9	a	c	c	a	e	c	a	a	c	a
22	V.C.	a III-a	M	9	a	c	a	c	b	a	e	e	a	e
23	V.L.	a III-a	M	9	b	d	e	b	a	b	b	a	d	b
24	V.R.	a III-a	M	11	b	c	c	b	c	c	b	a	d	b

L.4.M. (lot 4 martor)

Țara: Republica Moldova

Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău

Clasa a III-a D

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 24

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.24.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.4.M.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1	I. 2	I. 3	I. 4	I. 5	I. 6	I. 7	I. 8	I. 9	I. 10
1.	A.A.	a III-a	M	9	a	e	b	c	c	d	b	b	b	b
2.	A.M.	a III-a	M	9	e	e	d	c	e	e	c	c	e	b
3.	A.T.	a III-a	M	9	a	e	a	a	b	b	a	a	c	b
4.	B.I.	a III-a	F	10	a	e	d	a	e	e	a	a	e	a
5.	B.V.	a III-a	M	9	a	b	b	a	a	c	d	a	b	b
6.	C.A.	a III-a	M	9	b	d	e	a	c	d	c	d	e	b
7.	C.D.	a III-a	M	9	b	e	c	c	d	b	a	d	e	a
8.	D.D.	a III-a	M	9	a	e	a	a	e	a	a	a	e	a
9.	E.D.	a III-a	F	9	b	e	c	b	c	a	c	b	e	a
10.	G.D.	a III-a	M	9	b	e	e	a	a	d	b	c	e	a
11.	G.L.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	e	a	b	e	a
12.	G.M.	a III-a	M	10	a	e	e	a	e	d	c	a	e	a
13.	G.Z.	a III-a	M	9	c	d	b	c	d	b	c	b	e	b
14.	L.S.	a III-a	F	9	b	e	c	b	c	e	a	c	e	a
15.	P.M.	a III-a	M	9	b	c	d	b	a	e	e	d	e	b
16.	R.D.	a III-a	M	9	b	e	e	a	b	d	d	b	e	b
17.	S.F.	a III-a	M	9	b	e	d	a	d	c	b	c	e	a
18.	S.L.	a III-a	M	9	c	a	e	b	d	c	b	d	e	a
19.	S.Ș.	a III-a	M	9	c	c	b	b	d	a	d	c	d	b
20.	S.V.	a III-a	M	9	a	e	e	b	e	a	c	b	b	a
21.	T.S.	a III-a	M	9	b	d	c	b	e	e	c	b	e	a
22.	T.T.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	b	b	a	e	a
23.	V.A.	a III-a	M	9	a	c	c	c	b	b	a	a	e	a
24.	V.T.	a III-a	F	9	b	e	d	c	a	e	d	a	e	a

Legenda:

Total de acord=a

De acord=b

Indiferent=c

Dezacord=d

Total dezacord=e

Item 1: *Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități*

Tabel A.24.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	13	11	0	0	0
L.4.M.	10	10	3	0	1

Tabel A.24.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	54.2%	45.8%	0%	0%	0%
L.4.M.	41.7%	41.7%	12.5%	0%	4.1%

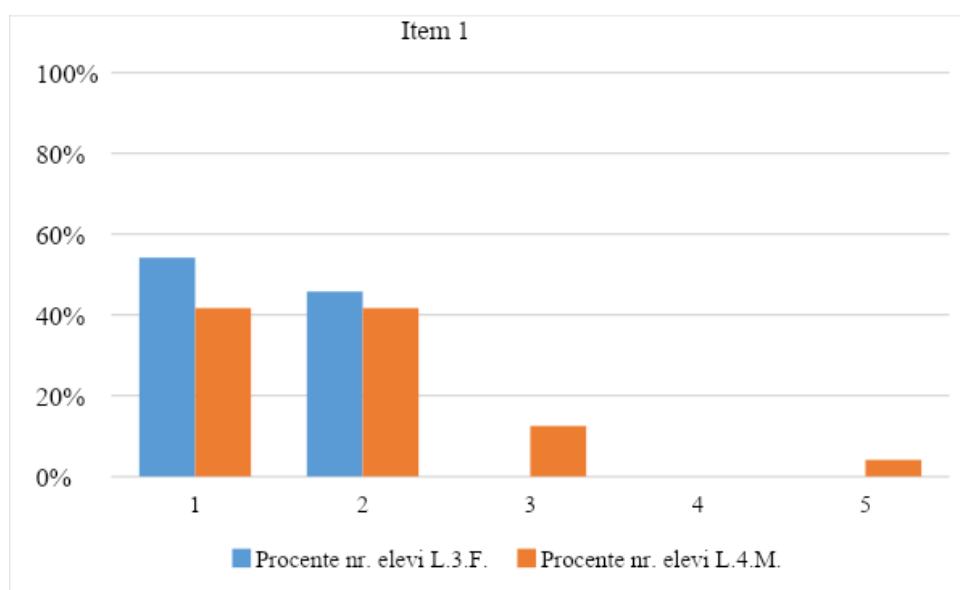

Fig.A.24.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F. și L.4.M.

Item 2. *Spun mereu eu nu știu să fac.*

Tabel A.24.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0	0	0	6	18
L.4.M.	1	1	3	3	16

Tabel A.24.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M. (clasa aIII-a Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău și clasa aIII-a D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău)

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0,0%	0,0%	0,0%	25%	75%
L.4.M.	4,2%	4,2%	12,5%	12,5%	66,6%

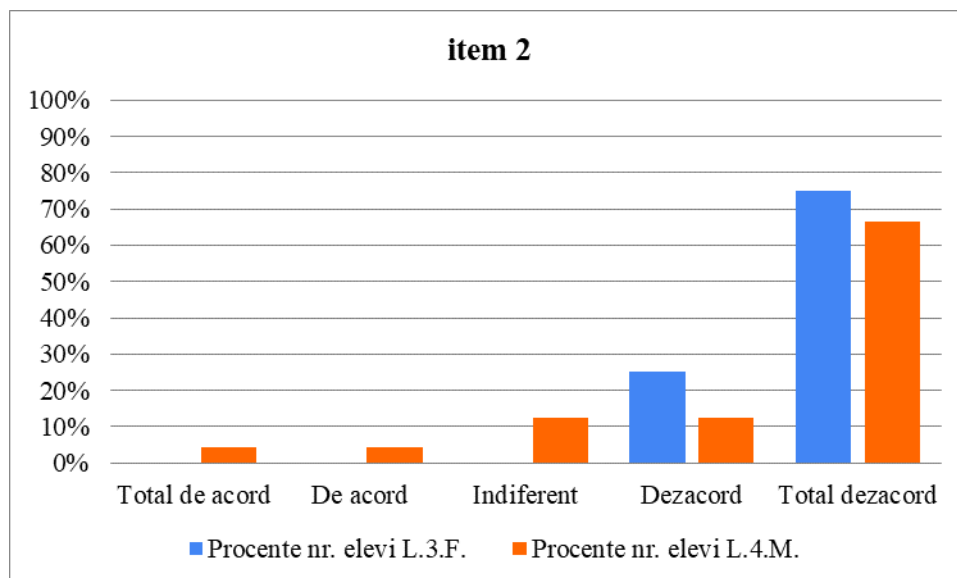

Fig.A.24.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F. și L.4.M.

Item 3. Sunt nemulțumit de propria mea persoană.

Tabel A.24.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	3	3	3	2	13
L.4.M.	2	4	5	5	8

Tabel A.24.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	12,5%	12,5%	12,5%	8,3%	54,2%
L.4.M.	8,3%	16,7%	20,8%	20,8%	33,4%

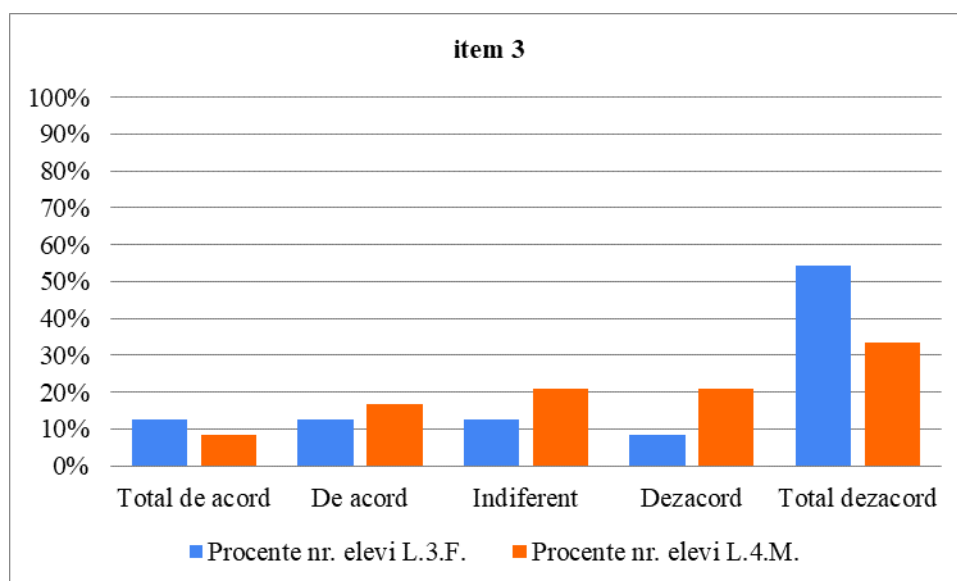

Fig.A.24.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F. și L.4.M.

Item 4. Sunt mândru de realizările mele.

Tabel A.24.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	14	5	3	0	2
L.4.M.	11	7	6	0	0

Tabel A.24.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	58,3%	20,8%	12,5%	0,0%	8,4%
L.4.M.	45,8%	29,2%	25%	0,0%	0,0%

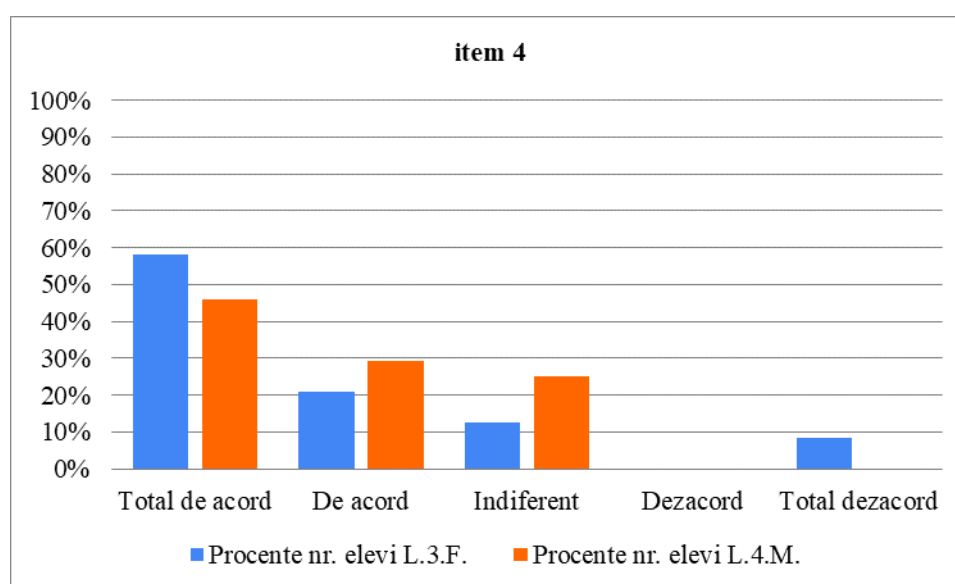

Fig.A.24.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F. și L.4.M.

Item 5. Evit să mă implic în sarcini noi.

Tabel A.24.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0	1	6	4	13
L.4.M.	4	3	4	5	8

Tabel A.24.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0,0%	4,2%	25%	16,6%	54,2%
L.4.M.	16,6%	12,5%	16,6%	20,9%	33,4%

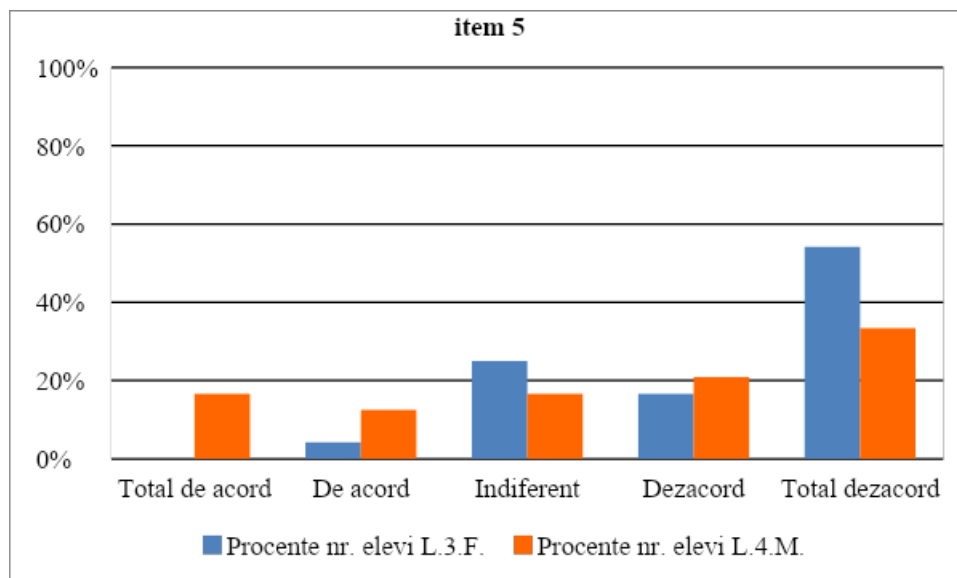

Fig.A.24.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F. și L.4.M.

Item 6. Părerea celorlalți despre mine contează.

Tabel A.24.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	7	4	6	2	5
L.4.M.	4	5	3	5	7

Tabel A.24.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	29,2%	16,7%	25%	8,3%	20,8%
L.4.M.	16,7%	20,8%	12,5%	20,8%	29,2%

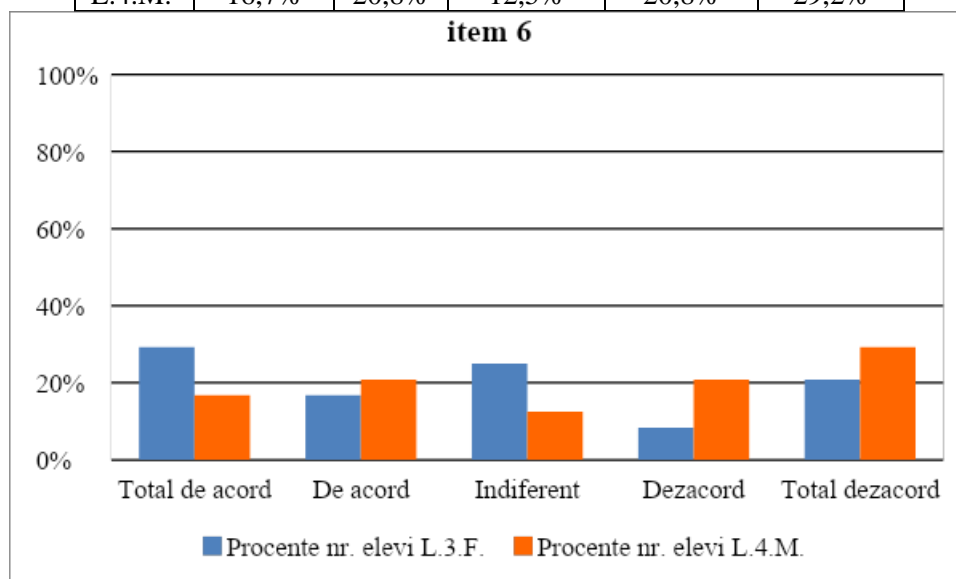

Fig.A.24.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F. și L.4.M.

Item 7. Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.

Tabel A.24.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	10	7	0	3	4
L.4.M.	7	5	7	4	1

Tabel A.24.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	41,7%	29,2%	0,0%	12,5%	16,6%
L.4.M.	29,2%	20,8%	29,2%	16,6%	4,2%

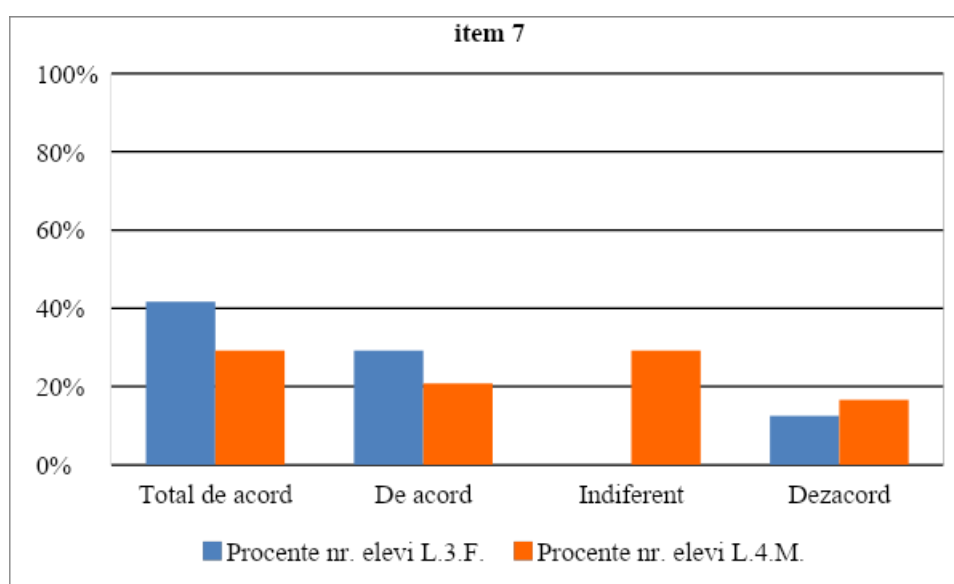

Fig.A.24.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F. și L.4.M.

Item 8. Relaționez armonios cu toți colegii mei.

Tabel A.24.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	11	6	3	0	4
L.4.M.	8	7	5	4	0

Tabel A.24.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	45,8%	25%	12,5%	0,0%	16,7%
L.4.M.	33,3%	29,2%	20,8%	16,7%	0,0%

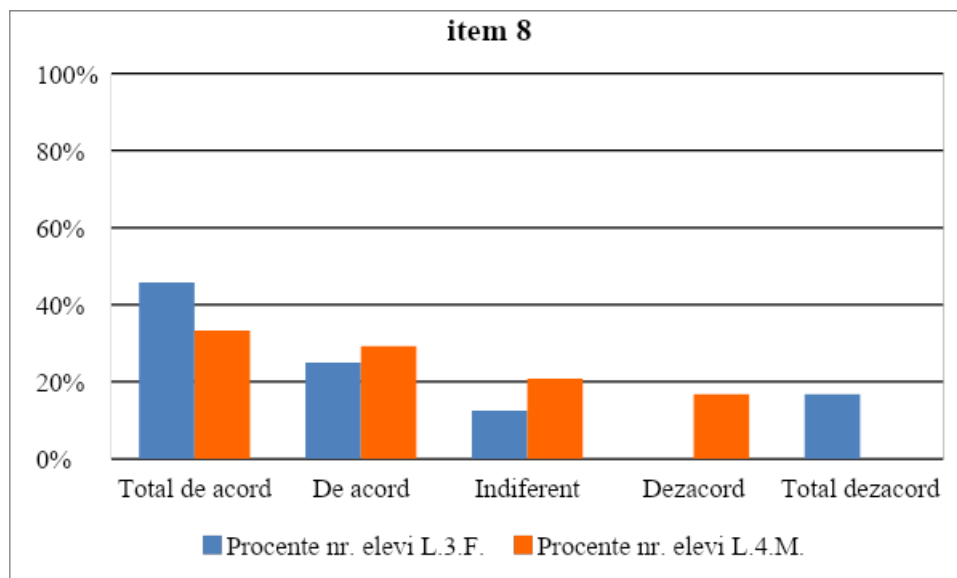

Fig.A.24.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F. și L.4.M.

Item 9. Spun mereu ce rost are să încerc oricum nu voi reuși, e greu, nu sunt în stare.

Tabel A.24.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0	3	2	7	12
L.4.M.	10	3	1	1	9

Tabel A.24.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	0,0%	12,5%	8,3%	29,2%	50%
L.4.M.	41,6%	12,5%	4,2%	4,2%	37,5%

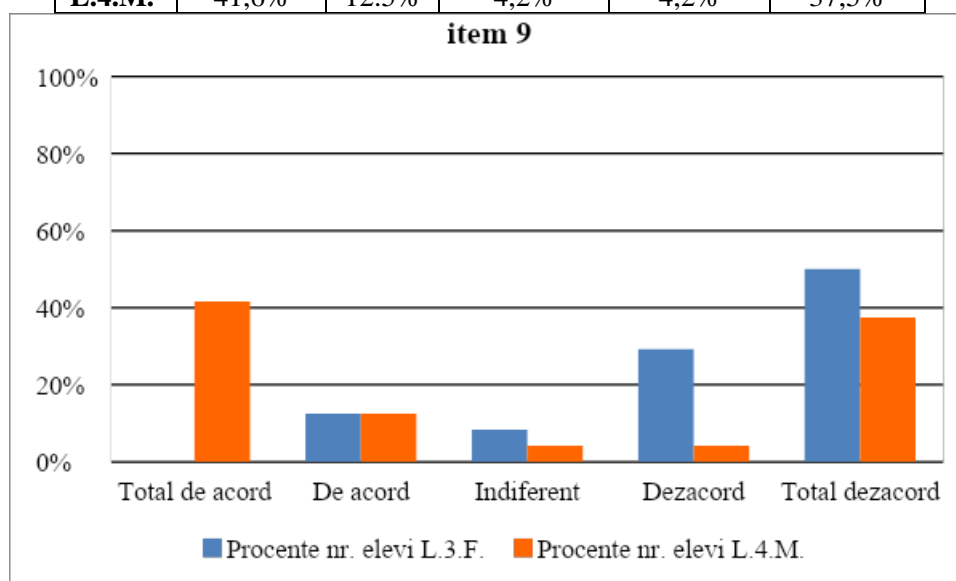

Fig.A.24.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F. și L.4.M.

Item 10. Spun mereu *Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca.*

Tabel A.24.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	13	8	1	1	1
L.4.M.	10	9	5	0	0

Tabel A.24.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.3.F.	54,1%	33,3%	4,2%	4,2%	4,2%
L.4.M.	41,6%	37,5%	20,9%	0,0%	0,0%

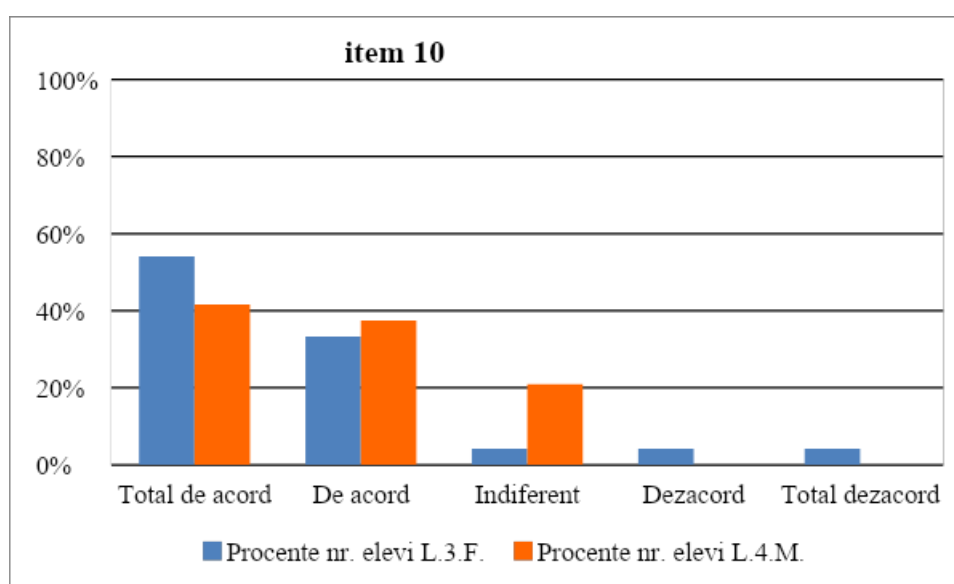

Fig.A.24.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F. și L.4.M.

Anexa 25. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.5.F. (lot 5 de formare) și L.6.M.(lot 6 martor)

L.5.F. (Lot 5 de formare)

Țara: România

Școala Gimnazială nr. 8 Piatra-Neamț

Clasa a III-a A

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 30

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.25.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.5.F.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I.3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I. 10.
1.	A.M.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
2.	C.A.C.	a III-a	M	8	a	d	e	b	b	a	b	a	e	a
3.	C.D.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	d	a	a	e	a
4.	C.I.D.	a III-a	F	9	a	b	e	a	e	a	a	a	e	a
5.	C.N.	a III-a	F	10	a	e	e	a	e	d	b	b	e	a
6.	D.M.M.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
7.	D.R.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	c	a	b	e	a
8.	D.R.M.	a III-a	F	9	b	c	d	b	e	c	a	b	e	a
9.	D.V.	a III-a	F	9	a	d	d	a	e	d	a	a	e	a
10	D.V.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
11	G.T.I.	a III-a	M	9	b	c	e	a	d	a	a	b	e	a
12	I.A.A.	a III-a	M	9	b	e	e	a	e	a	a	a	e	a
13	I.T.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
14	L.I.	a III-a	M	9	b	e	e	a	b	a	a	b	e	a
15	L.I.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
16	M.A.M.	a III-a	F	9	a	d	e	a	e	b	a	a	e	a
17	M.E.G.	a III-a	M	9	a	d	e	a	e	a	a	b	e	a
18	O.A.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	c	b	a	e	a
19	P.A.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
20	S.D	a III-a	M	9	b	e	e	b	b	a	b	a	e	a
21	S.D.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
22	S.D.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	d	a	a	e	a
23	Ș.L.	a III-a	M	9	a	b	e	e	e	a	b	a	e	a
24	Ș.L.	a III-a	M	9	a	e	e	a	e	b	a	a	e	a
25	Ș.M.G.	a III-a	F	9	a	b	e	a	d	b	a	b	e	a
26	S.P.D.	a III-a	M	9	b	d	e	b	e	a	a	a	e	b
27	T.M.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	a	a	a	e	a
28	T.Ș.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	d	a	b	d	a
29	T.Ș.E.	a III-a	F	9	a	d	e	b	e	c	a	a	d	b

30	Z.E.A.	a III-a	M	9	a	e	e	e	e	a	a	a	e	a
----	--------	---------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

L.6.M..(Lot 6 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială nr. 3 Piatra-Neamț

Clasa a III-a B

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 30

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel A.25.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.6.M..Lot 6 martor

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I. 3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I. 10.
	C.R.C.M.	a III-a	F	10	a	e	e	c	e	d	a	a	e	a
	B.R.I.	a III-a	F	10	a	d	e	a	e	e	a	b	e	a
	G.D.E.	a III-a	F	9	a	e	e	c	e	c	a	a	e	a
	P.P.	a III-a	M	9	a	d	e	a	e	e	a	a	e	a
	M.A.M.	a III-a	F	9	a	d	e	c	e	d	a	a	e	a
	A.I.A.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	a	b	a	e	a
	C.V.	a III-a	M	10	b	c	d	b	d	b	c	b	c	c
	B.S.E.	a III-a	F	9	b	e	e	a	d	e	a	b	e	b
	A.R.	a III-a	M	9	b	d	e	c	d	d	a	b	e	b
	N.M.	a III-a	F	10	a	d	e	a	d	d	b	a	e	a
	C.R.A.	a III-a	M	9	b	d	e	c	d	e	a	b	e	a
	B.A.	a III-a	F	9	a	d	e	b	c	c	a	a	e	a
	N.L.	a III-a	F	9	a	d	e	a	e	c	b	b	e	a
	P.I.S.	a III-a	F	11	a	e	e	a	e	d	a	a	e	a
	P.A.J.	a III-a	F	9	b	e	e	a	e	e	a	a	e	a
	B.I.E.	a III-a	F	9	a	d	e	a	e	c	b	b	e	a
	B.N.M.	a III-a	F	10	a	c	d	c	e	c	a	a	c	a
	G.A.	a III-a	F	9	b	d	e	a	c	c	a	a	d	a
	P.N.	a III-a	M	11	a	e	e	c	e	a	a	b	e	a
	A.M.	a III-a	F	9	a	e	e	c	e	e	a	b	e	a
	C.D.	a III-a	F	10	a	a	d	a	b	d	a	a	d	a
	A.I.	a III-a	F	10	b	e	e	a	d	d	a	a	e	a
	V.R.	a III-a	M	10	a	e	e	a	d	c	a	a	e	a
	A.E.E.	a III-a	F	9	a	c	e	a	e	c	a	a	e	a
	I.M.E.	a III-a	M	9	c	e	e	a	e	e	c	c	e	a
	P.E.	a III-a	F	9	b	e	e	a	e	e	a	a	e	a
	A.N.	a III-a	F	9	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
	M.P.	a III-a	M	10	a	e	e	a	d	a	a	a	e	a
	R.E.Ș.	a III-a	M	10	a	e	e	a	e	c	a	a	e	a
	Z.I.M.	a III-a	F	9	a	e	d	a	e	c	a	a	e	a

Legenda:

Total de acord=a

De acord=b

Indiferent=c

Dezacord=d

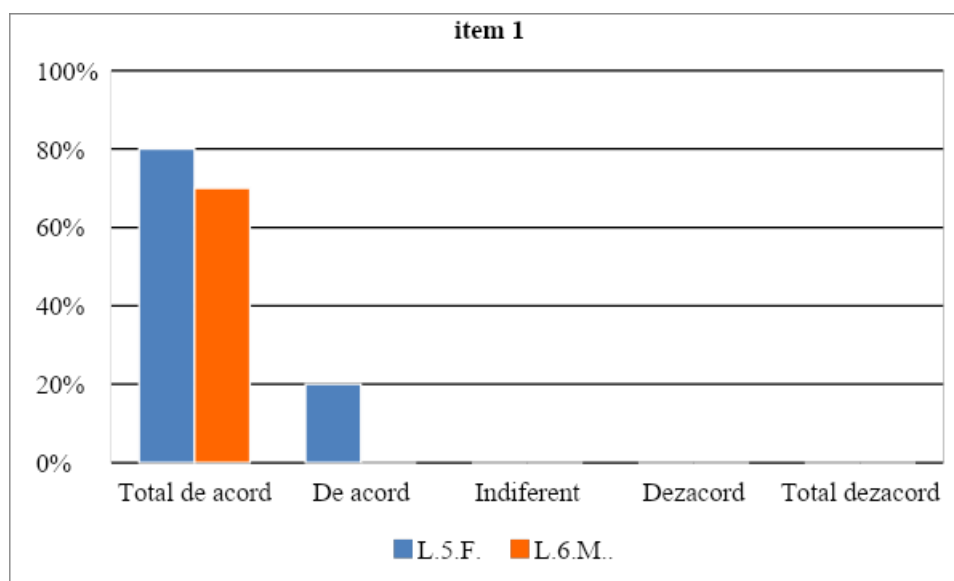
Total dezacord=e

Item 1: *Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități***Tabel A.25.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.**

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	24	6	0	0	0
L.6.M.	21	8	1	0	0

Tabel A.25.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	80%	20%	0.00%	0.00%	0.00%
L.6.M.	70%	26.66%	3.33%	0.00%	0.00%

Fig.A.25.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F. și L.6.M.**Item 2.** Spun mereu “eu nu știu să fac”.**Tabel A.25.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.**

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0	3	2	6	19
L.6.M.	1	0	3	10	16

Tabel A.25.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0%	10%	6.66%	20%	63.33%
L.6.M..	3.33%	0.00%	10%	33.33%	53.33%

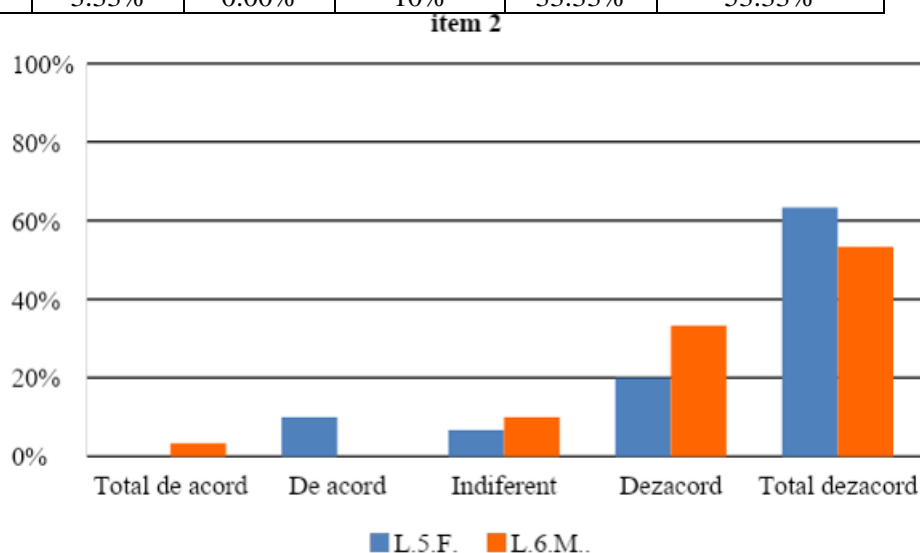

Fig.A.25.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F. și L.6.M.

Item 3. Sunt nemulțumit de propria mea persoană

Tabel A.25.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0	0	0	2	28
L.6.M	0	0	0	4	26

Tabel A.25.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0.00%	0.00%	0.00%	6.66%	93.33%
L.6.M..	0.00%	0.00%	0.00%	13.33%	86.66%

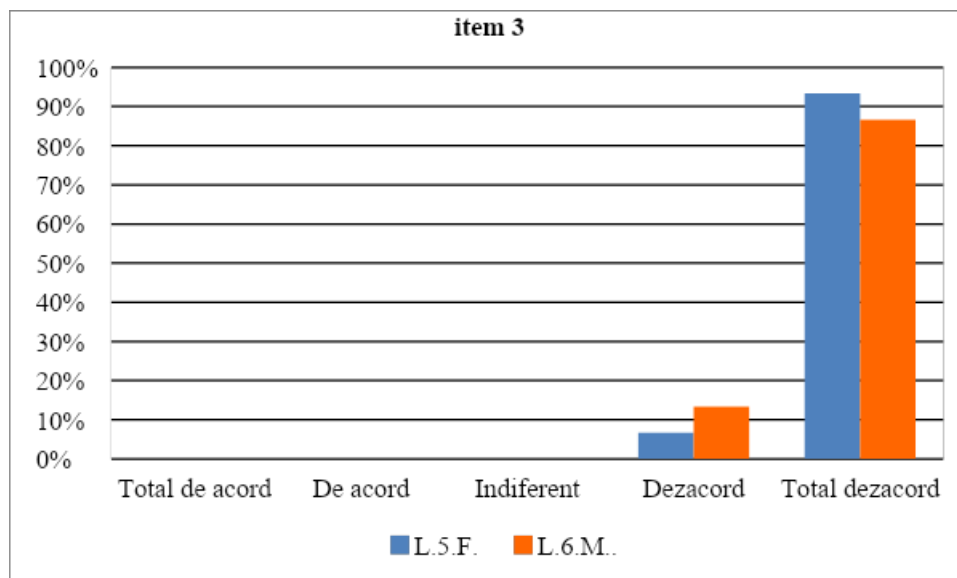

Fig. A.25. 3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F. și L.6.M.

Item 4. Sunt mândru de realizările mele.

Tabel A.25.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	23	5	0	0	2
L.6.M.	20	2	8	0	0

Tabel A.25.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	76.66%	16.66%	0.00%	0.00%	6.66%
L.6.M..	66.66%	6.66%	26.66%	0.00%	0.00%

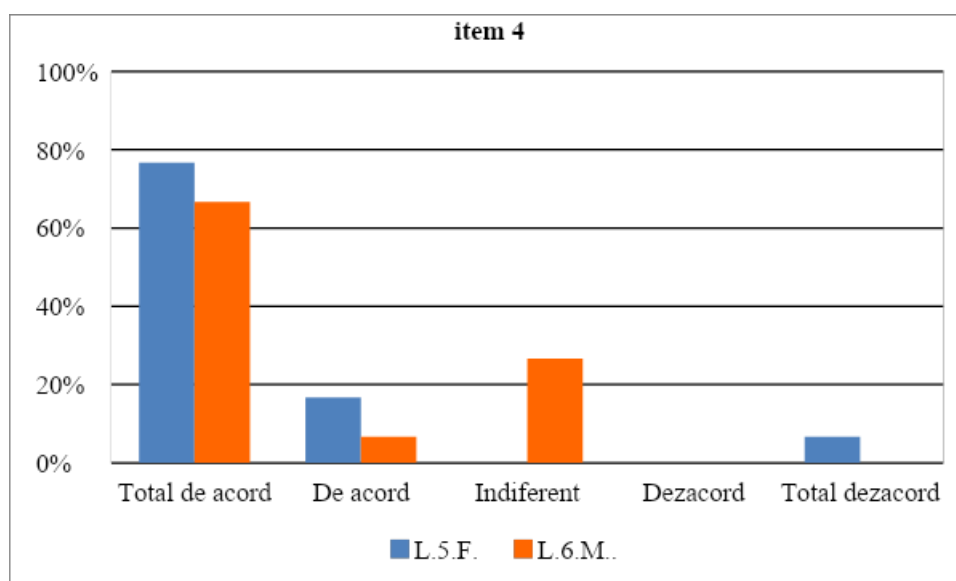

Fig. A.25. 4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F. și L.6.M.

Item 5. Evit să mă implic în sarcini noi.

Tabel A.25.11 Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0	3	0	2	25
L.6.M.	0	1	2	8	19

Tabel A.25.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0.00%	10%	0.00%	6.66%	83.33%
L.6.M.	0.00%	3.33%	6.66%	26.66%	63.33%

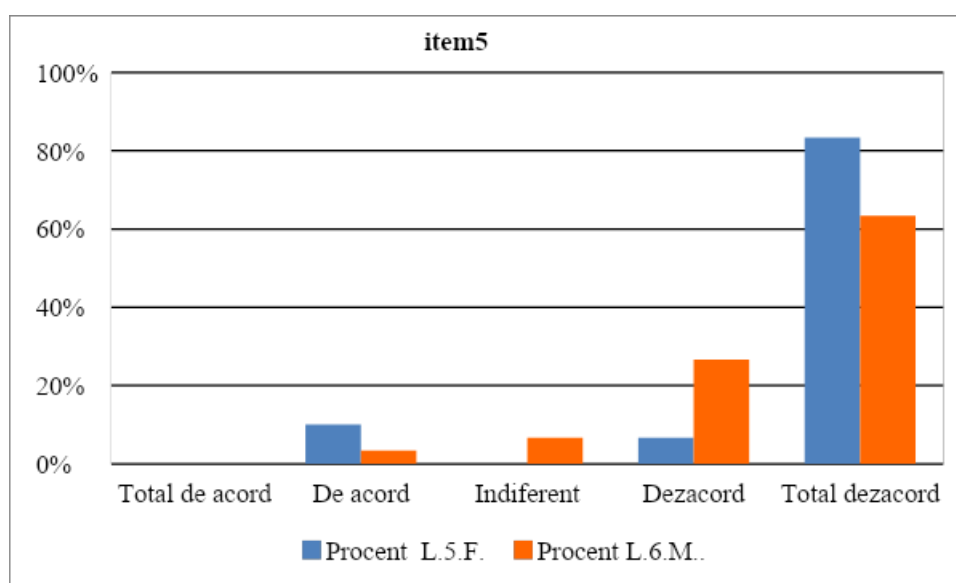

Fig. A.25. 5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F. și L.6.M.

Item 6. Contează părerea celorlalți despre mine.

Tabel A.25.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	14	3	8	5	0
L.6.M.	3	1	11	7	8

Tabel A.25.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	46.67%	10%	26.67%	16.66%	0.00%
L.6.M.	10%	3.33%	36.66%	23.33%	26.66%

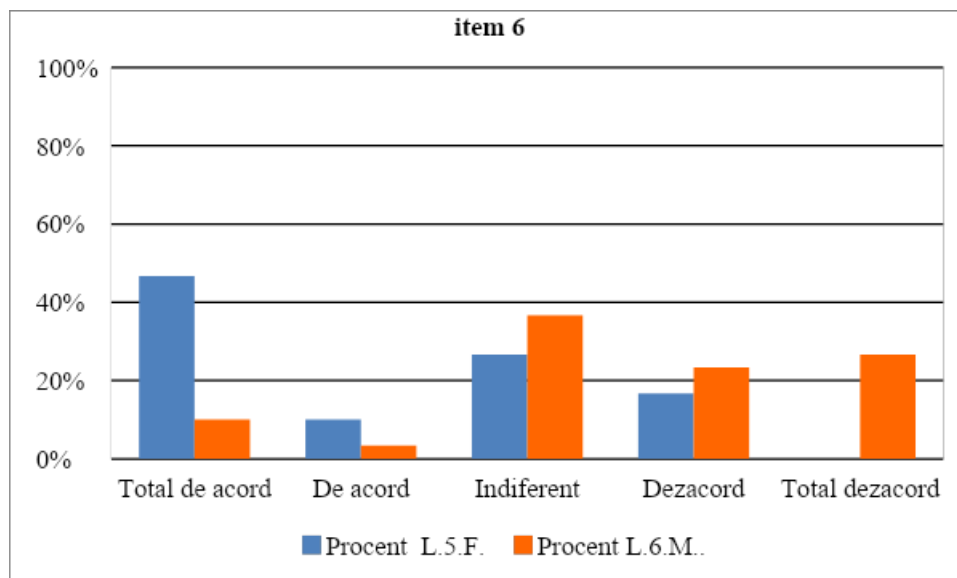

Fig. A.25. 6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F. și L.6.M.

Item 7. Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.

Tabel A.25.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	25	5	0	0	0
L.6.M.	24	4	2	0	0

Tabel A.25.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	83.33%	16.67%	0.00%	0.00%	0.00%
L.6.M..	80%	13.33%	6.66%	0.00%	0.00%

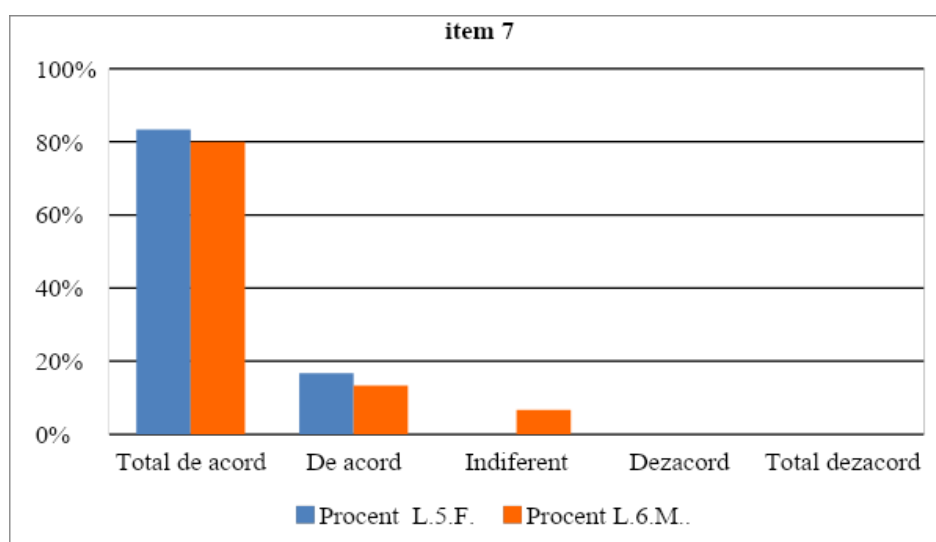

Fig. A.25. 7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F. și L.6.M.

Item 8. Relaționez armonios cu toți colegii mei.

Tabel A.25.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	22	8	0	0	0
L.6.M.	20	9	1	0	0

Tabel A.25.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	73.34%	26.66%	0.00%	0.00%	0.00%
L.6.M..	66.66%	30%	3.34%	0.00%	0.00%

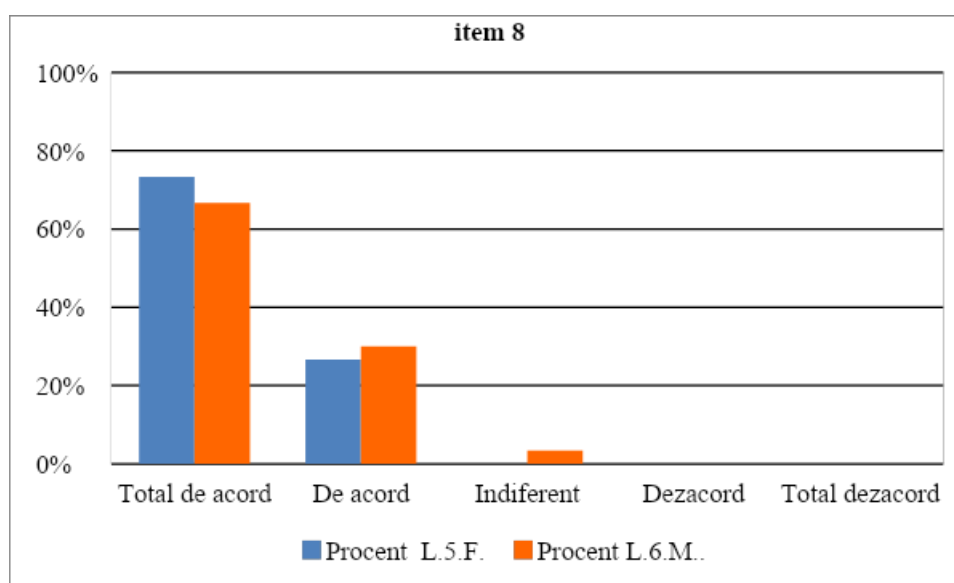

Fig. A.25. 8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.

Item 9. Spun mereu „ce rost are să încerc oricum nu voi reuși”, „e greu”, „nu sunt în stare”.

Tabel A.25.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0	0	0	2	28
L.6.M.	0	0	2	2	26

Tabel A.25.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	0.00%	0.00%	0.00%	6.67%	93.33%
L.6.M..	0.00%	0.00%	6.67%	6.67%	86.66%

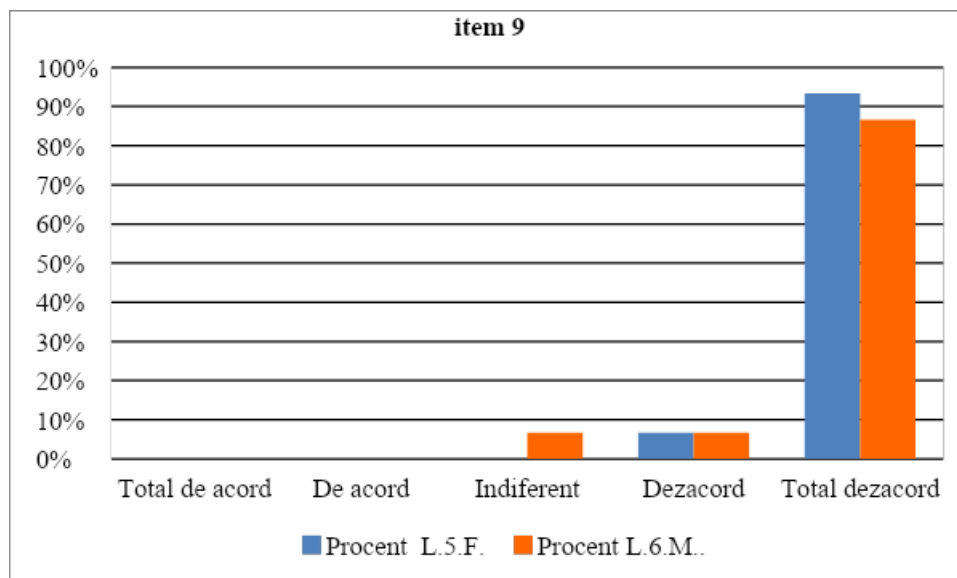

Fig. A.25. 9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F. și L.6.M.

Item 10. Spun mereu *Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca.*

Tabel A.25.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	28	2	0	0	0
L.6.M.	27	2	1	0	0

Tabel A.25.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.5.F.	93.34%	6.66%	0.00%	0.00%	0.00%
L.6.M..	90%	6.66%	3.33%	0.00%	0.00%

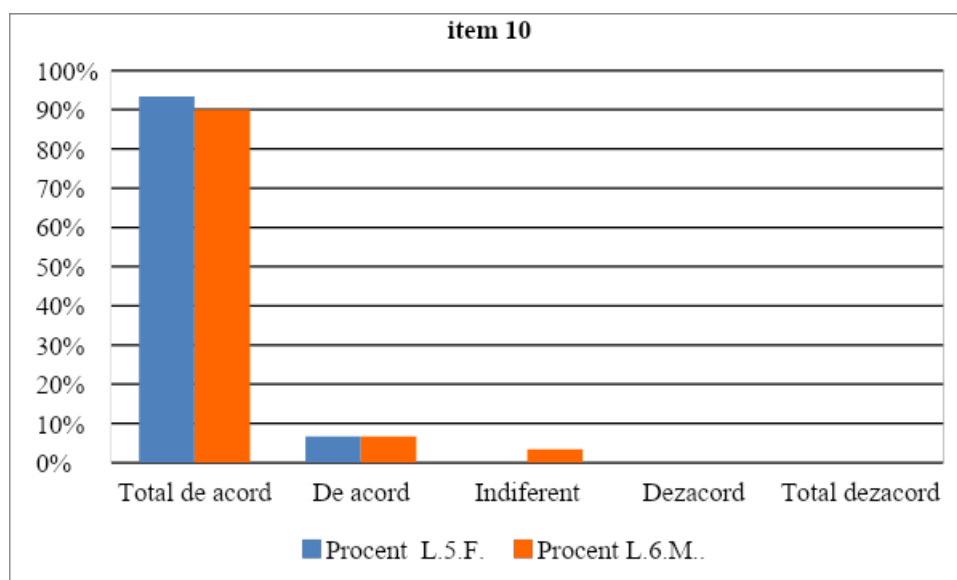

Fig. A.25. 10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F. și L.6.M.

Anexa 26. Analiza comparativă a rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului la L.7.F. (lot 7 de formare) și L.8.M. (lot 8 martor)

L.7.F. (lot 7 de formare)

Țara: România

Școala Gimnazială nr. 8 Piatra-Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: de formare

Numărul de elevi: 22

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de formare: octombrie-mai 2022

Data experimentului de control: mai 2022

Tabelul A.26.1. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.7.F.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I.3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I. 10.
1.	A.C.	a IV-a	M	11	a	d	e	a	c	e	a	b	e	a
2.	A.E.	a IV-a	F	11	b	e	e	b	e	b	a	a	e	a
3.	A.E.G	a IV-a	F	10	b	d	e	a	e	a	b	a	e	a
4.	B.A.	a IV-a	F	10	c	d	e	a	d	e	c	a	e	a
5.	B.I.M.	a IV-a	F	11	a	e	e	a	e	e	a	a	e	a
6.	B.R.N.	a IV-a	M	10	a	e	e	a	a	a	a	a	e	a
7.	C.A.	a IV-a	F	10	a	c	e	a	e	a	a	a	c	a
8.	C.B.M.	a IV-a	F	10	b	e	e	a	b	b	b	a	e	a
9.	D.C.	a IV-a	M	10	b	d	e	a	e	e	a	a	d	a
10.	D.E.E.	a IV-a	F	10	b	e	e	a	a	a	a	b	e	a
11.	J.D.I.	a IV-a	M	10	b	d	e	a	e	a	a	b	e	b
12.	L.S.G.	a IV-a	M	10	b	e	d	a	d	c	b	a	e	a
13.	M.L.G.	a IV-a	M	11	b	d	d	b	d	b	b	b	d	b
14.	M.P.	a IV-a	M	10	a	c	e	a	d	e	b	b	d	b
15.	N.M.G.	a IV-a	F	11	a	b	c	b	a	a	a	b	a	b
16.	P.C.	a IV-a	M	10	b	c	d	b	d	c	b	c	e	a
17.	P.I.	a IV-a	F	10	b	d	e	a	d	c	b	b	d	b
18.	S.D.	a IV-a	M	10	a	e	a	a	e	e	a	a	e	a
19.	S.D.U.	a IV-a	F	11	a	b	c	a	a	b	a	b	c	a
20.	Ș.T.	a IV-a	F	10	d	d	b	c	b	c	b	d	d	a
21.	V.L.	a IV-a	M	11	a	e	e	a	d	a	a	a	e	a
22.	V.N.I.	a IV-a	M	11	a	e	b	a	d	e	a	b	e	a

L.8.M.(lot 8 martor)

Țara: România

Școala Gimnazială nr. 3 Piatra-Neamț

Clasa a IV-a A

Tipul lotului: martor

Numărul de elevi: 22

Tipul probei: Chestionar de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Data experimentului de control: mai 2022

Tabel.A.26.2. Răspunsurile elevilor la chestionar pentru L.8.M.

Nr. Crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Clasa	Gen	Vârsta	I. 1.	I. 2.	I.3.	I. 4.	I. 5.	I. 6.	I. 7.	I. 8.	I. 9.	I.10.
1.	B.A.M.	a IV-a	F	11	a	c	e	b	e	a	b	b	e	b
2.	B.N.E.	a IV-a	F	11	c	c	c	b	c	e	b	b	c	b
3.	B.N.I.	a IV-a	F	10	a	c	e	b	b	e	a	a	e	a
4.	C.E.	a IV-a	F	11	b	c	b	a	e	c	a	c	c	b
5.	C.T.A.	a IV-a	M	11	a	e	e	b	c	c	b	a	c	a
6.	D.A.	a IV-a	F	10	a	e	e	a	e	b	a	a	e	a
7.	D.V.A.	a IV-a	M	11	c	e	e	a	c	c	a	c	c	a
8.	G.A.N.	a IV-a	F	10	c	c	c	b	c	c	c	c	c	a
9.	G.E.	a IV-a	F	10	a	e	e	b	c	c	a	b	e	a
10.	G.I.	a IV-a	F	10	a	c	e	a	c	c	a	b	e	a
11.	G.T.	a IV-a	M	11	b	c	c	b	c	c	a	b	c	a
12.	H.N.	a IV-a	M	10	c	c	e	a	c	a	c	c	e	b
13.	I.A.I.	a IV-a	M	11	a	e	a	a	e	b	a	a	e	a
14.	I.N.F.	a IV-a	M	10	b	c	e	a	c	c	b	b	e	a
15.	I.R.	a IV-a	M	10	b	c	c	c	c	e	a	b	e	b
16.	M.A.I.	a IV-a	F	10	b	e	c	a	c	c	b	b	e	a
17.	N.H.	a IV-a	M	10	a	c	e	b	c	c	b	b	c	a
18.	R.E.G.	a IV-a	M	10	c	c	c	b	e	b	a	b	c	a
19.	R.I.	a IV-a	F	11	c	c	c	a	c	e	b	b	c	a
20.	Ș.A.G.	a IV-a	M	11	c	e	e	a	a	a	c	a	e	a
21.	Ț.D.Ș.	a IV-a	M	10	b	c	c	c	e	c	b	b	c	c
22.	V.T.	a IV-a	M	10	b	c	c	b	c	e	a	b	c	b

Legenda:

Total de acord=a

De acord=b

Indiferent=c

Dezacord=d

Total dezacord=e

Item 1: Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități

Tabel.A.26.3. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	10	10	1	1	0
L.8.M	8	7	7	0	0

Tabel.A.26.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	45.45%	45.45%	4.54%	4.54%	0.00%
L.8.M	36.36%	31.81%	31.81%	0.00%	0.00%

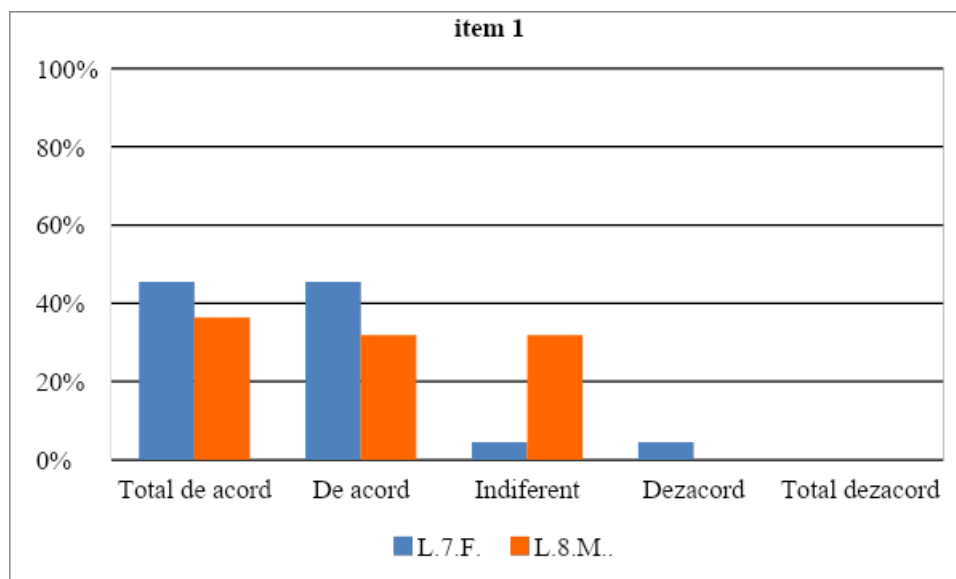

Fig. A.26.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F. și L.8.M.

Item 2: Spun mereu eu nu știu să fac.

Tabel A.26.5. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	0	2	3	8	9
L.8.M	0	0	15	0	7

Tabel A.26.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	0.00%	9.09%	13.63%	36.36%	40.90%
L.8.M	0.00%	0.00%	68.18%	0.00%	31.81%

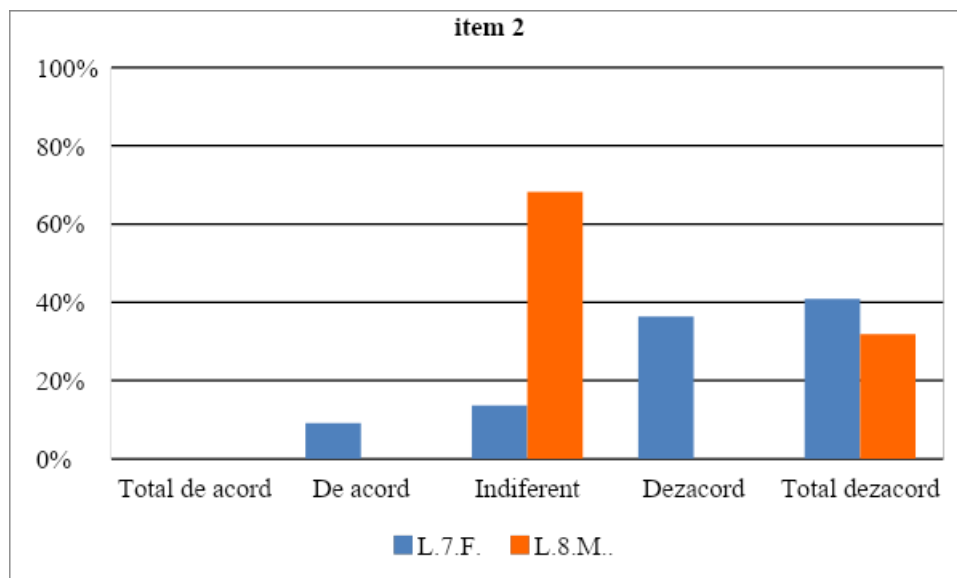

Fig.A.26.2. Ponderele frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F. și L.8.M.

Item 3: Sunt nemulțumit de propria mea persoană.

Tabel A.26.7. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	1	2	2	3	14
L.8.M.	1	1	9	0	11

Tabel A.26.8. Ponderele frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	4.54%	9.09%	9.09%	13.63%	63.63%
L.8.M.	4.54%	4.54%	40.90%	0.00%	50%

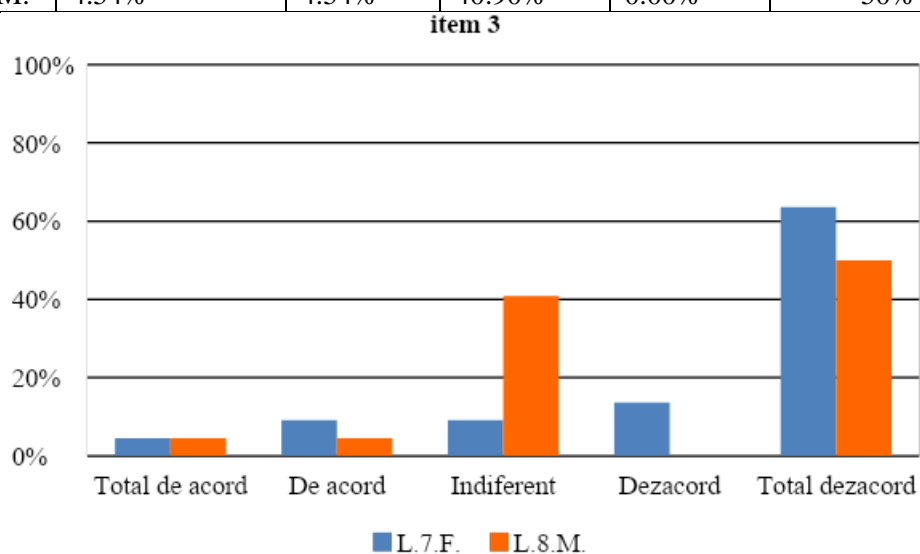

Fig.A.26.3. Ponderele frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F. și L.8.M.

Item 4: Sunt mândru de realizările mele.

Tabel A.26.9. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	17	4	1	0	0
L.8.M.	10	10	2	0	0

Tabel A.26.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	77.27%	18.18%	4.55%	0%	0%
L.8.M.	45.45%	45.45%	9.09%	0%	0%

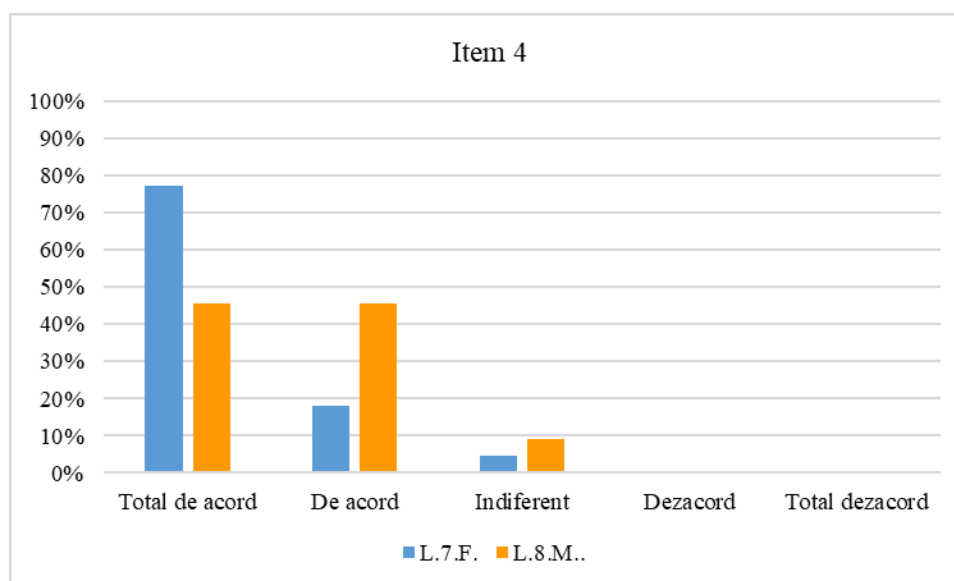

Fig.A.26.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F. și L.8.M.

Item 5: Evit să mă implic în sarcini noi.

Tabel A.26.11. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	4	2	1	8	7
L.8.M.	1	1	14	0	6

Tabel A.26.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	18.18%	9.09%	4.54%	36.36%	31.81%
L.8.M.	4.54%	4.54%	63.63%	0.00%	27.27%

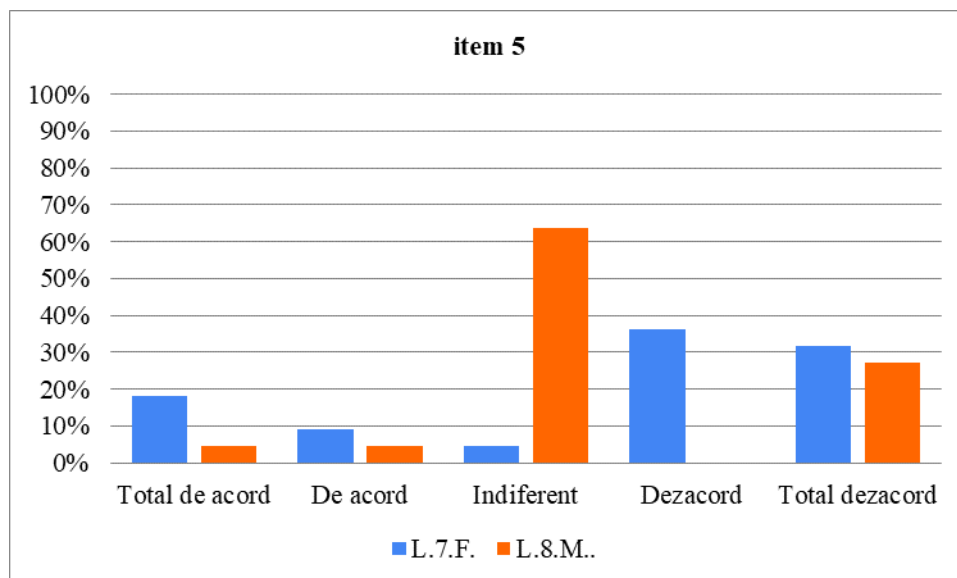

Fig.A.26.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F. și L.8.M.

Item 6: Contează părerea celorlalți despre mine.

Tabel A.26.13. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	7	4	4	0	7
L.8.M.	3	3	11	0	5

Tabel A.26.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	31.81%	18.18%	18.18%	0.00%	31.81%
L.8.M.	13.63%	13.63%	50%	0.00%	22.72%

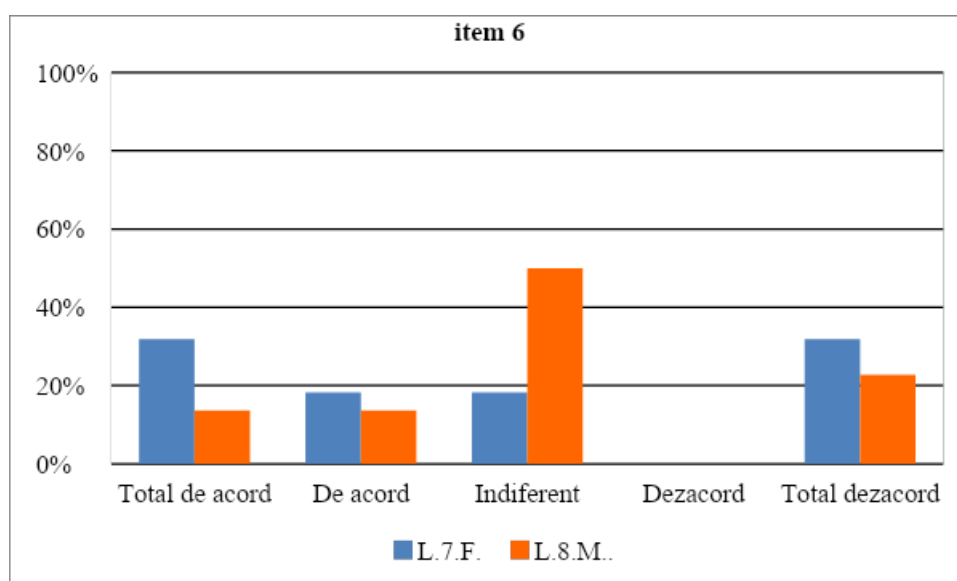

Fig.A.26.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F. și L.8.M.

Item 7: Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.

Tabel A.26.15. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	13	8	1	0	0
L.8.M.	11	8	3	0	0

Tabel A.26.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	59.09%	36.36%	4.54%	0.00%	0.00%
L.8.M.	50%	36.36%	13.63%	0.00%	0.00%

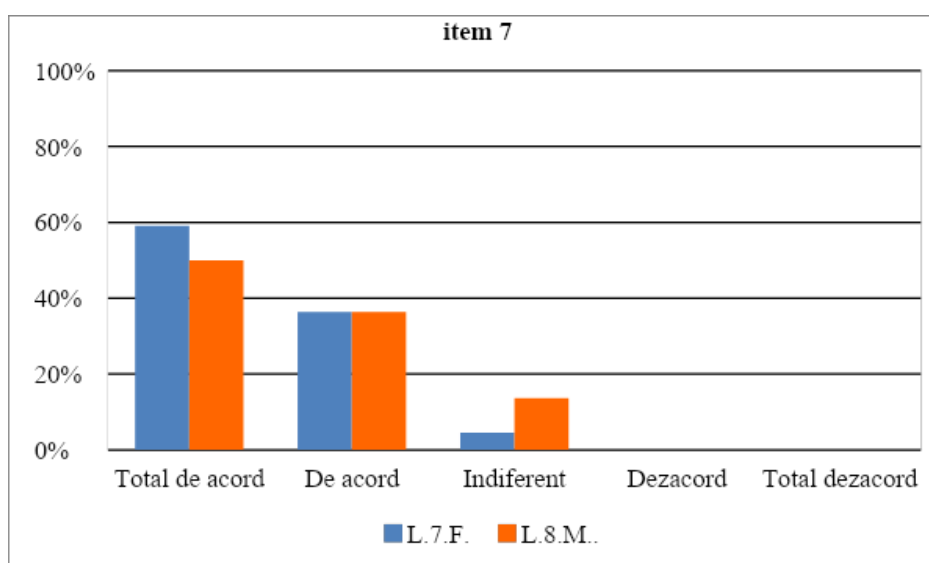

Fig.A.26.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F. și L.8.M.

Item 8: Relaționez armonios cu toți colegii mei.

Tabel A.26.17. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	11	9	1	1	0
L.8.M.	5	13	4	0	0

Tabel A.26.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	50%	40.90%	4.54%	4.54%	0.00%
L.8.M.	22.72%	59.09%	18.18%	0.00%	0.00%

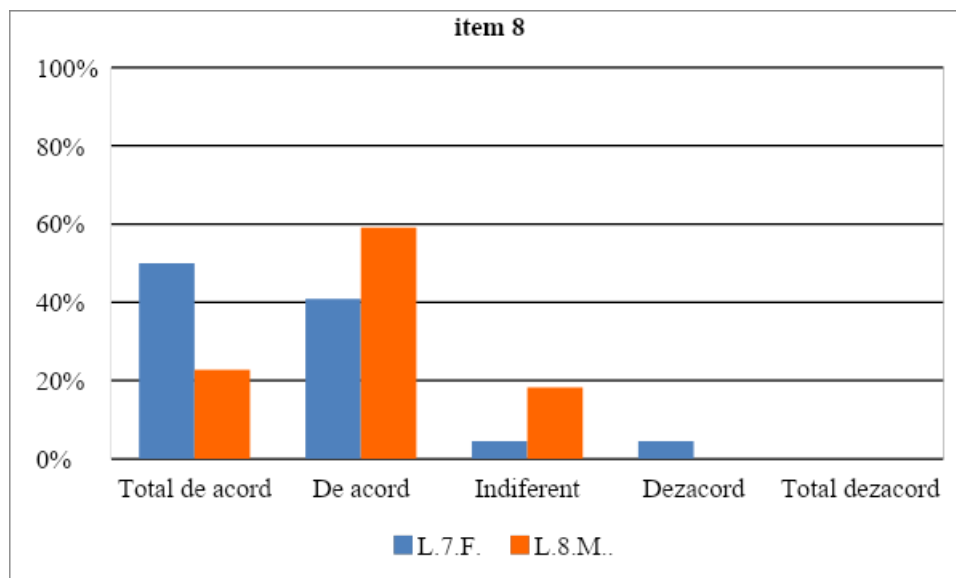

Fig.A.26.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F. și L.8.M.

Item 9: Spun mereu "ce rost are să încerc oricum nu voi reuși", "e greu", "nu sunt în stare".

Tabel A.26.19. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	1	0	2	5	14
L.8.M.	0	0	11	0	11

Tabel A.26.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	4.54%	0.00%	9.09%	22.72%	63.63%
L.8.M.	0.00%	0.00%	50%	0.00%	50%

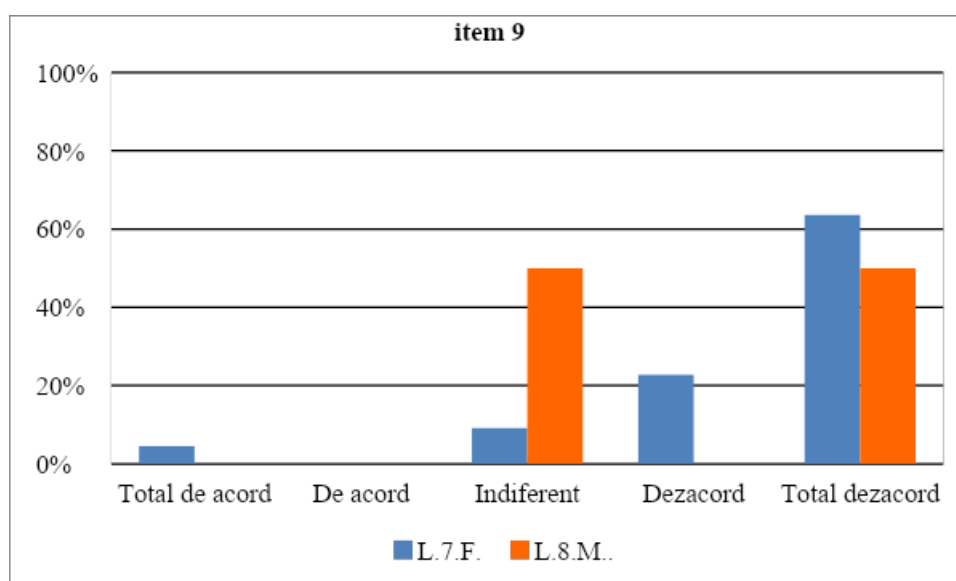

Fig.A.26.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F. și L.8.M.

Item 10: Spun mereu *Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca.*

Tabel A.26.21. Frecvența răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.

	Totalde acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	17	5	0	0	0
L.8.M.	15	6	1	0	0

Tabel A.26.22. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.

	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
L.7.F.	77.27%	22.72%	0.00%	0.00%	0.00%
L.8.M.	68.18%	27.27%	4.54%	0.00%	0.00%

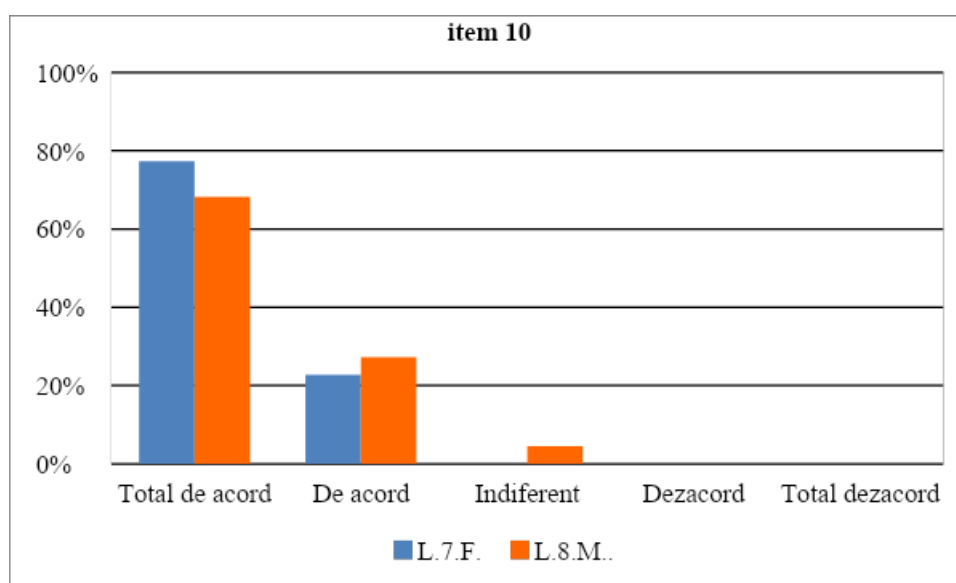

Fig.A.26.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F. și L.8.M.

Anexa 27. Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Numele și prenumele.....

Clasa

Școala

Țara:

- România
- Republica Moldova

Gen:

- masculin
- Feminin

Vârstaani

Instructaj: Te rog să citești cu atenție fiecare întrebare și să răspunzi cu sinceritate, tăind cu un X cercul, din dreptul răspunsului care ți se potrivește. Nu există răspunsuri bune sau rele. Mulțumesc!

Tabelul A.27.1. Itemi chestionar

Nr.crt.	Întrebare	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
1.	Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Spun mereu <i>eu nu știu să fac</i>	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Sunt nemulțumit de propria mea persoană	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Sunt mândru de realizările mele	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Evit să mă implic în sarcini noi	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Păreră celorlalți despre mine, contează	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Relaționez armonios cu toți colegii mei	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Spun mereu <i>ce rost are să încerc oricum nu voi reuși, e greu, nu sunt în stare</i>	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Spun mereu <i>Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Modalitatea de administrare și cotare a chestionarului

Chestionarul este compus dintr-un număr de 10 itemi. Fiecare întrebare a chestionarului are atașată o scală cu 5 nivele. +2,+1,0,-1,-2. În cazul unei afirmații nefavorabile, ordinea valorilor numerice este inversată. În Tabelul A.28.2. se regăsește grila de scorare.

Tabelul A.27.2.Grila de scorare

Nr.crt.	Item	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
1.	It.1	+2	+1	0	-1	-2
2.	It.2	-2	-1	0	1	2
3.	It.3	-2	-1	0	1	2
4.	It.4	+2	+1	0	-1	-2
5.	It.5	-2	-1	0	1	2
6.	It.6	+2	+1	0	-1	-2
7.	It.7	+2	+1	0	-1	-2
8.	It.8	+2	+1	0	-1	-2
9.	It.9	-2	-1	0	1	2
10.	It.10	+2	+1	0	-1	-2
Total		4				-4

Cantitativ: scorarea se va face prin suma scorurilor. Scorul maxim va fi 4, iar minim -4.

Calitativ: Examinarea imaginii de sine prin acest procedeu nu presupune scoruri precise. Se propune ipoteza că existența unui scor de cel puțin 75% (punctaj de cel puțin 2) sugerează un confort psihic rezonabil.

Relevanța itemilor:

I1. Când își acordă suficientă valoare, copilul își atinge mai ușor obiectivele pentru că a avea încredere în sine, în forțele proprii îl face să-și mobilizeze exact resursele de care are nevoie să depășească obstacolele și să meargă în direcția dorită.

I2. Copilul se acceptă pe el însuși, se apreciază pentru ceea ce face bine (autorespect și încredere în sine), acceptă că are slăbiciuni fără să se critice în permanent pentru ele (toleranța față de sine și față de ceilalți).

I3. Dacă vocea interioară are tendința spre un discurs negativ, pesimist, autocritic, cu ambiții neîmplinite spre perfecțiune, imaginea de sine este negativă.

I4. Între autoapreciere și autocritică, trebuie să existe un echilibru, niciuna din cele două extreme nu este eficientă. Copilul care se laudă constant riscă a fi persiflat, exclus din grup, abandonat de ceilalți colegi, iar cel care își face exagerat autocritica generează sentimente de milă, de vină sau chiar de superioritate, atrăgând alte critici.

I5. Copiii care se subapreciază sunt emotive, interiorizați, sensibili, prefer să fie în mijlocul atenției pentru a obține aprecierea celor din jur, sunt influențabili, fără siguranță și mereu nemulțumiți.

I6. Imaginea de sine este deseori susținută sau sabotată de factorii externi, deși aceasta este oglindirea în propria conștiință. Copiii care nu au o imagine bună de sine sau cei care nu au consolidate imaginea de sine, au nevoie în permanent să se raporteze la exterior. Succesul îi face

să se simtă bine, iar insuccesul generează o blamare excesivă. Când copilul își acceptă calitățile, dar și defectele, când există o imagine de sine bună, realitatea exterioară îi confirmă sau infirmă ceea ce știe deja despre el, ajutându-l să îmbunătățească, dacă este cazul. E importantă atitudinea celorlalți pentru copil: cât de mult se simte apreciat, stimat, acceptat sau respins.

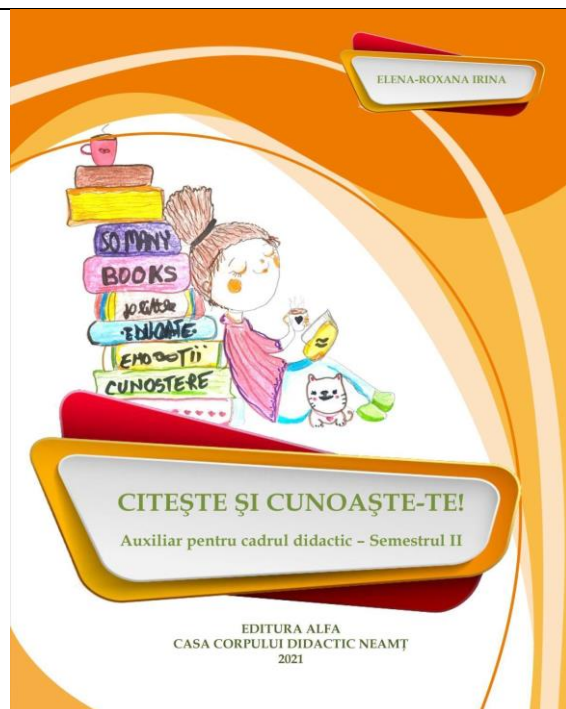
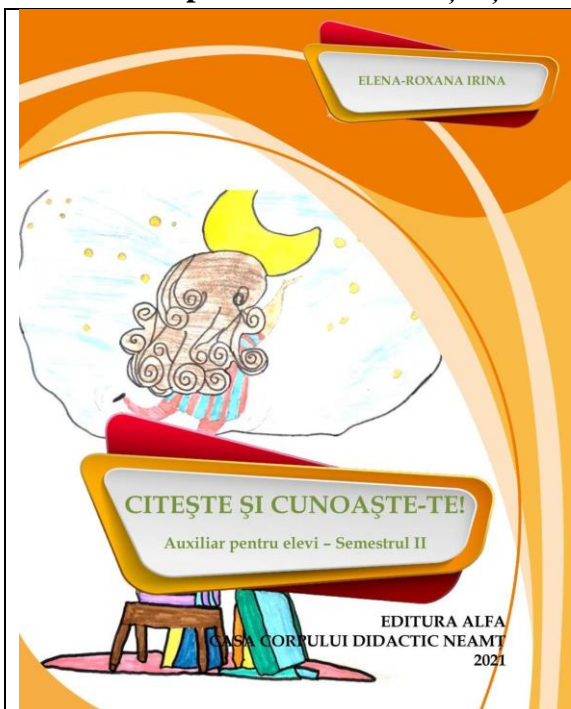
I7. Grupurile formate din colegi, prieteni, familie, exercită influențe diferite asupra imaginii de sine a copilului, avându-se în vedere faptul că unul din factorii pe baza cărora se formează imaginea de sine este raportarea la grup. Părinții sunt primii care sădesc în interiorul copiilor baza sistemului de valori la care se vor raporta când vor fi adulți, atunci când își vor contura imaginea de sine.

I8. Dacă are o imagine de sine bună, copilul își poate îndeplini obiectivele, imaginea de sine pozitivă generând entuziasm, energie și determinare, obstacolele fiind percepute ca niște provocări care trebuie depășite pentru a atinge obiectivele propuse.

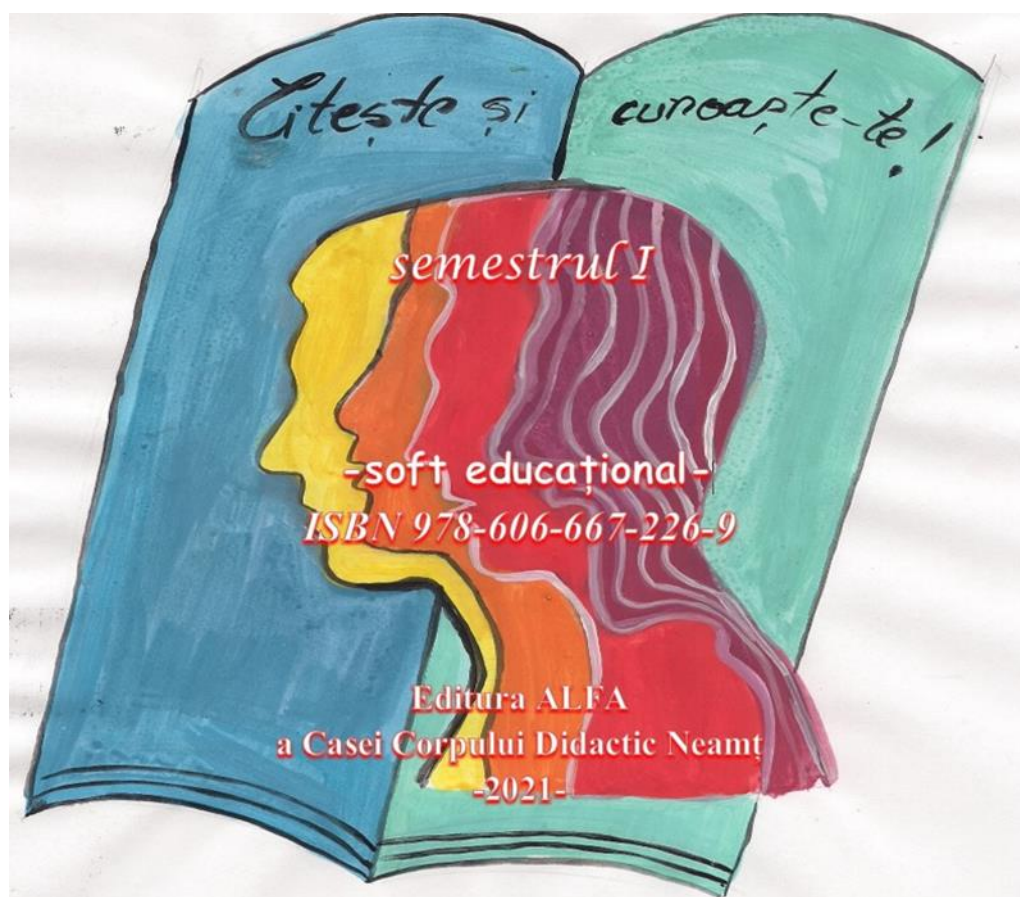
I9. O imagine de sine negativă îl face pe copil să îi scadă motivația, anihilând-o prin lipsa încrederii în forțele proprii.

I10. Denotă faptul că are o imagine de sine bună, deoarece copilul are o convingere realistă despre sine, printr-o concepție corectă asupra capacităților dar și a slăbiciunilor sale.

Anexa 28. Coperte auxiliare *Citește și cunoaște-te!*

Anexa 29. Copertă Soft educațional *Citește și cunoaște-te!*

Anexa 30. Textele literare cuprinse în curriculum pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*

Textele literare suport selectate în raport cu conținuturile alese:

- „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă
- „Borcanul și mingile de tenis”(poveste cu tâlc)
- „Broasca țestoasă și pasărea”
- „Broșcuța învingătoare”(poveste cu tâlc)
- „Cea mai de preț comoară”(după o poveste populară)
- „Cinci perechi de ochelari” (poveste cu tâlc)
- „Cocoșul de munte și vulpea”, de Lev Tolstoi
- „Cuietele”, de Pop Simion
- „Cum l-a păcălit Broșcuța pe Leu”(poveste indiană)
- „Cuore, inimă de copil”, de Edmondo de Amicis
- „D-l Goe”, de Ion Luca Caragiale
- „La săniuş”, de Ion Agârbiceanu
- „Lucrare scrisă... vorbită”, de Mircea Sântimbreanu
- „Lula libelula”
- „Mărul buclucaş”, de Vladimir Suteev
- „Noi, albinele”, de Călin Gruia
- „Ocaua lui Cuza”, de Dumitru Almaş
- „Păunul nemulțumit”, de Jean de La Fontaine
- „Peștele curcubeu”, după Marcus Pfister
- „Petrică și lupul”(poveste cu tâlc)
- „ O poveste cu Thomas Edison”
- „Povestea băiețelului și a dragonului”(poveste cu tâlc)
- „Povestea crocodilului care plângea”, de Vladimir Colin
- „Povestea pantalonilor uzi” (poveste cu tâlc)
- „Povestea unui cal egoist”
- „Povestea unui strop de ploaie”
- „Povestea ursului cafeniu”, după Vladimir Colin
- „Rățușca cea urâtă”, de Hans Christian Andersen
- „Regele animalelor și șoricelul”, poveste adaptată după George W. Burns

- „Satul fără reguli”(poveste cu tâlc)
- „Tâlharul pedepsit”, de Tudor Arghezi
- „Vulpea și corbul”, de Jean de La Fontaine
- „Vulturul cel înțelept”(poveste populară)

Anexa 31. Analiza modului în care a evoluat fiecare elev din lotul de formare, în urma experimentului de formare

Acest aspect s-a efectuat prin compararea indicilor calitativi, obținuți în cadrul administrării celor două probe, de către aceiași elevi ai lotului de formare. Pentru L.1.F. Lot 1 de formare (clasa a IV-a B, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău), am obținut următoarele date prezentate în Tabelul A.31.1 și în Figura A.31.1.

Tabel. A.31.1.Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.

Nr crt	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.B.	10	18
2.	B.D.	9	18
3.	C.L.	7	18
4.	C.N.	10	18
5.	D.L.	10	18
6.	D.N.	9	18
7.	G.M.	9	18
8.	M.R.	9	18
9.	Ț.T.	8	18
10.	Z.I.	9	18
11.	A.A.	9	19
12.	B.L.	11	19
13.	B.M.	8	19
14.	C.M.	10	19
15.	C.M.S.	11	19
16.	F.C.	9	19
17.	I.A.	10	19
18.	L.A.	8	19
19.	L.P.	10	19
20.	M.A.	11	19
21.	M.A.	7	19
22.	M.A.	11	19
23.	M.A.	9	19
24.	M.T.	11	19
25.	P.A.	10	19
26.	P.M.	11	19
27.	T.S.	12	19
28.	V.D.	11	19
29.	B.L.	9	20
30.	C.A.	12	20
31.	L.M.	10	20
32.	M.B.	9	20
33.	N.E.	10	20
34.	P.S.	10	20
35.	S.S.	8	20
36.	V.J.	8	20
37.	D.S.	9	21
38.	F.C.	14	21

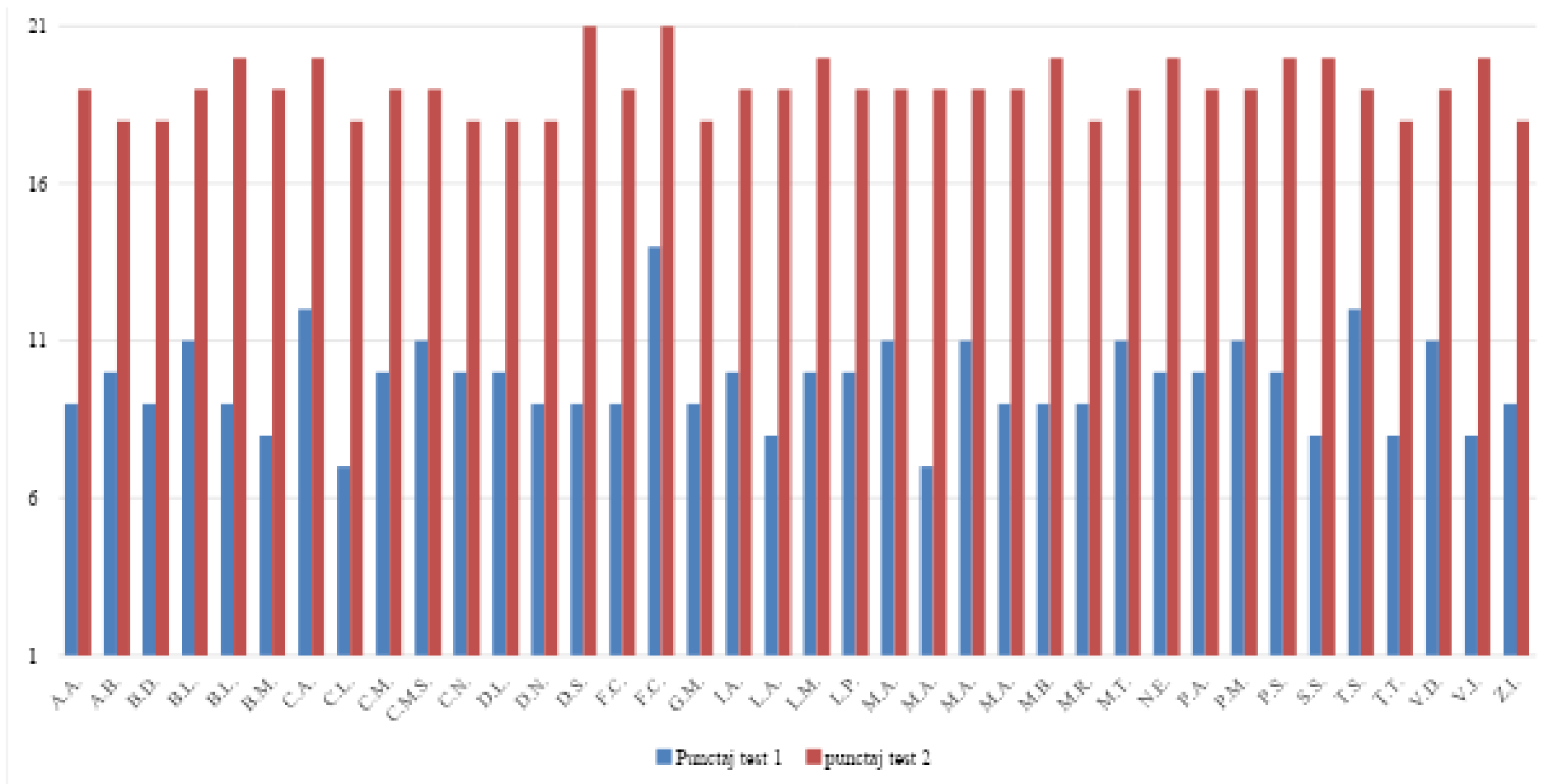

Fig.A.31.1. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.1.F.

Pentru L.3.F. Lot 3 de formare (clasa a III-a, Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău), am obținut următoarele date prezentate în Tabelul A.31.2 și Figura A.31.2.

Tabelul A.31.2. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj Test 1	Punctaj Test 2
1	A.B.	8	14
2	A.C.	12	21
3	A.D.	12	18
4	A.L.	12	21
5	A.N.	7	18
6	C.B.	10	17
7	C.N.	9	15
8	C.N.	9	21
9	C.S.	8	21
10	I.P.	8	18
11	L.C.	10	19
12	L.F.	9	18
13	L.F.	9	14
14	L.P.	7	16
15	L.T.	12	19
16	N.C.	8	16
17	N.G.	8	18
18	N.L.	9	17
19	O.R.	9	18
20	R.K.	9	17
21	S.X.	13	20
22	V.C.	8	19
23	V.L.	10	14
24	V.R.	10	18

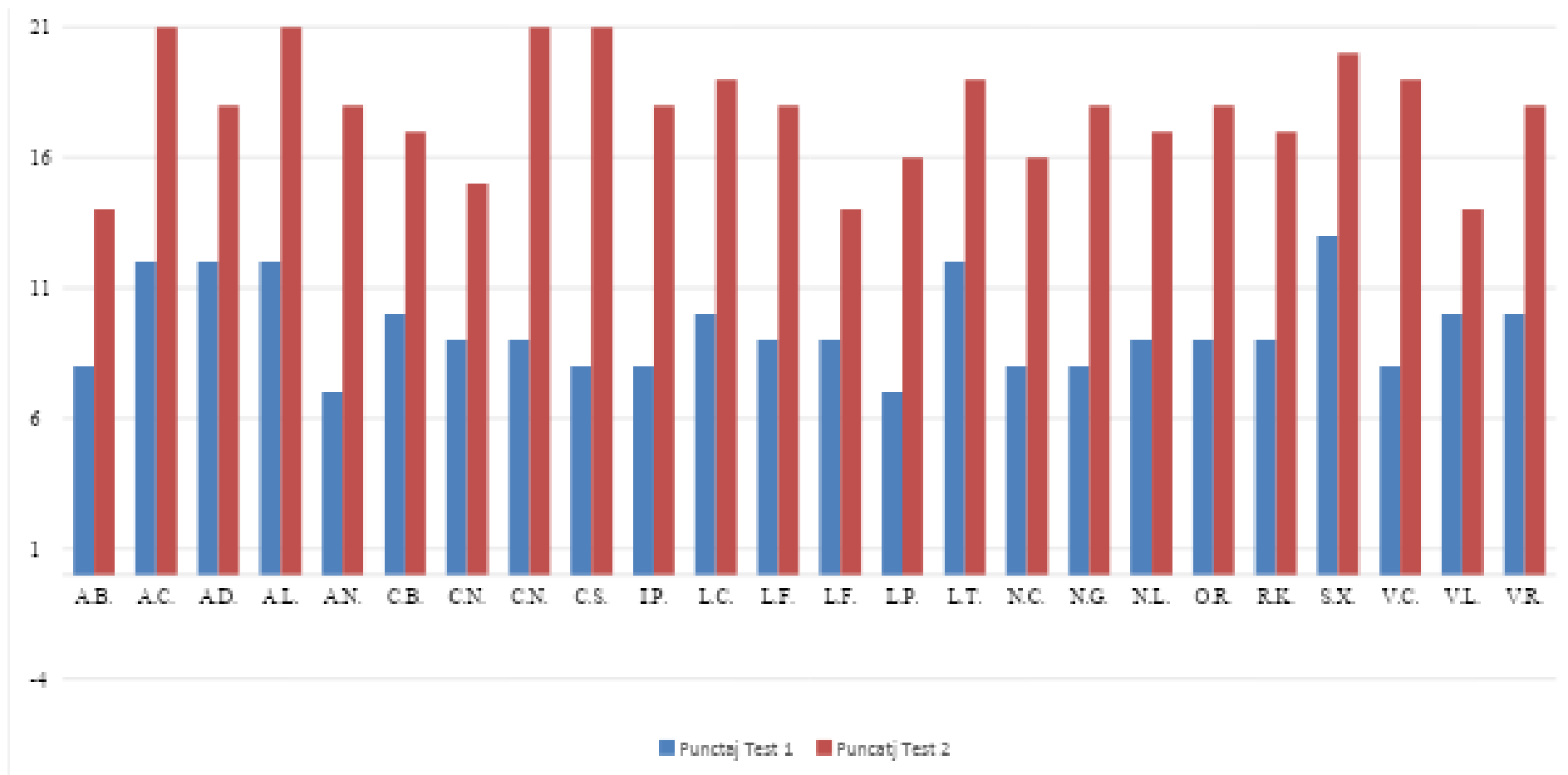

Fig.A.31.2. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.3.F.

Pentru L.3.F. Lot 5 de formare (clasa a III-a, Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău), am obținut următoarele date prezentate în Tabelul A.31.3. și Figura A.31.3.

Tabel A 31.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.5.F.

Nr. crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.M.	13	19
2.	C.A.C.	12	18
3.	C.D.	13	19
4.	C.I.D.	12	20
5.	C.N.	12	18
6.	D.M.M.	12	19
7.	D.R.	13	18
8.	D.R.M.	11	16
9.	D.V.	10	17
10	D.V.	12	14
11	G.T.I.	11	19
12	I.A.A.	12	15
13	I.T.	11	17
14	L.I.	12	15
15	L.I.	13	18
16	M.A.M.	11	18
17	M.E.G.	12	17
18	O.A.	13	15
19	P.A.	9	18
20	S.D	12	18
21	S.D.	12	18
22	S.D.	12	18
23	S.P.D.	11	19
24	Ș.L.	13	18
25	Ș.L.	12	17
26	Ș.M.G.	12	21
27	T.M.	13	21
28	T.Ș.	13	19
29	T.Ș.E.	13	18
30	Z.E.A.	11	19

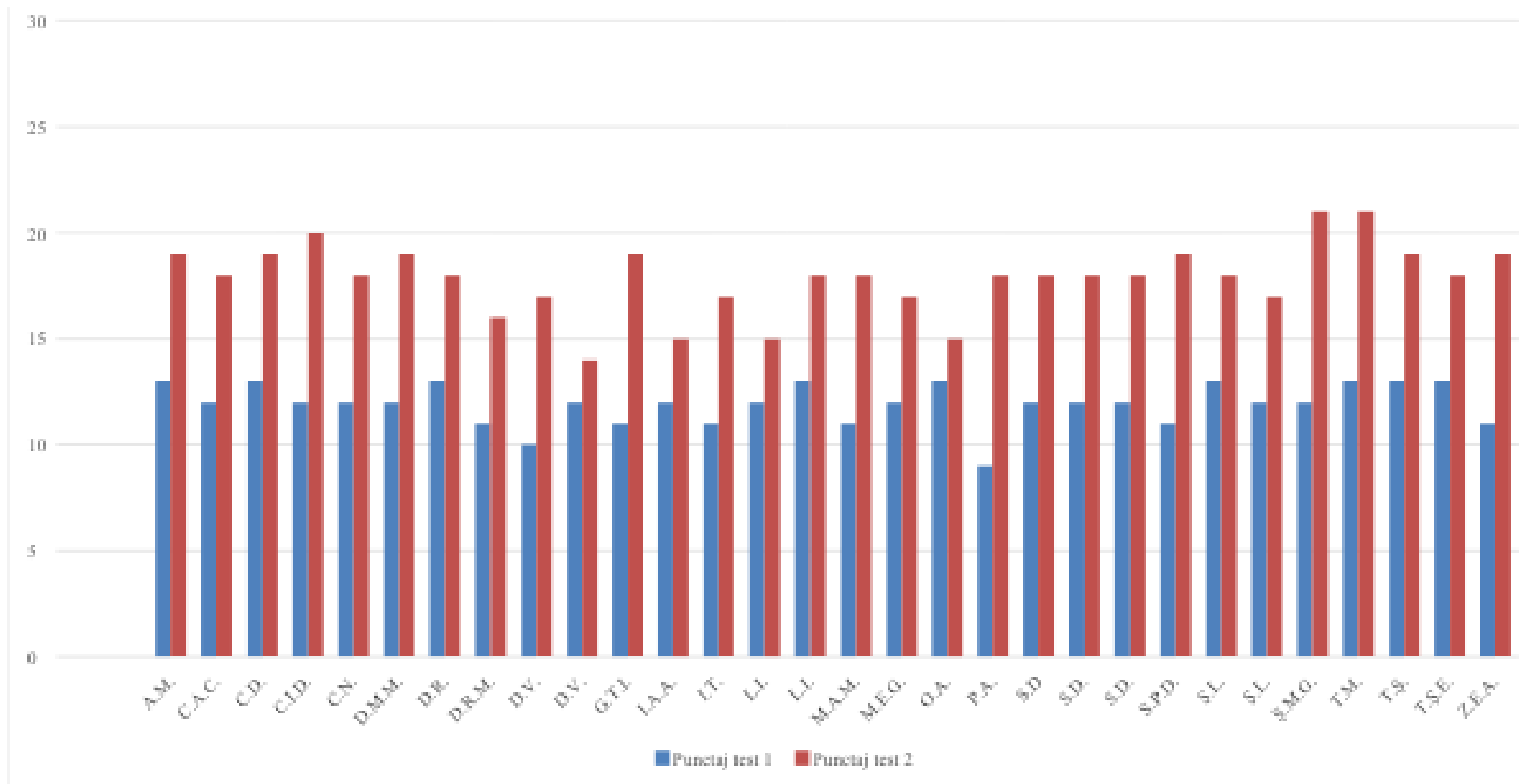

Fig. A.31.3. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L5.F.

Pentru L.7.F. Lot 7 de formare (clasa a IV-a A, Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț), am obținut următoarele date prezentate în Tabelul A.31.4. și Figura A.31.4.

Tabelul A.31.4. Valori calitative ale răspunsurilor elevilor pentru T1 și T2 L.7.F.

Nr.crt.	Inițialele numelui și prenumelui	Punctaj test 1	Punctaj test 2
1.	A.C.	11	18
2.	A.E.	11	19
3.	A.E.G	12	19
4.	B.A.	12	20
5.	B.I.M.	12	17
6.	B.R.N.	13	20
7.	C.A.	13	19
8.	D.C.	13	21
9.	D.E.E.	13	19
10.	J.D.I.	12	20
11.	L.S.G.	11	19
12.	M.L.G.	12	17
13.	M.P.	12	21
14.	N.M.G.	11	19
15.	P.C.	13	18
16.	P.I.	13	18
17.	S.D.	11	21
18.	S.D.U.	11	19
19.	Ș.T.	12	17
20.	V.L.	14	16
21.	V.N.I.	11	18
22.	B.M.A.	13	20

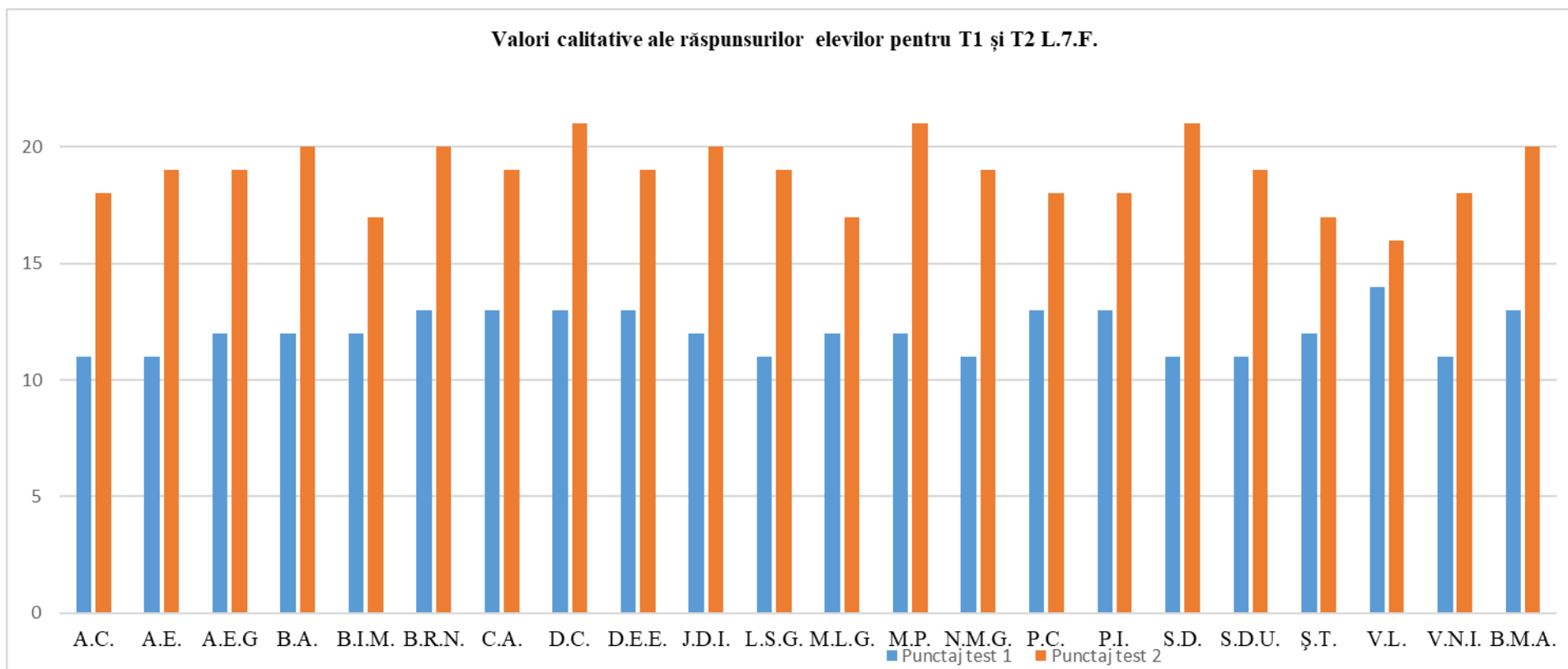

Fig. A.31.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.7.F.

Anexa 32. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L1F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare

Tabel A.32.1. Ponderea frecvenței frăspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	76%	21%	3%
It.2	66%	29%	5%
It.3	53%	47%	0%
It.4	39%	61%	0%
It.5	53%	47%	0%
It.6	61%	39%	0%
It.7	94%	3%	3%

Tabel A.32.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	45%	55%
It.2	3%	68%	29%
It.3	0%	21%	79%
It.4	0%	34%	66%
It.5	0%	37%	63%
It.6	0%	13%	87%
It.7	0%	11%	89%

Itemul 1

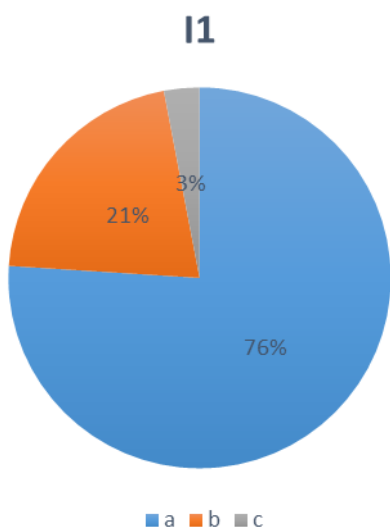

Fig.A.32.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1

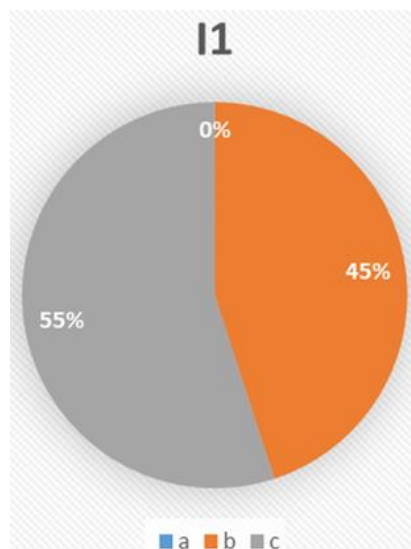

Fig.A.32.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1

Itemul 2

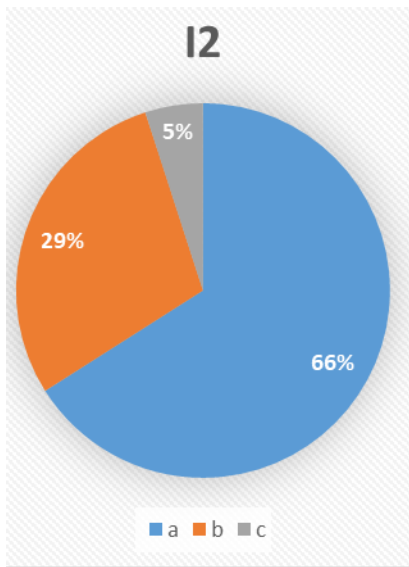

Fig.A.32.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2

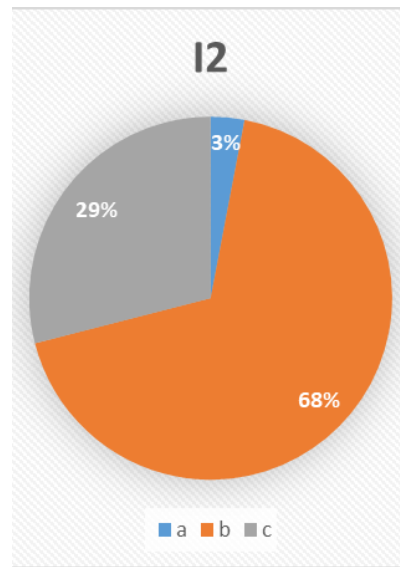

Fig.A.32.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2

Itemul 3

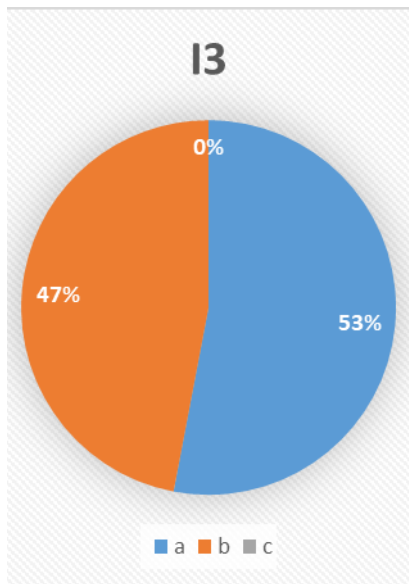

Fig.A.32.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3

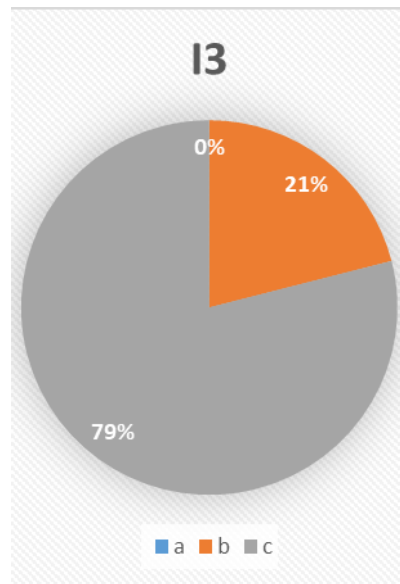

Fig.A.32.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3

Itemul 4

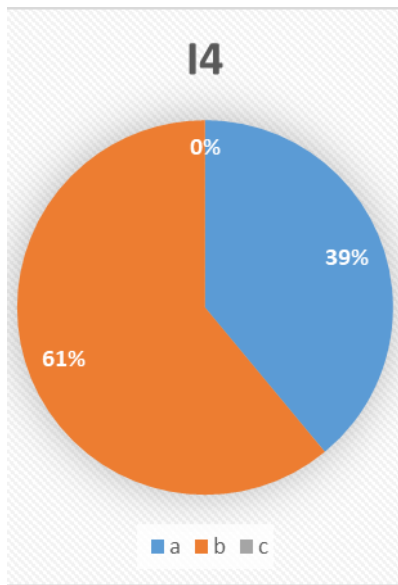

Fig.A.32.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4

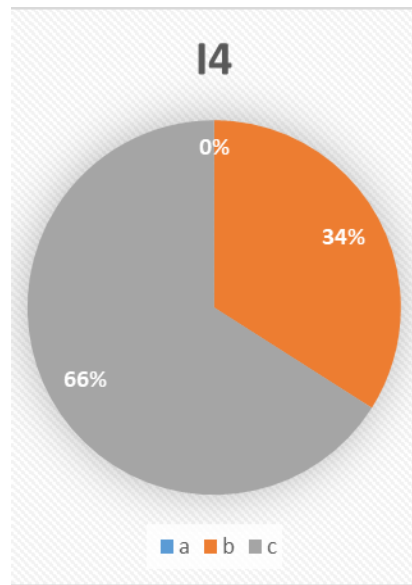

Fig.A.32.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4

Itemul 5

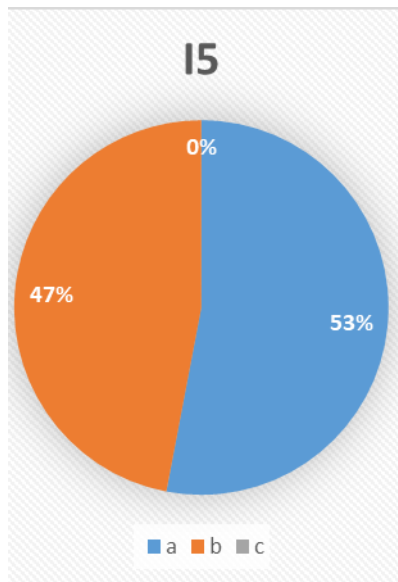

Fig.A.32.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5

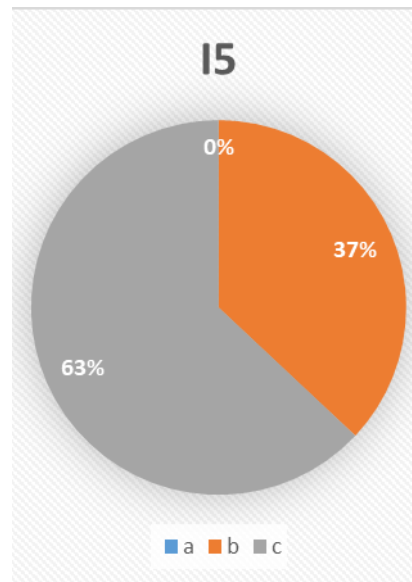

Fig.A.32.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5

Itemul 6

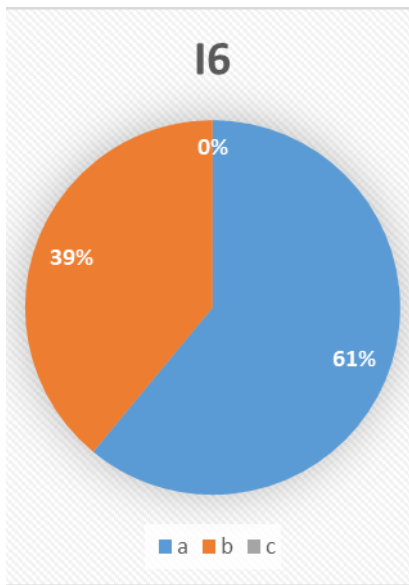

Fig.A.32.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6

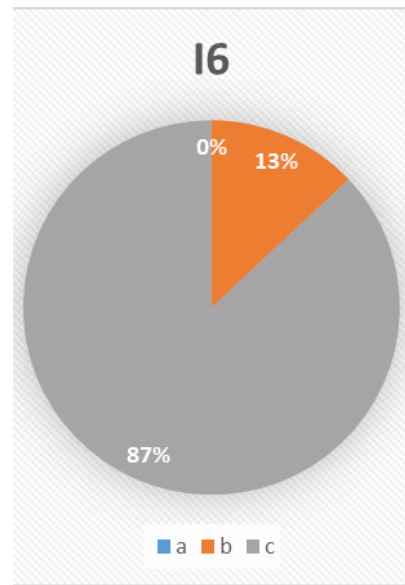

Fig.A.32.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6

Itemul 7

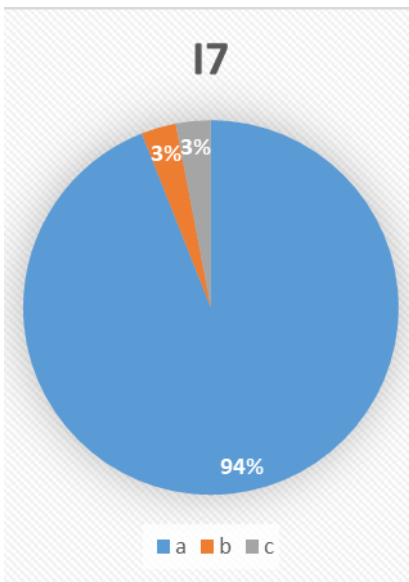

Fig.A.32.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7

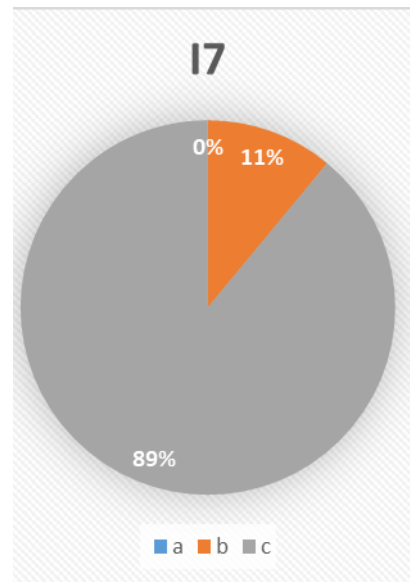

Fig.A.32.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7

Anexa 33. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L.3.F. în experimentul de constatare și la finalul celui de formare

Tabel A.33.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	58%	30%	12%
It.2	62%	38%	0%
It.3	62%	38%	0%
It.4	58%	42%	0%
It.5	75%	25%	0%
It.6	67%	33%	0%
It.7	88%	8%	4%

Tabel A.33.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	58%	42%
It.2	4%	54%	42%
It.3	0%	33%	67%
It.4	0%	54%	46%
It.5	8%	42%	50%
It.6	0%	42%	58%
It.7	0%	13%	87%

Itemul 1

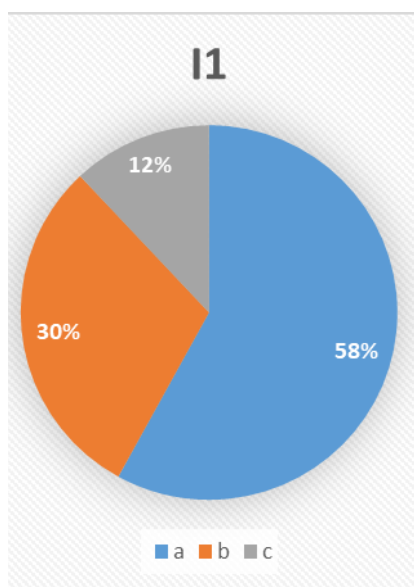

Fig.A.33.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1

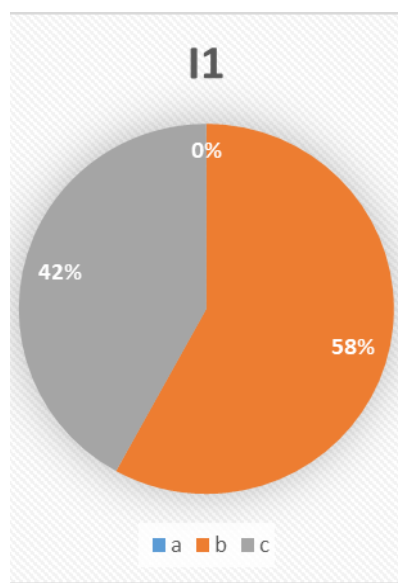

Fig.A.33.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1

Itemul 2

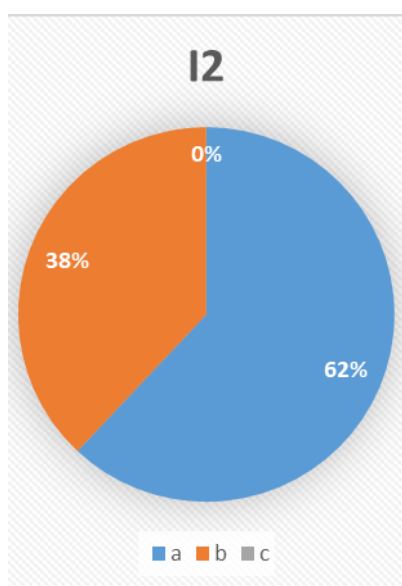

Fig.A.33.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2

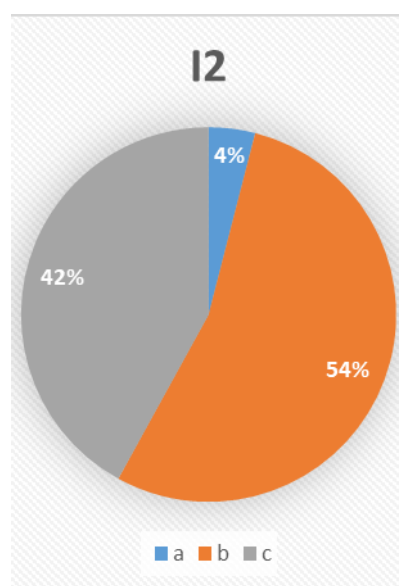

Fig.A.33.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2

Itemul 3

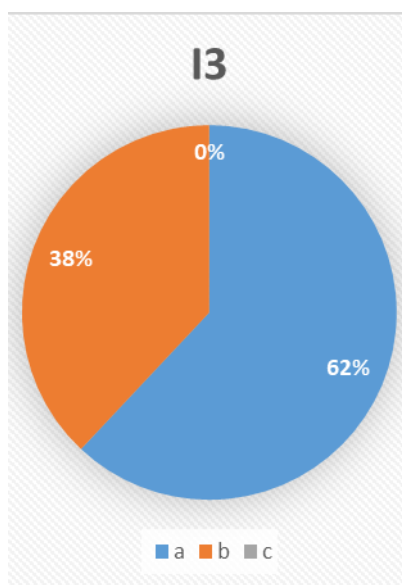

Fig.A.33.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3

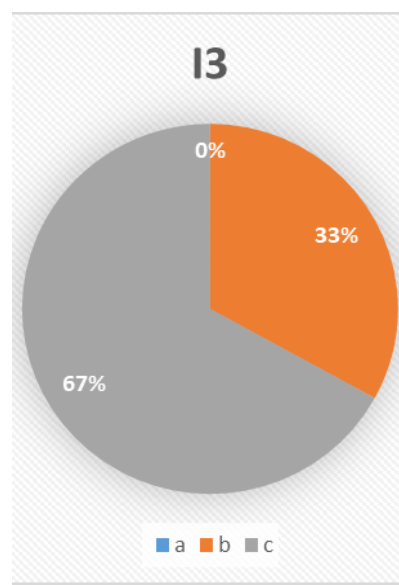

Fig.A.33.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3

Itemul 4

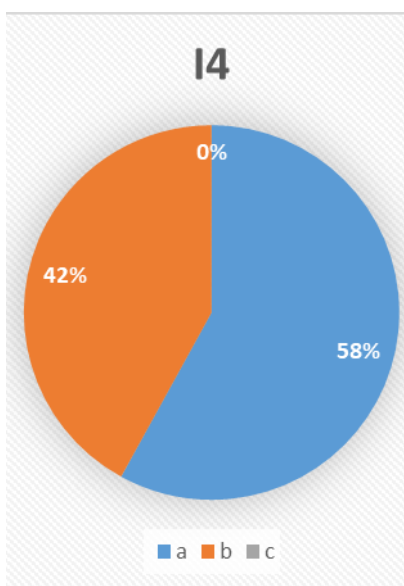

Fig.A.33.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4

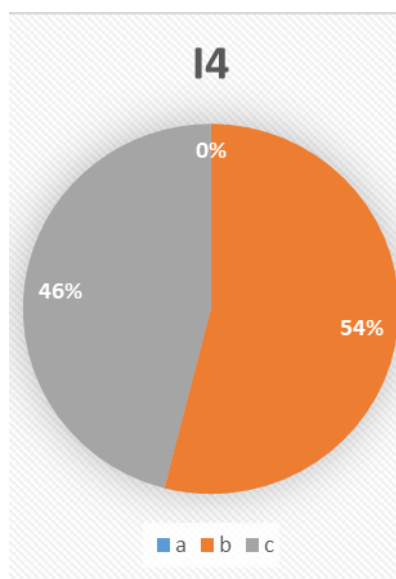

Fig.A.33.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4

Itemul 5

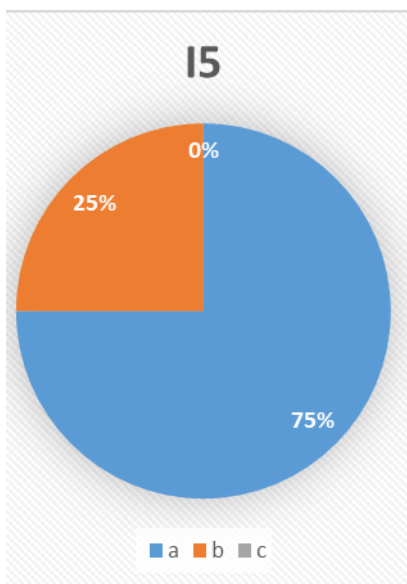

Fig.A.33.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5

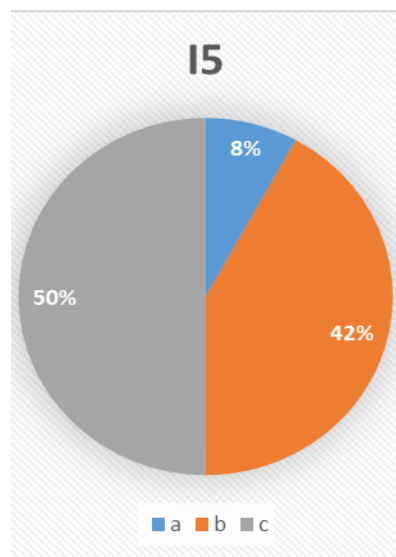

Fig.A.33.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5

Itemul 6

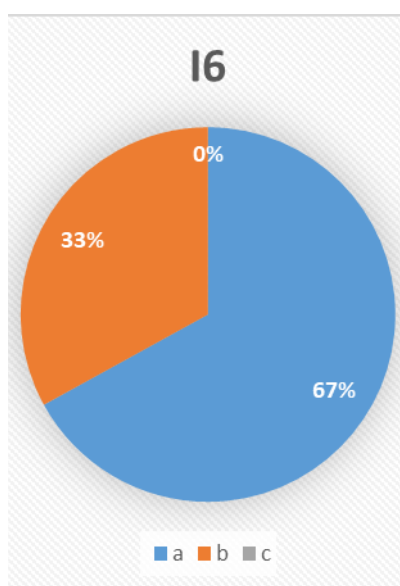

Fig.A.33.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6

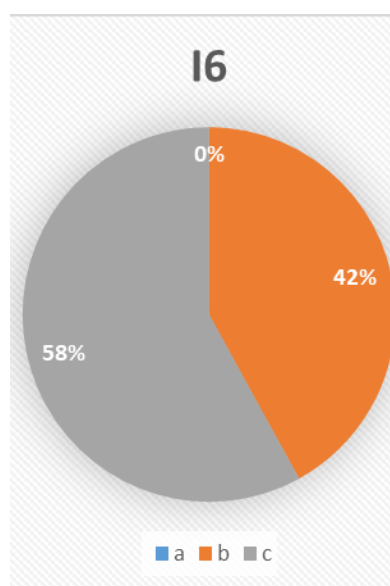

Fig.A.33.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6

Itemul 7

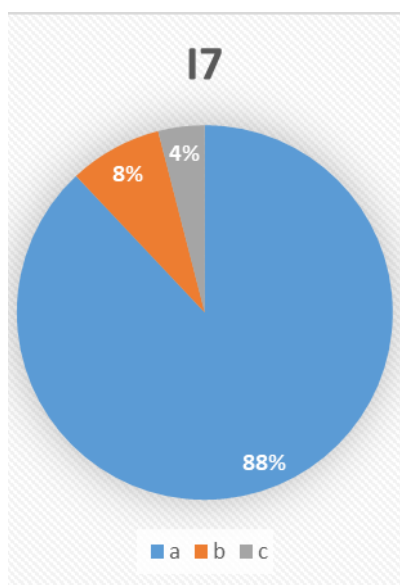

Fig.A.33. 13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7

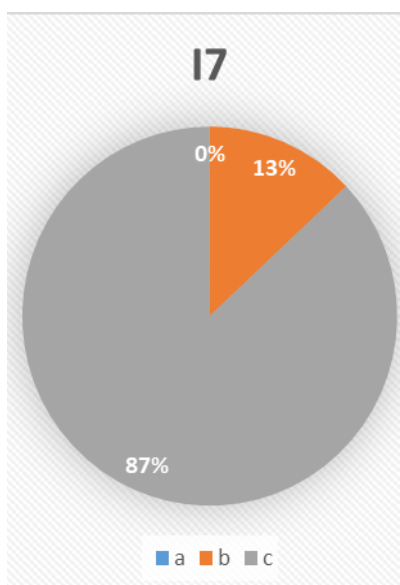

Fig.A.33.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7

Anexa 34. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L5F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare

Tabel A.34.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	73%	27%	0%
It.2	63%	37%	0%
It.3	0%	100%	0%
It.4	7%	93%	0%
It.5	50%	50%	0%
It.6	7%	93%	0%
It.7	0%	100%	0%

Tabel A.34.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	33%	67%
It.2	0%	53%	47%
It.3	0%	57%	43%
It.4	0%	43%	57%
It.5	0%	43%	57%
It.6	0%	47%	53%
It.7	0%	37%	63%

Itemul 1

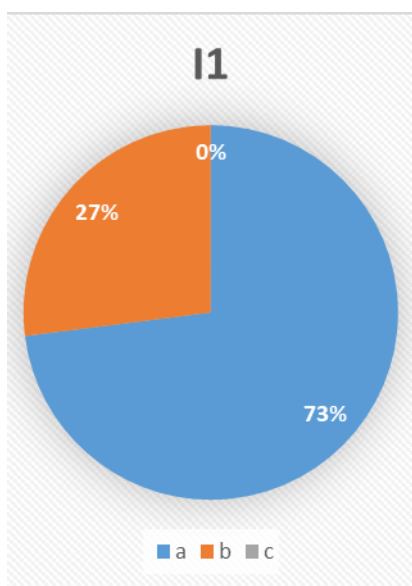

Fig.A.34.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1

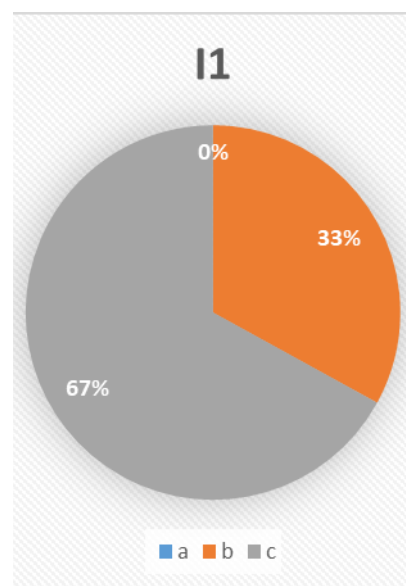

Fig.A.34.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1

Itemul 2

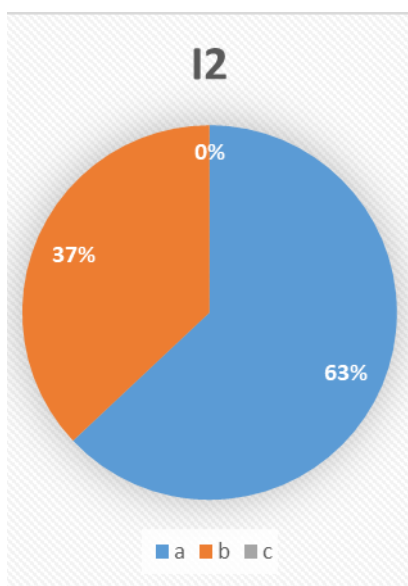

Fig.A.34.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2

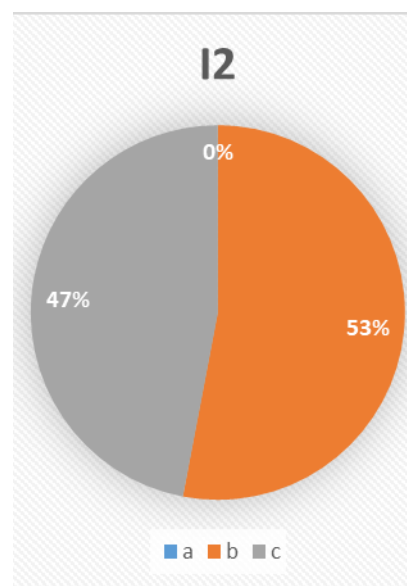

Fig.A.34.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2

Itemul 3

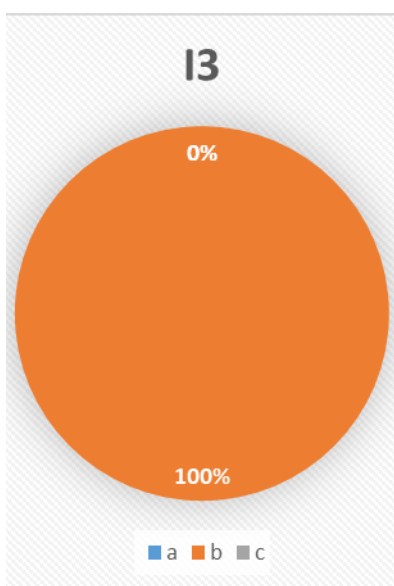

Fig.A.34.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3

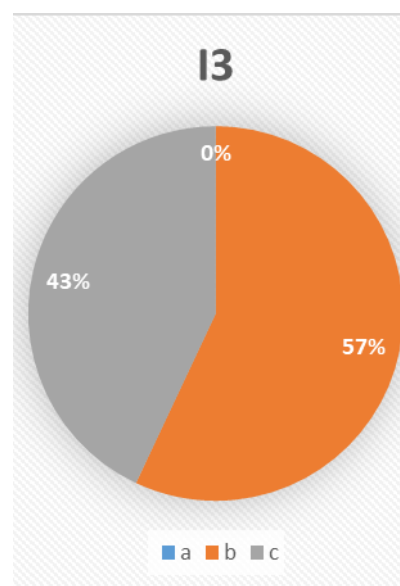

Fig.A.34.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3

Itemul 4

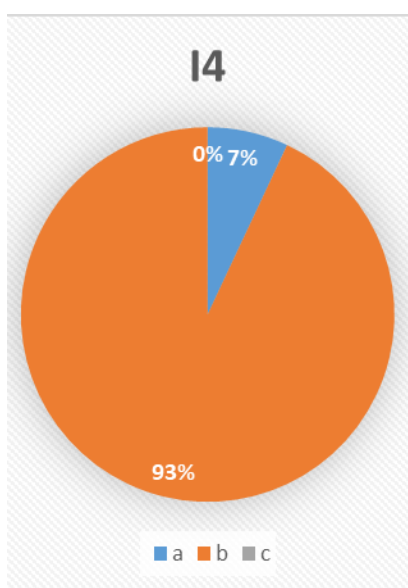

Fig.A.34.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4

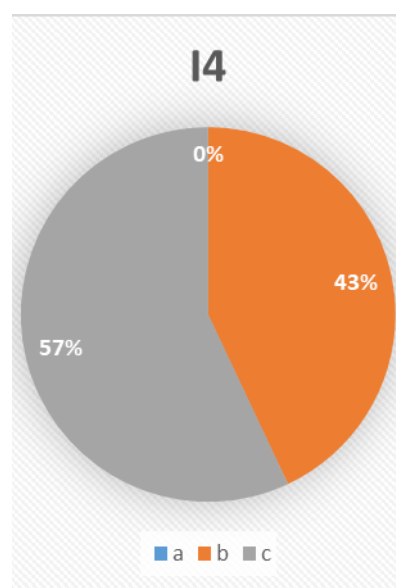

Fig.A.34.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4

Itemul 5

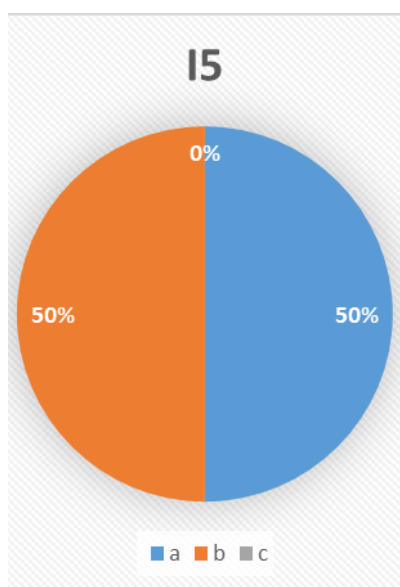

Fig.A.34.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5

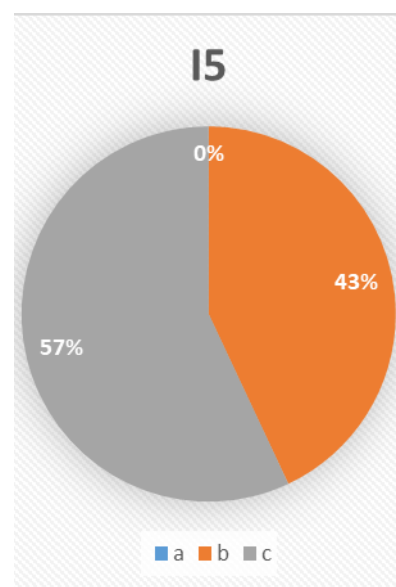

Fig.34.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5

Itemul 6

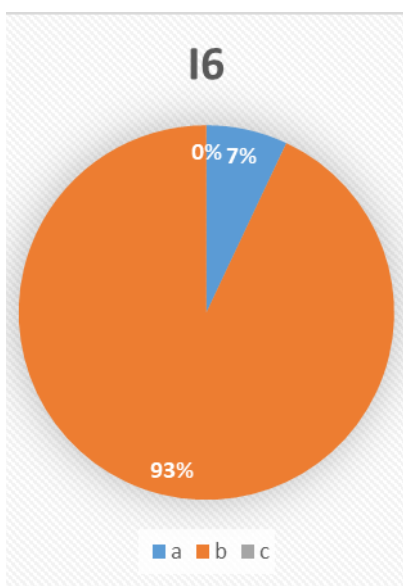

Fig.A.34.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6

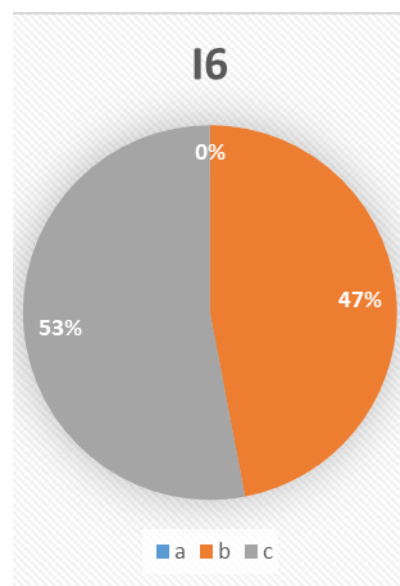

Fig.A.34.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6

Itemul 7

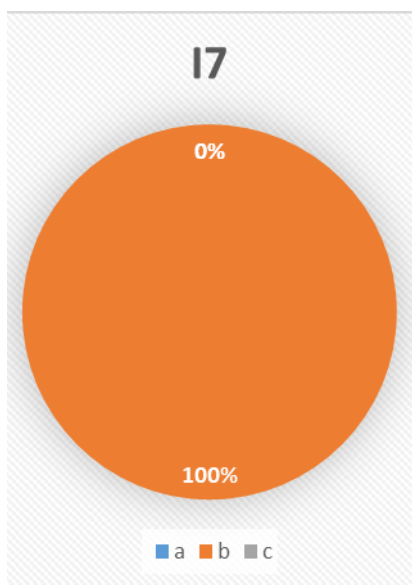

Fig.A.34.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7

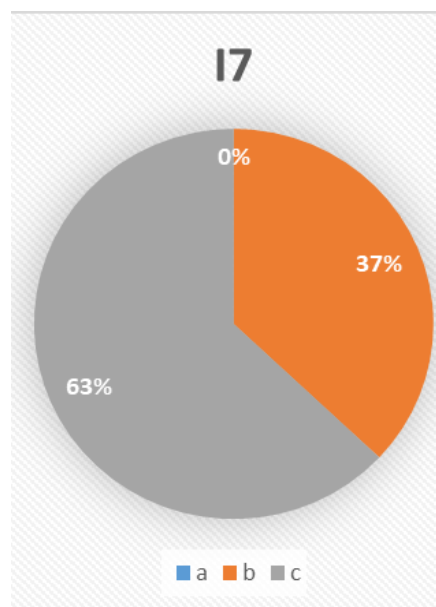

Fig.A.34.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7

Anexa 35. Analiza comparativă a rezultatelor obținute de elevii L7F în experimentul de constatare și la finalul celui de formare

Tabel A.35.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	36%	64%	0%
It.2	45%	55%	0%
It.3	9%	91%	0%
It.4	27%	73%	0%
It.5	41%	59%	0%
It.6	27%	73%	0%
It.7	5%	95%	0%

Tabel A.35.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2

Frecvența răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	0%	36%	64%
It.2	0%	36%	64%
It.3	0%	27%	73%
It.4	0%	36%	64%
It.5	0%	23%	77%
It.6	0%	32%	68%
It.7	0%	23%	77%

Itemul 1

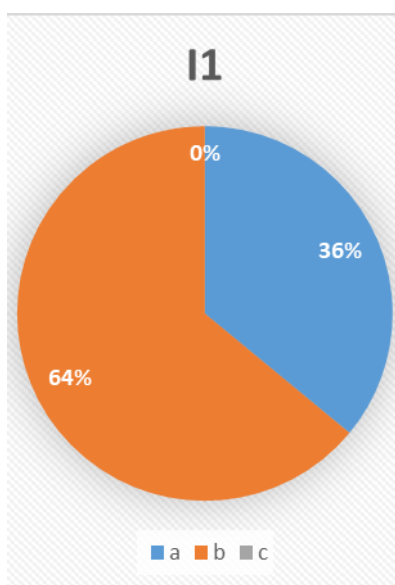

Fig.A.35.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1

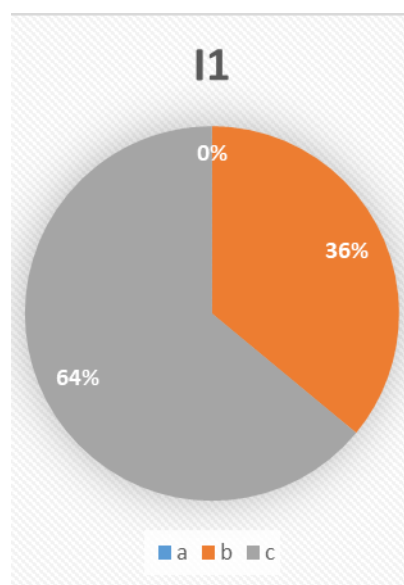

Fig.A.35.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1

Itemul 2

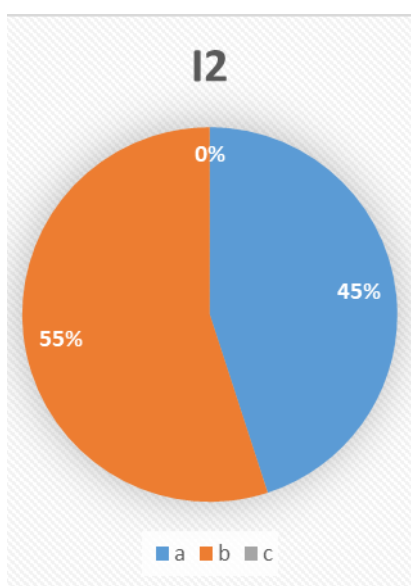

Fig.A.35.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2

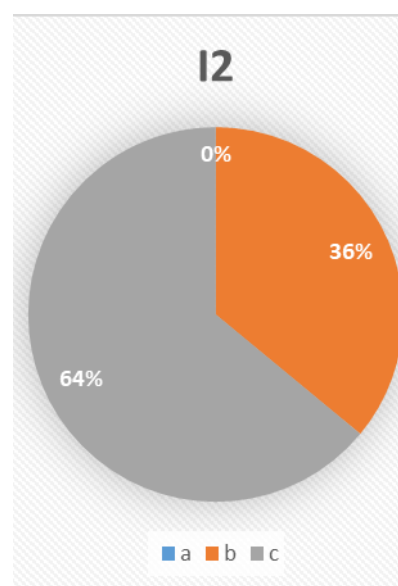

Fig.A.35.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2

Itemul 3

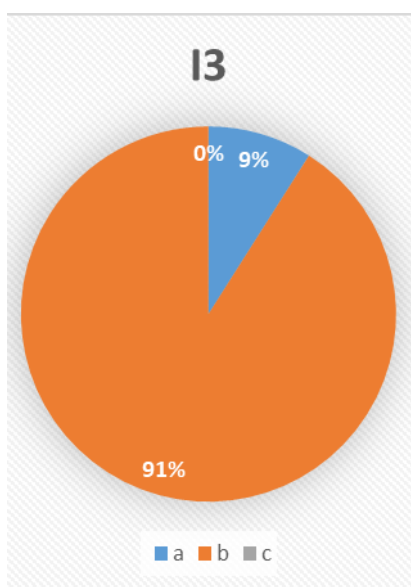

Fig.A.35.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3

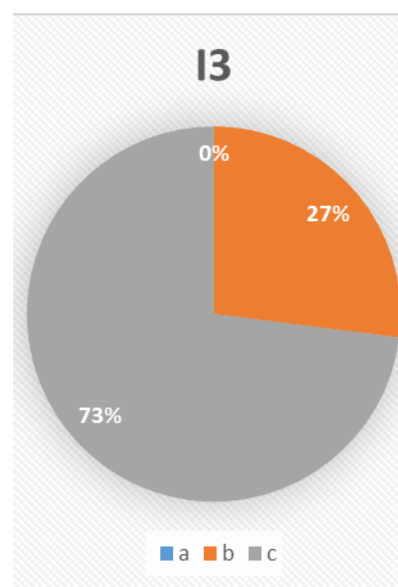

Fig.A.35.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3

Itemul 4

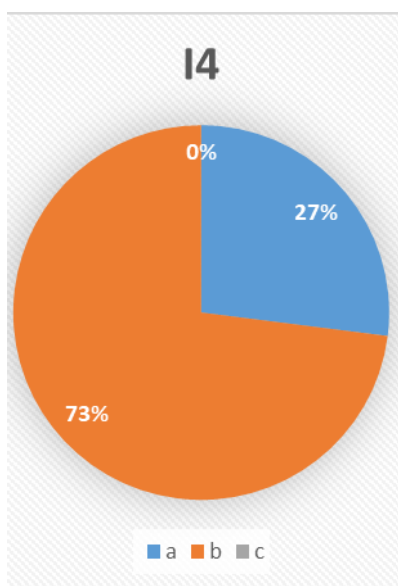

Fig.A.35.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4

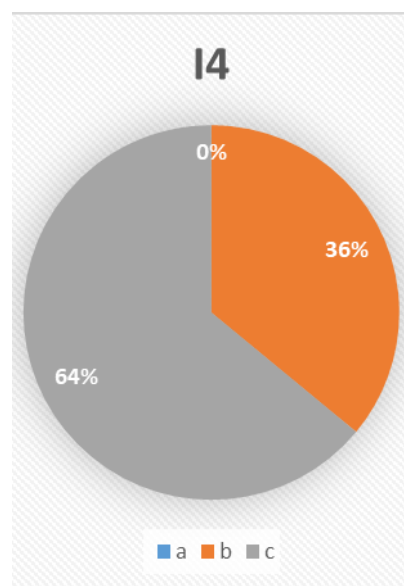

Fig.A.35.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4

Itemul 5

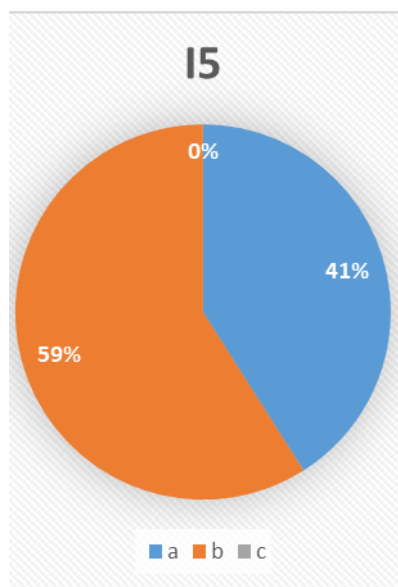

Fig.A.35.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5

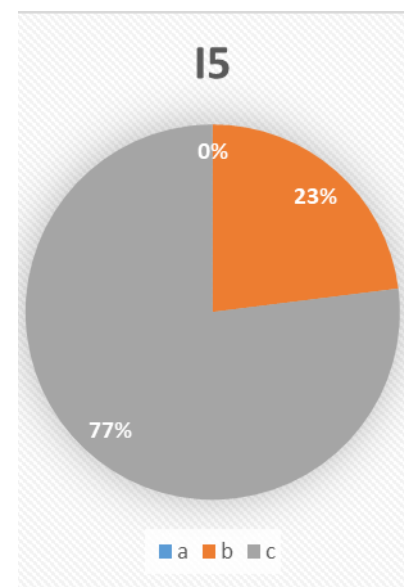

Fig.A.35.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5

Itemul 6

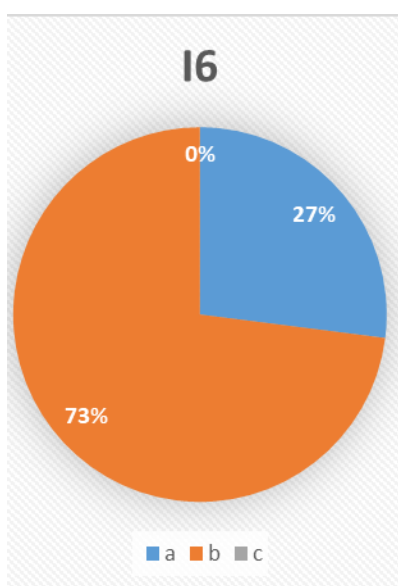

Fig.A.35.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6

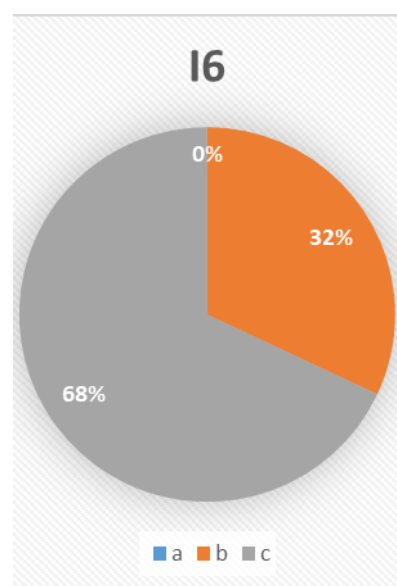

Fig.A.35.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6

Itemul 7

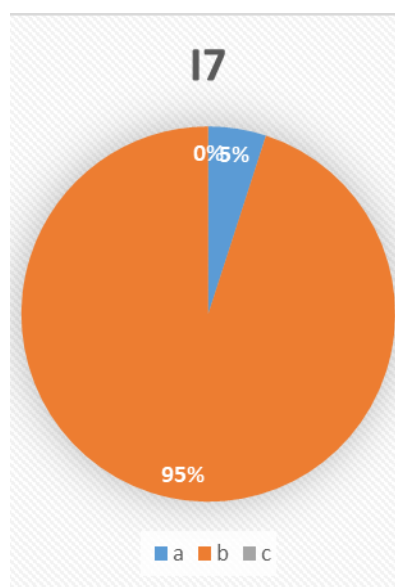

Fig.A.35.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7

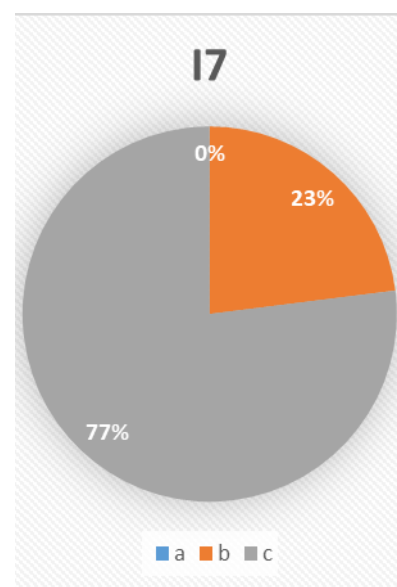

Fig.A.35.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7

Anexa 36. Prezentarea conținuturilor și activităților de învățare pentru tema Eroii mei, încrederea în lumea înconjurătoare, textul literar *Cocoșul și vulpea*, de Lev Tolstoi

Pentru exemplificare, vom prezenta tema *Eroii mei-încrederea în lumea înconjurătoare*, textul literar *Cocoșul și vulpea*, de Lev Tolstoi. Cuprinsul auxiliarelor pentru elevi și învățător, va fi prezentat în paralel, în tabelul de mai jos:

Tabel A.36.1. Prezentarea conținuturilor și activităților de învățare pentru tema Eroii mei, încrederea în lumea înconjurătoare, textul literar *Cocoșul și vulpea*, de Lev Tolstoi

Nr. crt.	Conținutul auxiliarului pentru elevi	Conținutul auxiliarului pentru învățător
1	Textul literar	Textul literar
2	Întrebări: <i>Să explorăm textul literar!</i>	Întrebări: <i>Să explorăm textul literar!</i>
3	Îndemn: Încrederea înfloreste în inimi mari!	Să reținem! Informații cu privire la încredere/lipsa de încredere, cinste, curaj, asumare.
4	Exercițiu: Încrederea în ceilalți	Joc didactic: <i>Înțeleptul înțelepților - reflectează la sensul următoarelor expresii: „La sfârșitul fiecărei zile socotește nu ceea ce alții au făcut față de tine, ci ceea ce ai făcut tu pentru alții”</i> (N. Iorga) „Omul cel mai fericit este acela care face pe cât mai mulți fericiți” (Diderot) „În căminul familiei, tinerii să respecte pe părinții lor, în afară de cămin pe toată lumea, în singurătate pe ei înșiși”
5	Exercițiu: <i>Tu poți face asta!</i> Notează patru acțiuni pe care le poți face tu pentru a câștiga încrederea celor din jur.	„În căminul familiei, tinerii să respecte pe părinții lor, în afară de cămin pe toată lumea, în singurătate pe ei înșiși.” (necunoscut)
6	Exercițiu: <i>Ei pot, pentru tine!</i> Notează patru acțiuni pe care le pot face ceilalți pentru a câștiga încrederea ta.	
7	Exercițiu Construiește o propoziție în care să folosești verbul <i>a se bizui</i> .	
8	Joc.Pentru a avea încredere în oameni, aceștia trebuie să fie....	
9	Desenați portretul unei persoane în care puteți avea încredere.	
10	Exercițiu-joc: <i>Ei sunt demni de încrederea mea</i> Scrie numele a patru persoane în care ai încredere	
11	Mottoul meu este...(notează un motto care reprezintă un impuls pentru tine)	
12	Reflecție personală: Cum comentezi? <i>Încrederea este ca o foaie de hârtie. Odată ce ai mototolit-o nu va mai fi niciodată la fel de netedă ca înainte.</i>	În încheiere, să dezbatem împreună.... Cum comentezi? <i>Încrederea este ca o foaie de hârtie. Odată ce ai mototolit-o nu va mai fi niciodată la fel de netedă ca înainte.</i>
13	Test <i>AI încredere în tine?</i> Răspunde la cele 10 întrebări cu Da sau Nu.	
14	Reflecție personală: <i>Ai descoperit ceva nou despre tine, despre ceilalți? Ce anume?</i>	

Anexa 37. Scenarii didactice ale disciplinei „Citește și cunoaște-te!”

Scenariul didactic nr. 1. *Cine sunt eu?*

Pentru dezvoltarea abilității de exprimare emoțională și acceptare necondiționată a celorlalți, prin intermediul textului literar, unitatea de învățare „Oglinda. Cine sunt eu (nevoia de identitate)? Mă accept așa cum sunt (caracteristici fizice)”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „Tim-cubul cel mic”, de Marcela Remeș, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

- elevii au explorat textul, răspunzând la întrebările propuse,

- elevii au răspuns la întrebări cu privire la propria persoană: „Ție îți place cum arăți?/ Ești folositor/folositoare celorlalți?/ Sentimentele tale, față de tine, sunt de cele mai multe ori pozitive?/ Cum te simți în pielea ta? / De cele mai multe ori te îmbraci așa cum dorești?/ Cum este limbajul pe care îl folosești? /Ai încredere în tine? /Ești mulțumit/nemulțumit de tine?/Consideri că ai putea mai mult? De ce? Ce poți schimba?” . Elevii au avut o varietate de răspunsuri, din care menționăm: „Eu nu cred că pot să fac ce fac ceilalți.”(I.T., L5 F.), „De multe ori am venit la școală supărat, pentru că nu am avut hainele pe care mi le doream, ca ceilalți copii.” (CA, L7F), „Nu sunt frumos. Sunt mic, precum cubul cel mic, și ei râd de mine....spun îmi pitic” (CS, L3F)

- învățătorul a expus câteva informații generale cu privire la faptul că toți suntem diferiți, dar suntem egali,

- s-a desfășurat jocul didactic „Oglinda mea”, prin care elevii și-au ales un personaj literar preferat, din lecturile parcurse până la acel moment. Elevii au avut de rezolvat două sarcini: „Din postura personajului ales, notați caracteristici personale care țin de caracter, aptitudini, calități personale, comportament, pe care le justificați” și „Cum credeți că v-ar caracteriza mama/tata/sora/fratele vostru ? (alegeți o singură personală din familie),”

- s-a desfășurat jocul didactic „Toți diferiți, dar egali”, în care învățătoarea a menționat o serie de caracteristici, pe rând și imediat ce a menționat-o, elevii care recunosc că au acea caracteristică merg în fața clasei. Spre exemplu „Vin în fața clasei toți elevii care: au fost discriminați, au fost în cel puțin o țară din Europa, au ochii albaștri etc.” A urmat o serie de discuții cu dirijate prin întrebările: „Se află cineva în același grup cu un coleg cu care credea că nu are nimic în comun?/Cum este să faci parte dintr-un grup mare?/Cum este să fii singur?/Ce asemănări ți-ai găsit cu colegii?/Ai reținut cu cine te-ai asemănat?/Există și deosebiri între voi? Cum te-ai simțit când nimeni nu a mai răspuns ca tine?”

o s-a desfășurat jocul „Steaua stimei de sine”, în cadrul căreia elevii au precizat trei lucruri pozitive care îi caracterizează, trei realizări, două motive pentru care sunt plăcuți de cei din jur, două lucruri pe care ar dori să le schimbe la ei.

o elevii au completat individual fișa „Eu despre mine” (care este o adaptare după A. Băban, din volumul „Consiliere educațională”), în care au notat aspecte precum: numele, vârsta, data nașterii, câți membri are familia din care provin, culoarea ochilor/părului, preferința pentru o anumite poveste/activitate etc. Fișele au fost discutate apoi în perechi, cu colegul de bancă. Tot cu acesta, elevii au completat informațiile pe care nu le-au știut (atribute despre sine). Exercițiul a putut fi terminat acasă, împreună cu părinții.

o lecția s-a finalizat cu urmărirea filmului didactic „Unicornul cel mic”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independent; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 3. Autoapreciere, autorespect, autoacceptare/„Lula libelula”

Pentru formarea deprinderilor de autocunoaștere și de acceptare necondiționată de sine și de alții, prin intermediul textului literar, tema „Autoapreciere, autorespect, autoacceptare” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „Lula libelula” , utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○elevii au răspuns la întrebări cu privire la propria persoană „Ce părere ai despre libelulă ?Tu ai așa un prieten ?Ce crezi tu despre aventura Lulei ? Tu ai trăit așa un moment?”. Din răspunsurile elevilor, menționăm: „ Lula Libelula parcă sunt eu. Nu pot trăi fără părinții mei. Ei mă îmbracă, îmi dau mâncare, mă duc la școală. Cine aș fi, singur?”(C.N., L3F), „Eu am reușit să stau singur cu sora mea mai mică, până a ajuns bunica. Nimeni nu a crezut că pot.”(A.D., L3F), „Lula este curajoasă. Face ce vrea ea. Dacă vrea stă, dacă vrea zboară...nu îmi imaginez cum e să faci ce vrei tu.”(ȘL, L5F)

○învățătorul a expus câteva informații cu privire la modul în care elevii trebuie să vorbească despre ei înșiși.

○s-a desfășurat jocul didactic „Regizorii” care a solicitat elevii să se imagineze în fața unor regizori pe care trebuie să îi convingă că sunt cei mai buni actori pe scena vieții. Elevii sunt condiționați de a începe fiecare frază cu „Nu vreau să mă laud, dar...” Fiecare susținere este aplaudată. După ce toți actorii s-au prezentat, sunt adresate câteva întrebări: „„Cum te-ai simțit vorbind despre tine astfel, în fața clasei? Ce a fost cel mai dificil:?Ce ați gândit când ați fost în fața casei?”

○în perechi, s-a realizat jocul „Eu sunt tu”. Elevul a încercat în cinci minute să afle cât mai multe informații despre partenerul său, apoi să se prezinte ca fiind celălalt. După derularea jocului, învățătorul a întrebat elevii: „Cum te-ai simțit punând întrebări? Cum te-ai simțit în pielea colegului tău? Cu te-ai simțit când el s-a prezentat în locul tău?”

○individual, elevii au completat fișa „Cine sunt eu”, în care au completat informații despre ei, ghidați fiind de întrebări,

○individual, elevii au completat fișa „Autoportret”, în care au notat informații cu privire la „Ce cred eu despre mine”, „Corpul meu: puncte tari/slabe”, „Trăsături de personalitate”, „Hobby-uri”, „Visuri”,

○elevii și-au spus părerea cu privire la câteva maxime despre acceptarea de sine, precum „prefer să fiu urât pentru ceea ce sunt, decât iubit pentru ceea ce nu sunt”, „să vrei să fii altcineva e o risipă a ceea ce ești tu cu adevărat”,

○în încheiere, elevii au urmărit filmul „Povestea zebrutei”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia,

exercițiul, turul galeriei, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 4. Încrederea în sine, în forțele proprii/ Poveste cu tâlc „Povestea băiețelului și a dragonului”,

Pentru stimularea încrederii în sine și conștientizarea potențialului propriu prin intermediul textului literar, tema „Încrederea în sine, în forțele proprii” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Povestea băiețelului și a dragonului”, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,
- elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,
- elevii au răspuns la întrebări cu privire la încrederea în sine,
- învățătorul a expus câteva informații generale cu privire la ce reprezintă încrederea în sine
- s-a desfășurat jocul „Peștișorul colorat”, elevii au colorat solzii de pește conform indicațiilor : culori calde pentru calități, culori reci pentru defecte. Ulterior au avut loc discuții cu privire la: lucrurile care îl ajută pe el, dacă au fost situații în care au fost curajoși, dacă vreo unul din defecte l-a ajutat la un moment dat. Calitățile și defectele au fost legate de experiențe trăite, pentru a se împiedica apariția etichetelor,
- în încheiere, elevii au urmărit filmul „Albinuța Maia”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia,

exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 5. Lauda. Critica/„Broasca țestoasă și pasărea”

Pentru stimularea repetării comportamentului pozitiv, prin intermediul textului literar, tema „Lauda. Critica” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Broasca țestoasă și pasărea” , utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

- o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

- o elevii au răspuns la întrebări cu privire la argumentarea părerii proprii cu privire la comportamentul broaștei, modul în care i-a răspuns pasărea, sentimentele trăite la lectura textului. Din răspunsurile elevilor, de remarcat ar fi ce al elevului BRN (L7F), care a spus „Eu sunt Ion”, după care mai mulți elevi au repetat.

- o învățătorul a expus câteva informații cu privire la ce reprezintă lauda și ce reprezintă critica.

- o elevii au desfășurat individual exercițiul „Găsește trei proverbe sau zicători despre laudă”,

- o individual, elevii au desenat palma dreaptă, notând pe fiecare deget câte o calitate proprie, apoi au prezentat-o colegilor,

- o s-a desfășurat jocul didactic „Părerea ta”. Elevii au notat pe o foaie răspunsurile la următoarele întrebări: „Este bine să fie lăudați copiii? De ce?”, „În ce fel te laudă părinții tăi?”, „Cine te laudă mai mult?”, „Când ești lăudat?”, „Ai fost vreodată pedepsit pe nedrept?”, „Ai fost vreodată lăudat pe nedrept?” etc

o în încheiere, elevii au urmărit filmul didactic „Povestea nucii lăudăroase”, de V. Colin.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 6. Autocritica permanentă/„Păunul nemulțumit” de Jean de la Fontaine

Pentru stimularea acceptării propriei persoane prin intermediul textului literar , tema „Autocritica permanentă” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului literar „Păunul nemulțumit” de Jean de la Fontaine, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

o Elevii au reacționat după lectura textului: „Doamna, păunul e M., el e trist mereu.”(PA, L5F), „ Și eu sunt păunul, pentru că sunt înaltă, iar copiii spun că sunt gigantică. Aș fi vrut să fiu normală.”(LI, L5F)

o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

o elevii au răspuns la întrebări cu privire la părerea personală cu privire la atitudinea păunului, cum ar trebui să fie comportamentul păunului, corectitudinea comparării acestuia cu privighetoarea, talentul personal.

o învățătorul a expus câteva informații cu privire la acceptarea de sine,

o s-a desfășurat jocul „Eu sunt...”. Învățătorul a anunțat că scopul jocului este ca fiecare participant să se prezinte, asociind fiecărui nume câte un gest care reprezintă un hobby sau un talent al copilului respectiv. Copilul își spune numele și face un gest care caracterizează un hobby pe care îl are, jocul a continuat cu următorul copil din dreapta care a repetat numele și gesturile anterioare,

o s-a desfășurat un joc de rol cu cele două personaje,

o individual, elevii au primit o foaie de hârtie cât o carte de vizită, pe care au trebuit să își noteze prenumele pe verticală, cu litere de tipar, după care să realizeze acrostihul prenumelui cu propriile trăsături de caracter. În dreptul acrostihului, elevul a desenat ceva reprezentativ pentru el. La finalul activității, toate ecusoanele sunt expuse pe tablă și sunt prezentate.

o în încheiere, învățătorul a prezentat o altă poveste cu tâlc.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 7. Ambiția și perseverența/ Poveste cu tâlc „Broscuța învingătoare”

Pentru stimularea ambiției și perseverenței, prin intermediul textului literar, unitatea de învățare „ Ambiția și perseverența”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Broscuța învingătoare”, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

o elevii au răspuns la întrebări cu privire la părerea personală cu privire la faptul că broscuța nu a abandonat cursa, cât de importantă este susținerea celorlalți pentru elev, dacă s-a aflat vreodată în papucii broscuței, părerea personală cu privire la importanța perseverenței, exemplu: „Eu am fost „surdă” odată, când sora mea zicea că sunt prea mic, să duc sacoșa cu cumpărături acasă.”(DR, L5F) , „Eu sunt surd când cineva îmi spune „nu știi să faci asta”, că acest lucru mă enervează și mă face să îl fac.”(DC, L7F)

o învățătorul a expus câteva informații cu privire la ce reprezintă ambiția și perseverența,

o s-a desfășurat jocul didactic „Cutia cu surprize”, prin care elevul legat la ochi, a avut de căutat prin rumeguș 30 cuie mici. După ce elevul s-a oprit, s-au numărat cuiele și s-a notat timpul, evidențiindu-se faptul că cu cât numărul de cuie este mai mare, cu atât gradul de perseverență este mai crescut.

o individual, elevii și-au exprimat în scris părerea cu privire la citatul „atâta timp cât nu încetezi să urci, treptele nu se vor termina; sub pașii tăi care urcă, ele se vor înmulți la nesfârșit”,

o s-a desfășurat jocul „Labirintul”, elevii rezolvând individual un labirint,

o învățătorul a citit lectura „Povestea iepurașilor”,

o în încheiere, s-a derulat filmul didactic „Povestea oiței”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 8. Succes/Insucces/„Borcanul și mingile de tenis”

Pentru identificarea resurselor de care dispun, pentru a-și atinge scopurile în viață, prin intermediul textului literar, tema „Succes/Insucces”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Borcanul și mingile de tenis” , utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

- o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

- o elevii au răspuns la întrebări cu privire la motivul pentru care dascălul a făcut experimentul, mingile de tenis din viața personală, pietricelele din viața personală, nisipul din viața personală, de exemplu „Mingile de tenis din viața mea sunt calificativele. Cu cât mai multe de Fb, cu atât mai repede umplu borcanul.”(JD.I, L7F), „Nisipul este ce rămâne în mintea noastră, după o pățanie. Învățătura.” (CN, L1F)

- o învățătorul a expus câteva informații cu privire la ce reprezintă succesul/insuccesul

- o s-a desfășurat jocul didactic „Formula succesului”. Elevii au fost împărțiți pe grupe de elevi, fiecare primind câte șase fâșii de hârtie, fiecare având scrisă pe ea o literă din cuvântul „succes”, care au trebuit completate cu câte o propoziție referitoare la textul discutat, care să înceapă cu litera scrisă.

- o individual, fiecare elev a desenat „Floarea sufletului meu”, notând pe fiecare petală 3 lucruri pe care îi place să le facă, 3 lucruri pe care le face bine, 3 realizări de care este mândru, 3 cuvinte care i-ar plăcea să fie spuse despre el,

- o individual, elevii au realizat exercițiul „Aripi către viitor”, notând pe aripile unui fluture aflat pe fișa primită ce dorește să devină în viață și care sunt calitățile personale care îl vor ajuta să își îndeplinească visul,

- o s-a desfășurat jocul didactic „Vânătoarea de comori”, pe parcursul a două ore diferite, în săptămâni diferite. Locul de derulare l-a reprezentat școala. Elevii au fost împărțiți în două echipe: vânătorii și căpitanii. În prima oră, căpitanii s-au adunat și au stabilit cele 4 locuri în care au ascuns comorile (mingi de tenis, pietricele, nisip, borcan cu răvașul „Ai reușit cu succes!”). Pentru fiecare locație și comoară, căpitanii au scris o strofă-ghicitoare. Tot o ghicitoare s-a aflat și la locația fiecărui indiciu, care i-a îndrumat spre locația următoare. Vânătorii au căutat indiciile, au găsit comorile, până la ora următoare. Jocul s-a încheiat în momentul în care vânătorii au găsit comoara: borcanul cu răvașul „Ai reușit cu succes!”,

- o în încheiere, elevii au lecturat poezia *Dacă...*, de R. Kipling.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia,

exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 9.

Pentru analiza modului în care ne considerăm ca persoane în raport cu propriile așteptări și cu ceilalți, a stimei de sine ca dimensiune evaluativă a imaginii de sine, prin intermediul textului literar, unitatea de învățare „Stima de sine”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Cinci perechi de ochelari” , utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

- o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

- o elevii au răspuns la întrebări cu privire la stime de sine „Ce ați înțeles voi? /Ștergeți-vă ochelarii și prezentați colegul din stânga,” de exemplu: „Eu cred că, dacă ne punem ochelarii cunoașterii nu mai vedem oamenii decât așa cum sunt...adică doar atât cât trebuie să cunoaștem noi despre ei”(DL, L1F)

- o învățătorul a expus câteva informații cu privire la încrederea în sine,

- o s-a desfășurat jocul didactic „Exersarea imaginii de sine”. Elevii s-au gândit la câteva caracteristici pe care le-au descris pe scurt, în tabelul dat,

- o test de cunoaștere : „Scala de măsurare a stimei de sine”

- o exercițiu joc individual „Cum sunt eu ?” prin care elevii au înconjurat cuvintele care îl definesc, dintr-un șir de atribute date,

- o exercițiu-joc individual „Este important ca tu”, prin care elevii au înconjurat propozițiile care i se potrivesc, dintr-un șir lung de propoziții,

o individual, elevii au desfășurat jocul didactic pentru formarea imaginii de sine și dezvoltarea stimei de sine „Un compliment pentru fiecare”, în care elevii au ales o zi a săptămânii în care fiecare membru al familiei lor a observat calitățile celorlalți sau trăsăturile pe care le apreciază la ceilalți, și le-au folosit pentru a face complimente. Complimentele le-au adresat direct, apoi le-au scris pe hârtie și le-au agățat în diferite locuri vizibile în casă.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 10. Părerea celorlalți despre mine/„Povestea ursului cafeniu”, de V. Colin

Pentru acceptarea necondiționată a propriei persoane și a celorlalți, prin intermediul textului literar, tema „Părerea celorlalți despre mine” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „Povestea ursului cafeniu”, de V. Colin, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

o elevii au răspuns la întrebări cu privire la acceptarea necondiționată a propriei persoane și a celorlalți, ex. „Considerați că este important cum arătați sau cum sunteți voi?”. Majoritatea elevilor au ales să dea răspunsul cu referire la propria persoană, precum: „Eu am ochelari.”(MP, L7F), „Eu sunt gras.”(DN, L1F), „Eu mă împiedic când alerg.”(AC,L3F)

○ învățătorul a expus câteva informații cu privire la „imaginea din oglindă”,

○ s-a desfășurat jocul „Tu și ceilalți” prin care elevii au notat într-un tabel informații despre cum îl numesc, ce cred despre el, ce așteaptă de la el, cum îl văd în viitor, ce îi doresc etc colegii/prietenii/părinții/profesorii.

○ exercițiu-joc individual, elevii au identificat titlul unui basm în care apare un personaj mincinos/ un personaj curajos/ un personaj bun,

○ compunere „Cine aș fi eu, dacă nu aș avea nume”,

○ s-a desfășurat jocul didactic „Silueta”,

○ s-a derulat jocul „Hârtia mototolită”,

○ în încheiere, elevii au jucat jocul „Ba da-ba nu”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 11. Prietenii mei/„Cea mai de preț comoară”, după o poveste populară

Pentru formarea unei atitudini de bunăvoință reciprocă, suport reciproc la nevoie sau în criză de loialitate, buna credință, altruism, tema „Prietenii mei” , s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „Cea mai de preț comoară”, după o poveste populară, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○elevii au răspuns la întrebări cu privire la suport reciproc la nevoie sau în criză de loialitate, buna credință, altruism: „Poate trăi omul fără prieteni?/Cum se manifestă adevărata prietenie?/Care sunt condițiile în care se poate înfiripa un sentiment de prietenie?”. Din răspunsuri, menționăm: „Mi-ar plăcea să fiu înțelept precum broasca țestoasă...și dacă nu se poate, măcar să am un prieten adevărat înțelept.” (CM, L1F), „Vulturul te poartă spre înălțimi. Eu așa vreau să ajung, sus-sus.” (AC, L3F)

○învățătorul a expus câteva informații cu privire la prietenie,

○s-a desfășurat exercițiu joc individual „Enumerați prietenii celebre din literatură”,

○individual, elevii au completat trei proverbe despre prietenie,

○exercițiu de compunere a unei poezii folosind rimele „prietenie/bucurie, sinceritate/onestitate”,

○elevii au lecturat individual „Cei doi prieteni”, după Lev Tolstoi,

○elevii au completat individual exercițiul joc „Eu și cercul meu de prieteni”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 12. Aparțin unui grup/„Noi, albinele..”, de C. Gruia

Pentru dezvoltarea unor comportamente raționale privind apartenența la un grup, prin intermediul textului literar, tema „Aparțin unui grup”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○ învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului literar „Noi, albinele..”, de C. Gruia, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○ elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○ elevii au răspuns la întrebări cu privire la apartenența la un grup „Care sunt personajele pozitive? Dar negative?/Ce le caracterizează ca fiind pozitive? Dar negative?”. Din răspunsuri, menționăm: „Negative sunt și personajele care în loc să își facă treaba primită în clasă, se plâng dumneavoastră, că le asuprim...noi, ceilalți...albinele.” (AA, L1F).

○ învățătorul a expus câteva informații cu privire la grupul social

○ s-a desfășurat jocul „Trântor vs. albină”

○ individual, elevii au completat exercițiul „Despre tine”, în care au răspuns la întrebări exprimându-și părerea personală referitor la albine și la trântor,

○ diagrama Venn, asemănări/deosebiri între trântor și albină,

○ s-a desfășurat exercițiul pe grupe, „Găsește un proverb potrivit acestui text”,

○ s-a derulat exercițiul individual, prin care elevii au ales dintr-o listă de însușiri trăsăturile pentru care o persoană poate fi acceptată într-un grup,

○ exercițiu individual „Completează piramida”, notând prietenii, prietenii apropiați, cunoștințele,

○ în încheiere, elevii au lecturat și dezbătut „Poveste porcilor spinoși”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene,

interpretarea unor roluri; complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 13. Eu și grupul de prieteni/„Regele animalelor și șoricelul”, după G. Burns

Pentru stimularea empatiei și a ajutorului reciproc, unitatea de învățare „Eu și grupul de prieteni”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

- o învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „Regele animalelor și șoricelul”, după G. Burns, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

- o elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

- o elevii au răspuns la întrebări cu privire la modul în care trebuie să ne comportăm cu ceilalți, precum „Ce faci, când cineva te ajută?”, „Este important să ținem minte că am fost ajutați? De ce?”

- o învățătorul a expus câteva informații cu privire la empatie și a ajutorului reciproc: „Ce părere ai despre comportamentul leului?/ Ce simte leul? Dar șoricelul?/ Ai fost vreodată în rolul leului? Dar în rolul șoricelului?/Cum trebuie să ne comportăm cu ceilalți?”,

- o s-a desfășurat exercițiul de imaginație „Așa vreau să se termine poveste”, elevii imaginându-și un alt final pentru poveste,

- o joc de rol „Leul și șoricelul”,

- o exercițiu-joc „Corect-incorect”, în care elevii bifează răspunsul considerat corect, la întrebările notate,

- o în perechi, exercițiul „Găsiți două proverbe care se potrivesc cu textul”,

- o împărțiți în grupe de elevi, fiecare ele a descris oral o situație în care cineva a spus/a făcut ceva care nu i-a plăcut, menționând cum s-a simțit și ce a învățat din acea situație,

- o exercițiu individual „Cele patru elemente ale empatiei”, prin care elevii au citit și analizat imaginile date de învățător,

- o în încheiere, elevii au urmărit filmul „Ursul îmblânzit”

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a

profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseu liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 14. Încrederea în sine și în ceilalți/„O lucrare scrisă...vorbită”, de M. Sântimbreanu

Pentru stimularea încrederii în sine și în ceilalți, prin intermediul textului literar, tema „Încrederea în sine și în ceilalți”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○ învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „O lucrare scrisă...vorbită”, de M. Sântimbreanu, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○ elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○ elevii au răspuns la întrebări cu privire la încrederea în sine și în ceilalți „Credeti că este bine că a avut încredere că ce copiază de la coleg este corect?”

○ învățătorul a expus câteva informații cu privire la încrederea în sine și în ceilalți,

○ frontal, elevii au fost solicitați să își amintească dacă au fost vreodată puși în situația elevului din textul citit și să precizeze modul în care s-au descurcat,

○ frontal, elevii au fost solicitați să își amintească dacă au fost vreodată puși în situația colegului de bancă din textul citit și să precizeze modul în care s-au descurcat,

○ s-a desfășurat jocul pentru dezvoltarea încrederii „Elefanții”,

○ elevii au desfășurat jocul pentru dezvoltarea încrederii în ceilalți „Turnul de control”,

○ elevii au lecturat individual „Povestea măgărușului care a învățat să nu mai mintă”.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile

prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseu liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 15. Altruism/egoism/„Povestea pantalonilor uzi”

Pentru dezvoltarea unei relaționări pozitive cu ceilalți prin extragerea unor elemente semnificative dintr-un text, tema „Altruism/egoism”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a poveștii cu tâlc „Povestea pantalonilor uzi”, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○elevii au răspuns la întrebări cu privire la relaționarea cu ceilalți „Ați trăit vreodată o astfel de întâmplare care să vă pună într-o situație dificilă? Cum v-ați simțit?/A fost vreodată nevoie să intervină vreun coleg pentru a vă scăpa de o situație critică? Povestiți.”, exemplu: „Și eu am avut pantalonii ruși la alergare, iar I. m-a ajutat, mi-a dat hanoracul și l-am prins de mijloc. Dacă nu mă salva, toți râdeau. Sunt mândru de așa prieten”(D.N., L.1.F)

○învățătorul a expus câteva informații cu privire la relaționarea pozitivă cu ceilalți,

○frontal, elevii au dat exemplu de personaje din texte literare, care au dat dovadă de altruism,

○frontal, elevii au dat exemplu de personaje din texte literare, care au dat dovadă de egoism,

○elevii au lectura individual poveste cu tâlc „Pachetul de biscuiți”,

○joc de rol „Vinovată de egoism” (judecător, avocat apărător doamnă, avocatul acuzării, clasa-juriul)

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Scenariul didactic nr. 16. Sinceritatea/„La săniuș”, de I. Agârbiceanu

Pentru sensibilizarea cu privire la sinceritate/minciună, prin intermediul textului literar, tema „Sinceritatea”, s-a desfășurat următorul scenariu didactic:

○ învățătorul a propus lectura explicativă și interpretativă a textului „La săniuș”, de I. Agârbiceanu, utilizându-se tehnici de lectură precum cea explicativă, interpretativă,

○ elevii au explorat textul, răspunzând la întrebări pe marginea textului,

○ elevii au răspuns la întrebări cu privire la sinceritate/minciună „Ce părere aveți cu privire la ascunderea adevărului?”. Câteva din răspunsurile lor, ar fi: „Eu am pățit-o rău, când am mințit-o pe mama că mi-am scris...m-a certat doamna și m-a pedepsit mama...am pierdut pe toate planurile.”(ȘMG., L5F). „Eu cred că nu este bine să îți minți părinții. Dar, cred că, dacă trebuie să minți pentru cineva care e prietenul tău, să îl scapi de necaz, atunci nu mai e așa rău.”(ZEA, L5F)

○ învățătorul a expus câteva informații cu privire la sinceritate/minciună

○ s-a desfășurat jocul „Minciuna” prin care elevii împărțiți în trei echipe au completat fișa cu sarcinile de lucru specific tipului de inteligență predominant. Numele echipelor au fost „Scriitorii”, „Mimii” și „Artiștii”. Scriitorii au alcătuit propoziții despre minciună și sinceritate,

Mimii au imitat comportamente specifice minciunii și sincerității iar Artiștii au desenat minciuna și sinceritatea.

- individual, elevii au notat trei proverbe despre minciună,

- frontal, elevii au numit personajul din povestea cu același nume, renumit pentru minciunile pe care le spunea,

- elevii au completat testul cu 25 de întrebări, „Ești o persoană sinceră”

- în încheiere, elevii au lecturat textul „Sâmburele”, precizând părerea personală.

Metode și tehnici de predare-evaluare folosite: lectura explicativă, lectura interpretativă, expunerea-povestirea didactică, descrierea, explicația, conversația, brainstormingul ideile prezentate de participanți au caracter de cunoștințe și vor fi tratate ca atare de către aceștia, exercițiul, turul galeriei, metoda PRES, jocul didactic, lucrul cu cartea, lectura expresivă a profesorului, metoda explorării textelor, metoda informativ-explicativ-receptivă, metoda reproductivă sau povestirea, lectura creatoare, comentariul literar, experimentul imaginar, ilustrarea, disputa sau competiția de idei, exercițiul literar, evaluarea reciprocă a răspunsurilor și a textelor produse, analiza independentă a textului.

Forme de organizare ale activității: individual, în perechi, frontal, pe grupe de elevi.

Metode și tehnici de evaluare: probele orale de evaluare: conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri), redarea, descrierea și reconstituirea, completarea unor dialoguri incomplete; probe scrise: munca independentă, eseul liber; probe practice: întocmirea unor desene, interpretarea unor roluri; complementare : proiectul, portofoliul, autoevaluarea; tehnica de evaluare observarea sistematică a comportamentului elevilor prin care au fost urmărite comportamente cu privire la cunoștințe și capacități: vorbire, ascultare, desene, atitudinea față de o situație, demonstrarea unor caracteristici precum imagine de sine, încredere în sine, respect față de semenii, sensibilitate la problemele sociale, relația cu ceilalți (colegi, familie), adaptarea socială.

Anexa 38. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.2.M și L.1.F.

Tabel A.38.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.2.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	65%	21%	14%
It.2	40%	55%	5%
It.3	42%	55%	3%
It.4	37%	63%	0%
It.5	50%	47%	3%
It.6	63%	34%	3%
It.7	79%	15%	6%

Tabel A.38.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.1.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	45%	55%
It.2	3%	68%	29%
It.3	0%	21%	79%
It.4	0%	34%	66%
It.5	0%	37%	63%
It.6	0%	13%	87%
It.7	0%	11%	89%

Itemul 1

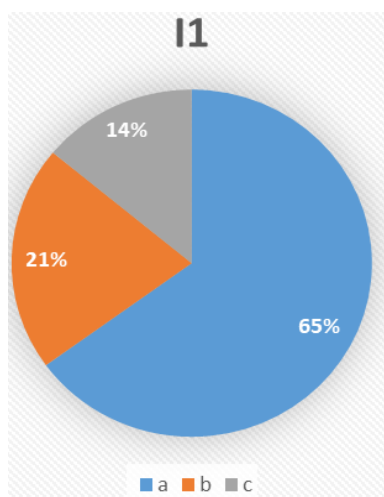

Fig.A.38.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I1

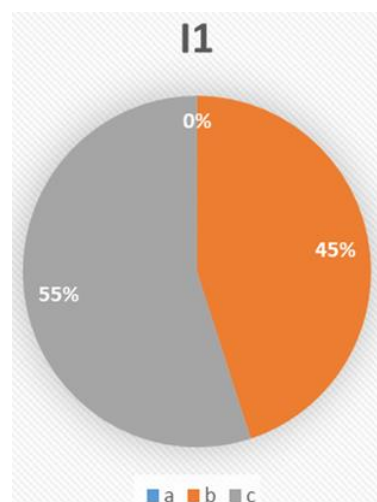

Fig.A.38.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I1

Itemul 2

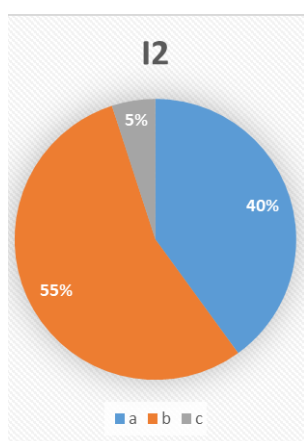

Fig.A.38.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I2

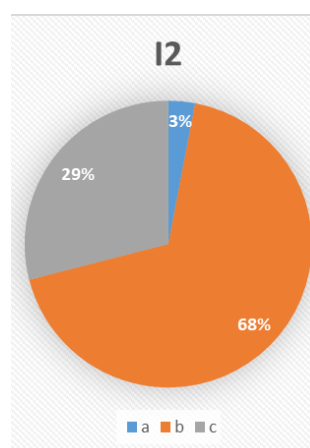

Fig.A.38.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I2

Itemul 3

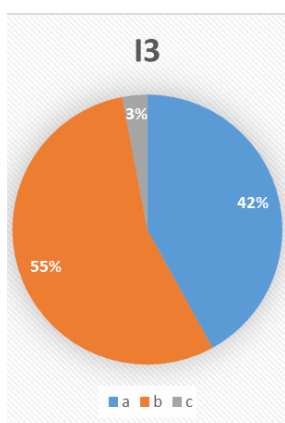

Fig.A.38.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I3

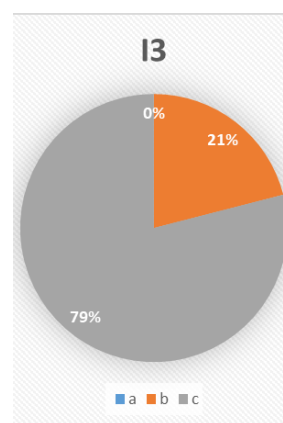

Fig.A.38.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I3

Itemul 4

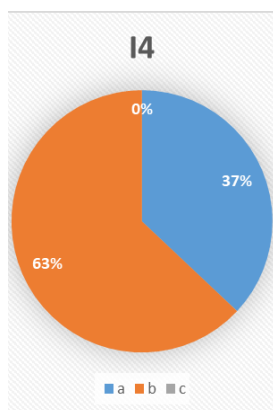

Fig.A.38.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I4

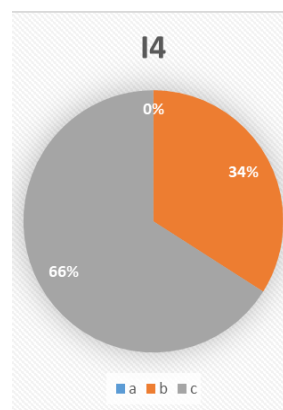

Fig.A.38.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I4

Itemul 5

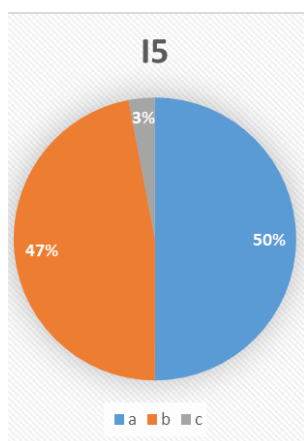

Fig.A.38.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I5

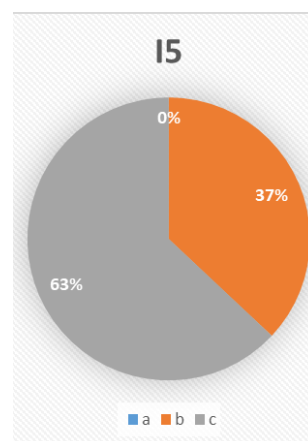

Fig.A.38.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I5

Itemul 6

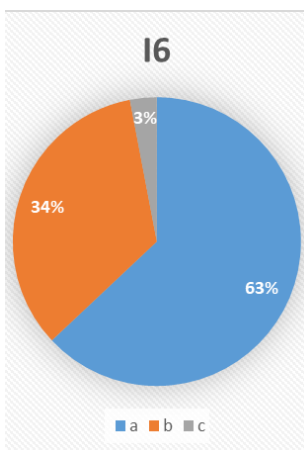

Fig.A.38.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I6

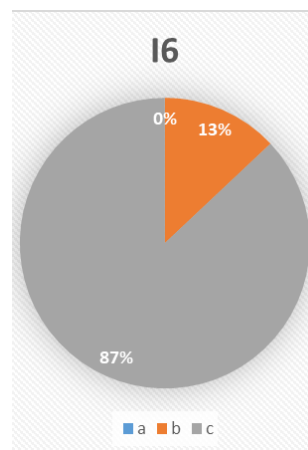

Fig.A.38.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I6

Itemul 7

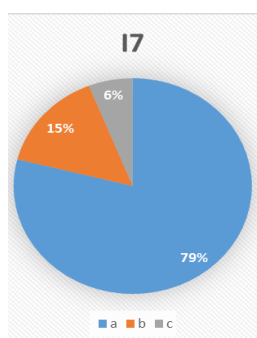

Fig.A.38.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.2.M la T2, I7

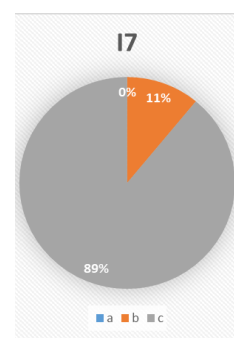

Fig.A.38.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor pentru L.1.F. la T2, I7

Anexa 39. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.4.M și L.3.F.

Tabel A.39.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.4.M

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	50%	38%	12%
It.2	50%	50%	0%
It.3	33%	63%	4%
It.4	46%	50%	4%
It.5	63%	37%	0%
It.6	54%	42%	4%
It.7	42%	58%	0%

Tabel A.39.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.3.F.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	58%	42%
It.2	4%	54%	42%
It.3	0%	33%	67%
It.4	0%	54%	46%
It.5	8%	42%	50%
It.6	0%	42%	58%
It.7	0%	13%	87%

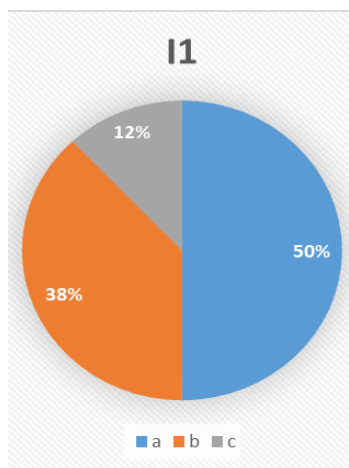

Fig.A.39.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I1, pentru L.4.M

Itemul 1

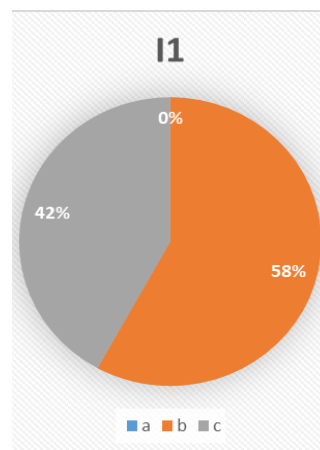

Fig.A.39.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1, pentru L.3.F.

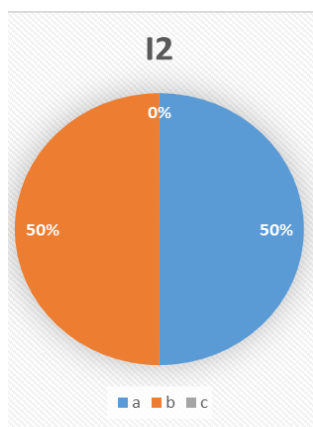

Fig.A.39.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I2, pentru L.4.M

Itemul 2

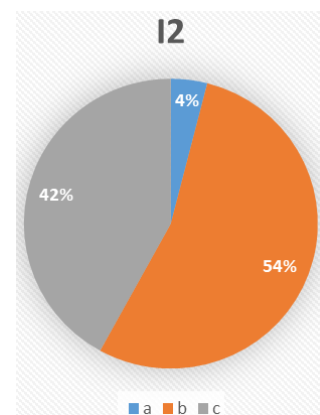

Fig.A.39.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2, pentru L.3.F.

Itemul 3

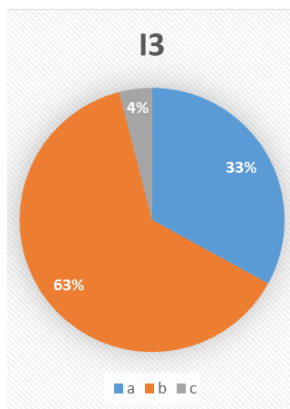

Fig.A.39.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I3, pentru L.4.M

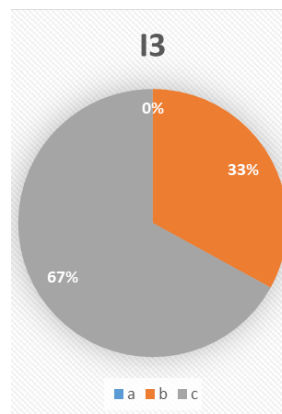

Fig.A.39.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3, pentru L.3.F.

Itemul 4

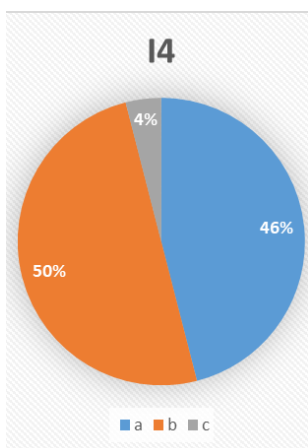

Fig.A.39.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I4, pentru L.4.M

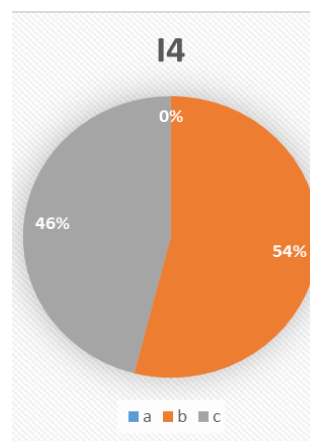

Fig.A.39.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4, pentru L.3.F.

Itemul 5

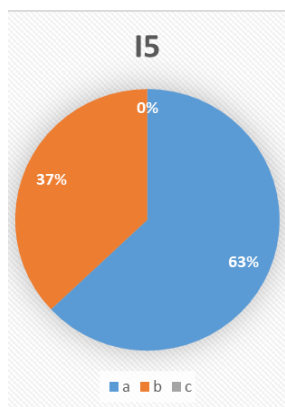

Fig.A.39.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I5, pentru L.4.M

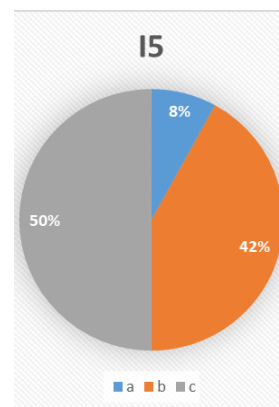

Fig.A.39.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5, pentru L.3.F.

Itemul 6

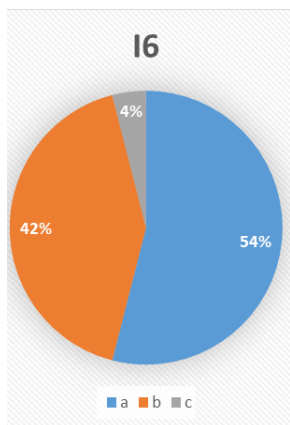

Fig.A.39.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I6, pentru L.4.M

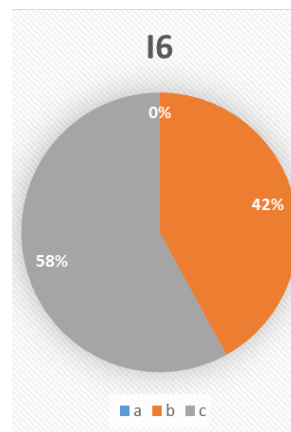

Fig.A.39.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6, pentru L.3.F.

Itemul 7

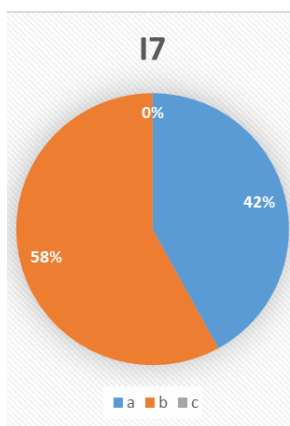

Fig.A.39.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T1, I7, pentru L.4.M

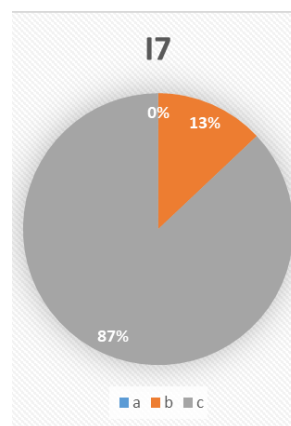

Fig.A.39.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7, pentru L.3.F.

Anexa 40. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.6.M. și L.5.F.

Tabel A.40.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2 I1-I7 pentru L.6.M.

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	90%	10%	0%
It.2	17%	83%	0%
It.3	17%	83%	0%
It.4	13%	84%	3%
It.5	4%	53%	7%
It.6	30%	70%	0%
It.7	7%	90%	3%

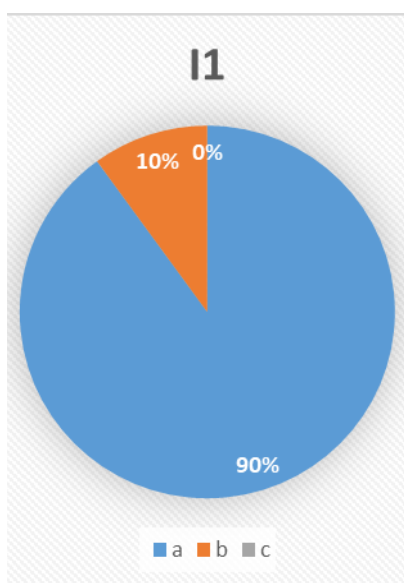

Fig.A.40.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I1

Tabel A.40.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, pentru L5F

Frecvența răspunsurilor			
item	a	b	c
It.1	0%	33%	67%
It.2	0%	53%	47%
It.3	0%	57%	43%
It.4	0%	43%	57%
It.5	0%	43%	57%
It.6	0%	47%	53%
It.7	0%	37%	63%

Itemul 1

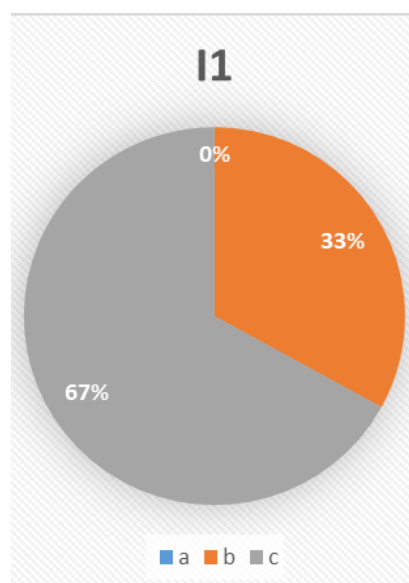

Fig.A.40.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I1, L5F

Itemul 2

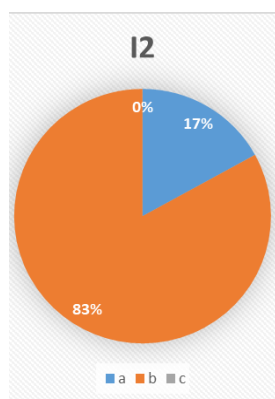

Fig.A.40.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I2

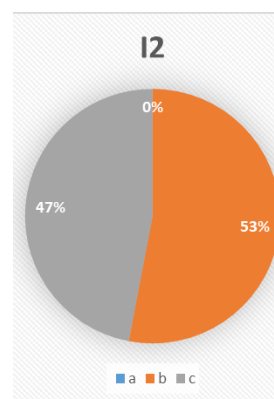

Fig.A.40.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I2, L5F

Itemul 3

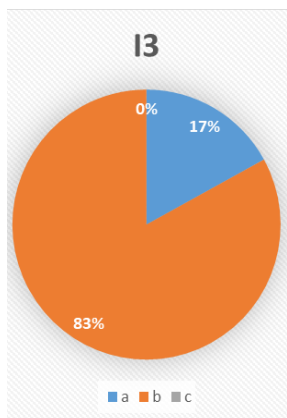

Fig.A.40.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I3

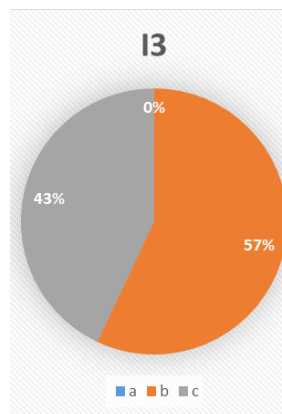

Fig.A.40.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I3, L5F

Itemul 4

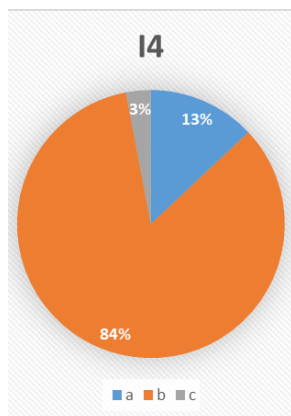

Fig.A.40.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I4

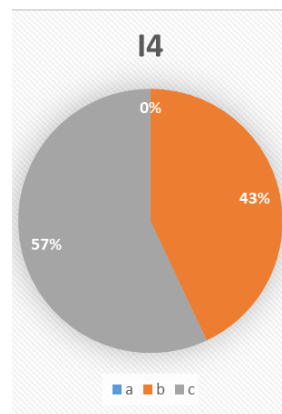

Fig.A.40.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I4, L5F

Itemul 5

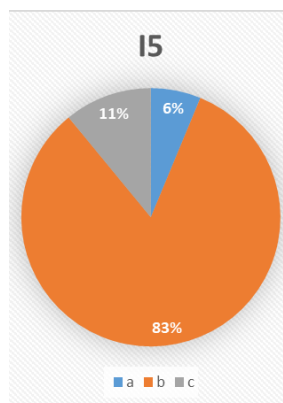

Fig.A.40.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I5

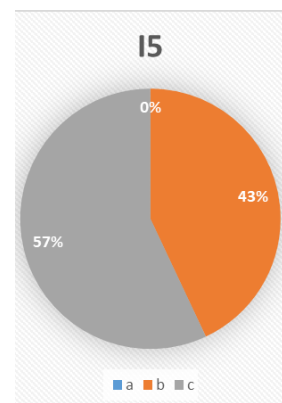

Fig.A.40.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I5, L5F

Itemul 6

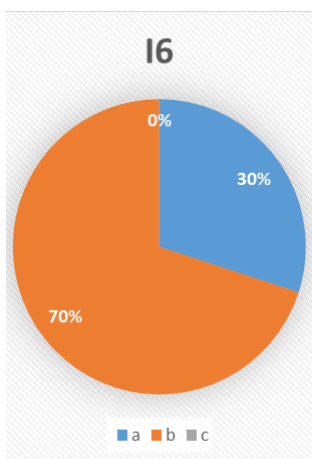

Fig.A.40.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I6

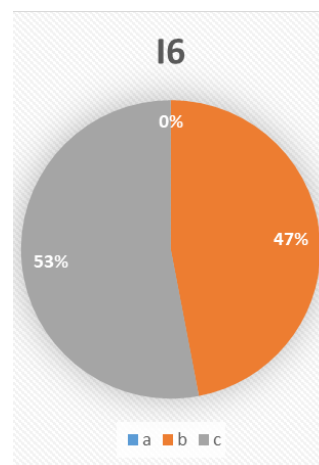

Fig.A.40.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I6, L5F

Itemul 7

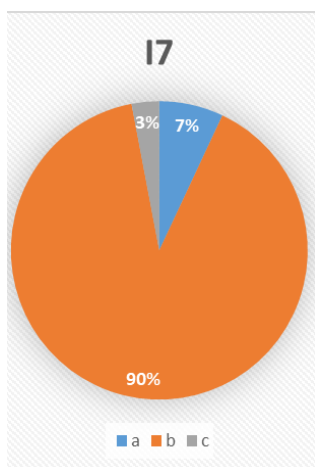

Fig.A.40.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, L.6.M., I7

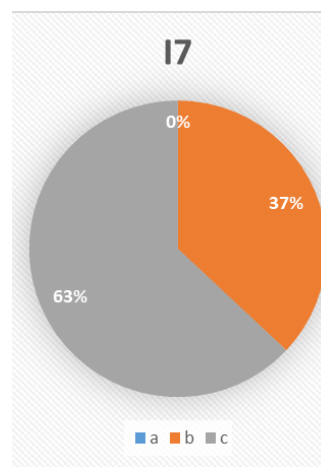

Fig.A.40.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la T2, I7, L5F

Anexa 41. Analiza datelor obținute în cadrul experimentului de constatare, la lotul experimental și lotul martor L.8.M și L.7.F.

Tabel A.41.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 L.8.M

Frecvența răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	14%	45%	41%
It.2	32%	36%	32%
It.3	36%	41%	23%
It.4	27%	50%	23%
It.5	45%	36%	19%
It.6	36%	45%	19%
It.7	18%	64%	18%

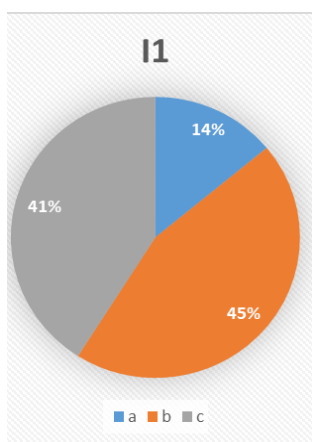

Fig.A.41.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I1

Tabel A.41.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor elevilor la T2 pentru L.7.F.

Frecvența răspunsurilor			
Item	a	b	c
It.1	0%	36%	64%
It.2	0%	36%	64%
It.3	0%	27%	73%
It.4	0%	36%	64%
It.5	0%	23%	77%
It.6	0%	32%	68%
It.7	0%	23%	77%

Itemul 1

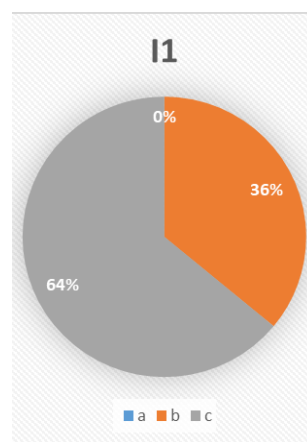

Fig.A.41.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I1

Itemul 2

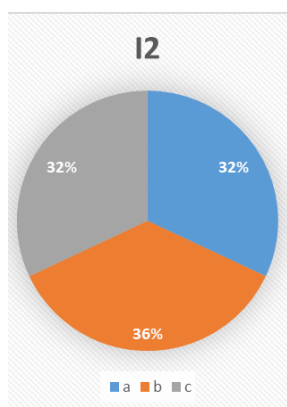

Fig.A.41.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I2

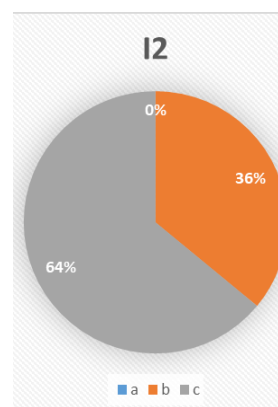

Fig.A.41.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I2

Itemul 3

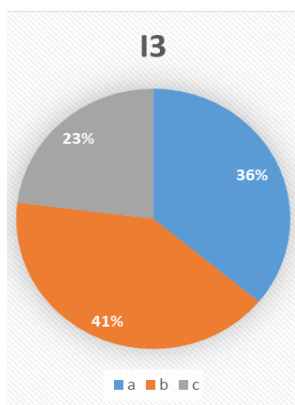

Fig.A.41.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I3

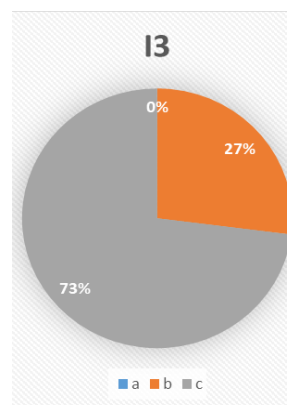

Fig.A.41.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I3

Itemul 4

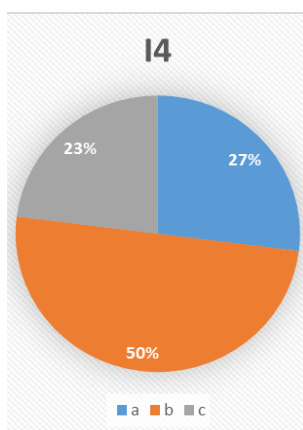

Fig.A.41.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I4

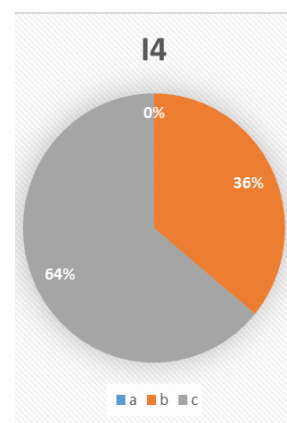

Fig.A.41.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I4

Itemul 5

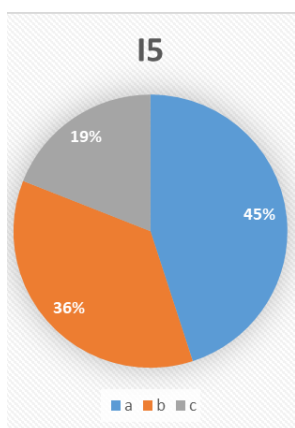

Fig.A.41.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I5

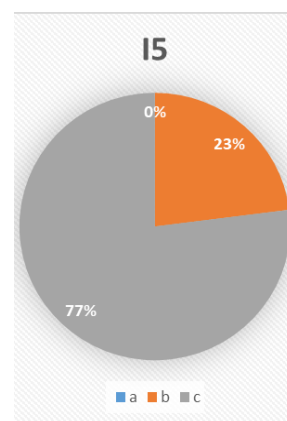

Fig.A.41.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I5

Itemul 6

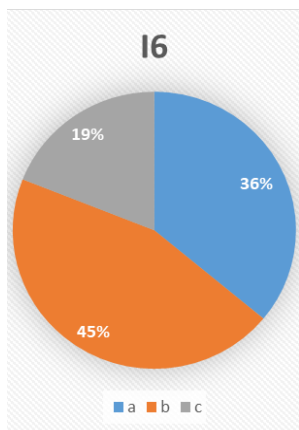

Fig.A.41.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I6

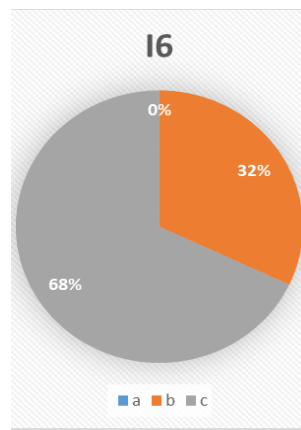

Fig.A.41.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I6

Itemul 7

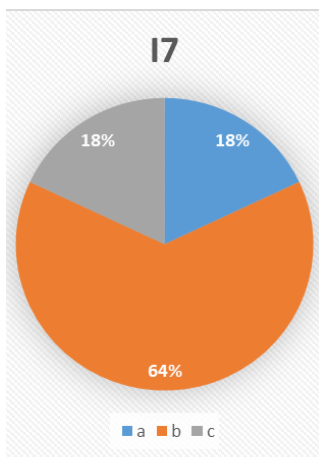

Fig.A.41.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.8.M la T2, I7

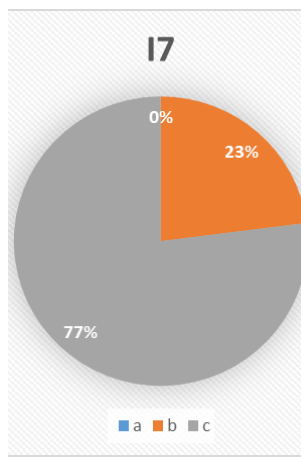

Fig.A.41.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor L.7.F. la T2, I7

Anexa 42. Interviuurile doamnelor învățătoare, cu privire la impactul la clasă al disciplinei opționale

Inteviu 1.

Data: iunie 2021

Anchetator: autoarea tezei.

Locația: sala de clasă

Scopul interviului: identificarea unor modificări în comportamentul observabil al elevilor, cu privire la formarea/dezvoltarea imaginii de sine în procesul receptării textului literar, ca urmare a derulării experimentului de formare care a constat în implementarea la clasă a disciplinei opționale „Citește și cunoaște-te!” pe parcursul unui an școlar.

Obiectivele interviului: identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, referitoare la propria persoană; identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, în relația cu ceilalți din jurul lui.

Persoana interviuată: doamna învățătoare L.M. de la clasa a III-a , Republica Moldova

Tema: „Vă rog să prezentați un exemplu de comportament al unui elev, care a avut schimbări semnificative, în urma derulării experimentului de formare la clasa dumneavoastră.”

L.M.: „Disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!” a avut un rol deosebit în formarea imaginii de sine a elevilor din clasa pe care o coordonez. Prin intermediul textelor literare, elevii au fost puși în diferite situații de învățare, evidențiindu-se rezultate deosebite, care au mutat modul de abordare al unui text literar de la nivelul reproductiv, productiv, la cel creativ.

I.R.: *Ați identificat la elevi schimbări semnificative, în urma derulării experimentului de formare la clasa dumneavoastră?*

L.M.: Acest lucru a putut fi lesne observat la mai mulți elevi din clasă.

I.R. Puteți să exemplificați cu un elev din clasa dumneavoastră?

L.M.: Pentru exemplificare voi prezenta ca exemplu cazul unui elev (X). Dacă la început se manifesta printr-un comportament specific, copilul fiind mai retras, pe parcursul anului am putut observa următoarele: elevul nu avea încredere în forțele proprii, deoarece unele caracteristici fizice (era mai dezvoltat fizic decât cei din clasă) îl făceau să nu fie acceptat în cercurile de lucru și joacă (din timpul pauzelor) de ceilalți colegi, elevul nu dorea să lucreze în pereche sau în grup cu alți colegi din clasă, pentru că se simțea diferit, și prin urmare se simțea exclus, elevul refuza adeseori să vină în fața clasei, pentru a participa la experimente, jocuri sau alte activități care îi solicitau prezența în acest loc, nu avea prieteni, nu vorbea tare și clar, era sensibil, retras, timid, manifesta

nesiguranță și o mare sensibilitate, nu era interesat să dezvolte relații sociale, manifesta un comportament depresiv, nu lua atitudine în fața unei nedreptăți.

I.R. Cum se comportau colegii cu acest elev?

L.M.:Privitor la modul de comportament al colectivului de elevi, am putut observa următoarele: ceilalți elevi au arătat o atitudine neprietenoasă cu el, în nenumărate rânduri, era perceput de ceilalți elevi ca incapabil de a se apăra, de a emite o părere personală, de a o susține și de a o argumenta.

I.R. Cum v-a ajutat la clasă, în acest caz, disciplina opțională „Citește și cunoaște-te!”?

L.M.:Pentru că mediul educațional este unul plin de provocări, am intervenit pe parcursul anului în vederea soluționării acestei probleme, iar în acest sens, disciplina opțională parcursă a avut un rol deosebit. În urma studierii textelor precum „Peștele curcubeu”, „Povestea ursului cafeniu”, „Broscuța învingătoare” și a exercițiilor pe baza acestor texte, elevii au avut posibilitatea să se cunoască mai bine și să treacă dincolo de modul propriu de a-i privi/judeca pe cei din jur. S-a observat schimbarea atitudinii elevilor, cu precădere a celor care aveau o influență mai mare asupra grupului de elevi, în sensul în care aceștia au devenit toleranți, înțelegători și dornici să dezvolte prietenii noi.

I.R. Cum v-au ajutat la clasă, în acest caz, întrebările de pe marginea textelor literare, exercițiile aplicative, jocurile didactice, filmele didactice, informațiile din auxiliare?

L.M.: Întrebările clarificatoare, pe marginea textelor studiate, exemplele date de elevi din viața reală, exercițiile de cunoaștere, au făcut posibilă o cunoaștere mai profundă a fiecărui elev, o descoperire a EU-lui interior al fiecăruia, o față ascunsă, pe care nu erau dornici să o afișeze/sau să fie cunoscută de ceilalți. La nivelul clasei de elevi s-a remarcat o deschidere în a-i cunoaște pe cei din jur, altfel decât păreau a fi, alimentată de identificarea unor noi hobbyuri (uite, eu, iarna schiez/ eu practic karate/eu cânt la pian/mie îmi place să cânt la chitară/eu colecționez...)

I.R. Puteți menționa câteva schimbări, raportându-vă la cum au început elevii în septembrie și cum au finalizat, în mai?

L.M.: Dacă în luna septembrie 2021, la începutul experimentului, precum și în primele luni elevii clasei precum și elevul X manifestau un comportament care nu se baza pe incluziune, respect reciproc, acceptare, autoacceptare, comunicare, în luna mai 2022, în urma parcurgerii textelor literare și a exercițiilor aplicative la nivelul fiecărei unități de învățare, la disciplina opțională, s-a putut remarca o schimbare atitudinală și au apărut modificări atât în comportamentul elevilor, cât și în emoțiile trăite de fiecare raportat la modul în care se percep pe ei sau cum interacționează cu cei din jur. Alături de competențele de o lectură corectă, conștientă și expresivă, elevii și-au putut forma competențe, aptitudini și abilități care favorizează dezvoltarea unei imagini de sine pozitive. La clasă, se remarcă la elevi dorința de a cunoaște mai mult, de a afla, de a rezolva singuri. Această

dorință de a învăța, poate fi umbrată uneori de comportamente nedorite, apărute în urma unei imagini de sine negative, care frânează buna dezvoltare a elevului.

I.R. Cum puteți concluziona cu privire la formarea imaginii de sine a elevilor, prin intermediul textului literar?

L.M.: Modul de a studia textul literar, cu accent pe cunoașterea personalității elevului este un bun început în a forma și dezvolta imaginea de sine la elevi. Pentru că imaginea de sine influențează comportamentul elevului, este important ca acesta să dezvolte convingeri realiste despre ei înșiși.”

Inteviu 2.

Data: iunie 2021

Anchetator: autoarea tezei.

Locația: sala de clasă

Scopul interviului: identificarea unor modificări în comportamentul observabil al elevilor, cu privire la formarea/dezvoltarea imaginii de sine în procesul receptării textului literar, ca urmare a derulării experimentului de formare care a constat în implementarea la clasă a disciplinei opționale „Citește și cunoaște-te!” pe parcursul unui an școlar.

Obiectivele interviului: identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, referitoare la propria persoană; identificarea unor modificări de ordin comportamental, care au fost observate de învățătoare, la elevi, în relația cu ceilalți din jurul lui.

Persoana interviuată: doamna învățătoare B.S., de la clasa a IV-a, din Republica Moldova

Tema: „Vă rog să prezentați un exemplu de comportament al unui elev, care a avut schimbări semnificative, în urma derulării experimentului de formare la clasa dumneavoastră.”

B.S.: Elevul percepe și formează un model informațional cognitiv nu numai despre obiectele și fenomenele lumii externe, el se percepe și pe sine însuși, se autoanalizează și se autointerpretează. Astfel, în primul rând se percepe ca realitate fizică, ca înfățișare exterioară, formându-și o imagine mai mult sau mai puțin obiectivă despre eul fizic. Apoi se autoanalizează ca realitate psihosocială sub aspectul posibilităților, capacităților, aptitudinilor formându-și o imagine despre eul personal.

I.R. Cum v-au ajutat la clasă textele literare propuse, în vederea formării imaginii de sine la elevi?

B.S.: Vârsta pe care o au elevii mei este oportună pentru a intensifica cunoașterea de sine. În era tehnologiilor este mult mai dificil să se descopere, de aceea textele propuse au fost extrem de necesare. Lecturând aceste texte, elevii au fost puși în diferite situații de învățare, evidențiindu-se rezultate deosebite, o înțelegere profundă și care au modificat modul de percepere al unui text

literar de la nivelul reproductiv, productiv, la cel creativ. A fost remarcat interesul pentru aceste texte în care s-au regăsit și au interpretat în fel unic fiecare text.

I.R. Puteți da exemplu de modificare comportamentală, la un elev?

B.S.: Acest lucru a putut fi lesne observat la mai mulți elevi din clasă, pentru exemplificare voi prezenta ca exemplu cazul unui elev I. A. Dacă la început se manifesta printr-un comportament diferit de a celorlalți elevi, copilul fiind impulsiv și agitat, pe parcursul anului am putut observa următoarele: eleva nu avea răbdare să asculte, intervenea deseori nepotrivit și deranjant, eleva nu accepta nici o idee, avea o singură preferință pentru o singură colegă, care nu o accepta, se avânta mereu peste tot, dar nu avea ce să spună, nu înțelegea cum trebuie să se comporte, nu avea prieteni, vorbea mult și fără sens, manifesta nesiguranță și instabilitate, nu era interesată să accepte și alte idei, chiar dacă erau vădit mai bune, manifesta un comportament agresiv și nemulțumit.

I.R. Cum se manifestau ceilalți elevi, față de acest copil?

B.S.: Privitor la modul de comportament al colectivului de elevi, am putut observa următoarele: ceilalți elevi au arătat o atitudine neprietenoasă cu ea, în nenumărate rânduri, era perceput de ceilalți elevi ca o colegă care nu poate aduce plus valoare grupului de elevi, să asculte și să se implice în activitate.

I.R. Disciplina opțională parcursă în acest an școlar, v-a ajutat în acest sens?

B.S.: Pentru că mediul educațional este unul plin de provocări, eram în căutarea unei soluții și am intervenit pe parcursul anului în vederea soluționării acestei probleme, iar în acest sens, disciplina opțională parcursă a avut un rol deosebit. În urma studierii textelor din auxiliar, elevii au avut posibilitatea să se cunoască mai bine și să treacă dincolo de modul propriu de a-i privi/judeca pe cei din jur. S-a observat schimbarea atitudinii elevilor, cu precădere a celor care aveau o influență mai mare asupra grupului de elevi, în sensul în care aceștia au devenit toleranți, înțelegători și dornici să dezvolte prietenii noi. Întrebările clarificatoare, pe marginea textelor studiate, exemplele date de elevi din viața reală, exercițiile de cunoaștere, au făcut posibilă o cunoaștere mai profundă a fiecărui elev, o descoperire a EU-lui interior al fiecăruia, o față ascunsă, pe care nu erau dornici să o afișeze/sau să fie cunoscută de ceilalți. La nivelul clasei de elevi s-a remarcat o deschidere în a-i cunoaște pe cei din jur.

I.R. Puteți face o distincție cu privire la modificările din comportamentul elevilor, septembrie 2021-mai 2022?

B.S.: Dacă în luna septembrie 2021, la începutul experimentului, precum și în primele luni elevii clasei precum și eleva I. A. manifestau un comportament care nu se baza pe incluziune, respect reciproc, acceptare, autoacceptare, comunicare, în luna mai 2022, în urma parcurgerii textelor literare și a exercițiilor aplicative la nivelul fiecărei unități de învățare, la disciplina opțională, s-a

putut remarca o schimbare atitudinală și au apărut modificări atât în comportamentul elevilor, cât și în emoțiile trăite de fiecare raportat la modul în care se percep pe ei sau cum interacționează cu cei din jur.

I.R. Cum credeți că i-au ajutat textele literare în formarea imaginii de sine?

B.S.: În urma lecturării textelor, elevii au început să analizeze comportamentele proprii și de a observa și defectele proprii, uneori și cu ajutorul simțului umorului.”

Anexa 43. Grila de scorare pentru chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani

Tabel A.43. Grila de scorare

Nr. crt.	Item	Total de acord	De acord	Indiferent	Dezacord	Total dezacord
1.	It.1	+2	+1	0	-1	-2
2.	It.2	-2	-1	0	1	2
3.	It.3	-2	-1	0	1	2
4.	It.4	+2	+1	0	-1	-2
5.	It.5	-2	-1	0	1	2
6.	It.6	+2	+1	0	-1	-2
7.	It.7	+2	+1	0	-1	-2
8.	It.8	+2	+1	0	-1	-2
9.	It.9	-2	-1	0	1	2
10.	It.10	+2	+1	0	-1	-2
Total		4				-4

Anexa 44. Activitatea elevilor, în cadrul experimentului de control

Tabel A.44. Activitatea elevilor în cadrul experimentului de control

Lotul experimentului de control-Iunie 2021							
Lotul experimental	Țara	Instituția de învățământ	Clasa	Tipul clasei	Nr. elevi	Tipul probei (experimentul de control)	Data experimentului de control
L.1.F. (Lot 1 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a B	de formare	38	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.2.M (lot 2 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a D	martor	38	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.3.F. (Lot 3 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău	a III-a	de formare	24	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.4.M (lot 4 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a III-a D	martor	24	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.5.F. (Lot 5 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a A	de formare	30	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.6.M (lot 6 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a B	martor	30	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.7.F. (Lot 7 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	de formare	22	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022
L.8.M (lot 8 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	martor	22	Chestionarul de identificare a imaginii de sine a elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani	Mai 2022

Anexa 45. Caracteristici în sfera afectivă, în sfera dezirabilului, în sfera volitivă, în sfera evaluării, conform rezultatelor obținute în urma analizei itemilor din chestionar

I1. Când își acordă suficientă valoare, copilul își atinge mai ușor obiectivele pentru că dacă are încredere în sine, în forțele proprii, acest lucru îl face să-și mobilizeze exact resursele de care are nevoie să depășească obstacolele și să meargă în direcția dorită.

I 2. Copilul se acceptă pe el însuși, se apreciază pentru ceea ce face bine (autorespect și încredere în sine), acceptă că are slăbiciuni fără să se critice în permanent pentru ele (toleranța față de sine și față de ceilalți).

I 3. Dacă vocea interioară are tendința spre un discurs negativ, pesimist, autocritic, cu ambiții neîmplinite spre perfecțiune, imaginea de sine este negativă.

I 4. Între autoapreciere și autocritică, trebuie să existe un echilibru, niciuna din cele două extreme nu este eficientă. Copilul care se laudă constant riscă a fi persiflat, exclus din grup, abandonat de ceilalți colegi, iar cel care își face exagerat autocritica generează sentimente de milă, de vină sau chiar de superioritate, atrăgând alte critici.

I 5. Copiii care se subapreciază sunt emotivi, interiorizați, sensibili, preferă să fie în mijlocul atenției pentru a obține aprecierea celor din jur, sunt influențabili, fără siguranță și mereu nemulțumiți.

I 6. Imaginea de sine este deseori susținută sau sabotată de factorii externi, deși aceasta este oglindirea în propria conștiință. Copiii care nu au o imagine bună de sine sau cei care nu au consolidate imaginea de sine, au nevoie în permanent să se raporteze la exterior. Succesul îi face să se simtă bine, iar insuccesul generează o blamare excesivă. Când copilul își acceptă calitățile, dar și defectele, când există o imagine de sine bună, realitatea exterioară îi confirmă sau infirmă ceea ce știe deja despre el, ajutându-l să îmbunătățească, dacă este cazul. E importantă atitudinea celorlalți pentru copil: cât de mult se simte apreciat, stimat, acceptat sau respins.

I 7. Grupurile formate din colegi, prieteni, familie, exercită influențe diferite asupra imaginii de sine a copilului, avându-se în vedere faptul că unul din factorii pe baza cărora se formează imaginea de sine este raportarea la grup. Părinții sunt primii care sădesc în interiorul copiilor baza sistemului de valori la care se vor raporta când vor fi adulți, atunci când își vor contura imaginea de sine.

I 8. Dacă are o imagine de sine bună, copilul își poate îndeplini obiectivele, imaginea de sine pozitivă generând entuziasm, energie și determinare, obstacolele fiind percepute ca niște provocări care trebuie depășite pentru a atinge obiectivele propuse.

I 9. O imagine de sine negativă îl face pe copil să îi scadă motivația, anihilând-o prin lipsa încrederii în forțele proprii.

I 10. Denotă faptul că are o imagine de sine bună, deoarece copilul are o convingere realistă despre sine, printr-o concepție corectă asupra capacităților dar și a slăbiciunilor sale.

Anexa 46. Caracteristicile eșantionului participant la prima formare profesională

Repartizarea cadrelor didactice participante la programul de formare în funcție de mediul de proveniență al unității de învățământ căreia îi aparțin este prezentată în Tabel A.46.1. și în Figura Fig.A.46.1.

Tabel A.46.1. Numărul de cadre didactice în funcție de mediul de proveniență

Mediul de proveniență	urban	rural
Nr. cadre didactice	10	22
Ponderea	31,25%	68,75%

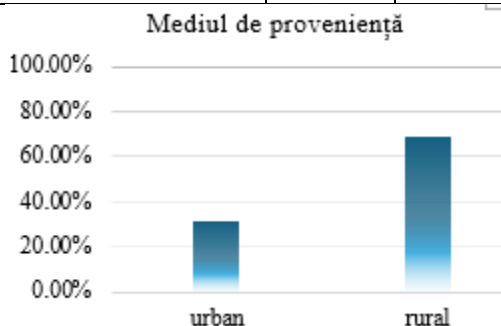

Fig.A.46.1. Repartizarea în funcție de mediul de proveniență rural-urban

Repartizarea cadrelor didactice după gradul didactic în învățământ, este prezentată în Tabelul A.46.2. și în Figura A.46.2.:

Tabel A.46.2. Numărul de cadre didactice în funcție de gradul didactic

Gradul didactic	Gradul didactic I	Gradul didactic II	Definitivat în învățământ
Nr. cadre didactice	29	2	1
Ponderea	90,63%	6,25%	3,12%

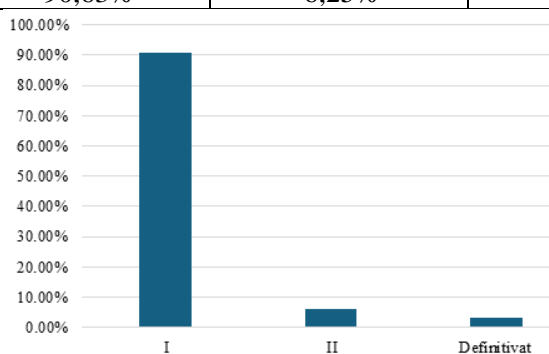

Fig.A.46.2. Repartizarea în funcție de gradul didactic deținut

Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa la care predau, este prezentată în Tabelul A.46.3. și în Figura A.46.3.:

Tabel A.46.3. Numărul de cadre didactice în funcție de clasa de predare

Clasa	Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Nr. cadre didactice	2	4	5	11	10
Ponderea	6,25%	12,5%	15,62%	34,37%	31,25%

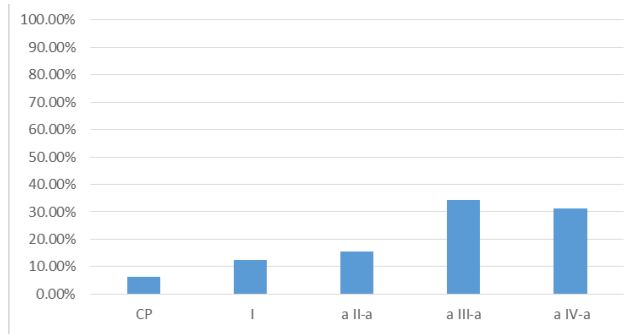

Fig. A.46.3. Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa de predare

Repartizarea cadrelor didactice în funcție de vechimea în învățământ, este prezentată în Tabelul A.46.4. și în Figura A.46.4.

Tabel A.46.4. Numărul de cadre didactice în funcție de vechime în învățământ

Vechimea	6-10 ani	10 -14 ani	18 -22 ani	22 -25 ani	25 -30 ani	30- 35 ani
Nr. cadre didactice	1	2	10	8	7	4
Ponderea	3,12%	6,25%	31,25%	25%	21,87%	12,5%

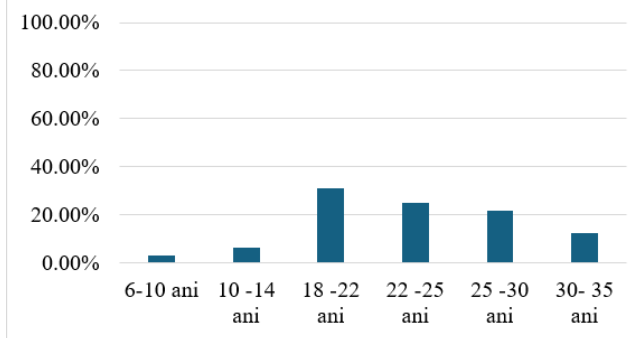

Fig. A.46.4. Repartizarea în funcție de vechimea în învățământ

Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ, este prezentată în Tabelul A.46.5. și în Figura A.46.5.

Tabel A.46.5. Numărul de cadre didactice raportat la funcția deținută în învățământ

Funcția	învățători	institutori	profesori pentru învățământul primar
Nr. cadre didactice	9	3	20
Ponderea	28.13%	9.37%	62.5%

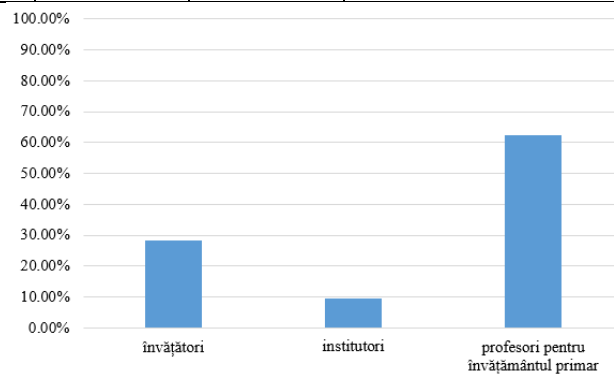

Fig. A.46.5. Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ

Anexa 47. Caracteristicile eșantionului participant la al doilea curs de formare profesională

Repartizarea cadrelor didactice participante la programul de formare în funcție de mediul de proveniență al unității de învățământ căreia îi aparțin, este prezentată în Tabelul **A.47.1.** și în Figura **A.47.1.:**

Tabel A.47.1. Numărul de cadre didactice în funcție de mediul de proveniență

Mediul de proveniență	Urban	Rural
Nr. cadre didactice	35	15
Pondere	70%	30%

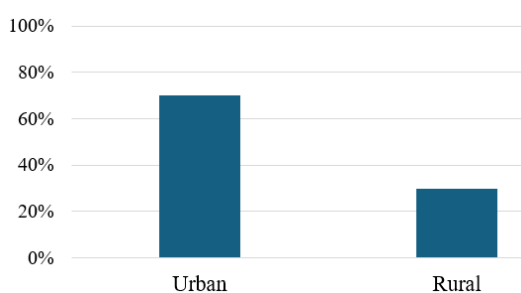

Fig. A.47.1. Repartizarea în funcție de mediul de proveniență

Repartizarea cadrelor didactice după gradul didactic în învățământ, este prezentată în Tabelul A.47.2. și în Figura A.47.2:

Tabel A.47.2. Numărul de cadre didactice în funcție de gradul didactic

Gradul didactic	Gradul didactic I	Gradul didactic II	Definitivat în învățământ
Nr. cadre didactice	30	18	2
Pondere	60%	36%	4%

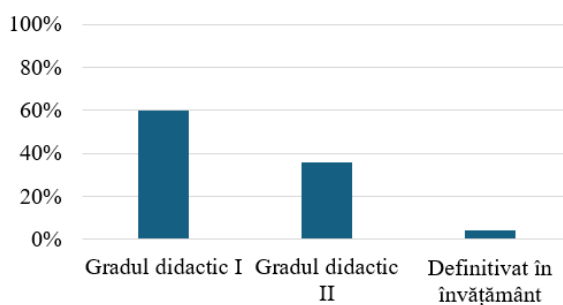
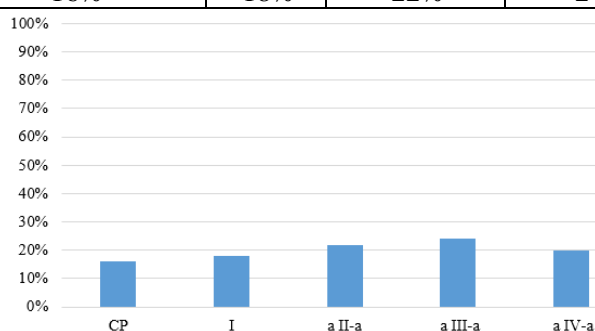

Fig. A.47.2. Repartizarea în funcție de gradul didactic pe care îl dețin

Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa la care predau, este prezentată în Tabelul A.47.3. și în Figura A.47.3.:

Tabel A.47.3. Numărul de cadre didactice în funcție de clasa de predare

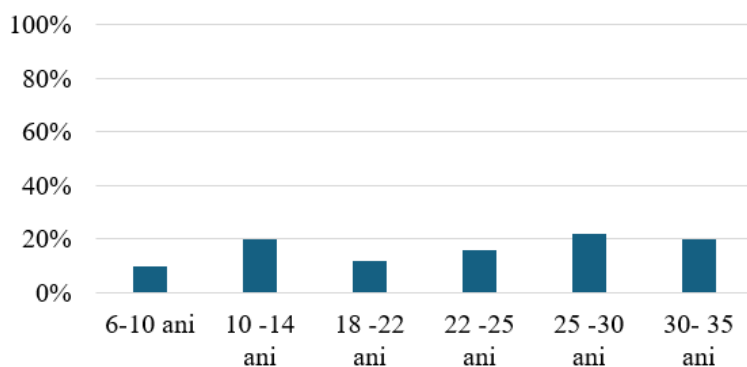
Clasa	Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Nr. cadre didactice	8	9	11	12	10
Pondere	16%	18%	22%	24%	20%

Fig. A.47.3. Repartizarea cadrelor didactice în funcție de clasa de predare

Repartizarea cadrelor didactice în funcție de vechimea în învățământ, este prezentată în Tabelul A.47.4. și în Figura A.47.4:

Tabel A.47.4. Numărul de cadre didactice în funcție de vechime în învățământ

Vechimea	6-10 ani	10 -14 ani	18 -22 ani	22 -25 ani	25 -30 ani	30- 35 ani
Nr. cadre didactice	5	10	6	8	11	10
Pondere	10%	20%	12%	16%	22%	20%

Fig. A.47.4. Repartizarea în funcție de vechime

Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ, este prezentată în Tabelul A.47.5. și în Figura A.47.5.

Tabel A.47.5. Numărul de cadre didactice raportat la funcția deținută în învățământ

Funcția	Învățători	Institutori	Profesori pentru învățământul primar
Nr. cadre didactice	5	4	41
Pondere	10%	8%	82%

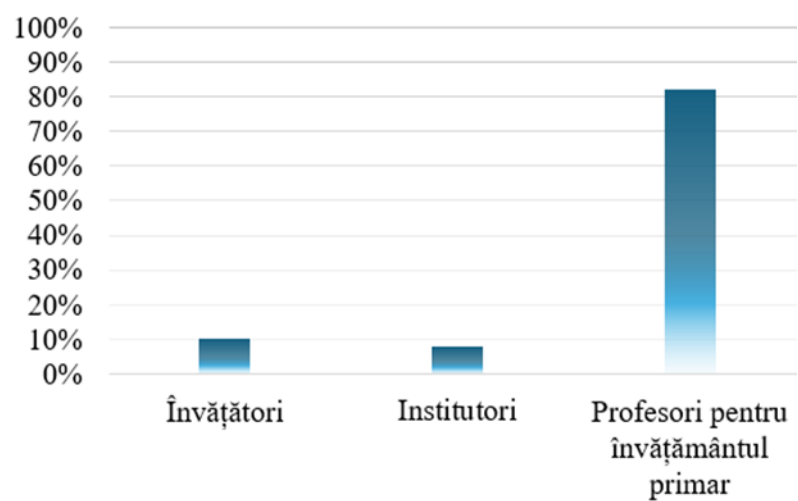

Fig. A.47.5. Repartizarea cadrelor didactice raportat la funcția deținută în învățământ

Anexa 48. Conținuturi propuse pentru completarea manualelor de limba și literatura română, de la clasele a III-a și a IV-a

4. Pentru formarea abilității de ajustare a conduitei în așa fel încât să răspundă armonios mediului social, prin intermediul textului literar
 - a. Text sugerat: poveste populară „Vulturul cel înțelept”
 - b. Întrebări: Ce reprezenta deșertul, pentru vultur?/ De ce l-a dus vulturul pe înțelept, acolo?/ Ce este locul natal?/ De ce este important locul natal?/ Care este locul tău natal?/ Cu ce cuvinte poți descrie locul tău natal?/ Ce simți când ești plecat departe de locul tău natal?
 - c. Text sugerat „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă
 - d. Exercițiu individual „Redă printr-un cuvânt starea sufletească a autorului care-și amintește de Humulești,”
 - e. Joc dezbateri: „Pasăre mai frumoasă ca fumul casei părintești, nu s-a văzut.” (Grigore Vieru)
 - f. Vizionare de filme didactice: povestea locului natal al lui Ion Creangă, care poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=mDruuZII0lk>
 - g. Texte suplimentare: „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă

5. Pentru dezvoltarea simțului siguranței și al încrederii în sine, prin intermediul textului literar
 - a. text sugerat: poveste indiană „Cum l-a păcălit broscuța pe leu”
 - b. întrebări: Ce sentimente a trăit Leul, ascultând-o pe Broscuță?/ Ce i-a ordonat Leul Broscuței?/ Unde i-a arătat Broscuța leul?/ Ce a făcut Leul?/ Care a fost urmarea acțiunii Leului?/ De ce credeți că a fugit rușinat?/ Cui a povestit Broscuța întâmplarea?/ Ce credeți că a salvat Broscuța?/ Voi aveți încredere în voi? Sunteți siguri pe voi? Dați exemplu de o întâmplare în care ați demonstrat că ați fost siguri pe acțiunea pe care ați făcut-o, demonstrând încredere că aveți încredere în voi.
 - c. joc „Cum poți explica expresiile”: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”, „Prieten bun e acela care îți dă sfaturi bune, iar nu acela care îți laudă nebuniile”
 - d. vizionare de filme didactice: „Prietenii pe viață” care poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=oL9Qp0RvE1I>

6. Pentru valorificarea emoțiilor, dispozițiilor, sentimentelor și pasiunilor, prin intermediul textului literar
 - a. text sugerat: „Povestea crocodilului care plângea”, de Vladimir Colin,

b. întrebări: Ce credeți despre modul în care a acționat papagalul?/ Crezi că papagalul a procedat corect sau ar fi trebuit să tacă?/ De ce credeți că a fost mâncată căprioara?/ Cum credeți ca ar fi trebuit sa procedeze căprioara?/ Ce sfat ai da tuturor căprioarelor pentru a nu mai ajunge în situația suratei lor?/ La ce ne îndeamnă învățătura textului?/ Cine credeți că a greșit în această poveste? Argumentați răspunsul./ Dacă ați avea puterile unui magician, ce ați face pentru a elimina faptele rele?,

c. joc Proverbe: Explicați proverbele: „, Omul viclean se îmbracă când în piele de oaie, când în piele de vulpe.”/, „Vicleanul este ca albina: în gură cu miere și-n coadă cu ac și fiere”,

d. vizionare de filme didactice: *Un arici merge la școală* care poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=Icx7hBWeULM&t=2s>

7. Pentru stimularea unui comportament respectuos, prin intermediul textului literar:

a. text sugerat: „D-l Goe”, de I.L. Caragiale,

b. întrebări: „Unde se așază mam’mare pentru a-l păzi pe Goe? Ce arată acest fapt?/ V-a plăcut fragmentul? Prin ce v-a impresionat?/ Care sunt sentimentele trăite, atitudinile și stările simțite? În textele studiate până acum, ați întâlnit personaje care au câștigat respectul celor din jur ?”

c. joc Dezbateri: „Politețea este o monedă care îmbogățește pe cel ce-o cheltuiește./Politețea nu costă nimic, dar cumpără multe.”

d. vizionare de filme didactice: „Un model pentru ceilalți” care poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=XjH68nzd85E>

8. Pentru stimularea schimbării de natură atitudinală, motivațională și comportamentală la nivelul personalității elevilor, prin intermediul textului literar

a. text sugerat: „Cuietele”, de Simion Pop

b. întrebări: Ce sentiment trăia fiul când îi spuse tatălui că ușa nu mai are niciun cui în ea?/Ce i-a răspuns tatăl?/Ce credeți că reprezintă găurile care au rămas în ușă?/Ce sentimente ați trăit în timpul lecturării textului?/Ce ați învățat din acest text?

c. joc „Etichetele”

d. texte suplimentare: poveste cu tâlc: „, Povestea unui strop de ploaie”, „Rățușca cea urâtă”, de Hans Christian Andersen

9. Pentru stimularea imaginii de sine, prin intermediul textului literar despre eroi, perfecțiune, valori înalte ale umanității

a. text sugerat: „, Ocaua lui Cuza”, după Dumitru Almaș

b. întrebări: „Cum judecați judecata lui Cuza? Ați întâlnit oameni precum personajele din text? Exemplificați.”

c. joc-dezbatere „Cum comentați expresia: „a prinde cu ocaua mică”. Exemplificați din ce ați trăit până acum.”

d. vizionare de filme didactice: „Dreptatea lui Vlad Vodă Țepeș” care poate fi vizionat pe canalul de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=yCVCtVTEN90>

10. Pentru formarea comportamentului de respectare a regulilor care mențin ordinea socială prin construirea unui sentiment de apartenență și legătură cu ceilalți, prin intermediul textului literar

a. text sugerat: poveste cu tâlc „Satul fără reguli”,

b. întrebări: „De ce credeți că cineva a sunat la poliție? Ce credeți că se mai putea face, dacă nu erau reguli?/ Ce s-a întâmplat în noaptea aceea?/ Ce au hotărât oamenii?/ De ce credeți că au luat această hotărâre?/ Ce reprezintă regulile?/ Care este părerea ta, cu privire la existența regulilor?/ Dacă ai avea o baghetă magică, ce ai schimba?”

c. joc-dezbatere: „Cine stabilește regulile familiei/ale unui grup? De ce trebuie să respectăm reguli?”

d. texte suplimentare: poveste cu tâlc „Petrică și lupul”.

11. Pentru stimularea încrederii în ceilalți, prin intermediul textului literar

a. text sugerat: „Cocoșul de munte și vulpea”, de Lev Tolstoi,

b. întrebări: „Care a fost atitudinea vulpii, la auzul vorbelor cocoșului de munte?/ De ce credeți că a fugit vulpea?/ Care este părerea voastră cu privire la modul cocoșului de munte de a gestiona situația?/ Cum ați caracteriza cocoșul de munte?/ Cum ați caracteriza vulpea? Care este morala acestei povești?/ Ce părere aveți despre minciună?”

c. joc „Înțeleptul înțelepților” și dezbatere „Încrederea este ca o foaie de hârtie. Odată ce ai mototolit-o, nu va mai fi niciodată la fel de netedă ca înainte.”

12. Pentru formarea unui comportament altruist, prin intermediul textului literar

a. text sugerat: „Mărul buclucaș”, de Vladimir Suteev,

b. întrebări: „Ai simțit vreodată că ai fost nedreptățit?/ Ai refuzat vreodată să oferi ceva celorlalți? Cum te-ai simțit?/ Ai dăruit ceva vreodată? Cum te-ai simțit?/ Argumentați pro sau contra modul de a acționa al personajelor”,

c. joc „De acord sau împotriva” ,

d. texte suplimentare: poveste populară „Calul și măgarul”, „Vulturul”, de Lev Tolstoi, „Livada cu nuci”.

13. Pentru stimularea mulțumirii interioare și respectului de sine ridicat, ca urmare a unei reușite și nu ca dependență de aprecierile celorlalți, prin intermediul textului literar.

e. text sugerat: „Vulpea și corbul”, de Jean de La Fontaine,

f. întrebări: „Care este părere ta despre atitudinea corbului?/ Ce crezi că l-a lăsat pe corb, fără cașcaval?/ Ce înseamnă, în opinia ta, să fii mândru?”,

g. exercițiul-joc „Benzile desenate”,

h. texte suplimentare: poveste cu tâlc „Broasca țestoasă și pasărea”, „O mână de ajutor”

Anexa 49. Lotul reprezentativ cuprins în experimentul de constatare

Tabelul A.49. Lotul reprezentativ cuprins în experimentul de constatare

Lotul reprezentativ a inclus un număr de 228 elevi, selectați din învățământul primar, din clasele a III-a și a IV-a, după cum urmează:							
Lotul experimental	Țara	Instituția de învățământ	Clasa	Tipul clasei	Nr elevi	Tipul probei (experimentul de constatare)	Data experimentului de constatare
L.1.F. (Lot 1 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a B	de formare	38	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.2.M (lot 2 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a IV-a D	martor	38	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.3.F. (Lot 3 de formare)	Republica Moldova	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv Nr.2 Chișinău	a III-a	de formare	24	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.4.M (lot 4 martor)	Republica Moldova	Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău	a III-a D	martor	24	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.5.F. (Lot 3 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a A	de formare	30	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.6.M (lot 6 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a III-a B	martor	30	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.7.F. (Lot 3 de formare)	România	Școala Gimnazială Nr. 8 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	de formare	22	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021
L.8.M (lot 8 martor)	România	Școala Gimnazială Nr. 3 Piatra-Neamț, jud. Neamț	a IV-a A	martor	22	Test cu itemi în baza unui text literar	septembrie 2021

Anexa 50. Analiza contrastivă a valorilor la L.1.F. și L.2.M. (clasele a IV-a B și D, Liceul Teoretic „Ion Creangă” Chișinău)

În Republica Moldova, clasele a IV-a, L.1.F. și L.2.M., în urma analizei datelor obținute, identificăm aspectele:

- răspunsurile elevilor la întrebarea 1 „Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități”, au fost: peste 70% din elevii din L.1.F. sunt total de acord să se implice în sarcini și să își asume responsabilități, comparativ cu cei 57,90% din L.2.M care sunt total de acord, iar 2.60% sunt în dezacord cu afirmația și 5.30% au dat răspunsul „indiferent”.(fig. A.50.1, fig. A.50.2.)

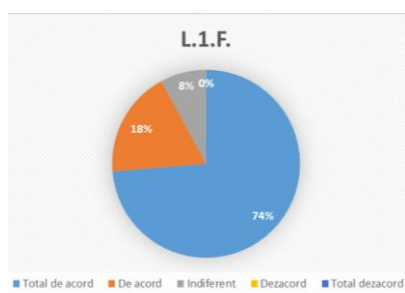

Fig. A.50.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.1.F.

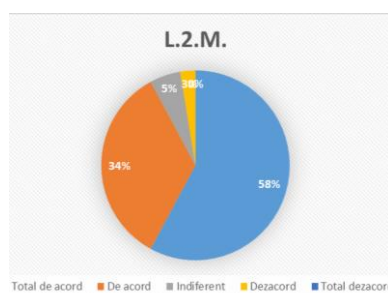

Fig. A.50.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.2.M

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 2 „Spun mereu „eu nu știu să fac”, în cazul elevilor care au studiat opționalul „Citește și cunoaște-te!”, respectiv elevii din L.1.F., arată că 84.20% sunt în total dezacord cu afirmația, ceea ce indică faptul că încrederea în sine a evoluat, spre deosebire de L.2.M, unde doar 47.40% sunt total dezacord cu afirmația. .(fig. A.50.3., fig. A.50.4.)

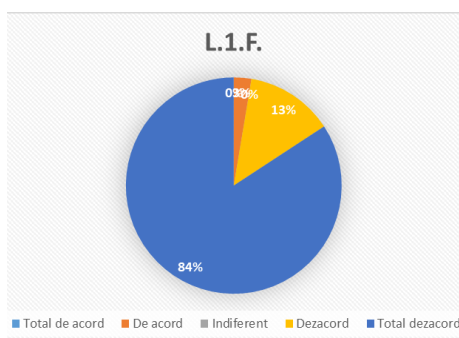

Fig. A.50.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M

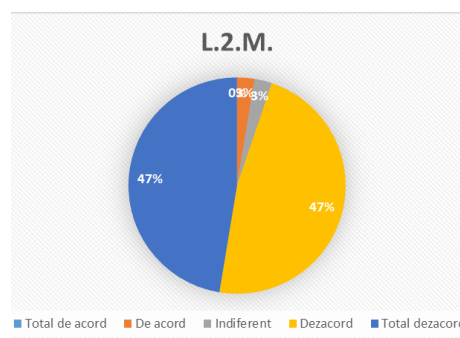

Fig. A.50.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.1.F. și L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 3. „Sunt nemulțumit de propria mea persoană” demonstrează o diferență de aproape 40% între elevii din L.1.F. care sunt mulțumiți de propria lor persoană față de cei din L.2.M.(fig. A.50.5., fig. A.50.6.)

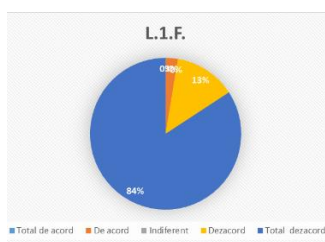

Fig.A.50.5 Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.1.F.

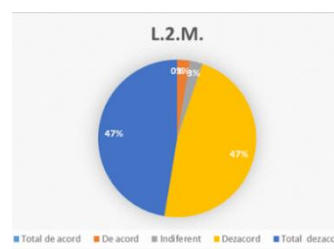

Fig.A.50.6 Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 4. „Sunt mândru de realizările mele”, arată că există o diferență de peste 10% între elevii din L.1.F., care se autoapreciază pentru realizările lor, față de cei din L.2.M, care sunt de acord cu acest aspect. (fig. A.50.7., fig. A.50.8.)

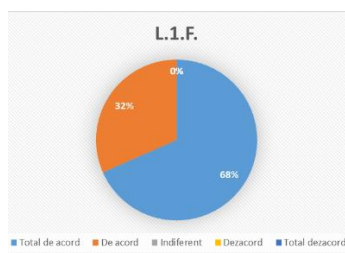

Fig. A.50.7. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.1.F.

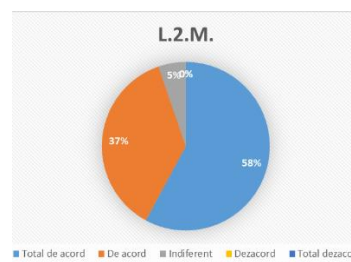

Fig.A.50.8. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 5. „Evit să mă implic în sarcini noi”, arată că există o diferență de 11% între elevii din L.1.F. care nu evită să se implice în sarcini noi față de cei din L.2.M. (fig. A.50.9., fig. A.50.10.)

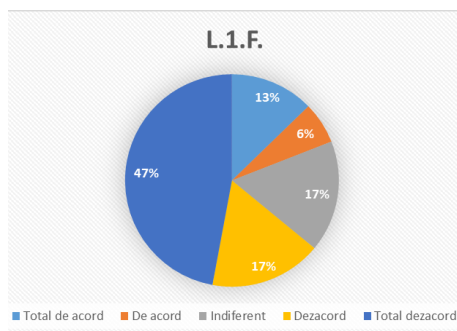

Fig.A.50.9. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.1.F.

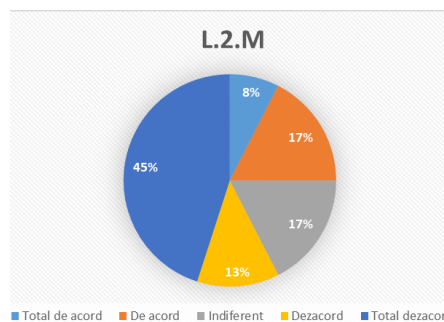

Fig.A.50.10. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 6. „Părerea celorlalți despre mine contează”, arată există o diferență de peste 15% între elevii din L.1.F. față de cei din L.2.M, care în urma studierii textelor literare un an școlar, după principiile ELA, afirmă că este importantă atitudinea celorlalți pentru ei: cât de mult se simt apreciați, stimați, acceptați sau respinși. (fig. A.50.11., fig. A.50.12.)

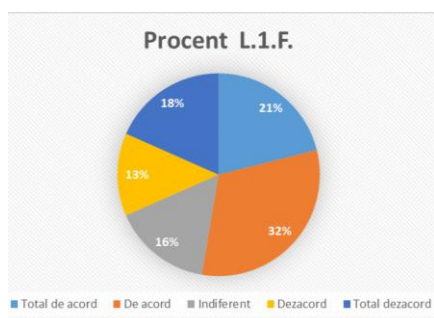

Fig. A.50.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.1.F.

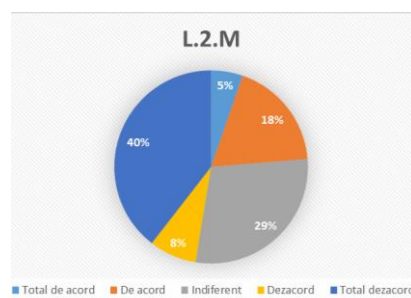

Fig. A.50.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 7. „Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.”, arată că există o diferență de peste 5% între elevii din L.1.F. care oferă ajutor și sprijin celorlalți copii, față de cei din L.2.M. (fig. A.50.13., fig. A.50.14.)

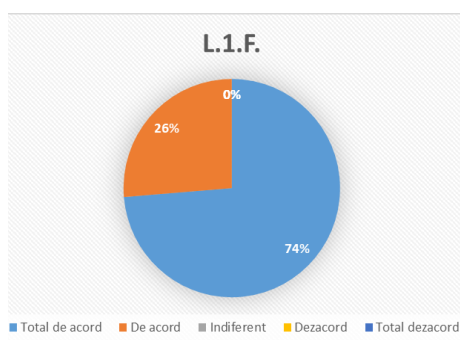

Fig. A.50.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.1.F.

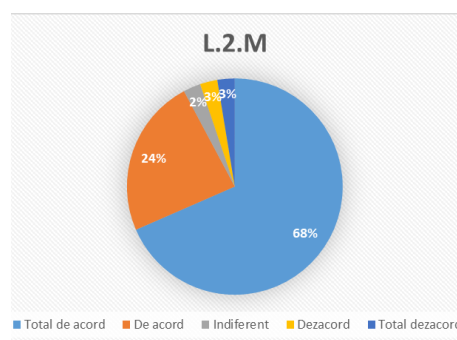

Fig.A.50.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 8. „Relaționez armonios cu toți colegii mei”, arată că există o diferență de peste 8% între elevii din L.1.F. care afirmă că relaționează armonios cu toți colegii, față de cei din L.2.M. (fig. A.50.15., fig. A.50.16.)

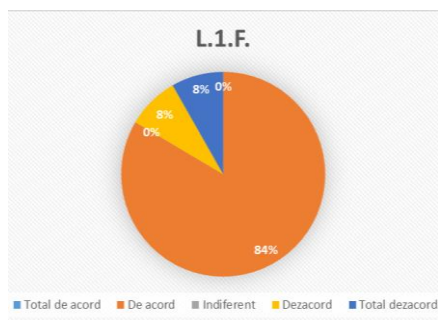

Fig.A.50.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.1.F.

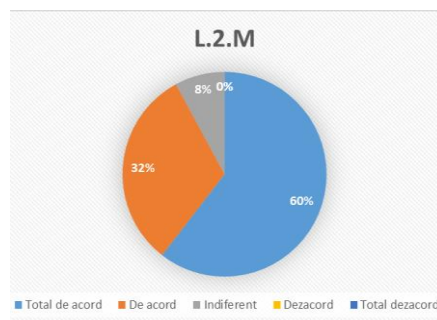

Fig.A.50.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.2.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 9. *Spun mereu ce rost are să încerc oricum nu voi reuși, e greu, nu sunt în stare*, arată că există o diferență de aproape 2% între elevii din L.1.F. care afirmă că nu sunt de acord cu această afirmație, față de cei din L.2.M.(fig. A.50.17., fig. A.50.18.)

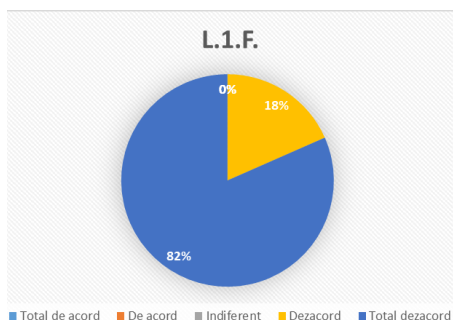
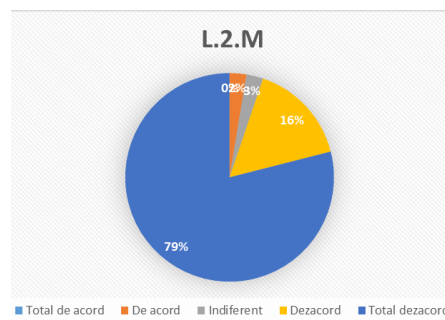

Fig. A.50.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.1.F.

FigA.50.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.2.M

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 10. *Spun mereu Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca*, arată că există o diferență de peste 5% între elevii din L.1.F. care afirmă că au încredere în ei să facă un anumit lucru, sau pot măcar să încerce, față de cei din L.2.M. (fig. A.50.19., fig. A.50.20.)

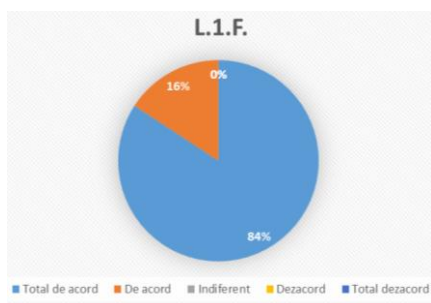

Fig.A.50.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.1.F.

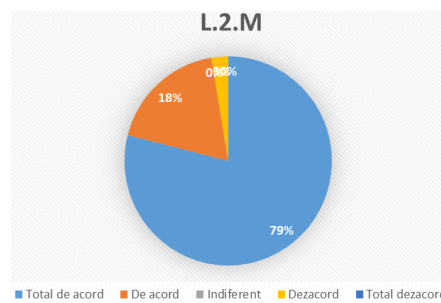

Fig.A.50.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.2.M

Anexa 51. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a III-a, L.3.F. și L.4.M

În Republica Moldova, clasele a III-a, L.3.F. și L.4.M., anexa 24, în urma analizei datelor obținute, identificăm următoarele aspecte:

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 1: „Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități.”, arată că peste 54% din elevii din L.3.F sunt total de acord să se implice în sarcini și să își asume responsabilități, iar din L.4.M doar 41% dintre elevi.(fig. A.51.1., fig. A.51.2.)

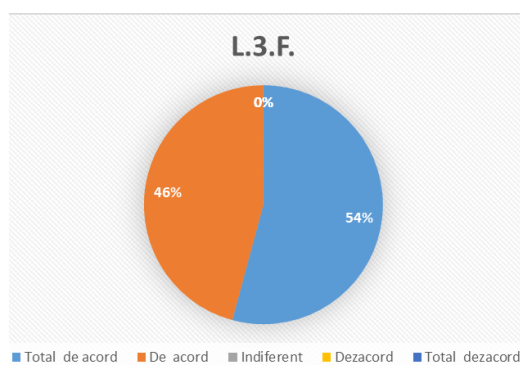

Fig.A.51.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.3.F.

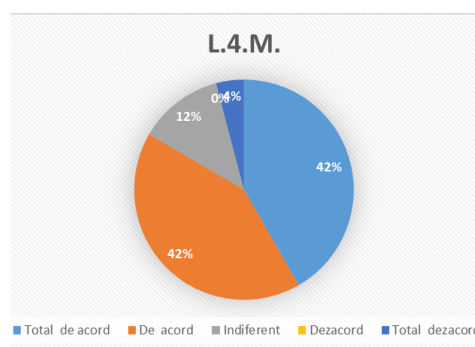

Fig. A.51.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru L.4.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 2. „Spun mereu „eu nu știu să fac”, în cazul elevilor care au studiat opționalul „Citește și cunoaște-te!”, respectiv elevii din L.3.F., arată că 75% sunt în total dezaccord cu afirmația, spre deosebire de cei 66% din L.4.M.(fig.A.51.3, fig.A.51.4)

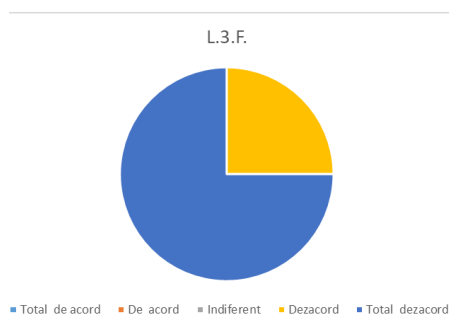

Fig.A.51.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.3.F.

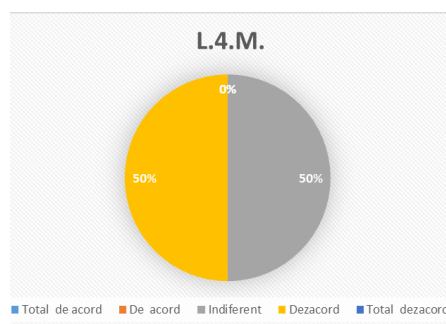

Fig.A.51.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.4.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 3. „Sunt nemulțumit de propria mea persoană.”, arată că există o diferență de aproape 20% între elevii din L.3.F. care sunt mulțumiți de propria lor persoană, față de cei din L.4.M. (fig.A.51.5, fig.A.51.6)

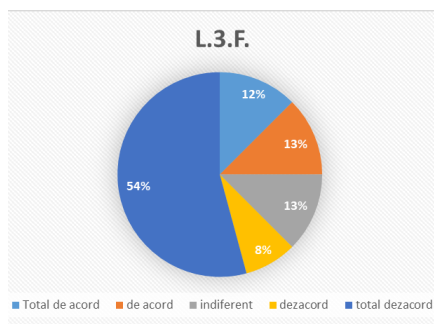

Fig. A.51.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.3.F.

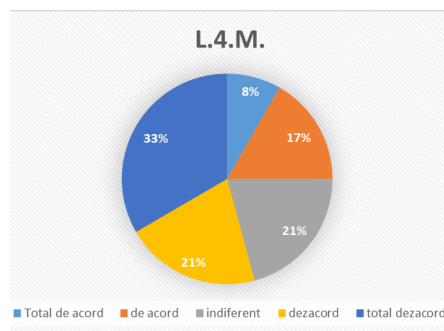

Fig. A.51.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 4. „Sunt mândru de realizările mele.”, arată că există o diferență de peste 13% între elevii din L.3.F. care sunt mândri de realizările lor, față de cei din L.4.M.(fig. A.51.7, fig.A.51.8)

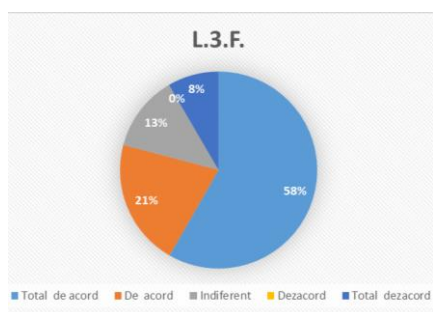

Fig.A.51.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.3.F.

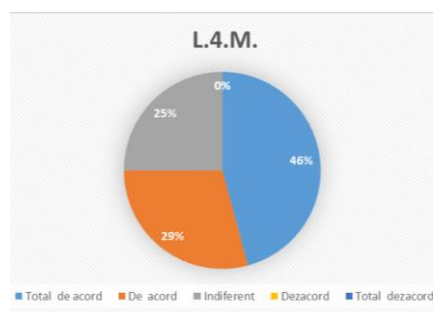

Fig.A.51.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 5. „Evit să mă implic în sarcini noi.”, arată că există o diferență de 19% între elevii din L.3.F. care nu evită să se implice în sarcini noi, față de cei din L.4.M. (fig.A.51.9, fig.A.51.10)

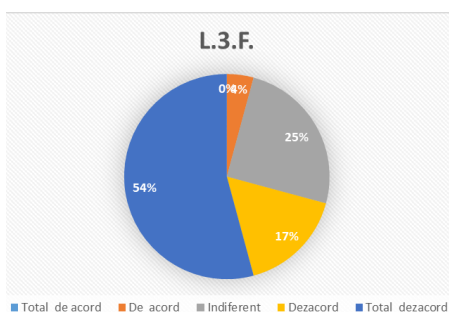

Fig.A.51.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.3.F.

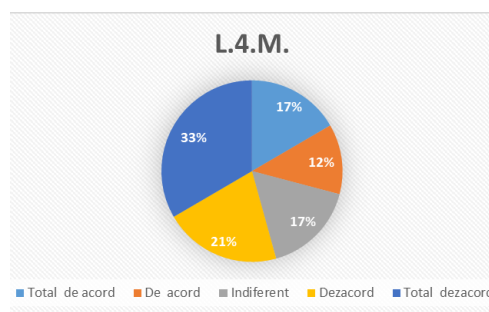

Fig.A.51.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 6. „Păreră celorlalți despre mine contează.”, arată că există o diferență de peste 13% între elevii din L.3.F. față de cei din L.4.M, care în urma studierii textelor literare un an școlar, după principiile ELA, afirmă că este importantă atitudinea celorlalți pentru ei: cât de mult se simt apreciați, stimați, acceptați sau respinși.(fig.A.51.11,.fig.A.51.12)

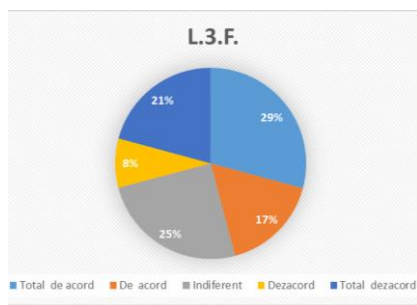

Fig.A.51.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.3.F.

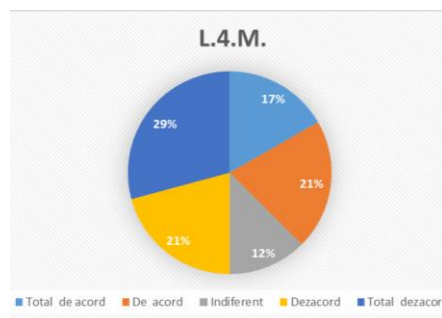

Fig.A.51.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 7. „Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii.”, arată că există o diferență de peste 10% între elevii din L.3.F. care oferă ajutor și sprijin celorlalți copii, față de cei din L.4.M.(fig.A.51.13,fig.A.51.14)

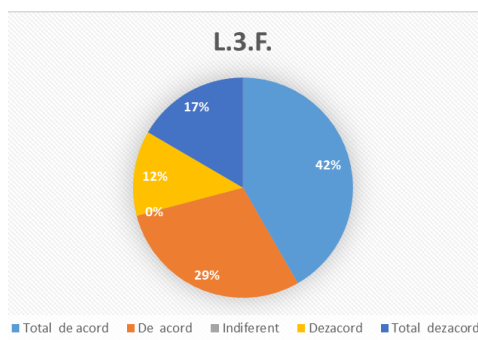

Fig.A.51.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.3.F.

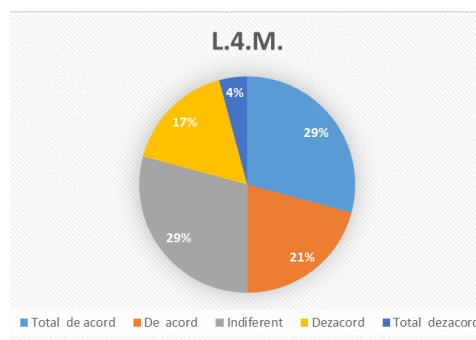

Fig.A.51.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 8. „Relaționez armonios cu toți colegii mei.”, arată că există o diferență de peste 11% între elevii din L.3.F. care relaționează armonios cu toți colegii, față de cei din L.4.M. (fig.A.51.15,fig.A.51.16)

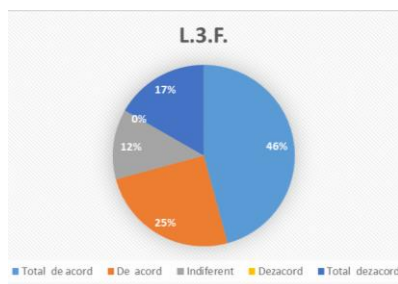

Fig. A.51.15. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.3.F.

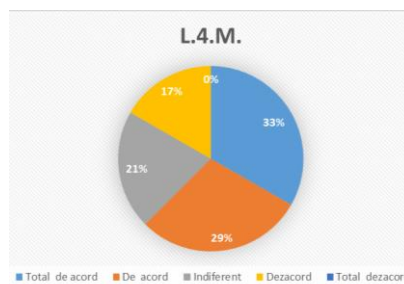

Fig. A.51.16. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 9 *Spun mereu: Ce rost are să încerc oricum nu voi reuși, e greu, nu sunt în stare*, arată că există o diferență de peste 12% între elevii din L.3.F. care afirmă că nu sunt de acord cu această afirmație, față de cei din L.4.M. (fig.A.51.17,fig.A.51.18)

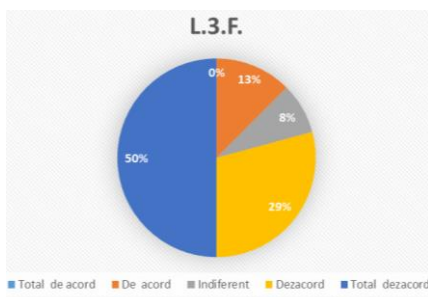

Fig.A.51.17. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.3.F.

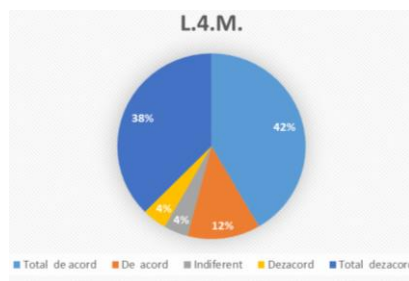

Fig.A.51.18. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.4.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 10. *Spun mereu Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca*, arată că există o diferență de peste 13% între elevii din L.3.F. care au încredere în ei să facă un anumit lucru, sau pot măcar să încerce, față de cei din L.4.M. (fig.A.51.19,fig.A.51.20)

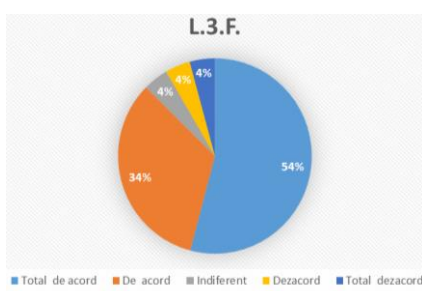

Fig.A.51.19. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.3.F.

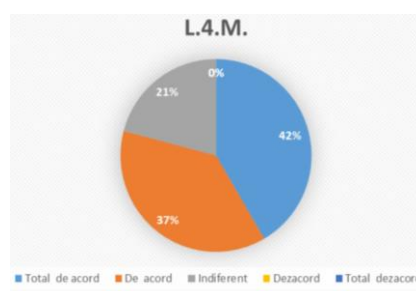

Fig.A.51.20. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.4.M.

Anexa 52. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a III-a L.5.F. și L.6.M.

În România, la clasele a III-a L.5.F. și L.6.M., anexa 25, în urma analizei datelor obținute, identificăm următoarele aspecte:

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 1: „Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități”, arată că există o diferență de 10% din elevii din L.5.F. care sunt total de acord să se implice în sarcini și să își asume responsabilități, comparativ cu elevii care aparțin L.6.M. (fig. A.52.1., fig. A.52.2.)

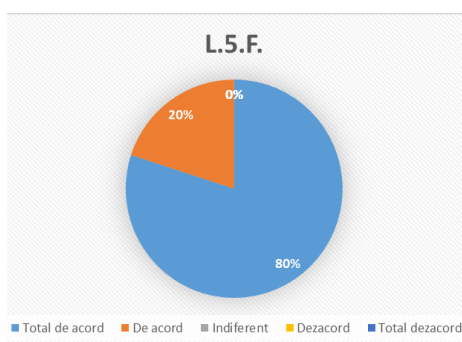

Fig.A.52.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.5.F.

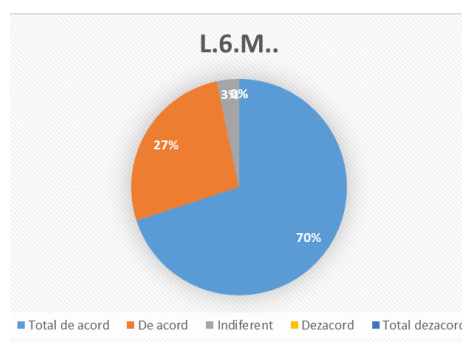

Fig.A.52.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.6.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 2. *Spun mereu eu nu știu să fac*, există o diferență de peste 10% între elevii din L.5.F. care au studiat opționalul „Citește și cunoaște-te!”, care sunt în total dezacord cu afirmația, comparativ cu elevii care aparțin L.6.M. (fig.A.52.3, fig.A.52.4)

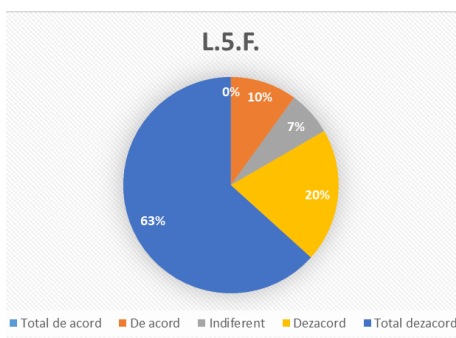

Fig. A.52.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.5.F.

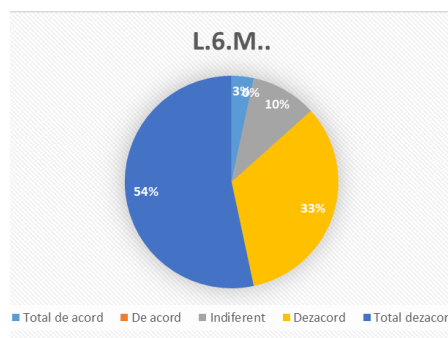

Fig. A.52.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.6.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 3. „Sunt nemulțumit de propria mea persoană.”, arată că există o diferență de aproape 40% între elevii din L.5.F. care sunt mulțumiți de propria lor persoană, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.5, fig.A.52.6)

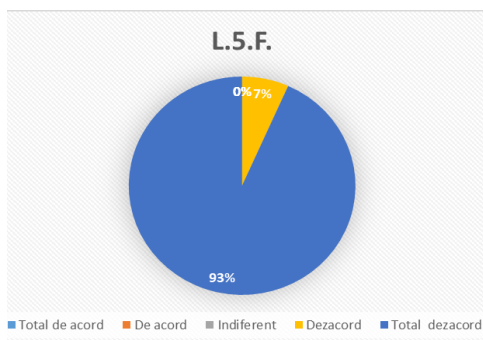

Fig.A.52.5. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.5.F.

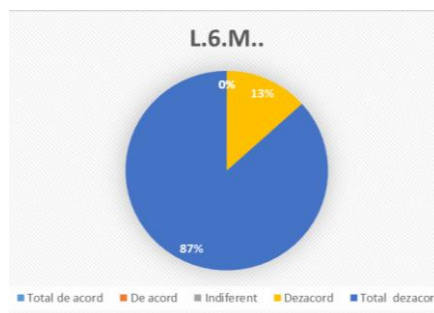

Fig.A.52.6. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 4. „Sunt mândru de realizările mele”, arată că există o diferență de peste 10% între elevii din L.5.F. care sunt mândri de realizările lor, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.7, fig.A.52.8)

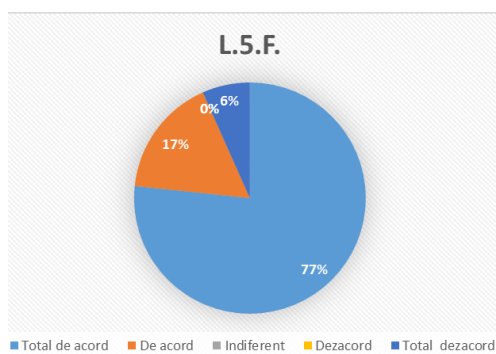

Fig.A.52.7. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.5.F.

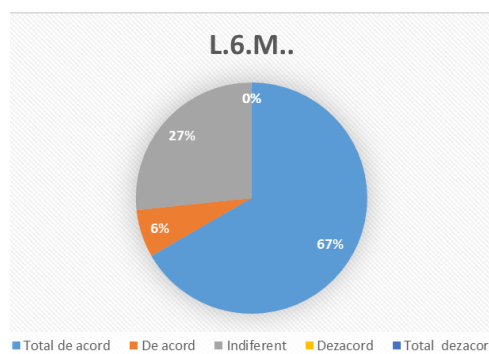

Fig.A.52.8. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 5. „Evit să mă implic în sarcini noi”, arată că există o diferență de 20% între elevii din L.5.F. care nu evită să se implice în sarcini noi, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.9, fig.A.52.10)

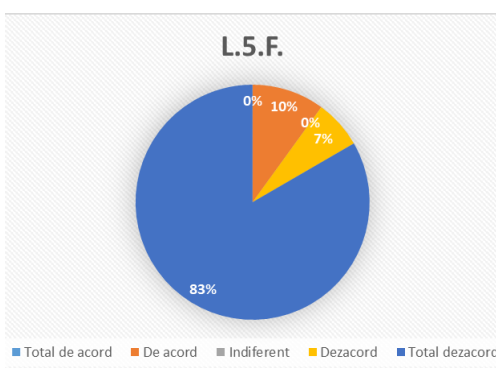

Fig.A.52.9. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.5.F.

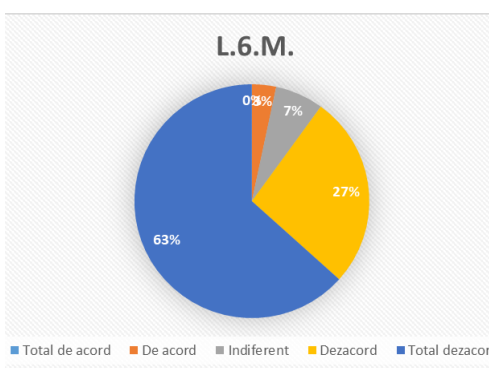

Fig.A.52.10. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 6. „Păreră celorlalți despre mine contează”, arată că există o diferență de peste 36% între elevii din L.5.F. care afirmă că este importantă atitudinea celorlalți pentru ei: cât de mult se simt apreciați, stimați, acceptați sau respinși, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.11, fig.A.52.12)

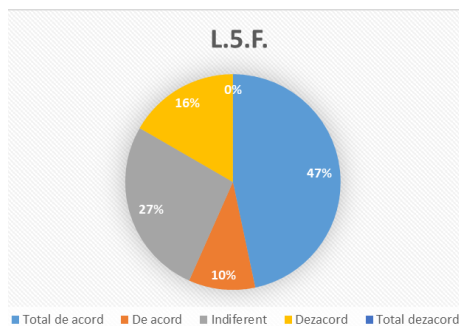

Fig.A.52.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.5.F.

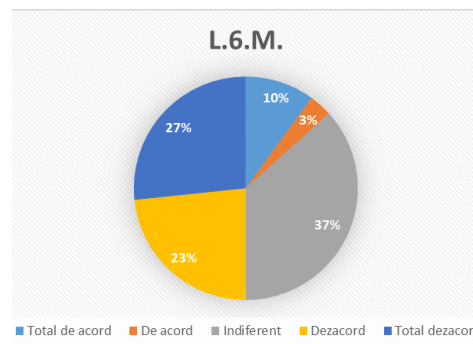

Fig.A.52.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.6.M..

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 7. „Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii”, arată că există o diferență de peste 6% între elevii din L.5.F. care oferă ajutor și sprijin celorlalți copii, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.13, fig.A.52.14)

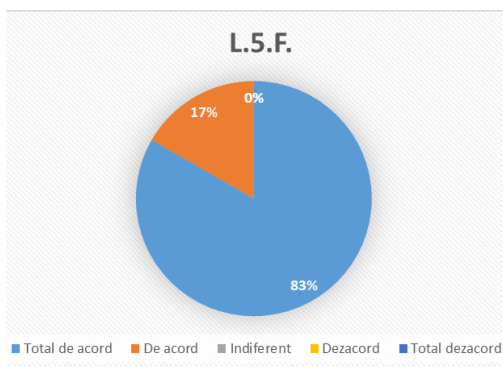

Fig.A.52.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.5.F.

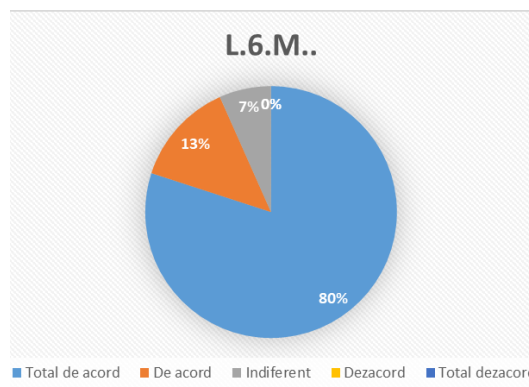

Fig.A.52.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 8. „Relaționez armonios cu toți colegii mei”, arată că există o diferență de peste 9% între elevii din L.5.F. care relaționează armonios cu toți colegii, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.15, fig.A.52.16)

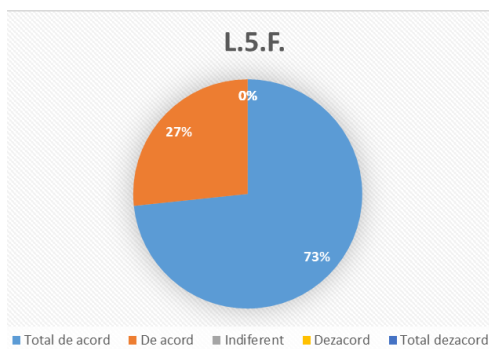

Fig.A.52.15. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.5.F.

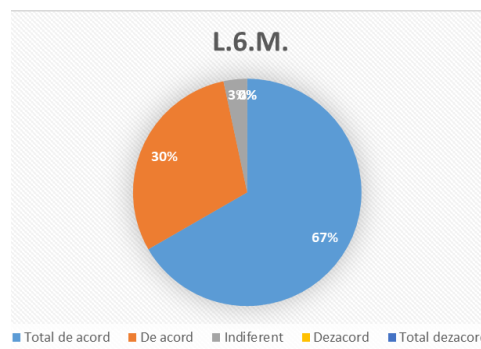

Fig.A.52.16. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 9. *Spun mereu ce rost are să încerc oricum nu voi reuși, e greu, nu sunt în stare*, arată că există o diferență de 7% între elevii din L.5.F. care afirmă că nu sunt de acord cu această afirmație, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.17, fig.A.52.18)

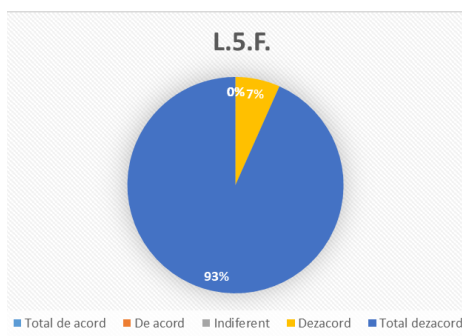

Fig.A.52.17. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.5.F.

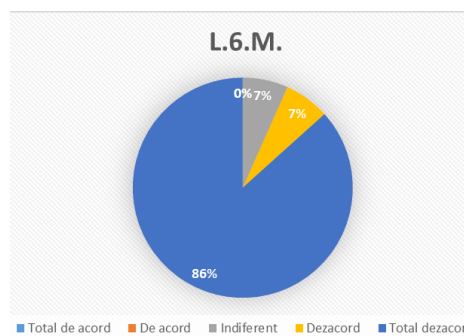

Fig.A.52.18. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.6.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 10. *Spun mereu Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca*, arată că există o diferență de peste 3% între elevii din L.5.F. care afirmă că au încredere în ei să facă un anumit lucru, sau pot măcar să încerce, față de cei din L.6.M. (fig.A.52.19, fig.A.52.20)

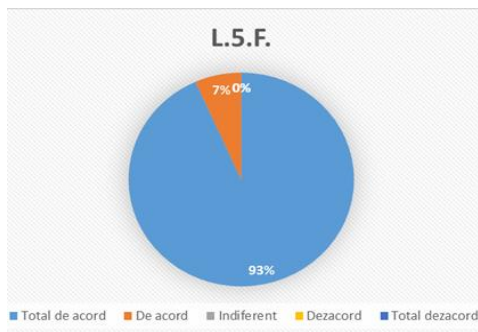

Fig.A.52.19. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.5.F.

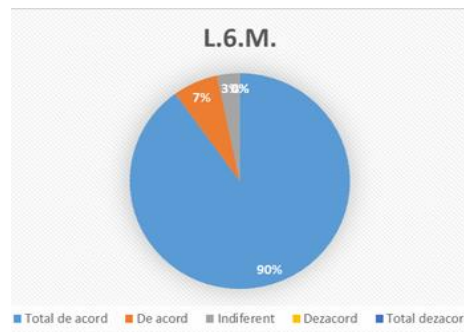

Fig.A.52.20. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.6.M.

Anexa 53. Analiza contrastivă a valorilor la clasele a IV-a L.7.F. și L.8.M.

În România, la clasele a IV-a L.7.F. și L.8.M., anexa 26, în urma analizei datelor obținute, identificăm următoarele aspecte:

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 1: „Îmi place să mă implic în sarcini și să îmi asum responsabilități”, arată că aproape 10% din elevii din L.7.F. sunt total de acord să se implice în sarcini și să își asume responsabilități, comparativ cu elevii care aparțin L.8.M. (Fig.A.53.1, Fig.A.53.2)

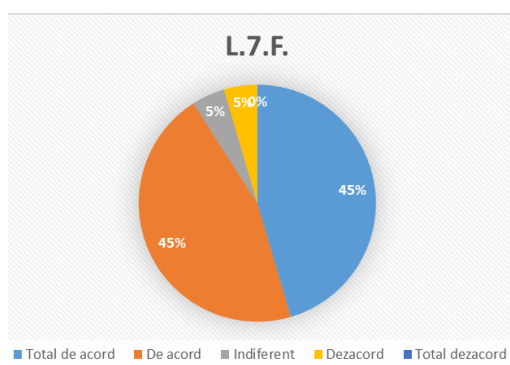

Fig.A.53.1. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.7.F.

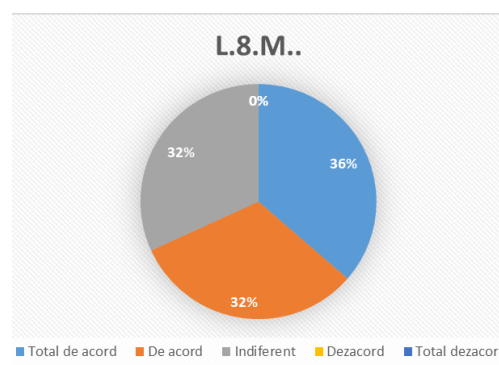

Fig.A.53.2. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.1. L.8.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 2. *Spun mereu eu nu știu să fac*, arată că aproape 10% din elevii din L.7.F. care au studiat opționalul „Citește și cunoaște-te!”, sunt în total dezacord cu afirmația, comparativ cu elevii care aparțin L.8.M. (Fig.A.53.3, Fig.A.53.4)

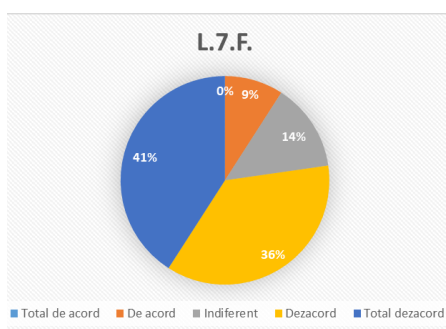

Fig.A.53.3. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.7.F.

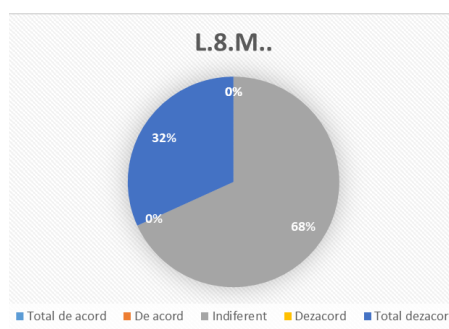

Fig.A.53.4. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.2. L.8.M.

- analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 3. „Sunt nemulțumit de propria mea persoană”, arată că există o diferență de aproape 14% între elevii din L.7.F. care sunt mulțumiți de propria lor persoană, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.5, Fig.A.53.6)

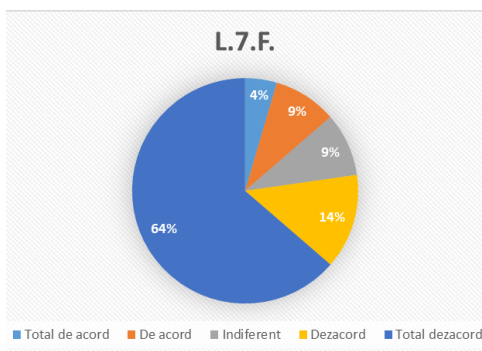

Fig.A.53.5. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.7.F.

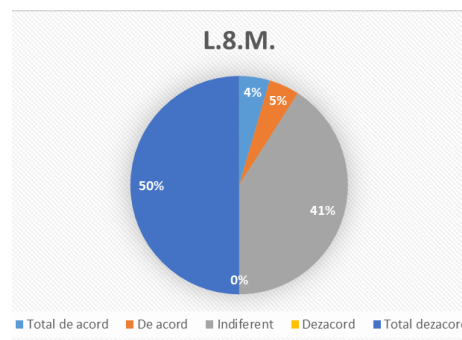

Fig.A.53.6. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.3. L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 4. „Sunt mândru de realizările mele”, arată că există o diferență de peste 30% între elevii din L.7.F. care afirmă că sunt mândri de realizările lor, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.7, Fig.A.53.8)

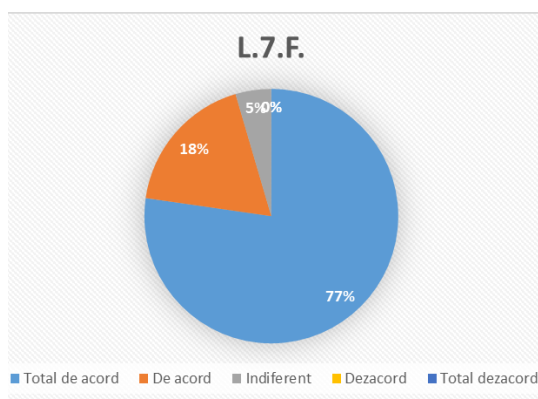

Fig.A.53.7. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4. L.7.F.

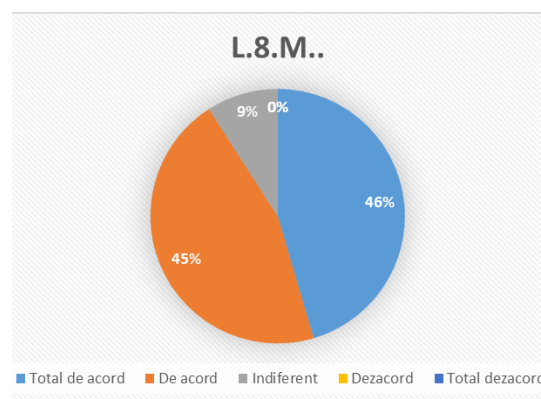

Fig.A.53.8. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.4 L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 5. „Evit să mă implic în sarcini noi”, arată că există o diferență de peste 4% între elevii din L.7.F. care afirmă că nu evită să se implice în sarcini noi, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.9, Fig.A.53.10)

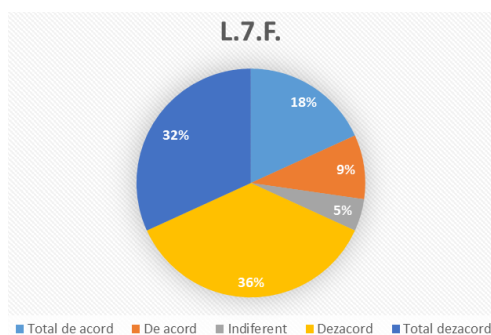

Fig.A.53.9. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.7.F.

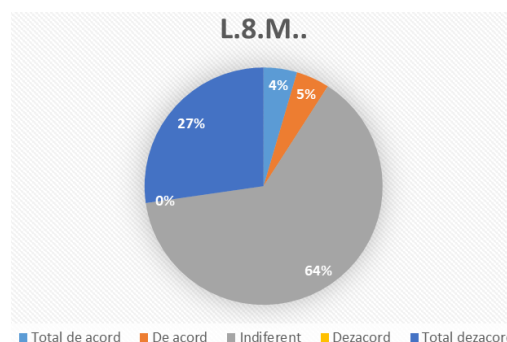

Fig.A.53.10. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.5. L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 6. „Părerea celorlalți despre mine contează”, arată că există o diferență de 18% între elevii din L.7.F. față de cei din L.8.M., care în urma studierii textelor literare un an școlar, după principiile ELA, afirmă că este importantă atitudinea celorlalți pentru ei: cât de mult se simt apreciați, stimați, acceptați sau respinși. (Fig.A.53.11, Fig.A.53.12)

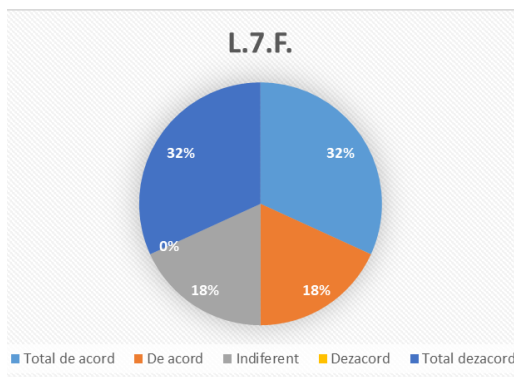

Fig.A.53.11. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.7.F.

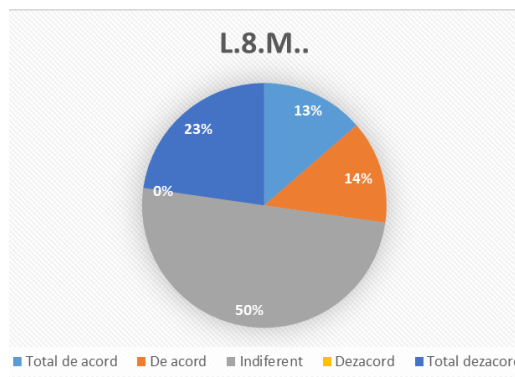

Fig.A.53.12. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.6. L.8.M..

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 7. „Ofer ajutor și sprijin celorlalți copii”, arată că există o diferență de peste 9% între elevii din L.7.F. care oferă ajutor și sprijin celorlalți copii, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.13, Fig.A.53.14)

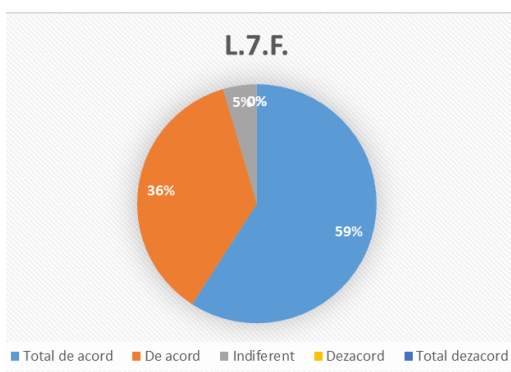

Fig.A.53.13. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7. L.7.F.

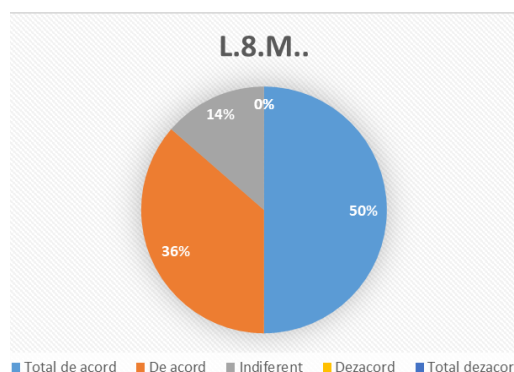

Fig.A.53.14. Ponderea frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.7 L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 8. „Relaționez armonios cu toți colegii mei”, arată că există o diferență de peste 25% între elevii din L.7.F. care afirmă că relaționează armonios cu toți colegii, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.15, Fig.A.53.16)

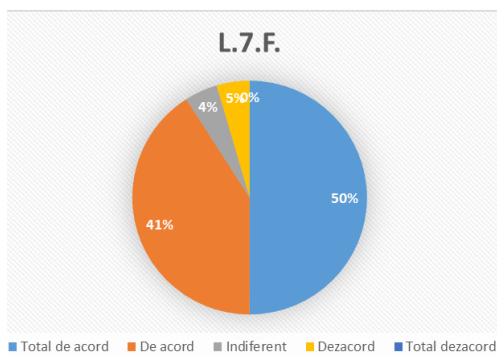

Fig.A.53.15. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.7.F.

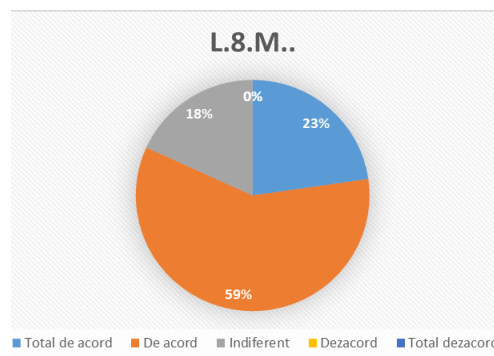

Fig.A.53.16. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.8. L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 9. *Spun mereu ce rost are să încerc oricum nu voi reuși , e greu, nu sunt în stare* , arată că există o diferență de 13% între elevii din L.7.F. care afirmă că nu sunt de acord cu această afirmație, față de cei din L.8.M. (Fig.A.53.17, Fig.A.53.18)

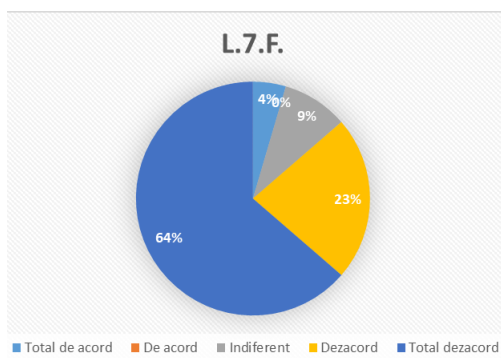

Fig.A.53.17. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.7.F.

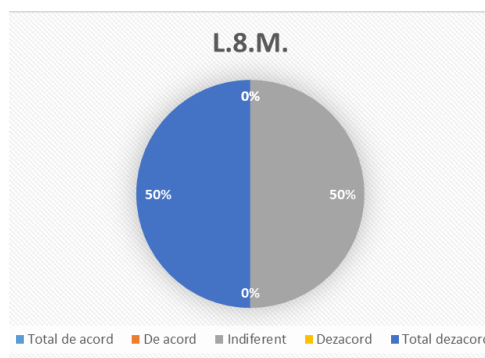

Fig.A.53.18. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.9. L.8.M.

● analiza răspunsurilor elevilor la întrebarea 10. *Spun mereu Pot să fac acest lucru sau măcar pot încerca*, arată că există o diferență de peste 9% între elevii din L.7.F. față de cei din L.8.M., care afirmă că au încredere în ei să facă un anumit lucru, sau pot măcar să încerce. (Fig.A.53.19, Fig.A.53.20)

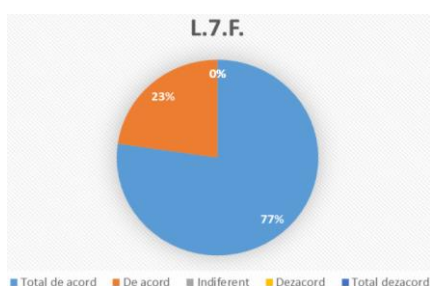

Fig.A.53.19. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.7.F.

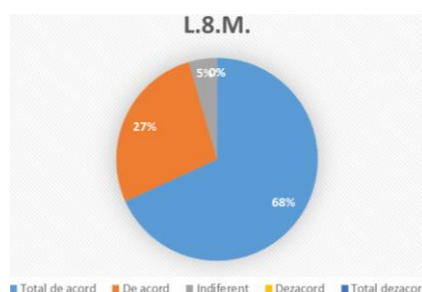

Fig.A.53.20. Pondere frecvenței răspunsurilor la chestionar pentru I.10. L.8.M.

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Subsemnata, Irina Elena-Roxana, declar pe răspundere personală că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Irina Elena-Roxana

DATA 14.11.2024

SEMNATURA

CURRICULUM VITAE

I. DATE PERSONALE

Nume și prenume: Irina Elena-Roxana

Data nașterii: 25.09.1978

Locul nașterii: România, jud. Neamț, loc. Piatra-Neamț

Cetățenie: română

II. STUDII :

2019- prezent-Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, studii de doctorat, specialitatea științifică 532.02. Didactica școlară pe trepte și discipline de învățământ

2014-2016- Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași. Master „Inovare și antreprenoriat”

2005-2007- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza “ Iași. Master „Politici și management în educație”

2000-2004- Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Facultatea de Psihologie și Asistență Socială, specializarea psihologie și asistență socială

1999-2001- Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Colegiul Universitar de Instructori, specializarea instructori-limba franceză

1993-1998-Școala Normală „Gheorghe Asachi” Piatra-Neamț, specializarea învățători-educatoare

III. STAGII DE CERCETARE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

- 17.10.2023, Artificial Intelligence and Digital Tools for Developing a Growth Mindset in Students, Primera Courses
 - 29.06.2023, Simpozion Școala Modernă Valorificarea factorilor sociali în procesul de învățământ, ediția XXI, Casa Corpului Didactic Neamț
 - 23.06.2023, Webinar Formarea competențelor infodocumentare, între deziderat și realitate, 3 ore, Casa Corpului Didactic Bacău
 - 20.06.2023, Program de formare Antreprenoriat, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Școlar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
 - 20.06.2023, Program de formare Antreprenoriat digital: cum să profiți de toate oportunitățile din mediul tău, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Școlar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions

- 20.06.2023, Program de formare Conștientizarea de sine și autoeficacitatea și gândirea critică, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Program de formare Desen Tehnic și 3D, , Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Program de formare Managementul afacerilor , Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Program de formare Managementul Rețelelor Sociale, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Program de formare Mentalitate de creștere, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Program de formare Soft Skills, Elderberry Ab, European Platform for International Cohesion (EPIC), Husavik Academic Center (HAC), IHF ASBL, Inspectoratul Scolar Judetean Neamț, IWS Internet Web solutions
- 20.06.2023, Webinar Being updated to face any challenge, British Council
- 20.06.2023, Webinar Empowering asylum seekers and refugees through english language teaching, 1 oră, British Council
- 29.05.-08.06.2023, Program de formare Combaterea fenomenului de abandon școlar în învățământul preuniversitar, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 8.06.2023, Webinar Motivating learners the ideal L2-self and secondary, British Council
- 08.05-01.06.2023, Program de formare Integrarea tehnologiilor IT în procesul didactic, 60 ore
- 23-28.05.2023, Program de formare Educație pentru egalitatea de șanse, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 18.05. 2023, Webinar Abordări interdisciplinare și transdisciplinare asupra problemelor de mediu și schimbărilor climatice locale, Asociația Atelier de cuvinte
- 30.04. - 10.05.2023, Program de formare Artă și știință în educația STEAM, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 08.05.2023, Atelier de formare on-line Consiliere și orientare în carieră, Casa Corpului Didactic Neamț

- 08.05.2023, Seminar de formare on-line Consiliere și orientare în carieră, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.04.-05.05.2023 Program de formare Instruirea diferențiată a elevilor, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.04.2023, Workshop Educația nonformală: actori, practici, perspective, Casa Corpului Didactic Botoșani
- 20.04.2023, 37th Pan-European Conference on Digital Education, 1oră și 30 min, Primera Courses
- 29.03.-06.04.2023, Program de formare Formarea competențelor manageriale de planificare strategică instituțională, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 30.03.-04.04.2023, Program de formare Fotografia terapeutică - instrument de facilitare în învățare și autocunoaștere, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 31.03.2023, Conferință internațională - Socializarea și valorizarea elevilor prin parteneriate educaționale, Casa Corpului Didactic Neamț
- 30.03.2023, Webinar Arta caligrafiei și succesul școlar, 2 ore, Asociația Învățătorilor din județul Neamț
- 20-29.03.2023, Program de formare Strategii de predare-învățare-evaluare online, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 24.03.2023, Stagiul de formare Creation de la motivation pour l'apprentissage du francais Asociația Culturală Europeă Vaslui
- 16.03. 2023, Creating a wonderful world: social and emotional learning for young learners, 1 oră, National Geographic Learning
- 06-14.03.2023 Program de formare Educație interculturală, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 04.03.2023 Seminar județean de formare Promovarea egalității de șanse prin educație, 8 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 03.03.2023, Eveniment de prezentare a implementării proiectului Calitate și incluziune prin educație, CJRAE Neamț
- 27.02.-03.03.2023, Program de formare Eficientizarea învățării prin strategii metacognitive, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 22.02.-01.03.2023, Program de formare Metode interactive de predare - învățare - evaluare, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 20-28.02.2023, Program de formare Discriminarea în mediul educațional, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț

- 28.01.-26.02.2023, Program de formare Resurse educaționale digitale: realizare, utilizare, evaluare, formare nivel 2,50 ore, Casa Corpului Didactic Botoșani
- 25.02.2023, Seminar județean de formare Educație și creativitate pentru o societate bazată pe cunoaștere, 8 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 23.02.2023, 35th Pan-EU Conference on Digital Education. 23rd of February 2023, 1 oră 30 min, Primera Courses, Primera Courses
- 09-13.02.2023, Program de formare Inteligențele multiple și succesul școlar valorificate în educația digitală,24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 08.02.2023,Create and design digital products using Canva, Coursera Project Network
- 30.01.-04.02.2023, Program de formare Educația - factor cheie în procesul de dezvoltare durabilă,24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.01.2023, Webinar XXI-Drepturile de autor-plagiat, citare și atribuire corectă a resurselor din mediul online, 1 oră, Asociația europeană a profesioniștilor din educație EDUMI
- 21.01.2023, Conferința internațională Cultura excelenței în educație, Centrul județean de Excelență Vaslui
- 16-21.01.2023, Program de formare Spune NU discriminării!,24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 14.01.2023,Atelierele de lucru PROF III și PROF IV, 16 ore, Ministerul Educației
- 09-14.01.2023, Program de formare Competențe relevante pentru digitalizarea în sistemul de învățământ, 24 ore, Casa Corpului Didactic Neamț
- 05-12.12.2022,Program de formare Curs EXCEL ,24 ore , Casa Corpului Didactic Neamț
- 7.12.2022,Conferința Webdidactica Educațional”Rolul inteligenței emoționale în dezvoltarea armonioasă a copilului supradotat, 2 ore, Fundația Dan Voiculescu pentru Dezvoltarea României
- 30.11. 2022,Activitate culturală: expoziție tematică de carte, realizare bibliografie tematică și webgrafie Medalion literar Liviu Rebreanu, Casa Corpului Didactic Neamț
- 5-30.11.2022, Activitate metodică de atragere a elevilor către lectură expoziție de carte și desene ale elevilor Moment aniversar Mihail Sadoveanu, Casa Corpului Didactic Neamț
- 29.11.2022,Simpozion internațional Profesores - ediția a X-a Strategii de optimizare a învățării, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.11.2022, Conferința în cadrul proiectului ERASMUS + AWAKE „Atenție, Percepție, Concentrare, Experiență - Învățare conform descoperirilor din neuroștiințe” cu numărul de proiect KA201-7DFAC22B, Teatrul Vienez de Copii România

- 27.10.2022,31st Pan-European Conference on Digital Education, 27th of October 2022,, 1oră și 30 min, Primera Courses
- 02-09.08.2022,Masa rotundă Combaterea și prevenirea abandonului școlar prin activități extrașcolare și de educație remedială, Alianța Consultanților Educaționali Inovatori Dâmbovița
- 02-09.08.2022,Workshop online Dezvoltarea personală pentru o carieră de succes, 2 ore, Alianța Consultanților Educaționali Inovatori Dâmbovița
- 02-09.08.2022,Workshop online managementul conflictelor educaționale, 2 ore, Alianța Consultanților Educaționali Inovatori Dâmbovița
- 16.06.2022,Simpozionul județean Comunicări Științifice și exemple de bune practici privind strategiile didactice de stimulare a interesului pentru lectură, 2022, Colegiul Tehnologic Spiru Haret Piatra-Neamț
- 10.05.2022,Webinarul cu elemente practice Comportamentul economic în cadrul familiei, 6 ore, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă din Chișinău
- 14.04.2022,Workshop Soluții creative în educație.Intervenții educaționale cu rol în prevenirea și combaterea absenteismului și abandonului școlar, 14 aprilie 2022, Casa Corpului Didactic Botoșani
- 14.04.2022,Webinar Folosește tabla interactivă virtuală VBoard,12 ore de curs, Centrul de educație digitală Edu Magic Solutions
- 17.02.2022,Webinar Brain –based learning.Teaching the way the brain learners, 1h30 min, Shakespeare school
- 08.12.2021-16.01.2022,Program de formare Mediator social, 200 ore, Asociația Start 2 Perform Craiova
- 1-5.08. 2021, Workshop -ul didactic Noi valențe ale jocurilor în școala inclusivă (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 10.04-07. 2021, Școala incluzivă în societatea democratică, CJRAE Suceava
- 23.11. 2022, Cerc pedagogic învățători, Inspectoratul Școlar Județean Neamț
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Vizualizare Eveniment Lansare Proiectul R.E.S.T.A.R.T., SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Curs Interactiv & Lansare Carte Captiveaza-ti elevii in Online mai ceva ca in clasa, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Jocuri didactice la Scoala, in Tabara si in Online, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Educația Viitorului, SELLification

- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Obiceiurile Educatorilor de Succes, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Inteligența Emoțională în Actul de Predare, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Câștigă două ore pe zi! 7 Tehnici Simple de Managementul Timpului, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Dezvoltarea Personală în Școli, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Ghid de bune practici în combaterea bullying-ului, SELLification
- Septembrie 2022, Activitatea de formare și perfecționare Pașii comunicării eficiente în sala de clasă și cancelarie, SELLification
- 28.08.2022, Seminar județean de formare Acțiune de conștientizare a semnelor timpurii de autism în primii doi ani de viață, Casa Corpului Didactic Neamț
- 20.07.2022, 28th Pan EU Conference on digital Education: Growth Mindset
- Iulie 2022, Webinar Working in schools in the conditions of COVID-19, 21ST DIGI Skillz
- 30.06.2022, 27th Pan EU Conference on digital Education: Growth Mindset, Primera Courses
- 15.06.2022, Simpozionul Internațional Școala Modernă Egalitate de șanse în procesul educațional, Casa Corpului Didactic Neamț
- 09.06.2022, International panel discussion violence and silence-mental health and socio-emotional well being of young people-human rights approach, Global forum of teacher educators
- 07.06.2022, Seminar de formare Mesagerii kalokagathiei, Casa Corpului Didactic Neamț
- 05.06.2022, Webinar International World Environment Day Contest, 21STDIGISKILLZ
- 03.06.2022, Seminar de dezvoltare a măiestriei pedagogice, Asociația obștească inovație în educația de performanță
- Iunie 2022, Workshop Tehnologii performante în educație, Universitatea De Stat din Tiraspol
- 26.05.2022, 26th Pan EU Conference on digital Education, Primera Courses
- 25.05.2022, Conferința Jurnalism și responsabilizare socială.Utilizarea jurnalismului ca instrument educațional, Colegiul Național Calistrat Hogaș Piatra-Neamț
- 23.05.2022, Free GFTE Offline Webinar Learning Beyond Boundaries, Global Forum for Teacher Educators
- 10.05.2022, Atelierul Mind the gap!ROSE –schimbări de paradigmă.Provocări și oportunități contextuale perioadei postpandemice, Ministerul Educației

- Mai 2022, Program de formare Strategii de predare-învățare-evaluare online, Casa Corpului Didactic Neamț
- Mai 2022, Program de formare Management strategic. Management de risc pentru sistemul de învățământ, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.05.2022, International mini-symposium Learning Beyond the Boundaries, Global Forum for Teacher Educators
- Mai 2022, Conferința Științifică Anuală a Doctoranzilor Probleme actuale ale Științelor Umanistice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă din Chișinău
- 28.04.2022, Webinar 30 Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 21.04.2022, 25th Pan EU Conference on digital Education: Digital teaching of languages, Primera Courses
- 15.04.2022, Webinar Utilizarea softului zotero pentru gestiunea referințelor bibliografice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 14.04.2022, Conferința online Rolul și importanța educației civice în rândul tinerilor prin teaching și coaching, C.C.D.R. Buzău
- 13.04.2022, Webinar Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 13.04.2022, Curs Evaluarea formativă modernă cu ajutorul standardelor educaționale, Centrul de educație digitală Edumagic solutions
- 13.04.2022, Webinar Stiluri de citare a surselor de informare.Prezentarea referințelor, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 12.04.2022, Curs Folosește tabla interactivă virtuală VBoard, Centrul de educație digitală Edumagic solutions
- 8-9.04.2022, Conferință online Perfect20.Two decades of IH Bucharest Expertise at Your Service, International House Bucharest
- aprilie 2022, Webinar XIX-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- aprilie 2022, Program de formare Utilizarea eficientă a resurselor educaționale în CDI , Casa Corpului Didactic Neamț
- Aprilie 2022, Program de formare Management didactic pentru învățământ preuniversitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- Aprilie 2022, Program de formare Management didactic pentru învățământul preuniversitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- Aprilie 2022, Atelierul practic „Experiența „Școlii online pentru cariera de succes a cadrului

- 31.03.2022, 24th Pan EU Conference on digital Education: Digital teaching of languages, Primera Courses
- 17.01-30.03.2022, Program de formare Control și monitorizare în educație, Casa Corpului Didactic Bistrița-Năsăud
- 30.03.2022, Webinar Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 30.03.2022, Conferința internațională Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.03.2022, Webinar A walk through the Edu-Tech tools with Global educators, 21STDIGISKILLZ
- 24.03.2022, Webinar Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 20.03.2022, Cursul Arta povestirii.Scena și culisele ei, Atelier de cuvinte
- 17.03.2022, Webinar Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 12.03.2022, Webinar Training series A walk through the Edu-Tech tools, 21STDIGISKILLZ
- 11.03.2022, Seminar de formare Managementul eficient al clasei de elevi, Casa Corpului Didactic Neamț
- Martie 2022, Webinar XVI-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- Martie 2022, Program de formare Managementul curriculumului la decizia școlii, Casa Corpului Didactic Neamț
- Martie 2022, Program de formare Persuasiunea prin imagini, Casa Corpului Didactic Neamț
- Martie 2022, Program de formare Jocul didactic-coordonată a educației contemporane, Casa Corpului Didactic Neamț
- Martie 2022, Program de formare Perspective privind managementul organizațional, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.02.2022, Simpozionul Internațional Profesores-ediția aIXa Creativitate în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 24.02.2022, Webinar A narrative context lesson:the class in the story, British Council
- 24.02.2022, 23th Pan EU Conference on digital Education: Digital teaching of languages, Primera Courses
- 21.02.2022, Simpozionul internațional Competențe europene în educație și formare profesională, Colegiul Național Grigore Moisil Bacău
- 20.02.2022, Seminar județean de formare Implementarea practică a strategiei naționale antibullying într-o unitate școlară, Casa Corpului Didactic Neamț

- 19.02.2022, Seminar județean de formare Integrarea școlară și socială a elevilor, Casa Corpului Didactic Neamț
- 17.02.2022, Webinar Brain Stage and neuroheart education, Neuro+education
- 15.02.2022 Cursul Pandantul Comic. Cum stârnești situații comice când spui o poveste sau faci o prezentare, Atelier de cuvinte
- 14.02.2022, Conferința de totalizare a proiectului educațional Grigore Vieru-apărător și tribun al valorilor străbune, Asociației Profesorilor și Dascălilor de Pretutindeni
- 12.02.2022, Webinar training series A walk-through the Edu-Teach tools with Global educators, 21STDIGISKILLZ
- 10.02.2022, Al doilea simpozion internațional Modele de inteligență emoțională în leadership educational, Consorțiul Asociația Transformational Leadership și Emotional intelligence research and training institute SUA
- 10.02.2022, Project Strategii inovative de educație în contextul diversității, Erasmus+
- 03.02.2022, Seminar de dezvoltare a măiestriei pedagogice, Asociația obștească inovație în educația de performanță
- februarie 2022, Webinar XV-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- Februarie 2022, Program de formare De la proiectele Etwinning la parteneriate strategice în programul Erasmus+, Casa Corpului Didactic Neamț
- Ianuarie-februarie 2022, Program de formare Evaluarea școlară. Evaluarea rezultatelor învățării, Casa Corpului Didactic Neamț
- Februarie 2022, Program de formare Repere ale educației interculturale, Casa Corpului Didactic Neamț
- Februarie 2022, Masă rotundă Aspecte sociopsihologice ale securității copiilor în medii familiale și rezidențiale, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă din Chișinău
- 22.10.2021-16.01.2022, Program de formare PROF1-Mentorat de carieră, Ministerul Educației
- 15.01.2022, 27th Pan EU Conference on digital Education: Growth Mindset, Primera Courses
- 15.01.2022, Webinar Training series A walk through the Edu-Tech tools, 21STDIGISKILLZ
- 13.01.2022, Webinar Sharing is caring, 21STDIGISKILLZ
- 12.01.2022, Seminar de formare Școala și comunitatea fără bullying, Casa Corpului Didactic Neamț
- 10.01.2022, Seminarul de formare Educația incluzivă și copiii cu cerințe educaționale speciale în mediul online, Casa Corpului Didactic Neamț

- Ianuarie 2022, Webinar X-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- Ianuarie 2022, Program de formare Strategii pentru combaterea abandonului școlar în învățământul preuniversitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- Ianuarie 2022, Workshop Adopt, Adapt, Improve, English Language Centre
- Ianuarie 2022, Session Class point, Primera Courses, Riahi Hedia
- 21.12.2021, Achiziții publice, prevenirea și sancționarea neregulilor, în contextul achizițiilor publice, în implementarea proiectelor POCU, Word Bank Romania
- 14.12.2021, Prevenirea neregulilor, fraudei și a conflictului de interese, în implementarea proiectelor POCU, Word Bank Romania
- 11.12.2021, Activitatea de formare Educația viitorului, SELLification
- 09.12.2021, Management de proiect, parteneriate și bune practici la nivel național și european în implementarea proiectelor POCU, Word Bank Romania
- 06.12.2021, Management financiar și raportare tehnică, în implementarea proiectelor POCU, Word Bank Romania
- Decembrie 2021, Webinar IX-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- Decembrie 2021, Program de formare Managementul proiectelor cu finanțare locală/județeană/națională/europeană, Casa Corpului Didactic Neamț
- Decembrie 2021, Program de formare Managementul conflictului, Casa Corpului Didactic Neamț
- Decembrie 2021, Program de formare Competența emoțională în mediul școlar incluziv și metode de dezvoltare a acesteia, Casa Corpului Didactic Neamț
- Decembrie 2021, Program de formare Modele de asigurare a calității în educație, Casa Corpului Didactic Neamț,
- Decembrie 2021, Utilizarea modelului CAF 2020, Fiatest SRL
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Cum devenim mentori pentru elevii noștri, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Captează-ți elevii în online mai ceva ca la clasă, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Starea de bine a educatorului, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Motivare a elevilor prin NLP, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Inteligența emoțională în actul de predare, SELLification

- Decembrie 2021, Activitatea de formare Cum să rămânem calmi și echilibrați emoțional în aceste vremuri, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Excelența în cariera de dascăl, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Obiceiurile Educatorilor de Succes, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Leadership în educație, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Susține lecții online aproape fără efort, SELLification
- Decembrie 2021, Activitatea de formare Cum să faci din GDPR aliatul tău, ca profesor sau director de școală, SELLification
- 28.11.2021, Atelierul Povești cu tâlc, Asociația Generală a învățătorilor din România, filiala din Republica Moldova
- 26.11.2021, Conferința științifică internațională „Educația privind drepturile copilului: experiențe și perspective în învățământul primar și preșcolar” Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 19.11.2021, Plagiatul și dreptul de autor, Agenția de stat pentru proprietatea intelectuală
- 17.11.2021, Conferință Științifică Națională Practici naționale și internaționale de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 17.11. 2021, Conferința Științifică Națională cu participare Internațională Practici naționale și internaționale de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 12 noiembrie 2021, Conferința științifică cu participare internațională Dezvoltarea personală și integrarea socială a actorilor educaționali, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- Noiembrie 2021- Webinar VI-Educația la timpul prezent, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- 01.11. 2021, Webinar II-Povești desenate, Asociația europeană a profesioniștilor în educație
- 01.11. 2021, Program de formare Competențele digitale și rolul lor în profesionalizarea carierei didactice, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.11. 2021, Program de formare Consilierea părinților, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.11. 2021, Program de formare Învățarea eficientă prin metode interactive, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.11. 2021, Program de formare Metode inovative de promovare la clasă a educației pentru dezvoltare durabilă, Casa Corpului Didactic Neamț

- 01.11. 2021, Program de formare Dirigenția și rolul dirigintelui în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.11.2021, Activități metodico-științifice în cadrul Săptămânii Educației Permanente Adult Learners Week, Casa Corpului Didactic Neamț
- 30.10.2021, Simpozionul internațional interdisciplinar al profesorilor și dascălilor de pretutindeni « Repere ale identității și educației. Odă limbii române », Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Workshop -ul didactic Școala ca principal spațiu al învățării pluralității culturale (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Workshop –ul didactic Repere identitare: cine sunt eu? cine ești tu? (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Workshop -ul didactic Educație prin schimbare: motivație, autonomie și învățare (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Programul didactic prin instruire directă și instruire autodidactă Metode și tehnici pentru dezvoltarea gândirii laterale (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Atelierul didactic (workshop) de instruire directă și instruire autodidactă Manifest pentru limba română (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 30.10.2021, Workshop –ul didactic cu participare internațională Competență și performanță în învățământ.Repere ale unei instruirii modern, Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 28.10.2021, Conferința de lansare a proiectului Calitate și incluziune prin educație, CJRAE Neamț
- 27.10.2021, Steam by stealth-science disguised as adventure for young learners, Collins
- 05.10.2021, Conferința Națională Profesor-o meserie pentru viitor, Casa Corpului Didactic București
- Octombrie 2021, GFTE 3RD International Conference 2021 My teaking story, Global Forum for Teacher Educators
- 1-5.08. 2021, Workshop -ul didactic Aportul tablei virtuale în procesul de învățământ (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop-ul didactic Efectele dispozitivelor digitale asupra fericirii copiilor/elevilor (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, workshop-ul didactic Parteneriatele educaționale eficiente (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație

- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Atelierele de creație- sursă de promovare a elevilor dotați (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08. 2021, Workshop-ul didactic Educația non-formală și școala creativității (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Pregătirea profesorilor pentru o educație incluzivă a copiilor cu cerințe educaționale special (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Stilurile manageriale și sistemul educațional (4ore) , Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Identitatea cultural-națională în contextul actual educațional (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08. 2021, Workshop -ul didactic Educația non-formală pentru o școală altfel (4ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Prelucrarea imaginilor digitale, analiza datelor și statistică (2 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic Strategii didactice activparticipative în învățământul preșcolar (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08. 2021, Workshop -ul didactic Jocul și joaca. Oportunități multiple de învățare și dezvoltare (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic: Educația axiologică în școli și grădinițe (4 ore),
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic: Măsurarea bunăstării copiilor în școală (4 ore),
- 1-5.08. 2021, Workshop -ul didactic: Proiecte de educație antidrug și parenting (4 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație
- 1-5.08.2021, Workshop -ul didactic: Formarea deprinderilor de compoziție prin tehnici de gândire laterală (6 ore), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație)
- 28.06-31.07.2021, Școala de vară 2020-2021, Casa Corpului Didactic Neamț
- 16.07.2021, Ateliere de lucru O clasă fără bullying –strategii inovative în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 14.07.2021, Workshop Competențe digitale, Casa Corpului Didactic Neamț
- 15. 04.07.2021, Dezvoltarea emoțională-opportunitate pentru incluziune, CJRAE Suceava
- 01.01. 2021, Program de formare Integrarea copiilor cu deficiențe de învățare, Casa Corpului Didactic Neamț
- 21.10.2021, Webinar Educația la timpul prezent V-S. Matthes, EDUMI
- 13.10.2021, Webinar Povești desenate, EDUMI

- 08.10.2021, Webinar World Teachers' Day 2021 Eco-literacy: What? Why? And how?, Teaching English - British Council
- 08.10.2021, Webinar World Teachers' Day 2021 Digital Literacies, Teaching English - British Council
- 06.10.2021, Webinar World Teachers' Day 2021 A recipe for teacher learning Teaching English - British Council
- 06.10.2021, Webinar Educația la timpul prezent IV-P. Thomas, Asociația Europeană a Profesioniștilor din Educație EDUMI
- 27.09.2021, Webinarul Manualele Corint cultivă starea de bine în clasă, Grupul Editorial Corint
- 24.09.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția a VIIIa, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 16.09.2021, Workshop didactic Temele pentru acasă, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 16.09.2021, Workshop didactic Temele pentru acasă-tradițional sau îndrăzneț?, AGIROMD
- 09.09.2021, Workshop-ul Instrumente digitale și metode activ participative în contextul Proiectelor Erasmus, Școala Gimnazială Galați
- 7.09.2021, Teacher development seminar, Cambridge Assesment English
- 6-7.09.2021, Webinar de formare Sisteme de gestionare electronică a învățării. Noi competențe pentru predarea online și folosirea judicioasă a noilor tehnologii în procesul didactic, Casa Corpului Didactic Vaslui, Asociația Europea Vaslui
- 2-3.09.2021, Webinar de formare Management strategic pentru sistemul de învățământ. Ameliorarea proceselor, Casa Corpului Didactic Vaslui, Asociația Europea Vaslui
- 01.09.2021, Workshop didactic Lecția Independenței Republica Moldova, AGIROMD
- 26.08.2021, 17th Pan-European Conference on Digital Education, Primera Courses
- 20.08.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția a VIIa, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 17.08.2021, Proiectul educațional Trenulețul cu povești, Asociația profesorilor de pretutindeni
- 09.08.2021, GFTE Free International Webinar Art of storytelling, Global Forum for Teacher Educators
- 04.08.2021, Conferința metodică pentru cadrele didactice școlare și universitare Gândirea ca o disciplină curriculară, AGIROMD

- 01.08.2021, Workshop-ul didactic cu participare internațională Profesori la clase inovative!, Asociația Profesorilor și Dascălilor de Pretutindeni
- 27.06.2021, Atelierul al patrulea dedicat cărții Rotonda plopilor aprinși De dincolo de ape, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 25-26.06.2021, Workshop-ul didactic cu participare internațională (tip atelier) Platforme educaționale în sprijinul cadrului didactic, Asociația Profesorilor și Dascălilor de Pretutindeni
- 24.06.2021, Seminarul științifico-practic național cu participare internațională Implicarea studenților, masteranzilor, doctoranzilor în cercetări dezvoltate de mediul asociativ: provocări și soluții, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” Chișinău
- 22-24.06.2021, Conferința transnațională Educație online fără frontiere, Direcția generală educație, tineret și sport din mun. Chișinău
- 11-21.06.2021, Programul internațional de formare Strategii de optimizare a continuității între nivelele de școlaritate/ strategies for optimizing continuity between levels of schooling, Asociația Profesorilor și Dascălilor de Pretutindeni
- 18.06.2021, Atelierul de formare despre măsurarea amprentei ecologice organizat în cadrul proiectului REFE Reducerea Ampreței Ecologice prin educație, Asociația Teatrul vienez de copii
- 18.06.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția a VIa, AGIROMD
- 11.06.2021, Webinarul Managementul timpului, AGIROMD
- 09.06.2021, Simpozionul internațional Școala Modernă Perspective în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 04.06.2021, Webinarul Reziliență, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 01.06.2021, Webinarul Entuziasm, aventură, echilibru, simț al umorului, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- Aprilie-iunie 2021, Sesiunile de instruire în cadrul proiectului internațional Promovarea educației bunăstării în școală, Asociația Profesorilor și Dascălilor de Pretutindeni
- 30.05.2021, Proiectul național Lecturi spirituale. Atelierul al treilea dedicat cărții O dată și pentru toată viața, autor Ilie Șugaev, AGIROMD
- 29.05.2021, Workshop de formare online Abordarea pozitivă în școli și acasă...despre reziliența în familie și în mediul educațional, Centrul Comunitar de Dezvoltare Regională Buzău
- 25.05.2021, Program de dezvoltare personală pentru cadrele didactice Profesori cu stil Webinar Branding personal vs branding profesional, AGIROMD
- 25.05.2021, Sesiunea de training online Gestionarea dispozitivelor Chromebook și windows 10 prin consola de administrare, Google for education

- 22.04-21.05.2021, Program de formare Management de proiect, Casa Corpului Didactic Neamț
- 21.05.2021, Webinarul Abilități de comunicare, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 20.05.2021, Conferința Națională online Bune practici în școala proactivă , Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 18.05.2021, Conferința Științifică Anuală a Doctoranzilor Probleme actuale ale științelor umanistice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 8.04-17.05.2021, Curs de formare Manager îmbunătățire procese, Start2perform
- 14-15.05.2021, Congresul internațional moldo-polono-roman Educație, Politici, Societate, Universitatea de Stat din Tiraspol
- 10.05.2021, International Conference, „New Normal Education”, World Voice International Romania
- 29.04.2021, Simpozionul regional Portofoliul digital al profesorului, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași Facultatea de Informatică
- 29.04.2021, Simpozionul regional Portofoliul digital al profesorului, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.04.2021, Program de dezvoltare personală Profesori cu stil Webinar Reînnoirea de sine, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 22.04.2021, Webinar Bune practici în dezvoltarea holistică a copiilor de vârstă timpurie în cadrul evenimentului Ziua ușilor deschise online 2021, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 20.04.2021, Sesiunea Procesul de autoevaluare conform modelului CAF, Ministerul Educației
- 17.04.2021, Webinar internațional Education as the practice of freedom, Global Forum for teachers educators
- 14.04.2021, Consiliere profesională-Atestarea 2021 fără stress!-Proba practică-modalități de integrare a criteriilor de evaluare într-un discurs convingător, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 12.04.2021, Seminarul de formare Educația pentru sănătate în școli, Casa Corpului Didactic Neamț
- 03-04.04.2021, Curs International Recommendations for support activities and preventive measures to help reduce school dropout and increase educational status in minority communities, Start2perform Craiova, România

- 31.03.2021, Webinar online Primul pas pentru a avea încredere, PFA Core Luminița Zoița
- 20.03.2021, Webinar Arta povestirii-scena și culisele ei, AteliER de cuvinte
- 19.03.2021, Conferința Națională online Bune practici în școala proactivă, AGIROMD
- 24.02.-10.03.2021, Program de formare Instruirea diferențiată a elevilor, Casa Corpului Didactic Neamț
- 05.03.2021, Conferința online pentru cadrele didactice Tehnologia face diferența ,Centrul Național de Inovații Digitale în Educație Clasa Viitorului Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 05.03.2021, Seminar online Cum recunoaștem, prevenim și intervenim în situațiile de bullying, Terre des hommes Moldova, UNICEF Moldova, Childhub Moldova
- 2.03.2021-4.03.2021 Conferința Internațională Educație timpurie online și offline, Asociația Obștească Centrul de Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Dizabilități de Intellect CULTUM
- 2-4.03.2021, Conferința internațională Educația timpurie online și offline, Asociația Obștească Centrul de Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Dizabilități de Intellect CULTUM
- 24-28.02.2021, Program de formare Management intercultural, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.02.2021, Webinar Cum integrezi improvizația în activitatea didactică, AteliER de cuvinte
- 26.02.2021, Simpozionul Național Profesores - Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației,
- 26.02.2021, Simpozionul Național Profesores Școala și familia –factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi, Casa Corpului Didactic Neamț
- 24.02.2021, Webinar online Zece obiceiuri pentru a-ți crește imaginea de sine, PFA Core Luminița Zoița
- 17-21.02.2021, Program de formare CDI-centru de instruire diferențiată prin intermediul resurselor educaționale online, Casa Corpului Didactic Neamț
- 07-14.02.2021, Webinar LMS-și sisteme electronice de management didactic în soluții noi de e-learning pentru profesori, școli, elevi și părinți, Casa Corpului Didactic Vaslui, Asociația Europeană Vaslui
- 14.02.2021, Conferință Internațională Reflective narratives, Global Forum for teachers educators

- 11.02.2021, Webinar Cum să gândești evaluarea finală încă de la început de semestru, *Aspire Teachers 2021*
- 30.01.-06.02.2021, Program de formare Utilizarea aplicațiilor TIC în activitatea didactică, Casa Corpului Didactic Neamț
- 16.01.2021, Seminar internațional Master class-modalitate eficientă în formarea inițială și continuă a cadrelor didactice, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă Chișinău
- 12.01.2021, Școala de iarnă Trening pentru cadrele didactice Cum să fii autor de publicații în revista științifico-metodică, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 5-6.01.2021, Conferința transnațională Educație online fără hotare, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (MECC) Primăria Chișinău
- 20-30.12.2020, Program de formare Rolul educativ și recreativ al activităților extrașcolare, Casa Corpului Didactic Neamț
- 14-19.12.2020, Program de formare Importanța organizării în școală a unui program de tip After School, Casa Corpului Didactic Neamț
- 9-18.12.2020, Program de formare Provocările carierei didactice în era digitală, Casa Corpului Didactic Neamț
- 17.12.2020, Conferința Europeană „Educația Viitorului - Teach for Future”, a III-a ediție, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
- 18.11.-13.12.2020, Program de formare Dezvoltator de e-learning, Start2perform
- 2-9.12.2020, Program de formare Dezvoltare personală prin activități de voluntariat, Casa Corpului Didactic Neamț
- 9.12.2020, Conferința Națională Rolul educativ al tradițiilor și obiceiurilor românești, Casa Corpului Didactic Neamț
- 2-7.12.2020, Program de formare Strategii ludice în educația de tip OUTDOOR, Casa Corpului Didactic Neamț
- 22.11.2020-06.12.2020, Program de formare Conflictele interpersonale și gestionarea acestora, Casa Corpului Didactic Neamț
- 04-5.12.2020, Conferința Științifică Națională cu participare internațională Calitatea în educație –imperativ al societății contemporane, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 04.12.2020, Workshop internațional The interaction of verticals and horizontals, or how to accept what is impossible to understand, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM

- 04.12.2020, Workshop internațional Dezvoltare comunitară prin activități de crowdfunding / Community development through crowdfunding activities, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 04.12.2020, Workshop internațional Renașterea Moldovei: Model de reabilitare comunitara prin proiecte colaborative istorice, culturale si ecologice / Renaissance of Moldova: Model of community rehabilitation through historical, cultural and ecological collaborative projects, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 03-04.12.2020, International Scientific Conference "Contemporary Issues of the Socio-Humanistic Sciences" , Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop Coaching and management of social conflicts, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop The cognitive model of anxiety. Case conceptualization, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop Internal responsibility and validity of the application of medical and social criteria for determining the degree of disability in the Republic of Moldova, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop Professional dialogue, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop Personal and professional development planning:
- 04.12.2020, Workshop Renaissance of Moldova: Model of community rehabilitation through historical, cultural and ecological collaborative projects, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop Community evelopment through crowdfunding activities, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 04.12.2020, Workshop The interaction of verticals and horizontals, or how to accept what is impossible to understand, Faculty of Social and Educational Sciences, Free International University of Moldova
- 03.12.2020, Webinar Competențe- cheie la școlarii mici în mediul online: citit, scris & steam, Aspire Teachers 2021
- 03.12.2020, Workshop internațional Planificarea dezvoltării personale și profesionale: strategii și modalități / Personal and professional development planning: strategies and ways, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM

- 03.12.2020, Workshop internațional Dialogul profesional/Professional dialogue, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 03.12.2020, Workshop internațional Responsivitatea internă și validitatea exercițiului de aplicare al criteriilor medico-sociale de determinare a gradului de dizabilitate în Republica Moldova / Internal responsibility and validity of the application of medical and social criteria for determining the degree of disability in the Republic of Moldova, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 03.12.2020, Workshop internațional Modelul cognitiv al anxietății. Conceptualizare de caz / The cognitive model of anxiety. Case conceptualization, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 03.12.2020, Workshop internațional Coaching și managementul conflictelor sociale / Coaching and management of social conflicts, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 03.12.2020, Conferința științifică internațională „Preocupări contemporane ale științelor social-umanistice”, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 29.11.2020-01.12.2020, Program de formare Învățarea modernă prin strategii inovative de predare-învățare-evaluare, Casa Corpului Didactic Neamț
- 23-28.11.2020, Program de formare Managementul organizației școlare și a resurselor umane, Casa Corpului Didactic Neamț
- 20-27.11.2020 Program de formare Managementul conflictelor în organizațiile școlare, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.11. 2020, Conferința Națională Dialog între cultură și educație, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
- 16.11.2020-21.11.2020, Program de formare Arta și știința proiectării didactice, Casa Corpului Didactic Neamț
- 20.11.2020, Workshop online Drepturile copiilor în operele literare școlare, Casa Corpului Didactic Neamț
- 19.11.2020, Webinar Evaluarea la clasele primare: portofoliu, fișe, jocuri, Aspire Teachers 2021
- 18.11.2020, Școala de toamnă a cadrelor didactice, 2020 Webinar 4 : Evaluarea produselor de comunicare orală: abordări inter- și transdisciplinare 225, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 12-15.11.2020, Program de formare Reflecție și implicare în construirea comunității de învățare, Casa Corpului Didactic Neamț

- 03.11.2020, Webinar Evaluarea la clasele primare prin proiect și teste online,Aspire Teachers 2021
- 01.11.2020,Concursul național de creativitate didactică în domeniul materialelor auxiliare destinate educației pentru drepturile omului-faza națională diplomă premiul III, Institutul Român pentru Drepturile Omului
- 30.10.2020, Școala de toamnă a cadrelor didactice, 2020 Webinar Abordări integrate ale curriculumului școlar, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 30.10.2020, Școala de toamnă a cadrelor didactice, 2020 Webinar „Educația matematică a micilor școlari: Frumos, Inteligent, Eficient” 75, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 29.10.2020, Conferința Națională Ipostaze ale educației în era digitală, Casa Corpului Didactic Neamț,Universitatea ”Alexandru Ioan Cuza” Iași Facultatea de Informatică
- 29.10. 2020, Conferința Națională Ipostaze ale educației în era digitală, Casa Corpului Didactic Neamț,Universitatea ”Alexandru Ioan Cuza” Iași Facultatea de Informatică
- 23.10.2020, Conferința Națională online, „Ambasadorii limbii române în școală” ediția a IVa 2020, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 23.10.2020, Formare profesională Foi de lucru interactive în WIZER.ME, Institutul de formare continuă Chișinău, Moldova
- 23.10.2020,Conferința online Ambasadorii limbii române în școală, ediția aIVa 2020, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 22.10.2020,Webinar Continuarea școlii online în timpul pandemiei, Wellbeing Institute Transylvania College MindEducation
- 22.10.2020,Webinar Lecții online memorabile, Wellbeing Institute Transylvania College MindEducation
- 02.10.2020,Sesiunea de formare Cum captezi și reții atenția elevilor în mediul virtual?, Junior Achievement
- 08.09.2020-11.09.2020, Program de formare Importanța organizării în școală a unui program de tip Școală după școală, Casa Corpului Didactic Neamț
- 02-11.09.2020, Program de formare Dezvoltarea competențelor de utilizare a tehnologiei informației în activitatea didactică online, Inspectoratul Școlar Județean Neamț,Casa Corpului Didactic Neamț
-
- 29.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 44. Descoperim localitatea natală, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova

- 24.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 37: Masa rotundă Limbă, istorie, cultură, tradiții, spiritualitate pe ambele maluri ale Prutului, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 23.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 36. Școala de pe prispa bisericii - model istoric de învățare și actual pentru școala modernă, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 22.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 32. Scriitorul român între paradigma Gutenberg și noua paradigmă online, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 22.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 33. Profesiile viitorului din domeniul IT în școlile din Republica Moldova, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 21.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 31. Voluntariat pentru educație, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 21.08.2020,Școala Internațională de Vara a Profesorilor și Cadrelor Didactice de Pretutindeni (SIVPDP) Atelier didactic Pedagogia comunicării în școala contemporană, Institutul de politici socio-educaționale România,UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 20.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 30. Provocările globale și educația în România și în Republica Moldova, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 20.08.2020,SIVPDP Atelier didactic Jocurile și gestionarea emoțiilor la copii, Institutul de politici socio-educaționale România,UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 19.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 29. Accesul la educație în condiții pandemice, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 19.08.2020,SIVPDP Atelier didactic Jocul didactic în mediul educațional inclusiv, Institutul de politici socio-educaționale România,UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 19.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi, Webinar 28. Clasa inversată sau învățarea pe dos, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 18.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 27. Secretele ZOOM-ului și utilizarea Google sites ca instrument de prezentare a proiectelor educaționale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova

- 18.08.2020,SIVPDP Atelier didactic Arta povestirii, Institutul de politici socio-educăționale România,UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 18.08.2020,SIVPDP,De la particularitățile individuale la potențialul elevului din fața noastră, Institutul de politici socio-educăționale România,UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 17.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 26. Curriculum actualizat în contextul noului an de studii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 17.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 25. Descoperă Moldova, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 17.08.2020,SIVPDP Profesionalizarea carierei didactice, Institutul de politici socio-educăționale România, UNIFERO,UPS I.Creangă Chișinău
- 16.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 23.,„Dăm culoare lumii prin parteneriatele educaționale" , Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 15.07-15.08.2020,Sesiune de formare profesională Proiectele educaționale-strategie de dezvoltare și promovare a unității de învățământ, Asociația Dascăli Emeriți Bacău, România
- 15.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 21. Profesorii buni cântă și mănâncă mere. Pledoarie pentru pedagogie, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 15.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 22. Deschidem școlile și grădinițele în siguranță, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 14.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 19. Dialog pedagogic online. Curriculumul școlar ca răspuns la provocările globale. Postmodernism și inovare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 14.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 20. A Organizația Mondială a Sănătății Oficiul din Republica Moldova Masurile de prevenire a COVID-19, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 13.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 17. O școală în siguranță, fără COVID. Un management special orare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 12.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 15. Școala în aer liber: un mit, o realitate sau o necesitate?, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova

- 12.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 16. Clasa Viitorului - Centrul Național de Inovații Digitale în Educație , Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 11.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 13. Geometria spațiilor școlare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 10.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 12. O școală în siguranță, fără COVID: Modelăm deschiderea școlilor , Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 09.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 10. Pedagogul - model de cultură și comunicare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 08.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 9. Avera bunei educații cu Teodor Baconski, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 07.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 7. Să învățăm a prețui esențele!, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 07.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 8. Resursele RED oferite de Biblioteca digitală Educație Online, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 3-7.08.2020,Program de formare Mijloacele audio-vizuale, alternativa noului sistem de învățământ, Casa Corpului Didactic Neamț
- 06.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 5. Școala Internațională de vara a AGIRO, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 06.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 6. Scrierea articolelor în revistele de specialitate, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 05.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 4. Stare de bine în școală, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 03.08.2020,Academia de vară a cadrelor didactice Viitorul educației este astăzi Webinar 1. CV-ul profesional - cartea de vizită a cadrului didactic , Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Republica Moldova
- 20-24.07.2020,Program de formare Competențe informatice în învățământ, Casa Corpului Didactic Neamț

- 13-16.07.2020,Program de formare Managementul situațiilor de criză din mediul educațional, Casa Corpului Didactic Neamț
- 15.06-15.07.2020,Sesiune de formare profesională Managementul educațional în instituțiile de învățământ, Asociația Dascăli Emeriți Bacău, România
- 4-5.07.2020,Workshop Adapting students to e-learning.Disability vs inability, Institute for socioeducational policies
- 4-5.07.2020,Workshop Digital Tehnology.Distance learning for special education, Institute for socioeducational policies
- 4-5.07.2020,Workshop Special education as a challenge to education in Romania, Institute for socioeducational policies
- 4-5.07.2020,Workshop Career and image of pro-active teachers.Challenges and issues of special education, Institute for socioeducational policies
- 27.06.2020,Conferința Superteach online, Fundația Romanian business leader, Institutul dezvoltării personale
- 13-14.06.2020,Workshop The teacher of this Times. Test pilot and Writer of Cop Scenarios -Profesorul acestor timpuri-pilot de încercare și scriitor de scenarii polițiste , Institute for socio-educational policies Romania, UNIFERO Inc alliance United States of America, PREMIUM International School of Bucharest Romania
- 13-14.06.2020,Workshop Learning by experience in early education and the development of open mentality-Învățarea experiențială în educația timpurie și dezvoltarea mentalității deschise, Institute for socio-educational policies Romania, Early education Institute No. 98 from Chișinău Moldova, Achif Ersoy Ilkokulu School-Konya Emirgazi Turkey
- 13 -14.06.2020,Workshop The unseen effects of crossing the COVID 19 pandemic in school children –Efectele nevăute ale traversării pandemiei COVID 19 la copiii de lângă noi și din mediul școlar,Institute for socio-educational policies Romania, CONIL Association –CONIL Primary School Romania
- 10.06.2020,Activitate educațională online Captează-ți elevii în online, mai ceva ca la clasă,.C.SELLification SRL-D
- 26.05.2020,Sesiune de formare Folosește manualele 3D și instrumentele interactive pentru a susține lecții la distanță, Editura Didactică și Pedagogică România
- 6-14.05.2020,Program de formare continuă Proiectarea-structuri didactice la granița dintre tradițional și modern, Casa Corpului Didactic Neamț, România
- 8.05.2020,Conferința Științifico-practică internațională Managementul educațional: realizări și perspective , Universitatea de Stat Alecu Russo Bălți, Republica Moldova

- 07.04.2020, Webinar Leading the change to virtual learning, Modern Teacher Profesional Learning
- 06.04.2020, Webinar Building student ownership in virtual learning, Modern Teacher Profesional Learning
- 03.04.2020 Webinar Relația de cuplu în plină criză, Wellbeing Institute Cluj Napoca, România
- 02.04.2020, Webinar Cum gestionez impactul crizei asupra familiei mele? Dar conflictele? (fie ele dintre copii sau dintre părinți și copii.) Cum sprijini copiii să înțeleagă ce se întâmplă și ce pot face ei, Wellbeing Institute Cluj Napoca, România
- 28.03.2020, Webinar Getting your virtual classroom up & running: how to utilize the learning plan starter kit , Modern Teacher Profesional Learning
- 28.03.2020, Webinar Getting your virtual classroom up & running: training parents & students in e-learning and supporting students with accommodations , Modern Teacher Profesional Learning
- 28.03.2020, Webinar Getting your virtual classroom up & running: creating playlists & accessing digital resources
- 27.03.2020, Webinar Getting your virtual classroom up & running: getting face-to-face, virtually , Modern Teacher Profesional Learning
- 27.03.2020, Webinar Getting your virtual classroom up & running: creating a virtual classroom space with aligned digital resources, Modern Teacher Profesional Learning
- 25.03.2020, Webinar Cum îi sprijini pe părinții copiilor din ciclul primar?, Wellbeing Institute Cluj Napoca, România
- 27.02-05.03.2020, Program de formare Managementul clasei de elevi, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.03.2020, The Advocacy Course, British Council
- 01.03.2020, The culture & creativity course, British Council
- 01.03.2020, The communication course, British Council
- 01.03.2020, The digital communication course, British Council
- 01.03.2020, An introduction to cultural journalism online course, British Council
- 01.03.2020, The creative Europe course, British Council
- 25-27.02.2020, Cursul de dezvoltare a competențelor digitale în cadrul proiectului Erasmus+ eskills4all C2 Training week-A digital skills tools kit for low skilled adults focusing on women re-entering the labour market CIVIC, Edimburgh, Scoția

- 17-22.02.2020,Program de formare Educația interculturală-factor esențial în formarea pentru diversitate culturală, Casa Corpului Didactic Neamț
- 08.02.2020,Conferința Internațională Managementul stresului din perspectiva educației timpurii, Casa Corpului Didactic Neamț
- 04.02.2020,Workshop Ai un hobby?Alege cartea pentru pasiunea ta, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.01-01.02.2020,Program de formare Perspective privind egalitatea de șanse, Casa Corpului Didactic Neamț
- 01.02.2020,Workshop Aplicații metodice inovative: școala și pedagogia stării de bine, Asociația Dascăli emerți Bacău
- 1.02.2020,Conferința Științifică Națională Educația astăzi, între viziune și acțiune, Asociația Dascăli Emerți Bacău, România
- 16.11.2019-31.01.2020,Program de formare CRED-Curriculum relevant educație deschisă pentru toți. Formare nivel II-învățământ primar, Casa Corpului Didactic Botoșani, România
- 31.01.2020,Conferința internațională Strategii de promovare a imaginii instituției prin educație, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Chișinău
- 12.01.2020,Simpozionul Regional Științific Performanță în mediile educaționale preuniversitar și universitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- 11.01.2020,Conferința Regională Științifică Calitatea în mediile educaționale preuniversitar și universitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- 4-23.12.2019,Program de formare Mentor în învățământul preuniversitar , CNDRU Eurostudy București
- 5-19.12.2019,Program de formare TIC în procesul educațional, CNDRU Eurostudy București
- 10-17.12.2019,Program de formare Strategii pentru favorizarea succesului școlar, Casa Corpului Didactic Neamț
- 14.12.2019, Curs internațional Management Educațional: Soluții inovatoare în educație, Universitatea Tehnică a Moldovei Chișinău
- 03-10.12.2019,Program de formare Noi abordări ale elevilor cu CES, Casa Corpului Didactic Neamț
- 10.12.2019,Simpozion Județean Literar Joc de cuvinte, Casa Corpului Didactic Neamț
- 2-9.12.2019,Program de formare Competențe de bază în tehnologia informațiilor și comunicațiilor, Casa Corpului Didactic Neamț

- 07.12.2019, Conferința Națională Comunicare și gândire strategică în mediul educational, Asociația NISI
- 22-29.11.2019, Program de formare Utilizarea noilor tehnologii în procesul instructiv educativ, Casa Corpului Didactic Neamț
- 29.11.2019, Conferința județeană Adolescentul și nevoia de a fi înțeles, Asociația NISI
- 28.11.2019, Seminarul județean de formare Calitate în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 28.11.2019, Cursul de dezvoltare a competențelor digitale în cadrul proiectului Erasmus+ eskills4all/A digital skills tools kit for low skilld adults focusing on women re-entering the labour market, Centrul Regional de studii Nord Est Piatra-Neamț
- 28.11.2019, Conferința internațională Curente pedagogice și abordări în didactica limbilor și culturilor străine, ARPF Neamț
- 27.11.2019, Simpozionul Internațional Discrimination and violence in school-common and different aspects Erasmus project, Școala Tașca, Neamț
- 26.11.2019, Seminarul județean de formare Managementul performanței în instituțiile de învățământ, Casa Corpului Didactic Neamț
- 17-24.11.2019, Program de formare Importanța organizării în școală a unui program de tip Școala după școală, Casa Corpului Didactic Neamț
- 21.11.2019, Masă rotundă la nivel înalt Metode moderne de predare-învățare-evaluare în sistemul de învățământ preuniversitar, Asociația Dascăli Emeriți Bacău, România
- 14.11.2019, Simpozionul Internațional de Arheologie didactică, Liceul Teoretic M. Kogălniceanu
Cozma Vaslui
- 09.11.2019, Conferința Științifică Managementul performanței în formarea continuă a cadrelor didactice, Casa Corpului Didactic Neamț

IV. DOMENII DE INTERES ȘTIINȚIFIC: management educational, managementul calității, pedagogie, psihologie, consilierea părinților, didactică, formarea adulților

V. ACTIVITATE PROFESIONALĂ

- 2023-prezent, vicepreședinte zona Piatra-Neamț, al Sindicatului Liber al Lucrătorilor din Învățământ și Cercetare Științifică Neamț
- 2023-prezent- membru în consiliul consultativ consilieri educativi al Inspectoratului Școlar Județean Neamț
- 2022-prezent, formator național în Corpul național de formatori în domeniul mentoratului de carieră didactică din învățământul preuniversitar

- 2022-prezent-profesor metodist cu atribuții de mentorat pentru dezvoltare profesională
- 2021-2023-expert coordonator formare în cadrul proiectului POCU ADS - *Ameliorare. Dezvoltare. Succes* (ADS) POCU/665/6/23/132947, Inspectoratul Școlar Județean Neamț
- 2020-prezent-membru în consiliul consultativ învățatori al Inspectoratului Școlar Județean Neamț
- 2018-2021- Expert dezvoltare mijloace de învățare în cadrul proiectului POCU,STEFAN - Susținerea Transversală a Educației prin Acțiuni în județul Neamț POCU/74/6/18/107380
- 2015-prezent, profesor pentru învățământul primar titular, Colegiul Tehnologic Spiru Haret Piatra-Neamț
- 2015- Expert termen scurt-formator Relația școală-părinți-comunitate în învățământul preșcolar și primar, în cadrul proiectului Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi, POSDRU /157/1.3/S/ 137603
- 2015- Expert termen scurt-formator Modalități de formare a competențelor cheie a preșcolarului și școlarului mic, în cadrul proiectului Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi, POSDRU /157/1.3/S/ 137603
- 2015- Expert termen scurt-formator Mediator social, în cadrul proiectului PARTSES-Parteneriat Pentru Economia Socială, POSDRU/173/6.1/S/147367
- 2014- Formator program de formare Abilități de viață la adolescenți – prevenirea consumului de droguri, în cadrul proiectului național de prevenire a consumului de droguri în rândul adolescenților cu vârsta cuprinsă între 12 și 14 ani NECENZURAT
- 2013-Expert pe termen scurt în proiectul Sprijin pentru unitățile școlare în implementarea manualului de evaluare internă a calității educației, ID 55668, ARACIP
- 2013-2018-profesor Deontologie și etică profesională/pedagogie/managementul proiectelor/ Sociologie, politici sociale si de sănătate/ Managementul calității la Școala Postliceală Sanitară Piatra-Neamț
- 2013- Formator în cadrul programului de formare din proiectul Grundtvig NELPAE, Intercultural Education - Romanian language and civilization for A1 level, Austria
- 2013- Expert pe termen scurt în proiectul Cadru de referință al curriculumului național pentru învățământul preuniversitar: un imperativ al reformei curriculare ID 25088, Centrul Național de Evaluare și Examinare București
- 2012-prezent, mentor în Corpul național de profesori mentori din învățământul preuniversitar
- 2012-prezent, membru în Corpul de Experți al Corpului de Control (CE al CC) din cadrul Ministerului Educației, România

- 2012-prezent, membru în Corpul Național de Experți în Management Educațional
- 2012-Expert pe termen scurt-formator în proiectul Femei pentru femei - Program național de calificare și acreditare a femeilor în ocupația de baby sitter, ID 59542, Fundația Romanian Angel Appeal București
- 2012-2015, profesor pentru învățământul primar titular, Școala Gimnazială nr.11 Piatra-Neamț
- 2011-2013-membru în echipa de proiect parteneriat pentru învățare Leonardo da Vinci Design your future
- 2011-2013-coordonator proiect Grundtvig Parteneriat pentru învățare New E-Learning Platform for Adult Education
- 2011-2013 - coordonator proiect Comenius multilateral New Ways In Teaching Languages Competencies: The Architecture In Teaching Languages Architeaching
- 2011-2012-asistent proiect Leonardo da Vinci VETPRO Formator de formatori in educatie in context european
- 2011- Formator ARACIP- Expert pe termen scurt in proiectul Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință, ID 55330
- 2011- Formator - Expert pe termen scurt in proiectul Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință, ID 55330, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
- 2011- Expert în prevenirea abandonului școlar facilitator în cadrul proiectului Și tu poți merge la școală!, POSDRU/91/2.2/S/62894 cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
- 2011- Expert formare pe termen scurt din CCD responsabil cu activitățile privind evaluarea și inovarea în vederea atingerii obiectivelor asumate în cadrul Cererii de finanțare depuse prin POS DRU Axa Prioritară 1, Domeniul major de intervenție 1.1 pentru proiectul Instrumente digitale de ameliorare a calității evaluării în învățământul preuniversitar, ID Proiect: 3074
- 2010-prezent, profesor-metodist la Casa Corpului Didactic Neamț
- 2010-prezent, metodist al Inspectoratului Școlar Județean Neamț
- 2010-prezent, formator-consilier ARACIP
- 2010-prezent, formator al Casei Corpului Didactic Neamț
- 2010-2020-membru în consiliul consultativ proiecte al Inspectoratului Școlar Județean Neamț
- 2009-2011- coordonator proiect Comenius multilateral Platform for a democratic learning of the foreign languages.premiat cu European Language Label 2011 de catre Comisia Europeana

- 2006-2009-profesor coordonator, Școala cu clasele I-VIII Oanțu, comuna Pîngarați
- 2006-2007-coordonator al Proiectului pentru Învățământul Rural finantat de Banca Mondială Club etno-folcloric Onțisorul
- 2003-2006-director, Școala cu clasele I-VIII Oanțu, comuna Pîngarați
- 1998-2012-profesor pentru învățământul primar titular, Școala cu clasele I-VIII Oanțu, comuna Pîngarați

VI. PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE (NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE);

- 21-22.09.2023, Conferință internațională - Un-Bordering Disciplinarity. Trans-/Cross-/Post-Disciplinary Approaches to Humanities and Social Sciences, VIth edition, The Teacher Training Department and The Department of Modern Languages and Business Communication, Spiru Haret University, Bucharest
- 2-9.08.2023, Simpozionul național Tehnici pentru tratarea diferențiată în clase diverse de copii, Alianța Consultanților Educaționali Inovatori Dâmbovița
- 29.06.2023, Simpozion Școala Modernă Valorificarea factorilor sociali în procesul de învățământ, ediția XXI, Casa Corpului Didactic Neamț
- 31.03.2023, Conferință internațională Socializarea și valorizarea elevilor prin parteneriate educaționale, Casa Corpului Didactic Neamț
- 21.01.2023, Conferința internațională Cultura excelenței în educație, Centrul județean de Excelență Vaslui
- 7.12.2022, Conferința Webdidactica Educațional Rolul inteligenței emoționale în dezvoltarea armonioasă a copilului supradotat, 2 ore, Fundația Dan Voiculescu pentru Dezvoltarea României
- 29.11.2022, Simpozion internațional Profesores - ediția a X-a Strategii de optimizare a învățării, Casa Corpului Didactic Neamț
- 26.11.2022, Conferința în cadrul proiectului ERASMUS + AWAKE Atenție, Percepție, Concentrare, Experiență - Învățare conform descoperirilor din neuroștiințe, KA201-7DFAC22B, Teatrul Vienez de Copii România
- 16.06.2022, Simpozionul județean Comunicări Științifice și exemple de bune practici privind strategiile didactice de stimulare a interesului pentru lectură, 2022, Colegiul Tehnologic Spiru Haret Piatra-Neamț
- 15.06.2022, Simpozionul Internațional Școala Modernă Egalitate de șanse în procesul educațional, Casa Corpului Didactic Neamț

- 25.05.2022, Conferința Jurnalism și responsabilizare socială.Utilizarea jurnalismului ca instrument educațional, Colegiul Național Calistrat Hogaș Piatra-Neamț
- 14.05.2022, Conferința Științifică Anuală a Doctoranzilor Probleme actuale ale Științelor Umanistice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 14.04.2022, Conferința online Rolul și importanța educației civice în rândul tinerilor prin teaching și coaching, C.C.D.R. Buzău
 - 8-9.04.2022, Conferință online Perfect20.Two decades of IH Bucharest Expertise at Your Service, International House Bucharest
- 30.03.2022, Conferința internațională Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației, Casa Corpului Didactic Neamț
- 27.02.2022, Simpozionul Internațional Profesores-ediția aIXa Creativitate în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 21.02.2022, Simpozionul internațional Competențe europene în educație și formare profesională, Colegiul Național Grigore Moisil Bacău
- 21.02.2022, Simpozionul internațional Competențe europene în educație și formare profesională, Colegiul Național Grigore Moisil Bacău
- 10.02.2022, Al doilea simpozion international Modele de inteligență emoțională în leadership educational, Consorțiul Asociația Transformational Leadership și Emotional intelligence research and training institute SUA
 - 26.11.2021, Conferința științifică internațională Educația privind drepturile copilului: experiențe și perspective în învățământul preșcolar și primar Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
 - 17.11.2021, Conferință Științifică Națională Practici naționale și internaționale de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
 - 12.11.2021, Conferința Științifică cu participare internațională Dezvoltarea personală și integrarea socială a actorilor educaționali, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
 - 28.10.2021, Conferința de lansare a proiectului Calitate și incluziune prin educație, CJRAE Neamț
 - 05.10.2021, Conferința Națională Profesor-o meserie pentru viitor, Casa Corpului Didactic București
 - 24.09.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția aVIIIa, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova

- 20.08.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția a VIIa, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 22-24.06.2021, Conferința transnațională Educație online fără frontiere, Direcția generală educație, tineret și sport din mun. Chișinău
- 18.06.2021, Conferința Națională Bune practici în școala proactivă, ediția a VIa, Asociația Generală a Învățătorilor din România Filiala din Republica Moldova
- 09.06.2021, Simpozionul internațional Școala Modernă Perspective în educație, Casa Corpului Didactic Neamț
- 29.05.2021, Simpozionul național Reziliența vs educația în ora digitală, CC DR Buzău
- 20.05.2021, Conferința Națională online Bune practici în școala proactivă, Asociația Generală a Învățătorilor din Republica Moldova
- 18.05.2021, Conferința Științifică Anuală a Doctoranzilor Probleme actuale ale științelor umanistice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă din Chișinău”
- 14-15.05.2021, Congresul internațional moldo-polono-roman Educație, Politici, Societate, Universitatea de Stat din Tiraspol
- 10.05.2021, International Conference, „New Normal Education”, World Voice International Romania
- 29.04.2021, Simpozionul regional Portofoliul digital al profesorului, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași Facultatea de Informatică
- 29.04.2021, Simpozionul regional Portofoliul digital al profesorului, Casa Corpului Didactic Neamț
- 19.03.2021, Conferința Națională online Bune practici în școala proactivă, AGIROMD
- 24.02.-10.03.2021, Program de formare Instruirea diferențiată a elevilor, Casa Corpului Didactic Neamț
- 05.03.2021, Conferința online pentru cadrele didactice Tehnologia face diferența, Centrul Național de Inovații Digitale în Educație Clasa Viitorului, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 2.03.2021-4.03.2021, Conferința Internațională Educație timpurie online și offline, Asociația Obștească Centrul de Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Dizabilități de Intelect CULTUM
- 2-4.03.2021, Conferința internațională Educația timpurie online și offline, Asociația Obștească Centrul de Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Dizabilități de Intelect CULTUM

- 26.02.2021, Simpozionul Național Profesores - Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației,
- 26.02.2021, Simpozionul Național Profesores Școala și familia –factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi, Casa Corpului Didactic Neamț
- 14.02.2021, Conferință Internațională Reflective narratives, Global Forum for teachers educators
- 5-6.01.2021, Conferința transnațională Educație online fără hotare, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (MECC), Primăria Chișinău
- 17.12.2020, Conferința Europeană Educația Viitorului - Teach for Future, a III-a ediție, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
- 9.12.2020, Conferința Națională Rolul educativ al tradițiilor și obiceiurilor românești, Casa Corpului Didactic Neamț
- 04-5.12.2020, Conferința Științifică Națională cu participare internațională Calitatea în educație –imperativ al societății contemporane, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- 03.12.2020, Conferința științifică internațională Preocupări contemporane ale științelor social-umanistice, Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- 26.11. 2020, Conferința Națională Dialog între cultură și educație, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
- 29.10.2020, Conferința Națională Ipostaze ale educației în era digitală, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași Facultatea de Informatică
- 29.10. 2020, Conferința Națională Ipostaze ale educației în era digitală, Casa Corpului Didactic Neamț, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași Facultatea de Informatică
- 23.10.2020, Conferința Națională online, Ambasadorii limbii române în școală ediția a IVa 2020, Asociația Generală a învățătorilor din Republica Moldova
- 23.10.2020, Conferința online Ambasadorii limbii române în școală, ediția aIVa 2020, Asociația Generală a învățătorilor din Republica Moldova
- 3.10.2020, Conferința online SuperTeach Revoluția mentalității în educație, Super Teach România
- 22.08.2020, Conferință online Pedagogia comunicării în societatea contemporană, Sucursala AGIROMD Dondușeni, Republica Moldova

- 06.07.2020, ATEE 2020 - Winter Conference. Teacher Education for Promoting WellBeing in School. Suceava,
- 27.06.2020, Conferința Superteach online, Fundația Romanian business leader, Institutul dezvoltării personale
- 8.05.2020, Conferința Științifico-practică internațională Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare, Universitatea de stat Alecu Russo Bălți, Republica Moldova
- 08.02.2020, Conferința Internațională Managementul stresului din perspectiva educației timpurii, Casa Corpului Didactic Neamț
- 1.02.2020, Conferința Științifică Națională Educația astăzi, între viziune și acțiune, Asociația Dascăli Emeriți Bacău, România
- 31.01.2020, Conferința internațională Strategii de promovare a imaginii instituției prin educație, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău
- 12.01.2020, Simpozionul Regional Științific Performanță în mediile educaționale preuniversitar și universitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- 12.01.2020, Simpozionul Regional Științific Performanță în mediile educaționale preuniversitar și universitar, Casa Corpului Didactic Neamț
- 10.12.2019, Simpozion Județean Literar Joc de cuvinte, Casa Corpului Didactic Neamț
- 07.12.2019, Conferința Națională Comunicare și gândire strategică în mediul educațional, Asociația NISI
- 29.11.2019, Conferința județeană Adolescentul și nevoia de a fi înțeles, Asociația NISI
- 28.11.2019, Conferința internațională Curente pedagogice și abordări în didactica limbilor și culturilor străine, ARPF Neamț
- 27.11.2019, Simpozionul Internațional Discrimination and violence in school-common and different aspects Erasmus project, Școala Tașca, Neamț
- 27.11.2019, Simpozionul Internațional Discrimination and violence in school-common and different aspects Erasmus project, Școala Tașca, Neamț
- 14.11.2019, Simpozionul Internațional de Arheologie didactică, Liceul Teoretic M. Kogălniceanu Vaslui
- 09.11.2019, Conferința Științifică Managementul performanței în formarea continuă a cadrelor didactice, Casa Corpului Didactic Neamț

VII. LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI ȘTIINȚIFICO-METODICE PUBLICATE - NUMĂR DE MONOGRAFII, ARTICOLE, MATERIALE ALE

COMUNICĂRILOR ȘTIINȚIFICE, BREVETE DE INVENȚII, MANUALE, GHIDURI ETC.;

1. IRINA, E-R. How Can We Form the self-image of Students from Primary School by Receiving the Literary Text În: Volume 16, ATEE 2020 - Winter Conference. Teacher Education for Promoting WellBeing in School. Suceava, 2020. Editura LUMEN - LUMEN Publishing, Iasi, România, pp. 172-190. ISSN: 2601 – 2510 | e-ISSN: 2601 – 2529, ISSN–L: 2601 – 2510, ISBN: 978-1-910129-31-9

Disponibil: <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=979281>

<https://doi.org/10.18662/lumproc/atee2020/13>

<https://proceedings.lumenpublishing.com/ojs/index.php/lumenproceedings/article/view/667>

<https://ideas.repec.org/h/lum/prchap/16-13.html>

<https://econpapers.repec.org/bookchap/lumprchap/16-13.htm>

2. IRINA, E-R. Formarea competențelor învățătorilor de a utiliza textul literar în formarea imaginii de sine a elevilor In: Revistă de teorie și practică educațională a Centrului Educațional PRO DIDACTICA. Categoria B.2023, nr. 2-3 (138-139), pp. 36-39. ISSN 1810-6455.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/182406

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7974436>

3. IRINA, E-R. Formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare.În: Univers Pedagogic, Revistă Științifică de Pedagogie și Psihologie, acreditată Categoria B. 2023, nr. 1 (77), pp.107-113. ISSN 1811-5470.

Disponibil: <https://up.upsc.md/wp-content/uploads/2023/05/Irina.pdf>

4. IRINA, E-R. The formation of self-image of primary class students in the process of reception of the literary text (analysis of the control experiment), Journal Plus Education (JPE), Revista Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială Universitatea "AUREL VLAICU" ARAD, Categoria B+, Ulrich, EBSCO, CEEOL, CrossReff. DOI - <https://doi.org/10.24250/jpe>, Wordcat.org, SCPIO, pp. ISSN: 1842-077X, E- ISSN (online) 2068 “ 1151

Disponibil: <https://www.uav.ro/jour/index.php/jpe/submissions>

5. IRINA, E-R. Analiză comparativă a manualelor de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, în România și Republica Moldova, cu privire la existența unor conținuturi care vizează formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar În: lucrările Conferinței internaționale „Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului”- Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Seria 22, Vol.2. 2020. Chișinău. pp. 371-375, ISBN 978-9975-46-449-9; 978-9975-46-451-2

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/371-375_6.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/118468

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/4ProgramConferintaUPSC8-9octombrie2020.pdf

7. IRINA, E-R. Formarea profesională a învățătorilor în vederea dezvoltării imaginii de sine a elevilor prin receptarea textului În: lucrările Congresului științific internațional Moldo-Polono-Român: Educație – Politici - Societate , Chișinău-Cracovia , 14 -15 mai 2021, Universitatea de Stat Tiraspol cu sediul la Chișinău, pp.283-291. ISBN 978-9975-76- 342-4

Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/141323

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/283-291_1.pdf

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Mold-Pol-Rom_21_Culegere_vol_II.pdf

8. IRINA, E-R. Textul literar –modalitate de formare a imaginii de sine la școlarii din ciclul primar/ Literary text - a way of forming self-image at primary school children În: lucrările Conferinței Științifice Internaționale „Preocupări contemporane ale științelor socioumane" Ediția 11. 2021. Chișinău, 2021.pp. 467-472. ISBN 978-9975-3471-4-3.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/139154

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/467-472_1.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/1273

9. IRINA, E-R. The rights of the child highlighted in literary texts in primary education/ Drepturile copilului reliefate în textele literare în învățământul primar În: lucrările Conferinței științifice internaționale. „Educația privind drepturile copilului: Experiențe și perspective în învățământul preșcolar și primar” 1, Chișinău, Moldova, 26 noiembrie 2021.pp.171-174. ISBN 978-9975-46-617-2

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/165929

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/171-174_37.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/1887

10. IRINA, E-R. Studiu asupra modului în care curriculumul național din România și Republica Moldova, contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar la limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a. În lucrările Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională Orientări axiologice ale constructivismului în educația modernă Ediția a III-a, Chișinău, Moldova, 31 ianuarie - 1 februarie 2020.pp.78-83.ISBN 978-9975-76-299-1

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/481

https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/97061

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Orient%C4%83ri_axiologice_UST_2020-78-83.pdf

11. IRINA, E-R. Formarea imaginii de sine a elevilor din ciclul primar în lucrările Conferinței științifică națională cu participare internațională „Calitate în educație – imperativ al societății contemporane” Chișinău, Moldova, 4-5 decembrie 2020, pp.130-134. ISBN 978-9975-46-484-0.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/117793

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/130-134_21.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/798

12. IRINA, E-R. Rolul literaturii pentru copii în formarea imaginii de sine a elevilor din ciclul primar. În lucrările Conferinței Științifice Anuale a Doctoranzilor „Probleme Actuale ale Științelor Umanistice”,(Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor) Vol.19, Partea 1. 2021. Chișinău. pp.317-324. ISBN 978-9975-46-235-8

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/1664

https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/155849

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/317-324_8.pdf

13. IRINA, E-R.Elaborarea opționalului citește și cunoaște-te! în concordanță cu prioritățile de politică educațională- ca premisă a dezvoltării imaginii de sine a elevilor din ciclul primar/The elaboration of the optional discipline read and know yourself! in accordance with the priorities of educational policy - as a premise for the development of self-image of primary school students.În lucrările Conferinței științifice naționale cu participare internațională: Practici naționale și internaționale de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale, Ed. 1, 20-22 octombrie 2021, Chișinău. Chișinău: CEP UPS "Ion Creangă", 2021, pp. 364-372. ISBN 978-9975-46-567-0

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/364-372_1.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154760

https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/1635

14. IRINA, E-R. Abordarea creativă a predării, învățării, evaluării în vederea formării imaginii de sine a elevilor, în receptarea textului literar/Creative approach to teaching, learning, assessment in order to form self-image at students, in receiving the literary text. În lucrările Conferinței Științifice Naționale cu participare Internațională (NSCIP) Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului, Ed. 1, 27 noiembrie 2020, Chisinau. Chișinău: Garomont-Studio, 2020, Ediția 1, pp. 136-140.pp.136-140. ISBN 978-9975-3461-2-2.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/collection_view/1494

https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/150172

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/136-140_32.pdf

15. IRINA, E-R. Modelul teoretic de formare a imaginii de sine a elevilor în receptarea textului literar. În lucrările Conferinței Științifice anuală a doctoranzilor Probleme actuale ale științelor umanistice.: Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor, Ed. 19, 11 mai 2022, Chișinău. Chișinău: Tipogr. UPS "Ion Creangă", 2022, Vol.20, Partea 1, pp. 103-108. ISBN 978-9975-46-636-3. ISSN 1857-0267.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/171417

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/103-108_32.pdf

https://ibn.idsi.md/ro/author_articles/73239

16. IRINA, E-R. Egalitate de șanse în contextul educației literar-artistice. În lucrările Simpozionului Internațional Școala Modernă Egalitate de șanse în procesul educațional, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp.22-24 ISBN 978-606-667-268-9 (format CD doar.)

17. IRINA, E-R. Dezvoltarea imaginii de sine prin valorificarea textelor literare, în cadrul disciplinei opționale Citește și cunoaște-te!. În lucrările Conferinței internaționale Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp.19-27 ISBN 978-606-667-240-5 (format hârtie doar.)

18. IRINA, E-R. Curriculumul opțional „Citește și cunoaște-te! În lucrările Conferinței internaționale Creativitate în educație Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.43-50 ISBN 978-606-667-248-1 (format hârtie doar.)

19. IRINA, E-R. Dezvoltarea imaginii de sine a copilului în contextul studierii unui text literar. În lucrările Simpozionului Internațional “Școala Modernă” Perspective în educație ediția a XIX-a, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.39-43 ISBN 978-606-667-220-7 (format hârtie doar.)

20. IRINA, E-R. Basme. Povestiri. În lucrările Conferinței Naționale Rolul educativ al tradițiilor și obiceiurilor românești Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp. 20-22. ISBN 978-606-667-207-8 (format hârtie doar.)

21. IRINA, E-R. Dezvoltarea imaginii de sine a elevilor în educația online. În lucrările Conferinței Naționale Ipostaze ale educației în era digitală Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.25-28. ISBN 978 – 606 – 667 – 204 – 7 (format hârtie doar.)

22. IRINA, E-R. Literatura pentru copii-educație și cultură În lucrările Conferinței Naționale Dialog între cultură și educație Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.28-30 ISBN 978-606-667-206-1 (format hârtie doar.)

23. IRINA, E-R. Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi În lucrările Simpozionului Național Profesores, Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2021. pp.9-11. ISBN 978-606-667-212-2 (format hârtie doar.)
24. IRINA, E-R. Despre imaginea de sine la școlarul mic În lucrările Simpozionului Științific internațional Aspecte, orientări și perspective ale științelor educației în societatea contemporană Bacău. 2020. pp.221-225. ISBN 978-606-063-003-6 (format letric doar)
25. IRINA, E-R. Importanța dezvoltării imaginii de sine a elevilor în evitarea abandonului școlar. În lucrările Conferinței Naționale în cadrul proiectului Erasmus + Motivație pentru educație.Roman. 2020. pp.62-64 ISBN 978-973-0-32200-2 (format hârtie doar.)
26. IRINA, E-R. Proiectarea didactică În lucrările Conferinței Naționale Proiectarea lecției din perspectivă curriculară și managerială Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2020. pp.37-41 ISBN 978 -606-667-188-0 (format hârtie doar.)
27. IRINA, E-R. Principiile educației literar-artistice În lucrările Simpozionului Internațional Profesores Strategii de optimizare a învățării Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2022. pp. 25-28. ISBN 978-606-667-274-0 (format hârtie doar.)
28. IRINA, E-R. Formarea și dezvoltarea imaginii de sine la elevi prin parteneriate educaționale de promovare a limbii și literaturii române În lucrările Conferinței internațională Socializarea și valorizarea elevilor prin parteneriate educaționale Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2023. pp.24-27 ISBN 978-606-667-277-1(format hârtie doar.)
29. IRINA, E-R. Rolul familiei în formarea și dezvoltarea imaginii de sine a elevilor În lucrările Simpozionului Internațional Școala Modernă Valorificarea factorilor sociali în procesul de învățământ, Ediția XXI Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic. 2023. pp.14-17 ISBN 978-606-667-278-8 (format hârtie doar.)
30. IRINA, E-R., Profilul psihologic al elevului în perioada școlarității mici În volumul Simpozionului Internațional Școala Modernă Tradiție și inovație, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2020,pp16-19 ISBN 978-606-667-199-6
31. IRINA, E-R., Imaginea de sine a școlarului mic, În volumul Conferinței Calitate în educație, 01.02.2020, Asociația Formare Studia Iași
32. IRINA, E-R., Contribuția metodelor moderne la formarea imaginii de sine a elevilor, În sesiunea de comunicări Masă rotundă la nivel înalt, pe platforma Modern Teacher, 21 noiembrie 2019
33. IRINA, E-R. Despre educație În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa: Piatra-Neamț, An XVIII, nr.4,2019 pp.36-37. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/Revista-Scoala-Moderna-Anul-XVIII-Nr.-4.pdf>

34. IRINA, E-R. Instruirea. Procesul de învățământ. În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa: Piatra-Neamț, An XIX, nr.1,2020 pp.23-24. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/Revista-Scoala-Moderna-Anul-XIX-Nr.-1.pdf>

35. IRINA, E-R. Imaginea de sine. Sinele social. Sinele individual. Sinele total In Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, editura Alfa Piatra-Neamț, An XIX, nr.2,2020 pp.58-29. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2020/07/Revista-Scoala-Moderna-Anul-XIX-Nr.-2.pdf>

36. IRINA, E-R. Educația de calitate-factor determinant al personalității În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XIX, nr.3,2020 pp. 24-25. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2020/11/Revista-Scoala-Moderna-Anul-XIX-Nr.-3.pdf>

37. IRINA, E-R. Imaginea de sine. Inteligența emoțională În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XIX, nr.4,2020 pp. 37. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2020/12/REVISTA-%C5%9ECOALA-MODERN%C4%82-Anul-XIX-Nr.-4.pdf>

38. IRINA, E-R. Micul școlar În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XX, nr.1,2021 pp.11-12. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2021/04/REVISTA-CCD-NR1-2021.pdf>

39. IRINA, E-R. Modelarea caracterelor prin intermediul textului literar În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XX, nr.2,2021 pp. 59-60. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2021/06/REVISTA-SM-nr-2-2021.pdf>

40. IRINA, E-R. Formele imaginii de sine În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XX, nr.3,2021 pp.69-70. ISSN 2069-4504

Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2021/10/REVISTA-%C5%9ECOALA-MODERN%C4%82-Anul-XX-Nr.-3-REF.pdf>

41. IRINA, E-R. Educația literară. Educația literar-artistică În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XX, nr.4,2021 pp.14-15. ISSN 2069-4504
Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2022/02/REVISTA-4-DIN-2021.pdf>
42. IRINA, E-R. Poveștile cu tâlc- mijloc de formare a unei imagini de sine pozitive În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XXI, nr.1,2022 pp. 13. ISSN 2069-4504
Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2022/03/REVISTA-%C5%9ECOALA-MODERN%C4%82-Anul-XXI-Nr.-1-2022.pdf>
43. IRINA, E-R. Importanța inteligenței emoționale În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, Editura Alfa Piatra-Neamț, An XXI, nr.2,2022 pp. 44-45. ISSN 2069-4504
Disponibil:<http://www.ccdneamt.ro/new/wp-content/uploads/2022/06/REVISTA-%C5%9ECOALA-MODERN%C4%82-Anul-XXI-Nr.-2-2022.pdf>
44. IRINA, E-R. Casa Corpului Didactic – Un cămin al Asociației Învățătorilor nemțeni În Revista Apostolul, Anul XXIV, nr. 252,Piatra-Neamț.2022.pp. 8. ISSN 1582-3121
Disponibil: <http://www.slineamt.ro/apostolul/wp-content/uploads/2022/07/Apostolul-252.pdf>
45. IRINA, E-R. Lectura-modalitate de dezvoltare armonioasă a elevilor În Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, anul XXII, nr. 2/2023, pp. 14-15 ISSN 2069 – 4504
Disponibil: <http://www.ccdneamt.ro/new/2023/06/revista-scoala-moderna-anul-xxii-nr-2-2023/>
46. IRINA, E-R. Educația literar-artistică a elevilor în Revista Școala Modernă a Casei Corpului Didactic Neamț, anul XXII, nr. 3/2023, pp. 71-72 ISSN 2069 – 4504
Disponibil: <https://www.ccdneamt.ro/new/2023/09/revista-scoala-moderna-anul-xxii-nr-3-2023/>
47. IRINA, E-R. Citește și cunoaște-te! În Curriculum la decizia scolii -ghid de bune practici-Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2022.pp.18-21. ISBN 978-606-667-241-2
48. IRINA, E-R. Invitație la lectură în CDI În Activități școlare derulate în centrele de informare și documentare în perioadă pandemică, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2022.pp.1-14 ISBN 978-606-667-239-9
49. IRINA, E-R. Lectura-o provocare a lumii contemporane În Proiecte de promovare a lecturii derulate în CDI, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2023. pp.ISBN 978-606-667-275-7

50. IRINA, E-R. Formarea imaginii de sine: autoapărare, autoapreciere,relaționare interpersonală În La diversité –espace de liberté et de creation. Volume d'études et de recherches. ACADEMIA Publishing (ICPEE-APDP)2022.ISBN 9-781737-406655.

MANUALE, GHIDURI

Autor:

1. Citește și cunoaște-te!-auxiliar pentru cadrul didactic-Semestrul I Piatra-Neamț: Editura Alfa. 2021, ISBN 978-606-667-222-1
2. Citește și cunoaște-te!-auxiliar pentru cadrul didactic-Semestrul II Piatra-Neamț: Editura Alfa. 2021, ISBN 978-606-667-224-5
3. Citește și cunoaște-te!-auxiliar pentru elevi-Semestrul I Piatra-Neamț: Editura Alfa. 2021, ISBN 978-606-667-223-8
4. Citește și cunoaște-te!-auxiliar pentru elevi-Semestrul II Editura Alfa Piatra-Neamț. 2021, ISBN 978-606-667-225-2

Coautor:

1. Învățăm împreună pentru clasa I.- Soft educațional Piatra-Neamț: Editura Alfa 2022, ISBN 978-606-667-273-3
2. Citește și cunoaște-te!- opțional. Soft educațional Piatra-Neamț: Editura Alfa 2021. ISBN 978-606-667-226-9
3. Optimizarea procesului de formare a competențelor de realizare a creațiilor artistico-plastice la elevii claselor primare prin explorarea materialelor și tehnicilor artistice moderne, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-250-4
4. Texte scurte pentru copii ABC-auxiliar didactic pentru clasa I, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-251-1

Coordonator:

1. Activități STEAM în învățământul primar. Ghid metodic., Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2023. ISBN 978-606-667-276-4
2. Activități STEAM în învățământul preșcolar. Ghid metodic. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț.2023, ISBN 978-606-667-281-8
3. Strategii de optimizare a învățării , Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2023.ISBN 978-606-667-274-0
4. Socializarea și valorizarea elevilor prin parteneriate educaționale, 2023. Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. ISBN 978-606-667-277-1,
5. Valorificarea factorilor sociali în procesul de învățământ, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț. 2023. ISBN 978-606-667-278-8

6. Proiecte de promovare a lecturii derulate în CDI, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2023. ISBN 978-606-667-275-7
7. Dezvoltarea socio-emoțională a preșcolărilor și școlărilor mici, Piatra-Neamț: Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, 2022.pp. ISBN 978-606-667-255-9,2022
8. Creativitate în educație, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-248-1
9. Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-240-5
10. Perspective în educație, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-220-7
11. Activități școlare derulate în centrele de informare și documentare în perioadă pandemică, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-239-9
12. Egalitate de șanse în procesul educațional, Editura Alfa Piatra-Neamț, Piatra-Neamț, 2022, ISBN 978-606-667-268-9
13. Ipostaze ale educației în era digitală, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN - 978 – 606 – 667 – 204 – 7, 207 pag.
14. Dialog între cultură și educație, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-206-1, 383 pag.
15. Rolul educativ al tradițiilor și obiceiurilor românești, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-207-8, 109 pag.
16. Școala și familia - factori ai dezvoltării imaginii de sine pozitive la elevi, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-212-2, 134 pag.
17. Perspective în educație, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-220-7, 526 pag.
18. Portofoliul digital al profesorului, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-215-3, 141 pag.
19. Ai un hobby? Alege cartea pentru pasiunea ta!, Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț, ISBN 978-606-667-213-9, 161 pag.
20. Ai un hobby-alege cartea pentru pasiunea ta, Editura Alfa, Piatra-Neamț, 2020, ISBN 978-606-667-189-7
21. Proiectarea lecției din perspectivă curriculară și managerială, Editura Alfa, Piatra-Neamț, 2020, ISBN 978-606-667-188-0
22. Tradiție și inovație, Editura Alfa, Piatra-Neamț, 2020, ISBN 978-606-667-199-6

VIII.PREMII, MENȚIUNI, DISTINCȚII, TITLURI ONORIFICE ETC.:

•Premiul internațional European Language Label 2010, acordat de Comisia Europeană

IX. APARTENENȚĂ LA SOCIETĂȚI/ASOCIAȚII ȘTIINȚIFICE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE:

- Membru în Asociația Generală a Învățătorilor din România
- Membru în Asociația Învățătorilor din Județul Neamț

X.ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL COLEGIILOR DE REDACȚIE ALE REVISTELOR ȘTIINȚIFICE:

- Membru în Colegiul Editurii „Alfa” a Casei Corpului Didactic Neamț
- Membru în colectivul de redacție al revistei „Școala Modernă” a Casei Corpului Didactic Neamț

XI.CUNOAȘTEREA LIMBILOR (CU INDICAREA GRADULUI DE CUNOAȘTERE):

- limba română (maternă)
- limba franceză (fluent)
- limba engleză (mediu)

XII. DATE DE CONTACT DE SERVICIU (ADRESĂ, TELEFON, E-MAIL)

Adresa: str. Petru Rareș, nr.24, loc. Piatra-Neamț, jud. Neamț, România

Email: irina.roxana@ccdneamt.ro